Guil

20. C. 24.

~~3 – 1 6. 48.~~

REGVLA
BEATI AVGVSTINI.
CONSTITVTIONES FRATRVM ORDINIS PRÆDICATORVM, CVM ALIIS VT IN SEQVENTI PAGINA.

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE ROMA

ROMAE,
Apud Antonium Bladum, Impreſſorem Cameralem, Anno Dñi. M. D. LXVI.

In hoc volumine continentur
infraſcripta.

Regula beati Auguſtini Epiſcopi.

Conſtitutiones fratrum ordinis prædicatorum,cum ſuis declarationibus inſertis, editis per Reuerendiſſimũ Patrem F.Vincentiũ de Caſtronouo,olim præfati ordinis Generalem Magiſtrum,cum additionibus per Reuerendiſs. P. F. Vincentium Iuſtinianũ Chienſẽ eiuſdẽ ordinis Generalẽ Magiſtrũ.

Tabula per alphabetum ſuper conſtitutiones copioſiſſima.

Conſtitutiones Monialium ordinis prædicatorum.

Regula fratrum & ſororum de penitentia beati Dominici.

Liber de inſtructione officialium fratrum ordinis prædicatorum.

Item formularium electionum confirmationum & abſolutionũ. Priorũ, viſitationum conuentuum, iudiciorum officij Prouincialis Prioris directoriũ.

Item modus celebrãdi capitula generalia & prouincialia,& quotidiana.

Item chronica Generalium Magiſtrorũ cũ incidentibus nõnullis & viris illuſtrib9 ordinis pdicatorũ.

Cum gratia & priuilegio.

REVERENDISS. P.F. VINCENTII IVSTINIANI CHIENSIS ORDINIS PRÆDICATORVM GENERALIS MAGISTRI.

ÆPISTOLA NVNCVPATORIA AD S.P. PIVM. V. PONT OPT. MAXIMVM. &c.

CVM *primum* Pie V. Pontifex *maxime, familiæ prædicatorum,* Dei *benignitate, generalis* Magiſter *creatus ſum, quod huius officij ratio poſtulabat, ſtatui oẽs magiſterij mei curas, & actiones, ad eorũ quibus præeſſem vtilitatem, & ſalutem referre.* Itaq; *regularem diſciplinam propagare, & mores, ac vitam ipſorum fratrũ ad regulæ quam profitentur, & conſtitutionum noſtrarum normã dirigere, & reuocare cupiens, conſtitutiones ipſas ea forma imprimendas curaui, qua cõmodè locis omnibus in manibus haberi poſſẽt, vt fratres ſua inde vitia, & errata tanquã e ſpeculo recognoſcẽtes, ſe ad earum rationẽ conformarent.* Verum *cum poſtea noſtri ordinis familiam, prouincias, conuentuſq; luſtrantes viſitaremus fratres, facile intelleximus, magis id etiam ornandum & illuſtrandum eſſe, conſtitutionum munus, patrumq; & capitulorum generaliũ declarationibus cumulandũ, Quas enim* F. Vincentius Bandellus *quondam ordinis noſtri magiſter, vir doctrina ac pietate clarus ſuis explicatas declarationibus, in lucem ediderat conſtitutiones, hæ uix extabãt, & illæ ipſæ quæ ab anno* M.D. *additæ ſunt, deſiderabantur.* Ergo *meas partes eſſe duxi, eas quæ vel temporũ iniuria, vel hominũ incuria penè euanuerãt, rurſus formis excudẽdas curare, nouis etiam*

cõſtitutionibus, & declarationibus adiunctis, quæ ſtella appoſita, à veteribus internoſcerẽtur. Quas noſtri ordinis cõſtitutiones, ſanctiſſimo tuo nomini dicatas, peruulgare volui, qui eas ita sẽper coluiſti, vt in te earũ virtutũ, quæ his p̄ceptionibus cõtinẽtur, illuſtre exẽplũ õnes admirati ſint. Qui in ſummo etiã põtificatu, ad quẽ difficillimo ſuæ eccleſiæ tẽpori cõſulens, te mirabiliter extulit Deus, priſtinam humilitatẽ, charitatẽ, orandi conſtãtiã, tẽperantiã, cæterosq; religioſos mores retines, vt appareat tantũmodo pontificiã poteſtatẽ, tuis virtutibus acceſſiſſe. Quare noſtri ordinis fratres, vt has cõſtitutiones ſeruẽt, nõ iã pluribus hortabimur, quos primũ ſanctitatis tuæ, & authoritate & exẽplo, deinde Reuerendiſſ. Patris, quæ ſequitur, epiſtola in earũ ſtudium, cultumq; ſatis incitatos arbitramur.

Humillimus S.V. Seruulus F. Vincentius Iuſtinianus, ordinis prædicatorum Magiſter Generalis.

FRATER VINCENTIVS BANDELLVS

de Caſtronouo totius ordinis prædicatorũ, humilis Generalis Magiſter & ſeruus, vniuerſis & ſingulis præfati ordinis profeſſoribus ſalutem & ſpiritum obedientiæ ſalutarem.

DEmandatum humeris meis totius ordinis noſtri regiminis honorẽ ne onus dixerim, mea pro virili integerrime adminiſtrare, ordiniq; tantũ ꝓdeſſe quãtum diuina opitulãte gratia mihi dabitur maximopere affectãs, quid potiſſimũ vt tã piũ ſanctumq; deſideriũ ad optata ducatur faciũdũ ſit, nõ plane video, niſi vt maiorũ noſtrorũ leges, inſtituta atq; ſanctiones que hactenus in ordine emanarũt, ad vnguẽ illibate impleãtur. Fieri .n. tũc facillime poterit vt antiquus ille religionis noſtræ decor, maieſtas, & ſplẽdor, quẽ in priſcis illis patribus qui ordinis optima iecere fundamẽta, vera et

cõſtanti fama coruſcaſſe didicimus, ẽt noſtris tẽporibus aliqua ex parte in nobis eluceſcat. Equidẽ et ſi lõge a priorũ perfectiõe diſtemus, nulláq; vel ferme modica (quod nõ ſine ingẽti animi cruciatu ſcribo) noſtra tẽpeſtate regulæ ac cõſtitutionũ obſeruãtia in plurimis ordinis ꝓfeſſoribus reperiatur, nõ ita tamẽ a recto exorbitauimus, quin reuerti in viã patrũ noſtrorũ (modo pectus animuſq; verã religionẽ ſitiat) eueſtigio valeamus. Ea ꝓpter vt obſeruãtiæ cãdor, diuini amoris feruor, ardẽs ad cõmune bonũ veráq; pacẽ flagrãtiſſima charitas, ſine cũctatiõe obediẽtia, niueus purusq; mẽtis ac corporis cœlibatus, atq; rerũ omniũ tẽporanearũ exactiſſima nuditas, ſub meo regimine aliquãtulũ reſtaurẽtur, dũ Italiã Galliã Hiſpanias parteſq; inferioris germaniæ ordinẽ pro cõmuni bono viſitãdo multis circũdatus diſcriminibus peragrarẽ, multorũ capitulorũ generaliũ acta, & ordinationes quæ in diuerſorũ cõuentuũ ſcrinijs deliteſcebãt Mediolanũ detuli, atq; ex ipſis ſuper cõſtitutionũ noſtrarũ ſentẽtijs dubijs, declarationes cõflaui, ipſaſq; cõſtitutiões plurimis in locis mutilatas ẽt trũcas ad plenũ et perfecte correxi. Nõnullæ .n. ordinationes quæ tria cõtinua gẽeralia capitula ſortitæ fuerãt, vim cõſtitutiõis habebãt, quæ tamẽ prælatorũ inſcitia et incuria in cõſtitutionibus hactenus haud erãt inſertæ. Quo igitur fratres omnes ad libitũ & emãdatiſſimas cõſtitutiones, earũq; declarationes præ manibus habere poſſint, illas imprimi in milleq; exẽplaria traduci curaui, præcipiẽs in virtute ſpiritusſancti, et ſãctæ obediẽtiæ omnibus et ſingulis cõuentuũ ordinis noſtri præſidẽtibus, vt ſuas cõſtitutiones cũ his noſtris impreſſis cõferãt, emẽdentq; vbi emẽdatione opus fueris. Iã finẽ faciã, ne epiſtole modũ excedã. Si nõ prius vniuerſos & ſingulos ordinis fratres admonuerim, vt iugi meditatione animitus cõſiderẽt quẽ in locũ et ad quid venerint. Facile enim ſpretis mundi illecebris religionẽ amplexabũtur, ſi hæc diligẽtius cogitauerint penſauerintq;. Valete.

¶ Incipt regula, beati Auguſtini Epiſcopi.

ANTE omnia fratres chariſſimi, diligatur deus? deinde ꝓximus, quia iſta præcepta ſunt principaliter nobis data. Hæc igitur ſunt, que vt obſeruetis præcipimus, in monaſterio conſtituti. Primũ propter quod in vnum eſtis congregati, vt vnanimes habiteris in domo, & ſit vobis anima vna & cor vnũ in deo. Et non dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia cõia. Et diſtribuatur vnicuiq; veſtrum a præpoſito veſtro victus & tegumentum, non æqualiter omnibus quia non æqualiter valeris oẽs, ſꜫ potius vnicuiq; prout cuiq; opus fuerit. Sic enim legitis in actibus appoſtolorum, quia erant illis omnia cõia, & diſtribuebatur vnicuiq; prout cuiq; opus erat. Qui vero aliquid habebãt in ſeculo, quando ingreſſi fuerint monaſterium, libenter velint illud eſſe cõmune. Qui aũt non habebãt, non ea quærãt in monaſterio, quæ nec foris habere potuerunt. Sed tamen eorum infirmitati quòd opus eſt tribuatur, etiam ſi paupertas eorum quando foris erãt, nec ipſa neceſſaria poterat inuenire. Non tamen ideo putent ſe eſſe felices, quia inuenerunt victum & tegumentum, quale foris inuenire non potuerunt. Nec erigant ceruicẽ quia ſocianĩ eis ad quos foris accedere nõ audebãt, ſed ſurſum cor habeant & terrena vana non querant, ne incipiant monaſteria diuitibus eſſe vtilia nõ pauperibus, ſi diuites illic humiliantur & pauperes illic inflantur. Rurſus etiam illi qui aliquid eſſe videbantur in ſeculo, non habeant faſtidio fratres ſuos, qui ad illam ſcãm ſocietatem ex paupertate venerunt

runt

runt. Magis autem ſtudeant non de parentũ diuitũ dignitate, ſed de pauperum fratrum ſocietate gloriari. Nec extollantur ſi cõmuni vitæ aliquid de ſuis facultatibus contulerunt, nec de ſuis diuitijs magis ſuperbiant, quia eas in monaſterio partiuntur, q̃ ſi eis in ſęculo fruerentur. Alia quippe quecunq; iniquitas in malis operibus exercetur vt fiant, ſuperbia vero ẽt bonis operibꝰ inſidiat̃ vt pereãt. Et q̃d prodeſt diſpergẽdo dare pauperibus & pauperem fieri? cum anima miſera ſuperbior efficitur diuitias contemnendo, q̃ fuerat poſſidendo? Omnes ergo vnanimiter & concorditer viuite, & honorate in vobis deum inuicem, cuius templa factis eſtis. ¶ Orationibꝰ inſtate; horis & temporibus conſtitutis. In oratorio nemo aliquid agat niſi ad quod factum eſt, vnde & nomen accepit, vt ſi forte aliqui etiam præter horas conſtitutas (ſi eis vacat) orare voluerint, non eis ſint impedimẽto, qui ibi aliquid agendũ putauerint. Pſalmis & hymnis cum oratis deum, hoc verſetur in corde quòd profert̃ in ore. Et nolite cãtare, niſi q̃d legitis eſſe cantandum. Quod aũt non ita ſcriptum eſt vt cantetur, non cantetur. ¶ Carnem veſtrã domate ieiunijs & abſtinentia eſcæ & potus, quantum valitudo permittit. Quando aũt aliq̃s non poteſt ieiunare, non tamen extra horam prandij aliquid alimentorũ ſumat, niſi cũ ægrotat. Cum acceditis ad mẽſam, donec inde ſurgatis, quod vobis ſecundũ cõſuetudinem legitur, ſine tumultu & cõtentione audite, ne ſolæ vobis fauces ſumãt cibum, ſed & aures eſuriant verbũ dei. Qui infirmi ſunt ex priſtina con-

ſuetudine ſi aliter tranctantur in victu, nō debet alijs moleſtum eſſe, nec iniuſtum videri eis, quos fecit ali qua cōſuetudo fortiores. Nec illos feliciores putent, quia ſumunt quod nō ſumūt ipſi, ſed ſibi potius gratulentur, quia valent quod non valent illi. Et ſi eis q venerunt ex moribus delicatioribus ad monaſteriū, aliquid alimentorum, veſtimentorum, operimentorumue datur, quod alijs fortioribus & ideo feliciori bus non datur, cogitare debent quib⁹ non dat, quan tum de ſua ſæculari vita illi ad iſtā deſcēderint, quāuis vſq; ad aliorum qui ſunt corpore firmiores fruga litatē, peruenire nō potuerint. Nec debēt velle omnes quod paucos vident amplius, non quia honorantur ſed quia tolerātur accipere, ne cōtingat deteſtan da peruerſitas, vt in monaſterio vbi quantū poſſunt fiunt diuites laborioſi, fiant pauperes delicati. Sane quemadmodū ægrotantes neceſſe habent minus accipere ne grauentur, ita & poſt ægritudinem ſic tractandi ſunt vt citius recreentur, etiam ſi de humillima ſæculi paupertate venerint, tanquam hoc illis cō tulerit recētior egritudo, quod diuitib⁹ anterior cōſuetudo. Sed cū vires priſtinas reparauerint? redeāt ad feliciorē conſuetudinē ſuam, quę famulos dei tan to amplius decet quanto minus indigent, ne cibi eos teneat voluptas iam vegetatos, quos neceſſitas leuarat infirmos. Illos ſane exiſtiment ditiores, qui in ſuſtinenda parcitate fuerint fortiores Melius eſt enim minus egere, quam plus habere. ¶ Non ſit notabilis habitus veſter, nec affectetis veſtibus placere ſed moribus. Quando proceditis ſimul ambu-

late,

late, cum veneritis quo itis, ſimul ſtatē. In inceſſu, ſtatu, habitu, & in omnib⁹ motib⁹ veſtris, nihil fiat quod cuiuſquā offēdat aſpectū, ſed quod veſtrā deceat ſanctitatē. ¶Oculi veſtri & ſi iaciantur in aliquā fœminarum, in nullam figantur. Neq; enim quando proceditis fœminas videre prohibemini, ſed appetere vel ab ipſis appeti velle, criminoſum eſt. Nec ſolo tactu, & affectu, ſed & aſpectu quoq; appetitur & appetit, concupiſcentia fœminarum. Nec dicatis vos habere animos pudicos, ſi habeatis oculos impudicos, quia impudicus oculus, impudici cordis eſt nūcius. Et cum ſe inuicem ſibimet etiam tacente lingua, conſpectu mutuo, corda nunciant impudica, & ſecundum concupiſcentiā carnis alterutro delectantur ardore, ēt intactis ab immunda violatione corporibus, fugit caſtitas ipſa de moribus, Nec putare debet qui in fœminā figit oculū, & illius in ſeipſum diligit fixum, ab alijs ſe non videri, cum hoc facit. Videtur omnino, & a quibus ſe videri non arbitratur. Sed & ſi lateat & a nemine hominum videatur, quid faciet de illo de ſuper inſpectore, quē latere nihil poteſt? An ideo putandus eſt non videre, quia tanto videt patientius, quanto ſapientius? Illi ergo vir ſanctus timeat diſplicere, ne velit fœminæ malè placere. Illū cogitet oīa videre, ne velit fœminā malè videre. Illius enim & in hac cauſa commendatus eſt timor, vbi ſcriptum eſt. Abhominatio eſt domino, defigens oculū. Quando ergo ſimul eſtis in eccleſia vel vbicumq; fœminæ ſunt, inuicem veſtram pudicitiam cuſtodite. Deus enim qui habitat in vobis, etiā iſto

modo

modo cuſtodiet vos ex vobis.

¶ Et ſi hanc de qua loquor oculi petulantiam in aliquo veſtrum aduerteritis, ſtatim admonete ne male cœpta progrediantur, ſed de proximo corrigantur. Si autem & poſt admonitionem iterũ vel alio quoq; die idipſum eum facere videritis, iam velut vulneratum ſanandum prodat, quicumq; hoc potuerit inuenire. Prius tamen eſt alteri vel tertio demonſtrandum, vt duorum vel trium poſſit ore conuinci, & competenti ſeueritate coërceri. Nec vos iudicetis eſſe maliuolos, quando hoc indicatis. Magis quippe innocentes non eſtis, ſi fratres veſtros quos indicando corrigere poteſtis, tacẽdo perire permittitis. Si enim frater tuus vulnus habet in corpore qđ velit occultari dum timet ſecari, nõne crudeliter a te ſileretur & miſericorditer indicaretur? Quanto ergo potius debes manifeſtare; ne deteri⁹ putreſcat in corde? Sed antequam alijs demonſtretur per quos conuincendus eſt ſi negauerit, prius prępoſito debet oſtendi, ſi admonitus neglexerit corrigi, ne forte poſſit ſecretius correctus, non innoteſcere cæteris. Si autem negauerit, tunc neganti adhibendi ſunt alij etiã coram omnibus, vt poſſit non ab vno teſte argui, ſed a duobus vel tribus conuinci. Conuictus vero, ſecũdum præpoſiti vel etiam preſbyteri ad cuius diſpenſationem pertinet arbitrium, debet emendatoriam ſubire vindictam. Quam ſi ferre recuſauerit, etiam ſi ipſe non abſceſſerit, de veſtra ſocietate proijciatur. Non enim hoc fit crudeliter ſed miſericorditer, ne contagione peſtifera plurimos perdat. Et

hoc

hoc quod dixi de oculo non figendo, etiam in cœteris inueniendis, prohibendis, indicandis, conuincendis, iudicandiſq; peccatis, diligenter & fideliter obſeruetur, cum dilectione hominum & odio vitiorum Quicunq; autem in tãtum progreſſus fuerit malum vt occulte literas ab aliquo vel quodlibet munus acceperit, ſi hoc vltro confitetur, parcatur illi & oretur pro eo. Si autem depræhenditur & conuincitur, ſecundum arbitrium preſbyteri vel præpoſiti grauius emendetur.

¶ Veſtes veſtras in vnum habeatis ſub vno cuſtode vel duobus, vel quot ſufficere poſſint ad eas excutiẽdas, ne a tinea ledantur. Et ſicut paſcimini ex vno cellario, ſic induamini ex vno veſtiario. Si fieri poteſt, ad vos nõ pertineat, quod vobis indumẽtũ pro temporum congruentia proferatur, vtrum hoc recipiat vnuſquiſq; quod depoſuerat, an aliud quod alter habuerat, dum tamen vnicuiq; prout cuiq; opus eſt nõ negetur. Si autem hinc inter vos contentiones & murmura oriuntur, & conqueritur aliquis ſe deterius accepiſſe quam prius habuerat, & indignum ſe eſſe ꝙ nõ ita veſtiatur ſicut alius frater veſtiebat̃, hinc vos probate quãtum vobis deſit in illo interiori ſancto habitu cordis, qui pro habitu corporis litigatis. Tamen ſi veſtra toleratur infirmitas vt hoc recipiatis quod poſueritis, in vno tamen loco, ſub communibus cuſtodibus habete quod ponitis, ita ſane ꝙ nullus ſibi aliquid operetur, ſed omni opera veſtra in vnum fiant, maiori ſtudio, & frequentiori alacritate, quam ſi vobis ſinguli propria faceretis. Charitas

enim

enim de qua ſcriptum eſt,ꝙ non quærit quæ ſua ſunt ſic intelligitur,quia communia proprijs,non propria communibus anteponit. Et ideo quanto amplius rem communem quam propria veſtra curaueritis, tā to amplius vos proficere noueritis, vt in omnibus quibus vtitur tranſitoria neceſſitas, ſuperemineat quæ permanet charitas. Conſequēs ergo eſt vt etiā cū quis filijs ſuis,aut aliqua neceſſitudine ad ſe pertinentibus,in monaſterio conſtitutis,aliquam contulerit veſtem,ſiue quodlibet aliud inter neceſſaria deputandum,non occulte accipiatur,ſed ſit in poteſtate præpoſiti,vt in rem cōmunem redactum, cui neceſſe fuerit præbeatur. Quod ſi aliquis rem ſibi collatam celauerit,furti iudicio condemnetur.

¶ Indumenta veſtra ſecundum arbitrium præpoſiti lauentur,ſiue a vobis ſiue a fullonibus, ne interiores animæ ſordes contrahat,mundæ veſtis nimius appetitus. Lauacrum etiam corpori cum infirmitatis neceſſitas cogit,minimę denegetur. Fiat ſine murmure de conſilio medicinę,ita vt etiam ſi nolit iubente præpoſito faciat,quod faciendum eſt pro ſalute. Si autem velit & forte nō expedit,ſuæ cupiditati non obediatur. Aliquando enim (etiam ſi noceat) prodeſſe creditur quod delectat. Deniq; ſi latens eſt dolor in corpore,famulo dei dicenti quid ſibi doleat,ſine dubitatione credatur. Sed tamen vtrum ſanādo illi dolori quod delectat expediat,ſi non eſt certum, medicus conſulatur. Nec eant ad balnea, ſiue quocunq; ire neceſſe fuerit,minus quam duo vel tres Et ille qui habet aliquo eundi neceſſitatem, cum quibus

præpoſitus

præpoſitus iuſſerit ire debet Ægrotantium cura,ſiue poſt ægritudinem reficiẽdorum,ſiue aliqua imbecillitate etiam ſine febribus laborantium,vni alicui debet iniungi,vt ipſe de cellario petat,quod cuiq; opus eſſe proſpexerit. Siue autem qui cellario,ſiue qui veſtibus,ſiue qui codicibus præponuntur,ſine murmure ſeruiant fratribus ſuis. Codices certa hora ſingulis diebus petantur. Extra horam qui petierit, non accipiat. Veſtimenta vero & calciamenta quãdo fuerint indigentibus neceſſaria, dare non differant ſub quorum cuſtodia ſunt quæ poſcuntur.

¶ Lites aut nullas habeatis,aut quam celerrime finiatis,ne ira creſcat in odium,& trabem faciat de feſtuca,& animam faciat homicidam. Sic enim legitis. Qui odit fratrem ſuum,homicida eſt. Quicunq; cõuicio,vel maledicto, vel etiam criminis obiectu, aliquem læſerit, meminerit ſatisfactione quantocyus curare quod fecit,& ille qui læſus ẽ ſine diſceptatione dimittere. Si autẽ inuicem ſe læſerint, inuicem ſibi debita relaxare debent propter orationes veſtras, quas vtiq; quãto crebiores habetis, tanto ſanctiores habere debetis. Melior eſt autem qui quamuis ira ſæpe tentetur, tamen impetrare feſtinat, vt ſibi dimittat,cui ſe feciſſe agnoſcit iniuriam,quam qui tardius iraſcitur,& ad petendam veniam tardius inclinatur. Qui autem nunquam vult petere veniam,aut non ex animo petit,ſine cauſa eſt in monaſterio, etiã ſi inde non proijciatur. Proinde vobis a verbis durioribus parcite. Que ſi emiſſa fuerint ex ore veſtro, non pigeat ex ipſo ore proferre medicamenta vnde

facta ſunt vulnera. Quando autem neceſſitas diſciplinæ in moribus coërcendis dicere vos dura verba compellit, etiam ſi ipſi modum vos exceſſiſſe ſentitis, non a vobis exigitur vt a vobis ſubditis veniam poſtuletis, ne apud eos quos oportet eſſe ſubiectos, dum nimium ſeruatur humilitas, regendi frangatur authoritas. Sed tamen petenda eſt venia ab omnium domino, qui nouit eos quos plus iuſto forte corripitis, quanta beneuolentia diligatis. Non autem carnalis, ſed ſpiritualis inter vos debet eſſe dilectio.

¶ Præpoſito tanquam patri obediatur, multo magis presbytero, qui omnium veſtrum curam gerit. Vt ergo cuncta iſta ſeruentur, & ſi quid minus ſeruatum fuerit non negligenter prætereatur, ſed vt emendandum corrigendumq; curetur, ad præpoſitum præcipue pertinebit, vt ad presbyterum cuius eſt apud vos maior authoritas referat, quod vires vel modũ eius excedit. Ipſe vero qui vobis præeſt, non ſe exiſtimet poteſtate dominãte, ſed charitate ſeruiente felicem. Honore coram vobis prælatus ſit vobis, timore coram deo ſubſtratus ſit pedibus veſtris. Circa omnes ſeipſum bonorum operum prębeat exemplum. Corripiat inquietos, conſoletur puſillanimes, ſuſcipiat infirmos, patiens ſit ad omnes. Diſciplinam libens habeat, metuendus imponat. Et quamuis vtrumq; ſit neceſſarium, tamen plus amari a vobis appetat quam timeri, ſemper cogitans deo ſe pro vobis redditurum eſſe rationem. Vnde & vos magis obediẽdo, nõ ſolum veſtri ſed etiam ipſius miſeremini, qui inter vos quanto in loco ſuperiori, tanto in periculo

lo maiori verſatur.

¶ Donet dominus vt obſeruetis hæc omnia tanquam ſpiritualis pulchritudinis amatores, & bono chriſti odore de bona veſtra conuerſatione fragrantes, non ſicut ſerui ſub lege, ſed ſicut liberi ſub gratia conſtituti. Vt autem vos in libello hoc tanquam in ſpeculo poſſitis inſpicere, ne per obliuionem aliquid negligatur, ſemel in ſeptimana vobis legatur. Et vbi vos inueneritis ea que ſcripta ſunt facientes, agite gratias domino bonorum omnium largitori. Vbi autem ſibi quicunq; veſtrum viderit aliquid deeſſe, doleat de preterito caueat de futuro, orans vt ſibi debitum dimittatur, & in tentationē non inducatur.

¶ Explicit Regula, beati Auguſtini Epiſcopi.
Deo gratias.

MAGISTRORVM ORD. SERIES

BEATVS DOMINICVS INSTITVTOR ET PRIMVS MAGISTER ORDINIS PREDICATORVM.

2 F. Iordanus, Saxo.
3 F. Reymundus de Pinnaforti
4 F. Ioannes Teutonicus
5 F. Humbertus Burgundus
6 F. Ioannes Vercellenſis Ital.
7 F. Munio Zamorenſis hiſpan.
8 F. Stephanus Biſuntinus Burg.
9 F. Nicolaus Taruiſinus Italus
10 F. Albertus Clauarus Genuē
11 F. Bernardus Vizicen. Gal.
12 F. Aimericus Placētinus Italus
13 F. Berengarius Gallus
14 F. Herueus Natalis Brito
15 F. Barnabas Vercellenſis
16 F. Hugo Campanus Gallus
17 F. Gerardus de Domaro
18 F. Petrus de Palma Burgū.
19 F. Guarinus de Giaco Gal.
20 F. Ioannes de Molendino
21 F. Simon Lingoneñ. Burgun.
22 F. Elias Raimūdi Petragori.
23 F. Raimundus de Capua
24 F. Thomas Firmanus Italus.
25 F. Leonardus Stacij Italus
26 F. Bartholomeus Texerij
27 F. Petrus Roſchini Gallus
28 F. Guido Flamocheti Gallus
29 F. Martialis Auribelli Gal.
30 F. Conradus Aſtenſis Italus
31 F. Leonardus Māſuetus Italus
32 F. Saluus Caſſeta Siculus
33 F. Bartholomeus, Comatius
34 F. Barnabas Saxonus Neap.
35 F. Ioachinus Turrianus Ve.
36 F. Vincētius Bandellus Italus
37 F. Ioannes Cleree Gallus
38 F. Thomas Deuio Caietanus
39 F. Garſias de loayſa, Hiſpa.
40 F. Franciſcus ſylueſter Fer.
41 F. Paulus Butigella Papieñ.
42 F. Ioannes de fenario Vaſco.
43 F. Auguſtinus Recuperatus
44 F. Albertus Caſaus Hiſpanus
45 F. Franciſcus Romæus Itali
46 F. Stephanus Vſusmaris Gen.
47 F. Vincētius Iuſtinianus

¶Declarationes ſuper diuerſos paſſus conſtitutionum ordinis fratrum prædicatorum: recollectæ ex actis Capitulorum generalium: per Reuerendiſsimum patrem ſacræ theologiæ eximium profeſſorem Magiſtrũ Vincentium Bãdellum de Caſtronouo totius ordinis præfati Generalem Magiſtrũ: quæ p gñale Capitulum fuerunt approbate, additis tam in textu cõſtitutionũ, q̃ in earũ declaratione, quæ ex generalium Capitulorũ actis ab eo tempore ſtatuta, & declarata fuerunt, ſuoq; loco poſitis, per Reuerendiſsimum Sacræ Theologiæ profeſſorem, Magiſtrum F. Vincentium Iuſtinianũ Chienſem totius eiuſdem ordinis generalem magiſtrum.

INCIPIT PROLOGVS in librum conſtitutionum fratrum ordinis prædicatorum.

INtendẽtes paſſus obſcuros cõſtitutionum ordinis prædicatorum declarare: à titulo earum exordium ſumendum eſſe cenſemus: declarãtes ꝙ hoc nomen prædicatorũ. fuit ordini noſtro impoſitũ a Papa Innocentio. iii. per literas quas direxit beato Dominico & ſociis eius: & ab Honorio. iii. fuit hoc nomẽ in cõfirmatione præfati ordinis approbatum: & à Gregorio. ix. in Bulla canonizationis beatiſsimi Dominici confirmatũ: ac demũ ab aliis Pontificibus commendatum: qui mirandis laudibus & præclariſsimis priuilegiis prædictum ordinem exornarunt. ¶Vnde dominus Alexãder. iiii. in laudem & cõmendationem præfati ordinis ſic dicit. Celeſtis ille agricola ſummus auctor fidei precipuuſq; protector: ſacrum fratrum prædicatorum ordinem: quaſi lignum fertile in eccleſiæ paradiſo inſeruit: vt delectaret amenitate: vbertate ſaciaret: & fructuũ ſuauitate mulceret. Hoc itaq; ſpecioſum fecundum ac dulce lignum imbre ſuperno irrigatum: pulchra plurima ac dulcia poma profert: quorũ odore ac ſapore confortantur & conualeſcũt debiles: variiſq; detenti langoribus liberantur. In hoc vtiq; Vite ligno mortales homines carnis infirmitatibus prægrauati: pabulum ſalutis inueniunt: & internam recipiunt ſoſpitatem. Huius inq̃ꝫ ligni percẽpta fragrãtia vndiq; ad libamen ipſius concurrunt innumeri profeſſores fidei: qui aſsidue illo perfruentes: & eius ſalutaribus fructibus cõueſcentes: de ipſorum prægustata dulcedine: miniſtrãt & ipſi aliis ſuauia libamenta ſalutis. Hæc eſt

illa generoſa plantatio, quæ ramos ſuos vndique expandens, flores plurimos honoris & honeſtatis, fructuſq; vberrimos doctrinæ profert & virtutis, & odorem ſanctæ ac laudabilis cōuerſationis longe lateq; diffundit. Hic eſt ordo ſacer prædicatorũ honeſtate floridus, præclarus ſcientia, virtute fecundus, a ſede Apoſtolica merito approbatus, qui inter alia plantaria dominica, puritate cōuerſationis, ſapientiæ dono, & virtutis merito dignoſcitur ſpecialiter inſignitus. Huius ſacri, clari, conſpicui, & approbati ordinis fratres, ſacrarum ſcripturarum ſtudio inſtanter incumbũt, animarum pfectibus, diuinis officiis et orationibus inceſſanter intendunt, atq; euangelicæ prædicationi ardenter inſiſtētes, lumen diuinæ doctrinæ vbiq; per orbem diffundunt. Hi ſunt viri doctrina clariſsimi, qui contemplationi cæleſtium feruēter inuigilāt, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſsione deſudant. Hi ſunt viri probati & plenè in lege Dñi eruditi, efficaces quidē in opere, & in prædicatione potentes, quorum labia gratia celeſtis edocuit ad propinādum ſalubrem doctrinam aliis, & commodum ac profectum animarũ Chriſtifidelibus exponendum. Vnde vbiq; per mūdum ora ipſorum intonant veluti tubæ, ac in omnem terram exit ſonus p̄dicationis eorum, & vſq; ad fines orbis ſua ſalutifera verba ſonant. Hi ſunt viri præclari cōſpicua religione fulgentes, qui tanq̄ lucētia ſydera in eccleſiæ fundamento, ſuis ſplendidiſsimis documentis, viam celeſtis vitæ mortalibus inſinuant. Hi ſunt phialæ aureæ plene odoramentis, qui ſua ſacra conuerſatione ſuauiter redolētes hortantur per hanc alios, & inducunt a ſomno neglig ētie celeriter ſurgere, & excuſſa p̄rſus inertia ad opera lucis & bonitatis feſtināter properare. Hi ſunt dilecti Deo & hominibus fratres videlicet prædicatores, morum, honeſtate conſpicui, ſcientiæ titulis inſigniti, quos æterni patris benignitas inter plurimas pſonas diuinis obſequiis deputatas pro ſui nominis attollenda gloria & fidelium procuranda ſalute ſpecialiter elegit, qui ſuū ſemper affectum ad amorē cœleſtium dirigentes, virtutem diuini nominis vbiq; publicant, & pro Chriſtianæ religiōis ampliando cultu vigili attentione laborant. Hi ſunt qui vitam, & merita beatiſsimi Pauli Apoſtoli contemplantes, gloriantur in ſola Cruce Domini noſtri Ieſu Chriſti, & mundi pompas ac ſolatia ſpernentes, ſed ſolam celeſtem

leſtem patriã,& ad paradiſi delitias recta intentione ſuſpirant. Hi ſunt qui propter Deum ſemetipſos ſalubriter abnegãtes, elegerunt ſub ąrtiſsima paupertate Deo deſeruire, tanꝙ nihil habentes, & omnia poſsidẽtes. Hi poſtremo ſunt qui quũ omnia terrena propter amorem bonorum celeſtium reliquerint, ſobrie piè, iuſtè, & caſtè. viuentes, ac exilia vitæ ſubſidia mẽdicantes, Chriſtum pauperem imitantur, perfectionem euangelicam amplexando. Vnde clariſsimè conſtat eos in ſtatu perfectionis exiſtere, & per ſuæ religiõis obſeruantiam quæ quidem ipſius euangelicæ perfectionis continet formam in æternæ retributionis præmio precelletem gloriam promereri.

QVoniam a. ex precepto regulæ iubemur habere cor vnum & animam vnã in Domino, iuſtum eſt vt qui ſub vna regula b. & vnius ꝑfeſsionis voto viuimus. .c'. vniformes in obſeruantiis canonicæ religionis inueniamur, quatenus vnitatẽ quę interius eſt ſeruanda in cordibus, foueat & repreſẽtet vniformitas exterius ſeruata in moribus.

QVoniam a ex precepto regulæ iubemur habere cor vnum, & animã vnã in Domino.) Declaramus ꝙ vnitas cordium in his quæ Dei ſunt ſecũdum regulam noſtrã eſt in precepto, ſicut & communitas rerũ, & ideo circa vnitatem cordium & communitatem rerum magna diligẽtia eſt adhibẽda. b. (& vnius profeſſionis voto viuimus) Declaramus ꝙ ideo ſub vnius profesſionis voto viuere dicimur, quia ſub vnius generalis capituli, & ſub vnius generalis magiſtri obedientia regimur & gubernamur. Sicut enim vnitas eccleſiæ ex vnitate capitis depẽdet, ita & vnitas ordinis nr̃i ex vnitate vnius generalis capituli, & vnius generalis magiſtri, cui ſecundum vnam regulam, & ſecundum caſdem cõſtitutiones ex voto noſtræ profesſionis tenemur obedire. abſq; dubio dependere dignoſcitur. c ℭVniformes in obſeruãtiis canonicæ religiõis inueniamur.) Declaramus ꝙ ſicut ex voto noſtre ꝑfeſſionis tenemur caſtè & ſine proprio & ſub vnius gñalis ꝑlati obediẽtia viuere: ita & in exterioribus obſeruãtiis & cerimoniis: & in ieiuniis & abſtinẽtiis: & in aliis ſtatutis q̃ ad ornatũ & decorẽ canonicæ religionis ſeu re-

 gularis

gularis vitæ pertinent vniformes eſſe debemus. Ideo particulares conſuetudines preter regulam & conſtitutiones & ordinationes capitulorum generalium, fugiēdæ ſunt & amputandæ: & vniformitas exterius ſeruata in moribus foueat & repreſentet illam vnitatē quam interius debemus ſeruare in cordibus. Tex.2.

¶Quod profecto eo competentius & perfectius poterit obſeruari ſi ea quę agenda ſunt ſcripto fuerint cōmēdata: ſi omnibus qualiter ſit uiuendum ſcriptura teſte innoteſcat: ſi mutare uel addere uel minuere nulli quicq̄; propria uoluntate liceat: d ne ſi minima neglexerimus paulatim defluamus.

d ¶Ne ſi minima neglexerimus paulatim defluamus.) Declaramus ꝙ illa quæ ponuntur in noſtris conſtitutionibus & non habent præceptum annexum ſed ſunt pure ſtatuta ad ornatum & decorem regularis vitæ pertinentia videntur eſſe minima reſpectu illorum quæ ad ſubſtantiam religionis pertinent: vel quæ habent præceptum annexum: tamē trāſgreſsio illorum ex negligentia nō eſt ſine veniali culpa quæ diſponit ad mortalem. Et ideo bene dicit (ne ſi minima neglexerimus paulatim defluamus.) Quia vt dicit Bernardus: neglectus ſemper culpabilis eſt & Eccleſiaſtici.18.dicit. qui minima negligit paulatim decidet. Et Hierony. Mens Chriſto dedita ſic caueat minora quomodo & maiora: ſciens etiam pro verbo ocioſo reddēdam eſſe rationem. Et Iſidorus. Qui ocioſa verba nō deprimit ad noxia cito tranſit. Paulatim creſcunt vitia: & dum parua non cauemus in magnis prolabimur.

e ¶Ad hec tamen in ſuo. f. conuentu prelatus diſpēſandi cū fratribus hēat p̄tātem cum ſibi g. aliqn̄ videbitur expedir: in his precipue que ſtudium uel predicationem uel. h. animarum fructum uidebuntur impedire. i. quū ordo noſter ſpecialiter ob p̄dicationem, & animarum ſalutem ab initio noſcatur inſtitutus fuiſſe: & ſtudium noſtrū ad hoc debeat principaliter intendere ut proximorū animabus poſſimus vtiles eſſe. K Priores etiā vtantur diſpēſationibus vt alii fratres.

e ¶Ad hæc tamen in ſuo con-
uentu prælatus diſpenſandi cũ
fratribus habeat poteſtatem.)
Declaramus ꝙ prælatus hic Vo
catur ſolus ille qui habet curã
animarum, ſicut Prior in ordi-
ne noſtro canonicè electus, &
per ſuperiores cõfirmatus. Sup-
prior vero & Vicarius quum nõ
habeant curam animarum niſi
ex commiſſione Prioris Vel al-
terius ſuperioris non poteſt di-
ci prælatus nec poteſt ſibi eli-
gere confeſſorem, nec priore ꝑ-
ſente in domo poteſt cum fratri
bus diſpenſare ex virtute cõſti-
tutionum, ſed ſolum ex cõmiſ-
ſione prælati, niſi forte quando
mortuo Priore vel amoto ipſe
ſit quaſi ordinarius vices eius ĩ
omnibus gerens. Et ideo in ca
pitulo apud Pariſius. M.ccxlvj.
& apud Metis. M.cclj. fuit ordi
natum ꝙ quum Priores ſunt ꝑ-
ſentes ĩ domo ſuppriores, & vi-
carij non habeant poteſtatẽ diſ
pẽſandi. f .(In cõuentu ſuo.)
Declaramus ꝙ quilibet præla-
tus poteſt in cõuentu ſuo & nõ
in alieno cum fratribus non ſo-
lum ſuis ſed etiã alienis ex cau-
ſa honeſta & rationabili diſpen
ſare, in vigiliis, ieiunijs, & abſti-
nentijs, & in alijs quæ diſpenſa
bilia ſunt, & quæ non ſunt ſibi
expreſſe prohibita, dummodo
hoc non regulariter faciat, nec
de facili, niſi cauſe rationabiles
id expoſcãt ſicut fuit ordinatũ
apud Barchinonam. M.cclxj.
Vnde Magiſter Hũbertus dicit,
ꝙ prælatus ex cauſa honeſta, &
rationabili poteſt cõpellere fra
trem ſubditum, & etiam extra-
neum in ſuo conuentu ad reci-
piendum diſpenſationem in ie
iunijs & comedendis carnibus,
& alijs ſimilibus, puta in caſu ĩ
quo non vti illa diſpẽſatione eſ
ſet peccatum, & per conſequẽs
contra ordinem, aliter non po-
teſt compellere. Vnde Bernar
dus in lib. de diſpenſatione ſic
dicit. Votum meum non auge-
at prælatus abſq; mea volunta
te, nec minuat ſine certa neceſ-
ſitate, alioqn remiſſio voti abſ-
què neceſſitate, nõ diſpenſatio
eſt ſed diſſipatio. Quando ta-
men prælatus præcipit fratri in
ſuo conuentu vt diſpenſationẽ
accipiat, non debet ille de faci-
li iudicare ꝙ prælatus non ha-
beat cauſam rationabilẽ, quiã
forte facit cauſa humiliãdi eũ,
vel alia de cauſa quam ipſe ne-
ſcit, vtputa quia ꝓbabiliter de
eius debilitate dubitat, quãuis
ſubdito videatur ꝙ ſit fortis. Et
in hoc debet iudicium ſuum iu
dicio ſupponere ꝑlati & ei obe
dire. Quia ſepe euenit vt alij
magis perpendant debilitatem
alterius ex aſpectu quàm ipſe-
met qui patit̃, ſiue ex in expien
tia, ſiue ex feruore. Et ideo in

dubio tenet̃ ſubditus plato obedire q̃a obediẽtia excuſat i dubijs 23. q.j.c.Quid culpat̃. Itẽ declaramus ꝙ Priores in conuẽtu ſuo, & in eorum abſentia ſupriores & eorum vicarij, omnes fratres noſtri ordinis ad eorum conuentus declinantes ab omnibus peccatis & cenſuris, tam à iure quàm ab homine generaliter prolatis, ſedi apoſtolicæ non reſeruatis, poſſunt abſoluere, ac etiam eis ſacramentum eucharíſtiæ, & extremæ vnctiõis adminiſtrare ſicut fuit declaratum apud Valentiã. M.cccxxxij & ſicut habetur in priuilegio quod dicitur Mare magnũ. g ¶ Aliquando.) Declaramus ꝙ diſpenſationes in ieiunijs, & abſtinentijs nunquàm ſunt faciendæ niſi ex magna cauſa cum toto conuentu, & ſi perſonis aliquibus merito ſint interdũ indulgẽdæ, nec etiam ſemper fieñ debent & continuè ſed ſolũ aliquando ſecundum ꝙ prælato pp vtilitatem aliquã vel neceſſitatem, vel honeſtam & rationabilẽ cauſam videbitur expedire, ſicut fuit declaratum apud Valentiam. M.ccclxiiij. & apud Barchinonam. M.cclxj. & apd Mediolanũ. M.cclxxxv. h. ¶ Quum ordo noſter ſpecialiter ob p̃dicationem & animarum ſalutem ab initio noſcatur fuiſſe inſtitutus.) Declaramus ꝙ quum finis ordinis noſtri ſit prædicatio & ſalus animarum generaliter, quia ab initio fuit inſtitutus ob prædicationem & ſalutem animarum generaliter, non ſolum ingredientium ipm ordinem ſed etiam communiter in vniuerſo mundo & extra ordinem exiſtẽtium, in quo excellit alios ordines qui ſunt inſtituti ſolum propter ſalutẽ ingredientium, ideo ſtatuta ordinis non debent ita rigide ſeruari ꝙ impediãt illud propter qđ ordo principaliter eſt inſtitutus quia quod eſt propter aliquid inſtitutum non debet contra illud militare, & q̃ ſũt ad aliquẽ finem ordinata debẽt eſſe ꝓportionata & commenſurata illi fini, & moderari ſecundum congruentiam ad illum finem. Et propter hoc bene dicit conſtitutio ꝙ prælatus poterit in ſuo cõuentu cum fratribus diſpẽſare, in ijs precipuè que ſtudium vel prædicationem vel animarum fructum videbuntur impedire. i. ¶ Aiarum ſalutẽ ſeu fructũ.) Declaramus ꝙ tria precipua ſũt quæ ſalutem impediunt animarum licet non ſint contra ordinem. Primum eſt quæſtus immoderatus. Mundus enim auarus ẽ, & fugit quæſtores importunos & immoderatos. Secundũ eſt officia odioſa vt ſunt inquiſitiones, viſitationes, correctiones,

ctiones,

ctiones violente,executiones teſtamentorum vel arbitrorũ ſententiæ, & aliæ cauſæ arduæ & odioſæ ex quibus frequẽter cõturbatur hominum deuotio ad ordinem & fratres. Tertium eſt nimia auſteritas in conſilijs, & opinionibus. Terrentur enim homines ex hoc intantum vt ſalutem propriam negligãt. Quapropter parcẽdum eſt ab importunitate quæſtus notabilis. Fugiẽda ſunt omnino officia odioſa licet ſint alicuius fructus, & relaxanda eſt quantum fieri poteſt rigiditas & auſteritas in cõſilijs, & benigne tractandi ſunt homines. Et ideo in capitulo Pariſius.M.cc.xxxiiij.ſic fuit ordinatum. Prohibemus ſtrictiſſimè ne fratres ſuſcipiant commiſſiones cauſarum,arbitria ſiue iudicia,nec pignora ſiue obſides,neq; per iuriſdictionẽ epiſcopalem aliquos coerceant, & qui cõtrafecerit grauiter punianẽ. Et apud Bono.M.cc.lij. fuit prohibitũ ne fratres eſſent. diſpenſatores alienarum pecuniarum nec teſtamẽtorum executores. Et apud Burdegalã. M.cc.lxxxvij.fuit diſtricte prohibitum ne aliquis frater decetero intromittat ſe de matrimonijs conſiliandis, ſeu etiã de magnis & arduis negocijs ſecularium pertractandis,& abſtineat a cauſis odioſis ſuſcipiendis. Ne ergo ſalus animarum impediatur,debemus à negocijs odioſis abſtinere & laborare vt noſtra conuerſatio ſit bona & ſancta, & ſummam diligentiam adhibere vt fama ordinis & fratrum integra ſeruetur,ac ſtudendum eſt vt in his quæ non ſunt repꝛhẽſibilia amicabiles nos hominibus reddamur,ac humaniter & benignè cũ eis conuerſemur. Item declaramus ꝙ cum illa religio cuius inſtitutio, & obedientia eſt eſſentialiter, principaliter, & nominaliter ordinata ad docendum, & prædicãdum ſeu ad illuminãdum, & ſaluandum animas per doctrinam, & prædicationis officium, eſt omnibus alijs excellentior, & perfectior,quia prædicare, & docere ſunt actus ex abundantia, & plenitudine contemplationis ꝓcedentes,& vt dicit Gregorius, doctrina & prædicatio præfertur ſimplici contemplationi. Et ſicut maius eſt illuminare ꝙ̃ lucere ſolum,ita maius eſt cõtemplata alijs tradere,quàm ſolum contemplari. Et ſic religio ad docendum & prædicandũ principaliter,& eſſentialiter ordinata tenet ſupremum gradum in religiõibus vtpote religioni xp̃i magis conformis. Et quum ordo noſter ex ſua prima inſtitutione ſit principaliter,eſſentialĩter,& nominaliter ad docendũ

& prædicandum,& ad communicandum contemplata, & ad procurandum animarum ſalutẽ inſtitutus,ſequitur ꝙ ſit omnibus alijs ꝑfectior & excellentior. k ¶ Priores etiam vtātur diſpenſatione ſicut, & alij fratres.) Declaramus ꝙ fratres noſtri inferiores & ſubditi nõ poſſunt propria auctoritate ſeipſos in his que ad conſtitutiones ꝑtinent diſpenſare, ſed debent à prælatis ſub quorũ iuriſdictione & foro ſunt diſpenſationem accipere. Superiores vero & ꝑlati per iſtam conſtitutionẽ qñ iudicauerint expedire ſunt diſpenſati,& poſſunt ſicut cæteri diſpenſatione vti. Tex.iiii.

I ¶ Vt igitur vnitati & paci totius ordinis prouideamus, t. Volumus & declaramus vt regula nr̃a, & conſtitutiones noſtræ non obligẽt nos ad culpam ſed ad pęnam. m Niſi ꝓpter preceptum n. Vel contemptum. Pęnis tñ abſolutionis ab officio, priuationis vocis actiuæ vel paſſiuæ; grauioris culpæ, & alijs maioribus, quantũcũq; tam in Conſtitutionibus q̃; extra,ipſo facto ſint incurrẽdæ (niſi ſit pęna excõm. la.ſen.) nullus ſit ſubiectus. o. Niſi ſuperueniat declaratio Prælati in particulari reſpectu huius,quantũcunq; etiam notoriũ facti vel iuris aut vtriuſq; interueniat.

4 ¶ Præceptum autem in Regula nullum (niſi quod de natura ſua ẽ ratione triũ votorum; vel diuinæ, aut eccleſiaſticæ legis) contineri volumus & declaramus. Et idẽ in Conſtitutionibus, niſi vbi ponit̃ ſententia excõmunicationis,aut formaliter exprimitur ꝑ verbum (præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ.) Et hoc idẽ in ordinationibus, & Prędatorum verbis,& literis intelligi volumus. Pœnam excõm. & excommunicationem lat.ſenten.ꝑ nulla verba (tam in Cõſtitutionibus quàm extra) in noſtro ordine intelligimus, niſi vbi explicite, & verbaliter pœna excõm. & excõmunicatio lat. ſenten. exprimitur.

5 ¶ Porro Prælati non faciant precepta obligãtia ad

mortale

mortale pc̃m̃ i ira exterio-
ri, maximè cõtra ſubditos,
turbatos & ſi fecerint irri-
ta ſint, & inania, facta tñ va
leant quo ad quaſcũq; pœ-
nas temporales. Præcepta
quoque in ſcriptis facta, cé-
ſeantur ſine ira facta. Nec
faciant pręcepta quieto ani
mo, niſi in ſcriptis, extra ne-
ceſſitatis articulum, præter
commune præceptum q́d
fit à Viſitatoribus in viſita-
tionibus, facta tamen vale-
ant. Nec damnent aliquẽ
ad pœnam grauioris culpę,
aut carceris, niſi in iudicio
confeſſum vel conuictum,
& in ſcriptis. Et ſi ſecus fa-
ctum fuerit, totum ſit irri-
tum & inane. 6 ℭ Statui
mus etiam ꝙ tã in Conſtitu
tionibus quàm extra, quic-
quid non ſecũdum ſe mor-
tale mãdatur, ſub quacũq;
pœna (niſi excommunica-
tionis) ad ſolam pœnã ob-
liget, non obſtante ꝙ in ca-
pitulo de grauiori culpa dĩ
catur. Vt qui membrum
diaboli culpam perpetran-
do non erubuit fieri &c.

I. ℭ Vt vnitati & paci totius or
dinis prouideamus, volumus,
& declaramus ꝙ conſtitutiones
noſtræ non obligẽt nos ad cul-
pam ſed ad pœnam.) Declara
mus ꝙ quum in ſtatutis maxi-
mè ſit attendenda intentio, &
voluntas ſtatuentis, & intentio
ac volũtas eorũ qui noſtras cõ
ſtitutiones ediderunt fuerit vt
non nos obligarent ad culpam,
ſicut patet ex capitulo ſecundo
generaliſſimo Pariſius celebra-
to anno M.cc.xxxvj. in quo iſta
cõſtitutio propter pacẽ & quie-
tem cõſcientiæ fratrum fuit cõ
firmata, idcirco trãſgreſſores no
ſtrarum conſtitutionum quãdo
ſunt purè conſtitutiones & non
habent præceptum annexum,
& id quod eſt in eis non eſt ali-
às lege diuina vel humana pro-
hibitum vel mãdatum, nõ obli
gantur ad aliquam culpam ſed
tantum ad pœnam in conſtitu-
tionibus taxatam vel per præla
tos imponendam & taxandam,
quam ſi facere recuſauerint nõ
euadẽt culpam. Et quãmuis pe-
na non debeat infligi nolenti ſi
ne culpa, ei tamen qui volunta
rie ſe obligauit ad aliquam pœ
nam poteſt talis pœna infligi ſi
ne culpa. Tales autem ſunt fra
tres ordinis noſtri qui volunta-
rie in ſua profeſſione huic legi
ſe obligauerunt, vnde dicit ſan

ctus

ctus Thomas ſecunda ſecundæ q.clxxxvj.art.ix.ad primum, & quolibet.j.q.ix.art.iiij. ꝙ in aliqua religione ſicut i noſtra cautius quis profitetur quàm in alijs, quia promittit profitens nõ ſeruare regulam nec viuere ſecundum regulam, ſed obedire ſecundum regulam & conſtitutiones, Ita ꝙ profeſſioni nõ contrariatur niſi quod eſt contra p̃ceptum regulæ & cõſtitutionũ. In alijs autem quæ non habent præceptum annexum, tranſgreſſio vel omiſſio ex ſuo gñe non obligat ad aliquam culpam ſed ſolum ad pœnam, quia p hunc modum ad talia obſeruãda obligantur ex ſua profeſſione. Qui tamen poſſent peccare veniali ter ſi ex negligentia, vel ẽt mortaliter ſi ex contemptu vel ex libidine illa tráſgrederentur. m. (Niſi propter preceptum.) Declaramus ꝙ Priores in ſuis conuentibus poſſunt ex rationabili cauſa in his quæ ad regulã vel conſtitutiones explicite vel implicite pertinent, præcepta verbo & ſcripto facere, quæ tranſgreſſores obligabunt nõ ſolum ad pœnam ſed etiam ad mortalem culpã, quia ex voto noſtræ profeſſionis tenemur regulã, & conſtitutiones non contemnere & p̃ceptis prælati noſtri in his quæ ſunt ſecũdum regulam, & conſtitutiones obedire. Nõ tamen debent prelati eſſe faciles, nec præcipitanter & indiſcrete p̃cepta & excommunicationes fulminare, ſed cum maturo cõſilio, & ex diligenti deliberatione p̃habita, & ex cauſa vrgenti & neceſſaria, huiuſmodi precepta diſcrete, facere, ſicut fuit ordinatum Pariſius. M.cc.lxix. Et Oxoniæ. M.cc.lxxx. Et Ferrarie M.cc.xc. n (Vel propter contemptum.) Declaramus ꝙ ſicut tranſgreſſio prætepti in regula vel conſtitutione poſiti vel à p̃lato verbo vel ſcripto facti, obligat ad culpam, ita & tráſgreſgreſſio conſtitutionis quantumcũq; minimæ ex contemptu facta obligat ad mortalem culpã, quia vt dicit Bernardus. Neglectus ſemper culpabilis eſt, contemptus vero damnabilis. Et dicitur contemptus quando nulla exiſtente neceſſitate vel cauſa, vera vel opinata, ex ſola propria voluntate & inobedientia quis conſtitutionem tranſgreditur, & nõ vult ſe ſubijcere legi, immo ex propria volunrate renuit ſubijci ſtatuto ſui ſuperioris, vel vt quidam dicunt. Contemptus eſt voluntaria ſine cauſa continuata legis tranſgreſſio. Illorum autem voluntas renuit ſubijci noſtris legibus & ſtatutis. qui habent firmum propoſitum non ſeruandi conſtitutiones. & nulla exiſtente cauſa animo

mo deliberato illas tranſgrediuntur cum intentione perſeuerandi in tali tranſgreſſione, & non faciendi pœnitētiam in cōſtitutionibus taxatam vel à prælatis taxandam. Qui vero habent voluntatem & propoſitū ſeruandi cōſtitutiones, et ſi interdum vel frequenter ex fragilitate vel in aduertentia vel alia occaſione vel cauſa vera vel opinata illas tranſgrediantur, habent tamen intentionem faciendi pœnitentiam taxatam vel à p̄latis taxandam, nec intendūt in huiuſmodi tranſgreſſionibus perſeuerare, tales contemptum euadunt & culpam, faciētes id ad quod obligantur. Tenemur enim habere volūtatem ſeruandi conſtitutiones cum intentione ſi illas nō ſeruabimus faciendi pœnitentiam taxatam vel taxandam. Et ideo vt euadamus culpam, ſufficit vel conſtitutiones ſeruare, vel ſi eas transgrediamur pœnitentiam taxatam vel taxandam facere quando ſunt pure conſtitutiones.

* o, Niſi ſupueniat declaratio prælati. Declaramus iuxta declarationem factam, Romæ. 1513. ꝙ pœnæ exigant declarationem ſuperioris in particulari, niſi ipſemet reus ſeipſum declaret. Quòd facere debet, humiliter cognoſcens errorem ſuum, ſi factum eſt publicum vel notoriū. Si.n. ipſe ſe declarauerit, alia non ſit opus declaratione, & 1518 additum fuit declarando, ꝙ nullus Præſidens poteſt declarare ſeipſum abſolutū ab officio ſuo, propter quàmcunq; trāſgreſſionē admiſſam.

¶ Et vt multitudo conſtitutionum vitetur. p prohibemus ne decetero aliquid ſtatuatur niſi per duo capitula generalia cōtinua fuerit approbatum, & tunc in tertio capitulo immediate ſequente poterit confirmari vel deleri, ſiue per priores prouinciales ſiue p alios diffinitores vbicumq; illud tertium capitulum celebretur.

p ¶ Prohibemus ne decetero aliquid ſtatuatur.) Declaramus ꝙ nec Prior ꝓuincialis nec magiſter ordinis, nec aliquod capitulum poteſt facere conſtitutionem. Sed oportet ꝙ ad conſtitutionem faciendam concurrāt tria capitula generalia & continua vel vnum capitulum generaliſſimum. quod equipollet tribus generalibus continuis. Poſſunt tamen facere ordinationes & ad monitiones que perpetuo durabunt quouſq; fuerint reuocate, & poterunt ſecundum ipſas

ſas

ſas prælati corrigere fratres, & et i ipſis ex cauſa rõnabili diſpẽſare vt communiter tenetur. Vnde in cap itulo apud Caſtras celebrato. M.ccc.lij. ſic dicitur. Declaramus ꝙ ordinationes & ꝑcepta magiſtri ordinis & Priorum prouincialium poſt eorum mortem vel amotionem in ſua remanẽt roboris firmitate, quouſq; per eorum ſucceſſores reuocentur. Et idem dicimus de gratijs factis per eoſdem exceptis duntaxat exemptionibus q̃buſcũq;.

℄7 Inchoationes aũt quæ fiunt in capitulis gñalibus non mandẽtur executioni, vſque quo approbatæ fuerint per alia duo capitula, & factæ ſint cõſtitutiones, niſi forte eadẽ inchoatio fiat ꝑ modũ ordinationis. q ℄ Interpretationes regulæ vel conſtitutionum factæ à generali capitulo non habeãt vim conſtitutionis, niſi per tria capitula generalia continua in modum aliarum conſtitutionum, ſcilicet per viam inchoationis & confirmationis continuatæ fuerint approbatæ.

℄8 Ordinationes tam capitulorum generaliũ q̃ Magiſtri ordinis (quo ad vim præcepti, & cenſurarum eccleſiaſticarum) cũ ipſis expirare volumus. Vita vero capituli, vſq; ad ſequens capitulum intelligitur. Quo ad reliqua vero, quolibet per generale capitulũ vel Magiſtrũ ordinis facta durare volumus, donec fuerint reuocata per ſimilẽ poteſtatem: Excepto ſi quem Magiſter ordinis, Vicariũ totius Ordinis inſtituiſſet. Hunc enim volumus cum ipſo expirare. Ab inferioribus autẽ capitulis & Prælatis quomodolibet ordinata, cum ipſis (tanquàm ab homine ordinata) expirarĩ volumus, Exceptis, Supprioribus, confeſſoribus tã fratrum, q̃ monialium, Vicariis monialium, & Magiſtris perſonarum vtriuſque ſexus tertii habitus, & officialibus Cõuentuum abſq; iuriſdictione. Hos enim volumus

lumus durare cum ea quã habebant auctoritate, donec reuocentur ab habente poteſtaté deſtituendi eoſdé. ¶ 9 Porro Prælati omnes a multitudine præceptorum & ordinationũ, abſtineant, ne laqueũ animabus ſubditorum iniiciant, nec propter defectum vnius vel paucorum, qué vel quos non audent corrigere, communitaté inuoluãt. Nulla quoq; poteſtate ĩ ordine noſtro, in cõmuni vel in particulari aliquid ordinetur, vel prohibeatur cũ hac pœna, quod non poſſit abſolui a peccatis ſuis. Priores tamen poſſunt aliquos determinatos caſus peccati mortalis ſibi reſeruare, vt viderint expedire animabus.

p ¶ Interp̃tationes regulæ vel conſtitutionum &c.) Declaramus ꝙ ſi ĩ aliquo paſſu regulæ vel conſtitutionum occurrerit aliquod dubium. ſtabitur interpretationi & declarationi capituli generalis vel magiſtri ordinis, dummodo illa declaratio non contineat manifeſtum errorem, quia ĩ dubijs ſequenda eſt maiorum ſententia, & obedientia excuſat ĩ dubijs. Et ideo ĩterpretatio vel declaratio facta per capitulum gnerale vel per magiſtrum ordinis licet non habeat vim conſtitutionis. eſt tamen à ſubditis tenenda & obſeruanda. Et ob hoc ĩ diuerſis capitulis generalibus à principio ordinis vſq; ad hæc tempora pluries fuit ordinatum ꝙ admonitiones & ordinationes ac declarationes capitulorum generaliũ, debeant à ſingulis conuentibus ĩ aliquo quaterno ſcribi & ter, vel quater in anno congregatis fratribus legi, nec deleri debent niſi fuerint reuocate, ſicut habetur in capitulo apud Coloniam M.cc.xlv. Vñ ĩ capitulo apud Biſuntium. M.ccc.liij. ſic dicit. Imponimus diſtrictè omnibus, & ſingulis prioribus prouincialibus vt declarationes huius anni & omnes alias præteritis temporibus factas quas habere poterunt ſcribant diligenter ĩ vno volumine, & cum alijs prouincie ſcriptis cuſtodiãt, & conuentibus ſuis communicent, ac eas ſepius legi faciant. Et ĩ capitulo apd' Tholoſam. M.ccc.lxxij. ſic habetur. Imponimus oĩbus prioribus cõuẽtualibus, & eorũ loca tenentibus ſub pœna abſolutionis ab officijs ſuis. quatenus

nus declarationes & ordinationes capitulorũ generaliũ ſemel in menſe legi faciant fratribus ſimul congregatis in capitulo, vel in menſa. Siquis autem frater tunc abſens fuerit teneatur ſub pœna priuationis vocis cũ præſens fuerit in conuentu illas legere intelligibiliter, & complete.

¶ Librum autem iſtum diligẽter conſcripſimus, in quo duas diſtinctiones adnotauimus.

¶ Explicit prohemium cũ declaratione.

¶ Prima diſtinctio cõtinet. xx. capitula,

Primũ de officio eccleſiæ.
Secũdm de inclinationibus.
Tertium de ſuffragiis mortuorum.
Quartum de ieiuniis.
Quintum de cibo.
Sextum de collatione.
Septimum de infirmis.
Octauum de minutione.
Nonum de lectis.
Decimum de veſtitu.
Vndecimum de raſura.
Duodecimum de ſilentio,
Terqumdecimum de recipiendis.
Quartumdecimum de nouitiis, & eorum inſtructione.
Quintumdecimum de profeſſione.
Sextumdecimum de leui culpa.
Decimumſeptimũ de graui culpa.
Decimumoctauum de grauiori culpa.
Decimumnonum de grauiſſima culpa.
Vigeſimum de apoſtatis.

¶ Secunda diſtinctio continet decem & octo capitula.

Primum de domibus conſtruendis & concedẽdis.
Secũdum de electione, prioris conuentualis & inſtitutione ſupprioris.
Tertium de electione prioris prouincialis.
Quartum de electione magiſtri ordinis.
Quintum de electione diffinitorum capituli prouincialis & generalis,

Sextum

Sextum de capitulo quotidiano.

Septimum de capitulo prouinciali.

Octauum de capitulo generali.

Nonum de ſolẽni celebratione capituli.

Decimum de capitulo generaliſſimo.

Vndecimũ de viſitatoribus

Duodecimum de prædicatoribus.

Tertiumdecimum de itinerantibus.

Quartumdecimum de ſtudentibus.

Quintumdecimum de cõuerſis.

Sextumdecimum de conſtitutionibus capituli Perpiniani.

Decimũſeptimũ de conſtitutionibus Bonifacii. ix.

Decimũoctauum de conſtitutione Alexandri. vi. de electione magiſtri ordinis.

¶ Diſtinctio prima de officio eccleſię. primum capitulum.

AVdito .a, primo ſigno ſurgant fratres .b. & ſtando dicant officium de beata Virgine .c. pro tempore .d. Matutinas autem & miſſam & omnes alias horas canonicas ſimul audiãt fratres noſtri, niſi cum aliquibus prælatus aliter .e. diſpenſare voluerit.

¶ Incipiunt conſtitutiones ordinis p̃dicatorũ.cap.i.

AVdito a. pmo ſigno ſurgãt fratres.) Declaramus ꝙ ad horas canonicas nõ debemus regulariter habere niſi duo ſigna.primum debet eſſe breue. Quo audito fratres debent ſe præparare & occupationes in quibus tunc verſantur dimittere.nec nouas aſſumere. Secundum autem ſignum debet eſſe ita prolixum vt ante terminatione eius poſſint fratres de omni remotiori loco domus ſecũdum exiſtimationem pulſantis ad eccleſiam conuenire. Inter primum autem, & ſecundũ ſignum debet eſſe tantum ſpacium, ꝙ fratres poſſint ſe præparare. b Et ſtando dicant officium de Beata Virgine.) Declaramus ꝙ i matutinis audito primo ſigno debẽt in dormitorio

fratres

fratres ſtando dicere officium de Beata Virgine, quãdo ꝑ tempore eſt dicendum, vno incipiente & dicente vno verſu & aliis reſpondentibus & dicentibus aliũ verſum, & poſt ſecundum ſignum debent officium de tempore in choro deuotè & diſtinctè cantare. In aliis vero horis dici debent poſt ſecundũ ſignum in choro ante officium de tempre ſtando officium beatæ Virginis præmittere niſi in completorio vbi poſt officium de tempore officium Beatæ Virginis dicitur, ſicut fuit ordinatũ in capitulo Metenſi. M.cccc.xxj. c. Pro tempore.) Declaramus ꝙ officiũ beatæ virginis certis diebus in dormitorio, & in choro intermittitur, & ad ipſum dicendum fratres non obligantur videlicet in feſtis duplicibus, & ſupra. & in octanis ſolemnibus. & quando de beata Virgine agitur. ſiue in octaua ipſius ſiue extra octauas & certis aliis diebus. Et propter hoc cõſtitutio dicit ꝙ fratres audito primo ſigno dicãt officium de Beata Virgine pro tempore, & non ſemper. propter illos dies in quibus intermittit, quàmuis & illis diebus ex deuotione in priuato ſemper dici debeat. .d Matutinas autem & miſſam & omnes horas canonicas ſimul audiant fratres.) Declaramus ꝙ omnes fratres clerici ſimul in eccleſia miſſam conuentualem debent audire & horas canonicas dicere, quia eccleſiæ noſtræ ſunt couẽtuales, niſi prælatus cum aliquibus ꝑpter honeſtas, & legitimas occupatiões voluerit diſpẽſare vt priuatas miſſas audiant, & in priuato officium dicant. Declaramus autem ꝙ fratres debẽt quotidie miſſam non ſolum videre, ſed & audire, quia irreligioſum valde eſt ꝙ frater quotidie maximè quando eſt in domo non audiat miſſam. Nec ſuper hoc debet prælatus de facili diſpẽſare, ſed potius per pœnitentias debet fratres ad audiendũ quotidie miſſam compellere. Hore autem canonicæ quãdo in priuato dicuntur, taliter debent dici ꝙ ille qui dicit niſi ſit ſurdus vocẽ propriam poſſit audire. Debẽt etiam quilibet diſtinctè tractim & cum debitis punctis & attentione tam in choro ꝙ̃ extra chorum diuinum officium perſoluere. Nõ requiritur tamẽ actualis attentio per totum, nec ſufficit ſolum habitualis, ſed requiritur virtualis attẽtio, quæ ex primo propoſito per totum officiũ continuatur, quando. ſ. quis ponit ſe ad dicẽdum officium cũ intentione attendendi ad illud, vel ſaltem ſoluendi debitũ ſuũ quo obligatur ad officiũ dicen-

ctum, etiam ſi frequenter intra ipſum officium ex quadã infirmitate & negligentia diſtrahat, dum tamen contraria intentio. ſ. nullo modo volendi attendere, non interueniat. Sed ſiquis dicendo officium per magnam eius partẽ occupet ſe in aliquo exercitio manuali diſtractiuo, talis non cõtinuaret virtualem attẽtionem, nec precepto eccleſiæ ſatisfaceret. Fratres autem conuerſi quia vocati ſunt ad officia corporalia, & vt in ſudore vultus ſui veſcantur pane ſuo, ad prædicta non tenentur ſed ſufficit eis audire miſſam priuatam ſine nota, & loco officij dicere ſua pater noſter & Aue Maria. Nec debent propter particulares deuotiones, opera corporalia dimittere, ſed i ipſis debent ſe continue exercere. Ad completorium tamen & ad ſalutationem Beatæ Virginis niſi magna neceſſitas eos excuſet. debẽt cum aliis ſemper venire. Item declaramus ꝙ ſicut clerici ſeculares qui non ſunt in ſacris ſi ſint bñficiati tenentur & obligãtur dicere officiũ, ita & quilibet religioſus cleric⁹ qui ex eleemoſinis viuit, & ab ordine ꝓuiſionẽ victus & veſtitus hẽt, tenetur de neceſſitate ſalutis officium dicere. Nec in hoc poteſt cum eo prælatus diſpenſare, niſi forte ſit nouitius qui non eſt adhuc religioni obligatus, nec forte ſcit officium legere. Debet tamen aliquas orationes ꝓ ſatisfactione loco officii dicere Et debent fratres libentius in eccleſia officium dicere ꝙ̃ extra, tum propter deuotionem loci, tum propter præſentiam Sacramẽti corporis Chriſti, tũ propter reliquias ſanctorum, tum propter angelos aſſiſtentes, tum propter ſocietatem fratrum. & maiorem diligẽtiam quæ in officio dicendo ſolet ibi apponi ꝙ̃ extra. Ideo non ſunt quærendæ occaſiones vel licentiæ de facili remanendi à choro, ſed omnes ſimul ad officium dicendum debent in eccleſia & choro conuenire. Vnde in capitulo apud Placentiam celebrato. M. ccc. x. ſic dicitur. Volumus & ordinamus ꝙ nullus frater etiã prætextu prælationis vel lectoriæ præteritæ ſeu alterius officii cuiuſcõq; à cõmunibus fratrum obſequiis & officiis ſeu à choro aliquatenus ſit exẽptus. Gratias autem quibuſcũq; ſuꝑ hoc hactenus per priores ꝓuinciales vel inferiores eis conceſſas ordinatione pñti penit⁹ reuocamus. * & in cap. Ro. 1553. & 1558. Et Auiuion. 1561. Nullus frater noſtri ordinis, ratione paternitatis, aut alterius gradus exemptionem prætendere poſſit à ſequela chori, aut aliis gra

naminibus ordinis; lectoribus, prædicatoribus, ac Magiſtris in Theologia, actu legentibus, aut prædicantibus duntaxat exceptis, Circa quos legitimæ cõſuetudines prouinciarũ obſeruenſ. ¶ Niſi prælatus aliter . .e. diſpenſare.) Declaramus ꝙ prælati ſicut poſſunt fratres ex cauſa rationabili diſpenſare à choro, ita poſſunt eos diſpenſare quo ad proprietatem officii quæ inducta eſt ab ordine: non tamen poſſunt eos diſpenſare quo ad ſubſtantiam officij: quin illud dicant fratres quoquomodo vt puta quando deberet fieri de feria poſſent ex aliqua honeſta & deuota cauſa diſpẽſare ꝙ fieret de aliquo ſancto officium triũ lectionum vel nouem: vel ſicut fit de feſto duplici & ſupra: in quo caſu fratres qui non dixerunt officium beatæ virginis in choro tenentur illud dicere in priuato. Item declaramus q. fratres tenentur ex præcepto ſemel in ſeptimana totũ officium defunctorum dicere quum dici debet infra hebdomadam in choro. Tres autem lec. defunctorum quãdo dicuntur in choro non tenentur omnes fratres dicere, ſed ſolùm miniſtri altaris: & qui habent miſſam pro defunctis qui per tabulam ad hoc sunt notati. Teneſ etiam quilibet frater dicere Letanias quando fit de feria: & ſufficit ꝙ poſt quãlibet horã diei illas dicat: quãuis magis laudabile ſit, vt poſt matutinas dicãtur ſicut fit i choro. * Declaramus ꝙ propter multorum scrupulosam aut timoratam conſcientiã & alias rationabiles causas, i capitulo Salmanti. 1551. auctoritate Apoſtolica ſtatutum fuit tam de officio defunctorum q̃ de letanijs in hunc modum.

Abſoluimus tam chorum quã miniſtros altaris ab obligatione recitãdi vigilias trium lectionũ pro mortuis, prout hactenꝰ obſeruatum eſt. Et in recompenſatione, pro debito iuſtitiæ & charitatis, ordinauimus, & ita ſeruari volumus, vt nullis feſtis aut octauis etiam ſolennibus obſtãtibus (præter octauas Paſchæ, & Penthecoſtes) totum officiũ pro ipſis defunctis cum nouem lectionibus qualibet hebdomada, ſemel, ab omnibus & ſingulis fratribus, tam in choro quã extra exiſtentibus perſoluatur. Et in mane ſequẽti pro ipſis vna Miſſa cantetur de Requiem, ſi non ſit dies multũ ſolennis, alias cantetur Miſſa ordinaria cũ oratione. Omnipotens ſempiterne Deus qui viuorum dominaris &c. & cum aliqua proceſſione per clauſtrum vel per Ec-

clefiam cū Reſponſ. vel reſponſorijs &c. & hoc inuiolabiliter in omnibus conuentibus noſtri ordinis obſeruetur. Super quo tam prælatorum quam cantorū conſcientias oneramus. Qui ēt curent, vt tali die & hora prædicta fiant, quibus omnes posſint melius intereſſe. Ad quæ omnes & ſinguli teneantur, ēt magiſtri & actuales lectores, ſuis diſpenſationibus nō obſtantibus. Itē Declarauim⁹, letanias debere dici in choro, quando fit de feria prout hactenus factum eſt, ſed in eis non repetatur à choro nomen alicuius ſancti: ſed ſolum reſpondeatur. Ora pro nobis, neq; dicantur poſt matutinas, ſed in ſero precedenti poſt completorium, vbi melius omnes fratres cōueniant, qui tñ nō conuenerint, vel extra conuentum fuerint ad eas minime teneantur. Itē ꝙ in ipſis letanijs nomina Sanctorum qui nō habentur in antiquo ordinario, à nemine apponantur, & appoſita deleantur.

ℭ Horę oēs tam diei quam noctis, in Eccleſia. f. breuiter & ſuccincte taliter dicantur, ne fratres deuotionem amittant, & ſtudium eorū minime impediatur. Quod ita dicimus eſſe faciendum, vt ī medio verſus metrum cum pauſa ſeruetur, nō ꝓtrahendo vocem in pauſa vel in fine verſus, ſed (ſicut dictum eſt) breuiter & ſuccincte terminet̃ g Hoc autem magis & minus pro tēpore obſeruetur.

f. ℭ Breuiter & ſuccincte.) Declaramus ꝙ diuinum officiū debet cantari deuote cum quadā dulcedine & ſuauitate vocis nō cum rigiditate nec cum aſperitate: nec nimis alte: ſed voce mediocr., breuiter, hoc eſt diſtincte expedite & non nimis moroſe. Debet etiam dici ſuccincte, hoc eſt ſine caudis: & ꝓtractione vocis in pauſis vel in fine verſuū. Et hoc ne fratres deuotionē amittant ſi feſtinanter & confuſe & ſine pauſis & non tractim & diſtincte dicatur: & ne etiam ſtudium eorum impediat̃ ſi nimis moroſe & cum caudis & protractione vocis in medio vel in fine verſuū decantetur. Et quādo verſus eſt longus debet fieri duplex pauſa inter principium, & finem verſus; vna breuis ſeu minor & alia maior in medio verſus; & huiuſmodi pauſæ fiūt ꝓpter reſumptionem anhelitus; & proptem decentiam & decorem pſalmodiæ. In fine autem verſuum non debet fieri pauſa

inter verſum & verſum, quãmuis non debeat incipi verſus ſequens ante terminationem verſus precedentis. Pulchritudo.n. officij conſiſtit in pauſis: & deturpatio eius cõſiſtit in feſtinantia & confuſione; quæ cauſatur per remotionem pauſe. Prolixitas autem officij cauſatur ex ꝓtractione vocis in medio vel in fine verſus. Et ideo vt officium tractim ac diſtincte et deuote dicatur, pauſe ſunt faciẽde & caude amputande. .g. ℂHoc tñ magis & minus pro tẽpore obſeruetur.) Declaramus ꝙ ꝑ varietate dierum eſt maior vel minor ſolennitas in diuino officio obſeruanda. In diebus enim feſtiuis eſt diuinum officium cũ maioribus pauſis celebrãdum, quia tunc fratres ſunt minus in ſtudio & lectionibus occupati, & etiam ſeculares ĩ prefatis diebus ſolẽt magis ad diuinum officium conuenire, & etiam illis diebus magis tenemur deo vacare, quia ad hoc tales feſtiuitates ſunt inſtitute, ideo illis diebus deuote alacriter & ſolenniter eſt diuinum officium decantandum. Alijs vero diebus poterit minus ſolẽniter & cum minori pauſa tractim tamen & diſtincte ac deuote celebrari.

ℂ 2. Tpe quo bis reficiũtur frẽs h, legatur ante Completorium in Eccleſia lectio (Fratres ſobrii eſtote, &c. i Et facta cõfeſsione, & dicto Completorio, det qui præeſt benedictionem, K, & Ebdomadarius aquam aſp gat benedictam. Poſtea dicatur (Pater noſter, & Credo in Deum) Quod etiam fieri debet ante Primam & ante Matutinas.

h ℂLegatur in eccleſia lec. Fratres ſobrij eſto.) Declaramus, ꝙ quãdo in eccleſia ante completorium legitur lectio Fratres ſobrij eſtote, debet premitti Iube dõne benedicere, & hebdomadarius ſubiungere benedionem ad quam omnes fratres debent ĩclinare vſq; ad genua ſicut ad benedictionem quæ datur ante lectiones in choro, & etiam ante lectionẽ in refectorio in prandio & in cœna. ✱ & ita declaratum fuit in capitulo Salmaticeñ 1551. .i. ℂEt facta cõfeſſione & dicto completorio det qui præeſt benedictionem.) Declaramus ꝙ quãdo plures ꝑlati priores ſunt in choro, ille ꝗ præeſt alijs loco ſeu q tenet ſuperiorem locũ debet dicere Cõfiteor, & dare benedictionẽ, ac in fine horæ fidelium dicere cũ grauitate & tali voce ꝙ poſſit ab

omnibus

omnibus audiri. In abſentia autē prælatorū & ſupprioris Hebdomadarius omnia iſta prædicta facere debet, qui & ſi nō poſſit alijs loco, præeſt tamen eis pro tunc officio & auctoritate. Item declaramus quod in fine cuiuſlibet horæ quando poſt ipſam nō eſt immediate alia hora nec miſſa dicenda, debet dici Fidelium, & ſtatim poſt pr̃ noſter, flexis genibus debent fratres dicere Salue regina cum verſibus & orationibus notatis. Quando vero miſſa dicitur poſt aliquam horam, & alia hora non ſequitur, debet immediate poſt miſſam dici Fidelium & Salue regina. Si vero miſſa fuerit de mortuis, dicto Requieſcant in pace & reſponſo Amē, debet dici Pater noſter & Salue vt ſupra, ſicut fuit ordinatum ī capitulo Metis. m.cclj & apud Lemonicā .m.cclxxxiiij k. ¶ Et hebdomadarius aquam benedictam aſpergat.) Declaramus quod in feſtis duplicibus & ſupra & quando fit de beata Virgine poſt completorium de tēpore debet cantari Añt. Salue regina. In alijs vero diebus niſi infra octauas ſolennes, predicta añt, vel Aue regina cantari debet poſt completorium Beatæ Virginis. Et dum fratres proceſſionaliter procedēdo fuerint in Eccleſia laicorum, debet hebdomadarius aqua bñdicta omnes fratres aſpergere, incipiēdo à choro dextro, niſi maior prælatus qui loco omnes alios fratres precederet, eſſet in choro ſiniſtro, quia tūc ille primo eſſet aſpergendus, & poſtea chorus dexter, Et idem faciendum eſt in thurificatione, vt videlz poſt eum qui facit officium & acolythos & cantores Prælatus q ſuperiorem locum inter alios fratres tenet, ſi fuerit ī ſiniſtro choro prius thurificetur, & poſtea chorus dexter. Si autem Prælatus qui eſt in ſiniſtro choro haberet aliquem fratrem magiſtrū ſupra ſe, tūc aſpgēdus & thurificādus eſſet prius chorus dexter. Sed ſi magiſter ordinis fuerit in choro qui in ſua ſemper ſede debet manere, thurificato eo qui facit officium exiſtente in choro ſiniſtro, debet thurificari ipſe magr̃, deinde acolythi.

Totū offim tā diurnū, q̃ nocturnum, ſecundum correctionem, & ordinationem venerabilis Pr̃is fratris Hūberti Magiſtri ordinis nr̃i confirmamus, & volumus vniformiter ab oibus obſeruari, ita quod nulli liceat aliquid de cætero. l. innouare. m. Fratres noſtri nō habeant ī domibus noſtris niſi

& prædicandum, & ad communicandum contemplata, & ad procurandum animarum ſalutẽ inſtitutus, ſequitur ꝙ ſit omnibus alijs pfectior & excellentior. k ℭ Priores etiam vtãtur diſpenſatione ſicut, & alij fratres.) Declaramus ꝙ fratres noſtri inferiores & ſubditi nõ poſſunt propria auctoritate ſeipſos in his quæ ad conſtitutiones ptinent diſpenſare, ſed debent à prælatis ſub quorũ iuriſdictione & foro ſunt diſpenſationem accipere. Superiores vero & plati per iſtam conſtitutionẽ qñ iudicauerint expedire ſunt diſpenſati, & poſſunt ſicut cæteri diſpenſatione vti. Tex.iiii.

1 ℭ Vt igitur vnitati & paci totius ordinis prouideamus, t. Volumus & declaramus vt regula nrã, & conſtitutiones noſtræ non obligẽt nos ad culpam ſed ad pęnam. m Niſi ppter preceptum n. Vel contemptum. Pęnis tñ abſolutionis ab offcio, priuationis vocis actiuæ vel paſſiuæ; grauioris culpæ, & alijs maioribus, quantũcũq; tam in Conſtitutionibus q̃; extra, ipſo facto ſint incurrẽdæ (niſi ſit pęna excõm. la.ſen.) nullus ſit ſubiectus. o. Niſi ſuperueniat declaratio Prælati in particulari reſpectu huius, quantũcunq;, etiam notoriũ facti vel iuris aut vtriuſq; interueniat.

4 ℭ Præceptum autem in Regula nullum (niſi quod de natura ſua ẽ ratione triũ votorum; vel diuinæ, aut eccleſiaſticæ legis) contineri volumus & declaramus. Et idẽ in Conſtitutionibus, niſi vbi ponit ſententia excõmunicationis, aut formaliter exprimitur p verbum (præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ.) Et hoc idẽ in ordinationibus, & Prelatorum verbis, & literis intelligi volumus. Pœnam excõm. & excommunicationem lat. ſenten. p nulla verba (tam in Cõſtitutionibus quàm extra) in noſtro ordine intelligimus, niſi vbi explicite, & verbaliter pœna excõm. & excõmunicatio lat. ſenten. exprimitur.

5 ℭ Porro Prælati non faciant precepta obligãtia ad

mortale

mortale pct̃m i ira exterio-ri, maximè cõtra ſubditos, turbatos & ſi fecerint irrita ſint, & inania, facta tñ valeant quo ad quaſcũq; pœnas temporales. Præcepta quoque in ſcriptis facta, cēſeantur ſine ira facta. Nec faciant pręcepta quieto animo, niſi in ſcriptis, extra neceſſitatis articulum, præter commune præceptum qđ fit à Viſitatoribus in viſitationibus, facta tamen valeant. Nec damnent aliquē ad pœnam grauioris culpę, aut carceris, niſi in iudicio confeſſum vel conuictum, & in ſcriptis. Et ſi ſecus factum fuerit, totum ſit irritum & inane. 6 ¶ Statuimus etiam ꝙ tã in Conſtitutionibus quàm extra, quicquid non ſecũdum ſe mortale mãdatur, ſub quacũq; pœna (niſi excommunicationis) ad ſolam pœnã obliget, non obſtante ꝙ in capitulo de grauiori culpa dicatur. Vt qui membrum diaboli culpam perpetrando non erubuit fieri &c.

I. ¶ Vt vnitati & paci totius ordinis prouideamus, volumus, & declaramus ꝙ conſtitutiones noſtræ non obligēt nos ad culpam ſed ad pœnam.) Declaramus ꝙ quum in ſtatutis maximè ſit attendenda intentio, & voluntas ſtatuentis, & inteutio ac volũtas eorũ qui noſtras cõſtitutiones ediderunt fuerit vt non nos obligarent ad culpam, ſicut patet ex capitulo ſecundo generaliſſimo Pariſiis celebrato anno M.cc.xxxvj. in quo iſta cõſtitutio propter pacē & quietem cõſcientiæ fratrum fuit cõfirmata, idcirco trãſgreſſores noſtrarum conſtitutionum quãdo ſunt pure conſtitutiones & non habent præceptum annexum, & id quod eſt in eis non eſt alias lege diuina vel humana prohibitum vel mãdatum, nõ obligantur ad aliquam culpam ſed tantum ad pœnam in conſtitutionibus taxatam vel per prælatos imponendam & taxandam, quam ſi facere recuſauerint nõ euadēt culpam. Et quàmuis pena non debeat infligi nolenti ſine culpa, ei tamen qui voluntarie ſe obligauit ad aliquam pœnam poteſt talis pœna infligi ſine culpa. Tales autem ſunt fratres ordinis noſtri qui voluntarie in ſua profeſſione huic legi ſe obligauerunt, vnde dicit ſanctus

ctus Thomas ſecunda ſecundæ q.clxxxvj.art.ix.ad primum, & quolibet.j.q.ix.art.iiij. ꝙ in aliqua religione ſicut i noſtra cautius quis profitetur 'quàm in alijs,quia promittit profitens nō ſeruare regulam nec viuere ſecundum regulam, ſed obedire ſecundum regulam & conſtitutiones,ita ꝙ profeſſioni nō contrariatur niſi quod eſt contra p̄ceptum regulæ & cōſtitutionū. In alijs autem quæ non habent præceptum annexum,tranſgreſſio vel omiſſio ex ſuo gñe non obligat ad aliquam culpam ſed ſolum ad pœnam, quia p hunc modum ad talia obſeruāda obligantur ex ſua profeſſione.Qui tamen poſſent peccare veniali ter ſi ex negligentia, vel ēt mortaliter ſi ex contemptu vel ex libidine illa trāſgrederentur. m. (Niſi propter preceptum.) Declaramus ꝙ Priores in ſuis conuentibus poſſunt ex rationabili cauſa in his quæ ad regulā vel conſtitutiones explicite vel implicite pertinent,præcepta verbo & ſcripto facere,quæ tranſgreſſores obligabunt nō ſolum ad pœnam ſed etiam ad mortalem culpā, quia ex voto noſtræ profeſſionis tenemur regulā, & conſtitutiones non contemnere & p̄ceptis prælati noſtri in his quæ ſunt ſecūdum regulam, & conſtitutiones obedire. Nō tamen debent prelati eſſe faciles, nec præcipitanter & indiſcrete p̄cepta & excommunicationes fulminare,ſed cum maturo cōſilio, & ex diligenti deliberatione p̄habita, & ex cauſa vrgenti & neceſſaria,huiuſmodi precepta diſcrete. facere,ſicut fuit ordinatum Pariſius.M.cc.lxix. Et Oxoniæ.M.cc.lxxx.Et Ferrarie M.cc.xc. n (Vel propter contemptum.) Declaramus ꝙ ſicut tranſgreſſio præcepti in regula vel conſtitutione poſiti vel à p̄lato verbo vel ſcripto facti,obligat ad culpam, ita & trāſgreſgreſſio conſtitutionis quantumcūq; minimæ ex contemptu facta obligat ad mortalem culpā, quia vt dicit Bernardus. Neglectus ſemper culpabilis eſt, contemptus vero damnabilis.Et dicitur contemptus quando nulla exiſtente neceſſitate vel cauſa,vera vel opinata,ex ſola propria voluntate & inobedientia quis conſtitutionem tranſgreditur,& nō vult ſe ſubijcere legi, immo ex propria volunrate renuit ſubijci ſtatuto ſui ſuperioris,vel vt quidam dicunt. Contemptus eſt voluntaria ſine cauſa continuata legis tranſgreſſio. Illorum autem voluntas renuit ſubijci noſtris legibus & ſtatutis. qui habent firmum propoſitum non ſeruandi conſtitutiones.& nulla exiſtente cauſa ani

mo

mo deliberato illas tranſgrediuntur cum intentione perſeuerandi in tali tranſgreſſione, & non faciendi pœnitētiam in cōſtitutionibus taxatam vel à prælatis taxandam. Qui vero habent voluntatem & propoſitū ſeruandi cōſtitutiones, et ſi interdum vel frequenter ex fragilitate vel in aduertentia vel alia occaſione vel cauſa vera vel opinata illas tranſgrediantur, habent tamen intentionem faciendi pœnitentiam taxatam vel à p̄latis taxandam, nec intendūt in huiuſmodi tranſgreſſionibus perſeuerare, tales contemptum euadunt & culpam, faciētes id ad quod obligantur. Tenemur enim habere volūtatem ſeruandi conſtitutiones cum intentione ſi illas nō ſeruabimus faciendi pœnitentiam taxatam vel taxandam. Et ideo vt euadamus culpam, ſufficit vel conſtitutiones ſeruare, vel ſi eas transgredimur pœnitentiam taxatam vel taxandam facere quando sunt pure conſtitutiones.

✱ o, Niſi ſupueruenia t declaratio prælati. Declaramus iuxta declarationem factam, Romæ. 1513. ꝙ pœnæ exigant declarationem ſuperioris in particulari, niſi ipſemet reus ſeipſum declaret. Quòd facere debet, humiliter cognoſcens errorem ſuum, ſi factum eſt publicum vel notoriū. Si.n. ipſe ſe declarauerit, alia non ſit opus declaratione, & 1518 additum fuit declarando, ꝙ nullus Præſidens poteſt declarare ſeipſum abſolutū ab officio ſuo, propter quàmcunq; trāſgreſſionē admiſſam.

❡ Et vt multitudo conſtitutionum vitetur. p prohibemus ne decetero aliquid ſtatuatur niſi per duo capitula generalia cōtinua fuerit approbatum, & tunc in tertio capitulo immediate ſequente poterit confirmari vel deleri, ſiue per priores prouinciales ſiue p alios diffinitores vbicumq; illud tertium capitulum celebretur.

p ❡ Prohibemus ne decetero aliquid ſtatuatur.) Declaramus ꝙ nec Prior p̄uincialis nec magiſter ordinis, nec aliquod capitulum poteſt facere conſtitutionem. Sed oportet ꝙ ad conſtitutionem faciendam concurrāt tria capitula generalia & continua vel vnum capitulum generaliſſimum. quod equipollet tribus generalibus continuis. Poſſunt tamen facere ordinationes & ad monitiones que perpetuo durabunt quouſq; fuerint reuocate, & poterunt secundum ip-

ſas

ſas prælati corrigere fratres, & ẽt i ipſis ex cauſa rõnabili diſpẽſare vt communiter tenetur. Vnde in cap itulo apud Caſtras celebrato. M.ccc.lij. ſic dicitur. Declaramus ꝙ ordinationes & ꝓcepta magiſtri ordinis & Priorum prouincialium poſt eorum mortem vel amotionem in ſua remanẽt roboris firmitate, quouſq; per eorum ſucceſſores reuocentur. Et idem dicimus de gratijs factis per eoſdem exceptis duntaxát exemptionibus q̄buſcũq;.

¶ 7 Inchoationes aũt quæ fiunt in capitulis gñalibus non mandétur executioni, vſque quo approbatæ fuerint per alia duo capitula, & factæ ſint cõſtitutiones, niſi forte eadẽ inchoatio fiat ꝑ modũ ordinationis.

q ¶ Interpretationes regulæ vel conſtitutionum factæ à generali capitulo non habeát vim conſtitutionis, niſi per tria capitula generalia continua in modum aliarum conſtitutionum, ſcilicet per viam inchoationis & confirmationis continuate fuerint approbatæ.

¶ 8 Ordinationes tam capitulorum generaliũ q̄ Magiſtri ordinis (quo ad vim præcepti, & cenſurarum ecclesiaſticarum) cũ ipſis expirare volumus. Vita vero capituli, vſq; ad ſequens capitulum intelligitur. Quo ad reliqua vero, q̃uolibet per generale capitulũ vel Magiſtrũ ordinis facta durare volumus, donec fuerint reuocata per ſimilẽ poteſtatèm: Excepto ſi quem Mágiſter ordinis, Vicariũ totius Ordinis inſtituiſſet. Hunc enim volumus cum ipſo expirare. Ab inferioribus autẽ capitulis & Prælatis quomodolibet ordinata, cum ipſis (tanquàm ab homine ordinata) expirarĩ volumus, Exceptis, Supprioribus, confeſſoribus tã fratrum, q̄ monialium, Vicariis monialium, & Magiſtris perſonarum vtriuſque ſexus tertii habitus, & officialibus Cõuentuum abſq; iuriſdictione. Hos enim volumus

ſumus durare cum ea quā habebant auctoritate, donec reuocentur ab habente poteſtatē deſtituendi eoſ dē. ℂ 9 Porro Prælati omnes a multitudine præceptorum & ordinationū, abſtineant, ne laqueū animabus ſubditorum iniiciant, nec propter defectum vnius vel paucorum, quē vel quos non audent corrigere, communitatē inuoluāt. Nulla quoq; poteſtate ī ordine noſtro, in cōmuni vel in particulari aliquid ordinetur, vel prohibeatur cū hac pœna, quod non poſſit abſolui a peccatis ſuis. Priores tamen poſſunt aliquos determinatos caſus peccati mortalis ſibi reſeruare, vt viderint expedire animabus.

p ℂInterpretationes regulæ vel conſtitutionum &c.) Declaramus ꝙ ſi ī aliquo paſſu regulæ vel conſtitutionum occurrerit aliquod dubium. ſtabitur interpretationi & declarationi capituli generalis vel magiſtri ordinis, dummodo illa declaratio non contineat manifeſtum errorem, quia ī dubijs ſequenda eſt maiorum ſententia, & obedientia excuſat ī dubijs. Et ideo īterpretatio vel declaratio facta per capitulum gnerale vel per magiſtrum ordinis licet non habeat vim conſtitutionis. eſt tamen à ſubditis tenenda & obſeruanda. Et ob hoc ī diuerſis capitulis generalibus à principio ordinis vſq; ad hæc tempora pluries fuit ordinatum ꝙ admonitiones & ordinationes ac declarationes capitulorum generaliū, debeant à ſingulis conuentibus ī aliquo quaterno ſcribi & ter, vel quater in anno congregatis fratribus legi, nec deleri debent niſi fuerint reuocate, ſicut habetur in capitulo apud Coloniam M.cc.xlv. Vñ ī capitulo apud Biſuntium. M.ccc.liij. ſic dicit. Imponimus diſtrictè omnibus, & ſingulis prioribus prouincialibus vt declarationes huius anni & omnes alias præteritis temporibus factas quas habere poterunt ſcribant diligenter ī vno volumine, & cum alijs prouincie ſcriptis cuſtodiāt, & conuentibus ſuis communicent, ac eas ſepius legi faciant. Et ī capitulo apđ Tholoſam. M.ccc.lxxij. ſic habetur. Imponimus oībus prioribus cōuētualibus, & eorū loca tenentibus ſub pœna abſolutionis ab officijs ſuis, quatenus

nus declarationes & ordinatio nes capitulorũ generaliũ ſemel in menſe legi faciant fratribus ſimul congregatis in capitulo, vel in menſa. Siquis autem fra ter tunc abſens fuerit teneatur ſub pœna priuationis vocis cũ præſens fuerit in conuentu il las legere intelligibiliter, & complete.

¶ Librum autem iſtum dili gẽter conſcripſimus, in quo duas diſtinctiones adnota uimus.

¶ Explicit prohemium cũ declaratione.

¶ Prima diſtinctio cõtinet. xx. capitula,

Primũ de officio eccleſiæ.
Secũdm de inclinationibus.
Tertium de ſuffragiis mortuorum.
Quartum de ieiuniis.
Quintum de cibo.
Sextum de collatione.
Septimum de infirmis.
Octauum de minutione.
Nonum de lectis.
Decimum de veſtitu.
Vndecimum de raſura.
Duodecimum de ſilentio,
Terqumdecimum de recipiendis.
Quartumdecimum de nouitiis, & eorum inſtructione.
Quintumdecimum de profeſſione.
Sextumdecimum de leui culpa.
Decimumſeptimũ de graui culpa.
Decimumoctauum de grauiori culpa.
Decimumnonum de grauiſſima culpa.
Vigeſimum de apoſtatis.

¶ Secunda diſtinctio continet decem & octo capitula.

Primum de domibus conſtruendis & concedẽdis.
Secũdum de electione, prioris conuentualis & inſtitutione ſuppriorıs.
Tertium de electione prioris prouincialis.
Quartum de electione magiſtri ordinis.
Quintum de electione diffinitorum capituli prouincialis & generalis,

Sextum de capitulo quotidiano.
Septimum de capitulo prouinciali.
Octauum de capitulo generali.
Nonum de ſolẽni celebratione capituli.
Decimum de capitulo generaliſſimo.
Vndecimũ de viſitatoribus
Duodecimum de prædicatoribus.
Tertiumdecimum de itinerantibus.
Quartumdecimum de ſtudentibus..
Quintumdecimum de cõuerſis.
Sextumdecimum de conſtitutionibus capituli Perpiniani.
Decimũſeptimũ de conſtitutionibus Bonifacii. ix.
Decimũoctauum de conſtitutione Alexandri. vi. de electione magiſtri ordinis.

¶ Diſtinctio prima de officio eccleſię. primum capitulum.

AVdito .a, primo ſigno ſurgant fratres .b. & ſtando dicant officium de beata Virgine .c. pro tempore .d. Matutinas autem & miſſam & omnes alias horas canonicas ſimul audiãt fratres noſtri, niſi cum aliquibus prælatus aliter .e. diſpenſare voluerit.

¶ Incipiunt conſtitutiones ordinis p̃dicatorũ.cap.i.

AVdito a. p̄mo ſigno ſurgãt fratres.) Declaramus ꝙ ad horas canonicas nõ debemus regulariter habere niſi duo ſigna.primum debet eſſe breue. Quo audito fratres debent ſe præparare & occupationes in quibus tunc verſantur dimittere.nec nouas aſſumere. Secundum autem ſignum debet eſſe ita prolixum vt ante terminationẽ eius poſſint fratres de omni remotiori loco domus ſecũdum exiſtimationem pulſantis ad eccleſiam conuenire. Inter primum autem, & ſecundũ ſignum debet eſſe tantum ſpacium, ꝙ fratres poſſint ſe præparare. b Et ſtando dicant officium de Beata Virgine.) Declaramus ꝙ i matutinis audito primo ſigno debẽt in dormitorio

fratres

fratres ſtando dicere officium de Beata Virgine, quādo ꝑ tempore eſt dicendum, vno incipiente & dicente vno verſu & aliis reſpondentibus & dicentibus aliū verſum, & poſt ſecundum ſignum debent officium de tempore in choro deuotè & diſtinctè cantare. In aliis vero horis dici debent poſt ſecundū ſignum in choro ante officium de tempre ſtando officium beatæ Virginis præmittere niſi in completorio vbi poſt officium de tempore officium Beatæ Virginis dicitur, ſicut fuit ordinatū in capitulo Metenſi.M.cccc.xxj. c. Pro tempore.) Declaramus ꝙ officiū beatæ virginis certis diebus in dormitorio, & in choro intermittitur, & ad ipſum dicendum fratres non obligantur videlicet in feſtis duplicibus, & ſupra. & in octauis ſolemnibus. & quando de beata Virgine agitur. ſiue in octaua ipſius ſiue extra octauas & certis aliis diebus. Et propter hoc cōſtitutio dicit ꝙ fratres audito primo ſigno dicāt officium de Beata Virgine pro tempore, & non ſemper. propter illos dies in quibus intermittiẗ, quāmuis & illis diebus ex deuotione in priuato ſemper dici debeat. .d Matutinas autem & miſſam & omnes horas canonicas ſimul audiant fratres.) Declaramus ꝙ omnes fratres clerici ſimul in eccleſia miſſam conuentualem debent audire & horas canonicas dicere, quia eccleſiæ noſtræ ſunt conuētuales, niſi prælatus cum aliquibus ꝓpter honeſtas, & legitimas occupatiōes voluerit diſpēſare vt priuatas miſſas audiant, & in priuato officium dicant. Declaramus autem ꝙ fratres debēt quotidie miſſam non ſolum videre, ſed & audire, quia irreligioſum valde eſt ꝙ frater quotidie maximè quando eſt in domo non audiat miſſam. Nec ſuper hoc debet prælatus de facili diſpēſare, ſed potius per pœnitentias debet fratres ad audiendū quotidie miſſam compellere. Hore autem canonicæ quādo in priuato dicuntur, taliter debent dici ꝙ ille qui dicit niſi ſit ſurdus vocē propriam poſſit audire. Debēt etiam quilibet diſtinctè tractim & cum debitis punctis & attentione tam in choro ꝙ̄ extra chorum diuinum officium perſoluere. Nō requiritur tamē actualis attentio per totum, nec ſufficit ſolum habitualis, ſed reqritur virtualis attētio, quæ ex primo propoſito per totum officiū continuatur, quando.ſ. quis ponit ſe ad dicēdum officium cū intentione attendendi ad illud, vel ſaltem ſoluendi debitū ſuū quo obligatur ad officiū dicendum

ctum, etiam ſi frequenter intra ipſum officium ex quadã infirmitate & negligentia diſtrahaẗ, dum tamen contraria intentio. ſ. nullo modo volendi attendere, non interueniat. Sed ſiquis dicendo officium per magnam eius partẽ occupet ſe in aliquo exercitio manuali diſtractiuo, talis non cõtinuaret virtualem attẽtionem, nec precepto eccleſiæ ſatisfaceret. Fratres autem conuerſi quia vocati ſunt ad officia corporalia, & vt in ſudore vultus ſui veſcantur pane ſuo, ad prædicta non tenentur ſed ſufficit eis audire miſſam priuatam ſine nota, & loco officij dicere ſua pater noſter & Aue Maria. Nec debent propter particulares deuotiones, opera corporalia dimittere, ſed ĩ ipſis debent ſe continue exercere. Ad completorium tamen & ad ſalutationem Beatæ Virginis niſi magna neceſſitas eos excuſet. debẽt cum aliis ſemper venire. Item declaramus ꝙ ſicut clerici ſeculares qui non ſunt in ſacris ſi ſint bñficiati tenentur & obligãtur dicere officiũ, ita & quilibet religioſus cleric⁹ qui ex eleemoſinis viuit, & ab ordine ꝓuiſionẽ victus & veſtitus hẽt, tenetur de neceſſitate ſalutis officium dicere. Nec in hoc poteſt cum eo prælatus diſpenſare, niſi forte ſit nouitius qui non eſt adhuc religioni obligatus, nec forte ſcit officium legere. Debet tamen aliquas orationes ꝓ ſatisfactione loco officii dicere Et debent fratres libentius in eccleſia officium dicere ꝙ̃ extra, tum propter deuotionem loci, tum propter præſentiam Sacramẽti corporis Chriſti, tũ propter reliquias ſanctorum, tum propter angelos aſſiſtentes, tum propter ſocietatem fratrum. & maiorem diligẽtiam quæ in officio dicendo ſolet ibi apponi ꝙ̃ extra. Ideo non ſunt quærendæ occaſiones vel licentiæ de facili remanendi à choro, ſed omnes ſimul ad officium dicendum debent in eccleſia & choro conuenire. Vnde in capitulo apud Placentiam celebrato. M. ccc. x. ſic dicitur. Volumus & ordinamus ꝙ nullus frater etiã prætextu prælationis vel lectoriæ præteritæ ſeu alterius officii cuiuſcũq; à cõmunibus fratrum obſequiis & officiis ſeu à choro aliquatenus ſit exẽptus. Gratias autem quibuſcũq; ſuꝑ hoc haſtenus per priores ꝓuinciales vel inferiores eis conceſſas ordinatione pñti penit⁹ reuocamus. ✱ & in cap. Ro. 1553. & 1558. Et Auiuion. 1561. Nullus frater noſtri ordinis, ratione paternitatis, aut alterius gradus exemptionem prætendere poſſit à ſequela chori, aut aliis gra

naminibus ordinis; lectoribus, prædicatoribus, ac Magiſtris in Theologia, actu legentibus, aut prædicantibus duntaxat exceptis, Circa quos legitimæ cõſuetudines prouinciarũ obſeruent.

Nisi prælatus aliter . .e. diſpenſare.) Declaramus ꝙ prælati ſicut poſſunt fratres ex cauſa rationabili diſpenſare à choro, ita poſſunt eos diſpenſare quo ad proprietatem officii quæ inducta eſt ab ordine: non tamen poſſunt eos diſpenſare quo ad ſubſtantiam officij: quin illud dicant fratres q̃uoquomodo vt puta qnando deberet fieri de feria poſſent ex aliqua honeſta & deuota cauſa diſpẽſare ꝙ fieret de aliquo ſancto officium triũ lectionum vel nouem: vel ſicut fit de feſto duplici & ſupra: in quo caſu fratres qui non dixerunt officium beatæ virginis in choro tenentur illud dicere in priuato. Item declaramus q fratres tenentur ex præcepto ſemel in ſeptimana totũ officium defunctorum dicere quum dici debet infra hebdomadam in choro. Tres autem lec. defunctorum quãdo dicuntur in choro non tenentur omnes fratres dicere, ſed ſolùm miniſtri altaris: & qui habent miſſam pro defunctis qui per tabulam ad hoc sunt notati. Tenẽt etiam quilibet frater dicere Letanias quando fit de feria: & ſufficit ꝙ poſt quãlibet horã diei illas dicat: quãuis magis laudabile ſit, vt poſt matutinas dicãtur ſicut fit i choro. ✱ Declaramus ꝙ propter multorum ſcrupuloſam aut timoratam conſcientiã & alias rationabiles cauſas, i capitulo Salmanti. 1551. auctoritate Apoſtolica ſtatutum fuit tam de officio defunctorum q̃ de letanijs in hunc modum.

Abſoluimus tam chorum quã miniſtros altaris ab obligatione recitãdi vigilias trium lectionũ pro mortuis, prout hacten⁹ obſeruatum eſt. Et in recompenſatione, pro debito iuſtitiæ & charitatis, ordinauimus, & ita ſeruari volumus, vt nullis feſtis aut octauis etiam ſolennibus obſtãtibus (præter octauas Paſchæ, & Penthecoſtes) totum officiũ pro ipſis defunctis cum nouem lectionibus qualibet hebdomada, ſemel, ab omnibus & ſingulis fratribus, tam in choro quã extra exiſtentibus perſoluatur. Et in mane ſequẽti pro ipſis vna Miſſa cantetur de Requiem, ſi non ſit dies multũ ſolennis, alias cantetur Miſſa ordinaria cũ oratione. Omnipotens ſempiterne Deus qui viuorum dominaris &c. & cum aliqua proceſſione per clauſtrum vel per Eccleſiã

cleſiam cū Reſponſ. vel reſponſorijs &c. & hoc inuiolabiliter in omnibus conuentibus noſtri ordinis obſeruetur. Super quo tam prælatorum quam cantorū conſcientias oneramus. Qui ēt curent, vt tali die & hora prædicta fiant, quibus omnes poſſint melius intereſſe. Ad quæ omnes & ſinguli teneantur, ēt magiſtri & actuales lectores, ſuis diſpenſationibus nō obſtantibus. Itē Declarauim⁹, letanias debere dici in choro, quando fit de feria prout hactenus factum eſt, ſed in eis non repetatur à choro nomen alicuius ſancti: ſed ſolum reſpondeatur. Ora pro nobis, neq; dicantur poſt matutinas, ſed in ſero precedenti poſt completorium, vbi melius omnes fratres cōueniant, qui tñ nō conuenerint, vel extra conuentum fuerint ad eas minime teneantur. Itē ꝙ in ipſis letanijs nomina Sanctorum qui nō habentur in antiquo ordinario, à nemine apponantur, & appoſita deleantur.

℄ Horę oēs tam diei quam noctis, in Eccleſia. f. breuiter & ſuccincte taliter dicantur, ne fratres deuotionem amittant, & ſtudium eorū minime impediatur. Quod ita dicimus eſſe faciendum, vt i medio verſus metrum cum pauſa ſeruetur, nō ꝓtrahendo vocem in pauſa vel in fine verſus, ſed (ſicut dictum eſt) breuiter & ſuccincte terminet̃ g Hoc autem magis & minus pro tēpore obſeruetur.

f. ℄ Breuiter & ſuccincte.) Declaramus ꝙ diuinum officiū debet cantari deuote cum quadā dulcedine & ſuauitate vocis nō cum rigiditate nec cum aſperitate: nec nimis alte: ſed voce mediocr., breuiter, hoc eſt diſtincte expedite & non nimis moroſe. Debet etiam dici ſuccincte, hoc eſt ſine caudis: & ꝓtractione vocis in pauſis vel in fine verſuū. Et hoc ne fratres deuotionē amittant ſi feſtinanter & confuſe & ſine pauſis & non tractim & diſtincte dicatur: & ne etiam ſtudium eorum impediat̃ ſi nimis moroſe & cum caudis & protractione vocis in medio vel in fine verſuū decantetur. Et quādo verſus eſt longus debet fieri duplex pauſa inter principium, & finem verſus; vna breuis ſeu minor & alia maior in medio verſus; & huiuſmodi pauſæ fiūt ꝓpter reſumptionem anhelitus; & propter decentiam & decorem pſalmodiæ. In fine autem verſuum non debet fieri pauſa

Inter verſum & verſum, quàmuis non debeat incipi verſus ſequens ante terminationem verſus precedentis. Pulchritudo.n. officij conſiſtit in pauſis: & deturpatio eius cōſiſtit in feſtinantia & confuſione; quæ cauſatur per remotionem pauſe. Prolixitas autem officij cauſatur ex ꝓtractione vocis in medio vel in fine verſus. Et ideo vt officium tractim ac diſtincte et deuote dicatur, pauſe ſunt faciēde & caude amputande. .g. ℭHoc tñ magis & minus pro tēpore obſeruetur.) Declaramus q̄ ꝓ varietate dierum eſt maior vel minor ſolennitas in diuino officio obſeruanda. In diebus enim feſtiuis eſt diuinum officium cū maioribus pauſis celebrādum, quia tunc fratres ſunt minus in ſtudio & lectionibus occupati, & etiam ſeculares ī prefatis diebus ſolēt magis ad diuinum officium conuenire, & etiam illis diebus magis tenemur deo vacare, quia ad hoc tales feſtiuitates ſunt inſtitute, ideo illis diebus deuote alacriter & ſolenniter eſt diuinum officium decantandum. Alijs vero diebus poterit minus ſolēniter & cum minori pauſa tractim tamen & diſtincte ac deuote celebrari.

ℭ 2. Tp̄e quo bis reficiūtur fr̄es h, legatur ante Completorium in Eccleſia lectio (Fratres ſobrii eſtote, &c. i Et facta cōfeſsione, & dicto Completorio, det qui præeſt benedictionem, K, & Ebdomadarius aquam aſꝑgat benedictam. Poſtea dicatur (Pater noſter, & Credo in Deum) Quod etiam fieri debet ante Primam & ante Matutinas.

h ℭLegatur in eccleſia lec. Fratres ſobrij eſto.) Declaramus, q̄ quādo in eccleſia ante completorium legitur lectio Fratres ſobrij eſtote, debet premitti Iube dōne benedicere, & hebdomadarius ſubiungere benedionem ad quam omnes fratres debent īclinare vſq; ad genua ſicut ad benedictionem quæ datur ante lectiones in choro, & etiam ante lectionē in refectorio in prandio & in cœna. * & ita declaratum fuit in capitulo Salmaticeñ 1551. .i. ℭEt facta cōfeſſione & dicto completorio det qui præeſt benedictionem.) Declaramus q̄ quādo plures ꝑlati priores ſunt in choro, ille q̄ præeſt alijs loco ſeu q̄ tenet ſuperiorem locū debet dicere Cōfiteor, & dare benedictionē, ac in fine horæ fidelium dicere cū grauitate & tali voce q̄ poſſit ab omnibus

omnibus audiri. In abſentia au
tē prælatorū & ſupprioris Heb
domadarius omnia illa prædi
cta facere debet, qui & ſi nō p
ſit alijs loco, præeſt tamen eis p
tunc officio & auctoritate. Item
declaramus ꝙ in fine cuiuſlibet
horæ quando poſt ipſam nō eſt
immediate alia hora nec miſſa
dicenda, debet dici Fidelium, &
ſtatim poſt pr noſter, flexis geni
bus debent fratres dicere Salue
regina cum verſibus & orationi
bus notatis. Quando vero miſ
ſa dicitur poſt aliquam horam,
& alia hora non ſequitur, debet
immediate poſt miſſam dici Fi
delium & Salue regina. Si vero
miſſa fuerit de mortuis, dicto
Requieſcant in pace & reſpon
ſo Amē, debet dici Pater noſter
& Salue vt ſupra, ſicut fuit ordi
natum ī capitulo Metis. m.cclj
& apd Lemonicā .m.ccclxxxiiij
k. ¶ Et hebdomadarius aquam
benedictam aſpergat.) Declara
mus ꝙ in feſtis duplicibus & ſu
pra & quando fit de beata Vir
gine poſt completorium de tē
pore debet cantari Añt. Salue
regina. In alijs vero diebus niſi
Infra octauas ſolennes, predicta
aūt, vel Aue regina cantari de
bet poſt completorium Beatæ
Virginis. Et dum fratres proceſ
ſionaliter procedēdo fuerint in
Eccleſia laicorum, debet heb
domadarius aqua bñdicta om
nes fratres aſpergere, incipiēdo
à choro dextro, niſi maior præ
latus qui loco omnes alios fra
tres precederet, eſſet in choro ſi
niſtro, quia tūc ille primo eſſet
aſpergendus, & poſtea chorus
dexter, Et idem faciendum eſt
in thurificatione, vt videlꝫ poſt
eum qui facit officium & acoly
thos & cantores Prælatus q ſu
periorem locum inter alios fra
tres tenet, ſi fuerit ī ſiniſtro cho
ro prius thurificetur, & poſtea
chorus dexter. Si autem Præla
tus qui eſt in ſiniſtro choro ha
beret aliquem fratrem magiſtrū
ſupra ſe, tūc aſpgēdus & thurifi
cādus eſſet prius chorus dexter.
Sed ſi magiſter ordinis fuerit in
choro qui in ſua ſemper ſede de
bet manere, thurificato eo qui
facit officium exiſtente in cho
ro ſiniſtro, debet thurificari ipſe
magr̃, deinde acolythi.

Totū offm̃ tā diurnū, q̄ no
cturnum, ſecundum corre
ctionem, & ordinationem
venerabilis Pr̃is fratris Hū
berti Magiſtri ordinis nr̃i
confirmamus, & volumus
vniformiter ab oībus obſer
uari, ita quod nulli liceat ali
quid de cætero. l. innoua
re. m. Fratres noſtri nō ha
beant ī domibus noſtris niſi

vnam campanā ad omnes horas Solus Ebdomadarius tā in choro, quàm in proceſsione cappa ſerica vtatur.

1 ¶ Decetero aliquid innouare.) Declaramus ꝙ magiſter ordinis nō poteſt aliquid innouare circa diuinū officium ad durandum perpetuo per modum conſtitutionis vel conſuetudinis generalis, ſicut nō poteſt tollere cōſuetudines communiter approbatas & obſeruatas in ordine nec nouas inducere, poteſt tamē ex deuotione vel alia cauſa rationabili in aliquo conuentu vel aliqua prouincia diſpenſare, ꝙ ad horam aliquid immutetur circa proprietatem officij inductam ab ordine, puta ꝙ fiat de aliquo ſācto feſtum ſimplex vel duplex ſeruato tamen ordine ſecundū correctionem magiſtri Humberti inducto, videlicet ſi ſit cōfeſſor ꝙ dicantur pſ, hymni, verſiculi, & reſponſoria de vno cōfeſſore, ſi vero ſit martyr dicanē pſalmi, hymni ac reſponſoria de vno martyre; & ſic de alijs. ✱ Salmant. 1551. auctoritate Apoſtolica ordinatum fuit cōe vni⁹ ſāctæ nec virg. nec martyris, ꝑut in Breuiarijs h-.m. ¶ Fratres noſtri non habeāt in domibus ſuis niſi vnam campanam) Declaramus ꝙ in principio ordinis in domibus nr̄is nō habebamus niſi vnam campanam vt notatur in ca. Nimis el primo Extra de exceſ. prela. & in cap. Patentibus de priuile. ſecundum Hoſtien. & Panor. Sed huic conſtitutioni derogatum eſt per contrariam conſuetudinem quaſi generalem ſaltē in Italia, quæ quidem præſcripta eſt & rationabilis, propter deuotionem populi. Seruatur tamen hæc conſtitutio quantum ad hoc ꝙ in diebus non ſolemnibus non pulſamus niſi vnam campanam ad omnes horas. In feſtis vero duplicibus & ſupra ad excitādum deuotionem populi pulſamus ī matutinis & veſperis & ad miſſam plures campanas.

De Inclinationibus ſecundum Capitulum.

Finitis. a. matutinis de beata Virgine, quando fratres in chorum venerint, inclinent ante altare profunde. & quū ad ſedes ſuas venerint, b facto ſigno à Prælato, flexis genibus, & ꝓſtrati ſuper formas, vel inclinati profunde (pro tempore) dicant (Pater noſter, & Credo in Deum) Iterum facto ſigno a Prælato ſurgant. Hora itaq; deuotè incepta

uerſi ad altare muniant ſe ſigno Crucis,& ad(gloria patri) incliner chorus contra chorum profunde. .c. vel proſternant ſe(pro tempore (vſq; ad) Sicut erat.) Hoc etiã faciendũ eſt quoties (Pater noſter, & Credo in Deum) dicuntur, niſi in Miſſa, & ante lectiones, & in gratiarũ actione, in qbus inclinamus ſolũ,ad, vtrũq;, Pater noſter,& ad orationẽ (Retribuere) Idem etiã faciendum eſt ad primam collectam in Miſſa, & ad poſt communionẽ, & ſimiliter ad orationem pro Eccleſia, & in ſingulis horis ad collectam,& (Gloria patri) quoties ĩ inchoatione hore dr̃.

FInitis .a. matutinis &c. Inclinent ante altare profunde.) Declaramus ꝙ quãdo fratres intrant chorum vel exeunt debent inclinare profunde ante altare, tum propter maieſtatem Dei, tum propter preſentiam corporis Chriſti, tum etiã propter ſanctitatẽ altaris. Tres enim ſunt differentiæ inclinationũ. Prima dicitur inclinatio profunda, quando corpus & caput tantum inclinatur, quãtum cubitus poteſt ſe ſup genua appodiare. Et hæc faciẽda eſt ante altare, quando fratres intrant chorum vel exeunt, & quando dicitur Pater noſter ante lectiones, & infra gratiarum actiones & ad orationẽ Retribuere tã in choro quàm in capitulo, & quotieſcũq; dicitur Pater noſter & Credo in Deum ĩ principio vel in medio vel in fine horarum, & poſt gratiarum actiones, & in Veſperis & Matutinis defunctorum & ab eo qui legit poſt finitam lectionem in Matutinis inter pulpitum & gradus presbyterij tempore Paſchali & in Feſtis trium lectionum & ſupra. & ad primam collectam poſt Dominus vobiſcum tam in horis quàm ĩ Miſſa, & ad orationem pro eccleſia, & ad primum Gloria patri ĩ inchoatione horæ, tẽpore videlicet. Paſchali & ĩ preſatis feſtis. Secunda dicitur inclinatio ad genua quando videlicet caput taliter inclinatur ꝙ ſit per directum ad genua oppoſitum. Et hæc inclinatio facienda eſt in omnibus horis, ad omnia Gloria patri poſt primũ, & ad extremos verſus hymnorum & ad penultimum verſum cantici Benedicite, & ad Suſcipe deprecationem noſtrã, quando cantatur Gloria in excelſis. & ad Gratias agamus Domino Deo noſtro in præfatione, & ad benedictionem lectionis in cho

to ſiue in refectorio, & ad orationē Sancta Maria quando Kalendæ leguntur in capitulo vel in choro, & quandocūq; nomē Ieſu in collecta in præfatione, i Gloria in excelſis, vel in Añt Salue regina nominatur. Idem faciendum eſt quando Nomen Beatæ Virginis in oratione vel præfatione vel in Añt.Salue nominatur. Similiter quando nomen Beati Dominici in aliqua oratione nominatur. Similiter ad benedictionē que datur poſt Completorium, ſimiliter ad verſum, O Crux aue ſpes vnica, fratres in choro reuerenter debent inclinare, ſicut quando Nomen Ieſu aut Mariæ in oratione nominatur. Tertia vero dicitur inclinatio capitis, quando caput cum corpore aliqualiter inclinatur, & hæc facienda eſt quando alias nom Ieſu in choro & extra chorum nominatur, vel quādo liber vel aliquid veſtimenti vel quodcūq; aliud fratri tribuit. Et idem faciendum eſt qñcūq; dicitur Sit nomen domini benedictum, & quando inchoatur. Aue Maris ſtella, & quādo Prælatus aliquam communem orationem iniūxerit, vel aliquid facere vel dicere impoſuerit. Similiter quando cantor vel alius frater Pſalmū & Añt.inchoauerit debet caput reuerenter inclinare. Similiter quando quis tranſit iuxta prælatum vel ſuperiores ſuos, debet reuerenter caput inclinare. ¶Item ſuper illud b. (Facto ſigno à Prælato flexis genibus.) Declaramus ꝙ duplex eſt genuflexio: quædam recta quando ſcilicet curuantur genua cum toto corpore erecto ſicut fit ad Salue regina poſt horas & ad Salue ſancta parens & ad Veni ſanctæ Spiritus in die Pētecoſtes & per totam hebdomadam & ad Credo ī Miſſa ad Ex Maria virgine & homo factꝰ eſt, & in die ramorum in proceſſione ad Antiphonam Aue rex, & in die Paraſceues quando inchoatur ſanctus deus &c. Alia vero dicitur genuflexio procliuis quæ fit quādo flexis & curuatis genibus cū cubitis & corpore appodiamur & proſternimur ſuper formas vel ſuper genua quando non habemus formas. Et de iſta loquitur hic conſtitutio ꝙ fratres facto ſigno à ꝑlato debent flexis genibus videlicet procliue hoc eſt cum proſtratione ſuper formas vel ſuper genua dicere Pater noſter pro tempore.ſ. in diebus pro feſtis. c ¶Vel proſternant ſe pro tempore.) Declaramus ꝙ duplex eſt proſtratio. vna ſuper formas quæ quandoq; dicitur genuflexio ꝓcliuis, de qua ſuperius diximus, & hæc faciēda eſt quandocūq; fit de feria extra tꝑs paſchale, ad Pater noſter quod dicitur ante inchoationem cuiuſ-

libet horę, & ad primum Gloria patri poſt inchoationem horę, & ad primam collectam, & ad preces quæ dicuntur ante ipſam. & quotieſcunq; extra Miſſam Pater noſter & Credo i deum & Confiteor dicuntur, ſiue coniunctim ſiue diuiſim, ſiue in principio ſiue in medio ſiue in fine officij, niſi ad Pater noſter quod dicitur ante lectiones, & inter pcioſa & gratiarum actiones, vbi ſolum inclinamus profunde. Item eodem modo genu flectēdo proſtrationem facimus ad Pater noſter qđ dicitur poſt Fidelium in gratijs, quando extra tempus paſchale fit de feria, ſi ad horam immediate precedentem proſtrationes ſint factæ, & eodem modo fit pſtratio ab eo qui legit lectionem in Matutinis, poſt finitam lectionem interpulpitum & gradus presbyterij, niſi in die animarum, vbi inclinat ſolum profunde. Eodē modo extra temp⁹ Paſchale fit proſtratio i omnibus diebus ferialibus in Miſſa de feria, & pro defunctis ad primam collectā q̄ ſequitur Dominus vobiſcum, & ad orōnem pro eccleſia, & ad poſtcommunionem. Similiter per totam Quadrageſimam i feſto cuiuſlibet Sancti in Miſſa đ feria proſtrationes eodem modo fiunt. Item feria quinta i cęna Domini, & feria ſexta in Paraſceue, & Sabbato ſancto finitis Matutinis poſt kyriel. & verſiculos ad Mortem autem Crucis, proſtrationem faciūt fratres ſup formas quouſq; dixerit Pater noſter & Miſerere & Orationem Reſpice. Item in Paraſceue & Sabbato ſācto eodem modo fratres proſtrationem faciunt, ſicut in alijs diebus ferialibus & etiam ad Miſerere quod dicitur poſt Añt. cuiuſlibet horæ. Item quotieſcūq; dicitur officiū mortuorum extra tempus Paſchale & fit de feria, fratres in choro iacent pſtrati ad Pater noſter qđ dicitur poſt Añt. ad Magnificat & ad totum Pſalmū Lauda aīa mea &c. Et ad primam Orationem, & ad Pater noſter poſt Requieſcant in pace. & idem fieri debet in laudibus poſt Añt. ad Benedictus ad Pſal. Deprofundis. Item eodem modo fit pſtratio quotieſcunq; dicuntur Letaniæ i choro poſt Matutinas vel alias à Principio Pſal. Deus in adiutorium vſq; ad vltimā orationem. Similiter quando fit diſciplina poſt Cōpletorium à Confiteor vſq; ad finem orationis. Similiter in die Cinerum & in Cæna Domini ante Miſſam fratres in choro proſtrationem ſuper formas faciunt dū dicuntur Pſal. pœnitentiales. Similiter quotieſcūq; Prælatus facit generalem abſolutionē fratres proſtrationem faciunt dicendo Confiteor. Similiter quādo dia-

conus ante communionem vel poſt defert pixidem in qua eſt corpus Chriſti, & quotieſcunq; alias fratrib⁹ exiſtentibus ĩ choro hoc Sacramentum defertur. Similiter dum fit communio, interim fratres in choro exiſtẽtes proſtrationem ſuper formas faciunt. Item in Paraſceue in Miſſa ante adorationem Crucis q̃n Prælatus detegens Crucem & eleuans incipit Antiphonam. Ecce lignum. In ipſius inchoatione omnes fratres genua flectendo proſternunt ſe ſuper formas, & idem faciunt dum poſt adorationem ipſam eleuans incipit Antiphonam. Super omnia) quouſq; cantor proſecutionem Antiphonæ incipiat. Similiter quando ille qui legit paſſionem ꝓnunciauerit Emiſit Spiritũ, fratres proſtrationem faciunt ſuper formas deo deuote gratias agendo, quouſq; Sacerdos fecerit ſignum. Item in ferialibus diebus omni tempore in Miſſa iacemus proſtrati ſup formas poſtquàm cantatum eſt ſanctus vſq; ad Agnus Dei excluſiue In feſtis vero triũ & nouem lectionum poſt eleuationẽ Calicis vſq; ad Pater noſter excluſiue. Prædictæ autem ꝓſtrationes intermittuntur in omni Sabbato & in vigilia cuiuſlibet feſti nouem lectionum ĩ nona, niſi in quadrageſima vbi etiam in nona prædictis diebus ꝓſtrationes ſunt fiendæ Itẽ intermittũtur in Veſperis Sabbati & Vigiliæ Feſti nouem lectionum & deinceps vſq; ad Completoriũ Dominicæ vel Feſti, vbi per totum annum ad horas & Orationes in Miſſa nullæ fiunt proſtrationes. Similiter in Feſto trium lectionum à primis Veſperis vſque ad Nonam ſequentis diei incluſiue proſtrationes nõ fiũt, nec etiam poſt gratiarũactiones quando dictum Feſtum in die ieiunij euenerit. Similiter quando in Veſperis cantatur Añt. O. per ſeptem dies ante Vigiliã Natiuitatis Domini intermittuntur proſtrationes. Item in quarta Feria poſt palmas in Veſperis & Completorio ꝓſtrationes dimittuntur, & etiã in Cœna Domini ad Matutinas & alias horas & ad orationes in Miſſa. Item in Vigilia Natalis Domini ad Matutinas & ad horas, & ad Orationes in Miſſa, proſtrationes non fiunt. Item à Feria ij. poſt octauam Paſcæ vſq; ad. vi. feriã poſt octauas corporis Chriſti intermittuntur proſtrationes ad orationes in Miſſa & ad matutinas & ad alias horas. Item in die animarum ad Matutinas & ad horas & ad Orationes in Miſſa proſtrationes non fiunt. Item quotieſcunq; aliquod Feſtum ĩ ieiunijs quatuor temporum venerit, intermittũtur proſtrationes in Miſſa de Feria, niſi

in

in Quadrageſima vbi pſtratio nes fieri debent. Item quando in profeſtis diebꝰ celebrat̃ Miſſa Dominicalis quæ in Dominica non fuit celebrata; vel Miſſa de Cruce, vel de Spiritu ſancto vel de Beata Virgine, vel de aliquo ſancto, intermittun-tur, proſtrationes ad orationes. In præfatis autem diebus in quibus proſtrationes intermit-tuntur, debent fratres in choro loco proſtrationis inclinationẽ profundam facere. Alia vero eſt proſtratio quæ dicitur venia & eſt extenſio totius corporis ſu per terram non ſuper ventrem ſed ſuper latus, tibiam vnam ſu per aliam tibiam tenendo; Et hec eſt faciẽda ab omnibus fra tribus in Vigilia Annũciationis, quando ab eo qui legit in Mar tyrologio pronũciatur (Annun ciatio Dominica) & in Vigilia Natiuitatis Domini quando di citur (Ieſus Chriſtus in Bethleẽ iude naſcitur) quouſq; Prior fe cerit ſignũ. Similiter hæc pſtra tio cum toto corpore ſuper vnũ latus in longum, facienda eſt ab omnibus fratribus in capitulo, quando Prælatus dicit. Qui ſe reos ſentiunt faciant veniam ſu am. Item quando fratres dicũt ſuam culpam ĩ capitulo vel vbi cunq; reprehenſi fuerint à Præ lato ſuo vel eis aliquod officiũ vel miniſteriũ fuerit iniũctum, debet per modum veniæ humi liter cum toto corpore ſe in lat⁹ proſternere. Similiter quando ſunt exituri domum & pluſquã vna nocte moraturi, & quando reuertuntur, debent pdicto mo do ſe proſternere, & benedictio nem à Prælato ſuſcipere. Simi liter quando frater quouis mo do fratrem ſuum ſcandalizauc rit vel offenderit, debet ante pe des eius predicto modo proſtra tus iacere, quouſq, placatus eũ, erexerit. Similiter ſurgentibꝰ fra tribus de menſa proſtratio præ dicto modo facienda eſt ab his qui ſeruiendo vel comedendo vel legendo ſeu aliud faciendo in aliquo offenderint, quouſq; Prælatus ſignum fecerit. Simi liter ſiquis in choro male legen do vel cantando offenderit, de bet poſt officium prædicto mo do humiliter ſe pſternere quo uſq; Prælatus ſignum fecerit. Si militer proſtratio prædicto mo do fienda eſt à Prælato & ſacer dote ac miniſtris in die Cinerũ & Cæna Domini ante gradus p ſbyterij dum dicũtur ſepẽ pſal. pœnitentiales in choro.

¶ 2. Ad omnia autem alia (Gloria patri) & ad extremos verſus hymnorũ, & ad penultimum verſum cantici (Benedicite) inclina mꝰ vſq; ad genua, Similiter quando cantatur, Gloria in

excelſis

excelſis) ad (Suſcipe deprecationem noſtrã.) & quandocũq; nomen Ieſu in præfatione, in collecta, in Añt. (Salue Regina, & Gloria in excelſis) nominatur. Quando vero nomen Ieſu alias in choro nominatur, . d. eidem fratres reuerentiam faciãt, capite deuotius inclinato. Item inclinamus vſq; ad genua ĩ benedictione lectionis, & ĩ Capitulo ad orationem (Sancta Maria) & in omni Oratione quando nomen Beatæ Mariæ (& beati Dominici) nominatur, etiam quando nomen Beatæ Virginis in Añt (Salue) & in præfatione nominatur. Idem fiat in qualibet Miſſa conuentuali dum dicitur in præfatione (gratias agamus domino Deo noſtro. Et ſimiliter ad verſum (O crux aue) fratres in choro reuerenter inclinẽt, ſicut fieri debet quando nomen Ieſu, aut Mariæ Virginis matris eius in collecta nominatur.

¶ 3. Hora itaque prædicto more ĩcepta, poſtquàm ad (Gloria patri) poſt (Venite) inclinauerint, . e. ſtet chorus, contra chorum. Deinde ad primum pſalmũ ſedeat vnus chorus, & ad ſecundum ſimiliter ſtet & alius ſedeat. Et ſic alternẽt vſque ad (Laudate Dominũ de cælis.) Et ſic faciant ad omnes horas. Finita autẽ lectione in matutinis (niſi fiat officium pro mortuis) ille qui legit, inter pulpitum quod eſt in medio chori & gradus, inclinationem faciat, vel pſternat ſe pro tempore. In inclinationibus cõformemur morib' eorum ad quos declinamus.

¶ 4. Porrò ad (Salue ſancta parens) & ad Salue poſt Completorium, & ad (Veni ſanctæ Spiritus) & ad (Veni Creator ſpiritus) ĩ die Pẽthecoſtes, & per totam ebdomadam, & ad Credo in Miſſa ad (ex Maria virgine, & homo factus ẽ) flectimus genua. In ferialibus quoq; diebus iacemus proſtrati à

(Sanctus) vſq; ad (Agnus).
In feſto vero trium, & no
uē lectionum, iacemus pro
ſtrati ab eleuatione calicis,
vſque ad Pater noſter).
In pſtrationibus idem ſer
uamus, in feſto trium lectio
num vel nouem. Quando
Prælatus iniunxerit aliquã
communem orationem, i-
clinẽt omnes. Similiter om
nes faciant quibus aliquid
facere, vel dicere iniũxerit.
Si autem aliquam obedien
tiam, vel officium, vel mini
ſterium aliquod cuiuis iniũ
xerit, humiliter proſternens
ſe ſuſcipiat quod iniũctum
ei fuerit. Quando etiam fra
tribus quippiam veſtiméti
ribuitur, inclinantes (Bene
dictus Deus) dicant.

d ✱ Qñ nõ ſuleſu in choro. De-
claram' i ca. Rom. 1558. ſtatutũ
fuiſſe, ꝙ adiũgi & intelligi debe
at ſic. In choro & extra chorũ
vbiq;, in communibus lectioni-
bus nominatur, & i cantico (Te
deum laudamus) ad clauſulam
illam) quos precioſo ſanguine)
eidem fratres reuerentiam faci-
ant, capite deuotius inclinato.

❡ Stet chorus contra chorum ❩
Declaram' ꝙ proſtractiones &
genuflexiones ad quas conſtitu
tio obligar intelligunt ĩ choro
eſſe faciẽdæ, & nõ extra chorũ,
à fratribus quando in priuato
dicunt officium. Vbicunq; ta
men conuentus eſt congregat'
in capitulo vel in refectorio in
gratijs & hmõi debẽt fratres lo
co proſtrationum ĩclinationes
vſq; ad genua facere, ſicut decla
ratum fuit ĩ capitulo generali
apud Mediolanũ. M.cclxxviij.
celebrato & in multis alijs capi
tulis.

❡ De Suffragiis mortuorũ. Tertium capitulum.

A Feſto Sancti Dionyſij
vſq; ad aduentum do
mini p anniuerſario
fratrum ſororum, & fami
liarium receptorum per li
teras ad beneficia ordinis,
clericus Pſalteriũ Sacerdos
tres Miſſas, layci quingenta
Pater noſter dicant. Idẽ fa
ciat quilibet frater pro de-
functo fratre ſui conuẽtus.
Et idem fiat per totum or
dinem p magiſtro ordinis,
& a comprouincialibus p
priore prouinciali defũctis.

Idem etiam fiat per totum ordinem, pro diffinitore capituli generalis .a. vel ſocio eius, & pro electoribus Magiſtri, & ſocio Prioris prouincialis, eũtis ad capitulum generale, ſi aliquẽ eorum in via, vel in ipſo capitulo, mori contigerit. Idẽ etiam fiat pro Procuratore ordinis ſi in Cu. Ro. in Procurationis officio decedat. Idem etiam fiat pro Viſitatore à domibus, quas viſitare debet. ſi ĩ viſitatione moriatur. 2. ¶ Quilibet ſacerdos .b. celebret triginta Miſſas in Anno pro fratribus & ſororibus noſtris defunctis, & quilibet Clericus, triginta vicibus ſeptem pſalmos, & .c. quilibet Conuerſus triginta vicibus centum Pater noſter, dicat, & quilibet .d. Conuentus viginti Miſſas in communi. Anniuerſarium patrum & matrum, tertia die poſt Purificationem beatæ Mariæ. Anniuerſarium vero benefactorum & familiarium, ſequenti die poſt octauã beati Auguſtini. Anniuerſariũ vero fratrum & ſororum, ſequẽti die poſt Feſtum ſancti Dionyſii eſt faciendum. Anniuerſarium vero omnium ſepultorum in Cæmiteriis noſtris, vbiq; fiat duodecima Iulii. Fratres vero noſtri numerum Miſſarum non admittant.

PRo diffitore .a. generalis Cap. * Declaramus ꝙ intelligit̃ de ſuffragio debito, a, tota ꝓuincia, diffinitori &c. eunti ad capitulum, vel ipſo capitulo durante, & etiam ſi contingat ipſum mori redeũdo à capitulo Vt fuit declaratum Rom. 1532. ¶ Quilibet .b. frater Sacerdos celebret. xxx. Miſſas in Anno.) Declaramus ꝙ prædictæ. xxx. Miſſæ debent eſſe de Requiem ſi commode dici poſſunt. vbi autẽ propter multitudinem feſtiuitatum & alias obligationes hoc commodè fieri non poſſit ſufficit ꝙ quomodocunq; dicantur & ꝙ fratres numerum prædictarũ Miſſarũ non omittant, ſicut fuit declaratum in ꝑcedẽti capitulo Rom. celebrato Anno Dñi M.cccccj. c. ¶ Et quilibet conuerſus. xxx. vicibus centum Pater noſter.) Decla-

Declaramus ꝙ fratres conuerſi
quotiẽs dicunt Pater noſter in
horis toties Aue Maria dicere
teneantur ſicut fuit declaratum
in capitulo Treueris. M.cclxvj.
d. ¶ Et quilibet conuentus.xx.
Miſſas in communi) Declara
mus ꝙ iſte.xx. Miſſe intelligun
tur præter Miſſas mortuorũ ge-
nerales quæ dicuntur qualibet
hebdomada quando totum of-
ficium mortuorum dicit̃. Ideo
debent ſpecialiter celebrari, &
debent eſſe de requiem ſi com-
modè fieri poteſt. alias ſufficit
ꝙ quomodocunq; celebrentur ſi
cut declaratũ fuit in Capitulo
Generali Nannetis celebrato.
M.CCCC.LIIII. m.ccc.
1 ¶ Fratres vero noſtri numerũ
Miſſarum non admittant.) De-
claramus ꝙ in primis conſtitu-
tionibus editis per Magiſtrum
Iordanem prædicta clauſula po
ſita erat in capitulo de domibꝰ
concedendis vbi ſic dicebatur.
Poſſeſſiones ſiue reditus nullo
mõ recipiant fratres noſtri nec
Eccleſias quibus animarum cu
ra eſt annexa & numerum Miſ
ſarum non admittant. Ex qui-
buspatet ꝙ per illam clauſulã
intendebat conſtitutio prohibe
re ne fratres obligarent conuen
tum ad dicendum quotidie cer
tum numerum Miſſarum in p-
petuum, ne poſteri ex hoc nimis
grauarẽtur, vel ne redditus ppe
tuos propter huiuſ̃ miſſas reci
pere cogerentur, vnde in capitu
lo Pariſius celebrato. M. cclvj.
ſic dicitur. Prohibemus ne fra
tres ſe obligent vllo modo ad
Anniuerſaria perpetua. Non au
tem intendit ꝓhibere quin poſ
ſimus numerum Miſſarum que
à laycis quotidie petuntur pro
peccatis ſiue pro viuis ſiue pro
mortuis vt Miſſas Gregorianas
accipere, dum modo hoc diſcre
te & ſine ſupſtitione fiat. Acce
ptare autem ſimul miſſas millæ
vel duo milia videtur eſſe indiſ
cretum. magiſter vero Raymun
dus p̃dictam clauſulam repor
tauit ad iſtud capitulum de ſuf
fragijs, hac forte ratiõe vt illud
verbum amittant ſcriberetur ſi
ne d. & ſic intendebat ꝙ nume
rus miſſarum qui hic ſtatuitur
dici ſub certo numero, fratres
non amitterent. Si verò illud
verbum admittant ſcribi debe
at cum .d. tunc hac ratione il-
lam clauſulã hic poſuit ne forte
ſi numerum miſſarum in perpe
tuum admitterent, cogerentur
fratres dimittere numerum miſ
ſarum quas in ſpetiali vel in cõ
muni ex cõſtitutione celebrare
tenent̃. Item declaramus ꝙ nõ
eſt rationabile ꝙ aliquis Prior
cum conuentu propter aliquã
eleemoſynam quam de præſẽti

recipit

recipit obliget poſteros ad d[illegible] dum certum numerum miſſarū in perpetuum, niſi forte elemo ſyna eſſet ita pinguis & reddit⁹ illius annuatim ita in perpetuū duraret, ꝙ merito ex gratitudi ne numerus prædictarum miſſa rum in perpetuum ſibi aſſigna ri deberet. Quare prohibemus ne decetero præſidentes hmōi miſſas perpetuas acceptent, niſi eleemoſyna ſit ꝑpetua * ex cō cilio Tridñ. Seſſ. 25. titulo de re formatione. c. 4. Sancta Synod⁹ Cupiens, hæc ad pios vſus reli cta, quo plenius & vtili⁹ poteſt impleri, facultatem dat Epiſco pis, vt in Synodo Diœceſana. Itemq; Abbatibus, & Generali bus ordinum, vt in ſuis capitu lis generalibus, re diligēter ꝑſpe cta, poſſint pro ſua conſcientia, in prædictis Eccleſijs quas hac prouiſione indigere cognouerit ſtatuere circa hec, quicquid ma gis ad Dei honorem & cultum atq; eccleſiarum vtilitatem, vi derint expedire, ita tamen, vt eorum ſemper defunctorum cō memoratio fiat. qui pro ſuarū animarum ſalute legata ea ad pios vſus reliquerūt, Ex capitu lo Bonoñ. 1564. Quæ circa miſ ſarum numerum, à Sancta Syno do decreta ſunt exequi cupien tes, illius auctoritate, noſtro Ge nerali capitulo commiſſa in hac parte fungētes, Mādam⁹ oibus, priorib⁹ & alijs Preſi dētibus no ſtrorum conuentuum in virtu te, Sanctæ obed. vt intra men ſem à notitia præſentium, ma ior Prelatus cum tribus patrib⁹, qui à conſilijs ſolent eſſe in Cō uētu, Omnes miſſas quæ defun ctorū teſtamētis relicte, & à con uētu fuerint ſuſcepte, vt ꝑpetuo vel ſingulis, aut aliquibus dieb⁹ determinatè dicerētur, in nume rum redigant, & ex alia parte ſi militer, ſummam ſtipendij, ſiue eleemoſinæ quæ pro qualibet miſſa īſtituta fuit, Deinde ratio ne habita ſtipendij ſuſtentatio nis quod nunc iuxta morem cuiuſq; patriæ, pro vna miſſa di gnum cōmuni extimatione cen ſeretur, ex illis omnibus, certū aliquem miſſarum numerum ī poſterum dicendarum ſtatuāt, quem īuiolabiliter prædicti cō uentus fratres poſſint implere, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, vt quoad fieri poſſit. æqua ſit æſtimatio, cum ad exi medos fratrum noſtrorum ſcru pulos hoc remedi um maximè neceſſarium ſit. Et nihilomin⁹ in quotidianis capitulis, & alijs ſuffragijs, quæ extra ea fieri ſo lēt, defunctis qui talia ſacrifici a petierunt, coram diuina miſeri ricordia ſubueniatur Ac ne de inceps hmōi ſuffragiorum, & miſſarum grauamina noſtris cō uentibus imponantur, nulla in

poſterū

poſterum perpetua obligatio, ad certas miſſas, vel ſuffragia admittatur, niſi cui tale fuerit ſuſtentationis annexum ſubſidium, quod prudẽtum iudicio ſufficiens eſtimetur. Vt verò cū maiori conſideratione, hæc omnia fiant, Nolumus ꝙ hmōi cōtractus rati habeantur, niſi Prælati, & maioris partis fratrum conſenſus acceſſerit, & Prælati oppoſitum facientes, à ſuis officiis abſoluantur, ꝙ ſi alicubi ea eſt conſuetudo, vt Prouincialis adhuc licentia requiratur, nolumus eam vllo pacto derogari. Preſidentibus quoq; noſtrorū conuentuum, & alijs qui hmōi eleemoſinis recipiendis deputati fuerint, diſtrictè præcipimus, quatenus Miſſarum per ſingulos dies aduenientium, eum numerum duntaxat admittāt, quē commodè poſſint implere: ne vltramodum grauati occurrentibus, alijs neceſſitatibus prouidere neqant, & ne hac occaſione ſacerdotes, aut nō admodū diſpoſiti, aut ex conſuetudine potiꝰ quàm deuotionis affectu ad tremendum altare interim accedant.

De ieiuniis. Quartum Capitulum.

A Paſca vſque ad Feſtum ſanctæ Crucis reficiantur bis fratres, exceptis diebus rogationum, & ſextis feriis, & vigilia Pẽthecoſtes, & ieiuniis quatuor temporum, & vigilia ſancti Ioannis Baptiſtæ, Petri & Pauli, Iacobi, beati Dominici patris noſtri, Laurentii, Aſſumptiōis ſāctæ Mariæ, Bartholomæi, ac Natiuitatis beatæ Virginis .a. A feſto autem ſanctæ Crucis vſque ad Paſcha continuum tenebimus ieiuniū, & Nona dicta comedemus, exceptis Dominicis diebus. In toto autem Aduentu, & Quadrageſima, & ieiuniis quatuor temporum, in Vigilia Aſcenſionis, & Penthecoſtes, ſancti Ioannis Baptiſtæ, Petri & Pauli, Iacobi, b. Beati Dominici patris noſtri, Laurẽtii, Aſſumptionis ſāctæ Mariæ, Bartholomæi Matthæi, Simonis & Iudæ, & Omnium Sāctorum, Andreæ Apoſtoli, & omnibus ſextis feriis, quadrageſimali vtimur cibo, niſi in prædi-

ctis ſextis Feriis, tantum, cũ aliquo propter labores diſpenſetur, vel in locis in quibus ĩ eiſdem ſextis feriis aliter comederetur, vel etiam ,c. niſi feſtum præcipuum fuerit.

A Feſto .a. ſanctæ Crucis vſque ad Paſcha continuũ tenebimus ieiunium.) Declaramus, quòd Priores & eorum vices gerentes in eorum abſentia in ieiunio ſanctæ Crucis nõ debent quotidie nec cum omnibus fratribus generaliter & ordinarie diſpenſare. Poſſunt tamen aliquãdo vt ſemel vel bis in ſeptimana, non cum toto cõuẽtu ſed cum aliquibus, ex cauſa rationabili diſpenſare. vt fuit ordinatum in capitulo Metis. M.CCLI.& Florẽtiæ.M.cccxxj .b. ¶ Et in vigilia beati Dominici patris noſtri.) Declaratio capituli generalis apud Pariſius. M.CC.LXXXVI. Declaram⁹ ꝙ conſtitutio de ieiunio in vigilia beati Dominici eſt intelligẽda ſicut de ĩeiunijs ordinis, in quibus Prælati ex cauſa rationabili poſſunt cum fratribus diſpenſare. Et ob hoc Priores ſeu eorũ Vicarij non debent exhibere ſe difficiles ad diſpẽſandum in tali vigilia cum fratribus debilibus vel alias indigẽtibus, quando in Sabbato talis Vigilia fuerit ieiunanda. Ex quo patet ꝙ ieiunium ſextæ feriæ eſt magis ſtrictum quàm ieiunium Vigiliæ beati Dominici. .c. ¶ Niſi precipuum feſtum fuerit.) Declaratio capituli generalis apd' Sauilia. M.CCCC.XXXIX. Precipuum feſtum intelligimus illa feſta quæ ſecundum iura ſũt colenda, & quæ ſecundum noſtrum ordinem duplicia & ſupra appellantur. In his enim feſtiuitatibus poterit prælatus ſi venerint in ſexta feria diſpenſare cum fratribus & toto cõuentu, vt ouis & lacticinijs vtãtur, dum tamen ieiunent. In aduentu autem non poterit etiam in huiuſmodi feſtiuitatibus cum toto cõuentu aut cum fratribus diſpẽſare vt ouis aut lacticinijs vtantur, niſi ratione infirmitatis cum aliquo fratre ſicut in Quadrageſima.

¶ 2. d. Itinerantes tamen bis refici poſſunt, niſi in aduentu, & niſi in vigiliis Natiuitatis, & Purificationis Beatæ Virginis, & ieiuniis principalibus ab Eccleſia inſtitutis, & ſextis feriis intus, & extra. Quando autem feſtum habens vigiliam, in qua ſecũdum ordinem eſt ieiu-

ieiunandum venerit in ſecunda feria, eius Vigilia in præcedenti Sabbato ieiunetur, contraria cõſuetudine non obſtante. Feria ſecunda & tertia poſt quinquageſimam (tam intus q̃ extra) quadrageſimali vtimur cibo, & ieiunamus. In Paraſceue vero ꝑ totã diem, ĩ pane & aqua abſtinemus. d ¶ Itinerantes bis refici poſſunt, niſi in aduentu & ſextis ferijs intus & extra.) Declaramus ꝙ cum ieiunium aduẽtus in noſtro ordine ſit ſtrictiſſimum ſicut ieiunium quadrageſimæ, ꝙ nullus Præſidens poteſt in aduentu cum toto conuentu diſpenſare nec etiam cum aliquo particulari fratre, niſi ꝓpter infirmitatem aut debilitatem ſicut poſſet in Quadrageſima. Itinerantes autem non ſolum in aduentu & ſextis ferijs debent ieiunare, ſed etiam tenentur ieiunia quæ communiter ſeruant̃ in patria & ipſi obſeruare, ſicut fuit ordinatũ Budæ. M. cc. liiij. In ieiunio autẽ ſextæ feriæ non poteſt cum toto cõuentu diſpẽſare ſicut ordinatum fuit in capitulo Valẽtiæ. M.CCC.LXIIII. & in cap. Mediolani. M.cc.lv. & Florentiæ. M.CCC.XXI. Et ideo Præſidentes qui ſunt faciles ad diſpenſandum regulariter in ieiunio ſanctæ Crucis vel in ſexta feria & duobus diebus immediate ante Cineres diſpenſant cum toto cõuentu, cũ abutantur poteſtate ſibi tradita, debent grauiter puniri & à ſuis officijs abſolui. Fratres vero qui ſunt ſani & poſſent ieiunare & ſi non quotidie ſaltem aliquoties in hebdomada, & propter guloſitatem ſolum, nec ſextis ferijs à cœna volunt abſtinere, q̃n potius nulla petita vel obtenta licentia huiuſmodi conſtitutiones de ieiunio tranſgrediuntur, & in huiuſmodi tranſgreſſionibus perſeuerare intendunt, non poſſunt a damnabili cõtemptu excuſari.

De Cibo. V. Cap.

Hora .a. competenti. ante prandium à Sacriſta paucis ictibus campana pulſetur, vt fratres ad refectionem venire nõ tardẽt. Poſtmodũ pulſet̃ cymbalũ, ſi cibus ſit paratus alioq̃n nõ pulſet̃ donec paratus ſit Ablutis vero manibus, Prior nolam Refectorii pulſet, & tũc fratres ingrediantur. Quibus ingreſſis dicat

(Benedicite) qui dicit verſiculos, & Conuentus proſequatur benedictionem. .b. Seruitores autem, incipiant ab inferioribus vſq; ad menſam Prioris aſcendentes.

HOra .a. competenti &c. Ablutis vero manibus.) Declaramus ꝙ pulſato cymbalo pro refectione debēt fratres cum ſilentio & matura feſtinatione venire ad locum vbi debent manus abluere. Quibus ablutis debent ire ad ſedēdum ſecūdum ordinem ſuum ſuper banchas extra refectorium præparatas, & quando Prior nolam refectorij pulſare inceperit. debent bini & bini incipiēdo à iunioribus ingredi refectorium. Et cum fuerint in medio, debēt inclinare reuerēter ad Crucem vel figuram quæ eſt ſupra ſedē Prioris, & poſtea ire ad loca ſua ordinate, & facta bn̄dictione ire ad ſedendum in menſa, & cum ſilētio & lectione ſumere cibum. .b. ¶Seruitores autem incipiant ab inferioribus., Declaramus, ꝙ in portandis ſcutellis vel pictantijs ſeruitores ſēper ab inferioribus debent incipere, & vſq; ad menſam Prioris aſcendere, niſi forte in menſa Prioris eſſent aliquæ magnæ perſonæ ſicut Epiſcopi, Comites, vel maiores his, quia tunc ab illis perſonis honorabilibus eſſet incipiendum. Quando autem ſeruitores deferentes ſcutellas aſcendendo venerint ſup mēſam Prioris ſi ſuper aſſerem habuerint aliquas ſcutellas, debent illas porrigere his qui ſunt in menſa Prioris & non reuerti. In leuandis autem ſcutellis vel inciſorijs, debent à menſa Prioris incipere & ſic ad inferiores deſcendere.

¶ 2. Nullus fratrum præſentium à prima menſa remaneat, præter ſeruitores, & cuſtodes, niſi de licentia. Quotquot autem remanſerint, comedant in ſecunda menſa, ita ꝙ tertiam facere non oporteat. .c. Nulla fiat ſeruitorib', vel miniſtris pictantia quæ non fit Conuentui, niſi ſint infirmi vel minuti. Frater non mittat fratri pictātiā excepto Priore, ſed ſibi datam dare poſſit à dextris & à ſiniſtris .d. Priores comedāt in Refectorio, & cibariis conuētus ſint contenti. Similiter infirmarii, & ſeruitores hoſpitū & alii fratres, niſi Prior cū

ali-

aliquibus diſpenſauerit ob aliquam cauſam, vt extra Conuentum aliquando co medant.

e. ℭ Nulla fiat pictantia.) Declaramus ꝙ nullus fratrum preſentium debet ſine licētia à prima mēſa remanere exceptis ſeruitoribus,& illi q a prima menſa remanſerint,debent in ſecunda menſa comedere, in qua nihil debet miniſtrari niſi quod i prima menſa fuerit miniſtratū.

d. ℭ Priores comedant in refectorio & alij fratres.) Declaramus ꝙ nullus frater debet i cella vel in camera tenere mēſam, ſed omnes fratres tam Priores, quàm alij debent venire ad cōmunem menſam in refectorio niſi forte Prior aliquando cum aliquo diſpenſauerit ꝙ extra cōuentum in domo hoſpitum vel debilium vel infirmorum comedere poſſit. Vnde in capitulo apud Lugdunum.M.cccviij. ſic fuit ordinatum. Cum ex eo ꝙ Priores & eorum loca tenentes ac cæteri fratres à ſequela cōmunitatis ſe retrahunt religio plurimū relaxatur, & multi cōuentus in diuerſis Prouincijs tā in ſpiritualibus quàm in temporalibus diſſipantur & deſtituuntur,iniungimus & mandamus Prioribus vniuerſis vt à choro & refectorio nullatenus ſe abſētent,niſi ex cauſa rationabili & vrgente. Et hoc idem faciant a ſuis ſubditis iuiolabiliter obſeruari. Quod ſi ſecus factum fuerit, per Prouincialē vel eius Vicarium in pœnam à ſuis officijs abſoluantur,& hoc idē fuit ordinatum apud Caturſium. M.CCC.XIX.& apud Papiam. M.CCCC.XXII. Et Coloniæ. M.CCCCXXVIII. Et ibi addit ꝙ quotidie teneatur refectoriū, & ꝙ in ſecunda & quarta Feria minime cum aliquo fratre diſpenſetur niſi propter infirmitatē i loco infirmorū ✝ Et Rom. 1553.ſtatutum fuit. Vt omnes etiam Magiſtri,caueant ne ī cubiculis ſeu cameris, comedant, ſed in communi refectorio, irritantes quàmlibet licentiam ſup hoc indultam atq; conceſſam. Quòdq; ſi qui cōuentus exiſtāt vbi nulla fere ſeruetur Communitas,ac precipue in comedēdo in refectorio communi,hos priuamus omni facultate & auctoritate recipiendi ad habitum ordinis. Tex.3.

ℭ 3. .e. Pulmenta noſtra ſint vbique,ſine carnibus ī Conuentibus noſtris, præter quam in infirmatiis.Fratribus autē noſtris (ne ſint hoſpitibus oneroſi) pulmēta cocta cum carnibus co-

medere liceat, extra clauſtrum. Fratres noſtri (tam Priores, quàm alii in locis vbi, Conuentum habuerimus) niſi cũ Epiſcopo, vel in domibus religioſorum, & hoc raro, extra clauſtrũ comedere non præſumãt. .f. Singulis diebus duo cocta pulmenta, ſi fieri poteſt, habeant. Poterit autẽ Prior ſuperaddere, ꝓut opus eſſe iudicauerit, & facultas permiſerit. .g. Si quis iuxta ſe ſedenti viderit aliquid deeſſe de communi, requirat à ſeruitore. Si quis de ſeruitoribus, vel comedentibus ſeruiendo vel comedẽdo in aliquo offenderit, ſurgentibus fratribus veniam petat, & facto ſigno à Prelato redeat ad locũ ſuũ. e.ℭ Pulmenta noſtra ſint vbiq; ſine carnibus in noſtris conuentibus.) Declaramus ꝙ Preſidentes conuentuum nõ poſſunt diſpenſare cum fratribus vt in Refectorio carnes comedant, nec extra Refectorium cum toto cõuentu regulariter, nec cum aliquo fratre in aduentu. Quod ſi fecerint ſũt grauiſſime puniẽdi & in pœnã à ſuis officijs abſoluendi, vt fuit ordinatum Papiæ. M.CCCC.XXIII. Coloniæ M.CCCC.XXVIII. & Venetijs. M.CCCC.LXXXVII. f. ℭ Singulis diebus ſi fieri poteſt duo cocta pulmenra habeant.) Declaramus ꝙ Præſidentes cõuentuum debẽt de eleemoſynis exmiſſis & officijs collectis, & redditibus & prouentibus conuentus taliter diſponere, ꝙ ſigulis diebus fratres habeãt pictãtiam cum vno ferculo, & tempore ieiunij vltra pictantiam habeant duo fercula vt poſſint ieiunare ſicut ĩ multis capitulis fuit ordinatum. g. ℭ Siquis de ſeruitoribus vel comedẽtibus offenderit veniam petat.) Declaramus ꝙ finito prandio & facto ſigno à Prælato cum nola, lectio terminari debet dicendo. Tu autẽ &c. Et Prælatus ſtando debet pulſare nolam quouſq; fratres à menſa ſurrexerint. Terminata autem pulſatione nole, illi qui ſeruiendo vel comedendo vel legendo in aliquo offenderint, debent facere venias ſuas ꝓſternẽdo ſe cum toto corpore non ſuper ventrem ſed ſuper vnum latus, & in longum, tibiam vnã ſuper aliam tenendo. Et facto ſigno à Prælato debent ſurgere & ad locum ſuum ire.

De Collatione. Sextum Capitulum.

TEmpore .a. ieiunii, hora competenti; Sacriſta ad collationem ſignum faciat, poſtea Refectorarius cymbalum pulſet. Deinde fratribus venientibus in Refectorium legat lector præmiſſo (Iube domne benedicere) & ſequatur benedictio (Noctem quietam & finem perfectum tribuat nobis omnipotens & miſericors Dominus) Infra vero lectionem bibere poterunt facto ſigno à Prælato. & dicto (Benedicite) à Lectore, dataq; benedictione ab Ebdomadario (Largitor omnium bonorum benedicat potum ſeruorum ſuorum. Finita lectione .b. dicat qui præeſt (Adiutoriũ noſtrum in nomine Domini) & tunc cum ſilentio intrent fratres Eccleſiam. .c. Quicunq; bibere voluerit extra horam, licentiam petat à Prælato, & vnum .d. ſocium accipiat.

VEniẽtibus in refectoriũ .a. legat lector. ✱ Cõtra iſtã conſtitutionem inualuerat vſus in multis locis propter concurſum ſæculariũ ad eccleſias noſtras vt Completorium more aliarum eccleſiarum inciperet ĩ choro per Iube donne &c. Quimos cum non poſſet abſq; admiratione ſæcularium renocari, & iudicaretur rationabile vt eſſemus conformes alijs eccleſijs, iccirco in capitulo Salmãt. 1551. ſtatutum fuit, vt Completorium etiam diebus ieiuniorũ ſemper in choro per Iube donne &c. incipiatur, & quando dicitur, Noctem quietam &c. oẽs fratres inclinent ſicut in alijs benedictionibus,) b. Data benedictione ab hebdomadario.) Declaramus ꝙ in refectorio benedictio eſt dãda ab hebdomadario, qui dum dat benedictionem non debet ſedere, ſed ſe eleuare & ſtando benedictionẽ dare, ſicut fuit ordinatum in capitulo Florentiæ. M. CC. LVII. c. ℂ Dicat qui p̃eſt adiutoriũ.) Declaramus ꝙ abſente Prelato & ei9 Suppriore ac Vicario, hebdomadarius in refectorio debet dicere Adiutorium, quia & ſi non præſideat omnibus alijs loco, preſidet tamẽ auctoritate & officio. Quando autem Prælatus dicit Adiutoriũ vel Fideliũ præſente conuentu, debet illud

dicere cum magna grauitate & ita ſonore ꝙ clare ab omnibus audiatur. Et quando ſunt plures prælati ſimul in choro vel refectorio ille qui præeſt alijs loco, debet Fidelium & adiutorium dicere & benedictionem in Completorio dare .d. ¶ Qui cunq; bibere voluerit extra horam.) Declaramus quòd quàmuis videatur irreligioſum tempore ieiunij poſt Completoriū bibere, & propter hoc alias in capitulo Ferrarieñ. M CCXC. fuerit ordinatum ꝙ frater qui poſt Completorium bibebat teneretur iterato dicere Completorium, tamen quia conſtitutio innuit quod de licentia prælati fratres poſſint extra horam bibere, poterit prælatus tempore ieiunij quādo dies ſunt breues collationem vſq; ad poſt Completorium finita Oratione differre, ita tamen ꝙ Completorium inter primum & ſecundum ſignū inchoetur i refectorio. Et ſi tūc aliquis voluerit poterit bibere. .e. ¶ Socium accipiat.) Declaramus ꝙ cauſa honeſtatis & religionis nullus frater debet bibere ſine licentia & cauſa, & in præſentia ſocij ne forte excedat in bibendo. Prælati autem faciant conſtitutionem de ieiunijs fratribus diligēter obſernari, ſicut fuit ordinatū i ca. M CC.LXXIII. apđ Poſtē.

De Infirmis VII. Cap.

Circa .a. infirmos, caueat ne ſit negligens Prælatus Sic enim procurandi ſunt infirmi vt citius releuētur, ſicut dicit Pater noſter Auguſtinus .b. Poterūt autem quidam veſci carnibus prout eorum grauior exigit infirmitas, ſecūdum qđ Prælato viſum fuerit .c. In locis vero vbi Conuentum habemus, extra domū noſtram carnes non comedāt .d. Si quis autem talem habuerit infirmitaté, quæ nec multum eum debilitet, nec comedendi turbet appetitum, talis nec ſuper culcitrā iaceat, nec ieiunia conſuetudinaria frangat, nec cibos refectorij mutet.

Circa .a. infirmos caueat ne ſit negligens prælatus.) Declaramus ꝙ in ſingulis conuentibus debent eſſe alique cameræ deputate pro infirmis, bene fulcite de lectis & lineamibꝰ, & alijs neceſſarijs pro infirmaria, & debet inſtitui vnus infirmarius principalis diſcretus, ꝙ prouideat infirmis de lignis, cibarijs & medicinis, & de alijs neceſſarijs ad eorum releuationem

nem, ſicut fuit ordinatum Pariſius. M.CC.LXXVI. & in multis alijs capitulis. Et vt hæc facere poſſit, debet ei deputari aliqua pars pecuniæ quæ ad Conuentum ex eleemoſynis venit, ſicut ordinauit Papa Ioan. xxij. Prælati autem qui in hoc inuēti fuerīt negligentes, in pœnam à ſuis officijs abſoluantur. b. Poterunt autem quidam veſci carnibus prout eorum grauior exigit infirmitas, ſecundum ꝙ prælato viſum fuerit.) Declaramus ꝙ in conſtitutione de carnibus non comedendis non debet ꝑlatus diſpenſare niſi cum infirmis vel euidenter indigētibus, quamuis etiam extra caſum infirmitatis poſſit cū aliquib⁹ ex cauſa rationabili diſpenſare, vt cum notabiliter antiquis & cū lectoribus & debilibus, non tamen debet hoc regulariter, & quotidie facere, ſed aliquibus diebus & cum diſcretione ſicut ordinatum fuit in capitulo Florentino. M.CCC.XXI. & apud Narbonam. M.CCC.XCIIII. c. ℭIn locis vbi habemus conuentum extra domum noſtram carnes non comedant.) Declaramus ꝙ licet in domibus religioſorum vel Epiſcoporum de licentia prælati poſſint fratres quādoq; & raro comedere, nō tamen extra conuentum etiam ſi ſint infirmi licitum eſt carnes comedere. Et qui in hoc deliquerint grauiter puniēdi ſunt, ſicut fuit ordinatum apud Monteinpeſulanum. M.CC.XCIIII. & apud Narbonā. M.CCC.XCIIII. d. ℭSiquis autem talem infirmitatem habuerit quæ nec eū multum debilitet nec comedēdi turbet appetitum.) Declaramus ꝙ illi fratres qui ſunt ſani ſed tātum propter guloſitatem & ſenſualitatem volunt continue veſci carnibus & cum poſſent aliquibus diebus abſtinere tamen nulla petita vel obtēta licentia carnes quotidie comedunt & in hoc perſeuerare intendūt, tales à dānabili cōtēptu non excuſantur.

ℭ 2. e. In domibus noſtris non ſint niſi duo loca, in q̄bus comedant debiles vel infirmi, vnus carnium, & alius aliorum ciborum, niſi ſit euidens neceſſitas, vel vrgens infirmitas. Similiter nec alij fratres comedāt niſi in communi Refectorio vel hoſpitum domo. Nec Priores prouinciales, nec Magiſtri in Theologia (etiā actu legentes) comedant in cameris, ſed in cōmuni Refectorio, vel hoſpitio, vel in domo infirmorum, aut domo debilium. Si autē Prio

tes infirmari contigerit, in infirmaria cum aliis procurentur. ℭ 3. Fratres vero leproſi infra ſepta ſui Conuentus ſeorſum ab aliis ꝓcurentur. Conuentum autem ſuū dicimus, cuius eſt filius. Quod ſi arctitudo loci illius, vel alia cauſa legitima non permiſerit, ad aliū Conuentum noſtri ordinis per Priorem prouincialem transferantur,

e. ℭIn domibus noſtris nō ſint niſi duo loca.) Declaramus ꝙ fratres ſani tā priores q̄ alij debent in refectorio comedere vel in domo hoſpitum de cibarijs ordinis. Debiles vero & infirmi debent in infirmaria comedere & poterunt de licentia prælati carnibus veſci. Alibi autem comedere non licebit, niſi ꝓpter euidentem neceſſitatem vel urgentem infirmitatem ſicut fuit ordinatū Pariſius. M.CC.LXIX & Mediolani. M.CC.LXXXIII & apud Cæſar Auguſtam. M.CCC.XCI.

De Minutione, VIII. Cap.

Minutio .a. quater in Anno fieri poſſit. Prima in menſe Septembri, ſecunda poſt Natale, tertia poſt Paſcha, quarta poſt feſtum ſancti Ioannis Baptiſtæ. Præter has minutiones nullus audeat ſibi minuere, niſi diſcretio Prioris propter aliquā cauſam iudicauerit aliter alicui eſſe faciendum. Minuti extra Refectorium cum ſilentio comedant, vbi commode poterit obſeruari, & ſecūdum quod facultàs domus pmiſerit, commodius procurētur. .b. Cauſa vero minutionis carnes nō comedāt.

Minutio .a. quater in Anno fiat.) Declaramus ꝙ fratres non tenentur ſe facere minui niſi de conſilio medicinæ. Qui autem ſine conſilio medicinæ voluerit minutionem facere, teneatur illam in illis quatuor temporibus facere. Quod autem religioſi licite poſſint minutione vti eſt textus de ſtatu mona.c.cum ad monaſterium. ß. Porrò vbi dicit Ioā. And. poſt Vincētium fuiſſe ab Angelo reuelatum ꝙ ille qui ſanguine minuitur xiij februarij die, illo anno ex febrili diſtemperantia nō morietur. .b. ℭCauſa vero minutionis carnes non comedāt.) Declaramus ꝙ minuti cum propter extractionem ſanguinis in quo vita conſiſtit ſoleant debilitari debent extra refectoriū cō

mode & frugaliter procurari ſecundum ꝗ facultas domus permiſerit. Et ſi videbitur priori & non aliter ſecundum ꝗ complexio vel debilitas eorum fuerit, poterunt carnibus veſci.

De Lectis. XI. Cap.

SVper .a. culcitras non dormiant fratres noſtri, niſi forte ſtramen, vel aliqd tale ſuper quod dormiant habere non poſſint. Super ſtramina, & ſaccones laneós dormire licebit. Extra domum vero dormire poterũt, ſicut fuerit eis ſtratum, ne hoſpites moleſtentur. Qui autem culcitram petierit, ieiunet vna die in pane & aqua. .b. Cum tunica, & caligis cincti dormiant. .c. Nullus (Magiſtro ordinis excepto) qui in communi tolerari poſſit, hēat ſpecialem locum ad iacēdum, niſi propter rerum cuſtodiam. Lectoribus tamen ſecũdum diſcretionem Prioris prouideatur.

SVper .a. culcitras non dormiant fratres noſtri.) Declaramus ꝗ licet fratres ſani nō debeant dormire ſuper culcitras, infirmi tamen de licentia ſuorum prælatorum poſſunt ſuper culcitras dormire. Vnde in infirmarijs noſtris ſolemus habere culcitras pro infirmis. ¶ Et hæc conſuetudo videtur ſatis rationabilis. b. ¶ Cum tunica & caligis cincti dormiant.) Declaramus ꝗ cũ conſtitutio iſta nō dicat ꝗ debeamus dormire cũ ſcapulari quod eſt habitus ordinis noſtri, quod ſemper debemus deferre quando procedimus in publicum cum ſit proteſtatiuũ noſtræ profeſſionis, non peccat frater noſtri ordĩs ſi ſine ſcapulari dormiat, peccaret autem ſi ſine tunica & cingulo, & ſine caligis dormiret, quia tunicella videt̃ eſſe vel ptinere ad habitum noſtrũ de nocte qui ſemper debet oſſibus noſtris adhærere ſicut fuit ordinatum Narbone. M.CCC.XCIIII. Et ideo illi qui nulla ſubſiſtente cauſa ſed ex ſola ſenſualitate ſine tunicella & caligis dormiunt maxime quando hoc habent ĩ cõſuetudinem, non excuſantur a peccato. c. ¶ Nullus excepto magiſtro ordinis habeat ſpecialem locum ad iacēdum.) Declaramus ꝗ oēs fratres noſtri excepto magiſtro ordinis & ĩfirmis & hoſpitibus dũtaxat exceptis debent ĩ communi dormitorio dormire, quod quidem taliter debet eſſe diſpoſitum ꝗ poſſit ĩ ſero claudi & claues debent

apud

apud priorem vel aliam perſonam ſecuram remanere. Qui autem extra dormitorium ſine licentia dormire præſumpſerit debet à ſuo plato grauiter puniri, ſicut fuit ordinatum apud Narbonam. M.CCC.XCIIII. & in multis alijs capitulis.

De veſtitu. Decimum Capitulum.

Veſtes .a. laneas non attonſas vbi ſeruari poterit) deferãt fratres noſtri. Vbi vero ſeruari non poterit, vtantur vilibus, & potius vilitas in cappis ſeruetur .b. Lineis non vtantur ad carnem, nec etiam infirmi. Lintreamina in infirmariis noſtris concedimus, ꝗ haberi poſſint, & ſimiliter in cameris hoſpitum. Nullus habeat plures tunicas, ꝗ̃ tres cum pelliceo in hieme, & quatuor ſine pelliceo, quod ſemper tunica coopertum deferatur. Pelliceis ſylueſtribus, aut etiã coopertoriis quarũcunq; pellium fratres noſtri nõ vtantur, niſi in infirmaria. Nec tamen vtãtur ibidem coopertoriis pellium ſylueſtriũ .c. Tunicæ circa cauillã pedum incluſiue, & non plus, deſcẽdant, ſcapularia circa coopertũram genuũ. Cappa vero ſit breuior tunica, & etiam pelliceum. Caligas & ſoccos habebimus, vt neceſſe fuerit, & facultas permiſerit .d. O creas nõ habebimus, nec chirothecas. Bottæ extra ſepta monaſterii non portentur.

Veſtes .a. laneas & ĩfra) Veſtibus vtantur vilibus.) Declaramus ꝙ fratres noſtri cũ ſint mendicantes non debent vti ꝑcioſis ſed vilibus veſtibus nec debent habere corrigias & cultellos vel ſotulares curioſos nec burſas vel ſcarſellas ad corrigias deferre vt fuit ordinatũ Bononiæ. M.CC. LXXXV. vñ illi qui habẽt tunicas & cappas quaſi regales & non ſolum vnã ſed plures triplicatas & quatriplicatas & in huiuſmodi pomposo habitu perſeuerant & perſeuerare intendunt; non excuſantur à damnabili contemptu huius conſtitutionis. Et ideo ꝓlati debent hmõi abuſiones & põpoſitates ꝓhibere, & delinq̃ntes grauiter punire, & talibus veſtibus priuare, ſicut fuit ordinatũ Coloniæ. M.ccccxxviij. & Venetijs. M.cccc.xxxvij. Item declara-

claramus ꝙ præſidentes cōuen
tuum debet ſtudium & diligen
tiam apponere ꝙ ex eleemoſy-
nis & redditibus ad cōuentum
pertinentibus prouideatur fra-
tribus indigentibus de veſtibus
& ſi alicui fratri á parētibus vel
ab amicis dentur pecuniæ ꝑ ve
ſtibus,tales pecuniæ dentur ꝓ-
curatori,qui pannum emat ꝑ il
lo fratre, vt ſicut paſcimur ex
vno cellario, ita induamur ex
vno veſtiario, ſicut declaratum
fuit in capitulo apud Tholoſā.
M.cc.lviij.& M.ccc.iiij.& apd̄
Placentiam.M.ccc.x.& apd̄ Ia
nuam.M.ccc.v. b. ¶Lineis nō
vtantur ad carnem nec etiā in-
firmi.) Declaramus ꝙ cum iſta
cōſtitutio ſimpliciter negatiue
ponatur, nulla adhibita pœna
taxata vel taxanda videtur trāſ
greſſores obligare ad culpam.
Et ideo illi qui nulla ſubſiſtēte
cauſa lineis vtuntur ad carnem
& in huiuſmodi tranſgreſſione
intendunt perſeuerare á damna
bili contemptu non excuſanť.
Idē intelligimus de canapo, &
bombice. Conſuetudo enim in
talibus & ſi non ſit contemptus
eſt tamen ei propinqua & ad ip
ſum diſponens,quæ quidem cō
ſuetudo cum ſit irrationabilis,
& potius dicenda corruptela,
non poteſt prædictam conſtitu
tionem abrogare, qua prohibe
tur nō ſolū ſanos ſed ēt īfirmos
ſi debere vti lineis ad carnē.
c. ¶Tunice circa cauillam pe-
dum,ſcapularia circa coopertu
ram genuum &c.) Declaramus
ꝙ habitus ordinis noſtri eſt tu-
nica alba & ſcapulare albū quo
ad clericos, & capa nigri colo-
ris. Et hunc habitum debemus
patenter deferre quando proce
dimus in publicum cum ſit ꝑte
ſtatiuum noſtræ profeſſionis ſi-
cut fuit ordinatū apud Narbo-
nam M.ccc.xiiij Et quia breui
tas veſtium leuitatem quādam
deſignare videtur,lōgitudo ve-
ro honeſtatem & grauitatē deſi
gnat,non debent tunice noſtræ
eſſe notabiliter breues, ſed de-
bent vſq; ad cauillam pedū in-
cluſiue deſcēdere,& ante & re-
tro conſute eſſe.Infra vero tuni
cam non debemus caligas vel
alias veſtes alterius coloris q̄ al
bi habere. Capa vero debet ſal
tem quatuor digitis breuior eſ-
ſe q̄ tunica. Scapulare vero ꝓ-
pter honeſtatem non debet eſſe
notabiliter breue, nec etiam ni
mis lōgum, ſed breuius cappa,
nec etiam debet eſſe nimis ſtri-
ctum nec nimis latum. Sed ſuf-
ficit ꝙ cooperiat cōmiſſurā ma-
nicarum & tunice,& debet ha-
ſta ſcapularis eſſe conſuta cum
caputio, & caputiū cappe cum
ipſa cappa. Et quando in publi
cum procedimus vel in choro
ſumus, debemus ſemper habe-
re caput coopertum caputio.Et
in miſſa & extra cōuentū debe
mus

mus capam deferre propter ordinis honeſtatem ſicut fuit ordinatum apud Iannã. M.cccv. Item declaramus quòd quãdocũq; fratres ſiue ad officium miſſæ, ſiue ad alia officia vtuntur ſuppelliceis, debent deferre ſcapulare ſub ipſis ita tamen quòd caputium ſcapularis ſit extra ſcapulas ordinatũ, ſimiliter ſacerdotes diaconi & ſubdiaconi cum induunt ſacras veſtes portẽt ſcapularia ſub ipſis, nec vllo modo ea deponant. Et hoc idem in miſſis priuatis obſeruetur ſicut fuit ordinatum in capitulo Pariſius. M.cc.lxxxvj. & in capitulo apud Neapolim. M.ccc.xjd. ¶ O creas non habebimus, nec cyrothecas.) Declaramus, quòd quando fratres pedes ambulant non debent ocreas nec cyrothecas portare ſed quãdo cũ licentia & neceſſitate opus eſt eqnitare, poterũt propter honeſtatem, & vt à frigore & pluuia vel à nimio calore ſe cõſeruent, ocreas & cyrothecas ſecũ deferre.

De Raſura. XI. Cap.

RAſura .a. ſit ſupius nõ modica, vt religioſos decet, ſic vt inter ipſam, & aures nõ ſint plus q̃ tres digiti. Tonſura quoque fiat deſuper aures. Raſura vero fiat à Paſcha vſq; ad Feſtum omnium Sanctorum de quindena in quindenã. deinde autem ſemel in tribus ſeptimanis, ita tamen quod propter feſta ſolẽnia poſſit per dies aliquot præueniri vel retardari.

RAſura .a. ſit ſuperius non modica.) Declaramus quòd prælati & præſidentes conuẽtuum debent diligentem curã, & ſollicitudinem adhibere quòd omnes fratres ſint vniformes in capillorum tonſura, & vt decentẽ ac religioſam habeant coronã. Nec vllo modo patiantur quòd fratres comas nutriãt, aut more ſecularium capillos longos deferant. Debet enim tonſura capillorum ſolum vſq; ad ſummitatem aurium deſcẽdere, & inter ipsam & raſuram capitis deſup non debent eſſe pluſquàm tres digiti. Poterit autem in regionibus calidis raſura fieri etiam in hyeme de quindena in quindenam, ſecundum quòd prælatus iudicauerit expedire.

De Silentio. XII. Cap.

SIlẽtium .a. fratres noſtri teneant in Clauſtro, Dormitorio, in Cellis, in Refectorio, & i Oratorio fratrũ, niſi forte ſilenter aliquid loquantur, non tamẽ oratio-

ne perfecta. Alibi tamen loqui poterunt de licētia ſpeciali. Omnes .b. fratres, vbique, intus & extra, ſillentiū teneant in menſa tam priores, quàm alij, excepto vno qui maior fuerit inter eos, vel alio cui ꝑ ſe loqui commiſerit, & tunc ipſe taceat, exceptis Magiſtris in Theologia. Prior tamen cōuentualis poſſit licētiare vnum de ſecum comedētibus ad loquendum. Si vero plures Priores cōuentuales ſimul comedere cōtigerit .c. Prior antiquioris Conuentus loquatur, & vni loquendi licentiam dare poſſit.

SIlentium .a. fratres noſtri teneant &c.) Declaramus ꝙ in clauſtro in dormitorio, in cellis, in refectorio & oratorio fratres continuum debent tenere ſilentium, nec in prędictis locis debet prælatus diſpenſare cum fratribus vt ſilentium frangant. Et quidem cum fratres tranſeūt per clauſtrum debent ṕs De ꝓfundis & alias orationes pro defūctis dicere. In cellis vero dormitorij poſſunt ſcribere legere, orare, & dormire. In refectorio vero dū ſunt in menſa debent continuam lectionem habere. In oratorio autem debent orare & nihil aliud ꝙ̄ id ad quod factum eſt agere. In alijs autem locis à prædictis poterunt fratres loqui de licentia ſpeciali, quam licentiam intelliguntur petere vel habere quando poſt Salue regina que dicitur in fine cuiuſlibet hore ponunt digitū ſuper os, voluentes ſe verſus ꝓlatum. A ſigno autem quod fit cum parua campana poſt Completorium vſq; poſt primam, & ſimiliter a ſigno quod fit ī eſtate poſt prandium vſq; poſt nonam dictam, nulli loqui licebit ſed oēs ſilētiū ſeruabūt, ſicut fuit ordinatū Tholoſe. M.cc.lviij. b. ¶ Omnes fratres noſtri vbiq; intus & extra.) Declaramus ꝙ omnes fratres ſimul comedentes ſiue in terra, ſiue in mari ſilentium ſeruare tenentur excepto vno qui maior fuerit inter eos & exceptis magiſtris in theologia qui extra refectorium loqui poterunt, ſicut fuit declaratum in Monte Peſulano. M. CC.LXXI. c. ¶ Prior antiquioris conuentus.) Declaramus ꝙ quādo plures Priores ſimul extra refectorium vel extra cōuentum vel extra domum comedere cōtigerit, ſolus ille Prior qui ſuperiorē locū tenet, loqui pote

rit

rit,& vni licētiam loquendi dare. Prior autem antiquioris cōuentus quādo comedit cū alijs prioribus,ſi nullus eorū ſit magiſter in Theologia debet ſuperiorem locum tenere.

¶ 2. Nullus autem aliorum ibidem loquatur niſi de neceſſarijs mēſæ,& hoc per vnicam orationē breuiter & ſubmiſſe, niſi de licentia epiſcoporum,ſeu electorum, aut etiam maiorum his,ſeu etiam Regum, ſeu etiam Magiſtri ordinis, & Miniſtri Generalis ordinis minorum, d. Quum contigerit nos cum eis comedere. Prior autem prouincialis (abſente Magiſtro ordinis) fratribus ſecum comedentibus (in ſua duntaxat Prouincia) poſſit dare .e, licentiam loquendi, in alia autem Prouincia tantum vni. Si quis hoc ſilentium fregerit ex propoſito, vel licentiam loquendi dederit, in vno prandio aquam bibat,& in capitulo coram omnibus vnam diſciplinā recipiat,exceptis īfirmis decumbentibus. .f. Et in hoc non diſpenſetur niſi ꝑ Magiſtrum ordinis,et Priorem prouincialem,& hoc raro, & ex rationabili cauſa. Infirmi vero non decumbētes, à prandio vſq; ad Veſperas ſilentium teneant,ſimiliter poſt ſignum .g. quod ſit poſt Completorum. A minutis vero poſt primam diem ſuæ minutionis, idē obſeruetur .h. Fratres in capitulo de ſilentio ſe accuſent, ſicut de alijs culpis, & Priorum arbitrio puniantur. .i. Si quis tamen inter duo capitula ſepties ſilentium fregerit, in vno prandio ſedeat in terra.

d. ¶ Cum contigerit nos cum eis comedere.) Declaramus ꝙ magiſter ordinis cum omnibus fratribus ſecum comedentibus extra refectoriū,videlicet in hoſpitio,vel in infirmaria, vel ī camera ſua,poteſt dare licentiam loquendi in menſa. Quādo vero ipſe comedit cum fratribus ī refectorio talem licentiam dara non poteſt,quia ibi continuū habemus ſilentium. Et idem dicimus de Priore prouinciali ꝙ

in abſen-

In abſentia magiſtri in ſua duntaxat prouincia cum fratribus ſecum comedentibus poteſt loquendi licentiam dare non autem in refectorio quando ipſe cum fratribus comedit. e. ℂ Licentiam loquendi dederit.) Declaram⁹ q̄ licet Vicarij particulares magiſtri ordinis vel Prioris prouincialis non habeāt auctoritatem licentiādi fratres ad loquendum in mēſa nec talem auctoritatem poſſit eis magiſter ordinis vel prior ꝓuincialis cōferre, ſicut fuit declaratum ī capitulo apd' Lucā. M.cc.lxxxviij tamē quilibet Vicarius ordinis qui mortuo vel amoto magiſtro vices eius obtinet, & quilibet Vicari⁹ generalis prouinciē per quemcūq; modū legitimæ fuerint inſtituti hanc loquendi licentiam extra refectorium cū ſecum comedentibus dare poſſunt .f. ℂ Et in hoc non diſpenſetur niſi per magiſtrū &c.) Declaramus q̄ Vicarij magiſtri ordinis & priorum prouincialiū quāmuis non poſſint licentiam loquendi in menſa fratrib⁹ dare, poſſunt tamen fratres ſibi cōmiſſos à pœna quæ eis debeē pro fractione ſilentij abſoluere, vel talem pœnam commutare ſi eis à magiſtro vel priore prouinciali fuerit conceſſum, ſicut fuit declaratum in capitulo Boloniæ. M.ccc.ij. Poſſunt enim magiſter & priores prouinciales facultatem diſpenſandi ſeu relaxandi vel commutandi pœnitentiam pro fractione ſilentij in menſa taxatam alijs cōcedere, auctoritatem autem dandi licentiam loquendi in menſa nō poſſunt alijs delegare .g. ℂ Poſt ſignū quod fit poſt Cōpletorium.) Declaramus q̄ cum ordo noſter refugiat tanquam irreligioſum loqui poſt completorium, debent fratres poſt ſignum quod fit poſt completorium tenere ſilentium vſq; poſt primā. Quando autem fratres cœnant poſt completorium ſicut in Dominicis diebus in hyeme, non eſt opus q̄ tale ſignum poſt cōpletorium pulſetur, ſed poterit differri vſq; poſt ſecūdam menſam completam, & poſt tunc tenebuntur fratres prædictum ſilentium ſeruare. h. ℂ Fratres de ſilentio ſe accuſent.) Declaramus q̄ nō ſolum fratres in capitulo de ſilentio ſe debent accuſare, ſed etiam de alijs culpis & tranſgreſſionibus quarūcūq; conſtitutionum & inſtitutionū ordinis, ſicut habetur in capitulo de leui culpa in fine, & in capitulo de graui culpa, & in capitulo de capitulo quotidiano, & debent arbitrio prælati puniri. i. ℂ Siquis tamē inter duo capitula.) Declaramus q̄ ſedentes in terra pro fractione ſilētij

non tenentur ſtare in pane & aqua, ſed ſolum in terra ſedere, & comedere quod alij comedunt. Et debent in prandio & & non in cœna hanc pœnitentiam facere, ſicut magiſter ordinis & diffinitores corā toto capitulo declarauerūt, quādo iſta conſtitutio fuit confirmata, & hoc declaratum fuit ī capitulo Tholoſano.M.cc.lviij. Item declaramus ꝙ in refectorio pro ſedentib⁹ in terra pro ſilentio, & alijs defectibus in capitulo cōmuniter iniunctis debet haberi aſſer ſuper quem ſedeant,& aliqua menſa vel forma lignea ſuper quam comedant.Pro ſedentibus vero in terra pro grauiori culpa debet haberi aſſer aliqs iuxta terram immediate, ſuper quo ponātur cibaria,& ipſi debent ſuper nudam terrā ſedere.

De Recipiendis. XIII. Capitulum.

IN quolibet.a. Conuentu tres idonei fratres eligantur de communi conſilio capituli, qui recipiēdos in moribus, & ſcientia diligenter examinēt,& examinationem Priori & capitulo referant,eorum iudicio, an recipi debeāt relinquentes. Qui dum adducti fuerint in capitulum,proſternāt ſe in medio. Interrogati vero à Prælato, quid quærāt, reſpondeant. Miſericordiā Dei & veſtram. Quibus ad iuſſum Prælati erectis,exponat eis auſteritates ordinis, voluntatem eorum requirens. Qui ſi reſpondeāt, ſe velle cuncta ſeruare, dicat poſt cætera. Dominus,qui incæpit,ipſe perficiat. Et cōuentus reſpondeat. Amen. Tunc depoſitis ſęcularibus veſtibus, & religioſis induti,in noſtram ſocietatem,in capitulo recipiantur.

IN .a. quolibet cōuentu tres idonei fratres eligantur de communi conſilio capituli.) Declaram⁹ ꝙ iſti tres fratres eligendi debent eſſe prudentes & diſcreti,ac de conſilio patrum, ad quod conſilium vocādi ſunt qui fuerunt priores vel lectores principales,vel vicarij nationū vel in ſtudio generali ſentētias legerint.vel qui ſunt actualiter ſuppriores. vel qui p magiſtrū ordinis vel priorem prouincialem inſtituti fuerint vt declaratum fuit in capitulo apud Lauſanam. M.ccc.lxxx. & Papiæ. M.cccc.xxiij. ✱ Qui numerum

numerus patrum vt in capitulo Rom. 1553. & 1558. ordinatum fuit in nullo conuentu (excepto Pariſienſi ob multitudinem graduatorum) duodenariū numerum excedat, & ad quem ante ætatem 40. annorum nullus admittatur, his exceptis, qui patres de iure ſunt, de quibus ſtatim dictum eſt ſupra, Declarantes, quod poſt priorem, Magiſtri primo loco debent computari in præfato numero duodenario, & ſubinde ſupprior, & baccalaureus ordinarius tātum, & ſic ſucceſſiue ceteri, prout iuris ratio poſtulat. Cæteri vero locum ſuæ profeſſionis etiā inter alios fratres teneāt, ſiue ſint patres de iure, ſiue de gratia, vt ordinatum fuit in capitulo Salmant. 1551. b. (Diligenter examinent.) Declaramus ꝙ examinatio recipiendorum poteſt fieri ab examinatoribus ſimul vel diuiſim, ſemper tamen caute & vrbane & non acerbe. Debent etiam leniter inquirere de impedimentis in conſtitutionibus expreſſis, & de omnibus q̄ inuenerint debent fideliter priori & conuentui relationem facere. Summopere tamen cauendum eſt ne recipiantur ignari & inepti ad literas, Vel qui habent q̄dam vitia quaſi inſeparabilia, & naturalia ſicut eſt innata iracundia, ebrietas, debilitas naturæ ex vitioſa conſuetudine, & diſpoſitio ad furioſitatē, & huiuſmodi, de quorum correctione vix ſpes poteſt haberi.

¶ 2. Verutamē antequàm ſtabilitatem, & communē vitam promittant, & obedientiam Prælato & ſucceſſoribus ſuis faciāt, tempus .b. Probationis aſſignetur, vt & ipſi auſteritates .c. ordinis, & fratres mores experiantur eorum. Nullus recipiatur niſi requiſitus, an ſit coniugatus, an ſeruus, .d. an ratiociniis .e. obligatus, an alterius .f. profeſſionis, vel occultam habeat infirmitatem.

b. ¶ Tempus probationis aſſignetur.) Declaramus ꝙ tempꝰ probationis eſt vnus annus cōpletus qui non poteſt incipere in ordine noſtro añ annū quartumdecimum completum, & ita in ordine noſtro nullus clericus poteſt profiteri niſi completo quintodecimo anno ſicut fuit ordinatum apud Montē Peſulanū, M.cc.lxv. Siquis āt receperit aliquem infra annum probationis ad ꝓfeſſionem, ſuſpenſus eſt à receptione cuiuſcunq; & peccat mortaliter faciens cō

tra p̄ceptum eccleſiæ, & debet puniri pœna grauioris culpæ, vt habetur in capitulo. Non ſo lum. & capitulo Cōſtitutionem de regularibus, lib. vj. Ille vero qui ante annum probationis in noſtro ordine profitetᷣ p illam profeſſionem non obligatur or dini noſtro ſed ſolum religioni in genere. ¶Vt ipſi auſteritates .c. ordinis.) Declaramus ꝙ cū auſteritas ordinis p̄cipue in cō tinuatione conſiſtat, debet ānus probationis integer eſſe & con tinuus, & ideo ſiquis ſtetiſſet in noſtra religione per ſex menſes & poſtmodum egrederetur, & tranſacto aliquo tempore reuer teretur ad ordinem, nō poſſet in capite ſex aliorum menſium re cipi ad profeſſionem, ſed opor teret ꝙ annum integrum conti nuaret, quia non poſſet vere di ci ꝙ eſſet expertus auſteritates religionis quæ pro maxima ſui parte in cōtinuatione conſiſtūt. Nā aliquis poſſet faciliter ieiu nare & à carnibus abſtinere, & caſtitatem ſeruare per vnū vel duos menſes, qui nō poſſet præ dicta continuare. Et ideo ad ve ram probationem auſteritatum requiritur continuatio vnius an ni integri. Siquis vero ingreſſus religionem noſtrā in fine anni, ante tamen completum annum exiret, & poſtea rediret, & ordi nem ingrederetur, talis quidem certus eſſet & veram experien tiam haberet de auſteritatibus religionis, & ita quantum eſt ex parte ſua poſſet ꝓfiteri, ſed quia religio non plenè expta eſt mo res illius, propter maximam le uitatem & inſtabilitatem quam oſtendit dimittendo habitum, infra annum completum, non deberet talis recipi ad ꝓfeſſio nem, ad quā maxima animi ſta bilitas requiritur. .d. ¶An ſer uus.) Declaramus ꝙ ſeruus nō debet recipi in religione niſi de licentia Domini ſui, vel niſi om nino ſit factus liber. Et ſi recep tus fecerit profeſſionem, & mo naſterium fuerit in culpa, puta quia ſciebat ipſum eſſe ſeruum vel fuit negligens ad hoc inue ſtigādum, tenebitur ſatisfacere domino ſuo. .e. ¶An ratioci nijs obligatus.) Declaramus ꝙ ſiquis eſt obligatꝰ ad ratiocinia reipublicæ, non poteſt recipi in religiōe niſi prius de ratiocinijs ſe expediat. Obligatus vero ad ratiocinia priuatorum hominū honeſtum eſt vt prius ſe expedi at, & debita perſoluat quàm re ligionem ingrediatur. Si tamen ex feruore charitatis, & non ex leuitate, nec intentione ſubtra hendi debitum hoc faciat, pote rit ingredi religionem, nō obſtā te tali obligatione, quia hoc fa cit auctoritate ſpirituſſancti cui nemo reſiſtere poteſt. Et in tali

caſu

caſu monaſterium tenebitur ſatiſfacere creditoribus de his q̄ contulit monaſterio. Quod ſi nihil contulit quia forte nihil habebat, ad nihil tenetur, quia inanis eſt actio quam excludit īopia debitoris. Si tamen poſt ingreſſum eius monaſterium aliquid acquireret occaſione ipſius, puta per ſucceſſionem hæreditariam, vel p donationem, vel ex teſtamēto, tenebitur quantum ad illud ſatisfacere creditoribus. ℂ Vel alterius. f. profeſſionis.) Declaram⁹ ꝙ qui vouit vel iurauit intrare religionē minorem determinate, poteſt licite intrare maiorem, & per aliū ad hoc induci, quia in maiori icluditur minus. Sed ille qui obligatur voto vel iuramento ad ingreſſum maioris religionis, nō poteſt licite intrare nec etiā debet induci ad ingrediendum minorem, niſi ex cauſa euidenti & cum diſpenſatione. Item declaramus ꝙ ſiquis vouēs intrare religionem aliquam determinatā intendit non ſolum ſe obligare ad ingreſſum, ſed etiam ad ꝑpetuo remanendum, tenebitur perpetuo in religione remanere, Si autem intendit ſe obligare ad ingreſſum cauſa experiendi, manifeſtum eſt ꝙ non tenebit̃ remanere. Si autem intuendo nihil de hoc cogitauit, videtur obligari ad ingreſſum ſecundum formam iuris communis quæ ē vt ingredientibus detur annus probationis. vnde tenebitur intrare cum hac voluntate vt experiatur an ei expediat remanere, non tamen tenebitur perpetuo remanere. Ille autem qui abſq; voto precedente ſuſcipit habitum alicuius religionis cū firmo propoſito remanendi, cū hoc equipolleat voto ſimplici, ex vi ſtatuti eccleſiaſtici, extra đ regularibus ca. Statutum, obligabitur ad religionem ſaltem ī genere quantum ad deum; & in foro conſcientiæ, nec poterit ſine peccato mortali matrimoniū contrahere. Si tamen contraheret, matrimonium teneret quia votum ſimplex impedit matrimonium cōtrahendum ſed nō dirimit contractum.

ℂ 3. .g. Nullus recipiat̃ in fratrem clericum ad probationem, vel profeſſionem, niſi à Priore prouinciali, vel ab eo cui ſuper hoc dederit licētiam ſpecialem, vel à Priore conuentuali, cum aſſenſu totius, vel maioris partis capituli. Conuerſum autem non recipiat Prior prouincialis, nec aliquis de eius licentia, niſi de conſenſu Prioris, & duarum parti-

um fratrū, qui ſunt de Conuentu, pro quo fuerit induendus .h. Nec Cōuentus aliquis recipiat Cōuerſum ſine licentia Prioris prouincialis.

g ¶Nullus recipiatur.) Declaramus ꝙ ſupprior vel vicarius Prioris in eius abſentia nō poſſunt recipere fratrem ad ordinem, niſi ex commiſſione ſpeciali & expreſſa ſibi facta per Priorem prouincialem vel magiſtrū ordinis ſicut fuit declaratū apd Verdunū.M.ccc.lvj. & Inſulas. M.cc,xciij. Mortuo tamen vel amoto Priore cum ſupprior vices Prioris in omnibus plenariè gerat ex noſtris conſtitutionibus, poterit fratres ad ordinē vel ad profeſſionem recipere.

¶Vbi vel pro quo fuerit induēdus. .h. Declaramus ꝙ Nouitij ad illos conuentus perpetuo pertinent in quibus vel pro quibus fuerūt recepti ſicut fuit declaratum ī capitulo Lugduneñ M.ccc.xlviij. nec debent in alienis conuentibus ad profeſſionē recipi niſi de voluntate illorū conuētuum pro quibus ſunt recepti ad ordinem, ſicut fuit declaratum apd Marſiliā. M. ccc. Declarantes etiam ꝙ priores ꝓuinciales non poſſunt determinare aliquem fratrem pertinere ad alium conuentum & ad illū pro quo eſt profeſſus, niſi ꝑ ſimplicem aſſignationem in noſtro ordine conſuetam, ſicut fuit declaratum in capitulo apud Victoriam, M.ccc.xxxj.

¶4. .i. Nullus couerſus recipiatͬ infra decem & octo annos .K. nec receptus fiat clericus, niſi de licentia Magiſtri ordinis ſpeciali. .l. Nullus religioſus profeſſus cuiuſcunq; ordinis mendicantium, recipiatur ad ordinē, .m. noſtrum, ſine licentia Magiſtri ordinis, vel capituli generalis, nec quicūq; .n. illegitime natus, niſi de Prioris prouincialis licētia ſpeciali. Si autem talis illegitime natus, ad ordinem receptus fuerit, & diſpenſatum fuerit cum eodē, quod poſſit fieri Prior, non propter hoc Diffinitor fiat capituli generalis, aut prouincialis, nec ꝑdicator generalis, nec elector Magiſtri ordinis, abſque Magiſtri ordinis licentia ſpeciali.

i. ¶Nullus conuerſus recipiatͬ infra decem & octo Annos.) Decla-

Declaramus ꝙ fratres conuerſi vocãtur ad opa corporalia exercenda in cõuentibus, vt in ſudore vultus ſui veſcãtur pane ſuo. Ad q̃ opa cõmuniter homines nõ ſunt apti anteq̃ intrauerint decimumoctauum annum. Propter hoc nullus ĩ ordine noſtro poteſt recipi incõuerſum infra decimumoctauum annum, & etiam niſi de licentia prioris puincialis, & cum conſenſu prioris & duarum partium fratrum conuentus pro quo fuerit induendus. Clerici autem quia vocati ſunt ad cõtemplandum & ad ſtudendum nõ requirũt tantam ætatem, ſed ſufficit ꝙ attingãt quartumdecimum annum. Nõ tamen poterũt profiteri niſi completo quintodecimo, ſicut fuit ordinatum in Monte Peſulano. M.cc.lxv. & apud Carcaſſonam. M.ccc.xij. .k. ℭNec receptus fiat clericus ſine licentia magiſtri ordinis.) Declaramus ꝙ priores prouinciales non poſſunt dare licẽtiam ꝙ aliquis cõuerſus transferatur ad ſtatũ clericorum ſed ſolus magiſter ordinis. Tales autẽ fratres layci qñ de ſtatu conuerſorum ad ſtatũ clericorum transferuntur, non poterunt habere vocem in quacũq; electione nec ad ea q̃ ſunt mittenda ad capitulum generale vel prouinciale ante quinq; ãnos completos à die receptionis habitus clericorum computãdos. Et quo ad vocem & quo ad locum vbiq; eſſe debẽt poſt fratres clericos qui eos in ſtatu clericorum pceſſerunt, ſicut fuit declaratum in capitulo apud Biſuntium. M.ccc.iij. & apud Burges. M.ccc.lxix. l. ℭCuiuſcunq; ordinis mendicantium.) Declaramus ꝙ p religioſos mendicantes intelligit conſtitutio non ſolum illos religioſos qui poſſeſſiones nõ habẽt, nec in communi nec in particulari, ſed etiam illos qui & ſi poſſeſſiones habent propter tamen eorum exiguitatem cõſueuerunt communiter mẽdicare ita ꝙ ſine mendicitate non poſſunt ſufficientem victum & veſtitũ habere, ſicut declaratũ fuit in capitulo apud Valentiam. M.ccc.xxxvij. .m. ℭAd ordinem noſtrum.) Declaramus ꝙ alias tales mendicantes poterãt de licentia magiſtri ordinis recipi ad ordinem noſtrũ, ſed poſtea per Bonifa.ix. ſtatutum fuit ꝙ quorũcũq; ordinum mendicantium fratres, nos ſine licẽtia lirerarum Apoſtolicarũ nõ poſſemus recipere, nec fratres noſtri ad alios ordines mendicantium vllo modo poſſent tranſire. Item declaramus ꝙ cum noſtra religio ſit cæteris alijs perfectior, vt pote principaliter eſſentialiter, & noialiter ad pdican

dum inſtituta, & ad communicádum contemplata ſicut fuit religio Christi & apoſtolorum etiam ſi loculos habeat, licitum erit de iure communi ex omni alia religione ad noſtram tranſire, quia alie religiones aut ad ſolam contemplationem aut ad ſolam actionem corporalem ordinant. Et ſi alique officium pdicationis exerceant, non tamē habēt ex prima ſui inſtitutione eſſentialiter & p ſe pdicationē annexam, ſed accidētaliter poſt earum inſtitutionem per auctoritatem apoſtolicam ſibi cōmiſſam. Et quia de religione imperfectiori licitum eſt ad perfectiorem religionem trāſire, cum noſtra religio ſit cæteris pfectior, vtpote per ſe & eſſentialiter nō ſolum ad lucendum ſed etiam ad illuminandū ordinata, poterit de iure cōmuni quilibet ex omni alia religione licite ad noſtram tranſire. Eſt etiam noſtra religio cæteris auſterior. Habet enim ieiunia prolixa & abſtinētias monachorum, in quo excedit omnes alias religiones mendicātium quæ carnibus veſcuntur. & ieiunia ita prolixa nō habent. Habet etiam mendicitatē, in quo excedit omnes religiōes monachorum quæ ſine medicitate ex ſolis redditibꝰ & poſſeſſionibus habēt ſufficientem victum & veſtitum. Et hac etiam ratione licitū erit ex omni alia religione ad noſtram tranſire. et non econuerſo. Et hoc expreſſe tenuit Ioan. And. ſuper capitulo ſane, de regularibus, et Frāciſcus de Zambarelis in quodā conſilio, & per vniuerſitatē Pariſienſem fuit etiam determinatum ꝙ frater de ordine S. Benedicti & etiam de ordine Cartuſieñ. poteſt de iure cōmuni tranſire ad ordinem predicatorum, regulariter viuentem. Item declaramus ꝙ per conſtitutionem Martini quinti ſtatutum fuit vt nullus frater de ordine mendicantium poſſit trāſire ad aliquē ordinem monachalem etiā cū licentia ſui ordinis, niſi ad Carthuſienſem, niſi de licentia papæ quæ mentionem faciat de conſtitutione Martini. Alias ille eſſet excommunicatus & apoſtata. Quòd ſi religioſi mendicantes etiam de licentia Papæ tranſeant ad ordinem monachorū non poterūt habere vocem vel locum in capitulo, etiam ſi ab alijs eis concedat, nec poterūt habere Prioratū, nec aliquā adminiſtrationem, nec quæcunq; officia etiam annua, nec tanquā vicarij vel miniſtri vel loca eorum tenētes poſſunt quodcūq; regimen animarum exercere, ſicut habetur in Clementina. Vt profeſſores, de regularibus. Verum ſiquis propter ſua demerita expelleretur de ordine mendicantium, quod fieri poteſt, videtur

detur ꝙ talis poſſit tranſire ad
ordinem monachalem qui eū
recipere voluerit etiam ſine diſ
penſatione Papæ, quia extra re
ligionem et habitum religionis
eſſe non poteſt, cum ſemel reli
gionem ſit ſolemniter profeſſus
Et ſi tales expulſi inueniant reli
gionem in qua recipiantur de
bent nihilominus viuere regula
riter & honeſte. .n. ℭNec qui
cūq; illegitime natus.) Decla
ramus, ꝙ nullus illegitime nat⁹
poteſt recipi ad ordinem ſine li
centia prouincialis vel magiſtri
ordinis, & ſi fuerit receptus nō
poterit eſſe ſupprior, nec vicari
us prioris in aliquo conuentu,
etiā priore illius conuentus mor
tuo vel amoto, niſi cum eo fue
rit diſpenſatum ſicut declaratū
fuit apud Podiū. 1344. Et apud
Perpinianum.m.cccc.xxvij.fuit
declaratum ꝙ illegitime natus
nō poteſt fieri prior nec ſuppri
or nec viſitator ſine diſpenſatio
ne. Et ſi diſpēſatum fuerit ꝙ poſ
ſit eſſe Prior non poterit tū pp
hoc eē vicarius prouincialis aut
prouinciæ, nec diffinitor capi
tuli generalis niſi in diſpenſatio
ne de prædictis facta fuerit exp̄ſ
ſa mentio.

ℭ 5. Prohibemus autem,
ne aliquis de cætero aliquā
mulierem tondeat, vel in-
duat, vel ad profeſſionem
recipiat. Pueri intra quar
tumdecimum Annum, aut
non recipiantur, aut ſi in a-
liquibus Cōuentibus opor
tet eos communiter recipe
re, recipiantur de conſenſu
capituli Conuentus, à Prio
re, & non alias. Nec retine
ri poſſint in aliquo Cōuen
tu, vbi nō eſt nouitiorū .o.
ſimilium congregatio cum
proprio dormitorio, & Ma
giſtro, ita quod alibi nō reci
piantur, niſi ſtatim mittant
ad huiuſmodi Conuentus,
in quibus profitebuntur, p
Conuentibus tamē, in qui-
bus receperunt habitum, et
à quibus Conuentibus de
veſtimētis puideri eis debet

ℭ Vbi non eſt nouitiorum ſimi
lium congregatio.) Declara
ramus, quòd huiuſmodi cōgre
gatio debet eſſe ad minus in nu
mero ſenario ſicut ordinatum
fuit in capitulo Salmant. 1551.
& ſucceſſiue Rom. 1553. & ite
rum Rom 1558. & Auenioni.
1561. Vbi additum eſt Quæ or
dinatio, cum iam habeat tria, &
quatuor capitula, & admodum
neceſſaria ſit, p̄cipimus vt inuio
labiliter obſeruetur ab omnib⁹

prælatis

prælatis, In capitulo demũ Bonon. 1564. innouata eſt, & additum, ꝙ ſub probato magiſtro educentur, à cuius cura ante quadriennium non ſubtrahātur, ſalua illarum prouinciarum cõſuetudine, in quibus vſq; ad ſacerdotium prædicti iuuenes, Magiſtris nouitiorum ſubiecti ſunt, Vbi etiam innouatum eſt quod in ꝓcedētibus capitulis ordinatum fuerat, Quòd videlicet in conuentu vbi ſunt iuuenes, ſit aliquis lector, q doceat eos grāmaticam, vel artes iuxta eorum capacitatem.

De Nouitiis, & eorũ inſtructione. XIIII. Capitulũ.

PRior .a. Nouitiis Magiſtrum diligentem in inſtructione eorum præponat, qui eos de ordine doceat, excitet in Eccleſia, & vbicunq; negligenter ſe habuerint, verbo vel ſigno, quantum poterit eos ſtudeat emendare. Neceſſaria prout poteſt debet eis ꝓcurare, de apertis negligẽtiis, quum ante eum petierint veniam, pęnitentiam dare vel eos in ſuo capitulo proclamare. Humilitatem cordis & corporis doceat eos habere, iuxta illud. Diſcite à me quia mitis ſum, & humilis corde.

PRior .a. nouitijs magiſtrum diligentem præponat, q eos de ordine doceat.) Declaram⁹ ꝙ magiſter nouitiorũ debet eſſe vir prudēs, diſcretus, zelator religionis, & bñ cerimonioſus, qui nouitios inſtruat de his que profeſſi facere tenentur, & doceat eos ſeruare ea q̃ ſunt ſubſtantialia religionis, vt paupertatem, caſtitatem, & obedientiam & ꝙ habitum religionis dum in publico apparēt vbiq, deferāt. Similiter debet eos docere de ieiunijs certis temporibus ſeruandis, de abſtinentia ab eſu carnium, de lineis non vtēdis ad carnem, de culcitris non tenendis, de dormiendo cum tunicella, cingulo & caligis, de ſilētio certis locis & temporibus ſeruādo qualiter in oratorio ſe debēt habere mature, iuxta altare reuerēter, iuxta reliquias timorate, in menſa & in capitulo compoſitè, in comeſtione religiosè, & ꝙ ſuper eſcam ſe non effundāt, mundè comedant, ne abominationem alijs faciāt, & ꝙ nõ ſint verboſi, ſed linguam reſtringāt, oculos nõ circũuoluant, in dormitorio quiete ſe habeant, nec

ocioſe

ociose diſcurrāt, & vbicūq; fue rint non ocioſa ſed vtilia dicāt. Debet etiam eos docere đ alijs cerimonijs, videlicet de inclina tionibus & proſtrationibus fa ciendis, & de cantu, & de alijs ad religionem pertinentibus, vt ſimul mores diſcāt & ſciētiam.

¶.b. 2. Frequenter pure, & diſcrete, doceat eos confite ri, ſine .c. proprio viuere, propriam volūtatem deſe rere, pro ſui voluntate Præ lati, obedientiam .d. in om nibus volūtariam obſerua re. Quomodo vbicunq; & in omnibus ſe habere de beant ipſos debet inſtruere & quod locū vbi poſiti fue rint, vbiq; teneāt, Quomo do ſibi danti aliquid, vel au ferēti, male, vel bene dicen ti inclinare debeāt, quomo do ſe ad cameras cōtineāt, vt oculos ſublimes non ha beant. Quomodo, & quid orent, & ꝙ ſilenter, vt aliis ſtrepitum non faciant, Quo modo in capitulo, venia, vel vbicunq; reprehēſi fue rit à Prælato ſit facienda, & quod ſi quis fratrem ſuum aliquo modo ſcandalizaue rit, tandiu ante pedes eius proſtratus iaceat, quouſq; placatus erigat eū. ¶ 3. In ſtruēdi ſunt etiam Nouitii. Vt cum nemine cōtendere præſumant, & in omnibus Magiſtro ſuo obediant, in proceſſione ſocium ſibi col lateralem attendant, nec lo quantur locis & tēporibus interdictis, neminē penitus iudicent, ſed ſi aliqua ab vl lo fieri videāt (licet mala vi deantur) bona ſuſpicentur, vel bona intentione facta (ſæpe enim humanum falli tur iudicium) & quod nō loquantur de abſente, niſi quæ bona ſunt, Diſciplinas frequenter ſuſcipiant, cum duabus manibus bibant, & ſedendo, diligēter libros, & veſtes, & res alias Monaſte rii cuſtodiant, & qđ, ſi quid petitum fuerit ab vno prio re, non petatur ab alio, niſi cauſa expoſita. Sed nec ſi à maiori petierint, vadant ad minorem.

.b. ¶ Doceat frequenter, pure, & diſcrete

& diſcrete cōfiteri.) Declaram⁹ ꝙ fratres noſtri nō poſſunt peccata ſua alijs ꝙ̃ ꝑlatis ſuis confiteri, niſi forte de licentia ſui prælati alteri fratri ordinis confiterentur. Et poteſt quilibet prior in ſuo conuentu cum habeat iuriſdictionem quaſi epiſcopalē quemcūq; fratrem noſtri ordinis etiam ſibi non ſubditum, à quocūq; peccato abſoluere, & ab omni ſententia iuris & iudicis generaliter & nō in particulari prolata (niſi exceſſus eſſet talis ꝙ merito ſedes Apoſtolica eſſet conſulenda) & intelligitẽ à ſententia iudicis alterius ordinis ꝙ̃ noſtri, & ꝙ ſit facta ꝑ modicis & non magnis exceſſibus. Poteſt etiam ſacramēta eucharistiæ & eſtremæ vnctionis fratribus ad ſuum conuentum venietibus miniſtrare, ſicut declaratum fuit apud Perpinianum. M.ccc.xxvij. & apud Tholóſā. M.ccc.xxviij. & apud Valentiā. M.ccc.xxxvij. Poteſt etiam omnia prædicta facere ꝑ mare magnum, nec poteſt quantum ad hoc eorum auctoritas per ꝓuincialem arctari, quia quod ꝑ ſuperiorem conceditur, per inferiorem reuocari non poteſt. Et poteſt prior fratri ſuo ſubdito concedere vt confiteatur priori vel fratri alterius cōuentus, ſed non alterius religionis, ſicut fuit declaratum in prædicto capitulo Tholoſæ. M.ccc.xxviij.

Magiſter vero ordinis cum curam animarum omnium fratrū noſtri ordinis plene et liberē habeat, ipſoſq; fratres auctoritate propria ligare & abſoluere poſſit, vt patet per priuilegia, omnes fratres ordinis ab omnibus exceſſibus & cenſuris etiā Apoſtolice ſedi reſeruatis, pōt abſoluere, niſi eſſent hæretici relapſi vel ſchiſmatici aut literás apoſtolicas falſificaſſent, vel ad infideles prohibita detuliſſent. Poteſt etiam ex cauſa legitima dare licentiam fratribus vt confiteátur ſacerdoti ſeculari vel regulari alterius ordinis, quando non poſſent habere copiam cōfeſſoris noſtri ordinis. Poteſt ēt ipſe ſolus in votis perpetuis diſpenſare cum fratribus, vt totaliter remaneant abſoluti. ¶ Frequenter.) Declaram⁹ ꝙ tam nouitij ꝙ̃ alij fratres debent frequenter cōfiteri, & iuuenes quidem ſaltem ſemel ī ſeptimana. Sacerdotes vero quando debēt celebrare. Et qui ī hmōi fuerint negligentes, debent per priores & ſuppriores acriter corrigi & pœnitētiari, ſicut fuit ordinatū in cap. Bononiæ. 1252. & 1426. ✱ & propter reuerētiam Sacramenti pœnitentiæ fratres, etiā ſacerdotes, dum confitētur peccata ſua debent flectete genua ante confeſſorem, ſicut ordina

cum fuit in capitulo Auinioñ. 1561. ¶Sine proprio .c. viuere.) Declaramus ꝙ tam nouitij ꝗ̃ alij fratres debent ſine ꝓprio viuere, ſicut mandatur in regula, vbi dicit̃ Nec dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia communia. Proprium autem dicitur quicquid celatur prælato ſuo, vel tenetur contra volũtatem prælati ſui. Et ideo religioſus qui aliquid recipit, multum vel parum, mobile vel immobile, ſine ſcitu & conſenſu ſui ſuperioris, aut illud quod de licẽtia prælati recepit non eſt paratus ponere totum in manib⁹ ei⁹ ad placitum & requiſitionẽ ipſius prælati aut aliquid abſcondit vel celat ne à prælato videatur, aut accipiatur, eſt proprietarius, & peccat mortaliter. Et ꝑ hoc ĩ diuerſis capitulis fuit ſub ꝑceptis, cenſuris, & pœnis prohibitum omnib⁹ & ſingulis fratribus noſtri ordinis, ne aliqua bona temporalia niſi ad vſum tantum, & de licẽtia ſuorum ꝑlatorum teneant, nec ea vendere, donare, pignorare, commutare, vel quouis modo alienare, nec pecunias aut alia bona apđ mercatores vel campſores, ſeu apud perſonam extra obedientiam noſtri ordinis conſtitutam tenere ſeu mutuare, ſine licẽtia ꝑſumant, nec vllo modo negociationes ſeu mercantias, aut artem alchimiæ exerceant, & ꝙ ſaltem ſemel in anno teneantur omnia bona eis ad vſum conceſſa ad pedes ſui ꝑlati realiter ponere, vel ſaltem omnia integraliter & fideliter nihil occultando in ſcriptis redigere, & ſuis ꝑſidentibus tanꝗ̃ ſeipſos omniũ rerum proprietate ſpoliantes ꝑſentare, vt patet ĩ capitulo apđ Papiam, M.cccc.xxiij. & in omnibus alijs ſequentibus vſq; ad capitulum Romæ celebratum. M.ccccc.j. incluſiue. ⁎ & Rom. 1508. & tandem propter concilium Trideñ. ĩ ca. Bonoñ. 1564. decretum fuit, & ſub ꝑcepto in virtute Spiritus Sãcti, & ſanctæ obedientiæ omnibus conuentuum præſidentibus, vt intra vnũ menſem priuatas omnium (nullo excepto) cellas viſitarent. & ſiquid ſtatui paupertatis nõ cõueniens inueniſſent, auferrent, & communi vtilitati applicarent, Deinceps vero omnes ſingulis annis ſua omnia, prælatis exponant. ¶Itẽ declaramus ꝙ religioſus de rebus ſibi conceſſis per prælatum ita habet vſũ ꝙ non habet vſu fructum. Vnde vſus dicitur ius vtendi licet nõ fruendi rebus alienis ſalua rerũ ſubſtantia. Et ideo de re cuius quis hẽt vſum põt ꝑcipe accipe ſuam neceſſitatem, ſed vſufructus dicitur ius vtendi & fruendi rebus alienis. Ideo de re cuius

ius quis habet vſu fructum, nō ſolum poteſt ſuam neceſſitatē accipere, ſed etiam reſiduum illius vſufructus donare ſecundū ꝙ ſibi placet, quia eius rei dominus eſt. Religioſus igitur cum non poſſit eē proprietarius, nec dominium alicuius rei habere, de conceſſis ſibi ad vſum nihil poteſt donare, nec etiam eleemoſynam facere. nec etiam de eo quod acquirit per induſtriā vel ſibi quacunq; ratione datur nec de bonis paternis quando ſibi committerentur ad vſum, vel fieret procurator, quia omnia prædicta ſunt Monaſterij quātum ad dominium. Et ideo prælati tenentur laborare quantum eis poſſibile eſt, ꝙ fratres i ſuo conuentu viuant in communi & non ſint proprietarij, et ſubditi non debent in hoc prælatis reſiſtere. Si vero reſiſtentiam faciant non quia non poſſent ſufficienter in communi viuere, ſed quia volunt abundare & de rebus ſuis modo ſuo ſecundum libitum voluntatis diſponere, videntur eſſe in malo ſtatu, cum ſeculariter viuant, & velint in malo ſtatu perſeuerare. Prohibetur autem viuere religioſis ſeculariter, vt habeť ī capitulo Relatum, extra de regularibus. Vt ergo religioſi ſine damnabili proprietate viuāt debēt ſemper eſſe parati ad omnem requiſitionem ſuorum prælatorum omnia quecunq; habent in communi ponere. Aliter non erunt in ſtatu ſalutis, quia abdicatio proprietatis ſicut & cuſtodia caſtitatis ita ſūt annexa regule monachali, vt cōtra eam nec ſummus Pontifex valeat indulgere. vnde ſicut Papa non poteſt diſpenſare ꝙ aliquis remanens religioſus poſſit licite coire, ita nec poteſt diſpēſare ꝙ aliquis manēs religioſus poſſit proprium habere. Quia & cuſtodia caſtitatis & abdicatio proprietatis ſunt eſſentialia religionis..d. ¶Obedientiam voluntariam.) Declaramus trāſgreſſionem obediētiæ eſſe mortale. vt habetur. j. reg. xv. Vbi dicitur Quaſi ſcelus idolatriæ eſt nolle obedire. Sed non omnis tranſgreſſio ordinationis in regula vel in conſtitutione poſitæ vel à prælato factæ eſt propriè inobedientia Alias ſtatus religionis eſſet plenus laqueis, & periculoſior ſtatu ſæcularis. Nec eſt aliqua religio in qua quis voueat omnia pūcta ſeu ordinata q̄ ponunť in regula vel cōſtitutioni bꝰ ſe ſeruaturū, ſed aliq̄ ex ipſis plus & minus ſecundū formā pfeſſionis in qua fit votū ſolēne. Quatuor āt modis quis agit cōtra votū obediētiæ, & p cōſequēs peccat mortaliter trāſgrediendo ordinationes regule

vel ꝑlatorū.Primo ꝑ contēptū, quātūcunq; illud quod ē ordinatū à regula à cōſtitutione vel ꝑlato dē ſe ſit paruū,ſi ꝑ contēptū trāſgrediatur erit mortale. Quia vt dicit.Berneñ. Neglect⁹ vbiq; culpabilis,Cōtempt⁹ vbiq; dānabilis eſt.Et dr̄ cōtempt⁹ qñ quis nulla exiſtēte cā hēt firmā volūtatem trāſgrediendi ordinationē regulæ vel cōſtitutionis vel ꝑlati,& intēdit ī illa trāſgreſſione ꝑſeuerare,nec pœnitētiā taxatā vel taxandā pro hmōi tranſgreſſione facere.Secūdo agit quis cōtra votū obedientiæ & ꝑ cōſequēs mortaliter peccat qñ facit cōtra ꝑceptum ſui ꝑlati ſub quacūq; verborū forma factum,de his q̄ ad regulam ꝑtinēt vel cōſtitutiones, dūmōintēdat ꝑlatus ꝑceptum ſibi facere & illū obligare, vt cū dicit. Precipio tibi in virtute Spūſſancti & S.obedīæ, vel ꝑcipio ſub pœna excōis,aut ſub pœna carceris,aut pœna grauioris culpæ ne facias hoc vel illud.Tūc religioſus trāſgrediēdo vel omittendo tale ꝑceptū agit cōtra votū obedīæ,& peccat mortal̄. Tertio mō agit qs cōtra votum obedīæ & ꝑ ꝯñs peccat mortalr̄ qñ facit cōtra ꝑcepta cōtenta in regula vel in cōſtitutionib⁹ vtputa qñ in regula vel in cōſtitutionibus eſt aliquid ꝑceptorie mādatum in virtute Spirituſſancti, & ſanctæ obedientiæ,vel ſub pœna excommunicationis, vel ſub pœna carceris,vel ſub pena grauioris culpæ, vel ꝑ ſimilem locutionem,tūc religioſus huiuſmodi precepta trāſgrediendo agit contra votum obedientiæ, & peccat mortaliter. Quarto modo religioſus agit contra votum obedientiæ quando tranſgreditur eſſentialia & ſubſtātialia religionis ex quibus religio integratur ſicut ē paupertas voluntaria,obſeruatio caſtitatis,et forma & color habitus quē qlibet religioſus tenetur patenter deferre quādo in publicum ꝓcedit. Et ideo religioſus ꝓprietarius,aut incontinenter viuēs aut habitum ſuæ religionis nō deferens vel occultans cum in publicum procedit,agit contra votum obedientiæ & per conſequens peccat mortaliter.Trāſgreſſio vero aliarum ordinationū vel admonitionū q̄ ponunt in regula vel in cōſtitutionib⁹ vel q̄ fiūt à ꝑlato,ſiue ſtatuta illa & ordinationes ponant ordinatiue ſiue ſimplr̄ negatiue nulla adhibita pœna taxata vel taxāda,nō obligāt de ſe ad pc̄tm̄ mortale,ſicut illa cōſtitutio de miſſis ī certo numero nō admittēdis, & de nō hn̄do niſi vnam campanā ad omnes horas, & q̄ nullus vtatur cappa ſerica niſi hebdomadari⁹,& q̄ i paraſceue

ꝑ totā

per totam diem abſtineant à vino & ꝙ extra clauſtrum vbi habemus conuentum fratres non comedant nec bibant, & quantumcunq; ſint infirmi extra domum carnes non comedant, & ꝙ nullus excepto magiſtro ordinis habeat ſpecialem locum ad iacendum, & ꝙ fratres nõ vtant lineis ad carnem nec etiam infirmi & ꝙ lintheamina non habeant in infirmarijs noſtris, & ꝙ non habeamus ocreas nec cyrothecas, nec bottas extra monaſterium portemus, & alia huiuſmodi quæ quantumcunque ſint poſita negatiue, nec vlla tranſgreſſoribus ſit taxata pœna in cõſtitutionibus, ſic nec ſtatutum de redditibus & poſſeſſionibus non habendis nõ obligat ad peccatum mortale tranſgreſſores, ſicut nec ſtatutum de carnibus non comedẽdis & de non equitando, & de pecunijs in via non portandis, & de beneficijs ſuis conſanguineis non procurandis, & alia huiuſmodi quæ cum ſint pure conſtitutiones nec alias lege diuina vel humana prohibita, non obligant de ſe tranſgreſſores ad culpam ſed ad pœnam tantum, niſi pp pceptum aut contẽptum ſicut ſupra dictum eſt, aut etiã ex negligentia ſed tũc ad ſolum peccatum veniale obligarent.

¶ 4. Item confeſſiones nouitiorum ante profeſſionẽ recipiantur, & diligenter de modo cõfeſſionis, & dꝰ aliis inſtruantur. Item Nouitii ante profeſſionem d.: debitis ſe expediãt .e. & omnia alia ad pedes Prioris ponãt vt ſe ex toto abſoluãt. Similiter omnes fratres ſingulis Annis ſemel omnia ſibi cõmiſſa .f. Priorib' ſuis exponant pariter & exhibeant, .g. eorum diſpoſitioni relinquendo.

e. ¶ Et omnia alia ad pedes ſuĩ prælati ponant vt ex toto ſe abſoluant.) Declaramus ꝙ nullus religioſus profeſſus debet ĩ particulari aliquid proprium poſſidere ſed omnia ĩ communi ponere vt dicitur in regula. Vnde Vrbanus Papa.xij.q.j. c. Sinus ſic dicit. Quicũq; veſtrum vitã communem ſuſceptam habet, & Vouit ſe nil proprium habere videat ne pollicitationẽ ſuã irritam faciat ſed fideliter cuſtodiat, ne damnationem ſed pͣmium ſibi acquirat, Et extra de ſtatu monachorum in ca. Cum ad monaſterium: dicitur. Prohibemus diſtricte in virtute obedientiæ ſub obteſtatione diuini

iudicij

iudicij,ne quis monachorum ꝓ
prium aliquo modo poſſideat.
Et i capitulo Monachi eo.ti.di
citur·Precipimus vniuerſis reli
gioſis ne peculium ſeu propriū
habeāt.Et dicit̄ proprium quaſi
à communitate ſeparatū,& im-
portat dominiū rei iuſtis modis
acquiſitum. Vnde prelatus non
pōteſt diſpēſare cum religioſo
vt habeat proprium vt vcz ali
quid habeat ſimpliciter in ſui
dominio & de eo facere poſſit
quicquid velit propria auctori
tate ſine ſcitu & volūtate ſui ſu
perioris. Quod ſi prælatus diſ
pēſat cum religioſo in proprio
vt vcz aliquid habeat, & illud
ad placitum diſtrahat diſſipet,
& diſperdat vt ſibi videt̄,etiam
in damnum monaſterij,non vi
det̄ poſſe excuſari à graui pec
cato,cum exponat ouem ſuam
morti,& ipſe vſurpet ſibi pote
ſtatem quam non habet. Si ve
ro religioſus ea que ſunt ſibi ad
vſum conceſſa ſine ſcitu & con
ſenſu ſui ſuperioris vendit vel
donat vt dn̄s rei,peccat mortali
ter,niſi poneret ſpem in ratiha
bitione prælati.Et eſt aduerten
dum ꝙ cum duplex ſit vſus rei
.ſ.certus & incertus ꝙ circa cer
tum vſum qui.ſ.non poteſt au
ferri,non poteſt prælatus cum
ſubdito diſpenſare,quia volun
tas religioſi ſemper debet eſſe
ſubdita ꝓlato vt quicquid ha-
bet reſignet quando prælatus
voluerit ſed circa vſum incertū
qui eſt in voluntate ſuperioris
vt auferatur ſubdito quando ei
placuerit,poteſt prælatus ex cā
rationabili diſpenſare.Cauſa aūt
rōnabilis eſt duplex. ſ.vtilitas,
& neceſſitas,vtilitas autem po-
teſt eſſe duplex.ſ.priuata & cō-
munis. Priuata vt cum conce-
dit̄ religioſo aliqs liber ad ad-
diſcendum,vel ad informandū
animum ſuum in pertinentibus
ad ſalutem·Communis vtilitas
eſt vt cum concedit̄ alicui vſus
libri qui poteſt ſtudio ſuo alijs
proficere legendo,conſulendo
vel prædicando. Similiter ne-
ceſſitas eſt duplex. ſ. priuata vt
cum in monaſterio paupere in
quo non poſſunt religioſi habe
re victum & veſtitum de cōmu
ni,cōcedit̄ alicui vt aliquid ha
beat ad vſum neceſſitatis ſuæ,
cum propoſito tamē ſemper re-
ſignandi totum ad beneplacitū
ſuperioris. Neceſſitas commu
nis ē vt cum alicui officiali pu
ta procuratori,cellario, veſtia-
rio,& hmōi cōcedit̄ aliquid ad
expendendum in vſus commu-
nes. Et quāmuis hmōi neceſſi-
tates vel vtilitates ſint ſufficiēs
cauſa diſpenſandi, cauendum
tamē eſt ne i hmōi faciliter diſ-
penſetur,tum pp ſequelam ma
li exempli,tum pp ſpeciem ma
li. Et pp prædicta in cap.apud

Mediolanum.1270. ſic dicit. Volumus & diſtricte iniūgimus q quilibet Prior conuentualis ſingulis annis & ſpecialiter in principio ſui regiminis à quoli bet fratre diligenter inquirat, quid habeat & qd debeat, quid ēt debeat ſibi & in ſcriptis redi gat, & cum poſtea ſcrutinium de rebus fratris fecerint ſi quid auctum vel diminutum fuerit ī quirant, & faciant q fratres qui pecuniam ad aliquos vſus hn̄t expendant illam & longo tem pore non reſeruent. Et ſi frater illam non expenderit infra tem pus ſibi aſſignatum, pecuniam illam auferant & dent conuen tui. Et in capitulo Piſis celebra to 1276. ſic dicit. Ordinamus, & diſtricte iniūgimus q nullus frater pecuniā recipiat ſine ſui prælati licentia ſpeciali, & ſi ca ſu aliquo cōtingente ſine licen tia pecuniam receperit teneat ha bita opportūitate ſtatim præla to ſuo repreſentare. Quod ſi in fra triduum facere neglexerit ex vi præſentis ordinationis ipſa pecunia ſit priuatus & ad cōuē tum de quo fuerit deuoluatur, nec talis pecunia poſſit ſibi re ſtitui per Priorem vel quēcūq; vicarium, Volētes q conſtitu tionem de rebus fratrum ſingu lis annis ſuis prioribus exponē dis & de rōne reddenda de pe cunia & de rebus alijs quæ per fratres diſpenſant teneant prio res & vicarij diligenter obſerua re & obſeruari facere, & q hoc facere neglexerint grauius puni ant. Item ordinamus & diſtricte iniungim' q fratres pecuniam non teneant nec habeant in de poſito niſi ad certos vſus de li centia ſuorum prælatorum de putatam, quam in alios vſus nō liceat eis commutare, & quam etiam infra breue tempus ſibi à ſuis prioribus vel eorum vica rijs aſſignandum in prædictos vſus expendere teneant, alioqn ex vi præſentis ordinationis ip ſa pecunia in omnibus prædi ctis caſibus ſint priuati, & ad cō uentum ſuum ſine ſpe recupan di deuoluat, volentes q priores & vicarij prædicta exequi ſtude ant diligenter, & ſi negligentes fuerint acrius puniant. Priores ēt & quicūq; vicarij ad prædi ctam ordinationem ſeruandam de pecunijs ſibi datis ſimiliter obligent. Quam ordinationem priores prouinciales circa prio res & vicarios diligenter faciāt obſeruari. Et prædicta ordina tio ēt habet de verbo ad verbū in capitulo apud Mediolanum 1278. Itē in capitulo apud Car caſſonam, 1312. ſic habet. Cum in quocūq; ordine proprietatis vitium ſit execrabile ac ſummo ſtudio vitandum, ordinamus q qcūq; frater pecuniam aliquā vel

vel quecūq; iocalia in auro vel
argento ſeu lapidibus precioſis
vel quaſcunq, alias res habent
extra manus ordinis apud quā-
cūq; perſonā depoſitata, teneāt
infra vnum menſem à notitia
præſentis ordinationis illa ad
ordinem reducere. Quod ſi a-
liqui hoc facere neglexerint, ip
ſos ex nunc omnibus rebus p̄-
dictis priuamus, & cōuentibus
ad quos dicti fratres pertinent
applicamus. Sub eadem ēt pœ
na prohibemus ne aliquis in fu
turum quæcūq; talia vltra du-
as noctes niſi in communi fra-
trum depoſito tenere præſumat
ſine ſuorum prælatorum ſpecia
li & expreſſa licentia. Fratres ēt
ad requiſitionem priorum pro-
uincialium vel conuentualium
iuxta tenorem noſtrarum cōſti-
tutionum teneant de omnibus
receptis & expenſis & teſtamē-
torum executionibus & diſpen
ſationibus reddere rōnē. Quaſ-
cunq; autem gratias ſeu exem-
ptiones quibuſcūq; à quocūq;
ſuper hoc datas, ordinatione p̄-
ſenti penitus reuocamus. Et
hæc eadem ordinatio habet in
capitulo apud Lugdunū. 1318.
cum iſta additione. Et nihilo-
minus volumus ꝙ fratres q de
hoc conuicti fuerint tanquàm
proprietarij puniant. quam pœ
nam volumus ſimiliter incurre
re omnes qui hm̄oi depoſitio-
nes fecerint in futurū. Et idē ha
bet in ca. apud Tholoſam. 1372.
& apud Narbonā. 1394. & apud
Papiam. 1423. Item in cap. Bo
noniæ. 1262. ſic habet. Ordina-
mus ꝙ nulli fratri det licentia
de conſeruanda pro ſe pecunia
niſi p̄ libris ſeu ſcriptis, nec ſic
recepta & depoſitata ī alios v-
ſus poſſit expendi Item in cap.
apud Mōtem Peſulanum. 1265
dicit. Volum⁹ & ordinamus ꝙ
fratres qui de licentia magiſtri
vel prioris prouincialis pecuni
am receperint teneāt Prioribus
ſuis quantum & à quibus perſo
nis recepint quàmtocius expo
nere. Item in cap. apud Poſtes
1273. volumus, & mandamus
ꝙ nullus frater habeat veſtes ec
cleſiaſticas vel ornamenta ſeu
paramēta aliqua, nec cruces au
reas vel argenteas vel cum lapi
dibus precioſis nec ānulos vel
lapides precioſos aut aliqua io
calia. Qui autem habuerint te
neant infra tres menſes de præ
dictis ſe expedire. Quod ſi nō
fecerint eos prædictis rebus pri
uamus & ſuis conuentibus ap
plicamus. Item in cap. apud
Tholoſam. 1258. volumus, &
ordinamus ꝙ fratres non emāt
ſibi pannum pro veſtibus, ſed
per manum veſtiarij omnibus
emat, ſiue dent veſtes de cōmu
ni prouiſione ſiue etiam de licē
tia prælati dent alicui denarij

ſpāliter pro veſtibus. .f. ¶Oīa ſibi commiſſa prioribus ſuis exponant.) Declaramus ꝙ fratres qui habent adminiſtrationē bonorum conuentuum vt procuratores, librarij, veſtiarij, et ſacriſte debent prædicta cum vtilitate & non cum detrimento conuentus adminiſtrare & res ſibi commiſſas ſolerter, & diligēter à latronibus & corruptionibus cōſeruare, et neceſſaria vnicuiq; ſecundum ꝙ facultas permittit diſcrete diſtribuere. & miniſtrare, & fideliter ad bonum cōmune omnia ſibi commiſſa tractare, nec debent pro hmōi officijs ſalaria quærere cum oīa opera ſua & ēt voluntates ſint i manibus prælatorum, nec poſſunt prædicta vendere, donare, diſligare aut diſperdere. Et ſi aliqs religioſus teneat ad ſuperfluitatem aliquas res, vt pecuniā cappas & tunicas pompoſas triplicatas & alia hmōi ſ͞ ſcitu & cōſenſu ac licentia ſui prælati & ſit ſemper paratus totum quòd habet reſignare in manibus eius (quod raro tamen contingit) quàmuis talis non poſſit dici proprietarius, eſt tamē peccatum tam in diſpenſante ꝙ̃ in diſpenſato. Et in diſpenſante eſt peccatum infidelitatis ſeu iniuſtitiæ quia abutit̃ poteſtate ſibi tradita, quæ cū ſit ei data in edificationem, ipſe ea vtit̃ in deſtructionem. In recipiente aūt hmōi diſpenſationem eſt peccatum auaritiæ, cum teneat bona ad ſuperfluitatem ſine cā rōnabili. vnde in cap. Bononiæ 1252. ſic dicit̃. Cum ſecundum conſtitutiones fratres non debeant eſſe diſpenſatores alienarū pecuniarum nec executores teſtamentorum, caueāt fratres ne hoc faciant ſine licentia ſuorū ſuperiorū, nec vllo modo hmōi executiones ſupra ſe recipiant, & de prediſtis rōnem ſuis prælatis reddant. ¶Item in cap. apd Budam. 1254. ſic dicit̃. Volum⁹ & ordinamus ꝙ quicūq; frater ſiue prior ſiue alius pecuniam in aliquo caſu diſpenſauerit ſiue illa pecunia ſit ordinis ſiue extraneorum teneat̃ reddere rōnem. ¶Itē in cap. Pariſius; 1279 ſic habet̃. Quia religioſis nō cōpetit pecuniam dare vel accipere mutuo ſine licentia ſpāli, volumus & diſtricte iniungimus ꝙ nullus frater mutuet vel mutuo accipiat pecuniam ſine ſui prioris licentia ſpāli. Priores autem ſeu eorum Vicarij non ſint faciles ad hmōi licentias concedendas, niſi prius petētes hmōi licentias ſignificent & declarēt eis quomodo habere poterunt vnde ſoluant. ¶Item in cap. apud Palentiam. 1391. ſic dicit̃. Volumus & ordinamus ꝙ Priores vel eorum Vicarij ſeu ſocij

Priorū

Priorum ad capitulum genera-
le ſeu prouinciale. quàmuis tã-
quàm ꝓcuratores negocia ſuo-
rum conuentuum gerere vide-
ant. non tamen poſſint nec lice-
at eis facere donatiões vel alie-
nationes notabiles de rebus cõ-
uentus in ordine ſiue extra or-
dinẽ ſine cõsẽſu maioris partis
conuentus. Et in cap. Inſulis
1293. ſic dicit. Inhibemus di-
ſtricte ne aliquis contrahat de-
bitum ſine licentia prioris ſui.
Et qui ſecus fecerit teneat ieiu-
nare quolibet die in pane & a-
qua quotidie, quouſq; ſatisfece-
rit creditori. Nec aliquis præſu-
mat procurare ꝙ alius frater ſi-
bi poſt mortem in libris vel ali-
js rebus ſuccedat, nec tales gra-
tiæ à prælatis ordinis vllo mõ
fratribus cõcedant. .g. Eorum
diſpoſitioni ✠ · Declaramus, ꝙ
ſicut in cõcilio Trid. decretum
eſt. Nemini regularium tam vi-
rorum q̃ʒ mulierum liceat bona
ĩmobilia vel mobilia cuiuscun-
que qualitatis fuerint, ẽt quouis
modo ab eis acquiſita tanq̃ pro-
pria, aut ẽt noĩe cõuentus poſſi-
dere, vel tenere, ſed ſtatim ea ſu-
periori tradant conuentuiq; in-
corporent. Nec deinceps liceat
ſuperioribus, bona ſtabilia ali-
cui regulari cõcedere, ẽt ad vsũ
fructuũ vel vsũ, adminiſtratio-
nem aut cõmendam, Admini-
ſtratio aũt bonorũ monaſterio-
rum ſeu conuentuum ad ſolos
officiales eorũdem ad nutum
ſuperiorum amouibiles, ꝑtine-
at. Mobiliũ vero vſum, ita ſupe-
riores permittãt, vt eorũ ſupel-
lex ſtatui pauꝑtatis, quã profeſ-
ſi ſunt conueniat, nihilq; ſuper-
flui i ea ſit, nihil ẽt quod ſit ne-
ceſſarium, eis deneget, Quòd ſi
qs aliter ꝗquàm tenere depre-
henſus, aut cõuictus fuerit, is bi-
ennio actiua & paſſiua voce pri-
uatus ſit, atq; etiam, iuxta ſuæ
regulæ & ordinis cõſtitutiones
puniat. Vnde Bonoñ. 1564. ſta-
tutum fuit, ne quod ĩ fratribus
noſtris veſtigium ꝓprietatis ſu-
perſit, omnibus noſtri ordinis
ꝓfeſſoribus denũciamus ꝙ oĩa
bona ĩmobilia, & quicunq; an-
nui redditus vel prouentus vn-
decũq; aduenire ſoleant, com-
muni noſtri ordinis vtilitati in-
corporata & applicata ſunt, ſi-
cut ẽt nos præſenti decreto ap-
plicamus et incorporamus, & il-
lis cõuentibus noſtri ordinis ap-
plicata cenſeant quibus ſecun-
dum iura & noſtras conſtitutio-
nes potiſſimum debent. Quòd
ſi ĩ hac cauſa dubium accide-
rit, cui connentui applicari de-
beant Reuerendiſſimus Gene-
ralis vel ſuperior Prælatus illiꝰ
Prouinciæ aut congregationis,
quid in hac parte faciẽdum ſit,
de maturo diſcretorum cõſilio
quàmcitius decernat, Adhæc

omnes licentias generales ſuſci piendi aut expēdendi pecunias ſiue quæcūq; alia abſq; proprij prioris conſenſu requiſito, vel retinendi aut conſeruādi pecu nias extra cōmune depoſitū et ſi à Reuerendiſſimo Gñali ſint obtentæ exnunc, abrogatas eſſe volumus & declaramus, Neq; de cætero eiuſmodi licentiæ ge nerales, abſq; rōnabili cā alicui concedanť, Officialibus cōuen tuum, qui communia procurāt exceptis. Qui vero à ſuis cōuen tibus abſunt, quāmprimum ad eos fuerint reuerſi, proprijs præ latis dati & accepti rōnē redde re teneanť, Qđ i cap. Ro. 1508 alías. declaratum fuit, omnes fratres noſtri ordinis & monia les, niſi habeant animum i veri tate paratum ad ponēdum oīa quæ habent, ad pedes ſui prela ti, eſſe i ſtatu damnationis æter næ, & ſimiliter omnes qui mu tuant aut quouſmodo domini um pecuniarum aut rerum pro ſuā voluntate tanq̄ domini illa rum rerum transferunt abſq; li centia, eſſe in ſtatu damnationis æternæ, & nihilominus contra facientes deinceps priuādos fo re per prælatos rebus ipſis aut pecunijs, conuentibus proprijs iuxta cōſtitutiones applicādis, & i eodem cap. ordinatum eſt. q in conuētibus vitæ regularis, vbi prouideť i communi de ne ceſſarijs, tam ſanis q̄ īfirmis nul lus præter Inquiſitores, et ſi ſit Prior conuentualis teneat pecu nias niſi in communi depoſito, & de licentia Superioris.

C.h. 5. Quicunq; vero fra ter pecuniam, vel alia quę cunq; receperit, vel habue rit, vel expēderit, vel diſpen ſauerit, vel diſpenſari fece rit, .i. reddat ſingulis annis ſuis maioribus rationem, ſe mel vel pluries, ſi fuerit req ſitus, videlicet Magiſter or dinis Diffinitorib' Capituli generalis, Prior puincialis Diffinitoribus capituli pro uincialis, Prior conuentua lis, Priori prouinciali, vel vi ſitatori, cæteri fratres Priori conuentuali. C 6 Nullus fratrum, etiam Prior, recipi at depoſitum cuiuſcūq; ni ſi in communi depoſito cō uentus. Contrarium autē faciens incurrat pœnā gra uioris culpæ .K. Item No uitii infra tēpus probatio nis in pſalmodia, & officio diuino ſtudeant diligenter. Item infra Annum ad lon

ginquas

ginquas partes (niſi ob cauſam neceſſariam) Nouitii nō mittātur, nec in aliquo officio occupentur, nec veſtes eorum ante profeſſionem alienentur, nec ipſi ante profeſſionem ordinent.

℄ 7. Item Nouitii non interſint capitulo, nec in dormitorio cum aliis fratribus iaceant, vbi hoc commode poterit obſeruari. Sed Magiſter eorum extra capitulū, culpas eorum audiat, & ipſos diligenter (quantū poteſt) in moribus inſtruat, & charitatiuè corripiat.

h. ℄ Quicunque frater pecuniā vel alia quæcūq; receperit vel habuerit) Declaramus ꝙ hēre aliquid proprium in particulari repugnat religiōi ſicut ſupra dictum eſt. habere autem aliqd in communi non minuit perfectionem religionis ſicut probat̃ xij.q.j.c.Illi autem. Vbi Proſper ſic dicit. Satis oſtendit̃ & propria debere propter perfectionem contemni, & ſine impedimento perfectionis poſſe bona communia poſſidere. In religione autem illa quæ eſt ordinata ad tradendum alijs contemplata per doctrinam & prædicationem congruit permaxime illa paupertas quæ habet aliquid ī communi moderate tamen ꝙ poſſit ſufficere ad victum & veſtitum pro aliquo tempore non prolixo. Et hoc nec perfectioni religionis nec pfectioni paupertatis derogat, cum nec curā & ſolicitudinē magnam exigāt quæ vſu cōſumunt̃ vt granum, vinum denarij & hmōi & hæc eſt paupertas fratrum prædicatorum, ſecundum cōſtitutiones eorum quæ fuit ſeruata à Chriſto et à diſcipulis, & à primis Chriſtianis in eccleſia qui religioſe viuebāt vt habet̃ xij.q.j.c. Exemplū dn̄i et.c.Dilectiſſimis. Et pp hoc debent prelati ꝓprietatem à fratribus auferre, & de communitate eis prouidere. Vn̄ in cap.apd̄ Tholoſam.1304.ſic dicit̃. Diſtricte iniungimus prioribus & eorum vicarijs, vt cuilibet fratri indigenti ſaltē de vna veſte quolibet anno ſtudeāt ꝓuidere. Quod ſi non fecerint ꝑ prouinciales in pœnā à ſuis officijs abſoluant̃. & viſitatores anni illius quos inuenerint in hoc delinquentes ſtudeant prouinciali capitulo denūciare. Et idē ponit̃ in ca.Ianue.1305. Vbi addit̃ ꝙ cuilibet ſtudēti miſſo extra prouinciam ad ſtudium Generale dent̃ duo floreni ſingulis annis pro veſtibus. Et mādat̃ prioribus & eorum vicarijs ꝙ

prouideant infirmis de ſeruitoribus & de medicinis et alijs neceſſarijs ſecūdum ſuarum infirmitatum exigentiam. Et qui inuenti fuerint in hoc negligētes abſoluanť in pœnam à ſuis officijs, & pro illo anno ſint ineligibiles. .i. ¶ Reddant ſingulis annis rōnem.) Declaramus ꝙ inquiſitores hæretice prauitatis ſingulis āñis de omnibus receptis & expēſis ſuis prioribus prouincialibus veras & certas ſub iureiurando teneanť reddere rōnes vt habetur in cap. Inſulis. 1293. ¶ Item i cap. apud Florentiam. 1321. ſic dicitur Declaramus ꝙ inquiſitores hæreticæ prauitatis de perſonalibus priori ſuo conuentuali rōnem reddere teneantur, de pertinētibus vero ad eorum officium priori prouinciali. Prior vero prouincialis teneatur reddere rōnem ſuis diffinitoribus nō ſolum de pertinentibus ad officium ſed et ad perſonam. ¶ Item in cap. apud Pragam. 1354. Declaramꝰ ꝙ ſecundum priuilegia ordini noſtro conceſſa inquiſitores hæreticæ prauitatis ſint ſuis præſidentibus ſimpliciter ſubiecti, & ꝙ præfati inquiſitores de perſonalibus priori ſuo conuentuali, de pertinentibus autē ad inquiſitionis officium, Priori prouinciali rōnem reddere teneantur. .k. ¶ Nouitij infra tempus ſuæ probationis ad longinquas partes non mittantur.) Declaramꝰ ꝙ tempus probationis eſt vnus annus integer qui non pōt inchoare ante completum quartumdecimum & infra iſtud tp̄s probationis datum per prælatū recipientem ad habitum libera eſt religio ad emittendum & ipſe liber eſt ad exeundum de ordine noſtro. Completo autem anno probationis ſi nulla facta ſit proteſtatio, nec ip̄e exire nec religio pōt eum expellere. Et inſtruēdi ſunt nouitij in cantu, & in diuino officio nec ſunt recipiendi ad profeſſionem niſi prius didicerint diuinum officiū ſicut ordinatum fuit in ca. apud Carcaſſonam. 1312. ¶ Item declaramus ꝙ priores ꝓuinciales debent ſtudium & curam adhibere ꝙ nouitij mittantur ad cōuentus in quibus ī moribus deuotione & religione poſſint cōmodius inſtrui & melius informari ſicut ordinatum fuit in capitulo Bononiæ. 1262.

✱ .l. Declaramꝰ reſiduum huius capitis. Sub Reuerēdiſſimo Magiſtro Thoma Caiet. Genue 1513. fuiſſe inchoatum & Neapoli 1515. probatum, & Romæ 1518. ſub Reuerendiſſimo Magiſtro Garſia fuiſſe confirmatū, & in conſtitutiones relatum.

¶ .L. Mandamus vniuerſis

fratribus

frambus, quatenus nouiti os volentes redire ad ſeculum libere permittant ire, Redditis ſibi omnibus,.m. quę ſecum detulerant, nec ſint eis moleſti ꝑpter hoc, exẽplo illius, q diſcipulis aliqbus recedẽtibus aliis remanẽtibus dixit. Nũqd & vos vultis abire? ¶ 8. Itẽ nullus recipiatur ad profeſſionẽ, vt clericus niſi ſciat plene, & expedite dicere et legere diuinum officium nocturnum pariter & diurnum ſolus, & ſciat (vel ſit habilis in proxima diſpoſitione vt ſciat) grammaticam. Et per duos menſes, ante finẽ probationis examinatores teneãtur examinare cum de his, & referre Priori & capitulo. Et ſi inuentus fuerit multum deficiens in prædictis, vocetur in capitulo nouitius, & ibidem ei aſſignet certum tẽpus prolixius ꝓbatiõis, vel declaretur ei ꝙ nunquàm veniet probationis terminus, niſi poſtquã iterũ i cap. vocato, & ꝓ ſufficiẽte approbato, octo adhuc dies, ad min', relinq̃nt.

Redditis ſibi omnibus.

✠.m. Declaramus in Concilio Tridẽ. Seſſ. 25. titulo de regularibus. c. 16. decretum eſſe, non ſolum ꝙ omnia quæ ſua erant ab euntibus ante profeſſionem reſtituantur, ſed ꝙ nulla quóqʒ renũciatio aut obligatio antea facta, ẽt cum iuramento vel ĩ fauorem cuiuſcũq; piæ cauſæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi ſiue eius vicarij fiat intra duos mẽſes proximos ante profeſſionem, ac non alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione, aliter vero facta ẽt ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, ẽt iurata, ſit irrita, & nullius effectus, & ꝑpea I cap. Bonoñ. 1564. ſtatutum fuit vt in recipiendorum, ſiue nouitiorum donationibus ſiue renũciationibus omnia iſta ſolicite ſeruarẽtur, & ad quoſcũq; eiuſmodĩ contractus faciẽdos ordinarij primum licentia requiratur, & ſolum intra duos menſes ante profeſſionem fiant, & ante profeſſionem nullum ius acquiſitum intelligatur prætextu, cuiuſuis donationis aut renunciationis, Cum præcepto ſub pœna anathematis, ne quippiam, ẽt ſpontè oblatum, à parentibus vel curatoribus nouitiorum ꝓ

ret eorum victum & veſtitum fratres noſtri recipiant, Quòd ſi ætatis puellæ nouitij ad monaſterium aliqua detulerint, p̄cipimus noſtrorum conuentuū prelatis vt ea omnia i commuui depoſito ſeruanda reponant, & in libro ad hoc deputato cō ſcribi faciāt, addita ſubſcriptione ipſius nouitij & aliorū duorum fratrum, neq; ēt de eius licentia ante profeſſionem expendi poſſint aut alienari.

℄ 9. Vltra hoc autem (ne pueru'i recepti ad habitū inueniāt, ſe potius natos ſub iugo religionis, quam illud elegiſſe, euitenturq; inconueniētia multa) ſtatuimus, vt ei cui ante quintumdecimum annum religionis habitus datus eſt, nunquā elabatur Annus probationis (quantocunq; decurrente temporis ſpacio) niſi vocatus .n. Poſt Annum ſextū decimum expletum à Prælato in capitulo coram Cōuētu, terminum, ad minus, trium mēſium acceperit ad deliberandum an profiteri velit, ita ꝙ Annus probationis cum taxato illo termino terminetur, ac per hoc extunc incurratur profeſſio tacita. ℄. 10. Et vt hoc inuiolabiliter obſeruetur, pręſenti ſtatuto cuilibet ante quintumdecimum annum (pro tempore) recepto ad habitum aſſignamus annum probationis modo dicto. Mandamus autē ſub pœna abſolutionis ab officio, & grauioris culpæ Prælato, vt quādo vocatus fuerit Nouitius ad terminum profeſſionis ſuſcipiendum, expreſſè proteſtetur eidem, quod profeſſio ſua eūdem obligabit ad tria vota, paupertatis ſcilicet caſtitatis, & obedientiæ, ſecundum Regulam beati Auguſtini, & Inſtitutiones fratrum ordinis Prædicatorum, & nō ſecūdum quod hodie hic vel ibi ſeruatur, & quòd ſtatim elapſo termino ſibi taxato (niſi contradictum ab ipſo, vel à religione fuerit) incurret profeſſionem, etiam ſi aliter non profiteatur.

℄ 11. Nouitios quoq; re-

cedentes ſine licentia cum habitu à Conuentu, niſi infra octo dies ad eundem redierint, pro refutatis ab ordine habemus, Et ſi ad aliū Conuentum declinauerint & fuerint in illo acceptati ꝑ nouitiis, volumus annum probationis inchoari ab illo die quo in ipſo altero cōuentu fuerint acceptati. Quod ſi nullibi acceptati ꝑ Nouitiis fuerint poſt exitū ſine licentia, pro refutatis, & non Nouitiis tales haberi volumus, quanto tempore ſic permanſerint.

.n. ✠ ¶ Poſt annū ſextūdecimū Declaramus in cōcilio Tridēt. Seſſ. 25. tit. de Regularibus c. 15 ſic haberi. In quacunq; Religione tam virorum ꝙ mulierū profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletū, Nec qui in minore tempore, ꝙ per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit ad profeſſionē admittatur. Profeſſio autem antea facta, ſit nulla, nūllāq; inducat obligationē, ad alicuius Regulæ, vel religionis, vel ordinis obſeruationē aut ad alios quoſcūq; effectus. Vñ Bonoñ. 1564. Denunciatum fuit fratrbus profeſſionem ante ſextumdecimū annum expletum deinceps fieri non poſſe, & ſi ſecus fiat irritam eſſe, & Mādatum Conuentuum Præſidentibus, vt quoad fieri poſſit ad habitum non recipiant pueros ante quintumdecimum annum. & cuicunq; nouitio cum ad habitū recipitur, coram omnibus explicetur, profeſſionem ad prædictum tēpus eſſe faciendam. Quòd ſi pueri ante quartumdecimum annum fuerint aliquādo recepti, adhuc noſtra cōſtitutio obſeruetur, vt vltra ſextum decimum annum, tres alij menſes ſuperaddantur, i quibus de aſſumendo religionis ſtatu commodius deliberare quærant.

De Profeſſione XV. Capitulum.

Modus, a. faciēdi profeſſionem talis eſt .b. Ego frater. N. facio profeſſionem .c. & promitto obedientiam Deo ,d. & beatæ Mariæ, & beato .e. Dominico, & .f. tibi. N. Magiſtro ordinis fratrum Prædicatorum, & ſucceſſoribus tuis, .g. ſecūdum Regulam beati Auguſtini, .h. & inſtitutiones fratrum, .i. Prædica

torū

corum, .K. ꝙ ero obediés tibi, tuiſq; ſucceſſoribus vſque ad mortem. Quum autem fit alii Priori cuicunq;, ſic facienda eſt. Ego. N. facio profeſſionem, & ꝓmitto obedientiam Deo, & beatæ Mariæ, & beato Dominico, & tibi. N. Priori (talis loci) vice. N. Magiſtri ordinis fratrum Prædicatorum, & ſucceſſorum eius ſecũdum Regulam beati Auguſtini, & Inſtitutiones fratrũ Prædicatorum, quòd ero obediens tibi tuiſq; ſucceſſoribus vſq; ad mortem.

MOdus .a. faciendi profeſſionem) Declaramus ꝙ ꝓfeſſio eſt ſolemne votum quod facit aliquem eſſe religioſum & ponit eum in ſtatu perfectionis. Ad quem adipiſcendum requiritur quædam obligatio abſolute facta ad modum homagij ſicut & in ceteris quæ inter homines obtinent perpetuam firmitatẽ quædam ſolemnitas adhibetur. Et dr̃ proprie aliquis eſſe in ſtatu perfectionis, nõ ex hoc ꝙ habet actum dilectionis perfectæ, ſed ex hoc ꝙ obligat ſe ꝑpetuo cum aliqua ſolemnitate, ad ea quæ ſunt pfectionis. Et iſto modo ſunt ĩ ſtatu perfectionis epiſcopi & religioſi, qa ad ea que ꝑtinent ad perfectionem ſunt obligati perpetuo, & cum ſolemnitate conſecrationis, & profeſſionis. Aſſumunt autem homines ſtatũ perfectionis non quaſi profitentes ſe eſſe perfectos. ſed quaſi profitẽtes ſe ad perfectionem tendere. Vnde religioſi nõ committunt mendacium vel ſimulationem, ſi ſtatum perfectionis per profeſſionem aſſumẽtes non ſint perfecti. Mentirentur autem ſi ab intentione pfectionis animum reuocarent. Quàm diu.n. manet ĩtentio tendendi ad perfectionem, poteſt vere dici eſſe in ſtatu pfectionis, quàmuis non ſit perfectus. Talis aũt profeſſio quæ facit aliquem eẽ religioſum ſubditur ordinationi eccleſiæ, propter ſolemnitatem quam habet annexam. Et qa eccleſia reſpicit quod in pluribus eſt, ad illam faciẽdam ſtatuit tempus pubertatis. Et ideo profeſſio ante tempus pubertatis facta, quantumcũq; aliqs habeat plenum vsum rõnis vel ſit doli capax, non habet ſuum effectum, vt faciat profitentem eſſe religioſum, ſiue in ſtatu perfectionis. Hoc ſtatutum habetur xxj.q.j.c.j. vbi dicitur. Firma tunc erit profeſſio virginitatis, ex quo adulta iam etas eſſe cœperit. Vbi dicit gloſa. Non ĩtelligas

ligas cũ Iceperit attingere quartumdecimum ãnum maſculus, vel fœmina duodecimum, ſed cum iam eſt in fine, quartidecimi maſculus, vel in fine duodecimi fœmina vt dicit ſanct⁹Thomas ſecũda secũdæ.q.clxxxviij ar.7. Et hanc ſententiam firmat gloſa ſuper Clem. eos. de regularibus. Vbi dicitur, ꝙ requritur ẽtas cõſumata.ſ. quatuordecim annorum in viro, & duodecim in muliere, nec ſufficit ꝙ prudẽtia vel malitia ſuppleat etatem. Sed in religionibus mendicantium non poteſt aliqs recipi ad profeſſionem expreſſam, añ.xv. annum completum q eſt annus probationis. Nec oportet ꝙ addatur vna dies, qa hoc nuſquã legitur. Siquis autem aliquem receperit infra annum ꝓbationis ad ꝓfeſſionem, peccat mortaliter, & ſuſpenſus eſt à receptione cuiuſcunq; alterius, & debet puniri pœna grauioris culpæ. Ille vero q ſic receptus eſt per illam profeſſionem, nõ obligaẗ illi religioni in ſpecie, ſed religioni in genere, ita ꝙ ad ſæculum redire nõ poteſt, ſed bene ad aliam religionem trãſire ſicut habetur in cap. Nõ ſolum de regularibus lib. vj. Vnde i capitulo apud Montempeſulanũ 1265. prohibetur ꝙ nullus recipiatur ad ordinem infra.xv. annum completum. Et in capitulo apud Carcaſſonam 1312. addiẗ ꝙ ſi forte aliq decetero aliquẽ infra ætatem à cõſtitutionibus & à iure taxatam recepint, aut tali receptioni conſenſerint, cũ effectu, ſint ipſo facto voce priuati in receptione nouitiorum, quouſq; per magiſtrum ordinis vel priorem ſuum prouincialẽ, vel diffinitorem capituli ꝓuincialis fuerint reſtituti. b.¶ Ego N. facio profeſſionem.) Declaramus ꝙ quando aliqs profitetur, nomen profitentis & eius cui profitetur, & dies, menſis, & annus, debent in aliquo quaterno ſcribi, ſicut ordinatum fuit in cap. Pariſius. 1246. ¶ Item declaramus ꝙ nouitij recepti i aliquo conuentu, non debent in alienis conuentibus ad profeſſionem recipi, niſi de voluntate illorum conuẽtuum pro qbus ad ordinem ſunt recepti, ſicut ordinatum fuit in capitulo apud Marſiliam. 1300. ¶ Item in cap. apud Lugdũnum. 1358. ſic dicitur. Declaramus ꝙ nouitij ad illos conuentus pertinent in qb & pro qbus ſunt recepti. Si tamen mitterentur ad aliquẽ alium conuentum, poſſet de licentia ſuperioris pro illo conuentu profiteri, accedente conſenſu prioris & maioris partis vocalium illius cõuentus Nec priores prouinciales poſſunt aliquẽ fratrem profeſſum determinare

ꝓuincie

pertinere ad alium conuentum ꝙ ad illum pro quo eſt ad ꝓfeſſionem receptus, niſi ꝑ ſimplicem aſſignationẽ in ordine noſtro conſuetam. ¶ Item declaramus ꝙ duplex eſt profeſſio vz expreſſa quæ fit verbis ad modum homagij cum quadam ſolemnitate, de qua ſupius dictũ eſt. Alia vero eſt profeſſio tacita quæ fit in ordine noſtro, quãdo qs poſt annum quartũdecimũ cõpletũ portauerit habitũ nouitiorũ ꝑ vnũ annũ integrũ & cõtinuum. Et hoc idem in quacũq; religione vbi non eſt diſtinctus habitus nouitiorum ab habitu profeſſorum diſtinctione patenti, puta in ſciſſura vel colore, q̃uis eſſet diſtinctus diſtinctione occulta. Et talis profeſſio tacita obligat profitentem illi religioni in ſpecie, & determinate cuius habitum per annum continuum nulla facta proteſtatiõe portauit. ſicut habetur in Clem̃ eos. de regularibus. c. ¶ Et ꝓmitto obedientiam.) Declaramus ꝙ inter tria vota principalius & eſſentialius religioni eſt obedientia, tum qa per eam maius bonum deo offertur quàm per alia. Offertur.n. per obedientiam deo propria volũtas, & bona animæ, quæ præferuntur bonis corporalibus & exterioribus, quæ per alia vota deo offeruntur, tum ſecundo qa votum obedientiæ continet in ſe alia vota, & non ecõuerſo. Qui.n. ꝓmittit obedientiam, promittit caſtè & ſine proprio viuere, tũ tertio, qa votum obedientiæ ꝓpriè ſe extẽdit ad actus ꝓprios propinquos fini religionis, q ẽ perfectio charitatis & dilectionis dei. Quanto autem aliqd ẽ propinqus fini, tanto melius eſt & propter hoc i profeſſione noſtra exprimimus ſolum votum obedientiæ, ſub quo cõtinetur obſeruatio caſtitatis & voluntariæ paupertatis, & præceptorũ quæ i regula & couſtõnibus cõtinetur, vel quæ à prælato fiũt, & promiſſio deferendi habitũ patentem dum in publicum ꝓceditur. ¶ Item declaramus, ꝙ profeſſio expreſſa per quam aliqs perfectè & propriè religioſus efficitur, in diuerſis religionibus, diuerſis modis exprimitur. Et ſecũdum hoc arctius vel leuius profitentes obligantur. Nam in aliqua religione ꝑmittit profitens in ſua profeſſione ſe ſeruare regulam, vt in ordine minorum. In alia vero religione cautius ꝓfitetur, qa ꝑmittit profitens viuere ſecũdum regulam quod intelligitur ſecũdum ſanctum Thomam, Sc̃da Sc̃dæ. q.clxxxvj.art.ix.ad primum, & quolibet.j.q.ix.art. 4. ꝙ intẽdat profitens ad hoc ꝙ mores ſuos informet ſecundum regulam, ſi

cut

uit ſecundum quoddam exemplar, & hoc tollitur per contemptum. In alia autem religione adhuc cautius qs profitetur quia promittit profitens obedire ſecundum regulam, ita profeſſioni non cõtrariatur niſi id qđ eſt contra preceptum regulæ. In alijs autem quæ non habent præceptum annexum, tranſgreſſio vel omiſſio obligat ſolũ ad veniale. In religione tamen prædicatorum, talium tranſgreſſio vel omiſſio ex ſuo genere non obligat ad aliquam culpã, ſed ad pœnam, quia per hunc modũ ad talia obſeruanda obligãtur ex ſua profeſſione, q tamen poſſent peccare venialiter ſi ex negligentia, vel etiã mortaliter ſi ex contemptu vel ex libidine, illa rranſgrederentur. ¶ Item declaramus, profeſſio expreſſa cum mala intentione vel cũ expreſſione alicuius illiciti facta aliquando tenet, & aliquando non. Si.n. profitendo qs intẽdit eſſe religioſus, ſed cũ hoc intendit caſtitatem, pauptatem, obedientiam non ſeruare, immo itẽdit fornicari, vel furari, vel rebellare, vel ideo profitetur & itendit eſſe religioſus, vt illa poſſit facere, vel vt poſſit fieri epũs vel aliquod malum agere, talis profeſſio tenet, quia ex quo itẽdit eſſe religioſus, itendit ſe obligare ad vota, licet intendat nõ ſoluere quod promittit, tamen cõſentit promittendo. Solum autem obligatio ad vota non impletio votorum eſt de eſſentia religionis. Si vero non ſolum non intendit caſte & ſine proprio & ſub obediẽtia viuere, sed nec ẽt intendit ſe ad prædicta obligare, tunc non eſſet profeſſus, quia hæc intentio repúgnat eſſentiæ religionis. Similiter ſi profitendo exprimat aliqđ religioni repugnans, puta ſi dicat, Non intendo ſeruare caſtitatem pmiſſam, quantũcũq; illam promittam, non tenet profeſſio. Hæc enim expreſſa nocent non expreſſa non nocent. Sicut.n. í matrimonio carnali eccleſia iudicat ſecundum actus exteriores, & non ſecundum actus interiores q ſibi nõ poſſunt innoteſci. Et ob hoc quantuncũq; non intendat qs contrahere matrimonium ſi tamen exprimat verba matrimonij quæ indicant conſenſum iudicabit eccleſia illud eſſe matrimonium, & coget cũ illa habitare. ita & in profeſſione quantũcũq; qs non intendat ſe obligare votis religionis, ex quo ſponte profitetur & non pteſtatur aliquod in contrarium, eccleſia coget illum ſeruare pfeſſionẽ, quia præſumitur ſolemniter vouiſſe. Vnde ſicut excommunicat eum qui eſt tacite profeſſ᷑, ad hoc vt remaneat i clau

ſtra,

ſtro, ita & hunc excommunicabit vt ſeruet quod per profeſſionem promiſit. Si vero in ipſa pfeſſione exprimeret aliqd cōtrarium, vtputa ꝙ non intendit ſe obligare ad caſtitatem & ad alia vota, vel ꝙ non intendit ſeruare caſtitatem quam promittit tunc profeſſio nō teneret, & eccleſia talem profeſſionem non valere iudicaret. Si vero in ipſa profeſſione exprimatur cōditio contra particularem auſteritatē, vt ꝙ liceat ei comedere carnes, vel vti lineis ſi ſcit hæc contineri in regula vel conſtitutionibus quas profitetur, tenetur illa ſeruare, ſecus ſi neſcit illa contineri in eis. Similiter ſi qs profitetur in monaſterio viuente ſplendide, & non ſecundum regularem vitam, ſi erat peritus & ſciebat quando profeſſus eſt quæ ĩ illa religiōe fiēdæ ſeu obſeruanda erant, intelligitur per profeſſionem ſe obligaſſe non ad id quod fit ſed ad id ꝙ fieri debet. Idem dicendum eſt ſi talis q ſic pfeſſus eſt erat ſimplex ſed expoſite ſibi fuerunt auſteritates regulæ & conditiones ordinis. ¶ Item ēt ſi cum eſſet ſimplex & non fuit ſibi explanata regula & id ad quod tenebaē, & ipſe ĩ profesſione vel ante pfesſionem nō expresſit ſic velle viuere, vt tunc viuebatur & nō auſterius ſed fecit profesſionē abſolute nihil aliud exprimendo. In omnibus autem his caſibus debet ille q profiteē remanere in illa religione, & regulariter viuere, nec pōt ſi ſimplex fuit ēt ſi dolo & cum mēdacijs inductus fuit ad talem religionem, allegare dolum, cum eius conditio melior ſit facta, ſicut habetur in capitulo. Cum dilectus, extra. Qđ metus cauſa. Et cap. ex parte, de conuerſi. cōiu. Si autem expresſit ſe velle viuere illo modo ſplendido & non in maiori auſteritate, tunc poſtquā profeſſus fuerit non poterit ad ſæculum redire, ſed trāſire poterit ad alium ordinem ſecūdum regulam laxiorē quē ſuſtinere posſit. d. ¶ Deo & Beatæ Mariæ) Declaramus ꝙ ſolus ordo pdicatorum inter omnes, alios profitetur Beatæ virgini Mariæ, qa multotiens ac multiplicit er compertum eſt ꝙ ipſa ſpecialiter ordinem noſtrum protegit & defendit. Ipſa. n. impetrauit à filio ſuo irato cōtra mūdum vt ordinem noſtrum inſtitueret, qui homines à peccatis & ab erroribus ſuis reuocaret, & ad dei cognitionē & dilectionem reduceret. Ipſa ēt quaſi ordinis noſtri felix veſtiaria beatum Reginaldum corporaliter viſitans ad ingresſū ordinis monuit & induxit, & habitum quē nunc deferim⁹ induendū oñdit dicens.

dicens. En iſte eſt habitus ordinis tui. Ipſumq; habitum Reginaldus à beato Dominico primus tam feliciter quàm perſeueranter accepit, & ex tunc tã beatus Dominicus quàm ceteri fratres illo habitu à Beata Virgine celitus oſtenſo, vcz tunica et ſcapulari albo et cappa nigra vſi ſunt. Eſt.n.regina cæli beata virgo ordinis noſtri ſingularis aduocata & pijſſima parens & patrona, ſemper p̃ nobis exoratrix apud deum, quæ ipſum pluries à diuerſis tribulationibus & anguſtijs protexit & liberauit, ſicut patet in libro de vitis fratrum. .c. ¶ Et beato Dominico.) Declaramus quòd ideo profitemur beato Dominico qa ipſe fuit primus dux & magiſter, inſtitutor & fundator ordinis prædicatorum, quẽ beata virgo tãquàm fidelem & ducem ſtrenuum ad impugnãdum errores & vitia filio ſuo præſentauit, quem apoſtoli Petrus & Paulus ad prædicationis officium à dño deo eſſe prædeſtinatum ſignis iocundiſſimis oſtenderunt, Quia dum ipſe ĩ eccleſia ſancti Petri Romæ oraret, apparuerunt ei prædicti apoſtoli. Et Paulus dedit ſibi librum. Petrus vero baculum quaſi geminas claues, ſciæ vcz, & potẽtiæ quas, ipſi à dño principaliter acceperant, addentes. Vade & p-dica, qa à domino ad iſtud officiũ electus es. Quem etiam glorioſi confeſſores Augu. & Benedictus regularibus diſciplinis ĩſtruxerunt, & ad pdicatiõis officium idoneum reddiderunt. Sicut.n.fuit canonicus profeſſione, ſic fuit & monachus conuerſatione & auſteritate.in ieiunijs abſtinentijs, in veſtitu, in diſciplina ſilẽtij, & ĩ ceteris obſeruãtijs contentis ĩ regula beati Benedicti, quas fere omnes & alias ẽt ſpãles obſeruauit, & filijs ſuis cum regula beati Auguſtini ĩ ſuis conſtõnibus obſeruandas tradidit. Superaddidit autem poſtea, quòd nõ haberemus poſſeſſiones, quòd non eqtaremus, quòd pedites diſcurrentes aurum & argentum non portaremus, nec carnes comederemus. Fuit ergo vir iſte ſanctus Canonicus voto profeſſionis. Monachus auſteritate cõuerſationis. Apoſtolicus officio prædicationis, quem Innocentius III. diuina reuelatione edoctus quòd ipſe & fratres ſui illuminare debebant & defenſare eccleſiã ĩ ſancto propoſito de ordine ad prædicationis offm̃ iſtituendo confirmauit, eiq; locum. S. Sixti tradidit, & piam eius intentionem de zelo ſalutis aĩarum laudauit commendauit, & approbauit. Quem ẽt Honorius III. Innocentij ſucceſſor benigne & gratioſe

ſuſcepit, & ordinem ſuum liberaliter confirmauit, & facultatem ac libertatem prædicandi, & cōfeſsiones audiēdi ſub bulla & filo ſerico ſibi & ſequacibus ſuis auctōte apoſtolica ddit & conceſsit, & oēs paſſus quos ī diſcurrendo ad prædicādum facerent eis ī remiſsionem omnium peccatorum ſuorum iniūxit. Quem ēt venerabilis Abbas Ioachim Florēſis ordīs īſtitutor, q beatum Dñicum multo tempore precesſit, ī hitu quē non primo canonicus tulit, ſed quem à Beata virgine fratrē Reginaldum inungēte recepit, fratribus ſuis oſtendit, & ī quodā monaſterio ordīs ſui ī Calabria cum tali habitu depinxit, dicēs eis. Cito ſurrecturus eſt ī Eccleſia Dei ordo nouus docentium & prædicantium cum tali habitu, cui præerit vnus maior & cū eo & ſub eo erūt duodecim ordinem præfatum regentes, q ſicut patriarcha Iacob cum duodecim filijs īgreſſus eſt egyptū, ſic & ipſe cum illis duodecim īgredietur et illuminabit vniuerſum mundum. Cum igitur fratres prædicti ordīs venerint ad vos, cum omni honore & reuerentia illos recipite. Quod vt filij obedientes fecerūt & faciūt. Nam quando primo fratres ordinis noſtri ad illos venerunt, cognoſcentes ex habitu eos eē quos pater eorum prædixerat, exierunt eis obuiam cum crucibus & canticis ſpūalib', & ī oībus locis ſuis ſicut fratres ꝓprios gratioſisſime receperunt, & humaniſsime pertractauerunt, & ēt nunc eodem modo recipiunt & pertractant, At vero pater iſte S. Dñicus fuit Iacob pdīcando, & Iſrael contemplando, vt nec Lia nec Rachel ī hac vita ſibi defecerint. Multiplicauit aūt dñs meritis Beati Dñici ordīnē noſtrum, & dedit ei viros excelſos ī verbo glorie, quorum alij fuerunt Doctores illuſtres, q profunda fluuiorum, & abdita diuerſarum ſciarū ſcrutantes, obſcura produxerunt in lucem, & diuerſos libros ac tractat' ad corroborationem fidei & edificationem eccleſiæ, et ad explanationem ſacræ ſcripturæ diuerſis locis & temporib' ediderunt. Alij vero fuerunt glorioſi Pontifices ſummi. Cardinales & epi. Alij vero fuerunt viri robuſti pro fide vſq; ad ſanguinem decertātes, & pro ea fortiter & fœliciter martyrium ſuſtinentes. Alij fuerunt gratioſi & famoſi prædicatores, q ad iuſtitiam erudientes multos, luxerunt ī firmamento eccleſiæ, & diuerſas mūdi partes verbīs pariter & exemplis illuſtrauerūt, Diſpergente nāq; beato Dñico fratres ſuos tanquàm quoſdam

radios

radios,imo tanquàm quædam
luminaria vbiq; terrarum,cepe
runt hoies ſubmittere corda &
corpora ſuauisſimo iugo Chri-
ſti,ſuſceperuntq; habitum ordi
nis noſtri Decani,præpoſiti,Ar
chidiaconi, Abbates, Priores,
Cantores,Monachi, & Canoni
ci regulares,Nobiles,ſtudentes,
& diuerſarum facultatum Do-
ctores,& aliæ pſonæ vita ac ſcia
eminentes,quorum numerum
& noia ſolus ille nouit q nume
rat multitudinem ſtellarum,&
oĩbus eis noia vocat,Qui velu
ti filij iſrael ſic germinātes cre-
uerunt & multiplicati ſunt ac
roborati nimis,& ĩfra breue tē-
poris ſpacium per totum mun-
dum diffuſi,prouĩncias omnes
vltra mare & citra, fratribus or
dis ornauerunt, & ciuitates ac
magnas villas eccleſijs,collegi-
js,& conuentibus repleuerunt.
Hunc ēt ſāctisſimū virum Gre-
gorius nonus ſanctorum catha
logo conſcripſit. Qui teſtimo-
nium de eius ſanctitate phibēs
coram dñis Cardinalibus dixiſ
ſe fertur. Tantum de huius vi
ri ſanctitate dubito, quantum
de ſanctitate Apoſtolorum Pe
tri & Pauli. Ideo in literis cano
nizationis eius ſic dicit. Etate
creſcente, creuit & gratia ĩ hoc
ſanctisſimo viro Dñico.Quādo
qdem ĩexplicabile gaudium de
zelo concipiens aĩarum ad Dei
eloqa dedit animum,& p euan
gelium Xpi multos generans in
conuerſione tam ſtrenue multi
tudinis,euāgelice dignitatis offi
cium,& prædicatoris nomē, &
opus ĩ terra meruit habere ma
iorum,paſtor & dux in populo
Dei factus, nouum prædicato
rum ordinem inſtituit meritis,
& exemplis ornauit,nec confir
mare deſijt miraculis euidenti
bus & approbatis. hæc ille. f.

¶ Et tibi.N.Magiſtro ordinis)
Declaramus q̄ vt habetur ĩ ca.
apud Caſtras.1352.q̄ in ipſa p-
feſsionis forma quæ in noſtris
conſtōnibus eſt inſerta, ſi tēpo
re quo qs profitetur,ordo magi
ſtrum habuerit,tūc nomē ꝓpriū
magiſtri exprimatur in ipsa for
ma profesſionis. Si vero illo tē
pore ordo magiſtrū non habue
rit,talis profitens obedientiam
præſidenti promittat vicemagi
ſtri ordĩs abſq; expresſione no
minis cuiuſcunq;,vcz dicendo.
Et tibi.N. priori talis cōuentus
vicemagiſtri ordinis fratrum p-
dicatorum. ¶ Item declaramus
quòd ideo ſoli magiſtro ordi
nis vel alteri nomine eius fit p-
feſsio & promittitur obediētia,
vt vnitas ordinis & profesſionis
ſeruetur,quæ ab vnitate vni⁹ ca
pitis cui omnes tenemur obedi
re dependet,q eſt propri⁹ & im
mediat⁹ prælatus omnium fra
trum & cōuentuum totius ordi

nis. Et poteſt omnes prælatos & officiales eiusdem ordinis inſtituere & deſtituere, & eorum officia & auctoritates limitare. Qui ſtatim poſtquàm eſt electꝰ curam omnium animarum fratrum ipſius ordinis plene habet & libere gerit, ipſosq; fratres auctoritate propria ligare poteſt, & abſoluere, Iidemq; fratres ſibi tenenẽ deuotè, & humiliter obedire. ſicut patet in priuilegio quod dicitur mare magnũ Alexandri IIII. Clementis. IIII. Bonifacij. VIII. Benedicti. XI. Gregorij. XI. Martini V. Eugenij IIII. & Syxti. IIII. vbi omnia prædicta formaliter continentur. g. ¶ Secundum regulam Beati Auguſtini.) Declaramus ꝙ inter multas & varias regulas q bꝰ diuerſi religioſi militant deo in ecclesia occidentali, regula beati Auguſtini multum videẽ excellere. Primo rõne ſui exemplaris vnde fuit aſſumpta, quæ fuit regula apoſtolica. vnde Eccleſia de ipſo cantat. Cepit viuere ſecundum regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam. Et ipſe in quodam ſermone dicit. Apoſtolica vita optamus viuere. Secundo rõne antiqtatis, qa non ſolum modernas regulas, ſed ẽt multo tempore regulam beati Benedicti preceſsit. Nam S. Auguſtinꝰ obit ãno Dñi 1425 Beatus vero Benedictꝰ obijt anno Dñi. 509. & ſic patet ꝙ beatꝰ Auguſtinus preceſsit beatũ Benedictum annis 84. Tertio rõne condõnis ſui auctoris, q fuit auctoritate Eps, vita ſanctisſimus, ſcientia literatisſimus. Nam q alias ſcripſerũt regulas & ſi fuerint cathalogo ſanctorum aſcripti, non tamen multum fuerũt literati, Et ſi fuerunt ſancti & literati, non tamen fuerunt epali auctãte præditi. Quarto rõne moderationis & diſcretionis. Nam alie regulæ indigent & indiguerunt expoſitione, interpretatione & moderatione, vniuerſalis paſtoris eccleſiæ, eo quòd vel nimis grauia vel nimis periculoſa, vel nimis dubia, vel obſcura tradunt. Auguſtinus vero in regula ſua ſic ſeruat mediocritatem, quòd nec multitudine nec paucitate, nec obſcuritate, nec grauitate mandatorum cadit in extremum, nec oportet adire ſummum Pontificem vt eam modereẽ vel declaret aut interpretetur. Quinto apparet laus regulæ iſtius à materia eiꝰ qa maxime conſiſtit circa ſpũales actiones, ſicut ẽ dilectio dei & proximi, vnitas cordium, cõformitas morum, caſtitas corporum, communitas rerum, ſtudium ſcripturarum, correctio viciorum, & obedientia prælatorum & ſimilia, vt patet per totã regulam. Sexto rõne auctãtis, & anti

& antiq̃tatis, & multitudinis or-
dinum, & locorum in q̃bus pre
dicta regula obſeruať. Sub hac
.n. regula Auguſtini militāt deo
eccleſie patriarchales, cathedra
les, religioneſq; diuerſæ. Nam
ꝑter illas quæ communiter Ca-
nonici appellantur, ſub ea mili
tant ordines q̃ ſequūtur, vcz or-
do Præmonſtrateſium, q̃ cepit
florere anno dñi. 1120. & habet
circiter. 300. abbatias, ordo Car
tiginenſium q̃ cepit in Lemoni-
cenſi Dyoceſi & habet priorat⁹
36. Ordo S. Crucis in Lothorin-
gia, Ordo de Valle ſcholarium
in Burgundia, q̃ cepit anno dñi.
1219. ſub Honorio III. Ordo S.
Victoris & ordo Eremitarum ſi
ue Auguſtinenſium & multi a-
lij ordines. .h. ¶ Et inſtõnes or
dinis fratrum prædicatorum,)
Declaramus quòd cōſtõnes no
ſtræ continent ſtatuta diſcreta,
& valde conformia fini religio-
nis, ſicut de modo dicēdi offm̃,
de inclinationibus faciendis, de
ieiunijs & abſtinentia à carni-
bus, de non eq̃tando, de lineis
non vtendis ad carnem, de vi-
litate veſtium, & poſſeſſionibus
& redditibus non habendis, &
alia hm̃õi. Quæ quidem ſtatu-
ta ſunt valde ſecura & multum
rõnabilia, q̃a non obligant trāſ-
greſſores ad culpam, ſed tātum
ad pœnam niſi propter precep-
tum vel contemptum. Tenenť

.n. fratres prædicatores ſeruare
omnia contenta in conſtõnibus
ſui ordis eo mõ quo in eis con-
tinentur, hoc eſt precepta vt ꝓ-
cepta, & ſtatuta ſimplicia vt ſta
tuta, dato quòd prælatus ſuus
non mandet nec dicat eis quòd
ea ſeruent, q̃a q̃libet teneť ſer-
uare ea q̃ pertinent ad ſtatū ſu-
um. Et licet in ſua profesſione
non promittāt principaliter ſer
uare conſtõnes. ſed tantum obe
dire ſecundum eas, tamen eo ip
ſo quòd aliq̃s profitetur ordinē
fratrum prædicarorum, promit
tit ex conſequenti & implicite
ſeruare ſpectantia ad ipſum or-
dinem, licet in tali profesſione
hoc non promittat expreſſe. Nā
ex ſua ꝓfesſione vt dicit S. Tho.
tenetur q̃libet frater ordinis no
ſtri principaliter, directe, & ab-
ſolute ſeruare ſubſtantialia reli
gionis, et precepta in regula vel
conſtõnibus poſita, aut à præla
to facta, ad obſeruandum vero
alia ſtatuta nõ obligatur ex ſua
profesſione abſolute, ſed ſub ta
li conditione ꝙ ſi omitteret vel
tranſgrederetur illa, non incur-
reret culpam ſed tātum pœnā.
Et ideo trāſgreſſio illorum quæ
in ſua profeſſione religioſus ab
ſolute vouit & ꝓmiſit, obligat
eum ad peccatū mortale. Tranſ
greſſio vero illorum ſtatutorū
quæ non abſolute ſed ſub illa
conditione in ſua ꝓfeſſione ſeq

uare promiſit, non obligat ad culpam ſed ad pœnam. Quam ſi ferre recuſauerit, non euadet culpam ſaltem venialem. Prædicte autem conſtitutiones qa non continent niſi ſtatuta honeſta & rõnabilia ſunt per ſedẽ apoſtolicam confirmatæ, ſicut patet i priuilegio quod dicitur Mare magnum Alexandri.IIII. Clementis.IIII.Nicolai.IIII.Bonifacij VIII.Benedicti.XI.Ioannis.XXII.Gregorij.XI. Martini V.Eugenij.IIII.& Sixti.IIII. .í.

¶ Ordinis prædicatorum.)Declaramus ꝙ hoc nomen prædicatorum, fuit impoſitum ordini noſtro a Papa Innocentio.III q dum ſcriberet beato Dñico, & fratribus ſuis, impoſuiſſetq; ſcriptori vt ſcriberet hoc modo fratri Dñico & ſocijs ſuis. ſtatim reuocauit, & dixit Scribe hoc modo, fratri Dñico & cum eo predicantibus. Statimq; aliquantulum plus conſiderans. Noli inqt) ſic dicere, sed ſcribe hoc modo, Magiſtro Dñico, & fratribus prædicatoribus. Et ex tunc ipſe beatus Dñicus & filij eius cœperunt ſe fratres prædicatores vocare, cœperuntq; i curia & vbiq; ab omnibus ſic vocari, iuxta illud Iſaie.vocabitur tibi nomẽ nouum quod os Dñi nominauit. Fuit ẽt hoc nomen ab Honorio.III.in confirmatione ordinis approbatum, & poſtea à Gregorio.IX. in bulla canonizationis beati Dñici cõfirmatum, et à ſancto patre Dñico longe antea ardentisſimis deſiderijs, orationibus lachrymoſis & multiplicibus meritis glorioſis obtentum. Et vere hic ordo re & nomine dicitur prædicatorum, quia principaliter ad ꝑdicationem & ad ſalutem aĩarũ eſt inſtitutus. Eſt ẽt hic ordo arctior ꝙ appareat, & eius auſteritates magis in exiſtentia ꝙ in apparentia conſiſtunt. Cordas .n. & cilicia portat intrinſecus ad carnem, non extrinſecus ad hominem. Eſt ẽt hic ordo rõne antiqoris inſtitutionis & approbationis ceteris ordinibus mendicantium excellentior, Ordo.n. prædicatorum, precedit ordinẽ minorum, & hoc expreſſe ponit glo.in.c.Quorũdam.in verbo ꝑdicatorum, de elec.lib.vj.& gl. ij.i.c.fi.de pac.eo.li.& Io.and.in c.Ioannes.de teſtamentis, dicẽs ꝙ ordo prædicatorum excedit ordinem minorum rõne antiqoris inſtitutionis ſicut literæ in ꝑdictis iuribus dicunt. Et hoc notat Pe.de Anch.notans tempus inſtitutionis prædictorum ordinum. Nam ordo predicatorũ quantum ad ſui exordium cæpit ſub btõ Dñico in partibus Tholoſanis ãno Dñi 1203. vbi Tholoſam adueniens hoſpitem ſuum hereticũ cõuertit ad fidẽ.

Poſtea confirmatus fuit ab Honorio, III. anno Dñi 1216. Vndecimo Klendas Ianuarii apud s. Sabinam Pontificatus ſui āno primo. Obijt autem beatus Dominicus Bononiæ anno Dñi. 1221. octauo Idus Auguſti. Fuit autem canonizatus Reate p Gregorium. IX. anno Dñi. 1224 octauo idus Iulij. Ordo autem minorum quantum ad ſui exordium cepit ſub beato Frācīſco in partibus Tuſcie anno Dñi. 1207. & poſtea confirmatus fuit ab Honorio. III. anno domini 1223. Pōtificatus ſui anno octauo. Obijt autem Aſſiſij āno Domini. 1226. quarto nonas Octobris. Fuit autem canonizatus per Gregorium. IX. anno Dñi. 1228. Decimoſeptimo kl. Auguſti. Quæ tempora ponit etiā Io. an, in. c. Quorūdam, & ſequitur eum ibi Dñicus. dicens ꝙ p illam glo. haberi poteſt qualiter religioſi debeāt ordinari in proceſſionibus & in alijs actibus qbus interſunt. Secundo ordo predicatorum & obſeruātia religionis eius ē ceteris religionibus excellentior, rōne perfectioris finis. Nā illa religio cuius inſtitutio & obſeruātia eſt eſſentialiter principaliter & nominaliter ordinata ad docendum, & predicādum, ſeu ad illuminandum & ſaluandum animas per doctrinam & predicationis officium, eſt omnibus alijs, excellētior & perfectior, qa prædicare & docere ſunt actus ex abūdantia & plenitudine cōtemplationis procedentes, vt dicit Gregorius. Vnde doctrina & prædicatio prefertur ſimplici cōtemplationi. Et ſicut maius eſt illuminare ꝙ lucere ſolum, ita maius eſt contemplata alijs tradere ꝙ ſolum contemplari. Et de hoc intelligit̃ capitulum licet, extra, de regularibus vbi dicit̃. Sicut maius bonum minori ꝑponitur, ita vtilitas communis ſpeciali, Et in hoc recte preponitur doctrina & predicatio ſilentio, ſolicitudo contemplationi. Vnde religio ad docendum, & prædicandum principaliter & eſſentialiter ordinata tenet ſupremum gradum in religionibus, vtpote religiōi Chriſti magis cōformis, quæ ad prædicandum fuit eſſentialiter inſtituta. Sed ſola religio prædicatorum eſt hmōi vt ſupra oſtenſum eſt. Nam alie religiones vel ſunt ordinate ad operationes exteriores, vel ad ſolam contemplationem, Vnde ſi ſūt ordinate ad p̄dicationem, non habent ipſam per ſe & eſſentialiter annexam, ſed accidentaliter poſt earum inſtitutionem, & per auctoritatem ſibi commiſſam attingunt per accidens ad hanc perfectionem, Igitur religio prædicatorū

eſt omnibus perfectior,& ad eã ex omni alia religione licitum eſt de iure communi tranſire,ēt ſi alia paupertate & auſteritate eam excederet,vt dicit S.Tho. ſecunda ſecundæ.q.188.ar.6.& Petrus de Palude i 4.d.48. Tertio ordo prædicatorum excedit alios ratione maioris diſcretionis. Nam illa religio cuius auſteritates & obſeruãtiæ ſunt ex maiori diſcretione ad finem religionis ordinate eſt cæteris excellentior, Vnde beatus Anto. præpoſuit diſcretionē quæ omnia moderatur vigilijs,ieiunijs, nuditati & alijs auſteritatibus. Sed religio prædicatorum ē talis ꝙ eius obſeruantiæ cum maiori diſcretione ad finem intentum religionis ſunt ordinate,q̃ꝫ in alijs religionibus, ſicut patet ꝙ ad continentiam & caſtitatē ſeruandam rõnabilius & efficacius ordinatur maceratio carnis per abſtinentiam cibi & potus, & cõtinui ſtudij quod fit in ordine prædicatorum,quæ pertinent ad famē & ſitim & meditationē,q̃ꝫ ꝑ ſubtractionem veſtium quæ pertinet ad frigus & nuditatem, & q̃ꝫ per corporalē laborem,igitur religio prædicatorum eſt cæteris excellentior, Quarto qa illa religio quæ habet paupertatem magis conformē paupertati Chriſti & apoſtolorum à qbus omnis religio ſũpſit initium eſt cæteris religionibus perfectior,ſed religio predicatorum ex ſuis conſtitutionib⁹ habet paupertatem magis conformē paupertati Chriſti & apoſtolorũ q̃ꝫ aliæ,qa vt dicit S.Th. vbi ſupra ar.7. Triplex eſt gradus paupertatis. Nam quædã paupertas eſt quæ nihil in particulari poſſidet, ſed in communi habet abundantiam diuitiarum & poſſeſſionum. Et hæc competit religionibus ordinatis ad opera corporalia vitæ actiuę vcz ad militandum & hoſpitalitatem exercendam, Et hæc habet magnam ſolicitudinem annexam circa temporalia,que diſtrahit à contemplatione diuinorum,quæ eſt finis voluntarie paupertatis. Ideo Chriſtus dixit Marthe.Lucæ 18. Martha Martha ſolicita es, & turbaris erga plurima. Quædam vero paupertas ē quæ nihil poſſidet in particulari ſed poſſeſſiones, & facultates moderatas tam rerum mobilium q̃ꝫ immobilium poteſt in communi retinere. Et hic paupertatis gradus competit religioni monachorum & alijs religionibus quæ ad ſolam contemplationem ordinantur. Et habet talis paupertas aliqd vicoſitatis & ſolicitudinis propter curam rerum terrenarum, quæ impedit actum diuinæ cõtemplationis, cum nõ poſſit q̃s

deo

deo tota mente vacare & poſſeſſionum curis intendere. Et huiuſmodi religiones quæ ad contemplationem ordinantur tāto perfectiores ſunt, quāto earum paupertas minorem eis ſolicitudinem temporalium ingerit, & liberiores redduntur ad vacandum rebus ſpūalibus Quòd fit dum in communi habent poſſeſſiones moderatas & non ſuperfluas. Sic.n.fiet vt vnius vel paucorum ſolicitudine poſſeſſiones debito modo procurabūtur, & ſic alij abſq; ſolicitudine temporalium remanentes, libēre poterunt ſpūalibus & cōtemplationi diuinorum vacare. Tertius gradus paupertatis eſt quæ non poteſt poſſeſſiones in particulari nec in communi retinere ſed bene poteſt aliqua modica ex eleemoſynis cōgruo tempore cōgregata in communi & nō in particulari conſeruare tātum quātum ſufficere poſſint ad victum & veſtitum pro aliquo tēpore non prolixo. Et hæc paupertas eſt maxime ab exterioribus expedita, habens multum facultatis & libertatis in deum & proximum. cum curam non exigant magnam nec ad ſui trahant amorem quæ vſu conſumuntur vt vinum, granum, denarij, & hmōi, ſicut notat Ioan. and. in nouella ſuper cap. Sane, de regularibus. Et hæc ē paupertas religionis fratrum prædicatorum ſecundum eorum conſtitutiones quæ eſt ordinata ad contemplandum, & cōtemplata alijs tradendum per doctrinam & prædicationem, quæ circa ſolicitudinem ſpūalium maxime debet occupari, & populum ſapientia eruditione & exēplo illuſtrare, & ab his quæ ſolicitudinem ingerunt circa res tēporales quæ à contemplatione diuinorum diſtrahunt ſeparari. Et talis fuit paupertas apoſtolorum & diſcipulorum poſt reſurrectionem Chriſti, à q̄bus oīs religio ſumpſit originem. Nam p̄cia prædiorum conſeruabāt in in cōi & diſtribuebat̄ vnicuiq; p̄ut cuiq; opus erat. vt habetur actuū.v. Vnde & Chriſtus paupertatis inſtitutor ſuo exemplo hunc paupertatis gradum docuit, ꝙ ea quæ erant neceſſaria vitæ congruo tempore procurāta conſeruabat. Habebat.n. loculos Iudę commiſſos, in q̄bus recondebantur ei oblata, vt habetur Ioan. 12. Et Ioan 4. dicit̄ ꝙ diſcipuli abierant in ciuitatem vt cibos emerent. & Ioan. 12. dicitur ꝙ diſcipuli putabāt q̄a loculos habebat Iudas ꝙ dixiſſet ei Ieſus Eme ea quæ opus ſunt nobis ad diem feſtū, aut vt egenis aliq̄d daret. Ex quo patet ꝙ cōſeruare pecuniam aut quaſcunq; alias res in communi ad

ſuſtentationē

ſuſtentationem religioſorū eiuſdem congregationis vel quorūcūq; aliorum pauperum, ſicut faciunt fratres prædicatores, eſt paupertas conformis paupertati quam Chriſtus & ei9 diſcipuli ſuo exemplo docuerunt, & p conſequēs ſeqtur ꝙ prædicatorum religio ē alijs religionibus excellentior. ¶Quinto ordo p̄dicatorū excellit alios rōne maioris arctitudinis & aſperitatis. Eſt.n.arctior omnibus religionibus mendicātium propter parcitatem cibi & lōgiora ieiunia. Non.n.comedunt carnes niſi in infirmitate, & ieiunant à quartadecima die Septembris vſq; ad feſtum Paſche reſurrectionis. In alijs autem religionibus mēdicantium fratres carnes comedunt & ſolum à feſto omnium ſanctorum vſq; ad feſtum natiuitatis Dñi ieiunant. Eſt ēt arctior religione monachorum p̄pter mendicitatem & carentiā poſſeſſionum, propter quam neceſſitates multas patiuntur ī victu, & veſtitu quas non patiuntur ī victu & veſtitu quas nō patiuntur monachi nec canonici regulares. Et propter hoc dicit Io.and.ſuper.c.Sane. de regularibus. ꝙ conſtōnes fratrum prædicatorum vltra regulam ita arctant eos, ꝙ vita eorum eſt arctior & aſperior ꝙ̄ vita monachorum. Et ideo fratres prædicatores q tranſeunt ad regulam monachorum non effugiunt apoſtaſiam, & pp hoc cogendi ſunt vt reuertantur ad primum locū vnde exierunt. ¶Item Gulielmus naſo.in.d.c.Sane.dicit ꝙ licet regula beati Benedicti ſit arctior ꝙ̄ regula beati Aug. tñ fratres prædicatores tantum ſe arctauerunt per conſtōnes ſuas vt eorum vita & religio ſit arctior & ſtrictior ꝙ̄ religio monachorum. Et ob hoc prædicatores tranſeuntes ad monaſteria monachorum, apoſtaſiā incurrunt. Quidam ēt nomine Monaldus magnus canoniſta & Theolog9 vt dicit Ioannes Dñici refert ſe vidiſſe Pariſius determinationē factam per doctores illius vniuerſitatis, ꝙ frater cartuſieñ.pōt tranſire de iure communi ad ordinem fratrum prædicatorum regulariter viuentem. & Io.Dñici dicit, ꝙ frater ordinis minorū pōt de iure communi tranſire ad ordinem predicatorum regularis obſeruantiæ. Clemens aūt IIII.interrogatus à quodam milite vt ſibi conſuleret quem ordinem deberet intrare an predicatorum, vel minorum, ſic reſpondit. Sciſcitaris quem tibi ex fratrum prædicatorum, vel minorum ordinibus præeligendū eſſe declarem. Id precipue conſcientiæ tuæ relinqmus. Magis enim tu ſcire poteris vtriuſque

ordinis

ordinis obſeruantias, quæ non ſunt pares in omnibus, & in diuerſis articulis excedentes ſunt & exceduntur. Alterius qdem iſtorum ordinum lectus ē durior, nuditas grauior, & vt nõnulli iudicant paupertas profundior. Et alterius cibus eſt parcior longiora ieiunia, & vt nonnulli antumant ſanctior diſciplina. Neutrum ergo alteri præficimus, ſed in vna & arctiſſima paupertate fundatos ad vnum tendere finem credimus, ſalutē videlicet animarum. Et ideo ſiue hunc ſiue illum elegeris, artam viam ingrederis, et per portam intrabis anguſtam ad terrā melliſluam & p̄ cæteris ſpecioſam. Sic ergo vni iſtorum adhæreas, vt amore ab altero nō diſcedas Frater.n.prædicator reprobat⁹ē q minores non diligit, & frater minor eſt execrabilis q ordinē prædicatorum odit vel cõtemnit, hæc ille. Ex prædictis omnibus patet dignitas & excellētia ordinis prædicatorum. .K.

¶Quod ero obediens tibi tuiſque ſucceſſoribus.) Declaram⁹ ꝙ ex voto noſtræ ꝓfeſſionis tenemur & obligamur caſte & ſine proprio viuere & regulā ac conſtõnes non contemnere, & precepto in regula vel in conſtitutionibus contento vel à prælato facto ĩ his quæ ſunt ſecundum regulam & conſtõnes vſque ad mortem incluſiue obedire. Et ideo q tranſgredit̃ aliquod prædictorum, dicit̃ ſimpliciter inobediens & cõtra votum agere, & p conſequēs peccat mortaliter. Qui vero alia à p̄dictis tranſgreditur, non dicit̃ ſimpliciter inobediens, nec ſimpliciter voti trāſgreſſor, nec obligatur ad aliquam culpam, ſed ſolum ad pœnam, niſi forte ꝑ negligentiā vel libidinē vel contemptum ſicut ſupradictum ē.

¶Item declaramus ꝙ religioſus non tenetur in omnibus obedire prælato ſuo. Et primo ſi preciperet aliqd contra dei mandata, vt ꝙ homicidium vel furtū, vel fornicationem committeret vel aliqd hmõi quod d' ſe ē malum. Secundo ſi p̄ciperet aliqd contra ordinationes eccleſie, vt ꝙ non ieiunaret in vigilijs de p̄cepto, ꝙ miſſam non audiret, ꝙ pro hæreticis defunctis celebraret, & alia hmõi, non teneretur obedire. Tertio ſi aliquid p̄ciperet contra regulam & conſtõnes, vtputa ſi preciperet ꝙ aliquis ſanus comederet carnes, lineis vteretur, ſilentium in menſa & alibi nunquam ſeruaret, & alia hmõi, non teneretur obedire. In dubio tñ in hmõi debet obedire 23.q.j.c. Quid culpatur. Quarto ſi preciperet aliquid quod eſſet ſupra regulam vel conſtõnes, puta ꝙ quotidie

ieiunaret

Ieiunaret ĩ pane & aqua, ꝙ portaret cilicium & alia hmõi, non tenetur obedire, niſi illa pp defectus ſuos p modum pœnitentiæ ei imponeret. Quinto ſi pcipit ea ad quæ ſe non extendit plature auctoritas, vtputa ſi pciperet ꝙ ad orationes ſibi iniũctas haberet cõtinuã & actualem attẽtionem, vel ꝙ aliquod pctm̃ ſuum oĩno occultum ſibi manifeſtaret, vel pctm̃ iã ſemel confeſſum iterum confiteretur, vel ẽt ſi mandat ꝙ non loquať cum ſupiori ſuo, vel faciat contra ordinationem maioris plati ſui.d.8.c. Quæ contra mores. In hmõi.n.nõ tenetur obedire. Solũ aũt in his quæ ſunt ſecundum regulam & conſtõnes, vel quæ ad regulã & conſtõnes reducũtur teneť obedire vſq; ad mortẽ, ſi vero poſt mortem reſuſcitareť eẽt à tali obligatione abſolutus. ¶ Itẽ declaram⁹ ꝙ religio vt dicit Bernardus profeſſores ſuos ſimiles angelis facit diſſimiles hominibus, ĩmo imaginẽ dei ĩ hoĩe ad inſtar baptiſmi reformat. Probabiliter.n.teneť ꝙ p pfeſſionẽ cõſeqť qs remiſſionẽ oĩum pctõrũ ſuorũ, ſicut p aſſumptionẽ crucis. Nam poſſet hõ tot eleemoſynas facere ꝙ ſtatim de omnibus peccatis ſuis pleniſſime ſatiſfaceret, iuxta illud Danielis.v. Pctã tua eleemoſynis redime. Per profeſſionẽ ãt dat hõ omnia bona exteriora, quæ hẽt & hẽre poſſet, vouẽdo pauptatẽ, & omnia bona corporis vouendo caſtitatẽ, & libertatẽ volũtatis cũ omnibus bonis animæ vouẽdo obedientiã, quæ excedũt quaſcũq; eleemoſynas. Igiť p pfeſſionem cõſeqtur qs remiſſionẽ omniũ pctõrũ ſuorũ. ¶ Itẽ poſſet hõ corpus ſuũ p ieiunia, p diſciplinas p pegrinationes & alias pœnitẽtias in tm̃ affligere, ꝙ p oĩbus peccatis ſuis ſatiſfaceret, ſed pfeſſio in religione approbata excedit oẽ genus ſatiſfactionis, & omnem peregrinationem, & ẽt oẽm pœnitentiã quãtũcũq; publicã vt hẽtur.33.q.2.c. Admonere. Vñ in vitis patrũ legiť, ꝙ eãdem gratiã cõſequunť religionem pfitentes quã & baptizati. ¶ Item pfeſſio liberat pfitentẽ ab omni voto ſimplici ſiue ſit reale, ſiue pſonale, ſiue mixtũ. Qui ẽt ſi vouiſſet arctiorem religionem, pfitẽdo latiorem liberať, vt habeť.c.pe. de regularibus lib.6. Sed ſi erat votum reale & illđ erat certe eccleſiæ, vel alteri religioni factũ, & ius eis acqſitũ, tenebiť monaſteriũ illud implere, quãtum ſufficiunt bona illius profeſſi. Si vero vouerat dare eccleſiæ vel paupib⁹ abſolute vel non erat ius acquiſitum alicui ſed ſoli deo erat facta obligatio, tũc profitẽdo impleuit

pleuit votum, quia in ipſa ꝓfeſſione dedit ſeipſum, & omnia bona ſua deo & religioni. Sed ſi per votum ſolemne erat obligatus arctiori vel ēt equali religioni, ſi ſine licentia obtēta aliam profiteatur non liberatur à prima. Si aũt cum licētia p̄lati ꝓfiteretur latiorē, liberaretꝰ à voto ſolemni arctioris. Vltē p ꝓfeſſionē liberatur ꝓfitens ab omni debito humano pecuniario ex delicto vel quaſi ex contractu. Teneretur tñ monaſteriũ creditoribus ſatisfacere quantum bona illius quæ ad monaſterium venerunt ſufficiunt, ſicut ſupra in cap. de recipiendis declaratum eſt.

ℭ 2.l. Nouitiorum autem veſtes hoc modo bñdicantur in profeſſione. Verſ. Oſtende nobis domine miſericordiã tuã. ℞. Et ſalutare tuũ da nobis. Verſ. Dominus vobiſcum. &c. Oremus. Oratio. Domine Ieſu Chriſte q tegimen noſtræ mortalitatis induere dignatus es, obſecramus immenſæ largitatis tuæ abundãtiam, vt hoc genus veſtimentorum quod ſancti Patres ad innocentiæ & humilitatis indicium ferre ſanxerunt, ita bene ✠ dicere digneris, vt q hoc vſus fuerit te induere mereatur Chriſtum dominũ noſtrũ. Amen. Poſt modum aſpergantur aqua benedicta. In quolibet Conuentu habeatur liber particularis, ĩ quo ſcribantur omnes qui faciunt profeſſionem ibi, notãdo annum, menſem, & diē, & nomen Prælati recipientis ad profeſſionem, & ſub quo Magiſtro ordinis.

.l. ℭ Nouitiorum veſtes in eorũ ꝓfesſione bñdicantur.) Declaramus ꝙ hæc bñdictio veſtium ſumpta eſt ex capitulo. Statuimus, extra de regularibus, vbi ſic dicitur. Statuimus ꝙ in religionibus vbi non eſt diſtinctus patenter habitus nouitiorũ ab habitu ꝓfeſſorum, in ꝓfeſſione veſtes eorum. ſ ſcapulare & huiuſmodi debeant bñdici, vt ſic ſit diſtinctus habitus ꝓfeſſorum ab habitu nouitiorum, per hoc ꝙ eſt bñdictus, habitus vero nouitiorum non eſt bñdictus. Et ideo in ordine p̄dicatorum videtur ꝙ hoc deberet ſeruari, ꝙ nouitijs qñ recipinntur ad habitum nõ deꝫ ſcapulare bñdictũ.

Profeſſi

Profeſſi aũt qũ d̃ nouo ſibi faciũt ſcapularia deberẽt à p̃latis ſuis ea facere bñdici, quia ſcapulare bñdictum eſt habitus pfeſſorũ in ordine p̃dicatorũ. Fit tñ quotidie cõtrarium per ignorantiã vel per abuſum.

De Leui culpa. XVI. Capitulum.

Leuis .a. culpa eſt, ſi quis mox, vt ſignum factum fuerit nõ relictis omnibus, cũ matura feſtinatione differat ſe præparare, vt ad Eccleſiam ordinate, & cõpoſite, quando debuerit veniat. Si quis ad (Gloria) primi pſalmi non affuerit. Si quis in choro male legẽdo, vel cantando, offendẽs, nõ ſtatim ſe corã omnibus humiliauerit. Si quis diuino non intentus officio, vagis oculis, .b. & motu irreligioſo, leuitatem mentis oſtenderit. Si quis in Eccleſia, vel in dormitorio, vel in cellis aliquid inquietudinis fecerit. Si quis in choro riſerit, vel alios ridere fecerit. Si quis lectionem ſtatuto tempore nõ præuiderit. Si quis aliud cantare vel legere præſumpſerit, q̃ quod communis probat vſus.

¶ 2. Item leuis culpa eſt, ſi quis ad prædicationem vadens ocioſa locutus fuerit, vel egerit. Si quis diſſolute riſerit, chachinnis, vel ludis, dictis, vel factis alios ad ridendum concitauerit. Si quis oculos vagos per plateas vel villas eundo, ad vanitates frequẽter direxerit. Si quis in vigilia Annunciationis, & Natiuitatis Domini, in principio capituli per negligentiam non affuerit, vt pronũciatis, redemptionis noſtræ exordiis .c. corde & corpore gratias agat Redemptori. Si quis de via veniens eadem hora (ſi fieri poteſt) benedictionem accipere neglexerit, vel abſq; ea plus vna nocte moraturus exierit. Si quis ad lectiones dormierit. Si quis temporibus ſtatutis cum aliis lectionem auditurus non affuerit. Si quis libros interdictos legerit. ¶ 3. Item leuis

culpa eſt ſi quis Eccleſię, vel altaris ornamenta neglīgẽter tractauerit. Si quis veſtes ſuas, aut libros in loco ſtatuto honeſte non depoſuerit, vel neglīgẽter tractauerit. Si indumenta, vel alia fratri data vel conceſſa ſine ipſius licentia, p ſe alius acceperit. Si quis aliquid vtenſilium fregerit, vel perdiderit. Si quis cibi vel potus aliqd effuderit. Si liber in quo legendum eſt cuiuſcunque neglectu defuerit. Si quis aliquid dixerit, vel egerit vñ offendant fratres. ¶ 4. Itẽ leuis culpa eſt, ſi quis cibũ vel potũ abſq; benedictiõe ſumpſerit. Si quis in Cõuentum hora qua debet venire diſtulerit. Si quis ad capitulum vel collationem nõ venerit, vel communi refectioni nõ interfuerit. Si quis commune mandatum dimiſerit. Si quis clamans in clamatione ſua iurgium fecerit. Si quis eum à quo p clamatus fuerit, eodem die quaſi ſe vindicãdo, clamare præſumpſerit. ¶ 5. Item leuis culpa eſt, ſi quis cũ iuramento (vt loquendo fieri ſolet) aliquid negauerit, vel affirmauerit. Si quis turpem ſermonem, vel vaniloquium dixerit, vel (quod grauius eſt) ĩ vſu habuerit. Si quis eorum qui officiis deputati ſunt, in aliquo negligens repertus fuerit, vt ſunt Priores in Cõuentu cuſtodiendo. Doctores in docendo, ſtudentes in ſtudendo, ſcriptores in ſcribendo, cantores in officiis ſuis, procuratores ĩ exterioribus p curãdis, veſtiarii in veſtibus prouidendis, cuſtodiendis, & reficiendis, infirmorũ cuſtos in infirmis cuſtodiẽdis, procurandis & reficiendis, & mortuis neceſſariis miniſtrandis, & cæteri in officiis ſuis, vt iniunctum eſt eis. Clamatis vel proclamantibus ſe de ſupradictis, detur pœnitentia ſecũdum quod Prælato videbitur expedire.

Leuis .a. culpa eſt &c.) Declaramus ꝙ capitula de leui culpa de graui,& grauiori,& grauiſſima culpa, fuerunt edita ante primum capitulum gñaliſſimum,& in ipſo quod fuit celebratum.1228.fuerunt confirmata & ordinata. Et tunc temporis non erat adhuc edita illa conſtõ quæ declarat conſtõnes noſtras non obligare nos ad culpam ſed ad pœnam, ſed poſtmodum ad conſulendum paci totius ordinis et ad remouendũ ſcrupulum à conſcientijs fratrũ q timebant ne tranſgreſſio conſtõnum obligaret nos ad culpã, fuit poſtea in ſecundo capitulo gñaliſſimo celebrato Pariſius anno Dñi 1236. facta illa conſtõ & in ꝓhemio poſita. Et ſic añ ꝑfatam conſtõnem tranſgreſſio conſtõnum quo ad ea q̃ non ſunt eſſentialia nec hñt annexũ ꝓceptum vel contemptum,obligabat ad peccatum veniale, ſiue talis tranſgreſſio eſſet facta ex negligentia,vel inaduertentia,vel ex obliuione,vel ex leuitate,vel ex fragilitate,vel ex aliqua alia cã, Et pp hoc fuit poſitum capitulum de leui culpa, et capitulum de graui culpa,qa pro tempore faciens vel omittens aliquid eorum quæ continentur in prædictis capitulis,incurrebat eſſentialiter culpam leuem vel grauem &c. Poſt vero illam conſtõnem editam tranſgrediens ꝑdictas conſtões poteſt dici incurrere culpam nõ eſſentialiter ſed añcedenter & cõſecutiue. Añcedenter quidem ſi ipſa tranſgreſſio fiat ex negligentia,incurrit tranſgreſſor culpam venialem,quam non icurreret ſi talis trãſgreſſio fieret ex fragilitate,vel ex inaduertentia vel ex obliuione vt dicit S. Th. ſecunda ſecũdæ.q.186.ar.9. Si ergo ex leuitate ſeu ex leui negligentia hmõi ſtatuta trãſgrediãtur dicitur leuis culpa, ſi vero ex maiori negligentia vel ex parua malitia, talis tranſgreſſio fiat,dicitur grauis culpa. Si aũt fiat ex grauiori malicia,dicetur grauior culpa, & ppea ponunt hic capitula d̃ leui,grauĩ,& grauiori culpa. Hac ẽt de cã capitulum quotidianum in quo fratres de hmõi tranſgreſſionibus ſe accuſant, dicitur capitulum de culpis. Dicitur ẽt tranſgreſſio ꝑdictorum ſtatutorum culpa,non eſſentialiter ſed cõſecutiue,pp pœnam taxatam vel taxandam ꝓ hmõi tranſgreſſionibus,quæ non ſolet inferri niſi pp culpam. Vel dicitur culpa ſi non fecerit pœnitentias taxatas à conſtõnibus vel taxandas à ꝑlatis, quia tunc incurrit culpa. .b. ¶ Motu irreligioſo leuitatem mentis oñderit.) Declaramus ꝙ quàmuis motus irreligioſus

gloſus leuitatem mētis oſtendens, & riſus diſſolut⁹; & vagus & vanus oculorum aſpectus; & ocioſus ſermo, turpis & vaniloquus & alia hmõi ſint eētialiter peccata venialia, non tñ ideo pctā ſunt, qa per cõſtõnes noſtras ſūt prohibita, ſed qa de ſe ſunt mā la. Et ideo ex trāſgreſſionibus prædictorum nõ ſolum obligamur, ad pœnam taxatam vel taxandam, ſed ēt ad venialem culpam. .c. ¶ Corde, & corpore gratias agant.) Declaramus ꝙ in vigilia Annunciationis quando à lectore pronunciatur annūciatio dñica, & in vigilia Natiuitatis dñi qñ dicit (Ieſus Chriſt⁹) &c. debent fratres humiliter ſe pſternere extenſo toto corpore ſuper terram, non ſuper vētrem ſed ſuper vnum latus & in longum, vnam tibiam ſuper aliam tenendo, & non debent ſurgere niſi ſaltem poſt vnum pater noſter ſignum factum fuerit à prælato.

De Graui culpa. XVII. Capitulum.

GRauis .a. Culpa eſt, ſi quis inhoneſte in audientia ſæcularium cum alíquo contenderit. Si frater cum fratre intus, vel extra, lites habuerit, Si quis alicui fratri opprobrium dixerit. Si quis mēdacium de induſtria dixiſſe deprehēſus fuerit. Si quis ſilentium .b. non tenere in conſuetudinem duxerit. Si quis culpam ſuam, vel alterius defenderit. Si quis in illum à quo proclamatus eſt, vel in quēlibet alium maledicta, ſeu verba inordinata, & irreligioſa malicioſè inuexiſſe depræhenſus fuerit. Si qs fratri præteritam culpam ꝓ qua ſatisfecit iproperauerit, ¶ 2. Item grauis culpa eſt, ſi quis mala de fratribus, aut patribus, vel domibus ſuis, vel ſororibus malicioſè euomuerit, quæ teſtimonio fratrum ſuorum probare nequiuerit. Si quis abſq; licētia .c. & magna neceſſitate eqtauerit, vel carnes comederit, vel ēt in via pecuniam portauerit, vel portari procurauerit. Si qs procedens vbi fœminæ ſūt oculum fixerit (ſi tamē hoc in vſu habuerit) vel cū fœmina ſolus non de confeſſionibus, vel honeſtis locu

tus fuerit. Si quis ieiunia ab Eccleſia inſtituta fregerit ſine cauſa & licentia .d. Si qs literas alicui miſerit, vel ſibi miſſas legerit, quas primitus ſuo Præſidenti nõ oſtẽderit. Magiſtris i theologia, & Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, & pdicatoribus gñalibus dũtaxat exceptis.

GRauis .a. culpa eſt &c.) Declaramus ꝙ q̃uis multa in hoc capitulo contineanť q̃ ð ſe culpa sũt, ſicut dicere obprobrium fratri, vel mendaciũ de induſtria dicere, vel verba male dicta & inordinata & irreligioſa malicioſe proferre. mala de patribus & fratribus enomere, ieiunia ab eccleſia inſtituta ſine cã & licentia frangere. & alia hmõi, non tñ ideo culpa sũt qa à conſtitutionibus ſint prohibita, ſed qa de ſe mala ſunt. Vnde transgreſſor in talibus duplicẽ incurrit pœnam, vnam. ſ. ſacramẽtalem, ex eo ꝙ culpam committit quæ non poteſt deleri niſi per contritionem, & cõfeſſionem, quando culpa eſt mortalis, aliam vero pœnam incurrit ex eo ꝙ trãſgreditur conſtõnẽ, quã ſi facere noluerit vel contẽpſerit incurrit aliam culpam videlicet inobedientiæ. .b. ¶Si qs ſilentium non tenere in cõſuetudinẽ duxerit.) Declaram' omnem fratrẽ aſſuetũ ad quoſcũq; defectus debere puniri pena grauis culpæ, ſicut vult conſtõ de aſſuetis ad ſilentij fractionem, ſicut fuit declaratum apd Venetias. 1357. Declarantes ẽt ꝙ ꝗuis aliqs frequẽter & ex cõſuetudine tranſgrediať conſtõnes, vt fractionem ſilentij & huiuſmodi, nõ pp hoc põt dici ꝙ illas ex contemptu tranſgrediatur, qa illa cõſuetudo põt ex fragilitate vel ex negligẽtia, vel ex aliqua alia cã pcedere, ſicut dicere ocioſa, quod de ſe ẽ veniale, ſi qs cõtinue & pluries & ex conſuetudine talia ocioſa dicat nõ diciť de ſe agere ex cõtẽptu, vt peccet mortaliter, quia pctm̃ veniale q̃ tũcunq; itereť nunq; efficitur mortale. Et eadem rõne tranſgreſſio conſtõnis quantũcũq; per conſuetudinem iteretur, nunquàm obligat ad peccatum mortale. Quia tñ talis cõſuetudo diſponit ad cõtemptũ: grauius punitur ꝙ ſimplex trãſgreſſio & rara. .c. ¶Si qs abſque licentia & magna neceſſitate eqtauerit, & carnes comederit.) Declaramus ꝙ cum eqtare maxime repugnet ſtatui mendicantium q ex eleemoſynis viuunt, nullus frater ordinis noſtri ſine neceſſitate, & licentia (qñ habet platum in promptu)

vel

vel ſine magna neceſſitate de-
bet eqtare, ſed pedes vadat. Et
ſi ſecus factū fuerit grauiter pu
niantur tranſgreſſores ſicut fuit
ordinatum in.c. Pariſius. 1264.
Et apud Ferrariam in.c. 1290.
ordinatum fuit ꝙ conſtō de nō
eqtādo ſtrictiſſime obſeruari de
beat. & maxime ꝑ territoria vbi
conuentus habemus, & ꝙ tranſ
greſſores per priores prouincia
les & per viſitatores acriter, &
grauiter puniri debeant. ¶ Item
declaramus ꝙ in capitulo Pari
ſius. 1269. fuit ſtrictisſime pro-
hibitum ne fratres alibi quàm
in infirmatijs carnes aut pulmē
ta cocta cum carnibus vel cōdi
ta cum ſagimine comedere ꝑſu
merent, & ꝙ fratres itinerantes
nec carnes nec cibos in qbus e-
uidenter apparent carnes trite
vel conciſe vllomodo comede
rent. Et in.c apud Montem Pe
ſulanum. 1294. ſic dicitur. Inhi-
bemus fratribus vniuerſis diſtri
cte ne extra conuentum carnes
comedant, nec ēt cum principi
bus & prælatis, ēt ſi ſuper hoc
aſſerant ſe priuilegium habere.
Et q contrafecerint grauiter pu
niantur. Fratres ēt infirmi i lo-
cis vbi conuentū habemus nul
lo mō carnes comedāt extra cō
uentum. Et q in hoc contrafe-
cerit, vel diſpenſauerit grauius
puniatur. Declarantes ꝙ præ-
lati poſſunt cum fratribus ſuis
etiam extra caſum infirmitatis
ex cauſa rationabili quantum
ad eſum carnium diſpenſare.
Subditi autem non debent ſine
licentia vel magna neceſſitate
carnes comedere. .d. ¶ Si qs li
teras alicui miſerit &c.) Decla
ramus ꝙ in.c. Pariſius celebra-
to. 1234. ſic fuit ordinatum.
Volumus & ordinamus ꝙ nul-
lus prior in hoc deferat alicui
qn literas accipiēdas & mitten
das legat. Et in alio capitulo.
1243. ibidem celebrato fuit or-
dinatum ꝙ fratres non mittant
literas ēt non ſigillatas, nec re-
cipiant ſine licentia ſui prælati.
Et in alio.c. ibidem celebrato.
1264. ſic dicitur. Fratres, q mi-
ſerunt vel in poſterum miſerint
literas vel memorialia non oſtē
ſa prælato ſuo, vel ſibi miſſa le
gerint niſi habita prius licētia,
grauius puniantur. Et in.c. Tre-
ueris. 1289. ſic dicit̄. Inhibem⁹
diſtricte ne fratres literas vel ce
dulas vel alia quæcūq; memo-
rialia legant, vel tranſmittant,
vel ſibi tranſmiſſa aperiant, ſine
eorum ſuperiorum inſpectione
vel licentia ſpāli. Et hoc idem
fuit in diuerſis alijs capitulis or
dinatum.

¶ 3. Pro .e. huiuſmodi cul
pis, & his ſimilibus, veniam
petentibus, & non procla-
matis, tres correctiones i ca

pitulo dentur, & tres dies i pane & aqua ieiunent. Clamatis vero, vna dies, & vna correctio ſuperaddantur. Præter hęc aūt pſalmi & veniæ ſecundum quod diſcretioni Rectoris viſum fuerit, pro qualitate culparum iniungantur. Eadem pœna digni ſunt, qui poſtquā miſsi fuerint, ſine licentia reuerti præſumpſerint, .f. vel vltra terminum ſibi aſſignatum moram fecerint, ſine rationabili cā, vel ſi quis ꝓ victu & veſtitu, vel qualibet alia re murmurauerit. Caueat autem quilibet frater, nè proclamet aliquem in capitulo de crimine (etiā de auditu) niſi ipſum crimē poſſit probare. Quod ſi accuſatus negauerit, & accuſans in probatione defecerit, pœna accuſato debita puniatur. Ne autem vitia occultentur, Prælato ſuo denunciet quod viderit vel audierit.

¶ Pro hmōi culpis & his ſimilibus veniam petentibus.)

Declaramus ꝙ fratres de his q̃ continenť in iſto.c.& in,c.de leui culpa tenenť ſe in.ca.de culpis accuſare & pœnitentiam ſibi iniunctam facere, aliter icurrerent culpā inobedientiæ. qa ſupra in.c.de ſilentio dictum ē, ꝙ fratres debent ſe de ſilētio ſicut de alijs culpis in cap. accuſare. Et de cap. quotidiano diciť ꝙ fratres q ſe reos intellexerint humiliter culpas ſuas cōfiteanť ✠.f. Item declaramus fratres exeūtes à cōuētu ſine licētia, vel cū ſocio nō ſibi à ꝓlato deputato, debeť puniri eadē pœna, qua puniūť in conſtōnibus hi, qui vltra terminum ſibi aſſignatum moram fecerint, vel ſine licentia reuerti preſumpſerint, ꝓut exprimiť in ca. de graui culpa ſicut declaratum fuit Rom. 1558.

De Grauiori culpa. XVIII. Capitulum.

GRauior .a. culpa eſt ſi quis per cōtumaciam, .b. vel manifeſtam rebellionem inobediens Prælato ſuo extiterit, vel cum eo intus vel foris .c. proterue contendere auſus fuerit. d. Si quis percuſſor fuerit. .e. Si quis crimen capitale, ideſt pœna mortis in ſæcu-

lo puniendum cōmiſerit. .f. Si quis procurauerit ꝙ ipſe vel alius eximatur, via nō iuridica, à poteſtate ſui Prælati. Si quis rem ſibi collatam receperit, de his quæ prohibentur recipi. Si quis rem ſibi collatā celauerit, quem beatus Auguſtinus furti iudicio dicit eſſe condemnandum. .g. Si pclamatus cōuictus fuerit, ſponte ſurgat, & veniam petens ſceleris ſui immanitatem lamentabiliter proferat, & denudatus (vt dignam recipiat ſuis meritis ſententiam) vapulet quantum placuerit Prælato, & ſit omnium nouiſſimus in Cōuentu, vt qui culpam perpetrādo, nō erubuit membrum diaboli fieri, ad tempus (vt reſipiſcat) ſequeſtretur a cōſortio ouium Chriſti.

Grauior .a. culpa eſt ſi qs p contumaciam &c.) Declaramus ꝙ tranſgreſſoribus ſcienter pceptorum & obedientie ſuperiorum ſuorum pōt & debet imponi p hmōi tranſgreſſione per præſidentē pœna grauioris culpæ, ſicut fuit declaratū apd Caſtras. 1352. .b. ℭ Vel manifeſtam rebellionem.) Declaramus ꝙ manifeſta rebellio ē qn̄ ſubditus pertinaciter verba ſui plati contemnit. Puta cum plastus dicit volo omnino ꝙ facias hoc, & ſubditus dicit Nolo facere. Et ſic obedientiam ſui plati tranſgrediens debet pœna grauioris culpæ puniri, ſicut declaratum fuit apud Perpinianū 1427. vnde S. Tho. ſcd̄a ſcd̄æ. q. 39. ar. j. ad ſcd̄m dicit, ꝙ tūc aliqs dicit cum rebellione plato ſuo non obedire, qn̄ pertinaciter eius mandata contemnit, & iudicium ſui ſuperioris ſubire recuſat. .c. ℭ Proterue contendere auſus fuerit.) Declaram⁹ ꝙ proterua contentio eſt improba & peruerſa ſeu ſupba diſceptatio vel impugnatio verborū cum tumultu. Vnde proterue contendere cum plato, nihil aliud eſt, ꝗ verba ipſius verbis tumultuoſis vel clamoſis improbe & peruerſe ſeu superbe ipugnare. Et talis debet puniri pena grauioris culpæ. ¶ Item declaramus ꝙ null⁹ ſub pœna grauioris culpæ, debet pſumere aſſerere priorem ſui cōuentus nō eſſe priorem, nec ab eius obedientia ſe ſubtrahere, donec p ſuperiores (ſi quod dubium eſt.) fuerit declaratum, ſicut in cap. apud Valentiā. 1364. fuit decla

ratum. ¶Item quicunq; frater ſine licentia ſui ſuperioris extra cōuentum ēt cum ſocio diſcurrere pſumpſerit, pœnam grauioris culpæ ſe nouerit incurriſſe, quam ſub precepto per preſidētem facere cogatur. ✠ Sed vide declarationem ca. gñalis poſitam in fine precedentis cap. d. ℭSi quis percuſſor.) Declaramus ꝙ ſiquis aliquem quocūque inſtrumento enormiter percuſſerit, ſuper eius abſolutione Prior prouincialis conſulatur, & interim ipſe percuſſor ab alijs ſequeſtreť. Eo autem abſoluto pœna grauioris culpæ puniať, quam ſaltem duobus menſibus integraliter facere teneať ſicut fuit ordinatum in.ca.apud Londonas.1314. e. ℭSi qs crimen capitale commiſerit.) Declaramus ꝙ crimen capitale de quo loquitur conſtō, eſt peccatum mortale, quod in committente inducit infamiam, ſicut ſacrilegium, homicidium, adulteriū, fornicatio, furtum, rapina, falsū teſtimoniū, ebrietas asſidua, & ſi qua ſunt ſimilia, quæ in committente infamiam inducunt. Pro talibus imponenda eſt pœna grauioris culpæ. Verum pro furto & lapſu carnis vel pro homicidio vel quocūq; alio crimine pro quo in ſæculo mortem mereret, vltra prædictam pœnā debet carceri mancipari. f. ℭSi qs procurauerit ꝙ ipſe vel alius eximať à poteſtate ſui prælati.) Declaramus ꝙ quicunq; procurauerit correctionem de ſe vel de alio factam, vel aſſignationē quācūq; per perſonas extra obedientiam noſtri ordinis cōſtitutas ipedire, pœna grauioris culpæ puniať, & omnibus gratijs, ordinis ſit priuatus, nec ad ipſas reſtitui poſſit niſi per Magiſtrū ordinis, vel capitulum gñale. Et eādem pœnam volumus incurrere eos qui per perſonas extra obedientiam noſtri ordinis conſtitutas procurauerint ꝙ frater aliquis de prouincia vel de conuentu aliquo expellať, ſicut fuit ordinatum in cap.apud Caturcium.1319.& apud Rothomagum. 1320. ¶Item declaramus ꝙ ſi qs frater ſubditus vel ꝑlatus inducat aliquem fratrem per ſe vel p aliū ad electionem cuiuſcūq; prælati aut officialis noſtri ordinis, ſi i hoc deprehēſus fuerit, pena grauioris culpæ puniať, & ſit per triennium omni voce actiua & paſſiua priuatus, ſicut fuit ordinatum in.c. Pariſius.1286.& Burdegalis. 1287.& apud Lucam. 1298. g. ℭSi proclamatus conuictus fuerit.) Declaramus ꝙ licet ſecundum iura cōuictus propriæ dicať qui per teſtes in iudicio conuincit, tñ conuictus ēt dicit quī prælato ſuo peccatum ſuū

fate͂ coactus per aliquam excõmunicationem, ſiue per īcluſionem, ſiue per diſciplinas, & alias pœnitentias. Vnde taliter cõuictus illas eaſdem pœnas conſtõnis incurrit, ſicut fuit declaratũ in .c. apud Tholoſam 1328 Accuſatus ãt à pluribus nõ conteſtibus. ab vno đ vno actu, ì ſecundo de alio eiuſdem ſpeciei, talis non eſt conuictus, nec põt ſententialiter condemnari, ſed bene poteſt ad qõnes poni. Similiter qñ contra aliquem fratrem habētur teſtimonia ſecularium põt arctari ad dicendum veritatem & ad qõnes poni, potiſſime qñ infamia contra eum laborat, ſicut fuit alias declaratum, vcz apud Ferrariam. 1362 vnde Petrus de Palude dicit, ꝙ ſi infamia precedēte duo teſtes ſæculares deponunt contra fratrem aliquem, talis poteſt ſeparari, & veritas ab eo extorqueri. Immo vt idem dicit infamia & vna violenta ſuſpitio, vel infamia & vnus teſtis ſufficiunt, ad ſeparationem fratris puniendi. Et talis ſic ſeparatus tenetur iudici dicereveritatem de crimine đ quo ē infamatus, tã đ ſe ꝙ͂ de alio, qa mētiri in iudicio eſt mortale. Eo ãt ipſo quo qs vnũ crimē habet ꝑpter quod iudex iuſte inquirit & procedit cõtra eũ, ex hoc ipſo de alijs criminibus põt inquirere ēt ſi ſint ſibi occulta, quia non ꝑpter occultationem peccati ſed ꝑꝑ occultationem peccatoris prohibeť hõ de occultis iudicare. Vbi ergo per vnum crimen iam ē diſfamatus eſſe peccatoř, debet ēt de alijs criminibus dicere veritatem. hæc ille. Nõ põt tñ talis ſic diffamatus per ſententiã cõdēnari, niſi per duos teſtesvel ꝑ propriam confeſſionem fuerit conuictus. ✠ Hoc vltimum dictum Petri. 5. eo ipſo quo quis vnũ crimen hēt ꝑꝑ quod iudex iuſte inquirit & procedit cõtra eum, ex hoc ipſo de alijs criminibus põt inquirere, ēt ſi ſint ſibi occulta, impugnatur, & expugnať à Caietano, ſecũda, ſecũde q. 69. ar. primo, & ſecũdo, ideo caueant prælati, ab hmõi Inquiſitione, quia peccant ipſi precipiendo, & ſubditi non tenētur obedire.

¶ 2. Pœna autē ſequeſtrationis tunc tantum locum habeat, quãdo propter peccatum mortale ad pœnam grauioris culpæ quis eſt dãnatus. In Refectorio quoque ad communem menſam cum cæteris non ſedebit, ſed in medio Refectorii, ſuper .h. nudam terram comedet, & prouidebitur

ei ſeorſum panis groſſior, & potus aquæ, nec reliquię prandii ſui cum aliis miſceantur, vt cognoſcat ſe ita ſequeſtratum à cõſortio aliorum, quod priuetur (niſi p pœnitentiam redeat) conſortiis Angelorum. Ad canonicas horas, & grãs poſt comeſtionem, ante hoſtiũ Eccleſiæ tranſeuntibus fratribus proſtratus iaceat, dũ intrant & exeunt. Nullus autem ſe audeat coniungere illi, vel aliquid mandare. ℂ 3. Prælatus tamen (ne in deſperationem labi poſſit) mittat ad eum qui ẽ in grauiori culpa ſeniores, qui cõmoneant eum ad pœnitentiam, prouocent ad patientiam, foueant per compaſſionem, hortentur ad ſatiſfactionem, adiuuent per ſuam interceſſionem, ſi viderint in eo humilitatem cordis. Quibus etiam ſuffragetur totus Conuentus .i. Nec renuat Prælatus cũ eo facere miſericordiam, Et ſi videbitur ei, denuo vapulet ad pedes ſingulorũ, primo Prelati, deinde vtriuſq; lateris ſeſſorum. Talis quandiu erit in hac pœnitentia non communicet, nec veniat ad oſculũ pacis. Si Prædicator eſt, predicationis officium non exerceat. Non noteur ad aliquod officiũ in Eccleſia, nec vlla ei committatur obediẽtia, nec vocem habeat (niſi in ſui accuſatione) ante plenariam .K ſatisfactionem, vel donec p Magiſtrum ordinis .l. aut Diffinitores capituli generalis vel prouincialis fuerit reſtitutus. Si fuerit ſacerdos vel diaconus, his officiis nonfungatur, niſi poſtmodum religioſe conuerſatus fuerit.

.h. ℂ Super nudam terram.) Declaramus ꝙ in Refectorio p ſedentibus in terra pro grauiori culpa debet hẽri aſſer aliquis immediate iuxta terram ſuper quem ponantur cibaria. vcz panis & aqua, & ipſi debẽt ſedere ſuper nudam terram. Pro alijs vero qui ſedent in terra pro ſilẽtio vel alijs defectibus, debent haberi aſſeres ſuper quos ſedeant, &

ant,& aliqua menſa vel forma
lignea ſeu bācheta ſuper quam
comedant. .i. ❡Nec renuat p̄
latus cū eo facere miſericordiā)
Declaramus ꝙ qn̄ frater aliquis
accuſatur ď aliquo graui & per
teſtes cōuincitur, vel ipſe in lo
co indicij confitetur, prælatus
non poteſt ei parcere quantum
ad pœnas priuatiuas quæ in no
ſtris conſtōnibus continentur,
nec ēt debet ei parcere à penis
poſitiuis. Poteſt tn̄ in his parce
re de conſilio diſcretorum. Lo
cus āt iudicij ē capitulū vel diſ-
finitoriū vel alius locus vbi sūt
conſiliarij cōgregati, vt iudicia
liter agatur cōtra eum. In ſecre
to tn̄ poteſt in omnibus diſpen
ſare ſicut fuit declaratum in ca.
apud Montempeſulan̄. 1271. &
1294. Et ſi dicat ꝙ cum confeſ
ſo mitius eſt agēdum & per cō
ſeqn̄s tales pœnæ ſunt ei remit
tendæ, dicendum eſt ꝙ in pœ
nis poſitiuis puta ꝙ ſtet in carce
re, ꝙ comedat in terra in pane
& aqua cum ꝓſtrationibus tot
diebus, ꝙ dicat tot pſalteria, &
accipiat tot diſciplinas, ſi ſpon
te confitet̄; cum eo mitius ē agē
dū, & quo ad hmōi pœnas pōt
prælatus ei parcere de conſilio
coñ coram quibus iudicialiter
cōfeſſus eſt. Sed quo ad pœnas
priuatiuas puta ꝙ ſit priuatus
voce actiua vel paſſiua vel gra
tijs ordinis, vel officio prædica
tionis, & alijs hmōi q̄ in noſtris
conſtitutionibus continent̄, &
quæ sūt canonis late sniæ, non
poteſt prælatus ēt cum ſponte
confeſſo diſpēſare, ſed hoc per
tinet ad magiſtrū ordis, vel ad
diffinitores cap. generalis vel ꝓ
uincialis, ſicut fuit declaratum
Tholoſe. 1328. & Colonię. 1301
& Baſil. 1473. .k. ❡Añ plena
riam ſatisfactionem.) Declara
mus ꝙ cum ad plenariam alicu
ius debiti ſatisfactionem alterū
duorum requirat̄, vcz aut debi
ti ſolutio ex parte eius qui ſatiſ
facere tenet̄, qn̄ vcz ſoluit debi
tum, vel debiti relaxatio ex par
te illius qui poteſt debitum
relaxare, quando videlicet il-
le cui ſatisfaciendum eſt remit-
tit debitum, ita in propoſito
ſi ille qui eſt ī grauiori culpa ſit
adiudicatus ad faciendum talē
pniam vſq; ad vnum menſem
vel ad alium terminū & pniam
ſibi iniunctam facit, vel prælat⁹
qui poteſt talem pniam remit
tit vel relaxat, dicit̄ plenè ſatiſ
feciſſe, ſicut fuit declaratū apď
Tholoſam. 1328. .l. ❡Ac donec
per magiſtrum ordis.) Declara
mus ꝙ iſta clauſula fuit in cap.
apď Montempeſulanum. 1316.
confirmata, cum duobus capi
tulis īmediate præcedētibus fu
iſſet inchoata & approbata. Vñ
ibi ſic dicit̄. Confirmamus hāc
in c. de grauiori culpa vbi dicit̄

niſi per magiſtrum ordinis. deleat & dicat ſic, Ac donec per magiſtrum ordinis. Et ita videt ꝙ ille q eſt in grauiori culpa nō poſſit habere vocem actiuā vel paſſiuam, nec illis officiis qbus eſt priuatus fungi niſi prius ſatisfecerit & per magiſtrum ordinis vel per diffinitores fuerit reſtitutus ✠ ℂ At in cap. Rom. 1518. in conſtōnem redactū fuit quod per duo capitula immediate præcedentia fuerat inchoatum & confirmatum, vcz ꝙ copulatiua mutaret in diſiunctiuam & dicat, vel donec per magiſtrum &c. ac ppea ille q ē in grauiori culpa, cum primū ſatisfecerit pōt illis officijs qb⁹ priuatus fuerat fungi & voce actiua vel paſſiua potiri, abſq; noua reſtitutione a Magiſtro ordinis vel diffinitoribus expectāda, niſi forte in ſententia priuationis eſſet expreſſum, ꝙ illis nō fungatur, donec fuerit reſtitut⁹.

ℂ 4. Si quis autem (quod Deus auertat) in peccatum carnis lapſus fuerit, aut furtum cōmiſerit, quod ſit notabile iudicio diſcretorum, vel literas Magiſtri ordinis, vel Priorum prouincialiū, vel eorum ſigilla falſificaue rit, vel falſificatis ſcienter vſus fuerit, aut in Prælatum ſuū manus iniecerit temerē violentas, aut quemcunq; letaliter vel grauiter & atrociter percuſſerit, aut infra ſepta Monaſterii ſuper ſe arma inuaſiua portare pſumpſerit, aut aliquod prędictorum fieri fecerit, carcerali cuſtodiæ .m. mancipetur. ℂ 5. Si quis etiam alteri fratri ordinis, vel ipſi ordini crimen falſo impoſuerit, propter quod crimen ſecūdum noſtrarum ſeriem Conſtitutionum frater aliquis carcerem mereretur, aut crimina quæcunq; huiuſmodi fratrum ſecularib. perſonis, & extra obedientiam noſtri ordinis conſtitutis reuelauerit, vñ fratri, vel ordini infamia, vel damna fuerint ſubſecuta, modo cō ſimili carcerali cuſtodiæ mā cipetur. Et nolumus quod huiuſmodi ordinis deſtructores poſſint (niſi per Magiſtrum ordinis, vel generale capitulum) liberari. Idē dicimus de fratribus, qui in

uenti fuerint ad taxillos luſiſſe, aut in ſententiam excommunicationis à quocũque iudice noſtri ordinis rite latam ſcienter incidiſſe. Quos etiam pœnę carceris volumus ſubiacere.

.m. ℭ Carceri mancipet.) Declaramus ꝙ priores non poſſunt, nec debent ꝓprio iudicio incarcerare fratres ſine conſilio diſcretorũ. Et ſic incarcerati ſi inuenti fuerint culpabiles, non debent inde extrahi vel liberari ſine licẽtia Prouincialis. ſicut fuit declaratum in cap. apđ Argentinam. 1326. & apud Tholoſam. 1328. Declarantes ꝙ illi ꝓprie carceri mancipati intelligũtur, q per diffinitiuã ſniam ſunt carceri condemnati. Qui vero ad inquirendam veritatem ſunt in carcere retenti, dicunẽ ſeparati vel arreſtati, ſicut fuit declaratum apud Rothomagũ. 1320 ¶ Item declaramus ꝙ Papa Ioãnes 22. ordinauit ꝙ frater q fuerit carceri iudicialiter mãcipatus ſemota omni crudelitate ſecundum quantitatem & qualitatem ſuorum exceſſuũ debet in eodem carcere teneri, & etiã alijs diſciplinis et abſtinẽtijs puniri, ita ꝙ rigor carceris extermi nium non pariat, ſed ad melius prouocet delinquentẽ. ¶ Itẽ declaramus ꝙ Bonifacius ꝑꝑ. 8. in bulla q̃ incipit. Ad augmẽtũ ſtatuit & ordinauit ꝙ ꝑlati ordinis noſtri ad quos punitiones, & correctiones fratrum delinquentium ſpectant, poſſint libere punire & corrigere fratres d̃linquentes ſecundum conſuetudines approbatas & inſtituta ipſius ordinis gñaliter facta, & ẽt facienda, rimulis & apicibus iuris, ac ẽt ordine iuris poſtpoſitis. Nec licet eiſdem fratribus ab ordinis punitionibus & correctionib' aliquaten' appellare. ¶ Item declaramus, in cap. Ro: 1558, Decretum fuiſſe contra facinoroſos hoc modo ✠ Denunciamus, ĩ noſtro diffinitorio fuiſſe concluſum & decretum, ꝙ Reuerendi prouĩnciales cũ ſuo diffinitorio, vel cũ quatuor patribus prouinciæ, aut q fuerunt aliquando diffinitores prouincialis apituli, delictis maiorib. & facinoroſis hominibus poſſint adhibere pœnas extraordĩnarias (ẽt triremium) in delictis grauiorib. apđ ſæculares notis. ¶ Item declaramus ꝙ priores ꝓuinciales debent facere ꝙ ĩ omnibus conuentibus ſuæ prouinciæ ſint firmi & fortes carceres vbi puniantur criminoſi & rebelles, ſicut ordinatum fuit Bononiæ. 1238. & Lugduni. 1274. & apud Argentinam. 1296. Volentes ꝙ ordinatio facta in cap.

apud Carcaſſonam. 1378. que ē
inſraſcripti tenoris obſeruetur.
Firmiter mandamus obſeruari
vt qcūq; frater alium fratrem d
carcere extraxerit vel ad exeun
dum ſeu ad frangendum carce-
rem per inſtrumentum aliquod
alicui incarcerato per ſe vel per
alium miniſtrauerit, carceri rea
liter & de facto mancipet. Et ī
cap. apud Lucam. 1288. & apud
Tholoſam. 1372. ſic dicit. Volu
mus, & ordinamus q quicunq;
frater noſtri ordinis ad libera-
tionem alicuius fratris incarce-
rati operam dederit efficacem,
ex vi pñtis ſtatuti ipſo facto ex-
communicationem incurrat, &
pœnæ grauioris culpæ ſubiace
at, declarantes q fratres incar-
cerati non ſunt ipſo facto bonis
& rebus ſibi conceſſis priuati,
ſed debent cōſeruari vt poſſint
ſuo tempore eis reſtitui, ſi ſupe-
riores hoc expedire iudicauerit
vel ad conuentus ſuos, vel ad
eos in quibus detinent deputa
ri, ſicut fuit ordinatum apud
Perpinianum. 1327. & apud
Bruges. 1369. & in cap. Ge-
nuen. 1513. ordinatum fuiſſe, q
ſuadens alicui fratri fugā ex car
cere, aut qūolibet coadiuuans
adhoc, ſit ipſo facto priuat⁹ vo
ce actiua & paſſiua, & pœnæ
grauioris culpæ ſubiaceat, per
dies x. intra menſē adimplēdæ,
frangens autem ſeram, propte-
rea carceri per tres mēſes depu
tet, ita q elapſis tribus menſi-
bus poterit à prælato liberari.

¶ 6. Si quis autem tale .n.
quid extra Monaſteriū cō-
miſerit, frater qui cum eo ē
ſtudeat eius exceſſum Præ
lato quantocyus corrigen-
dum intimare. Correctus
vero, ad locum, in quo tale
quid commiſit, vlterius nō
redeat, niſi ita religioſe con
uerſatus fuerit quod p Diſ
finitores generalis vel pro-
uincialis capituli illuc reuer
ſurus iudicetur. Si vero hu-
iuſmodi peccatum occultū
fuerit, diſquiſitione ſecreta
ſecūdum tempus & perſo-
nam condignam agat pę
nitentiam. ¶ 7. o. Si quis
autem de mala familiarita-
te notabiliter ſuſpectus fue
rit, & poſt admonitionem
à Prælato de conſilio diſcre
torum fratrum corā eiſdē
pluries ſibi factā, ſe non cor
rexiſſe deprehenſus fuerit,
præcipiatur ei in virtute ſā
ctæ obedientiæ per Prelatū
coram illis, corā quibus mo

nitus

nitus fuerat, ſi præſẽtes fue
rint, vel coram aliis diſcre
tis de cõſilio eorũdem, vt à
tali familiaritate deſiſtat.
Quod ſi talẽ præceptũ trãſ
greſſus fuerit, poſtquã hoc
legitime conſtiterit, tanquã
reus & conuictus de ſuſpe
cto crimine habeatur.

iii. ❡ Si quis tale quid extra mo
naſterium commiſerit.) Decla-
ramus hanc culpam ad lapſum
carnis, iuxta conſtõnis ſeriẽ tan
tummodo debere referri ſicut
apud Burdeg. 1324. fuit declar.

.o. ❡ Si quis autem de mala fa
miliaritate.) Declaramus ꝙ re
ligioſi debent euitare conſorti-
um & familiaritatem mulierũ,
tum ꝑpter periculum, qa multi
Epi & clerici poſt magnalia &
ſigna mirãda ſanctitatis naufra-
gati noſcunt propter mulierũ
conſortia, vt dicit Aug. tum ꝑꝑ
infamiam quam ex tali familia
ritate incurrunt, & bonum no-
men amittunt, quod magis de-
bet conſeruari ꝙ̃ diuitiæ, tũ ter
tio ꝑꝑ notam mali exempli, qa
cum viri perfecti inherent præ-
dictis familiaritatibus, dant oc-
caſionem minoribus idem faci-
endi, & cum ſint infirmi de faci
li in peccatum corruũt. Vñ nec
ꝑꝑ vtilitatem tp̄alẽ, nec ꝑꝑ deſi
derium ſalutis debent religioſi
cum mulieribus nimiam cõuer
ſationem aut familiaritatẽ ha-
bere, ſicut dicit Aug. Eſt aũt tri-
plex genus fœminarum quarũ
conuerſationem & familiarita-
tem debent religioſi fugere, ꝙ
de religioſis viris magis tentan
tur ꝙ̃ alie: Primum eſt genus fe
minarum quæ ſunt innupte, &
continẽtes & maxime iuuenes.
Quia cum tentatio carnis ſit cõ
tinue in earum natura, facilius
tentant iſte ꝙ̃ cõiugatæ vel alie
fœminæ quæ cum aliis libidi-
nem explent. Et ideo apoſtolus
reddit cautum Timotheũ à cõ-
uerſatione talium, primæ ad Ti
motheum v. Secundũ genus eſt
fœminarũ illarũ quæ inter con
tinentes viuunt ſub ſpẽ vel ha-
bitu ſanctitatis. Et iõ cum nõ au
deãt habere familiaritatẽ cum
mundanis ꝑꝑ ſpẽm vel habitũ
ſanctitatis, facilius effundũt ſu-
as tentationes in viros ſanctos
cum quibus frequentius cõuer
ſant. Vñ Aug. dicit ꝙ nõ minus
cauendum eſt à conſortio & fa
miliaritate fœminarum q̃ ſunt
bonæ indolis & piæ conuerſa-
tionis, ꝙ̃ ab aliis, qa ſub affectu
pietatis pleruq; ſe ſupponit viſ
cus libidinis. Tertium genus ẽ
fœminarum illarum quæ inter
continentes & ſpẽm ſanctitatis
hñtes ſunt vilis & infime condi
tionis, quæ facilius cadũt ꝙ̃ no
biles & magne auctoritatis ma

tione, q̃ pp honorē ſuū hoc attē tare dedignarenť. Et iō ab illa rū cōuerſatione cauendū ē. Vñ Hiero. ſic dicit. Fœminā quā vi deris bñ conuerſantē mēte dili ge.ſ.ſecūdum Deū, non corpali cōuerſatione, vt habeť.d.32.ca. hoſpitiolū. Debēt & religioſi e uitare occaſiones ex qbus cātur & augeť amor carnalis inter vi ros & mulieres. Prima occaſio ē acceſſus ad eas ſine cā vrgente & honeſta. Sicut. n. ex viſu mu lieris inardeſcit concupiſcentia viri, ita ex viſu viri inardeſcit cō cupiſcētia mulieris. Sicut patet p exemplū de S. Bernar. q̃tū ad hoſpitā ſuā q̃ aſpiciēs eius pul chritudinē inflāmata ē i cōcupi ſcentiā ipſius. Et iō iſti viri & p̄ cipue q ſunt pulchri & aſpectu gratioſi debēt ſibi cauere ne ad domos mulierū accedāt, vel in ter ipſas appareāt. Secūda occa ſio ē freqūēs cū eis cōuerſatio. Solet. n. hmōi cōuerſatio corda mulierū inflāmare ad carnalem concupiſcentiā virorū. Sicut ha beť exemplū, geñ. 39. de dña q̃ iniecit oculos i Ioſeph. Et iō ca uendū ē ab hmōi freq̃ntatione. Tertia ē familiaritas cū eis q̃ cā tur ex multa & priuata locutio ne. Familiaritas. n. in oī re p̄bet audaciā. Audaci⁹. n. petiť aliqd à familiari, q̃ ab extraneo. Sic et mulier audacius p̄rūpit in tēta tionē & detegit carnalē amorē erga familiarem q̃ extraneū. Et pp hoc p̄hibeť monachis & oi bus religioſis facer ſibi cōm r cs ad tollēdū familiaritates hmōi vt habeť. 18.q.2.c. Peruenit. Et Hierony. inqt. Oēs puellas vel virgines Xp̄i aut equaliter igno ra, aut equaliter dilige. Quarta eſt oñſio affectionis p munuſcu la & dulces literas. Nā affectus mulieris erga bonos viros licet ſanctus, de facili degñat in car nalem, pp fragilitatem naturæ eius. Et iō boni viri ſi ex aliqua cā vrgente habeant conuerſari, & familiaritatem oñdere cum mulieribus, caueāt ſibi à verbis blādis & à munuſculis, & ab a lijs actib⁹, ex qbus poſſet carna lis affectus earū erga ipſos cāri & augeri. Vñ Hierony. Crebra munuſcula & ſudariola & dul ces literas ſanctus amor non ha bet. Quinta eſt decor & cōpoſi tio corporis q̃ carnalem amo rem mulierū excitat erga viros, vt patet in exemplo de Ioſeph. Et iō boni religioſi vilibus idu unť pānis, nec componūt caput aut corpus ſuū, ſed potius p ab ſtinentias & mortificationes il lud deturpāt. Et ſi ſe ſentiant di ligi à mulieribus eas fugiunt, & aſpere ac dure cū eis loquunť. Et ſi ex hoc turbenť non curāt de earū reconciliatione, qa iu dicāt melius eſſe eas ſic eſſe tur batas q̃ ad ip̄os carnaliter affici

Vñ

Vñ Aug.Sermo breuis aſper & rigidus eſt ſemper cū mulierib. hn̄dus.Sexta occaſio eſt frēqns aſpectus ipſarum . Impudicus enim oculus vt ait Aug. impudici cordis eſt nūcius.Et ꝙ̄tum ad hoc habet exemplū de Dauid qui videndo Berſabee,& d duobus ſenib. qui videntes Suſanam & illā frequenter aſpicientes,exarſerūt ī carnalem concupiſcentiam.Et ideo debemus oculos auertere ab aſpectu mulierum vt habet.6.q.j.c.Ex merito.vbi ſic dicit, officiū ſingulorū,ſit oculos habere caſtos.

¶ 8 Si qui per .p. coniurationem vel conſpirationē, vel malitioſam concordiā, aduerſus Priores vel Prælatos ſuos manifeſte ſe erexerint,ſupradicto modo pęniteant,& decætero in omni vita ſua extremum locum ſui ordinis teneant,& vocē in capitulo non habeant, neq; eis aliqua committat obedientia,niſi p Magiſtrū ordinis vel diffinitores capituli generalis vel prouincialis fuerint reſtituti. ¶ 9, Si qui tamen fratres non malicioſe, ſed ī veritate aduerſus Prælatum ſuum aliquid habuerint, quod tollerari non debeat,nec deceat, prius eum inter ſe cum omni humilitate & charitate de ſua correctione admoneāt Quod ſi frequenter admonitus ſe corrigere neglexerit,aut contempſerit,Priori prouinciali ſignificent, vel Viſitatoribus,vt quum ad eandem domum viſitandā venerint, cauſa manifeſte indicetur, & Diffinitoribus capituli generalis vel ꝓuincialis ſignificetur.Aliter pręlatos ſuos ſubditi infamare non præſumant,Statuimus ꝙ ſi quis nephādum crimē concubitus contra naturā, homicidii,vel propinarī(ēt effectu non ſubſecuto) veneni commiſerit, ꝑpetuo carceri ſit addictus, à quo nec per Magiſtrum ordinis nec per capitulum generale poſſit ante annos viginti liberari.Et nihilominus pœnis aliis puniatur, ſecūdum Prælati diſcretionem.

✠ p.¶ Si qui p coniurationē.) Declaramus,ad tollēdas rebel

liones

ſiones & conſpirationes ordinatum fuiſſe in cap. Rom. 1525, vt nullus ad ſupiores recurrat contra Prouincialem ꝑ ei⁹ amotione impetrāda, aut pro impetrando viſitatore, niſi habeat cōmiſſionem à maiori parte Priorum illius Prouinciæ. oppoſitum autem faciēs, ipſo facto pœnæ grauioris culpæ ſit ſubiectus, & in cap. Lugdun̄. 1536. & Ro. 1538. dicitur. Declarantes, ꝙ ſubſcriptiones literarum & conſenſus fratrum, non poſſunt fieri à cōuentibus, niſi Patres, & fratres ſubſcribentes, & conſentientes ſint inſimul cōgregati in aliquo vno loco. & hoc idem dicimus, de patribus Prouinciæ ſubſcribentibus ſe vel conſentientib⁹ in aliquibus literis. Et ꝙ videantur & ſciantur, quæ in literis continentur & ſcribuntur; Et hoc ſub pœna grauioris culpæ Declarantes & determinantes, omnia quæ in contrarium fiēt. eſſe irrita & inualida, & nullius roboris vel momenti.

De Grauiſſima culpa. XIX. Capitulum.

GRauiſſima culpa eſt, Incorrigibilitas illius, q nec culpas timet admittere & pœnas recuſat ferre, vel ex earum ſæpius repetita inflictione iudicio diſcretorū cognoſcitur non proficere. Talis de conſilio diſcretorū carcerali cuſtodie mancipetur, & ibidem ſecūdum exigentiam culparū, iuxta diſcretionem prælati ieiuniis, & abſtinētiis puniatur, vel ſecundum regulam Patris noſtri Auguſtini, ſi magis expediens iudicatur ꝑ Magiſtrum ordinis vel Capitulum prouinciale .a. exutus habitu ordinis, de ordine noſtro expellatur. Quod tamē, maturè fiat: ita vt appareant geſta cūm toto ꝓceſſu, & ſententia in ſcriptis & cum debitis ſubſcriptionibus & ſigillis, & hoc ſit talis ſani capitis & integri ſenſus vſq; ad illam horam extitiſſe cognoſcitur. Nullus autem cum habitu ordinis ob quācūq; cauſam criminalem, à ſua prouincia eiici poſſit ſimpliciter vel ad tps niſi à Magiſtro ordinis, uel generali capitulo.

GRauiſſima culpa &c. Sup illud (.a. Exutus habitu ordinis de noſtro ordine expellatur.) Declaramus ꝙ null⁹ prior

conuentus

conuentualis nec ſuprior aut vicarius poteſt aliquam fratrem ĩ ordine noſtro profeſſum ab ordine noſtro licentiare, vel alias de ordine expellere, ſine licẽtia magiſtri ordinis vel Prioris prouincialis. Et qui in hoc contrafecerint ſint ipo facto à ſuis officijs abſoluti, ſicut fuit ordinatũ in cap. Pariſius· 1279. Et apud Florentiam. 1281. & apud Pariſius. 1286. & apud Argentinam 1307. & apud Cæſarauguſtam. 1309. & in cap. apud Montempeſulanũ. 1316. ſic dicitur. Cum facultas licentiæ tranſeundi ad alium ordinem vergat in noſtri ordinis & regularis obſeruãtiæ notabile detrimẽtum, prioribus prouincialibus ac eorum vicarijs inhibem⁹, ne huiuſmodi licentias ſine cã euidẽti & neceſſaria ac cũ maturo conſilio concedant. Ad monachos autem nigros nullatenus concedant licentiam ſine conſilio & aſſenſu diffinitorum ſuorum capitulorum prouincialium. Quod ſi cõtrarium fecerint, p magiſtrum ordinis vel capitulum generale taliter puniantur, ꝙ ſint cæteris in exemplum. Prioribus autem conuentualibus ac eorum vicarijs iterdicimus ꝙ nulli fratri dent licentiam ad alios ordines tranſeundi, ac eis ſuper hoc ſimpliciter omnẽ ſubtrahimus poteſtatem. Quod ſi ſecus fecerint ſint ipſo facto à ſuis officijs abſoluti, & nihilominus omnibus gratijs ordinis ſint priuati, ad quas reſtitui non valeant niſi per magiſtrum ordinis vel capitulum generale. .b. Si aliq ſunt qui iudicio diſcretorum ſine graui periculo vel ſcandalo in communi tolerari non poſſint in carcerem recludantur.)

Declaramus ꝙ cum vtilitas cõmunis ſit præponenda vtilitati vnius, quando aliquis eſt ita ſcãdaloſus & piculoſus ꝙ eius cõuerſatio nocet comunitati, nec alij poſſunt eius mores prauos, & peruerſos ferre, & potius eligerent monaſterium exire ꝙ̃ cũ tali ſcandaloſo ſtare, debet talis ab alijs ſeparari & in carcerem recludi, vt habetur 24.q.4. cap. Reſecandæ. Si vero talis eſſet ĩcorrigibilis & non poſſet aperte corrigi, capi vel detineri, & recuſaret pœnitentias pro delictis ſuis impoſitas facere, poſſet exui habitu & ab ordine expelli. Si tamen eſſet integri ſenſus quia videretur ex contemptu, peccare. ar. ca. Cum non ab homine. extra de iudi. Nullus aũt poteſt aliquem profeſſum de ordine expellere, niſi magiſter ordinis vel Prior prouincialis ſicut Ioannes. XXII. in quadã bulla declarauit. Ille autem qui ꝑpter culpam ſuam expellitur à prælato adhuc ẽ ſuus ſubditus

ſicut ouis morbida licet ſit expulſa à grege adhuc eſt paſtoris: Vnde taliter expulſus non eſt abſolutus ab obedientia ꝑlati quouſq; tranſierit ad aliam religionem & in ea fecerit profeſſionem, ſicut ponit magiſter Hūbertus ſuper regulam. Et eſt aduertendum ꝙ totum iſtud capitulum de grauiſſima culpa fuit cōfirmatum i.c. Pariſius. 1276.

De Apoſtatis, Vigeſimum Capitulum.

QVicunq; .a. apoſtata uerit, ipſo facto ſit excommunicatus, quam ſententiam ferimus exnunc ꝑſenti ſtatuto. Si vero miſertus ſui .b. redierit, depoſitis in clauſtro veſtibus, nudus cū virgis in capitulo veniat & proſtratus culpam ſuam dicat, & humiliatus veniā petat, & quandiu .c. Prælato placuerit, pœnæ grauioris culpę ſubiacebit, & in capitulo nudus ſe pręſentabit ſemel ī ſingulis ſeptimanis.

℄ 2, Infra hoc tempus pœnitentiæ vbiq; in Conuētu nouiſſimus erit, & duobus diebus in qualibet ſeptimana per annum, in pane & aqua ieiunabit. Et peracta pœnitentia ad priorem locum non redeat, niſi ꝑ Magiſtrum ordinis, vel per Diffinitores capituli generalis vel ꝓuincialis, cum eo fuerit diſpenſatum. Quæ diſpēſatio non fiat per eoſdē ante tres annos ad minus, ita tamen quod anni, quibus fuerit in apoſtaſia, nō computentur ei, quo ad locum .e. ſed ſit ſub illis omnibus, qui habēt plures annos in ordine, quàm ipſe habuerit quando exiuit. Quod ſi ſecundo fugerit, & iterum redierit, ſupradicto modo pęniteat, & Priori āno ſecundus ānus addatur. Si tertio tertius, ſi quarto quartus.

℄ 3. Omnibus tamen fratribus pro huiuſmodi pœnitētibus humiliter in capitulo deprecātibus, Prælatus quū eorum pœnitētiam perſpexerit, eis indulgere .f. vel remittere poterit, ſecundū ꝙ ſuę diſcretioni viſum fuerit vel placitum. Apoſtatæ vnius Conuentus non recipiantur

antur à Priore alterius Conuentus ad ordinem, i eadē Prouincia, ſine licētia Prioris prouincialis, nec apoſtate aliarum Prouinciarū, ſine licentia Magiſtri ordinis ſpeciali. Si quis in Apoſtaſia ordiatus fuerit, vel poſt excommunicationem diui na celebrare præſumpſerit in ea. executione officii ꝑpetuo carebit, niſi forte poſtea ita religioſe conuerſatus fuerit, vt cum eo auctoritate ſedis apoſtolicæ diſpēſet.g. (Vallis O. en 1523) Qui autem non in Apoſtaſia, ſed tamen ſine legitima ordinis licentia ordinatus fuerit ipſo facto ſit addictus carceri ad minus ꝑ quatuor menſes, ibidem ſecundum arbitrium Prælati, pœnis aliis puniendus, & poſtmodum nō permittat exequi ordines ipſos, ſine licentia Magiſtri ordinis.

Quicunq; .a. apoſtatauerit.) Declaramus ꝙ ille qui per ſe ordinem egreditur & ſubito ac ſtatim reuertit, non eſt iudicandus appoſtata, nec incidit i pœnas conſtitutionum. Quia tñ actum apoſtaſiæ commiſit debet ab excommunicatione abſolui, & ad cautelā ad gratias ordinis reſtitui ſicut fuit declaratum Tholoſæ. 1328. et in multis alijs capitulis. Declarantes ꝙ quilibet religioſus tenetur deferre patenter habitum ſuæ religionis cum prodit i publicum, alias ipſum dimittēdo, dando operam rei non ſibi licite peccaret mortaliter. vnde religioſus dimittens habitum ad faciendum palum ferreum, vel ludendo ad pilam, vel ad ſaltādum, vel tripudiandum, vel ad diſcurrēdum de nocte & huiuſmodi, cum talia non deceat religioſos agere, incideret in excommunicationem propter temerariam habitus dimisſionē. Sed balneās ſe, vel natās, vel piſcationi intendens, vbi ſunt aq̄ profunde, cum huiuſmodi non ſint illicita religioſis, & cū habitu fieri non valeant, ſi exuant se habitu, cum non videātur ipſum habitum temerarie dimittere, non incidunt in canonem. ¶ Item declaramus, ꝙ ad refrenandum damnosum apoſtatarum diſcursum, magiſter ordinis de diffinitorum conſilio & aſſensu in cap. Pariſius. 1269. Poteſtatem concesſit prioribus conuentuali bus & prouincialibus & corū vicarijs vt apoſtatas

quos infra terminos ſuos inuenerint vndecunq; venie͂tes poſſint excommu͂icare, capere, ligare & aliis ſubijcere ordinis diſciplinæ Inſuper co͂ceſſit & co͂miſit eiſdem, vt ſi aliquos ceperint vel incarcerauerint, ipſos ab excommunicatione poſſint abſoluere. Et idem fuit ordinatum in cap. apud Palentiã. 1291 & fuit additum, & volumus & ordinamus ꝙ co͂uentibus de expenſis quas in capiendo hmõi apoſtatas fecerint ſecundum ordinationem Prioris prouincialis plenius ſatisfiat. Et in cap. apud Mo͂tempeſulanum. 1294. ſic dicit. Admonemus vniuerſos priores prouinciales & conuentuales & eorum vicarios, vt iuxta ordinatione͂ capituli Florentini celebrati anno Domini 1281. diligentius laborent ꝑ apoſtatis capiendis, ex quorum præſentia & diſcurſu conuentibus & fratribus ſcandalum generatur, vbicunq; infra ſuos terminos poteru͂t inuenire. Quod ſi facere non poterunt, ſente͂tiæ excommunicationis innodatos publice denunciari procurent, vt ſic ſaltem ab alijs euitentur. Volumus autem ꝙ expenſe que in ipſoru͂ captione vel detentione fient, à prouincijs vel conue͂tibus de quibus fuerint, plenè & prompte ipſis cape͂tibus vel detinentibus refundantur.

✠ .b. ¶ Si vero miſertus ſui redierit. Declaramus, ꝙ quidam prætendere poſſent ſe non fuiſſe apoſtatas, quia de licentia ſedis apoſtolicæ habitum dimiſerunt, & propterea, in cap. Rom. 1553. pro his, & 1558. pro his & alijs ordinatum fuit, ꝙ qui de licentia ſedis apoſtolicæ noſtræ religionis habitum dimiſeru͂t, nullatenus decætero recipiantur, niſi proceſſu ſuper eorum idulto facto, diligenter examinato, & ſi vera & rõnabilis cã. aſſignata, & probata fuiſſe inueniatur, abſq; pœnitentia recipiantur. Si autem cã rõnalis & vera non inueniatur, et conſequenter breue ſurreptitium, non niſi vt apoſtatæ recipiantur, Ita tamen, ꝙ qui per quatuor annos extra ordinem quouis modo ſteterunt, non recipiantur, niſi de ſpãli licentia Magiſtri ordinis, Addentes ꝙ hmõi ad ordine͂ reuertentes, et ſi non vt apoſtatæ, ſed vt legitime diſpenſati recipere͂tur, non poſſint ante decem annos à ſua receptione promoueri ad vllam ordinis dignitatem, & ꝙ authoritas diſpenſandi fratres vt maneant extra clauſtrum, tm̃ penes Reuer. Magiſtrum ordinis reſideat, irritantes qualſcu͂q; licentias, ſuper hoc, à Prouincialibus ſeu Vicarijs hactenus conceſſas, inhibentes illis expreſsè, ne ab hmõi extra ordinem manentibus

nentibus aliquid ꝑ recognitiõe (vt aliquãdo per abuſum factũ eſt) exigere vel recipe poſſint. .c. ¶Et ꝙdiu prælato placuerit.) Declaramus ꝙ hoc intelligitur propter ſolam apoſtaſiã. Pro alijs autem delictis quæ in ipſa apoſtaſia, vel in ordine cũ habitu inuentus fuerit commiſiſſe, ſecũdum rigorem ordinis & conſtõnum pœna debita puniatur, ſicut declaratum fuit apud Biſuntium. 1353. Item apud Narbonam. 1354. ſic dicitur. Declaramus ꝙ committens crimina ſeu peccata in ipſa apoſtaſia puta furta, adulteria & huiuſmodi, propter talia ſic commiſſa pari pœna debet plecti & puniri, ac ſi dicta crimina in ordine perpetraſſet.

Item in cap. apud Lugdunum 1318. ſic dicitur. Cum apoſtaſia, culpam non minuat ſed potius augeat, & pro quibuſdam criminibus à fratribus commiſſis circunſcripta omni apoſtaſia eis debeatur cuſtodia carceralis, volumus & ordinamus, ꝙ ſi aliquis frater ante apoſtaſiã aliquod tale crimẽ commiſerit de quo non ſatisfecit, vel ẽt in ipa apoſtaſia, ſi poſtea ad ordinem ẽt ſponte redierit. carcerali cuſtodiæ mãcipet. .d ¶Ad priorem locum non redeat.) Declaramus ꝙ fratres qui apoſtatauerunt debent tenere infimum locum infra omnes fratres clericos, ſi ſint clerici, & ĩfra oẽs cõuerſos, ſi ſint conuerſi, & poſtꝙ compleuerit in cõuentu pœnitentiam adhuc tenebũt vltimũ locum vbiq;, & redire ſeu reſtitui non poſſunt ad illum locũ quem prius tenebant quãdo receſſerunt, ſine licentia & diſpẽſatione magiſtri ordinis vel diffinitorum capituli generalis & prouincialis. Res autem & bona ipſorum apoſtatarum debẽt ad conuentus illos in quibus erant aſſignati tempore quo apoſtatauerunt libere pertinere, ſicut fuit declaratum in cap. apd Traiectum. 1330. ſed poſtea in cap. apud Florentiam. 1414. & apud Argentinam. 1417. fuit facta conſtitutio ꝙ huiuſmodi bona diuiderentur inter conuentum originalem & inter conuẽtum in quo erat aſſignatus. .e. ¶Sit ſub omnibus illis qui habent plures annos in ordine ꝙ ipſe habuerit quando exiuit.

Declaramus ꝙ ex iſta clauſula manifeſte apparet ꝙ fratres debent tenere loca ſua in choro, & alibi ſecũdum ꝙ habent plures vel pauciores annos in ordine à profeſſione ſua, ſeu ſecundum ꝙ poſt profeſſionem tacitam vel expreſſam diutius habitum noſtri ordinis portauerũt, niſi ſint magiſtri in Theologia vel bachalarij qui ſententias le

gant vel legerint in aliqua vniuerſitate. Et ita illi qui poſt apoſtaſiam recipiuntur ad ordinẽ & fuerint diſpenſati per magiſtrum ordinis vel per diffinitores capituli generalis ꝙ de infimo loco reducantur ad priorem locum quem tenebant qñ habitum dimiſerunt, nihilominus habebunt ſeu tenebunt locum infra omnes illos qui plures annos habent à profeſſione ſua, ꝙ haberent ipſi quando ab ordine receſſerunt, qui vẑ poſt profeſſionem ſuam diutius habitum noſtræ religionis portauerunt, ꝙ ipſi apoſtate. .f. ¶ Eis ĩdulgere vel remittere poterit) Declaramus ꝙ in pœnitentia ꝙ debet apoſtatis ꝑ apoſtaſia poterit prelatus indulgere quo ad pœnas poſitiuas grauioris culpæ, & quo ad ieiunia in qualibet ſeptimana duobus diebus facienda, de quibus ſupra fecit mentionem, non autem quo ad pœnas priuatiuas de quibus infra dicetur, vt ẽt ſupra declaratum eſt in cap. de grauiori culpa. .g. ¶ Auctoritate ſedis apoſtolicæ diſpenſetur.) Declaramus ꝙ magiſter ordinis & Priores Prouinciales à ſuſpenſione quam quis frater incurrit ſuſcipiendo ordines in apoſtaſia, vel celebrando diuina poſt excommunicationem, poſſunt auctoritate apoſtolica diſpenſare, ſicut patet in bulla aurea Sixti & in multis alijs priuilegijs magiſtro ordinis conceſſis.

¶ 4. Qui vero ſemel .h. apoſtatauerit, vel de lapſu carnis manifeſte conuictus fuerit, vel carceri ſententialiter, & legitime mãcipatus, de cætero non prędicet, nec audiat confeſſiones, nec ad aliquam electionem ordinis, nec ad aliquem tractatũ eorum, quæ mittenda ſunt ad generale vel prouinciale capitulum admittatur, niſi per Diffinitores capituli generalis vel prouincialis, vel per Magiſtrum fuerit reſtitutus. .i. Quæ reſtitutio non fiat per eoſdem ante tres annos ad minus. Et ſi fuerit Prędicator generalis, dicto officio ſit priuatus, nec poſſit habere officium Prioratus nec Supprioratus, vel Vicariatus, vel Lectoratus, nec poſſit fieri diffinitor capituli gñalis vel ꝓuincialis, nec Prædicator generalis, nec Magiſtri ordinis elector, ſine licentia Magi-

ſtri

ſtri ordinis ſpeciali. Quicun
que literas Magiſtri ordinis
vel Prioris prouincialis, ſeu
ſigilla eorum falſificauerit,
vel eis ſcienter vſus fuerit,
ſententiam eandem incur-
rat excommunicationis la-
tam, & priuationum dicta-
rum ipſo facto.

Explicit prima diſtinctio.

ſ h, ¶ Qui vero ſemel apoſtata-
uerit, vel ſemel de lapſu carnis
conuictus fuerit &c.) Declara-
mus ꝙ quicunq; iudicialiter de
lapſu carnis vel de furto conui-
ctus fuerit aut carceri mancipa
tus, talis ſit in perpetuum om-
ni voce priuatus, & officio prio
ratus. Supprioratus, lectoratus,
prædicationis & confeſſionis,
nec poſſit ad p̄dicta reſtitui niſi
per magiſtrum ordinis ſicut fu
it ordinatum in cap. Rothoma-
gi. 1320. ¶ Item in. c. apud Bar-
chinonam. 1349. ſic dicit̃. Qui-
cũq; de lapſu carnis manifeſtè
conuictus fuerit de cætero non
prædicet, nec audiat confeſſio-
nes, nec ad aliquam electionem
ordinis admittatur, nec antè tri
ennium vllomodo ad prædicta
poſſit reſtitui per quẽcũq;. Et ſi
reſtituatur reſtitutio nullomo-
do valeat ante triennium. .i.
¶ Quæ reſtitutio non fiat ꝑ eoſ
dem ante tres annos.) Declara
mus ꝙ in cap. apud Lugdunum
celebrato. 1358. prædicta verba
ſic fuerunt gloſata, vz. ꝙ reſti-
tutio gloſata, non fiat, ideſt fieri
non poſſit per diffinitores gene
ralis vel ꝓuincialis capituli an-
te tres annos. Et ſi reſtituat̃, nul
lo modo valeat ante trienniũ.
¶ Item declaramus ꝙ non eſt ẽt
laudabile dimittere habitũ vni
us religionis & tranſire ad aliã
religionem, niſi propter magnã
vtilitatem vel neceſſitatem, tũ
quia plerumq; ſcandalizantur
illi religioſi qui relinquuntur,
tum ẽt quia facilius proficit ali
quis in religione quam conſue-
uit, ꝙ̃ in alia quam non conſue
uit cæteris paribus. Vnde in col
lationibus patrum Abbas Ne-
ſtorius dicit, vnicuiq; vtile eſt,
ꝙ ſecundum propoſitum quod
elegit ſummo ſtudio ac diligen
tia ad operis ĩcepti perfectionẽ
peruenire feſtinet, & nequaquã
à ſua quam elegit ꝓfeſſione di-
ſcedat. Et poſtea rõnẽ aſſignat
dicens. Impoſſibile nãq; ẽ vnũ
eundemq; hominem ſimul vni
uerſis fulciri virtutibus, quas ſi
quis voluerit ſimul attentare ĩ
iſtud incidere eum neceſſe eſt,
vt dum omnem ſequitur, nullã
integre conſequatur. diuerſe. n.
religiones præeminẽt ſecũdum
diuerſa virtutum opera. Poteſt
tamen aliquis de vna religione

tranſire ad aliam triplici de cā. Primo quidem ex zelo pfectioris religionis in qua non attenditur excellentia ſecundum arctitudinē vite ſed principaliter ſecundum id ad quod religio ſpāliter ordinatur,& cōſequenter ſecundum diſcretionem ob ſeruantiarum fini proportionatarum ſicut ſupradictum eſt. & in hoc caſu debet quis propter humilitatem petere licentiam quæ ei negari non poteſt, dum modo conſtet illam eſſe arctiorem. Si vero de hoc probabiliter dubitetur, erit in hoc ſupioris iudicium requirendum, vt habetur.in ca.licet.extra de regularibus. Quod ſi ēt non petita licentia tranſiuit, non poteſt repeti,maxime ſi profeſſionem in hanc ſecundam iam fecit. Si vero ex ſuo tranſitu incurreret prior religio quam deſerit grauem iacturam vel infamiam,nō liceret ad aliam trāſire,ēt ſi certum eſſet illam eſſe arctiorem. Nullus.n. ex ſuo ope debet eſſe cā ſcandali,nec priuatū bonum debet pferre communi vtilitati vnius monaſterij. Secundo poteſt de vna religione ad aliā trāſire propter declinationem religionis in quā eſt à ſua debita pfectione,puta ſi i aliqua religione arctiori incipiant ipſi religioſi remiſſius viuere, laudabiliter tunc poterit aliquis ipſorū trāſire ad religionem ēt mitiorem ſi ibi melius regularia īſtituta ſeruētur,& in hoc caſu ēt requirit ſuperioris iudicium. Tertio vero poteſt aliquis ad aliam religionem trāſire propter infirmitatem vel debilitatem ex qua interdum prouenit ꝙ non poteſt quis arctioris religionis ſtatuta ſeruare,qui poſſet ſeruare ſtatuta latioris,& in hoc caſu diſpenſatio neceſſaria eſt. Cum igitur religio noſtra ſicut ſupra in ca. de profeſſione dictum eſt,ſit ceteris perfectior & arctior nō poterit quis de noſtra religione ad aliam tranſire ſine ſpeciali licētia Papæ. Si quis autem religioſus poſt profeſſionem in aliqua religione factam tranſit ad aliā religionem ſine legitima licentia, res & bona ſua remanent priori monaſterio,& qui ipſum recipit imputet ſibi. Si vero cū licentia vel inuitus ex aliqua cā tranſit ad ſecundum monaſterium,tunc vſufructus rerū quas contulit priori monaſterio debetur ſecundo, quādiu vixerit ne ei exiſtat onerosus.Et ſic intelligitur id quod habetur.xvj. q.vj.capitulo. Cognouimus & xxvij.q.j.c. Si quis rapuerit.

¶EXPLICIT PRIMA DISTINCTIO.

✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲

¶INCIPIT SECVNDA da Diſtinctio.

De Domibus concedendis vel conſtruendis.

Primum cap.

NVlla Domus .a. concedatur niſi à Priore ꝓuinciali, & à Diffinitoribus capituli prouincialis fuerit poſtulata, nec conceſſa ponatur, nec poſita trāſferatur, niſi vbi prędicti viderint expedire .b. Fratres autē nouis domibus deputati, Conuētibus de quibus aſſumūtur & ipſi Conuentus eiſdē quātum ad ſuffragia (ſicut ſuis conuentualibus) mutuo teneantur, quouſq; cōuētus ibidem fuerit aſſignatus. Quantū vero ad omnia alia, dicti fratres ad domos prædictas ſimpliciter pertinebunt.

NVlla .a. domus concedatur.) Declaram' ꝙ religioſi mēdicantes non poſſunt de nouo domos vel loca ad habitādum recipere, nec recepta mutare vel alienare aut illa dimittere, ſine ſpāli licentia ſedis apoſtolicæ, plenè & expreſsè faciente de ꝓhibitione huiuſmodi mētionē Aliàs ſunt excōmunicati vt habetur de exceſſibus prælatorū, cap. vnico lib. vj. & in Clemen. Cupientes, de pœnis. ✠¶Aduertendum ꝙ per priuilegia tā ordini hæremitarum. S. Auguſtini ꝙ ordini minimorum cōceſſa, & noſtro ordini expreſsè à pluribus ſummis Pont. communicata, poſſumus de nouo recipere loca, vigore dictorum priuilegiorū, abſq; noua ſedis apoſtolicæ cōceſſione, & cuiuſcūq; alterius licentia minime requiſita. Verūtamen in Cōcil. Tridē. Seſſ. 25. de regular. c. 3. decretū eſt vt de cætero ſimilia loca nō erigātur, ſine Epi in cuius dioc. erigenda ſunt licentia prius obtenta. Eſt tamen aduertendum ꝙ fratres prædicatores cum de prioribus locis ſuis ad alia loca cum licentia ſe transferunt, poſſunt ſecum deferre omniū edificiorum materiam dedicatis Ecclesijs duntaxat exceptis, & ēt libros calices & paramenta & alia bona, ac ēt poſſunt ipſa edificia cum ſolo & alijs ad eadem loca pertinentibus præter eccleſias vendere, & precium eorum in vtilitatem ipſorum conuertere, non obſtante quorūcūq; ꝑlatorum contradictione, ſicut habetur in bulla quæ dicitur mare magnum. ¶Item declaramus ꝙ nullus frater cuiuſcūq; ſtatus

vel

vel condõnis exiſtat, ſine licentia generalis capituli, aut magiſtri ordinis poteſt vllo mõ loca pro conuentibus ediſicandis recipere. Quod ſi ſecus factum fuerit, talis acceptio ſit ipſo facto irrita & inanis, & receptores huiuſmodi ſint penitus omni vóce pter q̃ in ſui accuſatione priuati, ad quã non poſſint reſtitui niſi p magiſtrum ordinis. Et caueant diligentiſſime priores puinciales ne dom⁹ aliqua cum grauibus condõnibus recipiatᷣ. Mandantes q domus conceſſe vel concedendæ à capitulo generali non ponantur in locis ita vicinis alijs dom bus, q oporteat fratres dictarum domorũ occupare terminos aliarum, Volẽtes q priores puinciales terminos conuentuum ſtudeant equitate ſeruata limitare, ſicut ad pacem fratrum & ſalutem animarum viderint expedire, ſicut ordinatum fuit Pariſius 1246. & Oxoniæ. 1280. & Florent. 1281. Ferrariæ 1290. ⸿ Item declaramus q prouinciæ quæ petũt domos à capitulo generali, debẽt nominare ciuitates & oppida in quibus petũt eas, & cãs quæ mouent eos ad domos huiuſmodi faciendas. Diſtricte phibentes prioribus prouincialibus & diffinitoribus capitulorum prouincialium ne vllo pacto aliquem locum recipiant niſi eis prius conſtiterit quòd ſit locus idoneus pro cõuentu edificando per fratres idoneos ad hoc inquirendum ſpãliter deſtinatos, ſicut ordinatũ fuit. 1261. apud Barchinonã, & apud Peſtẽ. 1273. .b. ¶ Fratres aũt nouis domibus deputati.) Declaram⁹ q fratres ad loca nouà accepta miſſi intelligũtur illis locis ſimpliciter & totaliter aſſignati, ſed quãtum ad ſuffragia, conuentus de quibus fuerunt aſſumpti & ipſi illis conuẽtib⁹ mutuo tenebuntur, quouſq; domus ille fuerint pro conuẽtib⁹ acceptate. Volẽtes q ad loca noua non mittantᷣ leues & diſcoli, ſed ſolum fratres exemplares graues & maturi, ſicut ordinatũ fuit in. c. apud Montempeſulã. 1265. & apud Peſtem. 1273.

¶ 2. Conuẽtus. c. citra numerum duo denarium fratrum profeſſorum, quorũ decem (ad minus) ſint clerici, & ſine licentia generalis capituli, & abſq; Priore & Doctore non mittatur, nec poſtquã miſſus fuerit, dictus numerus fratrũ minuatur. Et ſi aliqs inde ſubtractus fuerit, loco illius alius aſiignetur. Ille vero Cõuentus, qui pro illo tempore præ-

re prædictum duodenariũ numerum non habebit, ad ea quæ tractanda ſunt in capitulo ꝓuinciali, ſiue in electione Prioris prouincialis quo ad Priorem, & ſocium & electores ꝓuincialis nullatenus admittatur, niſi forte illo anno per fratris obitum dictus numerus fuerit diminutus. Quod ſi oppoſitum factum fuerit, totum ſit irritum & inane. Prouinciis Hieroſolymitana & grę ciæ duntaxat exceptis.

¶ 3. Item nulla domus trāſferatur de Prouincia ad ꝓuinciam, niſi per tria capitula fuerit approbatum. Mediocres domos, & humiles fratres noſtri habeant, nec fiant, aut permittãtur fieri, in domibus noſtris curioſitates, & ſuperfluitates notabiles in ſculpturis, picturis, pauimentis, & aliis ſimilibus, quę paupertatem noſtram deformant. In eccleſiis tamē permitti poterũt. Si quis vero contrafecerit, pœnæ grauiori culpæ debitæ ſubiacebit. ¶ Item poſſeſſiões .d. ſeu redditus nullo modo recipiantur, nec Eccleſię quibus animarum cura ſit annexa. ¶ Item nullus audeat inſtare vel rogare pro beneficiis conſanguineis ſuis obtinendis.

C.c. ¶ Conuentus citra numerũ duodenarium.) Declaramus, ꝙ cum eccleſiæ noſtræ ſint collegiales & in ipſis debeat diuinũ officium in choro & miſſa conuentualis celebrari, ꝙ numerus fratrum ſine quo domus ꝓ conuentu non debet acceptari itelligi debet de fratribus clericis, tam vocalibus quàm non vocalibus. Et debet habere doctorem hoc eſt lectorem qui fratribus legat, aliàs non admittetur conuentus ille ad ea quæ tractanda ſunt in .c. prouinciali, niſi forte illo anno propter obitum fratrum ex peſtilentia numerus ille fuerit diminutus. Et in tali caſu debent Priores prouinciales & conuentuales operam dare efficacem, quòd p fratrum receptorum multitudinē numerus ille poſſit ſufficienter reparari, ſicut fuit declaratum apud Biſuntium. 1353. & apud Ianuam. 1413. ✻ Declaramus, ꝙ in cap. Rom. 1558. declaratũ

fuiſ

fuit ſic. Confirmamus declarationem in præcedenti capitulo factam, 1553. vcz, ꝙ conuentus q nunquam habuerunt numerum ſaltem ſenarium fratrũ vocalium, pro non cõuentibus haberi debeant, & ab eis ſubtrahẽdum titulum prioratus, quem ex vi præſentis ſtatuti ſubtrahimus (ſi tamen poteſt fieri ſine ſcandalo.) Qui autem aliquando numerum integrum habuerunt, & mõ ad hoc redacti ſunt ꝙ quatuor fratres vocales cum priore non habent, permittantẽ interim gaudere titulo prioratꝰ, ſocium vero ꝑ electione prouincialis, vel pro ca. prouinciali, nequaꝗ̄ eligãt, ꝙ ſi fecꝰ factũ fuerit, totũ ſit irritũ & inane.

d. ¶ Poſſeſsiones ſeu redditus nullo modo recipiantur.) Declaramus ꝙ ordo noſter per Honorium III. fuit confirmatus cũ poſſeſſionibus caſtris & redditibus quos tunc habebãt & in poſterum erant habituri, ſicut patet in bulla quæ Tholoſæ conſeruatur. Sed poſtea in primo cap. generali Bononiæ celebrato ſuo beato Dñico anno Dñi. 1220. totus ordo renunciauit ꝑ dictis poſſeſſionibus & redditibus tam præſentibus ꝗ̄ futuris, & per conſtõnem perpetuã hic poſitam ordinatũ fuit ꝙ de cætero fratres poſſeſſiones & redditus non reciperent. Et poſtea in primo. c. generaliſſimo Pariſius celebrato ſub mag o Iordane. 1228. fuit prædicta conſtitutio cum alijs conſtõnibus ĩ ppetuum confirmata. ¶ Item declaramꝰ ꝙ habere poſſeſſiones, & redditus in communi nõ eſt contra votum paupertatis nec minuit perfectionem religionis ſicut in ſuperioribus Capitulis declaratum fuit Nam monachi q profitentur votum paupertatis ſicut nos, habẽt poſſeſſiones in communi, quos tamen cõſtat eſſe in ſtatu perfectionis. Non ẽ ẽt contra regulam noſtram, cũ canonici regulares q eãdem regulam profitentur poſſeſſiones habeant in communi. Eſt autẽ contra conſtõnes noſtras ꝙ totus ordo manentibus conſtõnibus ĩ ſuo robore, poſſeſſiões habeat. Non tñ contra votum noſtræ profeſſionis, ꝙ aliqs cõuentus propter aliquam legitimam cãm & cum diſpenſatione Magiſtri, poſſeſſiones & redditꝰ habeat, qa nõ vouemus ſeruare cõſtõnes. aliàs frangendo ſilentium, vel male inclinando, vel eqtando, vel carnes comedẽdo, faceremus contra votum noſtre profeſſionis. quod abſurdum eſt dicere, Sed in noſtra profeſſione vouemus & promittimus obſeruantiam ſecũdum conſtõnes. Et ideo voto profeſſionis non contrariatur niſi id quod ẽ

contra

contra preceptum in regula vel ſ conſtõnibus poſitum.vel à ꝑlato factum,vel quod eſt cõtra eſſentialia religionis.Tranſgreſſio vero aliorum ſtatutorum, non obligat ad culpã ſed tm̃ ad pœnam,niſi ꝓpter preceptum vel contemptum vt dicit. S.Tho.ſecunda ſecundæ.q.186.ar.9.ad primum.Et ideo ſi aliqs cõuentus teneret poſſeſſiones contra preceptum ſupioris vel ſine aliqua neceſſitate,& licentia,videretur illam conſtõnem contemnere,& per conſequens contra votum ageret,& mortaliter peccaret. Et quãuis ſtante iſta conſtõne magiſter ordinis non poſſit diſpenſare cum toto ordine i poſſeſſionibus et redditibus tenẽdis, poteſt tamen pro loco et tempore ex cauſa rõnabili cum aliquibus particularibus conuentibus diſpẽſare. Cã autem rõnabilis diſpenſandi eſt neceſſitas, cui nõ poteſt ſubueniri ſine maxima ſolicitudine, & ſine maxima diſtractione à contemplatione diuinorum,propter multitudinem quæſtuantium et zarratanorum,& ſterilitatem locorum ac tẽpore charitatis hominum quæ iſtis temporibus maxime refriguit.Et ſic ad ſuſtentationẽ fratrum oportet quaſi continuẽ extra conuẽtum diſcurrere & immoderatis queſtibus vacare, cum periculo animæ & corporis iuuenum & conuerſorum, cum maxima diſtractione mentium & corporum,cum itermiſſione ſtudij & lectionum,cũ deſtitutione diuini officij,& cum relaxatione & diſſipatione totius religionis.Quæ omnia per moderatas poſſeſſiones de facili tolluntur.Sic enim fit i talib⁹ conuentibus, vt vnius vel paucorũ ſolicitudine, poſſeſſiones debito modo procurẽtur,et alij à ſolicitudine temporalium, & à diſcurſibus & à quæſtibus immoderatis abſoluti remanentes libere poſſint diuinis officijs, ſtudio literarum,ac contemplationi diuinorum vacare, & per conſequens finem ad quem ordo noſter eſt principaliter ordinatus conſeq. Vbi eſt aduertendum ꝙ ipſa paupertas non eſt perfectio,ſed perfectionis iſtrumentum,ſicut caſtitas & obedientia.Et inter iſta tria perfectionis inſtrumenta paupertas ẽ minimum vt dicit S.Tho.Nam votum continentiæ ꝓeminet voto paupertatis,& votum obedientiæ præfertur vtriſq;. Quia vero inſtrumentum non quæritur propter ſe ſed pp finem,non dicitur inſtrumentum eſſe melius quanto maius eſt, ſed quãto eſt magis fini ꝓportionatum, ſicut medicina nõ dicitur melior ꝗto maior eſt,ſed quanto magis expulſioni morbi & itroductioni

ſanitatis

ſanitatis proportionata. Et ideo non oportet ꝙ religio quæ q̃tū ad oia eſt par ſiue equalis alijs, tanto ſit perfectior, quanto maiorem habet paupertatem, ſed quãto eius paupertas eſt magis ꝓportionata fini religiõis communi, q eſt vacare diuininis obſequijs, vel fini ſpãli ipſius, q̃ ẽ actus contemplationis diuinæ, aut inſtructionis proximorum, quod fit communiter per illam paupertatem, quæ modica quæ ſunt vitæ neceſſaria congruo tẽpore ſine magna ſolicitudine ꝓcurata conſeruat in communi, qualis eſt paupertas ordinis noſtri. Sed in illis cõuentibus vbi neceſſaria vitæ non poſſent ſine maxima anxietate & ſolicitudine & immoderato quæſtu cõgregari, non eſſet talis paupt̃as proportionata fini ſpãli noſtræ religionis, qa propter talem anxietatem & ſolicitudinem quaſi quotidie cã quærendi victum retraherentur fratres & à diuinis obſeqꝫs, & ab actu contemplationis, & à ſtudio literarum, & inſtructionib⁹ proximorum, quæ inconuenientia ab illis cõuentibus tollenť, ſi cum diſpenſatione magiſtri moderatas poſſeſſiões poſſint habere. Sed vbi conuentus poſſet cõpetẽter viuere in decenti numero, & cum exercitio ſtudij, vacãdo diuinis obſeqꝫs & contemplationi cum moderato quæſtu ſine poſſeſſionibus & redditibus, tũc petere diſpenſationem à prælatis ordinis ſuper hmõi, vel vti obtenta (durante tali conſtõne) nõ eſſet tutum, qa hoc eſſet retro aſpicere, & cõſtõnem illam quodam modo contemnere. Et quãuis talis conſtõ ſit negatiue poſita, & à patre noſtro S. Dñico edita & obſeruata, & à ſummis Pontificib⁹ laudata & approbata, nõ tamen ſeqtur ꝙ obliget trãſgreſſores ad culpam mortalem, qa ẽt beatus Dñicus ordinauit ꝙ ñ vteremur lineis, non eqtaremus & non comederemus carnes & alia hmõi quæ ipſe ſemper ſeruauit, & à ſummis Pontificibus fuerunt commendata & approbata, & tamen tranſgreſſores nõ obligantur ad culpam. Nec eſt verum ꝙ beatus Dñicus ĩ teſtamento ſuo maledictionem Dei & ſuam cuilibet inducenti redditus & poſſeſſiones in ordine dederit, tum primo qa in conteſtationibus factis pro canonizatione eius, per illos q interfuerunt morti ipſius, hoc non reperitur, ſed bene iſtud. Charitatẽ habete, humilitatẽ ſeruate, paupertatem voluntariam poſſidete, tum ſecundo qa in legenda antiqua ipſius, quæ dicit̃ fuiſſe, edita à beato Iordane talis maledictio ſcripta non inuenitur, tum tertio qa in cap. apud Argẽ

ſinam celebrato.1260.mandať omnibus fratribus vt vtãtur legenda beati Dñici quæ fuit edita à beato Iordane,& eſt inſerta in lectionarijs antiqs,& alie deinceps non legerentur.In prædicta autem legenda quæ eſt i antiqs lectiōarijs, talis maledictio non habetur.Et dato ꝙ i ꝓdicta legenda talis maledictio eſſet inſerta,intelligenda eſt data illis fratribus q ſine vlla neceſſitate & cã legitima & ſine diſpenſatione magſtri hmõi poſſeſſiones inducerēt. Vnde reperiunť conuentus inſtituti à beato Dominico q poſſeſſiones & redditus quos tunc habebant ēt nũc hñt. In bulla ēt quæ diciť. Maremagnum quod eſt priuilegiũ antiquum & à multis ſummis Pontificibus approbatum, conceditur toti ordini ꝙ poſſit habere redditus perpetuos,ſiue ꝓ pitantijs,ſiue pro victu,ſiue pro veſtitu,ſiue pro anniuerſarijs,ſiue pro alijs ad perpetuum cultum diuinum ſpectãtibus. Vltē declaramus ꝙ ad tollendã omnem ambiguitatem Sixtus papa IIII.per bullam quæ incipit.Nuper.diſpenſauit cum toto ordine & conceſſit omnibus & ſingulis conuentibus & locis noſtri ordinis,vt poſſeſſiones,redditus & prouentus & alia bona immobilia pro ſubſidio ſtudentium & ſupportatione aliorum onerum eis incumbētium libere poſſint in communi & nõ aliter habere emere & retinere,ñ obſtãtibus cõſtõnibus apoſtolicis & regularibus inſtitutis dĩcti ordinis. ſecundũ quas mẽdicãtes appellanť,& ſine ꝓprio ex incerta mendicitate viuere debeant,alijs quoq; ordinis & domorum eiuſdē ſtatutis & cõſuetudinibus,qbus oĩbus ſpãliter, exp̃ſſe derogam⁹,hæc ille. Quapp cũ totus ordo iã ꝓdictã bullã & priuilegiũ acceptauerit,declaramus ꝙ nullus ꝑlatus poſſeſſiones, redditus & alia bona immobilia põt ſine licentia magiſtri ordinis vendere aut quouis mõ alienare.✠ Sed ad oēm ſcrupulum tollendum, Concilium Trideñ.Seſſ 25. tt.de regularibus.C.3.Sic ordinauit.Cõncedit Sancta Synodus omnibus Monaſterijs,& domibus, tã virorum,ꝗ mulierum ēt mendicãtium,exceptis domibus fratrũ. S.Franciſci cappucinorũ,& eorum q Minorum de obſeruãtia vocanť,ēt qbus aut ex conſtõnĩbus ſuis erat ꝓhibitum, aut ex priuilegio apoſtolico non erat conceſſum,vt deinceps bona imobilia eis poſſidere liceat,Qđ ſi aliqua loca ex prędictis qbus authoritate apoſtolica, ſimilia bona permiſſum erat,eis ſpoliata ſint.eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit. Quæ poſ

ſeſſiones

feſſiones alienati prohibentur, abſq; expreſſa licentia Magiſtri ordinis intelligendo ēt de vniuerſis immobilibus & perpetuis redditibus, ſicut ſtatutum fuit, i cap. Rom. 1553. ſed prius p Summos Pont. præſertim Paulum ſecundum appoſita excommunicatione la. ſentētiæ vtriq; parti cōtrahentium, cum reſciſſione & inualidatione cōtractus.

¶ 4. In virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna diſtrictè p hibemus, ne aliquis fratrū noſtrorum laboret, vel procuret decætero, vt cura vel cuſtodia monialiū, ſeu quarūlibet aliarum mulierum fratribus noſtris committatur, niſi de licentia Magiſtri ordinis ſpeciali. Prohibemus diſtrictè, ne aliquis curam recipiat prædictarum, niſi per tria capitula generalia continua fuerit approbatum, vel niſi cura per D. Papam ordini committať, vel per alium, qui poſſit facere commiſſionem prædictam. Si quis vero contraire præſumpſerit, pœnæ grauiori culpæ debitæ ſubiacebit.

.c. ¶ Curam recipiat prædictarum) Declaramus, ꝙ monaſteria ſororum ſub cura ordinis cō miſſa & i futurum committenda ſecundum priuilegia apoſtolica ſunt ſub cura regimine, & magiſterio magiſtri ordinis, & priorum puincialium, ſeu aliorum fratrum dicti ordis qbus ipſi id commiſſerint. Et idem magiſter & prouinciales prædicti per ſe vel per alios habent prædicta monaſteria iuxta cōſtōnes prædicti ordinis regulare & gubernare, & ea tam i capitibus q̄ i membris viſitare, ſorores corrigere & reformare. Prioriſſas, & ſupprioriſſas ac officiales, nec non cōuerſos & familiares ibidem inſtituere, deſtituere, mutare, transferre, & alia ibidem ordinare, & ēt ſub pœnis de qbus eis videbiť mādare & ſtatuere, prout ſecundum deum viderint expedire, prout ponit Boniſ. IX i bulla quæ icipit ſacræ religionis, & Alexan. IIII. i alio priuilegio. Itē declaramus ꝙ fratres q deputati ſunt ad curā monialium non poſſunt igredi clauſuram ipſarum niſi pro euidēti neceſſitate, nec alios illuc ingredi debent permittere, niſi ex cauſa legitima & rōnabili. Et ex priuilegio Boniſa. IX. habeť. Nulla perſona religioſa vel ſecularis ſub pœna excommunicationis

la. ſen.

la ſent. poteſt igredi monaſteria
monialium quæ ſunt ſub cura
ordinis predicatorum ſine lnia
magiſtri,niſi i caſibus i eatū cō
ſtōnibus expreſſis,& à tali excō
municatione nō poſſunt abſol-
ui,niſi per prefatum magiſtrum
vel per eos qbus ipſe commiſe
rit.Vnde i.c.apd̄ Montēpeſula-
num.1294.ſic fuit ordinatum.
Prohibemus diſtricte ne fratres
clerici vel conuerſi igrediātur
clauſtra ſororum noſtrarum, ni
ſi i caſibus i ipſarum conſtōni-
bus expreſſis,& ꝙ nullæ pſonæ
cuiuſcunq; ſtatus vel condōnis
exiſtant i eiſdē clauſtris dormi
ant vel pernoctent,volentes, ꝙ
tam fratres ꝙ̄ ſorores quę i hoc
deliquerint,vel contrarium fie
ri permiſerint, tribus diebus in
pane & aqua ieiunent. A qua
pœna non poſſint niſi per magi-
ſtrum ordis vel priorem ꝓuin
cialem diſpenſari, ¶ Item decla
ram' ꝙ fratres in monaſterijs ſo
rorum continue per modū col
legij ſub cura ſui ſpālis prioris
vel vicarij reſidētes ſicut in ſan
cto Sixto & ī Pruliano,non per
tinent ad alium conuentum,ni
ſi ſolum quantum ad ſuffragia,
et de bonis eorum tā de libris
q̄ de alijs rebus Prior prouincia
lis poſt eorum obitum ius habe
bit ordinandi,& diſponendi ſe
cundum ꝙ iudicauerit expedi-
re,vel illa ad conuentus eorū
natiuos applicare,ſicut habet̄ i
cap.de ſtudētibus.Et idē dicen
dum eſt de alijs fratribus,& re
bus ipſorum q reſident in alijs
monaſterijs, ꝙ ad cōuetus ſuos
natiuos pertinere debeāt, ſicut
fuit ordinatū in cap.apud Vene
tias.1297.& apd̄ Metim. 1298.
& iterum Venetijs.1437. Volen
tes q priores prouinciales tam
monialib' q̄ beghinis deputēt.
ſpāles confeſſores diſcretos, &
maturos,& aſſignēt tempus ad
dicendi earum confeſſiones non
nimis breue nec ēt nimis proli
xum,nec permittāt fratres præ-
dicta monaſteria frequentare,ſi
cut fuit declaratum apd̄ Lōdo
nas,1250.& Metim.1251. De-
clarātes ꝙ vicarij magiſtri ordi-
nis vel priorum prouincialium
de viſitandis vel ordinādis mo
naſterijs locorum nullo modo
ſe poſſunt itromittere,niſi i eo-
rum literis ſpāliter ſit expreſſū,
ſicut fuit ordinatū ap.Argētinā
1307.Itē declaram' ꝙ mod' eſt
gēdi prioriſſas iuxta tenorē cō-
ſtōnis Bonif. vj.ē iſte.Nā cōuen
t' monialiū dāt cōpromittere ī
tres fratres q audiant & conſcri
bant vota ſororum,ad eligēdū
illam quā maior pars vltra me-
dietatem noiauerit. Quo facto
& auditis vocibus oium ſororū
i ſecreto,non debent publicare
ſcrutinium, ſed dicere ſimplici
ter,talis habet tot voces,et ſi ali

qua ex nominatis habuerit maiorem partem vltra medietatē, debet ille q primus eſt iter ſcrutatores dicere ſororibus. Cum talis habeat plures voces vltra medietatem,& ſit ſecundum iura eligenda in prioriſſam, bonū ē(vt electio ſit vniformis)ꝙ omnes conſentiatis & poſtea vocare eas ſigillatim & ſecrete, & interrogare ſi velint conſentire. Quod ſi omnes cōſenſerint, debet formare electionis decretum hoc modo. Ego frater. N. vice mea & fratrum N.& N. cōpromiſſariorum & omnium ſororum electricum eligo ſororē talem in prioriſſam monaſterij talis. Si vero non omnes cōſenſerint dicat,& ſororum electricum mecum conſentientium. Prioriſſa autem ſic electa poterit per Magiſtrum ordinis vel priorem prouincialem, vel per eos qbus ipſi cōmiſerint (ſi eis videbitur) confirmari. ✠ His omnibus non obſtantibus, Declaramus pp Concilium Tridē. debere ſeruari modum q i ſeqn ti cap. poſitus ē ex cap. Bonoñ. 1564.

℄ .f. Mulieres clauſtrum, vel oratorium, vel alias officinas noſtras nūquā ingrediantur, niſi in die conſecrationis Eccleſiæ,& tunc Liceat eis ingredi chorum, & clauſtrum. In paraſceue vero tantum chorum poterunt intrare, vſque ad officium ℄ 5. Statuatur ſemper aliquis frater Clericus, vel cōuerſus diſcretus, maturus,& ſecurus, qui ſit portarius,& diligenter ea quæ ad officium portarii pertinent exequatur. Poterit autem aliquem fratrem vel ſecularem honeſtæ conuerſationis habere in adiutoriū, quum neceſſitas hoc requiret. Volumus autem ꝙ fiat cum maturo conſilio peritorum in arte (conſiderato loco illo) i ligno, vel i alia materia formula totius domus conſtruēdæ, quam non liceat trāſgredi pro voluntate varia Pręſidētium, ſed iuxta illam ædificetur. In domibus autem conſtructis mandamus nullam fieri conſtructionem, aut ędificationem notabilem in fabrica, à Priore vel procuratore, niſi de licentia Prioris prouincialis, & cōſilio atq;

aſſenſu patrum. Oppoſitum autem facere præſumens, in pœnam abſoluat, ſic ꝙ per triennium nec ibi, nec alibi præſit.

.f. Mulieres clauſtrum vel oratorium.) Declaramus ꝙ in Eccleſijs noſtris debent eſſe intermedia quæ diuidant chorū a ſecularibus, & debēt vbiq; ſic eſſe diſpoſita, ꝙ fratres ingredientes chorum non poſſint videri à ſecularibus, nec ēt ipſi fratres ſeculares aſpicere. Poterunt tñ alique feneſtre aptari, vt tempore eleuationis Dñici corporis poſſint aperiri, & ſacramentum à ſæcularibus adorari, vt ordinatum fuit Treueris. 1259. Nec vllo modo permittantur mulieres interiores officinas conuentus intrare ſiue ſint bone, ſiue ſint male, ſiue ſint ꝓpinque, ſiue extranee, niſi eſſent aliđ magne dñe que bene & honeſte ſociate cum licentia prioris vellent conuentum videre. Fratres autem ꝗ mulieres in hortos noſtros vel in dormitorium vel in cameras, aut in alias interiores officinas domus itroduxerint, pœna grauioris culpæ puniantur, ſicut fuit ordinatum in ca. Oxonie. 1280. et Burdeg. 1277.

✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲✲

De electione Prioris cōuentualis, & inſtitutione Supprioris. Secundum Capitulum.

PRiores .a. conuentuales, à ſuis Conuētibus ſecundum formam canonicam eligantur, videlicet .b. à maiori parte vltra medietatem omnium eligentium, vel per ſcrutinium, vel per compromiſſionem, vel per communem inſpirationē, alijs ſubtilitatibus iuris relegatis. Quod ſimiliter in electione Magiſtri ordinis, & Priorum ꝑuincialium obſeruetur. Quum autem ꝑ diſquiſitionem & ſcrutiniū voluntatum procedit electio, vota eligentium recipiantur, & conſcribantur per .c. Suppriorem, vel eius vicarium, in abſētia Supprioris, & duos fratres, qui .d. primitus habitum noſtri ordinis ſuſceperunt, ſi tamen poſt profeſſionem à noſtro ordine nullatenus diſceſſerunt (niſi per Magiſtrū or-

 dinis

dinis, vel generale, vel prouinciale capitulum, cũ eis fuerit diſpenſatum.

PRiores .a.conuentuales ſecundum formam canonicã eligant.) Declaramus ꝙ fratres noſtri ſicut iura volunt nõ poſſunt ſibi eligere vel poſtulare priorem niſi ille q preeſt in tali officio ſit penitus amotus. Nec ẽt poſſunt eligere ſub conditione ſi eum contigerit amoueri, ſicut fuit declaratum apud Pariſius. 1239. Item declaramus ꝙ ad electionem canonicam requiruntur decem. ¶ Primum eſt ꝙ mortuo vel amoto Priore, electores abſentes ſunt vocandi, ſi nuncius ad eos pedeſter ꝑ vnã diem cõmodè poſſit accedere. ¶ Secũdum eſt ꝙ vocatis & expectatis abſentibus, debent ad ſonum campanule conuocari vocales ad locum electionis. Et ꝑmiſſo tractatu ſaltem in cõmuni de perſona idonea eligenda, & electa hora & loco electiõis, debet ille q preeſt proponere ſi volũt eligere per ſcrutiniũ, vel per compromiſſum, vel ꝑ communem inſpirationem. ¶ Tertium eſt ꝙ electa altera illarum viarum, debet fieri proteſtatio. ꝙ non intendunt admittere aliquem de iure non admittẽdũ, nec excludere non excludendũ ¶ Quartum ẽ ꝙ ille q preeſt ad cautelam debet facere gñalem abſolutionem ab omni cẽſura. ¶ Quintum eſt ꝙ debet inuocari gratia ſpũs ſancti. ¶ Sextum eſt ꝙ ille q preeſt debet aſſumere ſecũ duos ſcrutatores q diutius habitum noſtræ religionis portauerunt poſt profeſſionẽ, & cum eis accedere ad banchũ præparatum antẽ hoſtium capituli. ¶ Septimum eſt ꝙ illi tres ſcrutatores debẽt ſingillatim ꝑmo ſe ipſos ſcrutari, demum vota aliorum electorũ ſecrete recipere, & in ſcriptis redigere. ¶ Octauum, auditis & in ſcriptis redactis votis ſingulorum, debent ſcripturam in medio capituli publicare. ¶ Nonum eſt ꝙ publicato ſcrutinio debẽt facere collationẽ numeri ad numerum, & ſi oẽs vel maior pars vltra medietatem in vnum conuenerint, cum ille ſecũdum iura ſit eligendus, interrogãda eſt minor pars ſi velit maiori parti conſentire. ¶ Decimum, minori parte conſentiente vel nõ cõſentiente, debet ille q primam vocem habuit iter electores vice omnium prædictorum eligere, & decretũ electionis formare dicendo. Ego frater. N. vice mea & omnium electorum preſentium eligo fratrem. N. i priorem talis conuentus. .b. ¶ A maiori vel parte medietate omnium eligentium.) Declaramus ꝙ nullus

ꝙ nullus frater irregularis, & q non eſt in ſacris ordinibus conſtitutus, vocē habet in quacūq; electione noſtri ordinis, ſicut fuit declaratum apud Narbonam 1354. Nec ſufficit ad hoc ꝙ electio ſit canonica ꝙ electus habeat maiorem partem ꝙ̄ alij, ſed oportet ꝙ habeat maiorem partem vltra medietatem omnium eligentium. .c. ℂPer ſuppriorē vel vicarium eius.) Declaramꝰ ꝙ mortuo vel moto priore amouetꝰ ēt & eius vicarius, ſicut declaratum fuit apud Auinionem 1367. ⁋Item declaramus ꝙ quāuis ſupprior abſēte priore non poſſit facere vicarium, ſicut declaratum fuit apud Briuā. 1346 & i multis alijs cap. tñ mortuo vel amoto priore, cum vices eiꝰ per legem plenarie gerat in omnibus, poteſt vicarium inſtituere, vt hic vult conſtitutio. Et poteſt ēt fratres ad ordinem & ꝓfeſſionem recipere, & confeſſiones fratrum audire, & alios exponere pro audientia fratrum. Et hæc eadē poteſt vicarius electus à patribus mortuo vel amoto priore, i abſentia ſupprioris, ꝗa i tali caſu non ſunt amplius delegati, ſed vterq; habet poteſtatem & iuriſditionem ordinariam, per legem ſibi datam. vt dicit Petrus de Palude. i 4. diſt. 17. q. 3. ⁋Item declaramus, ꝙ ꝑ vicarium ſupprioris intelligit conſtō illum vicarium q ē i cōuentu ab ipſo inſtitutꝰ vel à quocūq; alio in eius abſentia mortuo vel amoto priore, ſicut fuit declaratū apud Venetias. 1325. & Pariſius. 1326. ⁋Item declaramus ꝙ vicariꝰ electus ꝑ duos vel tres antiqores de conuentu in abſentia ſupprioris mortuo vel amoto priore, ſi domus non habuerit vicariū ſupprioris vel alterius ſuperioris, vota eligentium poteſt recipere, ſicut declaratum fuit apud Caturcū. 1319 & apud Rothomagum. 1320. ⁋Item declaramus ꝙ ſi in conuentu habēte ſuppriorem mortuo vel amoto priore datus fuerit aliqs ꝑ cap. vel ꝑ priorem ꝓuincialem in vicarium dicti cōuentus ſuper ſuppriorē & omnes fratres, talis vicarius in tali caſu habebit conuocare fratres ad electionem. Supprior autem cum duobus antiqoribus tenebit ſcrutinium, & prædictus vicarius habebit vocem in tali electiōe ſicut ceteri fratres. ſicut fuit declaratum apud Auinionē 1367. ✣ ℂDeclaramus ꝙ ꝓuinciales, aut Vicarij nō poſſunt Vicarios pro electione prioris facienda mittere ad conuentus, niſi in caſu magnæ diſſenſionis electorum, ſiue cum in veritate cōuētus adeo ſit deſtitutus hominibus, ꝙ nullus ſit in eo, qui electionem dirigere ſciat. Et nihilominus

lominus q ſic miſſus fuerit, careat voce paſſiua i eadem electione, ꝙ ſi ſecus factum fuerit, totum ſit irritum & inane Et hæc ordinatio facta fuit primo i capitulo Rom. 1553. deinde confirmata fuit ibi. 1558. & Anno ni. 1561. & Bonoñ. 1564.

.d. ¶ Qui primitus habitū nostri ordinis ſuſceperunt.) Declaramus ꝙ illi debent eſſe ſcrutatores non q prius habitum ſuſceperunt, ſed q poſt profeſſionem diutius habitum ſuſceptū portauerunt, ſicut declaratum fuit apud Tholoſam. 1304. Vñ illi q p apoſtaſiā à noſtro ordie receſſerunt, cum ſint omni voce priuati, nec ad aliquam electionem ordinis poſſint admitti, non poſſunt eſſe ſcrutatores, nec ēt vocem in electione habere, niſi p magiſtrum ordinis vel p gñale vel prouinciale capitulum fuerint diſpenſati. Quæ fieri non poteſt ante tres ãnos. ita tñ ꝙ anni qbus fuerit in apoſtaſia non computenť eis quo ad locum, ſed ſint ſub illis oibus q hñt plures annos i ordine poſt profeſſionem ꝙ ipſi haberēt qñ exierunt. Et ita illi q diutius habitum religionis poſt profeſſionem portauerūt dicenť eē antiqores illis q primitus habitum profeſſionis receperunt, ſed illū poſtea p apoſtaſiam dimiſerūt. Declaramus ꝙ præfati ſcrutatores non debent eſſe ceci neque ſurdi, ſed debēt eſſe tales quòd poſſint audire vota electorū, audita ſcribere, & legere.

¶ 2. Publicato autem ſcrutinio in medium, & expſſis nominibus, eligentium, & electorum, & facta, ſ. collatione numeri ad numerū, ſi maiorem partem medietate omnium eligētium in vnum conueniſſe inuenerint, & minor pars interrogata maiori conſenſerit, ille .g. qui primam vocem habuit inter electores, ſurgēs dicat. Ego. N. vice mea, & omniū electorum pręſentium eligo. N. in Priorem talis Conuentus, vel talis p uinciæ, ſi prior Prouincialis eligatur. Si vero nō omnes cōſenſerint, ſed maior pars vltra medietatem, tūc ſicut prius, qui primam vocem habuerit dicat. Ego. N. pro me, & his, qui mecum conſentiunt eligo. N. in Priorē, vt prius. Quod ſimiliter .h. in electione Magiſtri ordinis, & Prioris Prouincialis

obſeruetur. ¶ 3. Priores āt
cōuētuales ſupradicto mo-
do electi, à Priore .1. ꝓuin-
ciali (ſi ei viſum fuerit) con
firmētur. ¶ Idem etiam fiat
ſi aliquis à maiori parte illo
rum, ad quos pertinet ele-
ctio de alio Conuentu fue-
rit poſtulatus.

.e ¶ Publicato ſcrutinio.) De-
claramus ꝙ ante publicationē
ſcrutinij, tam ipſi ſcrutatores ꝙ̃
ceteri vocales poſsēt voces mu
tare, ſed poſt publicationē eius
nullatenus poſſunt vocem mu-
tare, ſed bene poſſunt in eū quē
maior pars elegerit conſentire.
.f. ¶ Facta collatione numeri
ad numerum.) Declaramus ꝙ
cum iuxta noſtrarum tenorem
conſtōnum, electiones noſtræ à
maiori parte vltra medietatem
eligētium facte, ſint canonicæ,
nec alia collatio ꝙ̃ numeri ad
numerum reqratur, vt grauibus
& periculoſis diſcriminibus ob
uietur prohibemus, ꝙ preter ta
lem electionis formam, ſeu poſt
decretum talis electionis forma
tum, ēt ſi non ſit facta collatio
zeli ad zelum, nullus præſumat
ad aliam electionem procedere
vel aliud electionis decretū for
mare, ſub pœna priuationis vo
cis actiue & paſſiue quam ipſo
facto incurrant, & ad quam re-
ſtitui non poſſint niſi per magi-
ſtrum ordinis, vt fuit declaratū
apud Londonas. 1314. Qn̄ aūt
concorditer ab omnibus aliqs
eligitur non oportet ꝙ fiat col-
latio numeri ad numerum, ſed
ſufficit ꝙ ille q preeſt dicat. Cū
ſimus tot electores omnes elege
runt talem. .g. ¶ Ille q primā
vocem habuit inter electores.)
Declaramus ꝙ ille cenſendus ē
inter electores primam vocem
habere, q primo in ipſa publica
tione ſcrutinij pronunciatus fu
it elegiſſe illum in quo maior
pars eligentium concurrit, & ſic
prioritas illa referri debet non
ad prioritatem dignitatis vel tē
poris, ſed ſolum ad prioritatem
publicationis ſupradictæ. Et ta
lis debet formare decretum ele
ctionis, ſicut declaratū fuit apd
Perpinianum. 1327. .h. ¶ Quod
ſimiliter i electione magiſtri or
dinis, vel prioris ꝓuincialis ob-
ſeruetur.) Declaramus ꝙ qn̄ eli
gitur magiſter ordinis vel Prior
prouincialis vel conuentualis
publicato ſcrutinio debet vnus
vice omnium eligētium forma
re electionis decretum, ſicut de
claratum fuit apud Florentiam
1272. .i. ¶ Et à Priore prouin
ciali ſi ei viſum fuerit confirme
tur.) Declaramus ꝙ in .c. apud
Verdunum prouinciæ Franciæ
celebrato anno Dn̄i. 1356. ſic
dicitur. Imponimus vniuerſis

prouincialibus & eorum vicarijs ſub pœna abſolutionis,quatenus electos in priores quantũcũq; vnanimiter non præſumãt confirmate,niſi ſint ſufficientes in ſcientia & moribus,& niſi veriſimiliter præſumant ꝙ correctioni,& honeſtati,& reformationi ordinis operam dabunt efficacem.Et pꝑ hoc dicit conſtitutio ꝙ Prouincialis priorem electum confirmabit ſi ei viſum fuerit. Quod verbum non deſignat liberam poteſtatẽ ſed diſcuſſionem rõnis.& arbitriũ boni viri. Et ideo non debet prouincialis ſecũdum libitum ſuæ voluntatis ſed ſecundum iudicium rõnis priorem electum cõfirmare. ¶ Item declaramus ꝙ ſi prior ꝑuincialis aliquem fratrem electum vel poſtulatũ nõ confirmauerit ſed ex aliqua rõnabili cã electionem caſſauerit, non poſſunt electores poſtea ſecundo eum eligere vel poſtulare ſine licentia prouincialis.Qđ ſi caſſata electione ſine eius licẽtia denuo illum & eundem elegerint vel poſtulauerint electio illa ſit nulla,& poteſtas prouidendi de priore ad ipſum priorem prouincialem deuoluatur, ſicut fuit ordinatum apđ Montem peſulanum. 1271. & apud Florentiam.1272. ¶ Item declaramus ꝙ priores ꝑuinciales electionem canonice factam nõ debent niſi ex cã rõnabili caſſare. Quod ſi aliqua electio de aliquo canonice facta ſibi præſentata fuerit,& ipſe dixerit ite & eligite vobis alium qa hunc nolo confirmare,& nõ dixerit Caſſo iſtam electionem, non poterunt electores alium eligere. Quod ſi electione nõ caſſata alium elegerint,electio nulla erit donec prima fuerit caſſata. ¶ Item ſi aliqs frater habens literas magiſtri ordinis ꝙ nõ poſſit cogi ad ſuſcipiendum officium prioratus eligatur in priorẽ alicuius conuentus,& à priore prouinciali confirmatur,ſi talis frater confirmationi factæ non conſenſerit, talis non eſt abſoluẽdus,ſed ſufficit ꝙ electio caſſetur,ad hoc ꝙ electores libere alium poſſint eligere,ſicut fuit declaratum in cap.apud Victoriam.1321.& apud Tholoſam. 1304. ¶ Item declaramus quòd ille q eſt electus canonice i priorem alicuius conuentus ordinis noſtri, non poteſt incontinenti ꝓnũciata electione reſignare iuri ſuo,primo qa taliter electus ĩ ordine noſtro ex hmõi electiõe nihil iuris acquirit. Quod patet qa q̃tũcũq; ab omnibus eligatur,nullam tñ habet adminiſtrationem,& tñ electi in qbuſdam eccleſijs ſtatim habent adminiſtrationem,& gerunt quaſi vicem prælati.Secundo qa religioſus

ligioſus qlibet cum ſit pfeſſus. obedientiam, non habet velle neq; nolle. Et ideo ſi prelatus ſibi precipiat, oportet ipſum obedire, nec eſt in eo diſſentire, vel aſſentire, ſed in prælato ſibi precipiente, à cuius voluntate voluntas ſubditi dependet. Tertio, qa q̃tũcũq; aliqs à maiori parte vel ab omnibus eligatur, tñ in poteſtate ſuperioris ẽ ipſm confirmare vel non cõfirmare, qa conſtõ dicit q̃ Prouincialis poterit talem electum cõfirmare, ſi ſibi videbitur expedire. Et q̃uis illum nõ confirmaret, nõ reſtaret tali electo locus appellandi, neq; aliqua cã proſeqnendi, nec aliqd in foro contentioſo repetendi. Apparet ergo ex prædictis, q̃ talis non habet ius aliquod in tali electione, & per conſequens nõ poterit iuri ſuo reſignare, qa nullum ius dignoſcitur ex tali electione habuiſſe Si aũt aliqs à maiori parte eligitur & tñ contradicitur tali electioni, non debet confirmari electus, quouſq; tales contradictiones audiantur & remoueantur, ſicut fuit declaratum apud Valentiam. 1337. Declarantes ẽt quod quãtũcũq; aliqs ſit canonice electus & confirmatus, & ſibi preceptum ſit factum de acceptatione, niſi cõſentiat nunquã eſt prior neq; prælatus, nec aliquod ius ei acqritur, vt dicit Petrus de Palude in 4.d. 25.art.8. .k. ¶Idem fiat ſi aliqs à maiori parte fuerit poſtulatus.) Declaramus q̃ licet alias qñ qs erat de alieno conuentu vel in alio prioratu exiſtens nõ eligeretur ſed poſtularet tñ poſtea in cap. Placentiæ celebrato ãno Dñi. 1310. ſic fuit declaratũ. Declaramus q̃ i oi electione canonica ordis vndecũq; vel quocũq; ſtatu perſona eligẽda exiſtat ſẽp dicat eligo, & nunq̃ poſtulo informatione decreti.

¶K. Cõuentus autem q petit electi cõfirmationẽ. l. numerum, & nomina ſcribat eligentium, cum formatione decreti, & expreſſione eorum quæ in electione facta ſunt.

.l. ¶Conuentus autẽm.) Declaramus q̃ conuentus q mittit ad prouincialem pro confirmatione prioris electi debet i ſcriptis narrare totum electionis pceſſum, & ſcribere numerum et nomina eligentium, & ei ſignificare q̃ nihil eorum quæ ad canonicam electionem reqruntur in tali electione fuit omiſſum.

✠Declaramus, pp decretũ Cõcilij Tridentiñ. In electionibus Priorũ tam Cõuentualiũ, q̃ puincialium, & aliorũ officialiũ debere p totum ordinẽ ſeruari

ſtatutũ

ſtatutum p hmōi electionibus factum i ca gñali Bonoñ. 1564. Quod eſt tale, Quia electionū libertati, quàm maximè ſācta Synodus cōſultum voluit, Admonemus in primis Reuerendos Prouinciales, & alios ſupiores, qbus poteſtas dirigendi, & confirmandi electiones commiſſa eſt, vt ea q̄ modeſtè vtantur. Quare, vbi ſpālis neceſſitas non fuerit, nullus electoribus proponatur, q̄ ſi neceſſarium exiſtimabunt, non pauciores q̄ tres pro ſingulis electionibus proponāt. Cæterum ſi electores alioq dignum, quāuis nō de propoſitis elegerint, eam tñ electionē confirmator diuini iudicij memor, (niſi iuſta ſubſit cā) confirmare non renuat. Precipimus proinde vniuerſis fratribus noſtris, vt in futuris electionibus infraſcripta forma deinceps obſeruet. & ſi ſecus factæ fuerint irritæ prorſus habeantur. Singuli electores in ſchedula ſcribant vel ſcribi faciant nomen electi, eligentis autem nomen nunq̄ ſcribatur, nec ſcrutatoribus nec cōfirmatori vnq̄ reueletur. Ad recipiendum vero prædictas ſchedulas tres ſcrutatores à cōſtōnibus deputati ſedeant, Quibus conuentus poſſit addere quartū, Quē electores eligant i capitulo p ſchedulas tribus primis exhibendas, & q à pluribus nominatus fuerit (quāmquam vota non excellerint medietatem) ille nihilominus ſit quart⁹ ſcrutator, q̄ ſi duos equalia vota habuiſſe conſtiterit, ille præferendus eſt, qui fuerit antiqor in ordine, ita quòd ex primo ſcrutinio quartus ille ſcrutator ſemp habeat, p ea dūtaxat electione. Poſtquàm vero predicti tres aut quatuor ſcrutatores ad mēſam in conſpectu omnium ſederint ſchedulas inuolutas ab electoribus accipiant, & in vrnàm aut capſulam demittāt, nihil aliud reſpiciētes niſi q̄ vna tm̄ ab vno exhibeatur, Poſtquàm oēs acceperint, in commune effundant & legant, & facta collatione numeri ad numerum, cum inuenerint q̄ aliqs extra collegiū aut numerum eligentium exiſtens fuerit electus à maiori parte vltra medietatem omnium eligētium, eius electio rata & legitima habeatur, ſi verò de numero ipſorum eligentium aliqs electus fuerit, vt illius electio rata, & legitima habeatur, duo vota vltra medietatē adeſſe oportet, ne fraudi loc⁹ adſit, & ne poſſit aliqs ſeipm eligere. Habito ſchedularum numero, & collatione facta numeri ad numerum, ſchedulæ in conſpectu præſentium electorum exurantur, deinde in mēdium capituli veniētes ſcrutatores, nomina publicent corā

qui

qui fuerunt electi exprimentes numerum votorum quem vnuſquiſq; habuit. Quod ēt faciendum eſt,licet nulli⁹ fuerit à maiori parte vltra medietatem electus,vt ad ſecundum ſcrutiniū poſſint dirigi electores, Decretum vero electionis,ab illo qui inter ſcrutatores primus fuit,q̃uis electo ſuum votum nō contulerit,per hæc verba formet.

Ego .F.N.Vice præſentium electorum eligo F.N.priorē,Quòd ſi primus ſcrutator fuerit elect⁹ ſecundus ſcrutator in publicando ſcrutinio & formādo decreto ſuccedat,& ea ſolum quæ in cap.publicantur,in decreto electionis ad confirmatorem mittendo ſcribenda ſunt,ſubſcriptis noibus ſcrutatorum, clausū verò & ſigillo munitum, ad cōfirmatorem tranſmittatur.

Et idem modus eligendi ſeruet in electione Prioris Prouincialis,& Magiſtri ordinis,& diffinitorum cap.gñalis, & prouincialis,& ſocij Prioris conuētualis euntis ad cap. Prouinciale. In reliquis verò omnibus, quæ hic non expreſsè mutantur,antiqua ſtatuta obſeruentur. Socij verò Prioris puincialis eūtis ad ca.gñale,ſiue diffinitoris capituli generalis eodem modo à diffinitoribus capituli prouinlis eligantur,ac deſignent ſicut antea conſueuit fieri. In receptione quoq; nouitiorū ad habitum ſiue ad profeſſionem,& in præſtando conſenſu in cōtractibus q circa tpalia negocia fieri ſolēt,nihil innouatum cenſeat.

Declaramus præterea, vt i illis prouincijs, in qbus vel ex Apoſtolico indulto vel probata, & iamdiu recepta conſuetudine, præter nomen electi ſolēt apponi alia nomina eorum q ſimul poſtulantur,ea cōſuetudo deinceps conſeruetur & nomina eorum qui poſtulantur numerus quoq; ſimiliter in capitulo publicetur,& in decreto ſcribant & mittant.Et ad oē dubiū à p̄miſſo ſtatuto penitus remouendum. Super illud de ſcrutatoribus,vbi dicitur nihil aliud reſpicientes,niſi ꝙ vna tm̄ ab vno exhibeatur. Declaramus id cōmodiſſime fieri poſſe; ſi poſtq̃ omnes ſchedulæ receptæ fuerint,numerentur anteq̃ aperiātur,& ſi numerus earum nō ſit æqualis numero eligentium,ſtatim ſiue aptione comburantur. Si verò ſit æqualis, apiant &c.

¶Item illud quod dicit quòd ſi electus ſit d numero eligētium, adeſſe oportet duo vota vltra medietatem. Declaramus ſatiſfieri huic ſtatuto dummodo cōſtet illum eſſe electum à maiori parte,ſecluſo voto ſuo (ſi forte illud ſibi contuliſſet) id autem ſufficienter conſtat,ſi adſit vnū

votum

votum vltra maiorem partē puta. Si eligētes ſint qnq;, maior pars, ſūt tres, requiritur ergo & ſufficit vt electus (qñ eſt de numero eligentium) habeat quatuor vota ad hoc vt eius electio rata habeatur. ¶Item ſup illud, In religs verò omnib⁹, quæ hic non expreſſe mutantur antiqua ſtatuta ſeruentur, Declaramus eadem antiqua ſtatuta ſiue antiquū morē debere ſeruari ī ſcrutinio ſup retētione vel amotiōe ꝑoris cōuētualis vel ꝓuīcialis.

¶.m. Si vero infra mēſem non elegerint, vel poſtulauerint, Prior prouincialis ꝓuideat Conuentui de Priore .n. qui competenter ſciat in dicto Conuentu ꝓponere verbum Dei. Nullus eligatur aut cōfirmetur in Priòrem, niſi ſciat grammaticè loqui abſque falſa latinitate, & ſit ita īſtructus (ſaltem i moralibus ſacræ ſcripturæ) vt ſciat proponere competenter verbum Dei in ſuo Conuentu. Quod ſi ſecus factum fuerit in Cōuentibus habentibus integrum numerum fratrum, confirmator abſoluatur, & per triēnium omni officio ordinis priuetur, ¶4. Electiones ſeu poſtulationes, in noſtro ordine per ſcrutinium, ſi hoc ſolū obſeruatū fuerit, ꝙ maior pars medietate conſenſerit ante publicationem ſcrutinii, poſſint à confirmatore pro canonicis approbari. Et ſemper itelligatur cōfirmatorē ſupplere defectus electiōis, qui eius ſubsūt poteſtati, quando ſine clauſula diminutiua confirmat electionem.

.m. ¶Si vero infra menſem nō elegerit) Declaramus ꝙ ſi electores ſtatuerint aliquam diem ad eligendum priorem infra menſem, & i illa die ſtatuta non elegerint, poterunt alium diem infra ipſum menſem conſtituere ad electionem faciendam, ſicut declaratum fuit apud Tholosā. 1304. Declarantes ꝙ iſtud verbum negatiuum non elegerint, negat oēm actū eligēdi. Et iō ſi īfra mensē nullū actū eligendi fecerint, tunc ꝓuiſio de priòre ad Prouincialem ſpectabit, niſi per ipſum concederetur eis poteſtas eligendi. Si autem infra mensē elegerint ſed ī diſcordia vel cū aliquo defectu, reddente

electionē

electionem minus canonicam. prior puincialis poterit talẽ electionem caſſare, ſed nõ poterit de priore propria ptãte puidere, ſed oportebit electionem ad vocales remittere, qui poterũt i aliqua die infra prædictũ menſem aliam electionẽ celebrare. ✠ Et hoc idem declaratum fuit in ca. Rom. 1542. q ſi vocales fuerit diſcordes & pares in electione priorum, ſi infra mẽſem fecerint aliquem electiõis actũ, quis nullus egrediatur electus nõ ppea deuoluitur authoritas ad prouincialem puidendi de priore, & ſic Priores taliter pui ſos decernimus nõ eſſe priores. ¶ Sed trãſacto menſe prædicto, ſi ex culpa vel defectu electorũ electio nõ fuerit infra illũ menſem canonicè facta, poteſtas prouidendi de priore ad ipſum prouincialem deuoluet. Si verò infra menſem electio canonice celebret ab electoribus, & pp defectum ipſius prouincialis non confirmetur, habebũt electores adhuc tpſ vnius menſis poſt p dictam electionem caſſatam ad aliam electionem faciendam ſicut fuit declaratum apud Valẽtiam 1337. Declarantes q quãuis conſtõ non præfigat terminum prouinciali ad prouidendam de priore, ſed abſolute dicat q ſi infra menſem non elegerint prior prouincialis cõuentui prouideat de priore, nõn tñ pp hoc intendit derogare iuri communi quo cauet vt ille ad quẽ ptas deuoluit debeat infra tres menſes eccleſiæ viduatæ prouidiſſe vt habetur in cap. Ne p defectu. extra de elect. Et ideo ſi prouincialis vel eius vices gerens in pdicto caſu infra tres menſes conuentui de priore nõ prouiderit, elapſis tribus menſibus non poterit prouidere. Et ſi prouiderit prouiſio non valebit, ſed ad magiſtrum ordinis poteſtas prouidendi deuoluet. ar. extra de ſupplen. negli. prælа. c. licet. vbi dicit gl. quòd mora in electionibus non põt purgari. .n, ¶ Qui cõpetenter ſciat proponere verbum Dei.) Declarantes q ille qui neſcit competenter proponere verbũ dei, nec eligi poteſt in priorem nec confirmari, qa videt ineligibilis ſecundum cõſtõnes, vñ in. c. apd Venetias. 1357. ſic dicitur. Volumus & ordinamus q nullus de cætero cõfirmet in priorẽ niſi ſit ſufficiẽs iudicio puincialis ad proponendum verbũ dei. Mãdantes ſtrictiſſime prioribus puincialibus, q oẽs priores inſufficiẽtes abſoluãt à ſuis officijs indilate. Et in cap. apud Tholoſam. 1372. ſic dicit. Ordinamus q nullus frater poſſit eligere in priorem eum qui neſcit competenter proponere verbũ

dei,

ſel, nec ēt poſſit eligi qui n̄ pōt ſequi choru n, dormitoriū & refectorium & communia prout decet. Et idem fuit declaratum apud Cenomanum. 1491 & in multis alijs capitulis.

10. ¶ s. Fratres autem poſt quatuor annos a profeſſione ſua, ſi tamen ſint in ſacris conſtituti, ad electionē Prioris conuentualis admittantur. Infra vero idem tēpus in ſocios Priorum conuentualiū, vel in electores Prio rum prouincialium vel in Priores nullatenus eligant. .p. ¶ Si vero de aliena Prouincia fuerint, poſtquàm p annum continuum in aliquo vno Conuentu alienę Prouinciæ aſſignati morati fuerint, admittantur ad electiones in illa p̄uincia ſicut alij. Et hoc, tam ſi ad tēpus, quàm ſi ſimpliciter ad alienam Prouinciam quis aſſignetur. Infra vero idem tēpus non admittantur ad electionem electorum Prioris p̄uincialis, nec ad tractatus eorum q̄ ad generale vel p̄uinciale cap. ſunt mittēda

.o. ¶ Fratres autem poſt quatuor annos ā profeſſione ſua.) Declaram' ꝙ ille frater qui nō habet quatuor annos in ordine ā profeſſionē ſua, nō pōt eſſe prioris vel ſupprioris vicarius in caſu quo eet prioris vel ſocij eius electio celebranda. Et gn̄aliter vocem non habet ī his quæ ad cap. gn̄ale vel prouinciale ordinariē ſunt mittenda, ſicut declaratum fu t apud Diuionē. 1333 Similiter fratres laici ā ſtatu conuerſorum ad ſtatum clericorū promoti non habeant vocem ī ſpacū; electione nec ad ea q̄ ſunt mittenda ad capitulū gn̄ale vel p̄uinciale añ quinq; ānos completos ā die receptionis habitus clericorum computādos ſicut declaratum fuit in cap. apud Bruges 1369.

.p. ¶ Si vero ā alia fuerit p̄uīciā poſtq̄ p ānnū continuū) Declaramus ꝙ fratres qui ſunt ā vna prouincia ſi aſſignētur ī aliquo conuentu alterius prouinciæ ſiue pro ſtudio ſiue quocūq; alio mō ſi non ſint ibi totaliter trāſlati nō hn̄t vocem in illo cōuentu niſi poſt talē aſſignationē ſteterint p vnū annū continuū in aliquo cōuentu p̄fatæ p̄uinciæ. ✠ Et intelligit̄, ꝙ fuerit continuatio aſſignationis, et maioris partis vnius āni, vt declaratum fuit in capitulo Rom. 1532. Si verò fuerint totaliter tranſlati &

ti &

ti & illi prouinciæ incorporati, tūc poſtq̃ fuerint i aliquo cōuentu illius ꝓuinciæ aſſignati, abſq; aliqua dilatione habebūt in præfato conuentu vocem ad electiones faciendas ſi, tñ compleuerint quatuor annos à ſua profesſione, quia ſic trāſlati ſūt de illa ꝓuincia ad quā ſunt totaliter tranſlati & non de alia, ſicut fuit declaratum apud Bruges. 1336. & apd̄ Tholoſā. 1304. & Coloniæ. 1428.

¶ 6. q. Electio autem tam Priorum Prouincialium, quàm conuentualium, ad illos tantum ptineat electores, qui perſonaliter præſentes in electione extiterint, ſicut fit in electione magiſtri.

.q. ¶ Electio aūt tā priorū prouincialium q̃ conuētualium ad illos tm̄ ptineat electores q perſonaliter pñtes in electione extiterint.) Declaramus ꝙ licet ſecundum iura illi qui ſunt abſentes poſſint inſtituere procuratorem ad eligendum qñ electio eſt fienda, tñ in ordine noſtro in quacūq; electione fiēda non pñt electores abſentes p literas aut per procuratorem eligere, ſed oportet ꝙ ipſi perſonaliter aut pñtialiter in loco electionis exiſtant, niſi in eodem conuentu eſſent infirmi decumbentes, quia tūc ſcrutatores deberent ad eos accedere. Inſtāte tñ electione prioris in conuentu vel tractatu de ſocio faciēdo ſi aliqui ex electoribus extra cōuentum infra dietam fuerint, debent pſidentes conuentuum ad eos nuncium mittere. Quod ſi noluerint vel non potuerint venire, vel in loco vbi veriſimiliter putabant debere eē, facta diligenti inquiſitione inuēti nō fuerint, poterunt electores præſentes poſtq̃ hoc eis legitime cōſtiterit, in eorū abſentia canonicè ad electionem procedere ſicut fuit declaratum in capitulo apud Biſuntium. 1353. ¶ Item declaramus ꝙ in diuerſis conuentibus ſeparatis quorum vnus ab alio non depēdet non poteſt aliquis frater habere vocem, nec prior in vno conuentu poteſt habere vocem in alio niſi forte ibi inſtitueret vicarius ad tp̄s vt habet in cap. Conſtitutis. de electione. & ca. vlt. de reli. & ca. Cum ſingula. de præben. li. vj. Vt ēt fuit in pluribus capitulis ordinatum vcꝫ Bononiæ. 1305. ¶ Item declaramus ꝙ cum ex inductionibus & practicis indebitis libertati electionum ordinis plurimum detrahat, et turbationes et ſcandala plurima conſequantur, & ſinceritas ſtat⁹ ordis noſtri multipliciter ledatur, pp hoc i mul

tus

tis capitulis fuit ſtrictiſſime ꝓhibitum ne aliquis prece, ꝑcio, promiſſione, comminatione, ex certa ſciētia & ex animi deliberatione præſumeret aliū ad eligēdum aliquem inducere. Qui verò contrarium fecerit, ſit per triennium omni voce priuatus & nihilominus penis alijs acrius puniatur. Et eandem pœnā incurrat ille q̃ hoc ſciuerit nisi ſtatim habita opportūitate debita prælato ſuo ipſum inductorem reuelauerit, ſicut fuit ordinatum apud Pariſius. 1286. & apud Burdegal. 1287. & apd̄ Lucam. 1288. & apud Treueri. 1289. & apud Placentiam. 1310 & apud Neapoli. 1311. & apud Carcaſſonā. 1312. Similiter pp eādē rōnē vt electiones noſtræ libere fiāt. Declaramus ꝙ à die noticie mortis vel remotionis prioris vſq; ad vnum menſem completum, nō pñt nec debēt fieri aſſignationes nec mutationes, nec augeri nec diminui voces in illo conuentu anteꝗ̄ nouus prior ſit electus & cōfirmatus, niſi ꝑ officio lectoratus aut graui ſcandalo, nec ēt celebrata electione noui prioris debēt fieri aſſignationes donec ip̄a electio habuerit confirmationis effectum, cum ſemper iſto medio tpe electio maneat in ſuſpēſo & poſſit caſſari ſicut fuit ordinatum Bononiæ. 1315. ✠ Et quia in omnibus ferè prelatiōis priores hñt tp̄s determinatum, vltra quod nō extenditur eorū prioratus officium, & conſequenter ſcitur, aut ſciri poteſt dies remotionis ſeu vacationis prioris, ideo non debēt fieri nōe aſſignationes ſeu mutatiōes fratrum intra menſem hmōi vacatiōis, & de hoc admoniti fuerunt Prouinciales in Capitulo Bonoñ. 1564. per hæc verba. Admonemus Reuerēdos Prouinciales, vt cum celebrādæ electionis in conuentu aliquo tp̄s inſtat, ēt ſi Priori, mēſis vnus ſuperſit ſui officij, maximè abſtineāt à mutationibus fratrū i dicto cōuentu i quo iſtat electio niſi in his caſibus, q̄ i noſtris cōſtōnibus exprimunt̄ ne pp hoc eligentium libertati aliquod ꝓiudicium fieri videatur.

Prior autem conuentualis, de conſilio diſcretorum fratrū ſui Conuentus, inſtituat Supprioren, cuius officiū erit habere diligentiam circa Conuentum, & corripere delinquentes, & in alijs quantum Prior aſſignauerit, vel ei permiſerit. Idem autem Supprior mortuo Priore, vel amoto, vices eius in omnibus plenariè

obtineat

obtineat, quouſq; Prior eiuſdem loci fuerit electus, et confirmatus, & in domo præſens extiterit, niſi Prior Prouincialis aliter ordinauerit. In quotidianis vero cappitulis, nō accuſetur Supprior, niſi aliquando ꝓ aliquo maiori exceſſu (ſecundū quod Priori viſum fuerit) proclametur.

.r. ¶ Prior conuentualis de cōſilio diſcretorū.) Declaramus ꝙ Prior conuentualis nō poteſt inſtituere ſuppriorē niſi de conſilio & aſſenſu ſpāliter ad hoc cōgregato maioris vel ſanioris partis patrum illius conuentus, qui iuxta morem ſolent ad cōſilia vocari, & oportet ꝙ ille frater q debet ſupprior inſtitui ſit in eodē conuentu aſſignatus, ſicut fuit declaratum in cap. Venetijs. 1325. Ad conſilia autem vocandi ſunt qui fuerunt Priores, lectores principales, vel Vicarij nationum, vel ī aliquo ſtudio generali ſentētias legerint, vel qui actualiter ſunt ſuppriores, vel qui per magiſtrum ordinis vel priorem prouincialem inſtituti fuerint, ſicut fuit declaratum apud Papiam. 1423. ¶ Itē declaramus quòd priores prouinciales in ſua prouincia duntaxat, poſſunt inſtituere ſuppriores, quia in rectoribus eſſentialiter ordinatis quod inferiori conceditur, ſuperiori nullátenus denegatur, niſi ſuper hoc ſpecialis fiat exceptio, ſicut fuit declaratum apud Biſuntium 1353. ¶ Item declaramus ꝙ in quolibet conuētu ſuppriore carente, priores ſecundum modū in conſtōnibus poſitum teneant infra ſpacium vnius mēſis, ſuppriores inſtituere, vel inſtituendos petere. Et qui in hoc inuēti fuerint negligentes à ſuis officijs abſoluantur, ſicut fuit ordinatum apud Neapolim. 1311. & apud Valentiam. 1337. Declarantes ꝙ imminēte tractatu eorum quæ ad capitulum mittenda ſunt, non debent priores vllomodo ſuppriores absoluere. Quod ſi contrarium fecerint à prioratus officio in pœnā abſoluantur. ſicut fuit ordinatum apud Auinionem. 1341. ¶ Item declaramus ꝙ quiuis Prior cōuentualis non poſſit inſtituere ſuppriorem niſi frátrem in ſuo conuentu aſſignatum, pōt tñ īſtituere vicarium in conuentu ſuo priorem vel fratrem alterius conuentus, licet hoc non debeat facere niſi in caſu neceſſitatis. Nā ſecundū iura vn⁹ ordinarius pōt cōmittere vices ſuas alteri cuiuſcūq; alteri⁹ dyoc. Et ob hoc cū Prior ſit ordinarius

in ſuo conuentu, poterit vices ſuas fratri cuiuſcūq; alterius cōuentus committere. ¶Item declaramus ꝙ nec ſupprior nec vicarius inſtitutus à priore pñt in abſētia prioris alium vicarium ſubſtituere, niſi ſibi ſpāliter cōmittatur per priorem, dicendo in ſuo receſſu. Ego inſtituo in vicarium illum vel illos, quos inſtituēdos duxeritis Sicut fuit declaratū apud Tholoſā. 1328. ¶Item cum abſentia ſuppriorıs ſit cōuentui valde damnoſa nullo modo debent ſuppriores in ſocios priorum eligi, Qui autem oppoſitum fecerint debēt grauiter puniri ac voce priuari ſicut fuit ordinatum Bononiæ. 1275. & Tholoſæ. 1304 ¶Item declaramus ꝙ ſuppriores & vicarij priorum in abſentia priorıs non pñt recipere fratres ad ordinem vel ad profeſſionem neq; ēt ad ſacros ordines ꝓmouere, ſicut fuit ordinatum apud Montempeſulanum. 1394. & apud Briuam. 1396. Poſſunt tñ abſentibus prioribus ꝑ priuilegiū quod dicitur Maremagnū, omnes fratres ſuorum conuentuum vel ad eos declinantes ab omnibus exceſſibus & cenſuris à iure vel à iudice gñaliter promulgatis abſoluere, ſacramēta eucharistiæ & extremæ vnctionis eis adminiſtrare, ſicut fuit declaratum apud Tholoſam. 1328. & apud Valentiam. 1337. .f. ¶Supprior mortuo priore vel amoto vices eius i oībus plenariè obtineat.) Declaramus ꝙ per conſtōnes noſtras mortuo vel amoto priore cum ſupprior vices eius plenariè in omnibus obtineat, poterit ſupprior in tali caſu agere quicquid prior iure ordinario poteſt. Et ideo poterit vicariū inſtituere, fratres ad probationem vel ad profeſſionem recipere, confeſſorē eligere, & aliorum fratrum confeſſiones audire, & alios pro audientia fratrum exponere, qa cū ſit in tali caſu quaſi ordinarius & poteſtatem ac iuriſdictionē ordinariam hñs, poterit ṗdicta & quæcūq; alia facere, q̄ prior iure ordinario poteſt. Non poterit aūt fratres pñtare ep̄is pro confeſſionibus ſecularium audiendis, vel ꝑ ordinibus ſuſcipiendis, vel alia hmōi facere q̄ priori competunt non de iure ſed ex cōmiſſione .t. ¶Et in domo pñs extiterit.) Declaramus ꝙ Prior cōuentualis nouiter electus & confirmatus, anteꝗ̄ veniat ad ſuum conuentum non pōt ſuppriorem à ſuo officio remouere, qa ꝑ legem ſeu ꝑ conſtōnem vices eius in oībus plenariè gerit quouſq; ipſe prior pñs in domo extiterit. Poſtquā vero ſemel in conuentu ṗſens fuerit, & poſtea à conuentu receſſerit,

ceſſerit, poterit ēt exiſtens extra
ſuum conuentum ſuppriorem
vel ēt Vicarium à patribus ele-
ctum abſoluere, & alia q̄ ad ſuā
iuriſditionem pertinent quo ad
fratres ſui conuentus exercere.
.v. ¶ Niſi prior prouincialis a-
liter ordinauerit.) Declaramus
ꝙ mortuo vel amoto priore, pri
or prouincialis p̄t ſuppriorem
à ſuo officio abſoluere vel au-
ctoritatem eius limitare, ēt anteꝗ̄
prior electus fuerit vel confir-
matus, vel p̄ns in domo extite-
rit. Et poterit in eodem cōuen
tu Vicarium inſtituere fratrem
alterius conuentus qui habebit
vocem in electione, & in alis ne
gocijs & tractatibus illius con-
uentus ſicut fuit declaratum a-
pud Cathurcium 1319 ✠ Non
poteſt tñ habere ī electione vo
cem paſſiuam in eo. Sicut ordi-
natum fuit in cap. Rom. 1553.
& 1558. & Auenioni. 1561. &
Bonon. 1564.

¶ 7. Si vero mortuo .x. Prio
re vel amoto, vel abſēte do
mus Suppriorē p̄ntem vel
Vicarium Prioris (in eius
abſentia) nō habuerit, tres
patres illius cōuentus præ
ſentes, & vocem in electio
nibus habentes, qui primi
tus habitum noſtri ordinis
ſuſceperunt (ſi tamen poſt
profeſſionem à noſtro ordi
ne nullatenus diſceſſerunt,
niſi per Magiſtrum ordinis
vel Prouinciale, vel ĝnale
capituiū, cū eis fuerit diſpen
ſatum) al quem fratrem
de conuentu illo, in domo
præſentem, anteq̄uā come-
dant & bibant eligere tene-
antur, renunciatione quali
bet non obſtante. Qui vi-
ces ſupradictas Prioris obti
neat, quouſque domus ip
ſa Priorem præſentem ha-
beat, vel Suppriorē, vel vi-
carium Prioris, ī eius abſen
tia, vel Prior ꝓuincialis vel
conuentualis aliter ordina-
uerit. Quod ſi prædicti tres
non cōcordauerint, duorū
ſententia ad prouidendum
ſiue de vno ipſorum triū,
ſiue đ aliquo alio fratre cō
uentuali p̄nte præualebit.

.x. ¶ Si vero mortuo vel amo-
to priore.) Declaramus quòd
mortuo vel amoto Priore ſi
domus non habuerit ſupprio-
rem vel Vicarium eius, vel
alicuius alterius ſuperioris, tres
patres antiqui qui diutius habi-
tum noſtræ religionis poſt pfeſ-

ſionem portauerunt,& aſſignati ſunt in pfato cõuentu,tenenť eligere vnum Vicarium,qui in tali caſu poterit in electione cũ alijs duobus vota recipe,& oĩa facere q̃ poteſt Supprior mortuo vel amoto priore facere,ſicut declaratũ eſt apud Cathurciũ.1319.& apď Tholoſã.1328.y. ℭ Vel Vicarium prioris.) Declaramus ꝙ cũ mortuo vel amoto priore Vicarius ab eo inſtitutus extra remoueať, & non remaneat amplius Vicarius, ſicut declaratum fuit apud Bruges.1369.illud verbum vel Vicarium prioris) nõ debet referri ad illud mortuo vel amoto priore,ſed ad illud verbum vel abſente priore. Et in tali caſu vcz in abſentia prioris ſi dom⁹ ſuppriorem vel Vicarium eius, vel Vicarium prioris nõ habuerit,tunc tres fratres illius cõuentus q diutius habitum noſtre religionis poſt profeſſionem portauerunt tenebuntur aliquẽ fratrem de illo conuentu in Vicarium eligere, q vices prioris in omnibus plenariè obtinebit, quouſq; domus ipſa priorẽ preſentem habeat, vel ſuppriorẽ, aut Vicarium prioris, vel prior prouincialis vel cõuentualis aliter ordinauerit. Ex quo patet ꝙ verbum illď vel Vicariũ prioris,refertur ad abſentiam & nõ ad remotionem prioris, qa prior remotus ab aliquo conuẽtu non põt de illo aliqd diſponere vel ordinare,quod tamen poteſt in ſua abſentia facere. Et ppter hoc in cap.Bononiæ.126 z cum in prædicta clauſula ſi verò mortuo nulla fieret mentio de abſentia prioris nec de eius Vicario,fuit ſtatutum & confirmatũ vt ſic diceretur.Si verò mortuo priore vel amoto addatur vel abſente.Et infra. Et domus ſuppriorem præſentem non habuerit,addatur vel vicariũ prioris. Et infra vbi diciť vel Prior puincialis, addatur vel cõuentualis aliter ordinauerit. Et ita bene apparet ꝙ pď.cta clauſula q̃ ſolum ſe extẽdebat ad eligendum Vicarium in caſu mortis, vel remotionis prioris, nunc p illas tres dictiones additas ẽt ſe extendit in caſu abſentiæ ipſius prioris. Item declaramus ꝙ priores abſoluti à ſuis officijs, ad illos conuentus de qbus fuerunt aſſumpti ptinebunť,niſi p ſuperiores de illis aliter fuerit ordinatum.z,ℭ Fratrem aliquẽ de illo conuentu.)Declaramus ꝙ aliqs frater ppriè diciť eẽ de aliquo conuentu q ẽ in illo cõuẽtu aſſignatus per priorẽ prouincialem vel p magiſtrum ordinis vel eorum Vicarios,vel p capitulum gñale,vel puinciale Et talis pprie diciť eẽ cõuentualis illius conuentus, ẽt ſi nõ

fuerit

fuerit in illo profeſſus. Nõ poſſunt ergo illi tres patres aliquẽ fratrem eligere in Vicarium niſi fuerit in illo cõuentu aſſignatus. Sic enim poterit dici de illo conuentu, vel frater conuentualis illius conuentus, ſicut fuit alias declaratum, apud Tholoſam. 1328

¶ 8· Nulli autem .&. Præſidenti ordinis liceat alicui extra obediẽtiam noſtri ordinis exiſtenti curam committere ſuper fratres, vel cõuentus ordinis quomodocunq;, niſi Prælatis ex ordine noſtro aſſumptis, ſupra ſocios eis deputatos, & q̃diu ſunt eorum ſocii, & niſi ſuper apoſtatas & vagos, hoc eſt ſine ordinis licentia, extra ordinem commorantes, quãdiu ſic extra manẽt. Super quos volumus, ꝙ nõ ſolum Magiſter ordinis, ſed etiã Priores ꝓuinciales, & eorum vicarii poſſint poteſtatem cõcedere omnibus eccleſiaſticis pſonis. Quod ſi ſecus factum fuerit ſit irritum & inane. ¶ 9, Fratres vero noſtros tam in Epiſcopatu præciſe titulari, vel alias infra Epiſcopatum conſtitutos, & beneficiatos, vel exemptos ab ordine, exceptis Magiſtro ſacri Palatii, & Pœnitẽtiariis perpetuis. D. Papæ qui ſequuntur Ro. Cu. eorũq; ſociis, nolumus in noſtris Conuentibus vltra triduum retineri abſq; licentia Prouincialis, cum conſenſu (ad minus) duarum partium Conuentus obtenta. Alioquin ſuſpenſionem à ſuis officiis incurrant Præſidentes ipſo facto contrafacientes.

.&. ¶Nulli pſidẽti ordĩs liceat alicui extra obiam nr̃i ordĩs exñti cõmittere curã vel auctãtẽ dare ſup fratres vel cõuent' ordinis.) Declaramus ꝙ cum ordo noſter ſit imediate ſubiect' Romano Pontifici & exempt' ab oĩ ptãte & iuriſditione quorũcũq; plaror~~um q non ſunt de~~ ordine, & cum ẽt nullus præſidens vel frater ordinis poſſit renũciare cuicũq; priuilegio noſtro ordini cõceſſo, abſq; aſſẽſu capituli generalis, pp hoc hic phibetur ne alicui pſidẽti ordinis liceat cuicũq; extra obediẽtiam noſtri ordĩs exñti cõmittere curã, vel auctoritatẽ dare ſup

fratres vel cõuent⁹ ordis noſtri ꝙ ſi ſecus factũ fuerit, irritũ ſit & inane. Et illi q talem auctãtẽ hm̃oi perſonis dederint, Vel alicui priuilegio ordis renunciauerint, debẽt pœna grauioris culpæ puniri, à qua nõ poſſunt niſi p magiſtrum ordis vel priorẽ ꝓuincialem vel p generale vel prouinciale capitulũ diſpẽſari.

De electione Prioris ꝓuincialis.

Tertium Capitulũ.

STatuimus & ordinamus vt mortuo, vel amoto Priore ꝓuinciali, vel ipſo, & eo cui vices ſu s cõmiſerit extra Prouinciã exiſtẽte, Prior conuentualis illius loci, in quo primum capitulũ prouinciale fuerit celebrãdum, a. vices eius obtineat, quouſq; Prior ꝓuincialis illius ꝓuinciæ ſit electus, & confirmatus, & ipſe vel ille, cui vices ſuas commiſerit, præſens in Prouincia extiterit. Quod ſi capitulum prouinciale, ex aliqua cã, ad Conuentum alium trãſferatur (quæ tranſlatio fiat per Priorem prouincialem vel eius Vicarium de conſilio diſcretorum) poſt trãſlationẽ, prioris vicarii poteſtas expiret, & Prior loci illius, ad quem capitulum fuerit tranſlatum vices Prioris prouincialis, i omnibus obtinebit ℭ 2. Idem dicimus ſi capitulum generale contigerit ad aliam Prouinciã trasferri, videlicet ꝙ auctoritas Vicariæ ad Prouincialem illius Prouinciæ cũ capitulo transferatur, Si autem Conuentus ille, cui capitulum aſſignatum fuerat vel trãſlatum, Priorem nõ habuerit, vel eum infra tẽpus Vicariæ ſuæ mori, vel amoueri contigerit, vel extra Prouinciam eſſe, durante eius abſentia, Prior illius domus vbi prouinciale capitulum antecedens fuerat celebratum, vices Prioris ꝓuincialis in omnibus obtinebit, & ſic deinceps retrocedendo, quouſq; conuentus ille in quo prouinciale capitulum fuerat celebratum priorem habuerit.

Qui vices Prioris ꝓuincialis in omnibus obtinebit, quouſq; conuentus ille in quo ꝓuinciale capitulũ fuerit celebratum priorem habuerit. Qui vices prioris ꝓuincialis in omnibus obtineat, donec Prior illius prouinciæ ſit electus & confirmatus, vel Magiſter ordinis vel generale capitulum in prædictis caſibus aliter ordinauerint, vel ipſe Prouincialis, vel cui vices ſuas commiſerit præſens in Prouincia extiterit.

STatuimus &c. Et infra .a. (Vices eius obtineat.) Declaram⁹ ꝙ illi q amoto vel mortuo priore prouinciali ex vi cõſtõnum gerunt vices prouincialium in omnibus, nullã hñt ex hoc ſuper ſorores noſtri ordis ptãtem, ſicut fuit declaratum ĩ capitulo apud Victoriam. 1331 & apud Argentinam. 1307.

✠ ℂ Verũtñ, Iulius. PP. II. p ſuas literas in forma breuis Reuerẽdo P. F. Thomæ de Vio Caieta. tunc Vicario ordinis infraſcriptas V[illegible]ijs pro tpe, ordinis, prouinciarum, conuentuumq; eius mortuis vel amotis Magiſtrò, Prioribus ꝓuincialibus vel cõuentualibus, omnem ptãtem & facultatem tã apoſtolica auctoritate, ꝙ̃ quolibet aliter conceſſam, & in poſterum concedendam, Magiſtro, Prioribus prouincialibus, vel cõuentualibus pfati ordinis, exceptis illis, quæ in cõſtõnibus dicti ordinis ſpãliter illis inhibentur, reſpectiue conceſſit de gratia ſpãli. Die. 7. Septembris. 1507.

ℂ 3. Si vero .b. Prior illi⁹ cõuentus, vbi prouinciale capitulum fuerit celebrãdum in Prouincia præſens extiterit, ſed aliqua ex cauſa capitulo prouinciali nõ interfuerit, ſimili modo Prior illius loci, vbi fuerat præcedens capitulum celebratũ, vices Prioris ꝓuincialis (in ipſo tantum capitulo durante abſentia prędicti prioris), in omnibus obtinebit. Finito vero capitulo, Prior domus in qua capitulum illud fuit nouiter celebratum, vices Prioris ꝓuincialis (eo modo quo ſupra dictũ ẽ) in omnibus obtinebit. b. Si autem Priorẽ prouincialem ĩ capitulo generali, vel medio tempore

vſq; ad capitulum prouinciale, vel in ipſo capitulo ꝓuinciali mori vel amoueri contigerit, vel quocunque caſu infra illud tempus Prouinciam aliquam Priore prouinciali carere contigerit, vel carentia ipſa durãte, ad ipſum capitulum ꝓuinciale, eius electio ꝑtinebit.

Qua pacta capitulum prouinciale celebretur. ¶ 4 .d.

Quod ſi nec ipſe in ipſo capitulo electus, nec alius fuerit confirmatus, vel poſt ꝓuinciale capitulum, Priorẽ prouincialẽ mori vel amoueri contigerit, qui eius locum obtinet teneatur conuocare quãtocyus poterit electores, & in die ad eligendum aſſignata Prior ꝓuincialis eligatur vel poſtulet̃, & prouinciale capitulum celebret̃, niſi prius celebratum fuerit. Quod ſi in die ſtatuta non elegerint vel poſtulauerint qui debẽt eligere, ad Magiſtrum ordinis poteſtas prouidendi trãsferatur. Quod ſi fratres cuiuſcunq; ꝓuinciæ infra annũ, poſtquàm eis conſtiterit, q̄ ꝓuincia caret ſuo legitimo Prouinciali non elegerint, vel non poſtulauerint Prouincialem, ip̃o facto electio & prouiſio de prouinciali ſit ad Magiſtrũ ordinis deuoluta.

.b. ¶ 3. Si vero ꝓor illi' cõuent' vbi ꝓuinciale .c. fuerit ce[illegible]dum in prouincia pñs extiterit, ſed aliqua ex cã capitulo ꝓuinciali non interfuerit, ſimili mõ prior illius loci vbi fuerat ꝓcedens capitulum celebratum. vices prioris ꝓuincialis ĩ ip̃o tm̃ capitulo, durante abſentia p̃dicti prioris, ĩ omnibus obtinebit Finito verò capitnlo, prior domus in qua capitulum illud fuit nouiter celebratum, vices prioris prouincialis eo mõ quo ſu prædictum eſt in omnibus obtinebit. Et poſtea ĩmediate ſequatur. Si aũt priorẽ ꝓuincialẽ ĩ capitulo gñali &c. ſicut fuit dclaratum apud Caturcũ. 1319. & apud Rothomagum. 1320.

.c. ¶ Si autem priorem prouincialem ĩ capitulo gñali, vel medio tp̃e vſq; ad capitulũ ꝓuinciale &c.) Declaramus q̄ circa principiũ ordinis vſq; ad. 1357 vbi fuit iſta conſtõ confirmata

ſingul•

ſingulo anno fiebāt capitula p̄uincialia poſt ca. gñale. Et ſi prior p̄uincialis poſt p̄uīciale cap. moriebat̄ vel amouebatur ante gñale capitulū conuocabantur electores, & in die ſtatuta eligebatur prior prouincialis, & tunc non celebrabatur capitulū prouinciale, qa iā erat celebratum. Si vero amouebatur vel moriebatur prior prouincialis in ipſo capit. gñali, vel poſt vſq; ad diem ſtatutam pro capitulo prouinciali, conuocabant̄ electores, & in die ſtatuta eligebat̄ prouincialis, & poſtea capitulum prouinciale celebrabat̄, in quo recitabant̄ acta capituli gñalis illo anno celebrati. Sed poſtmodum ad euitādas expenſas & ad tollendum confuſiones q̄ ſeq̄ videbant̄, fuit facta iſta conſtō, per quam ſtatutū fuit ſi contingeret priorem p̄uincialem in capitulo gñali vel medio tp̄e vſq; ad capitulum prouinciale vel in ipſo capitulo p̄uinciali mori vel amoueri, vel quocūq; caſu cōtingeret. infra illud tp̄s p̄uinciam aliquā priore prouinciali carere, vel ipſam carentiam ēē añ illud tp̄s inceptam infra illud tp̄s durare, tūc electio ptinere deberet ad capitulum prouinciale & nō ad electores, hoc eſt ad priores cū ſingulis ſocijs & ad magiſtros in theologia & p̄dicatores gñales. Et facta electione in die ſtatuta capitulum p̄uinciale debet celebrari. Vbi eſt aduertendū q̄ ſi ēt añ capitulū gñale p̄uincia inceperit priore p̄uinciali carere, ſed non potuerunt forte electores añ capitulum gñale congregari, nec electionem facere, vel ſi potuerūt & electionē fecerūt electus non fuit cōfirmatus, & ſic carentia durauit vſq; ad capitulum gñale, tunc & eo caſu electio prioris p̄uincialis pertinebit ad capitulum p̄uinciale, & non ad electores, ſicut declaratū fuit in cap. Valētiæ. 1364. & Ianue. 1365. & Auiniōi. 1367 ✠ & demum in conſtōnes redactum in cap. Rom. 1558. quod inchoatum fuerat Salmāt. 1551 & probatum Rom. 1553.

.d. ¶ Quod ſi nec ipſe in ipo capitulo electus nec ali⁹ fuerit cōfirmatus.) Daclaramus q̄ cum per priuilegia ſit nobis conceſſum q̄ qñ in aliquo cap. vel cōuentu noſtri ordinis d̄ p̄uinciali vel cōuentuali priore occurrerit electio facienda, ſi ex aliqua cā electionem factam cōtingat forſitan non confirmari, ſuperior ad quem confirmatio talis electionis pertinet, auctāte apoſtolica cōcedere poterit & in priorem confirmare aliquem de illis fratribus quos ipſi electores vel maior pars eorum per literas ſuas ab eo petierint, quādo

ad

ad ipſum ꝓ electi confirmatione tranſmittunt, & pp hoc dicit hic conſtõ, Quod ſi nec ipſe in capitulo electus nec alius .f. poſtulatus, fuerit cõfirmatus, ꝙ ille q locum prouincialis obtinet teneatur conuocare quam citius poterit electores,

¶ 5, Volumus auté ꝙ electio prædicta, quæ nõ in ipſo capitulo prouinciali, ſed poſt capitulum debet celebrari, tãtum ſpectet ad Priores conuentuales, & ad ꝑdicatores generales, & vnum fratrem de quolibet Conuentu ad hoc idem ꝓ qualibet electione de Priore ꝓuinciali fienda (ſi pluries fieri contigerit) nouiter electũ Romæ. 1558.) niſi confirmator præſens fuerit, vel in tã parua diſtantia, quod ante diſſolutionem prioris cõgregationis potuerit de caſſatione electionis prius factæ (ſi eam caſſari contingat) nuncium peruenire, Tunc enim & ſecunda & terna (ſi opus fuerit) electio, ad eoſdem pertinebit, Qui elector, à maiori parte medietate Conuentus per diſquiſitionem .e. Supprioris, vel vel vices eius gerentis, & duorum fratrum, qui primitus habitum noſtri ordinis ſuſceperunt, nec poſt profeſſionem ſuam vllatenus à noſtro ordine diſceſſerunt (niſi per Magiſtrum ordinis, vel gñale, aut prouinciale capitulum, cũ eis fuerit diſpenſatum) omnibus fratribus ad conuentum illum pertinẽtibus cõuocatis, ſi infra vnam dietã ad eos poſſit nuncius peruenire. Et hoc idem in electione Prioris conuentualis, & tractatu .f. eorũ quæ mittenda ſunt ad capitulũ prouinciale obſeruetur. Qui ſecundum formam inferius, in electione magiſtri poſitam electionem huiuſmodi celebrabunt, hoc excepto, ꝙ eos includi ſicut in electione Magiſtri nõ opꝫ.

.e. ¶ Per diſqſitionem ſupprioris.) Declaramus ꝙ in electiõe electorum priorum prouincialium, prior conuentualis debet habere

habere primá vocẽ non obſtãte illa conſtõne quæ dicit ꝙ in electione prædicta ſupprior cũ duobus patrib⁹ debeat vota fratrum diſcutere, ſicut fuit declaratum in cap. apud Lucã. 1288. & apud Argentinã. 1299. .f. Et tractatũ eorum quæ mittenda ſunt ad capitulum.) Declaramus ꝙ ad priores cõuentuales non ſpectat ordinare vel ſe intromittere de tpe vel die inſtituẽdo, ſiue de quocũq; alio eorum quæ ad tractatum prouincialis capituli vel electionẽ ſocij ꝑtinent. Sed aſſignatio diei ĩ quo tractari debẽt ea quæ ad electionẽ ſocij prioris & ea quæ ad capitulum prouinciale mittenda ſunt, pertinẽt ad ſuppriorem, nec priores electioni ſocij intereſſe debẽt, ſicut fuit declaratum apud Lugdun̄. 1274. & apud Montempeſulan̄. 1271. & apud Barchinonam. 1323. Et tractatus eorum quæ mittenda ſunt ad capitulum non poſſunt vltra vnum diem prolongari. ¶ Item declaramus ꝙ ſocij conuentuum electi ad capitulum prouinciale vocem tantum habeant in capitulo ꝓuinciali illius anni pro quo fuerũt electi. Si autem ex cã vel impedimento ã capitulo prouinciali illo anno ſuperſedeatur, ad tractatum capituli prouincialis anni ſequentis ex vi talis electionis non admittantur ſicut fuit declaratum apud Ferrariam. 1362. Similiter ſi ante mortem vel amotionem prioris prouincialis aliqs conuẽtus de electione ſocij prioris tractatum fecerit, & aliquem fratrem in ſociũ elegerit, ſi contingat poſtea electionem ipſius prouincialis fieri per electores & non per capitulum prouinciale, non erit talis frater ſic electus verus ſocius ſed oportebit poſt mortẽ ipſius prouincialis vel amotionẽ aliquem in ſocium de nouo eligi ſiue nominari, ſicut declaratum fuit in cap. Briue. 1346.

¶ 6. Quod ſi Magiſter ordinis vel capitulum generale, aliquem fratrẽ illius prouinciæ vicarium inſtituerit in eadem, volumus ipſum Vicarium in electione prædicta vocem habere. g. Tres autem Priores conuentuales, qui primitus habitũ noſtri ordinis ſuſceperũt (quũ electio per ſcrutinium facienda eſt) voluntates ſingulorum ſingillatim & ſeorsũ aliquantulum in eodem loco, coram oculis omnium diſquirant & ſcribant, dein de ſcripturam in mediũ publicẽt,

blicēt, expreſſis nominibus eligentium & electorum. Et facta collatione numeri ad numerum, ſi omnes vel maior pars vltra medietatem omnium eligentium in vnum concordauerint, & minor pars interrogata maiori conſenſerit, ille qui primam vocem habuit inter electores ſurgēs dicat. Ego frater. N. vice mea, & omnium electorum præſentiū eligo fratrem N. in Priorē prouincialem talis Prouinciæ. Si vero non omnes cō ſenſerint, & tamen maior pars vltra medietatem (vt dictum eſt) vnum elegerit, tunc (ſicut prius) qui primam vocem habuit dicat, Ego frater. N. pro me & his qui mecum conſentiunt eligo fratrem. N. in Priorem talis Prouinciæ, ¶ 7. Ille autem ſupradictus elector illo anno ſit locus Prioris conuentualis euntis ad capitulum prouinciale, ſi tūc fuerit celebrandum. Quod ſi eum impediri cōtingat, antequam iter ad cūdum ad electionem arripuerit. Conuentus alium poſſit eligere loco ipſius, Idem dicimus de ſocio Prioris cōuentualis euntis ad capitulum prouinciale electo. Inſtante vero .h. Prioris prouincialis electione, Priorum conuētualium abſolutionē (niſi ob cauſam criminis, vel grauis ſcandali, vel ipſo Priore petēte, vel in capitulo prouinciali à Diffinitorio illius tūc poſt electionē Prioris prouincialis factā, licet pendentem quoad cōfirmationē, fieri totaliter prohibemus. Inſtare autem electionem Prioris prouincialis dicim⁹, quandocūq; Prouincia nō habet Priorem prouincialem pñtem vel abſentem.

☙ g ¶ Tres autē priores cōuentuales. &c. Declaramus, q̄ in electione prioris prouincialis, tres priores conuentuales, q diutius poſt profeſſionem habitum noſtri ordinis portauerunt debēt vota electorum recipere iuxta formam in cap. Bonon. 1564. traditam, & ſupra in. c. 2 de electione prioris cōuentualis poſitā.

§. ¶ Inſtāte

.h. ¶ Inſtante vero priois prouincialis electione.) Declaramus & volumus quod ſicut imminente electione priorum conuentualiũ non debent fieri mutationes fratrum infra menſem ante electionem prædictam niſi in caſibus expreſſis in conſtõnibus, ſimili modo declaramus & volumus quod non fiant mutationes fratrum, priuationes vocum, abſolutiones priorum, à tempore noticiæ, carentiæ prouincialis in aliqua prouincia, vſq; ad noticiam confirmationis eiuſdem, niſi in caſibus i cõſtõnibus contentis, ſicut fuit declaratum in cap. apud Venetias 1357. & apud Bruges. 1369. & apud Coloniam. 1301.

¶ 8. Prior aũt prouincialis, ſupradicto mõ electus poterit p Magiſtrũ ordĩs .i. confirmari vel eius electio caſſari, ſi ipſi Magiſtro videbit. Quod ſi ordo Magiſtrũ nõ habuerit, ipm electum confirmandi vel infirmandi, & ad dicti officii ſuſceptionẽ compellendi Vicarius ordinis habeat poteſtatem. Si vero poſt cõfirmationem per Magiſtrum ordinis factam, anteq̃ ad electum ipſa confirmatio perueniat Magiſtrũ ordinis mori vel amoueri contigerit, confirmatio ſuum ſortiatur effectũ. ¶ 9. Statuimus aũt vt Prior prouincialis in capitulo generali a Magiſtro & Diffinitoribus capituli (præmiſſa diligenti examinatione) cõfirmet vel amoueat.

.i. ¶ Poterit per Magiſtrũ ordinis confirmari.) Declaramus quod magiſter ordinis per priuilegia Bonif. 8. & Clem. 7. poteſt oẽs et ſingulos fratres dicti ordinis, magiſtores ac priores prouinciales & conuentuales, & alios quoſcũq; officiales dicti ordinis ac prioriſſas monaſteriorum in dicto ordine, & per ſedem apoſtolicam vel pro quocũq; ex quauis auctoritate deputato quotiens ſibi videbitur reuocare & à ſuis officijs remouere. et ſi eis per ſedem apoſtolicam fuiſſet conceſſum quod à ſuis prelationibus vel officijs remoueri non poſſent. & loco ipſorum alios vel alias ſubſtituere ac officia ipſa limitare, ac in curia Romana procuratorem inſtituere & inſtitutum ab ipſo officio remouere quotiens ſibi & ſuis ſucceſſoribus videbitur expedire.

.k. Prior autem prouincia-

lis eandem habeat poteſtatem in ſua prouincia, quã & Magiſter ordinis, & eadem ſibi reuerentia & obedientia à coprouincialibus exhibeatur, quæ Magiſtro exhibetur, niſi Magiſter pſens extiterit. Item prior prouincialis totam ſuã prouinciam per ſe (ſi poterit) vel vicarios idoneos teneatur ſingulis annis viſitare, quibus auctoritatem ſuam committat, prout ſibi videbitur expedire. ¶ 10. Priores aũt prouinciales quum fuerint abſoluti, ad illos cõuentus pertineãt, de qbus fuerunt aſſumpti, niſi p Superiores ſuos, de eis aliter fuerit ordinatum, Si vero in prouincialatu ďceſſerint libri & alia quæ habuerũt per prouiſionem ordinis à prouincia, vel etiam ab aliquo Conuentu, antequam eẽnt puinciales, vel i ipſo puincialatus officio ad puinciã vel cõuentũ vñ habuerunt ſimpliciter pertinebũt. ¶. Ea vero quæ acqſiuerũt tpe prouincialatus, ad prouincias quarum erant priores ſpectabũt pro medietate, & pro medietate ad conuentus ſuos, quorum ſunt filii. Alia vero omnia ſint Cõuentuum ſuorum, quorum ſunt filii. Et idem dicimus de bonis procuratoris ordinis. Relicta autem Magiſtri ordinis, quæ acquiſiuit in Magiſterio, pro medietate ſint ſui Conuentus originalis; alia vero medietas ad cõmune ordinis bonum pertineat. ¶ 11, Statuimus autem vt in ſingulis prouinciis, priores prouinciales, vel eorum vicarii & Diffinitores capituli prouincialis. Prouincias ſuas per vicarias diſtinguãt. ſecũdũ q eis videb. expedire, quibus ſingulis vicarios præficiant q nõ ſint priores vel lectores actu legentes, niſi prius à ſuis officiis abſoluantur, requiſito conſilio fratrum præſentiũ ad dictas Vicarias pertinentium, q ſint de corpore capituli

pituli prouincialis. Qui vicarii in domibus ſibi aſſignatis, prioris prouincialis plenariè vices gerāt, exceptis duntaxat inſtitutione & deſtitutione priorum & lectorum, & vbiq; loca ſua teneant, niſi in capitulo dum officiū ſuæ vicariæ exercent. Quorū poteſtas in die immediate p̄cedente electionem Diffinitorum capituli prouincialis expiret. Hos autem vicarios prior p̄uincialis corrigere poſſit, & ex cauſa rationabili amouere.

.k. ¶ Et eadem ſibi reuerentia.) Declaramus ꝙ priores prouinciales extra ſuas prouincias debent precedere priores conuentuales in loco, tam in choro ꝙ̃ in proceſſionibus & in dicēdo Fideliū. In refectorio āt & cap. quum extra prouinciam nullam habeāt iuriſdictionem habebunt locum immediatum à dextris præſidentis illius conuentus, ſicut fuit declaratū Romæ. 1468. .l. ¶ Ea vero quæ acqſiuerunt tempore p̄uincialatus.) Declaramus ꝙ licet omnia quæ priores prouinciales acqſierunt tp̄e prouincialatus ad p̄uincias quarum erāt priores debeant ſpectare, tñ relicta p̄ Magiſtrum ordinis quæ acqſiuit in magiſterio pro medietate ad ſuum conuentum originalem, p̄ alia vero medietate ad commune bonum ordinis debent pertinere, ſicut fuit confirmatū & declaratum Colūbarie 1434. & duob⁹ cap. p̄cedentibus videlicet Lugdunī. 1431. & Coloīe. 1428.

De electione Magiſtri ordinis. Quartum Cap.

STatuimus vt ſi añ feſtū ſācti Michaelis, vel in ipſo feſto Magiſtrum ordinis mori vel amoueri contigerit. Prior conuentualis vel prouincialis, qui propinquior illi loco extiterit, vbi Magiſter deceſſerit, Pariſienſi vel Bononienſi Conuētui (ſibi videlicet propinquiori) cum feſtinatione denunciet. Alteruter autem iſtorum duorum Conuentuū, cui primo denunciatū fuerit, teneat ſimiliter reliquo nunciare. Pariſienſis Conuentus prouincialibus Hiſpaniæ Prouinciæ Tholoſanæ, Angliæ, Scotiæ, Theutoniæ, Daciæ Aragoniæ prouinciæ, Pro. Portugaliæ, Te-

tie.

thicę, & Germaniæ inferioris, ſanctæ Crucis, Hiberniç s. Ioannis Baptiſtæ, s. Iacobi, s. Vincentii, & s. Antonini, Bononien. vero Vngariæ Romanæ prouinciæ, Regni Siciliæ, Poloniæ, Terræ Sãctę, Grecię, Boemię, Dalmatiæ, Lõbardiæ, Saxoniæ, Trinacriæ, s. Thomæ, & Calabriæ, teneantur quãtocyus intimare. Si vero poſt dictum feſtum deceſſerit, vel amotus fuerit, ipſius obitus vel amotio nihilomin' nũcietur, vt ſuperſedeatur illo anno à capitulo generali. ℂ 2. Mortuo igitur Magiſtro, vel amoto à magiſterio, prior prouincialis illius prouinciæ, vbi ſequens capitulum fuerit celebrandũ, vices Magiſtri ordinis i omnibus obtineat, quouſque Magiſter ordinis ſit electus exceptis abſolutionib. priorum prouincialium, & priorum cõuentualium aliarũ prouinciarum, & exceptis translationibus fratrum de vna prouincia ad aliam, de quibus ſe nullatenus intromittat, niſi forte aliquis frater non prior prouincia is exiſtẽs, pro prouincialatus officio peteretur. Si autem illa prouincia tũc priorem prouincialem nõ habuerit, vel infra tẽpus vicariæ ſuæ eum mori vel amoueri cõtigerit, prior prouincialis illius prouinciæ vbi immediate prçcedens generale capitulum fuerat celebratũ vices obtineat ſupradictas, & ſic deinceps retrocedendo, donec in aliqua prouinciarum iſto modo valeat vicarius inueniri. ℂ 3. Poſtq̃ vero illa prouincia in qua fuerit generale capituũ celebrandum, Priorem prouincialem habuerit confirmatum, ipſe prior prouincialis vices obtineat ſupradictas. Prouinciales autẽ priores, triginta vnius prouinciarũ .a. ſinguli cum duobus fratribus in capitulo prouinciali electis à pluribus medietate omnium eligẽtium ad capitulum veniãt gñale.

Si aũt

Si autem in aliqua prouincia prouinciale capitulum fuerit celebratum,et in proximo feſto Pethecoſtes electio Magiſtri fuerit faciēda Diffinitor capituli gnalis in anno Diffinitorū & ſocius eius ſint illo anno Magiſtri ordinis electores. In anno autem priorum prouincialium, (Romæ 1558) vel quando ex alia quacunq; cā Diffinitor & ſocius, vel electores prædicti non fuerit electi, neq; ſuppetat tp̄s vt eligātur, propter quodcunq; iudicio diſcretorum legitimum impedimētum, tunc duo de diffinitoribus immediate præcedentis capituli prouincialis, qui primitus habitum noſtri ordinis ſuſceperunt.qui tunc ſuperſtites fuerint, ad electionē Magiſtri ordinis admitantur.Quorum antiquior in ordine,ſit illo anno generalis capituli Diffinitor.Qui ſi ad capitulum non venerit,aut precedentis capituli extiterit Diffinitor,tunc ad Diffinitionem elector alius admittatur.

.a. ¶Singuli cum duobus fratribus in capitulo ſuo prouinciali electis.) Declaramus ꝙ ſi i aliqua ex illis triginta & vna ꝓuincijs anteq̃ mors vel amotio magiſtri ordinis ei fuerit nūciata prouinciale capitulum fuerit celebratum,& ī proximo feſto Penthecoſtes electio magiſtri fuerit celebranda,nō erit opus aliud capitulum prouinciale celebrate pro electione electorū magiſtri ordīs, ſed ſi ināno diffinitorum electio magiſtri fuerit celebranda,diffinitor capituli generalis & ſocius eius in capitulo prouinciali immediate ꝑcedenti electi,erunt illo anno magiſtri ordinis electores.In anno autem priorum prouincialiū duo ex diffinitoribus immediate precedentis capituli prouincialis qui diutius poſt profeſſionem habitū noſtri ordinis portauerūt qui tunc ſuperſtites fuerint ad electionem magiſtri ordinis admittentur,quorum antiquior in ordine erit illo anno capituli generalis diffinitor. Si vero in illis 31.prouincijs ante noticiam mortis vel amotionis magiſtri ordinis capitulū ꝓuinciale nō fuerit celebratum tūc celebrabitur capitulum ꝓuinciale.Et in eo duo electores eligētur à pluribus vltra medieta

tem omnium eligentium, quorũ vnus ad hoc electus erit gñalis capituli diffinitor. ℭ Qui tũc ſupſtes .d. fuerit.) Declaramus ꝙ ſi quis diffinitorũ ĩ priorem prouincialem electus & cõfirmatus fuerit, talis quantũ ad actum diffinitorij debitum, cũ rõne officij prouincialatus ĩ talicaſu electionis magiſtri diffinire habeat, reputaẽ non ſuperſtes, & ideo ad diffinitionẽ alius elector admittetur, ſicut fuit declaratum apđ Lugduñ. 1348. & apud Barchinonã. 1349.

ℭ 4. Qui poſtquàm cõgregati fuerint, in vigilia Penthecoſtes à prioribus conuentualibus illius prouinciæ, & à fratribus præſentibus in loco, vbi fienda eſt electio, in vno conclaui firmiter includãtur, ita quod inde egredi nullatenus valeant, nec eis vllo modo aliqua alimenta miniſtrẽtur, quouſq; Magiſter ordinis ſecundum formam canonicam ſit electus. Hoc autẽ tã ab electoribus q̃ à recludentibus præcipimus firmiter obſeruari. Quod ſi qs contraire præſumpſerit, ipſo facto ſit excommunicatus, & pœnam grauiori culpæ debitam ſuſtinebit.

ℭ 5. Forma autem electionis hæc eſt. Electoribus ſupradicto modo ĩcluſis, quũ per diſquiſitionem vel ſcrutinium voluntatum procedet electio, tres de priorib. prouincialibus, q inter alios triginta & vnũ prouinciales primitus habitum noſtræ religionis ſuſceperunt, voluntatem ſingulorum ſingillatim, & ſeorſum aliquantulum in eadem domo corã oculis omnibus diſquirant & conſcribant, deinde ſcripturam publicent in medium, expreſſis nominibus eligentium, & electorum. Quod ſi (Dei gratia inſpirante) in vnum aliquem omnes vnanimiter concordauerint, ille verus Magiſter ordinis habeatur. Si autem in partes inæquales ſe diuiſerint, ille in quẽ plures medietate omnium eligentium conſenſerint, .c. ex vi talis electionis & huius conſtitutionis ſit

Magiſter

Magiſter.Quod ſi aliquem vel aliquos de electoribus contigerit non venire,nihi lominus tamē per eos, qui aduenerint electio Magiſtri ordinis celebretur.Hoc autem ita fiat,vt ſemper in ſecunda feria Pēthecoſtes, capitulū hēat Magiſtrū antiquum vel nouum,pñtem vel abſentem, quia tūc incipit ſolemniter celebrari, ne acephalum iudicetur.

:b· ¶Qui poſtquàm fuerint cōgregati in vigilia Penthecoſtes &c.Declaramus ꝙ ante electionem magiſtri debet vicarius ordinis congregare electores ī aliquo loco & cū illis habere tractatum de futuro magiſtro eligendo.Et in die electionis debet cantari miſſa de Spū ſancto cui ipſe cum prouincialibus & alijs electoribus debent intereſſe. Finita autē Miſſa debet ad ſonum campanule cum electoribus & alijs fratribus ītrare capitulū, & ibi debet fieri ſermo exhortatorius ad eligēdū ī magiſtrum ordinis virum prudentem,diſcretum, maturū,doctrina & virtutibus ornatum, zelatorem religionis,& non ignarū vite & obſeruantie regularis, ſinito vero ſermone debet accedere ad ſacriſtiam vel ad aliū locum in quo electio eſt facienda cum ꝓuincialibus & electoribus,& ibi debent in vno conclaui firmiter includi. Et ita ꝙ inde egredi nō valeant. nec eis vllo mō aliqua alimēta ſunt adminiſtrāda,quouſq; magr̄ ordinis ſecundum formam canonicam ſit electus. Prædictus igitur vicarius proponet electoribus poſt quàm acceptauerint, diem locum & horā electionis, ſi volunt ad electionem procedere per compromiſſionem, vel cōmunem inſpirationem, vel per ſcrutiniū. Et acceptata via ſcrutinij debet proteſtationem facere ꝙ non intendit excludere ab electione non excludēdum,nec admittere non admittendum.

Et facta abſolutione ad cautelā & inuocata gratia Spūs ſācti debet ipſe vicarius aſſumere duos ex prioribus prouincialibus ꝗ inter alios triginta & vnū ꝓuinciales diutius poſt profeſſionē habitum noſtræ religionis portauerunt,poſtea cū ipſis duob⁹ ſcrutatoribus ſeorſum aliquantulum in eadem domo coram oculis omnium vota ſingulorū ſigillatim & ſecrete diſquirere & ſcribere, deinde ſcripturam in medium publicare expreſſis nominibus eligētium & electorum. Demum omiſſa collatione meriti ad meritum, vel zeli

ad zelũ, ſed facta ſola collatiõe numeri ad numerum. ſi oẽs vel maior pars vltra medietatẽ omnium eligentium in vnum concordauerint, tũc ille q̃ i ipſa publicatione ſcrutinij pronunciatus eſt, elegiſſe illum in quo oẽs vel maior pars vltra medietatẽ conuenerunt, vice omnium eligẽtium formabit electionis decretũ dicẽdo. Ego. N. vice mea & omnium electorum mecum conſentientium eligo fratrem. N. i magiſtrũ ordis p̃dicatorũ. c. ℭ Ex vitalis electionis & cõſtõnis ſit ordis magiſter.) Declaramus ꝙ ſecundum priuilegia apoſtolica, magiſter ordĩs ſtatim poſtq̃ fuerit elect⁹. eo ipſo curam aĩarum oĩum fratrũ ipſius ordĩs plenarie habet & libere gerit, ipſoſq; fratres auctoritate propria ligare & abſoluere, necnon i eodẽ ordine ea agere poteſt. quæ ipſe & præfati ordinis diffinitores iuxta conſtõnes eiuſdem ordinis, ſecundum deũ viderit expedire, tenẽturq; oẽs fratres ſibi deuote & humiliter ſecundum regulam & conſtõnes obedire, poteſtq; ipſos ab omnibus officijs remouere, & ab omnibus exceſſibus & cẽſuris ẽt ſedi apoſtolicæ reſeruatis abſoluere, & i irregularitatibus diſpẽſare, ac qualcũq; vtriuſq; ſexus perſonas extra curiã Romanam ſibi confiteri volentes ab eorum peccatis, exceſſibus, & caſibus in quibus minores apoſtolicæ ſedis pœnitẽtiarij poſſunt abſoluere, & ẽt miſſam antequàm illuceſcat dies per ſe vel per alium ſacerdotẽ idoneum celebrare.

ℭ 6. Hęc vero omnia q̃. d. circa electionem Magiſtri ſtatuta ſunt, abſq; contradictione volumus, & precipim⁹ firmiter obſeruari. Quicũq; autem auſus fuerit cõtradicere ptinaciter, vel rebellare, tãquàm excommunicatus, & ſchiſmaticus, & deſtructor noſtri ordinis habeatur, & (quouſq; ſatiſfecerit) à communione omnium ſit penitus alienus, & pœnæ grauioris culpæ ſubiaceat. Pręcipimus autem in virtute Spũs ſãcti, vt nullus ante electionẽ Magiſtri ordinis, circa ſtatum ordinis aliquid audeat immutare. ℭ 7. Statuimus ãt quod nec magiſter ordinis, nec aliquis prior prouincialis, aut quouiſmodo pręſidens i noſtro ordine, aliquid accipiat directe vel indirecte (ẽt

ſponte

ſponte oblatū) à quacunq; perſona,ſiue p̄lata,ſiue ſub dita,prætextu literarum(ſigilli,regiſtri, licentiæ, confirmationis, & vniuerſaliter cuiuſcunq; gratiæ aut iuſtitiæ conceſſæ aut concedendæ,ſed quilibet ſit communibus contributionibus & viſitationibus contentus. Priores autem prouinciales,& alii inferiores contrafacientes, in pœnam à ſuis officiis abſoluantur indiſpéſabiliter. Magiſter vero ordinis, ſi in hoc exceſſerit à Diſfinitoribus generalis capituli corrigatur,& ſi obſtinate reſtiterit,deponatur.

h. ℭHæc omnia quæ circa electionem magiſtri ſunt ſtatuta.) Declaramus ꝙ oēs fratres ſub ꝓcepto tenentur obſeruare ea quæ circa electionem magiſtri ſtatuta ſunt,& maxime electores. Quicunq; .i. autem auſus fuerit his q̄ ſtatuta ſunt circa p̄dictam electionem pertinaciter contradicere vel rebellare, ipſo facto eſt excommunicatus, & tanq̄ deſtructor noſtri ordinis carceri eſt mancipādus,& quouſq; ſatisfecerit pœna grauioris culpæ eſt puniendus.

De electione Diſfinitorum capituli generalis, & prouincialis.

Quintum Capitulum.

Statuimus quod ſingulis annis, in ſingulis capitulis prouincialialibus Hiſpaniæ,Tholoſanæ,Franciæ. S. Dominici Romanæ Prouinciæ,Regni Siciliæ, Vngariæ,Theutoniæ, Angliæ,Poloniæ,Daciæ,Græciæ, Hieroſolymitanæ , Prouinciæ Aragoniæ,Boemiæ Prouinciæ Prouinciæ Lombardiæ, Saxoniæ,Dalmatiæ, Trinacriæ,Portugalliæ,Scotiæ.Bethicæ,Germaniæ inferioris, ſancti Thomæ,Calabriæ,ſanctæ Crucis,Hiberniæ Sancti Iacobi,Sancti Ioannis Baptiſtæ.S.Vincentii,& S.Antonini,Quatuor fratres de diſcretioribus,et magis idonei à prouinciali Capitulo ꝑ diſquiſitionem Prioris prouincialis,vel eius Vicarii,& prioris & Supprioris eiuſdem loci,vbi capitulū celebrat,vel ſi vnus defuerit ꝑ

diſquiſitionem duorum, ꝙ ſi duo defuerint, loco ipſorum per diſquiſitionẽ duorum antiquiorum in ordine præſentium in capitulo, hoc modo eligantur. ¶ 2. Prædicti ſiquidem tres vel duo (ſi tertius defuerit) voluntates ſingulorum ſingillatim, & ſeorſum aliquãtulum in eadem domo corã oculis omnium diſquirant, & conſcribant fideliter. Deinde incontinẽti in loco eodem antequam fratres diſcedant, & adinuicem colloquantur, ſcripturam publicent in medium, expreſſis nominibus eligẽtium & electorum .a. Et in quibus plures concordauerint, illi pro Diffinitoribus hẽant. Si autẽ partes fuerint æquales, tunc eodem modo per diſquiſitionem volũtatum, vnus de fratribus, qui vocẽ in prædicta electione nõ habuerit eligatur, & cui parti ille conſenſerit illi pro Diffinitoribus capituli recipiantur. Quod ſi in electione iſtius adhuc diſcordauerint, alius eligatur per eundem modum. Et ſic deinceps donec in parte altera maior poſſit numerus inueniri. ¶ 3. b. Prædicti igitur quatuor Diffinitores eligantur in die proximo p̃cedente diem aſſignationis capituli prouincialis, & extunc incipiat auctoritas eorundem. Quod ſi aliquem de dictis quatuor Diffinitoribus durante prouinciali capitulo mori contigerit, vel alia legitima cauſa impediri, electores ſupradicti ſecũdum dictam formam poſſint ſtatim alium Diffinitorem eligere dicti capituli, qui mox electus, eandem habeat poteſtatem quam cæteri Diffinitores habẽt, & loco mortui, vel impediti omnia capituli negocia cum aliis pariter diffiniet, & tractabit.

Statuimus.) Et infra.) .a. Et in quibus plures concordarint.) Declaramus ꝙ ad hoc ꝙ aliquis ſit diffinitor nõ ſolum oportet ꝙ habeat plures voces q̃ alij, ſed oportet ꝙ habeat plures

ſes vltra medietatem. Declaramus ẽt ꝙ ante electionem diffinitorum acta capituli generalis & literæ magiſtri debet legi cõgregatis omnibus vocalibus in ipſo capitulo prouinciali,& ille qui fuit diffinitor precedẽtis capituli generalis debet in ipſo capitulo prouinciali cãs conſtõnum inchoatarum & approbatarum & admonitionum fratribus exponere, ſicut fuit declaratum apud Floren. 1257. & apud Argentinam. 1260.

❧ b. ¶Eligantur in die proximo precedente &c. Declaram' ſicut declaratum fuit in capitulo Rom.1553. ꝙ diffinitores ꝓ dicti debent eligi ipſa die omnes ſimul, non autẽ ſingillatim (niſi per nationes eligantur) Prouincialem verò poſtea ĩ ipſo capitulo eligi debere. Ipſos autem diffinitores ſtatim poſt ſuam electionem habere locũ ſuper omnes fratres, inter ſe autem ſecundum ordinem ſuorũ graduum vel Conuentuum dignitatem.

¶4. Statuimus etiã, vt per duos annos in dictarum triginta vnius prouinciarum capitulis, aliquis de magis idoneis à maiori parte capituli.c. eligatur per diſquiſitionem Prioris prouincialis vel eius Vicarii, & Prioris, & ſupprioris illius loci, vbi capitulum celebratur, & ſi vnus defuerit per diſquiſitionem duorum, ꝙ ſi duo defuerint, loco ipſorũ per diſquiſitionem duorũ antiquiorum in ordine prę ſentium in capitulo, qui ſit generalis capituli diffinitor ſecundum formam ſupradictam in electione Diffinitorũ capituli prouincialis. Cui ſocius cõpetens à priore prouinciali & diffinitoribus aſſignetur. Qui .d. diffinitor, & ſocius, ſolum de ſuis prouinciis, quarum ſũt filii, aſſumantur. Quod ẽt de electoribus Magiſtri ordinis volumus inuiolabiliter obſeruari. Socii ẽt priorum conuẽtualium ad prouinciale capitulum, & electores prioris prouincialis, tantum de Conuẽtibus in quibus ſunt aſſignati, eligãtur. ¶5. Quod ſi ſupſedeatur in illo anno à capitulo generali, qui in ſequenti capitulo prouinciali electus

fuerit habeatͬ generalis ca/pituli Diffinitor(Vallis Oleti.1523.)Si vero nullus alius legitimus electus ſuerit,ille qui in capitulo præcedenti fuerat electus,legitimus ſit Diffinitor. Et idem dicimus de illius ſocio,ꝙ valeat, & ſit eodem modo legitimus ſocius,& ĩ Anno electionis Magiſtri ordinis ſit elector, ſi non eſt alius elector ele/ctus,& tam Diffinitor q̃ ſo/cius,habeãt literas teſtimo/niales, non tantum à prio/re ꝓuinciali,ſed à toto diffi nitorio,alias nullo mõ ad/mittãtur,nec ad diffinitio/nem,nec ad electionẽ Ma/giſtri ordinis,in ãno electio nis niſi aliter de iure conſti/terit. ℂ 6.Nolumus tamen ꝙ is,qui in pręcedenti capi/tulo electus fuerit.e.ad idẽ officium eligi valeat in ãno Diffinitorum proxime ſub ſequente. Si vero medio tẽ pore deceſſerit,vel in prio/rem prouincialem electus fuerit & cõfirmatus, vel ali quo modo fuerit impedi/tus; ꝙ venire non poſſit ad capitulum generale,ipſo iu re ſocius eius loco ipſius dif finitor habeatur,niſi tũc ſu/perueniat Diffinitor,q non obſtante diffinitione incep ta per ſocium, ipſe illa vice diffiniet,& ſocius illius ce/dat. Quod ſi alterum ipſo/rum ſupradicto modo im/pediri cõtigerit, primus Cõ uẽtus ad quem declinaue/rit teneatͬ ei de competenti ſocio itineris prouidere. Fratres qui in vno ãno ele/cti ſunt in Diffinitores capi tuli prouincialis,ſequẽti an no ad idem officium non eligantur.Idem dicimus de Diffinitoribus capituli ge/neralis.

.c. ℂA maiori parte capituli e/ligatur per diſquiſitionem pro uincialis,vel eiꝰ vicarij & prio/ris & ſupprioris.) Declaramus fuiſſe prohibitum ne vocales ĩ capitulo prouinciali commit/tant priori prouinciali & diffi/nitoribus prouincialis capituli electionem diffinitoris capituli generalis,nec etiam electorum magiſtri,ſed tã diffinitor ꝙ ele/ctores prædicti debeant eligi

ſcd̃m

ſecundum formam in conſtitutionib⁹ expreſſam à maiori videlicet parte vltra medietatem omnium eligẽtium, ſicut declaratum fuit in capitulo apd' Florentiam, 1257. & apud Argentinam. 1260. ¶ Qui .d. diffinitor & ſocius ſolum de ſuis prouincijs aſſumãtur.) Declaramus ꝙ proprie frater dicitur de illa ꝓuincia pro qua profeſſus ē, vel ad quam per generale capitulũ vel per Magiſtrum ordinis non ſolum aſſignatus, ſed ſimpliciter eſt tranſlatus ſeu incorporatus, ſicut fuit declaratum apud Coloniam, 1428. Et ideo q̄uis frater qui eſt de aliena prouincia poſtq̄ ſteterit per vnum annum continuum aſſignatus in aliquo conuentu alicuius ꝓuincie ſi habuerit quatuor annos à profeſſione poſſit admitti ad electionem prioris & ſocij & electionem prioris prouincialis, non tamen poterit eligi in diffinitorem capituli generalis, nec ſocius eius eſſe nec elector magiſtri eſſe, niſi ſit illi prouinciæ incorporatus & ad illã ſimpliciter tranſlatus. Prouincijs Græciæ & Terræ ſanctæ exceptis. .e. ¶ Ad illud officium eligi valeat.) Declaramus ꝙ Diffinitor qui in aliquo capitulo generali diffiniuit, nõ poterit modo aliquo in alio capitulo immediatè ſequenti ad idem officiũ eligi aut quouiſmodo diffinire, ꝑut expreſsè in noſtris conſtitutionibus continetur ſicut fuit declaratum apud Caſtras, 1352

De Capitulo quotidiano. Capitulum VI.

Finitis Matutinis teneatᷓ capitulum .a. vel aliquã do poſt primã. vel ēt intermittatur, ne ſtudium impediatur ſecundum ꝙ prælato videbitur. Ingreſſo conuentu capitulum lector ꝓnunciet lunã, & quę de Calẽdario pronũcianda ſunt; & Sacerdos proſequatur. Precioſa eſt &c. Deinde reſidentibus fratribus lector pronunciet lectionem de Inſtitutionibus, vel de Euãgelio (pro tẽpore) præmiſſo (iube donne) & Ebdomadarius ſubiungat benedictionẽ (Regularibus diſciplinis) vel (Diuinum auxilium) pro tempore, & facta abſolutione pro defunctis dicat, qui tenet Capitulum. Benedicite. Et reſponſo (Dñs) inclinent omnes. Deinde recitatis beneficiis,

& dicto à priore (Retribuere dignare &c.) dictis etiam à Conuentu pſalmus. Ad te leuaui, & De profundis) Kyrie eleiſon, cū Pater noſter, ſublecutis etiam tribus verſiculis, Oremus pro dño papa, Saluos fac ſeruos tuos, & ancillas tuas, Requieſcāt in pace. Dñs vobiſcum ab Ebdomadario dicendis, cū his tribus collectis. Oipotés ſempiterne Deus qui facis &c. Prætende. Fideliū Deus, reſideāt fratres, ℂ 2. Tūc prælatus poterit dicere breuiter, ſi quid ad honeſtaté ordinis, & correctioné fratrum viderit expedire. Poſt hæc autem egrediantur nouitii. Quibus egreſſis dicat, qui præeſt. Faciant venias .b. qui ſe reos exiſtimant. Continuo qui ſe reos intellexerint proſtrati veniā petant. Deinde ſurgentes humiliter confiteantur ,c. culpas ſuas. Et quorum culpa talis eſt, quæ digna ſit correctione, præparent ſe ad correctionem, quam prior faciat, vel ille cui iniunxerit. ℂ 3. In capitulo vero fratres, niſi duabus de cauſis, non loquantur, ſcilicet culpas ſuas, vel aliorum dicendo ſimpliciter, & prelatis ſuis tantum ad interrogata reſpondendo. Vno etiam fratre loquente, alius non loquatur. Nullus faciat ꝓclamationem ſuper aliquem, ex ſola ſuſpicione. Item nullus accuſet de auditu, niſi dicat, à quo audierit, & ille ſit præſens in domo. Auditis vero culpis dicatur. ps Laudate Dominum omnes gentes) cū Verſic. Oñde nobis dñe &c,) & Dominus vobiſcū, & collecta Actiones &c.) In fine dicat prior. Adiutorium noſtrū ĩ noĩe dñi. Et ſic ſoluit cap,

Finitis Matutinis teneaẽ capitulum.) .a. Declaramus ꝙ capitulū de culpis ſi non poſſit teneri quotidie propter ſtudiū vel alias occupationes, debet ſaltem teneri ſemel in qualibet ſeptimana, vel ad tardius ſemel infra quindenam, vt recitentur beneficia, & recommittantur

ſtitur benefactores orationibus fratrum, ſicut fuit declaratũ in Sauiliano. 1439. & in capitulo Rom. 1501. & in multis alijs capitulis. .b. ¶ Faciāt venias ſuas qui ſe reos exiſtimant.) Declaramus ꝙ venia eſt totius corporis non ſuper ventrem ſed ſuper latus extenſio. Et ideo fratres in capitulo qui ſe reos itellexerit proſtrati ſuper terrā veniam petant. In faciēdo autem veniam debent ſe ꝓſternere fratres non ſuper ventrem ſed ſup vnum latus in longum, tybiam vnam ſuper aliam tybiam tenēdo ſicut dicit magiſter Vmbertus. ¶ Humiliter .c. confiteant culpas ſuas.) Declaramus ꝙ capitulum de culpis, ideo dicitur de culpis, quia in eo debent fratres ſe accuſare de omiſſione & tranſgreſſione cõſtiturionum quæ omiſſio & tranſgreſſio dicitur eſſe culpa non eſſentialiter ſed ſolum antecedenter & conſequenter, ſicut ſupra in capitulo de Leui, & de graui culpa declaratum eſt. Debent ergo ſe accuſare fratres de defectibus manifeſtis commiſſis cõtra regulam & conſtitutiones. Quod ſi ſe nõ accuſauerint vel pœnitentias taxatas ſiue taxandas non fecerint, non euadent culpam, vel venialem ſi ex negligentia vel leui malicia iſtud omiſerint, vel mortalē ſi ex cõtemptu hoc egerit.

De Capitulo Prouinciali. Cap. VII.

Capitulum prouinciale. .a. poſt capitulum generale (quando & vbi prior prouincialis, cum conſilio Diffinitorum elegerit) celebretur. Capitulum autem ꝓuinciale appellamus priores conuentuales, cũ ſingulis ſociis à pluribus de capitulo ſuo, vltra medietatem eligentium electis per diſquiſitionem Supprioris vel vices eius gerentis, & duorum fratrũ, qui primitus habitum noſtri ordinis ſuſceperunt, & Prædicatores generales. Si qui tamen qui nõ ſunt de capitulo in Diffinitores eligant, ad omnia acta (eiuſdē dũtaxat) capituli admittantur. Prędicatores autē generales dicimus Magiſtros in Theologia, & qui per priorem .b. prouincialem, & Diffinitores capituli ꝓuincialis fuerint inſtituti. Quos inſtituendi .c. nullus Vicarius (et

cum

cum diffinitoribus) habeat poteſtatem, Dicti autem Prædicatores generales, dicto officio non fungantur niſi in prouincia i qua fuerint inſtituti.

CApitulum .a Prouinciale poſt capitulum generale.) Declaramus ꝙ antiqtus qñ ſingulis annis celebrabatur capitulũ gñale tunc capitulum ꝓuinciale celebrabatur poſt capitula generale, & in illo recitabantur acta capituli generalis,& eligebatur diffinitor pro ſequenti capitulo generali. Et ſic non erat niſi vnum capitulum ꝓuinciale inter duo capitula gñalia Sed poſtmodũ in capitulo apđ Florentiam. 1373. auctoritate Gregorij papæ. XI. fuit ſtatutũ ꝙ capitulum generale de biennio in biennium vel de triennio in triennium celebraretur & capitula prouincialia eſſent biennalia & ſic inter duo capitula generalia debent mediare duo capitula prouincialia, quorum primũ debet celebrari poſt capitulum generale q̃citius fieri poteſt. In ſecundo vero quod erit poſt duos annos à primo, debet eligi diffinitor Capituli generalis,& fieri ſcrutinium ſuper amotiõe vel retẽtione prioris prouincialis ad capitulũ generale deferendum per diffinitorem capituli generalis in anno diffinitorum, & per ſociũ ꝓuincialis in anno prouincialiũ Et licet tunc ſtatutum illud fuerit editum,tamen non fuit poſitum in practica niſi poſt Annũ Dñi. 1421..b.¶Et qui per priorem prouincialem & diffinitores capituli prouincialis fuerit inſtituti.) Declaramus ꝙ ſine prioris prouincialis aſſenſu diffinitores capituli prouincialis non poſſunt inſtituere prædicatores generales,ſicut fuit declaratum in capitulo apud Montempeſulanum . 1294. & apud Perpinianum.1327. Prior autem prouincialis vt ibi dicitur poteſt cum duobus diffinitoribus præfatos prædicatores gñales inſtituere..c.¶Quos inſtituendi nullus vicarius etiam cum diffinitoribus habeat ptãtem.) Declaramus ꝙ quicunq; hactenus inter diffinitores cõſtitutus ſeipſum đ aſſenſu duorum aliis diſſentientibus ꝑdicatorem fecerit generalem,pro non prædicatore habeatur. Prohibentes diſtrictè ne decætero ſuper hoc aliquid attemptetur, ac ſine cõſenſu prioris prouincialis nullus prædicator generalis iſtituatur,ſicut declaratum fuit apud Montempeſulanum. 1265, & apud Londonas.1263. & Perpinianum.1327. ¶Item declaramus

mus ꝙ prædicatores generales quando inſtituendi ſunt debēt in actis capituli prouincialis ꝓmulgari & non per literas fieri. Et ſi q hactenus per literas facti ſunt pro non factis habeantur ſicut fuit declaratum apud Florentiam.1321. & apud Barchinonam.1323.& apud Pampilonam.1355. ¶Item declaramus ꝙ nullus debet iſtitui prædicator generalis niſi fuerit ſufficiēs in ſcia in moribus & vita, & q alias de crimine non fuerit conuictus.Et niſi ſit maturus & diſcretus & ſufficientis literaturæ & q per tres annos theologiam audierit,& conueniēter ſciat ꝓponere verbū Dei, & ætatis trigintaqnq; ānorum, & idoneus ad negocia ordinis pertractāda Alias pro prædicatore generali non habeatur, ſicut declaratū fuit in capitulo Romæ. 1501. & in multis alijs capitulis.

¶ 2.Nullus prior conuentualis ducat ſecum plures fratres ad capitulum generale vel prouinciale,ſine cā legitima. Quod ſi priorem prouincialem abeſſe contigerit, nec vices ſuas alicui commiſerit, vel ille cui cōmiſerit aliquo caſu abſens fuerit. Prior illius loci vbi capitulū fuerit celebrandū cum diffinitoribus capituli, in celebratione ꝓcedat eiuſdem.Quilibet.d. autem vicarius generalis prouinciæ (per quemcunq; modum fuerit legitime inſtitutus)locum prouincialis teneat(Fidelium) dicat,licentiam loquendi tribuat,& poſſit cōcedere literas de beneficiis illius prouinciæ,durante capitulo prouinciali dūtaxat. Vicarii vero particulares(ſiue nationum, ſiue conuentuum nec(Fidelium)dicāt, nec locum ſuum mutēt, niſi in capitulo dum ibidem ſuum officium exercuerint

¶ 3.Prædicti igitur Diffinitores tractabunt omnia, & diffinient cum Priore ꝓuinciali.Quod ſi in ſuis diffinitionibus in partes æquales ſe diuiſerint,illorum ſententia præualebit, in quorum partem Prior prouincialis concordauerit. Alias enim ſnīa plurium præualebit. Si autem per adiunctionē vel abſentiam prioris prouin-

cialis,

cialis, vel eius Vicarii, vel caſu aliquo cõtingente, par tes fiãt ęquales, vnus ab eiſ dem de capitulo eligatur, & in quorum partem decli nauerit illorum ſnīa prę ualebit. Iſti autem quatuor Diffnitores exceſſum prio ris prouincialis confeſſi, vel proclamati in capitulo pro uinciali coram fratribus au diant & emendent, ei pęni tentiam iniungentes. Si au tem (quod abſit) in corrigi bilis extiterit, ipſum vſque ad capitulum generale ſuſ pẽdãt ab officio prioratus, aliquẽ idoneũ loco eius ſub ſtituẽtes, & eius exceſsũ re ferãt ad capitulũ gñale ſcri pto cõ rer ſigillato. ❡ 4. Ca pitula ꝓuincialia deinceps fiant biẽnalia, ſi & in quan tum prouinciali, & diffini toribus in ſua prouincia vi debitur expedire. In ſingu lis autem capitulis prouin cialibus, auditis culpis fiat ſecretum ſcrutinium ĩ con ſpectu omnium ſup reten tione, vel abſolutione prio ris prouincialis, cum expreſ ſione nominum, & officio rum fratrum exprimentiũ vota ſua per diffinitores ca pituli prouincialis. Et hoc ſcrutinium non publicetur nec alicui oſtẽdatur, ſed ſta tim ſigillis omnium Diffini torum, in conſpectu oium ſigilletur, & per Diffinitorẽ generalis capituli, vel eius ſocium, vel per ſociũ prio ris prouincialis (ſi anno pro uincialium) ad generale ca pitulum deferatur. Et hæc eadem forma ſcrutinii faci endi de priore conuentua li, per Suppriorem, vel eius Vicarium (in abſentia Sup prioris) & duos antiquio res ĩ ordine de conuentu ꝑ ſentes ĩ capitulo in tractatu eorum quæ mittenda ſunt ad capitulum obſeruetur, & ſigillo conuentus ſigille tur, & per ſociũ prioris ad prouinciale capitulum trãſ mittatur.

.d. ❡ Quilibet vicarius genera lis prouinciẽ) Declaramus ꝙ licet qlibet Vicarius generalis prouinciẽ

prouinciè per quēcūq; modum legitimè fuerit inſtitutus locū ꝓuincialis debeat tenere, fideli um dicere, licentiam loquendi cum ſecum comedentibus dare in illa prouincia, & etiam literas de beneficijs concedere. Vicarij tamen magiſtri ordinis vel priorum prouincialium nō generales ſed particulares ſiue nationum ſiue conuentuū ſiue miſſi ad aliquam prouinciā viſitando, debent vbiq; locum ſuum tenere, niſi in capitulo dum offim̄ correctionis exercuerint. ſicut declaratum fuit in capitulo apud Montempeſulanum. 1265. & apud Londonas. 1263. Nec debēt ſe de viſitādis vel ordinādis monaſterijs ordīs quouiſmodo intromittere niſi in eorū literis hoc ſpecialiter ſit expreſſum, ſicut fuit declaratum apud Argentinam. 1307.

¶ 5. Dictis autē ſcrutatoribus voluntatum in virtute ſctē obediē precipimus, ꝙ dictum ſcrutinium alicui ꝑ modum aliquem nō reuelent, .e, Quod ſi aliquis vel aliqui de prædictis ſcrutatoribus prioris conuētualis impedimentum haberēt iudicio maioris partis medietate conuentu ad audiendum vel videndum ſeu ſcribendum ea quo in ſcrutinio deponūtur, vnus de fratribus ad ipſam electionem pertinentibus quem, vt dictum eſt maior pars cō uentus nominauerit loco illius qui impeditus fuerit ad recipiendum dictū ſcrutinium admittatur, Et tunc ad ſeruandum ipſum ſcrutinium ſecretum ex vi precepti teneatur vt alii. Et hæc eadem forma circa ſcrutinium electorum prioris prouincialis & electionis prioris cōuētualis in oībus obſeruet. ¶ 6. Accuſationi vero et correctiōi ꝓfeſſi poſt triennium ab ingreſſu ordininis poterunt intereſſe. .f. Infra vero quinquennium ab ingreſſu ordinis fratres alii non admittātur ad diſcuſſionem eorum quæ ad capitulū gñale vel ꝓuinciale ſunt mittēda nec ad electionē ſocii prioris cōuētualis nec ad electionē electorum prioris ꝓuincialis. ¶ Priores cum ſuo cōuen-

tu capitulo prouinciali ſingulis annis ſcribant debita domus ſuæ & cauſas etiam debitorum. Similiter etiam prouinciales & eorum diſfinitores ſuarum debita ꝓuinciarum cum ſuis cauſis capitulo ſcribant generali. ¶ Item nulla petitio offerať capitulo prouinciali, niſi à conuentu, nec generali niſi à capitulo prouinciali fuerit approbata. Nullus vero religioſus alterius ordinis vel ꝓfeſſionis nulluſq; ſecularis cuiuſcunq; conditionis vel dignitatis vel vitæ ſecretis vel tractatibus capituli aliquaten⁹ admittať. .g. ¶ Prior autem prouincialis & diffinitores in quolibet capitulo ꝓuinciali determinent tempus ante qđ fratres ad capitulũ ſequens non veniant.

.e. ¶ Quod ſi aliquis vel aliq de prædictis ſcrutatoribus impedimentum haberet.) Declaramus ꝙ ſi in ſcrutinio faciendo ſuper abſolutione vel retentione prioris conuentualis vel prouincialis, vel ſuper electione electorum prioris prouincialis vel electionis prioris cõuentualis, vel ſocij eius, aliquis ex prædictis ſcrutatoribus impedimentum habuerit, vel ſurditatis vel cecitatis vel alterius ĩfirmitatis, tũc & eo caſu admittendi ſunt ad audiendũ vel videndum ſeu ſcribendũ ea quæ in ſcrutinio deponuntur, nõ ille vel illi q poſt eos qui impedimenrum habent ſunt antiqores, ſed ille vel illi quẽ vel quos maior pars vltra medietatẽ omnium vocalium elegerit, qui tamen ſint de numero eorum q ad prædictam electionẽ ptinẽt. .f. ¶ Infra vero quinquenniũ ab ingreſſu ordinis.) Declaramus ꝙ quando fuit facta predicta conſtõ non poterant priores ſub pena abſolutionis à ſuis officijs recipere aliquem ad habitum religionis ante quintumdecimum annum, ideo poſt quinquennium ab ingreſſu ordinis habebant quatuor annos à ſua profeſſione tacita vel expreſſa. Vnde ad tollẽdum omnem ambiguitatem in capitulo apđ Valentiam. 1338. fuit declaratum ꝙ illud quinquennium ſic ĩtelligitur, ꝙ in iſto quinquennio ſemper quatuor anni à tempore profeſſionis computentur, ita ꝙ omnes anni tempus ꝓfeſſionis precedentes (quod dicit tempus nouitiatus) etiã ſi plures

fuerint ãni,

fuerint anni,pro vno tantũ anno computentur, & ꝙ poſt quatuor annos à profeſſione & non ante ad prædicta omnia admittantur,ſicut etiam fuit declaratum apud Biſuntium. 1353.

.g. ¶ Prior autem prouincialis & diffinitores in quolibet capitulo prouinciali determinẽt tẽpus pro ſequenti capitulo.) Declaramus ꝙ priores prouinciales vel Vicarij generales prouinciarum à tempore quo diffinitores ꝓuinciarum arripuerint ĩter ad capitulum generale non poſſunt capitula prouincialia de loco ad locũ vel quo ad tẽpus mutare,nec priores cõuentuales vel prædicatores generales abſoluere,quouſq; audierit noua certa de ipſo generali capitulo per reuerſionem aut relationem ſuorum diffinitorum vel ſociorum eorũdem,ſicut fuit declaratum apud Lauſanam. 1380.

De Capitulo generali. Cap. VIII.

Capitulũ generale, vna vice vltra montes, altera vice citra mõtes alternatim Auinion. 1561. de triẽnio in triennium celebret niſi Magiſtro cum diffinitoribus vel cum diſcretorũ maturo cõſilio,ex legitima & vrgentiſſima cauſa illud alibi aſſignare, aut aſſignatum transferre, vel per annum præuenire, aut etiam prorogare,neceſſarium videatur; & niſi obitus Magiſtri Generalis acciderit. Quo eueniẽte fiat ſicut.ca. 4,de electione Magiſtri ordinis eſt decretum, Prædicti autem triginta vnius ꝓuinciarum diffinitores in duobus capitulis, triginta & vnus Prouinciales in tertio capitulo cum Magiſtro ordinis omnia diffinient,conſtituent,& tractabũt.Quod ſi in partes æquales ſe diuiſerint,illorum ſentẽtia præualebit,in quorum partem Magiſter ordinis declinauerit. Si autem in partes inæquales, obtineat ſententia plurium. Si autem per adiunctionem magiſtri partes fiant æquales,vnus eligať, à Diffinitoribus,ſecundum qđ in electione Diffinitorum prouincialium ẽ ſtatutum, Quod ſi ad capitulum ali-

quo caſu præpediti nō om nes venerint,illi quos ex ip ſis venire contigerit,cū Ma giſtro ordinis omnia per- tractabunt.

CApitulum .a. Generale.) ✻Declaram⁹,ꝙ iſta cōſtōja pricipio ordinis.ſ. ab āno.1220 ſic habebat, vno anno Pariſius alio anno Bononiæ celebretur & ſeruata fuit,vſq; ad.1244.in quo ordinatum fuit ꝙ etiam ali bi poſſet celebrari,& celebratū fuit Coloniæ, ac ſingulis annis celebrabatur vſq; ad.1370. in quo celebratum eſt capitulum Valentie in Cathalonia,vbi aſ- ſignatum eſt capitulū celebran dum Tholoſæ poſt biennium, & inde,Florentiæ etiam poſt bi ennium,Florentiæ vero autho ritate,D.Gregorij papæ.XI. in conſtōnes redactum eſt, & po- ſitum,diſt.2.cap.17.de Capitu lo generali biennali vel trienna li Deinde in cap.Rom.1553.in choatum,& Rom.1558,proba tum, & demū Auenioni. 1561. in conſtōnem redactum,Eo mo do quo ponit hic textus,& Ca- pitulum.17.de biennali vel tri ennali capitulo, Abrogatum & deletum eſt, nec in hoc defuit authoritas.D.Iulij papæ.III.qñ inchoatum eſt.

a. ℭ Si vero Magiſtrum aliqua occaſione abeſſe cō tigerit,vnus de Diffinitori- bus eiuſdē capituli ab ipſis Diffinitoribus, vel maiori parte eorum aſſumatur in in Magiſtri ordinis vicariū, qui durante capitulo vices Magiſtri gerat, in omnibus duntaxat,quę ad tractatus: & acta capituli pertinebūt. Qui etiam locum Magiſtri vbique teneat (fideliū) di- cat.licentiam loquendi tri- buat, & poſſit concedere literas đ beneficiis ordinis, vt Magiſter, in diffinitioni- bus vnam tantum habeat vocem. Quod ſi in eius aſ ſumptione, in partes æqua les ſe diuiſerint,vnus đ præ ſentibus fratribus eligatur ab ipſis, & in quorum ſen- tentiam iſte declinauerit,il- le pro Vicario habeatur. Cū quo Vicario cæteri Dif finitores in diffinitione ꝓ- cedāt. Quod ſi in ipſa diffi- nitione iterum in partes æ- quales ſe diuiſerint, forma ſuperius poſita teneatur.

.b. ℭ Si vero magiſtrum aliqua

occaſione abeſſe contigerit. Vn⁹ de diffinitoribus dicti capituli aſſumatur in Vicarium &c.) Declaramus ꝙ ſi in capitulo generali magiſter ordinis eſſe nō potuerit ex quacunq; cā, poterunt diffinitores vnum ex ipſis in vicarium magiſtri eligere, nō aūt aliqnem extraneum ab ipſis poterunt ad illud officiū aſſumere. Talis aūt Vicarius durante capitulo vices magiſtri obtinebit in his duntaxat quæ ad tractatum & acta capituli pertinebunt. Locum ēt magiſtri vbiq; tenebit, & fidelium dicet, & licentiam loquendi cum his qui ſecum comedunt poterit dare, & literas de bñficijs cōcedere.

℃ 3, Iſti autem Diffinitores habebunt plenariam poteſtatem ſuper exceſſu Magiſtri ordinis corrigendo, vel de eo penitus remouēdo, Ipſorum vero ſententia, tā in his, quàm in aliis inuiolabiliter obſeruetur, ita quod à nemine ab illorum ſententia .c. liceat appellare. Et ſi appellatum fuerit, friuola, & nulla appellatio habeat. Appellationem enim intra noſtrum ordinem ſub interminatione anathematis fieri inhibemus, quum nō venerimus contendere .d. ſed potius delicta corrigere.

℃ 4. Item (ne delicta maneant impunita, & obediētia in noſtro ordine, per appellationes friuolas infringatur) ſtatuimus ꝙ quicunque frater noſtri ordinis cōtra obedientiam appellare præſumpſerit in futurum, niſi ipſi appellationi īfra duos menſes renūciauerit, vel etiam infra annum ꝓſequi non īcœperit, aut ab incepta proſecutione deſtiterit vel ī ipſa ſuccubuerit, adiudicatus carceri ſit ip̄o facto nec poſſit cum ipſo (niſi ꝑ capitulum generale) añ annos duodecim diſpenſari.

℃ 5, Appellās autē ab abſolutione facta, vel faciendā ab officiis prioratus ꝓuincialis vel conuentualis, aut Vicariatus (ēt p̄textu grauaminis) ipſo facto ſit abſolutus ab illo officio. Volētes ꝙ ī iſtis tō grauaminis (tam proprii quàm cōmunis) nō habeat locum quo ad appellandū

pellandum. ¶Item ad nullum iudicem extra ordinẽ, niſi ad Sedem Apoſtolicã (cui immediatè ordo ſubditus eſt) aliquod membrũ ordinis illique ſubditum, ꝓ iuſtitia recurrat, ſub pœna abſolutionis ipſo facto, ſi ẽ Prælatus, & priuationis vocis actiuæ & paſſiuæ, etiam ipſo facto, quo ad alios.

,c. ¶Liceat appellare.) Declaramus ꝙ licet appellatio ſit de iure naturali, tamẽ vnuſquiſq; iuri ſuo poteſt renunciare. Et iõ eo ipſo ꝙ quis ſponte obedientiam profitetur ſecundum conſtõnes noſtras ſecundum quas non licet appellare ; ex hoc etiam renunciat iuri ſibi à natura competenti de appellatione ſicut & iuri poſſidendi aliquid vt propriũ, & iuri ducendi vxorẽm, quibus natura omnes liberos fecit. Vnde in capi. apud Carcaſſonam. 1312. ſic dicitur. Volumus & ordinamus ꝙ quicunq; frater repertus fuerit iudicio eius ad quem ſpectat ſine cã rõnabili à quocũq; ſuperiori ſuo appellaſſe, carcerali cuſtodiæ mancipetur. Denunciãtes fratribus vniuerſis, ꝙ ð iure cõmuni & ex priuilegio ordinis ſpãli nulli fratrum licitum eſt à correctionè vel ab officiorum amotione appellare, ſicut fuit declaratum Cenomanis. 1491. .d. ¶Cum non venerimus contendere ſed potius delicta corrigere.) Declaramus ꝙ appellatio religioſi à correctore iuxta ſui ordinis diſciplinam videlicet ſecundum regulam & cõſtitutiones & conſuetudines approbatas non valet, vt habetur in cap. Cum ſpãli. extra de offi. ordinarij, niſi forte corrigens modum in corrigẽdo excedat. Et propter hoc Bonifacius. VIII in ſuis conſtõnibus ſic dicit. Auctoritate apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia indulgemus, ꝙ prædictus magiſter & alij præſidentes in dicto ordine ad quos id pertinuerit ꝓ tẽpore, in correctionibus fratrum eiuſdẽ ordinis iuris ordine poſtpoſito, ſecundum conſuetudines approbatas & inſtituta ordinis antedicti procedere libere, & licite poſſint & valeãt, q̃dq; nullus ex fratribus & ſororibus prædicatorum ordini ſubiectis aliquem vel aliquam ex fratribus ac ſororibus hmõi coram quocũq; iudice qui non ſit de dicto ordine ex quacũq; cã conueñiri, nec à correctione q̃cũq; ſeu alias ab aliquo prælato vel fratre dicti ordinis quauis occaſione appellare, aut contra eos querelam proponere valeat, niſi prius

ſi prius coram conuentuali ſeu prouinciali priore ſeu magiſtro ordinis & ſucceſſiue in generali capitulo dicti ordinis cām & querelam ſuā propoſuerit, verbo vel ſcripto. ¶ Item Iulius ſecundus cōceſſit breue mihi fratri Vincentio Bandello magiſtro ordinis, īfraſcripti tenoris. Iulius papa II. dilecte fili ſalutē et apoſtolicam benedictionem. A fide dignis accepimus ꝙ nonnulli fratres ordinis tui, & nonnulle moniales ordinis S. Auguſtini ſub habitu, & cura fratrū tuæ curæ ſubiectorum degētes vt debitam correctionē & abſolutionē à ſuis officiis ſubterfugiant, ad cancellariam Auinionēſem & alias curias ſeculares vel eccleſiaſticas à tuis et aliorū prælatorum ordinationibus & mandatis appellare non erubeſcunt. Quo circa hmōi ſubterfugijs obuiare quantum cū deo poſſumus cupientes, fratribus & monialibus antedictis ne appellationes hactenus interpoſitas proſequi aut in poſterum à mandatis hmōi appellare, iudicibus vero quarūcunq; curiarū ne appellationes hmōi recipere aut illas cognoſcere quoquō p̄ſumant, ſub excommunicationis pena diſtrictius inhibemus, Irritum quoq; & inane decernimus, quicquid ſecus à quoq̄ q̄-uis auctoritate ſciēter vel ignoranter contigerit attemptari, cōſtōnibus & ordinationibus apoſtolicis ac dicti ordinis ſtatutis. cæteris in contrarium facientibus non obſtantibus qbuſcūq;.

,c. ¶ 6. Diffinitores itaq; p̄dicti poſtquā fuerint accuſati, quando eis videbuntur expedire, exceſſum Magiſtri ordinis ſeorſum corrigant, & emendent. Qui corā ipſis humiliter ſe proſternens veniam faciat, & ſtās de ſuis exceſſibus ſe accuſet & Diffinitores audiant accuſantem. Auditis vero accuſationibus ſecedat, vt eo abſēte, Diffinitores de eius correctione cōferant & diſponant. Quod .e. ſi prçuaricator ordīs fuerit, aut cōtēptor, aut adeo negligens, & remiſſus ꝙ ordinis diſſolutionem, & deſtructionē inducat, moneat à Diffinitoribus, vt Magiſtratui cedat, & aliquem locum ad manendū ſibi eligat vt poſſit honeſte conuerſari. Alioquin amouēdi eum ab officio Magiſtratus liberā ha

beant facultatem. ¶ 7. Ceſſio; aũt Magiſtri nõ admittatur à Diffinitoribus, niſi propter aliquod prædictorum, aut defectum, aut impotentiam, quæ ipſum ab executione officii Magiſtratus perpetuo impediret. Perpetuum auté dicimus, quod Diffinitores de prudentum conſilio perpetuũ iudicabunt. Magiſter vero ordinis cedés vel amotus, poſt Magiſtrum ordinis in Diffinitoriis capitulorũ generalium et prouincialium & in abſentia Magiſtri poſt prouincialem in cuius prouincia fuerit, & in abſentia Prioris ꝓuincialis, poſt principalem Prælatum, primá vocem primumq; locum vbiq;, & in omnibus obtinebit.

.c. ¶ Quod ſi preuaricator aut contemptor.) Declaramus ꝙ diffinitores Capituli generalis non habent poteſtatem remouẽdi magiſtrum ab officio ſuo, niſi in caſibus expreſſis in conſtõnibus, videlicet, ſi fuerit contemptor, hoc eſt, ſi ita ſpernit & vilipendit & nihil curat ꝺ regula & conſtõnibus ꝙ pro nihilo reputat tranſgredi illas, & voluntas ſua renuit ſubijci regule & conſtõnibus, imo nulla ſubſiſtente cã eas quaſi continue trãſgreditur, & habet firmum propoſitum in hmõi tranſgreſſionibus perſeuerandi. Vel fuerit preuaricator, hoc eſt ſi frequenter & quaſi ex habitu regulam & conſtõnes tranſgreditur. Nã præuaricator dicitur ille q præ alijs plusq̃ debeat legem tranſgreditur. Similiter ſi ſit adeo negligens, & remiſſus, ꝙ ordis diſſolutionem & deſtructionẽ inducat. Quando vcz nõ hortaretur fratres verbo literis ordinationibus & exẽplis, ad honeſte religioſeq; viuendũ: Si defectus non corrigeret & nullomodo puniret. Si nunq̃ celebraret nec ad chorum & refectorium iret. Si autem nihil horum haberet q̃uis quandoq; conſtõnes tranſgrederetur, non ex contemptu, nec pluſq̃ alij, & eſſet aliqualiter negligens circa diuina & ea quæ ad communitatẽ pertinent non poſſet ab ipſis diffinitoribus deponi.

¶ 8. Diffinitores autem capituli generalis Dominica infra octauas aſcẽſionis Domini, vel ſabbato ꝑcedenti locũ capituli itrare teneant

& ex

& ex tunc in choro,& alibi ordinate ſua loca teneant, quouſq; tempus ſuæ diffinitionis expiret .f. Prouinciales quoq; abſoluti, loca in Prouinciis,in quibus pſuerũt,ſup omnes alios vbiq; habebunt (Romæ.1558.) & ſimiliter vocẽ, in omnibus electionibus Prouincialiũ, & Diffinitorum,& electoꝝ Magiſtri ordinis p.dũmodo Magiſtri i ſacra Theologia non magiſtris,ex hoc minime poſtponãtur,nec actualium Præſidẽtium locis minime derogetur . g. Magiſtris vero i ſacra Theologia immediate poſt Priorem, in cuius Conuentu fuerint locum damus .h. Bachalariis qui legitime incorpora ti in vniuerſitate ſententias ſolemniter legerint, aut legunt,poſt Suppriorẽ,vbiq; i toto ordine locũ damus . f. ¶Priores prouinciales abſoluti loca in prouincijs in qbus præfuerunt ſuper omnes alios vbiq; habebunt.) Declaramus ꝙ priores ꝓuinciales ſi ſint magiſtri i theologia poſtq̃ fuerint abſoluti habebũt locum ſuper omnes fratres magiſtros & priores illius prouincie infra tamẽ priorem illius cõuentus in quo ſe reperient.Si vero non fuerint magiſtri habebunt locum ĩmediate poſt magiſtros, ſupra tñ omnes fratres & priores nõ magiſtros.Et hæc in ꝓuincia cui ꝓ fuerunt,nõ aũt in alia ꝓuincia. ✠ Item in Cap. Rom. 1553. ſic dicitur, Declaramus cõformiter ad ea quæ iam à duobus Reuer.Magiſtris ordinis declarata ſunt,ſi in aliqua Prouincia contingat,inferiorem magiſtrũ prius fieri prouincialem, & poſtea,antiqorem, debere vtrũq; completo prouincialatu,tenere locum,ſecundum ordinem magiſterij eorum. Similiter,ſi duo non magiſtri prouinciales fiant tenebunt locum ſuæ profeſſionis poſt prouincialatum, etiã ſi iunior ante antiquiorem prouincialis fuerit. .g. ¶Magiſtris autem in theologia locum damus &c.) Declaramus ꝙ magiſtri in Theol. vbiq; tã in conuentibus q̃ in capitulis habent locum ſup omnes fratres & priores cõuentuales nõ magiſtros infra tamen priorem duntaxat illius loci in quo ſe reperient . Priores vero cõuentuales ſi nõ ſint magiſtri in Theol.vbiq; tenent loca ſua ſecundum antiqtatem conuentuum quibus ꝓ

ſunt infra tamen priorem illius
loci in quo ſe reperiunt & iufra
magiſtros in Thelo. Cæteri ve-
ro fratres tenent loca ſua ſecun
dum ordinem & antiqtatem ꝑ
feſſionis, ita ꝙ illi q poſt profeſ-
ſionem ſuam diutius habitũ or
dinis portauerunt debent ꝑce-
dere eos q non tanto tempore
poſt profeſſionem prædictum
habitũ portauerunt, declarãtes
ꝙ nullus frater noſtri ordis ma
giſter in Theol. exiſtens, omiſſo
nomine fratris debet pronũcia
ri magiſter, dicẽdo magiſter ta-
lis, ſed ſemper hæc dictio fra-
ter præferat nomini & cogno-
mini, & ſubſequi poterit in no-
minatione hæc dictio magiſter,
dicẽdo frater Antoninus ď Bri-
xia magiſter, ſicut declaratũ fu-
it Florentiæ. 1321. & apud Tho
loſam. 1372. ✠ ,h. ℭ Baccala-
rijs q legitime.) Declaramus.
iuxta ea quæ i cap. Rom. 1530.
& 1532. declarata ſunt, ꝙ null9
Baccalarius ordinari9 incorpo
ratus, teneat locum Baccalarij,
niſi actu legat ſñias vel Biblia,
vel legerit in aliquo ſtudio or-
dinario, in quo per annũ lectu-
ram fecerit ſolemniter. In capi-
tulo ẽt Rom. 1542. dicitur Cõ-
firmamus, ꝙ inqſitores nõ ma-
giſtri teneãt primum locũ poſt
ſuppriorem & baccalaureos in
conuentibus.

ℭ 9. Itẽ in virtute Spiritus
ſancti, & ſanctæ obedientiæ
præcipimus firmiter obſer
uari, ne quis cauſam depo
ſitionis Magiſtri, vel prioris
prouincialis, vel eorum ex
ceſſum, vel correctionem,
vel ſecretũ .i. capituli, ſeu
diſſenſiones Diffinitorum,
vel fratrum, vnde ordo no
ſter poſſit turbari, vel ꝑinfa
mari, audeat ſcienter extra
neis publicare. Si quis aũt
ex deliberatione cõtrafece
rit, tãquàm excommunica
tus & ſchiſmaticus, & ďſtru
ctor noſtri ordinis habeat
& (quouſq; ſatisfecerit) à
communione omnium ſit
penitus alienus, et pœne
grauiori culpæ debitę ſubia
cebit. Eadem diſtrictione
præcipimus .K. ne quis ver
bo, vel facto ad diuiſionẽ
noſtri ordinis audeat labo
rare. Quod ſi fecerit, pœ
næ ſubiaceat ſupradictæ.

.i. ℭ Vel ſecretum capituli.) De
claramus ꝙ ſecreta capitulorũ
generalium & prouincialiũ re-
uelare nos intelligimus perſo-
nis ex-

nis extraneis, per quorum reuelationem ordo noſter vel perſonæ ordinis poſſent ledi vel infamari.ſicut fuit declaratum apđ Tholoſam.1304. & apud Montempeſulanum.1294. Vnde in cap.apud Placentiam. 1310. & apud Carcaſſonam . 1312. ſic fuit ordinatum . Cum ex reuelatione criminum viſorum vel auditorũ indebita & incauta , ſequatur fratrum infamia,contra ordinem charitatis, & nihilominus ex tali reuelatiõe multiplex ſcãdali et turbationis materia miniſtretur , volumus ac diſtricte iniungimus,ꝙ qcunq; crimen viſum vel auditum de ordine vel de fratribus ordinis ſcienter & ex propoſito cuicunque perſonæ alias neſcienti reuelauerit,ad quam correctio de prædictis non pertinet,vel quæ non creditur probabiliter in illo caſu poſſe prodeſſe,exprimẽdo fratris nomen , per priorem prouincialem vel eius Vicariũ vel per ſuum priorem poſtquã legitime conſtiterit , pœna criminoſo debita imponatur.hæc ibi .K. ¶Ne quis verbo vel facto ad diuiſionem noſtri ordinis audeat laborare.) Declaramus ꝙ ille dicitur ad diuiſionẽ noſtri ordinis laborare q verbo vel facto quærit per pſonas extra obedientiam noſtri ordinis conſtitutas mutationem gñalis ſtatus noſtri ordinis,& conuentus ab obedientia magiſtri ordinis ſubtrahere,cum vnitas ordinis ex vnitate vnius profeſſiõis dependeat,qua ex ſolemni voto tenentur oẽs fratres vni magiſtro in his quæ ſecundum regulam & conſtõnes ſunt obedire.Vñ in cap.apđ Ferrariã.1290 ſic fuit ordinatũ. Volum' & ordinamus & mandamus ne aliquis verbo vel facto ad diuiſionem noſtri ordinis audeat laborare,vel abſolutionẽ cuiuſcũq; prælati ſeu immutationem gñalis ſtatus ordinis noſtri verbo vel ſcripto , vel quocunq; alio modo,directe vel indirecte,mediate,vel immediate,per perſonas extra obedientiam noſtri ordinis conſtitutas præſumat procurare. Quicũq; vero ſcienter cõtra hoc fecerit,ipſum ex nũc prout extunc priuamus omni voce præterꝙ in ſui accuſatione,& omni gradu prelatura,doctoratu, & omnib' alijs gratijs ordinis.nec ad predicta reſtitui valeat,niſi per magiſtrum ordinis vel diffinitores capituli gñalis.Et nihilominus pœnæ culpe ſubiaceat grauioris.hæc ibi.

¶Item declaramus ꝙ puinciæ vel conuentus teneantur prioribus prouincialibus vel cõuentualibus ſatisfacere de expenſis quas fecerunt pro impugnãdis appellationibus, & malignorũ

tur-

turbationibus,& reſecandis ſeditionibus,& ſcandalis peruerſorum fratrum propter ordinis tuitionem,& iuſtitiam & famā defendendam, ſicut fuit declaratum apud Caſtras.1352.

¶ 10. Statuimus vt ſi in anno diffinitionis priorū prouincialium electio Magiſtri celebretur, illo anno vnus de fratribus .l. electoribus de qualibet prouincia, qui in prouinciali capitulo, ad hoc electus fuerit, ad diffinitionem, cum eis pariter admittatur. Quod ſi ad capitulū nō venerit, tūc ad diffinitionem elector alius admittat, Si vero in anno diffinitorum celebretur, tunc cum diffinitoribus priores prouinciales conueniant, & vtrorumq; diffinitio ſit communis. ¶ 11. Statuimus autē,& in virtute Spiritus ſancti,& ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione anathematis, prohibemus diſtricte, ne priores ꝓuinciales fratribus diffinitoribus, vel fratres diffinitores prioribus ꝓuīcialibus, per ſuas diffinitiones præiudicium aliquod .m. audeant generare. Quod ſi facere attentauerint, eadem diſtrictione prohibemus, ne in hoc aliquis prǽſumat eis obedire. Priori vero ꝓuinciali eunti ad capitulum generale detur ſocius à diffinitoribus capituli ꝓuincialis (Romæ 1558.) Qui ſi priorem prouincialem impediri contigerit, ꝙ ad Capitulum generale in anno prouincialium non accedat, loco ipſius cum prioribus ꝓuincialibus admittatur, ad omnia tractāda & diffiniēda. ¶ 12. Statuimus inſuꝑ, ꝙ omnes priores conuentuales cū ſociis ſuis,& prǽdicatores generales illius prouinciæ in qua generale Capitulum celebratur, illo anno veniāt ad capitulum generale, nec eodem anno in illa prouincia ad celebrandum aliud capitulum ꝓuinciale teneātur. Et quod idē faciant prouinciæ .n. propinquæ licentiandi & man-

dandi

dandi Magiſter ordinis liberam habeat facultatem,

I

• • ℭVnus de fratribus electoribus.) Declaramus ꝙ qñ in anno prouincialium electio magiſtri eſt celebranda, tunc vnus ex duobus electoribus q in prouinciali capitulo ad hoc electus fuerit, ad diffinitionē cum eis debet admitti. In anno vero diffinitorum priores ꝓuinciales cū eis diffinient, & quilibet diffinitor cum alio electore ad electionem magiſtri pariter admittetur. Et prædicta intelliguntur qñ mors vel amotio magiſtri nunciata fuit ante celebrationē capituli prouincialis, qa ſi nunciata fuiſſet poſt capitulum ꝓuinciale. tunc & eo caſu in āno diffinitorum diffinitor capituli generalis & ei⁹ ſocius ad electionem magiſtri erunt admittendi. In anno vero prouincialium duo ex diffinitoribus capituli ꝓuincialis immediatè ꝓcedentis antiqores in ordine ad electionem magiſtri admittentur. qnorum autiqor in ordine erit illo anno generalis capituli diffinitor. m. ℭPreiudiciū audeat generare.) Declaramus ꝙ tunc ſolum diffinitores prioribus prouincialibus, & priores prouinciales diffinitoribus per ſuas diffinitiones præiudicium generarent, ſi in ſuis diffinitionibus aliqd ſtatuerent ꝑ quod auctoritas prouincialium tolleretur vel minueretur vel limitaretur, & econuerſo. Hoc autem fieri non poteſt. nec per tria capitula, nec per vnum generaliſſimum. Sed ſolum auctoritate Papæ. Non autem præiudiciū aliquod generatur, ſi quod eſt ordinatum vel ſtatutum ī vno vel in pluribus capitulis ꝑ priores prouinciales, poſtea in alio vel alijs capitulis per diffinitores ex cā rōnabili reuocetur, & econuerſo, ſicut quotidie fit.

.n. ℭLicentiandi & mandandi magiſter ordinis liberam habeat poteſtatem.) Declaramus ꝙ illo anno quo capitulum generale celebratur in aliqua ꝓuincia, debent vocales illius ꝓuinciæ venire ad capitulum generale & ibi ſuum prouinciale capitulum celebrare, & idem debent facere propinquæ prouinciæ. Et pro illo āno ꝑdicte ꝓuinciæ ad aliđ capitulum celebrā dum non tenentur. Magiſter tamen ordinis habebit liberam poteſtatem mandandi dictis ꝓuincijs vt veniāt ad capitulum. & etiam licentiandi vt poſſint à tali capitulo remanere & alibi ſuum prouinciale capitulum facere.

ℭDe

De Solemni celebratione Capituli. Cap.IX.

CApitulum .a. generale (quantum ad auctoritatem diffinitorum) incipiat celebrari in vigilia Penthecoſtes. Quum autem in ſecunda feria poſt Penthecoſtē, vel in ipſo eodē feſto fratres in capitulū venerint, primo omnium deuotè inuocetur Spūs ſāctus, à quo filii Dei aguntur, & dicatur. Verſ. (Emitte Spiritum tuum &c.) cum collecta d̄ Spiritu ſancto. Dein de reſidentibus fratribus, et loca ſua tenentibus omnibus (vt verbo Dei cęli firmentur) verbum Dei ī cōe fiat. Sermoni aūt intereſſe poterunt q ad ędificationē intereſſe voluerint. ¶ 2. Finito ſermone (qa indigētibus quantocius ſubueniendum eſt) obitus fratrū poſt præcedēs capitulum defunctorum, in cōmuni reciten tur, et fiat eis cōmunis abſolutio, & dicatur pro eis p̄s, (De profundis, Kyrie. Pater noſter) cum Verſ. (A porta) cū oratione (Abſolue). Poſtmodum ſi literæ legendæ ſunt, legantur, & eis ſuo tempore cū conſilio r̄ndeatur. Perlectis autem literis & facta recommendatione viuorum, dicatur p̄s. (Ad te leuaui. Kyriel. Pater noſter) cum Verſ. Saluos &c. cum oratione (Prætende &c.) Et tunc omnes q non ſunt de capitulo egrediant̄. Quibus egreſſis, qui miſſi ſunt ad excuſandum eos q nō ad ſunt, ad qd venerint loquantur. Deinde culpæ audiantur, .b. ¶ 3. Si qui vero ſine licentia ad capitulum generale vel p̄uinciale venerint, primo culpę eorum audiantur, & recepta pœnitētia à capitulo excludantur. Vt autem modus in eundo ſeruet̄, nullus exeat ſine licentia, & neceſſitate. Egreſſus autem nō diſcurrat, ſed expleta neceſſitate, citius reuertatur. Qui autem in præſenti anno viſitare debuerant, & non ſicut

oportuit

oportuit fecerunt, culpam ſuam dicãt, & dignæ vindictæ ſubiaceant. Tunc etiã abſentibus, q adeſſe debuerant, & iis qui peccauerunt & non ſatisfecerunt, pœnitentia ſcripta mittatur.

CApitulum .a. generale.) Declaramus ꝙ licet capitulum generale quantum ad auctoritatem diffinitorum incipiat in vigilia Penthecoſtes celebrari, tamen quo ad ſolemnitatem celebrationis incipit ſolũ ĩ ſecunda feria poſt feſtum Penthecoſtes, qa tũc capitulum debet habere magiſtrum antiquũ vel nouum præſentem vel abſentem ne acephalum iudicet. Tunc etiam fratres intrant locũ capituli & inuocatur gratia ſpiritus ſancti, & fit oratio pro viuis & defunctis & verbum Dei per ſermonem in communi ꝓponitur. .b. ¶Si qui vero ſine licẽtia ad capitulum generale.) Declaramus ꝙ ad magiſtrũ vel ad priorem prouincialem non poſſunt ire fratres ſine licentia ſpāli. Et ſolus magiſter & prouincialis prouinciē ĩ qua fit capitulum generale poſſunt dare licentiam veniendi ad capitulum generale. Qui autem ſine licentia venerint debent grauiter puniri, ſicut fuit declaratum apud Treueri. 1289. & apd Tholoſam. 1304.

¶ 4. Conuentus autem q mittit accuſationes ad capitulum generale vel prouinciale, .c. ſcribat numerum, et nomina accuſantium, & ſi accuſant de viſu vel auditu. .d. Accuſatio aũt vnius tãtum ad capitulum generale vel prouinciale nõ mittat. Et tractatus eorum q̃ mittenda ſunt ad capitulũ, vltra vnam diem non prolongetur. Qui autẽ habent facere proprias quęſtiones vel communes, ad ordinẽ, vel prædicationẽ pertinentes, proponant fratribus à Magiſtro & Diffinitoribus ad hoc ſtatutis, vt pro loco & tempore ſoluantur, & terminentur.

.c. ¶Scribat numerum & nomina accuſantium.) Declaramus ꝙ illi q mittunt accuſationes ad capitulum generale vel prouinciale debent exprimere modum per quem ſciũt crimẽ illud fuiſſe commiſſum vtrum ſcilicet per auditum vel per viſum. Et ſi per auditum, vtrum ab aliquo q viderit illud ſciant

ſicut

ſicut fuit ordinatum apud Lugduñ.1274.& nullus debet accuſare alium de re criminoſa quã audiuit niſi poſſit ꝓbare ꝙ non ſolum audiuit,ſed ẽt ꝙ ita ſit,ſicut fuit ordinatnm Tholoſæ.1258. ¶Item declaramus ꝙ qñ contra fratrem habentur teſtimonia ſeculariũ,talis frater põt arctari ad dicendum veritatem & poni ad quæſtiones, & potiſſime qñ infamia contra ipſum laborat,non tñ põt per ſententiam condemnari niſi ſit conuictus aut iudicialiter cõfeſſus,ſicut fuit declaratum apud Tholoſam.1304. Similiter ſi accuſetur à pluribus, non conteſtibus ab vno de vno actu, & ab alio de alio actu eiuſdem ſpẽi, talis non eſt conuictus nec põt ſñıaliter condemnari,ſed bene ad qões poni.ſicut fuit declaratum apđ Perpinianum.1327 & apud Ferrariam.1362. d. ¶Vnius tantum non mittatur.) Declaramus ꝙ accuſatio vnius tm̃ reputat̃ nulla,nec ex ea põt ad aliquam sñiam procedi niſi præter accuſantem vel proponẽtem ad minus duo teſtes idonei aduocentur.ſicut fuit declaratum apud Biſuntinm.1353. ¶Itẽ declaramus ꝙ ſi aliqs frater accuſatur de aliquo crimine occulto quod iuridice probari nõ poteſt,vel quod neſcitur niſi ab accuſato & ab accuſante,nõ poterit propter hoc prælatus ꝑcipere accuſato vt coram accuſante dicat veritatem, vel corã alijs ſiue in capitulo ſiue extra capitulum vel ſeorſum ſibi ſoli dicat veritatẽ& ſi ꝑcipiat peccat grauiter, qa vsurpat ſibi auctoritatem quam non habet. Non enim eſt iudex occultorũ, ſed occulta relinquuntur diuino iudicio,manifeſta autem humano.Et in tali caſu accuſatus non tenetur dicere veritatẽ nec ſeipſum pandere & diffamare. Non tñ debet dicere mendaciũ qa peccaret,ſed poterit dicere. ꝓbet accuſator quod dicit, aliter peto iuſtitiam de indebita accuſatione,& nihil aliud rñde at qa in occultis non eſt homo iudex,vt dictum eſt ſupra. Si tñ præter accuſantẽ infamia cõtra accuſatum laboraret,poſſet ꝓlatus ei ꝑcipere,& illum ad qõnẽ ponere,& ipſe teneretur Veritatem dicere tam de crimine de quo ẽ diffamatus, ꝙ ẽt de alijs ẽt occultis de qbus non eſt diffamatus.qa non per occultationem peccati ſed peccatoris ꝓhibetur homo de occultis iudicare. Vbi ergo per vnum crimen iam ẽ diffamatus eſſe peccator debet ẽt de alijs criminibus inquiſitus dicere veritatem vt dicit Petrus de Palu.i.4.ſnıarũ. ✠Caue ad hoc vltimo dicto pp ea q̃ annotata ſunt ſupra,d.1.c.18.g.

¶Itẽ

¶ Item declaramus ꝙ ſi aliqua ſint alicui commiſſa ſub ſecreto ex quarum retentione imminet periculum ſcandali vel ruinæ vel graue præiudicium alicuius, vel magnũ dãnum cõmunitatis, cui põt obuiari ꝑ reuelatione ſecreti ꝑlato ꝑcipienti in gñe, tenet ſubditus tale ſecretũ reuelare, qa ſicut iuramentũ nõ ẽ vinculũ iniqtatis, ſic ſecretũ cõmiſſum vel ꝓmiſſum nõ debet eẽ vinculũ aut velamẽ ſcandali ruinæ, & maximi dãni ꝓximi vel cõmunitatis. Nõ tñ tenetur de illo crimĩe ſibi ſub ſecreto cõmiſſo illũ accuſar, niſi poſſit hoc ſufficiẽter ꝓbare. qđ ptinet ad officiũ accuſatoris, quia nullus tenet ad id qđ neqᵉ pficere. Negociũ aũt accuſationis nõ pficitur niſi accuſatus legitimè puniat. Nõ aũt punit legitime niſi ĩ iudicio fuerit legitima ꝓbatione cõuictus, vel cõfeſſus Si aũt ex obſeruatione ſecreti ñ ĩminet ſcandalũ vel piculũ aliqđ ꝓdictorũ, niſi ꝑceſſerit infamia, nõ pt ꝑlatus ꝑcipe nec ſubditus tenet tale ſecretũ ꝑlato ꝑcipienti reuelare, vñ in cap. gñali apđ Pariſius. 1279. ſic fuit ordinatum, qa ſub ſecreti pallio pleráq; vicia occultant, & ꝑ cõſequens correctio eneruatur, diſtricte omnibus fratribus iniungimus & mandamus, ꝙ nullus eorum ſuſcipiat aliqđ ſub ſecreto, qđ impedimẽtũ correctionis, ſeu ꝙ quouis mõ vergat in preiudicium vel periculum ordinis ſeu perſonæ particularis.

¶ 5 Si qua vero diſſenſio inter fratres noſtri ordinis (quod abſit) emerſerit de libris, vel de aliis (quum ꝑponẽda ſint ſpiritualia temporalibus) non inde agat in capitulo, ſed dicti fratres extra capitulũ (diſcuſſa veritate) diſſenſionẽ dirimãt, & inter fratres pacẽ reſtituant. De ſolutione autem, & terminatione quæſtionum, de correctione fratrũ de modo pœnitentiarum, & de prędicatoribus ad prędicandum & ſtudendũ mittendis, Prælatus maior cũ aliis, qui ad hoc ſtatuti ſunt tractabunt. e. Et quicquid inde (Spiritu ſancto donante) ordinauerit, capitulum vniuerſaliter vnanimiter et deuote ſuſcipiat. Nullus murmuret, nullus reclamet nullus contradicat. In fine fiat cõis cõfeſſio & abſolutio, & pſeuerãtib' bñdictio.

Et hæc

Et hæc eadem forma in capitulo prouinciali ſimiliter obſeruetur.

.e. ℭEt quicquid inde Spiritu ſancto donante ordinauerint. capitulum vniuerſaliter vnanimiter & deuotè recipiat.) Declaramus ꝙ ordinationes capitulorum generalium & precepta magiſtri ordinis & priorum prouincialium ac ordinationes ipſorum poſt eorum mortē vel amotionem quouſq; fuerint reuocatè in ſua remanent roboris firmitate & ſi quæ gratiæ fuerint factæ per magiſtrum ordinis,poſt mortem eius non expirant. Vnde in cap.Coloniæ celebrato.1245. Sic dicitur.Ordinamus & mandamus ꝙ in quolibet conuentu ſit vnus quaternus in quo ſcribātur ſingulis annis ordinationes & acta capituli generalis & ꝓuincialis,& quater in āno legantur, nec deleantur niſi fuerint reuocata. Et in capitulo apud Londonas celebrato.1250. ſic dicitur. Volumus & ordinamus ꝙ admonitiones & ordinationes tam gn̄alium ꝙ̄ prouincialium capitulorum diligētius obſeruentur, & ſi min⁹ ſeruate fuerint, trāſgreſſores ꝑ viſitatores ſeuerius corrigantur. Et idem habetur ī ſequenti capitulo Metis celebrato.1251. ℣ltem i capitulo Bononiæ.1275.ſic fuit ordinatum Cum in bono obedientiæ virt⁹ religionis conſiſtat, volumus & ordinamus ac mandamus ꝙ admonitiones generalium & ꝓuincialium capitulorū fratres diligentius ſolito ſtudeant obſeruare.& qui negligentes fuerint,ꝑ priores & viſitatores ad earum obſeruantiam compellantur. ℣ltem in cap.Oxoniæ 1280.ſic dicitur. Declaramus, ꝙ ordinatiōes & admonitiones in actis capitulorum gn̄aliū vel prouincialiū factæ durent quouſq; fuerint reuocate. ℣ltem ī cap.Florentiæ.1281.ſic dicitur. Volumus & ordinam⁹ ꝙ admonitiones capitulorum generalium & prouincialium more ſolito ſcribantur & diligētius obſeruentur. ℣ltem in capitulo apud Treuerim.1289. ſic dicit. Volumus & mandamus ꝙ admonitiones & ordinationes capitulorum generalium quater in anno ad minus in quolibet conuentu legantur et diligētius obſeruentur, & per viſitatores tranſgreſſores acrius corrigant. ℣ltem in cap,apud Tholoſam. 1304.ſic fuit ordinatum. Cum ex ignorantia actorum tam generalium ꝙ̄ prouincialium capitulorum defectus multi proueniant,mandamus diſtricte ꝙ ſocij priorum diffinitores capituli generalis acta capituli integra ad

gra ad ſuas prouincias & ad ſuos conuentus deferant, & ꝙ ſuperiores admonitiones & ordinationes capitulorum generalium & prouincialium ſcribi faciant in quaterno ad hoc ſpāliter deputato, & quater in anno illas legi faciant, & diligentius obſeruari. Et hoc idem de verbo ad verbum in capitulo lanuc. 1305. Et hoc etiam idem habetur in capitulo apud Ceſarauguſtam. 1309. ¶ Item apud Argentinam 1296. ſic dicitur. Declaramus ꝙ ſi quæ gratiæ factæ fuerint per magiſtrum ordinis, ipſo mortuo non expirant. ¶ Item in capitulo apud Montempeſulanum. 1294. ſic dicit. Declaramus ꝙ præcepta facta per magiſtrum ordinis vel per priorem prouincialem durant durante mandatore. ¶ Item in capitulo Bononiæ. 1547. ſic dicitur. Mādamus & imponimus vniuerſis prioribus & ſuperioribus ꝙ ordinationes capitulorum generalium & prouincialium legi faciant in ſuis conuentibus pluries in anno, & eas à ſuis ſubditis obſeruari. Qui vero contrarium fecerit, à ſuis officijs abſoluantur. ¶ Item in capitulo apd Caſtras. 1352. ſic dicitur, ¶ Item declaramus ꝙ ordinationes & precepta magiſtri ordinis & priorum prouincialium poſt eorum mortem vel amotionem in ſua remaneant robori firmitate quouſq; p ſucceſſores reuocentur. ¶ Idem dicimus de gratijs factis per eoſdem exceptis duntaxat exēptorijs. Ex quibus omnibus patet reuocatio cuiuſcūq; ordinationis dicemus ꝙ ordinationes & p̄cepta quæ opponuntur ī actis capitulorum generalium vel prouincialium nō obligant fratres, niſi ſolum vſq; ad receptionem actorum immediate capituli generalis & prouincialis ſequētis, cuius oppoſitum exprimitur in capitulis ſuperius allegatis. Et propter hoc dicimus & declaramus ꝙ ordinatiōes & admonitiones capitulorum generalium & prouincialium cum pro cōmuni bono vniuerſitatis cōuentuum & fratrum, auctoritate ordinis & conſtōnum ſini facte, cum ipſe ordo & conſtōnes ſemper durent, etiam prefate ordinationes ſecundum intentionem diffinitorum durant quouſq; fuerint reuocate, & nō obligant fratres ad culpam ſed ad pœnam taxatam vel per prælatos taxandam, niſi propter preceptum vel cōtemptum, & poſſunt pro loco & tempore p magiſtrum ordinis temperari. Et etiam ex cauſa rationabili totaliter tolli ſi iudicauerit expedire.

✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻

¶.6. Porro Magiſter ordinis, aut priores prouinciales .f. non mutent acta prouincialis capituli, aut generalis, niſi forte in ſpeciali ex cauſa neceſſaria & vtili. Item generale ſtatutū ordinis, vel conſuetudinē diu obtentam, & communiter approbatam in ordine, nec Magiſter ordinis, nec priores ꝓuinciales aliquatenus audeant immutare, niſi per tria capitula fuerit approbatum. Ea vero quæ de generali capitulo dicta ſunt, in vigilia Penthecoſtes debent inchoari. ¶ 7. Capitulum autem generale vltra ſabbatum infra octauas Pēthecoſtes non prolongeť, niſi ex cā rationabili Magiſtro & Diffinitoribus videatur ꝙ per vnum diem, vel duos (ad plus) debeat prolongari. Capitula etiam ꝓuincialia .g. eodem modo infra prætaxatum numerū dierum terminentur. Neceſſitate vero vrgente Magiſter ordinis, vel eius vices gerens, cum aſſenſu prioris prouincialis, in cuius ꝓuincia capitulum generale celebrandum fuerit, de conſilio diſcretorum ad aliū conuentum eiuſdem prouinciæ poſſit illud transferre, Quod ſi in eadem prouincia commode celebrari nō valeat eodem anno, Magiſter ordinis, vel eius vices gerens (ipſo mortuo, vel amoto) dictum capitulum ad aliam prouinciam mutare poterit, ſi expediens iudicauerit de fratrum conſilio diſcretorum.

.f. ¶ Porro magiſter ordinis nō mutet acta capituli.) Declaramus ꝙ magiſter ordinis ꝗ͞ primum eſt electus ſtatim plenè, & libere habet curam animarū fratrum totius ordinis ipſoſq; fratres auctoritate propria ligare & abſoluere poteſt necnō in ipſo ordine ea agere valet quæ ipſe & diffinitores generalis capituli iuxta conſtōnes ordīs ſecundum deum ordini & fratribus viderit expedire ac omnes fratres in his quæ ſecundum regulam & conſtōnes ſunt tenentur ei deuote & humiliter obedire, ſicut habeť in marimagno

&

& quãuis nõ debeat ordinatio-
nes & acta capituli mutare, po
teſt tamen ex cã neceſſaria & v-
tili in ſpãli illa limitare & etiã
tollere. Similiter quãuis ſtatu-
tum generale ordinis vel cõſue
tudinem diu obtentam & com
muniter in ordine approbatam
non poſſit tollere, põt tamen ex
cã rõnabili neceſſaria vel vtili
circa omnia ꝑdicta diſpenſare.
✠ Item ex commiſſione quæ
fit priori prouinciali à diffinito
rio capituli prouincialis, vt poſ
ſit omnia facere quæ ipſum dif
finitorium poſſet, non poteſt ꝓ
uincialis abſoluere fratrem ali-
quem, à pœnis grauioris culpæ
& alijs quæ alias prouinciali ꝑ
conſtõnes non conceduntur, ſi-
cut declaratũ fuit in cap. Rom.
1518. ✠ .g. ℭ Capitula c̃t ꝓuin
cialia (infra ꝓtaxatum numerũ
dierum terminetur.) Declara
mus iuxta declarationem cap.
Bonoñ. 1564. ꝙ Diffinitores ca
pituli prouincialis ſuam autho
ritatem vltra duos dies proro-
gare non poſſunt, ita ꝙ, à die e-
lectionis eorum vſq; ad diem
quo illorum authoritas expirat
nũquam ſint niſi decẽ dies, cũ
in conſtõnibus noſtris. hic nu-
merus dierum diffinitoribus ca
pituli generalis aſſignetur, &
ibidem habeatur ꝙ capitula ꝓ
uincialia intra prætaxatum nu-
merum dierum terminentur.

De capitulo generaliſſimo Cap. X.

Capitulum Generaliſſi-
mum non conuocẽt,
niſi quando maior pars ꝓ-
uinciarum petierit, vel Ma
giſtro cum media parte ꝓ-
uinciarum viſum fuerit ex
pedire. Prouinciæ vero q̃
petunt, ſcribãt cauſas, qua-
re petunt. De his tamen ca
pitulum generale non ha-
bebit iudicare, vtrum ſuffi
cientes ſint vel non. Sed ta-
men ſcribãtur, vt fratres de
his ante capitulum confer
re valeant. Priores autem
ꝓuinciales ſinguli cũ duo-
bus ſociis à capitulo ſuo ꝓ-
uinciali electis à pluribus
medietate omnium eligen
tium, tale capitulum cele-
brabunt, Duobus autem
annis ante pronuncietur,
niſi vrgens fuerit neceſſitas
ℭ 2. Anno ab incarnatio-
ne Domini 1228. conuene
runt Pariſius in domo ſan-
cti Iacobi Priores prouin-
ciales, vna cum venerabili
Patre fratre Iordane, bonæ

me. magiſtro ordinis noſtri ſinguli cum duobus diffinitoribus à capitulis prouincialibus deputatis, in quos fratres oẽs vota ſua vnanimiter tranſtulerunt. eiſdem poteſtatem plenariam concedẽtes, vt quicquid ab eis fieret, ſiue in conſtituendo, ſiue in deſtituendo, mutando, addendo, vel minuendo, decætero firmum ac ſtabile pmaneret, nec liceret alicui (quantæcunq; auctoritatis) capitulo, aliquid eorum immutare, quæ ipſi ſtatuerunt perpetuis temporibus pmanſura. ¶ 3. Priores igitur præfati cum ſuis Diffinitoribus (gratia Spiritus ſancti inuocata) quaſdã Conſtitutiones ad vtilitatem & honeſtatem & conſeruationem ordinis (præmiſſa diligenti examinatione) vnanimiter & concorditer ædiderunt, quas in locis ſuis inter conſtitutiones alias inſerere procurarunt. Inter alias ãt quaſdã voluerũt inuiolabilr̃ & ĩmutabilr̃ ĩ perpetuũ obſeruari, vi delicet .a. de poſſeſſionibus, & redditibus nullatenus habendis vel recipiendis, đ appellationibus remouendis, & ꝙ non poſſit per fratres Diffinitores prioribus prouincialibus, neque per priores prouinciales fratribus diffinitoribus ĩ ſuis diffinitionibus in aliquo præiudiciũ generari. ¶ 4. Quaſdam vero voluerũt ſic immobiles permanere, vt nõ (niſi à conſimili capitulo, nouis emergentibus articulis, caſibus, vel negociis) de ipſis poſſit aliquid pro tempore immutari, videlicet đ Conſtitutionibus non faciendis, niſi per tria capitula generalia continua fuerint approbatæ, de nõ æquitando, de expenſis nõ portandis, de carnibus (niſi cauſa infirmitatis) non comedendis, ita tamẽ ꝙ in his pro loco & tempore Prælato liceat diſpenſare.

Capitulum generaliſſimum &c. & ĩnfra. .a. (Inter illas quaſdã

quaſdem voluerunt inuiolabiliter & immutabiliter in perpetuū obſeruari. videlicet de poſſeſſionibus & redditibus nullatenus recipiēdis ·)☩ Declaramus,ꝙ pp iſtā conſtōnem multa à diuerſis uiris doctis & timoratis dicta & ſcripta ſunt q̄ ſupra recenſentur,ex Petro de Palude,& alijs,necnon ex diſpenſationibus & indultis Apoſtolicis At in Concilio Trident.omnis ſcrupulus remouetur,Dum in Seſſ.25.tit·de regularibus.C.3.Sancta Synodus cōcedit,omnibus monaſterijs & domibus tam virorum q̄ mulierum etiā mendicantium,exceptis Domibus Fratrum Sancti Franciſci Cappucinorum,& eorum q̄ minorum de obſeruantia vocanť, ēt qbus,aut ex conſtōnibus ſuis erat prohibitum,aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum,vt deinceps bona imobilia eis poſſidere liceat,Quòd ſi aliqua loca ex prædictis (quibus authoritate Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſsū erat,eis ſpoliata ſunt eadē omnia illis reſtituenda eſſe decernit vide ſupra in hac 2.d.c.1.

De Viſitatoribus Capitulū XI.

STatuimus.a.vt quatuor fratres ad viſitandum ꝓuinciam ī capitulo prouinciali à priore prouinciali & diffinitoribus aſſignentur, vel plures, ſecūdum ꝙ capitulo prouinciali videbitur expedire,b. Qui exceſſus priorum conuentualium, & fratrum audiāt & emendent, abſq; cōſtitutione & imutatione ſtatus domus. Loca vero ſua vbiq; teneant,niſi in capitulo dum ab eis officium ſuæ correctionis exercetur. Quod.c.in tribus diebus continuis terminef. Si qua autem grauia & periculoſa iuenerint emerſiſſe à tempore viſitationis vltimo factæ per viſitatorem præcedētem, licet correcta fuerint, nihilominus cum teſtimonio partis maioris capituli ſtudeāt denunciare Magiſtro & diffinitoribus Capituli gñalis, vel priori prouinciali & diffinitoribus capituli prouincialis,ſi ibi generale capitulum non fuerit celebrandū ℂ 2. Viſitatores præſentes verbo,abſentes ſcripto re-

ferre debent diffinitoribus prouincialis capituli, vel generalis (quum in ſua puincia celebratur) de iis quos viſitauerint fratribus, ſi in pace continui, in ſtudio aſſidui, in prędicatione feruentes, q̄ de eis fama, quis fructus, ſi in victu & veſtitu, & aliis ſecundum tenorem Inſtitutionum ordo ſeruetur. Priores autem ſeu Lectores, & Suppriores, in Viſitatores nullatenus eligantur. Quod ſi quis Viſitator antequàm viſitet, vel in ip̄a viſitatione in priorem fuerit electus & confirmatus, vel mortuꝰ vel alias īpeditꝰ puideat prior puincialis de alio fratre q viſitet loco eiꝰ.

STatuimus .a. ꝙ q̄tuor &c.) Declaramus ꝙ iſta conſtitutio facta fuit Bononiæ. 1244. Sed poſtea ēt Bononiæ. 1275. fuit alia conſtō facta quæ habetur ſupra de electione prioris p uincialis, ꝙ vcz prior prouincialis totam ſuam prouinciam per ſe (ſi poterit) vel p vicarios idoneos teneatur ſingulis annis viſitare &c. Ex qua conſtōne patet ꝙ prior prouincialis per ſe ſi ne diffinitoribus poteſt viſitatores conſtituere, & eis auctoritatem ſuam ſecundum ꝙ iudicauerit expedire committere.

¶Item declaramus ꝙ viſitatores inſtituti non debent eſſe iuuenes ſed antiqui ī ordine, graues, maturi, moribus & vita approbati, qui in ſuis viſitationibus de profectu iuuenum & ſtudentium qualiter in ſcientia & moribus ſe habeāt, & ſi fratres caſte & ſine proprio viuāt, & ſi ſilentiū, ieiunia, abſtinentiam à carnibus & alia regularia inſtituta obſeruent debent diligenter inquirere, & omnia priori prouinciali vel diffinitoribus prouincialis capituli fideliter exponere, ſicut in pluribus capitulis generalibus fuit ordinatum.

¶Item Declaramus, ꝙ viſitatores, & multo magis puinciales in viſitatione debent admonere & dare operam, vt executioni mandetur ordinatio facta in capitulo Bononieñ. 1564. vcz. ꝙ omnes ceremoniæ quæ ad altaris miniſterium, & ad alia diuina officia in noſtris ordinarijs notate ſunt diligenter obſeruentur, & in eis addiſcendis, & exercendis iuuenes inſtituantur, Et qm̄ ex noſtris rubricis dubia multa ſolent oriri, curet Reuer. Generalis, vt per fratres ab ipſo deputandos aptius omnia explicētur, quo in ſacro illo

illo altaris miniſterio maxima *vniformitas* iter fratres noſtros vbiq; appareat. Veſtium quoq; ſacrarum & corporaliũ quo ad fieri poteſt, eadem ſit forma & ea puritas, q̃ tm̃ decet ſacrificiũ. ¶ Et ſpãliter ordinatione mãdatũ fuit Vniuerſis fratribus in capitulo Genuẽñ. 1513. vt reuerentiam debitam Sacramẽto ſanguinis Dñi Noſtri Ieſu Chriſti exhibeant in miſſis, vt ſ. ante abſterſionem oris & ablutionẽ digitorum ſumant abſolutionẽ calicis cum vino & deinde abluant digitos &c. &, vt hoc ſeruetur iuiolabiliter, prælati hoc publicent, & per viſitatores puniantur grauiter contrafaciẽtes.

.b. ¶ Qui exceſſus priorum cõnentualium & fratrum audiãt, & emendent. Declaramus ꝙ viſitatores ĩ ſua viſitatione poſſunt omnibus fratribus ad ſuã viſitationem pertinentibus ꝑceptum facere & ẽt ſñiam excommunicationis ferre, qñ per ꝑceptum nõ poſſunt veritatem extorquere, ſicut declaratum fuit apud Perpinianum. 1327. ¶ Itẽ declaramus ꝙ omnes fratres ſuis prælatis & viſitatoribus ꝑcipientibus tenentur ẽt ſecreta ſibi commiſſa quæ in periculum communitatis vergunt, vel etiã aliarum perſonarum reuelare. Vñ in iuramento fidelitatis continetur ꝙ ſerui hmõi ſecreta debeant dñis reuelare. Ad ꝑceptũ ergo prælati tenetur religioſus tale ſecretum pandere, ẽt ſi promiſiſſet ſe non reuelare, dicẽte Auguſtino & Iſidoro ĩ male ꝓmiſſis reſcinde fidem. Vnde in cap. apud Montempeſulanum 1283. ſic dicit̃. Inhibemus ſtrictiſſime ne fratres noſtri recipiant aliqd ſub ſecreto qd' ſit ĩpediiuum correctionis, vel quod vergat in ꝑiudicium vel periculum ordinis vel perſonarum, ꝙ ſi aliqs tale ſecretum receperit teneatur illud ad reqſitionẽ ſui prælati ſibi fideliter reuelare. Et hoc ẽt fuit ordinatum apud Pariſius. 1279. Si autem illud ſecretũ in cõfeſſione ſacramentali audiuiſſet, non teneretur illud ad ꝑceptũ prælati vllo mõ reuelare. Vnde in capitulo aꝑ. Mediolanũ. 1278. ſic dicitur. Prohibemus diſtricte ne fratres ſecreta ĩ confeſſione ſacramentali accepta, directe, vel ĩdirecte nutu, vel ſigno. vel quouis alio modo præſumãt alijs reuelare, & q contra hæc ĩuenti fuerint culpabiles & ĩcauti acti⁹ & grauius puniantur. hæc ibi. Si vero ſecretum eis commiſſum nõ vergat ĩ præiudicium communitatis vel alterius perſonæ, & ſit tale quod de ſe celari poteſt ſine peccato, nullo modo tenẽtur nec debent prelato ꝑcipienti tale ſecretum fidei ſuæ com

miſſum reuelare. Peccaret eni frangendo fidem ſi reuelaret Ex lege enim naturali & ex promiſſione in baptiſmo facta obligamur ad ſeruandum ea q̄ ſunt fidei & charitatis,qualia sūt illa quæ ſub ſecreto fidei q̄ nulli nocent committuntur. Item declaramus,ꝙ Viſitatoribus vel ꝑlatis ꝑcipientibus fratribus,vt q̄cūq; crimina per fratres commiſſa teneantur reuelare ſi crimen illud ſit totaliter occultū, ꝙ nullo modo ad multorū noticiam peruenit & ſit tale ꝙ nulli noceat niſi facienti,ille q tale peccatum occultum ſcit ſolum ad hoc debet intendere vt fratris peccantis ſalutem procuret ſeruato ordine correctionis fraternæ,vt primo corripiat illum ſecrete inter ſe & ipſum ſolum poſtmodum adhibeat duos vel tres teſtes,& tandē ſi ſe nō correxerit dicat eccleſiæ.i.prelato. Et tale crimen occultū an correctionem fraternam nō tenet ſubditus prælato precipiēti reuelare,qa oportet magis deo q̄ hominibus obedire. Si tñ ille q ſcit hoc crimen firmiter credat ꝙ per ſuam admonitionem nō corriget,ſed magis contra ſpm indignabit,& ſibi videat ꝙ correctio melius fiet p admonitionem prælati q eſt pius,diſcret⁹ & ſpūalis,non hn̄s rancorē ſeu odium aduerſus illum ſubditū tunc licite poſſet et ſine precepto illud crimen occultum ei tanq̄ patri denunciare, & tunc non dicit eccleſiæ,qa non dicit ei ſicut prælato & iudici,ſed ſicut perſonæ proficienti ad correctionem & emendationem proximi,quam ſemper debet intendere ille q denunciat, alias denunciando peccaret faciendo contra preceptum euangelij. Si autem peccatum fratris non ſit adeo occultum qn per aliquas ſuſpitiones in noticiam multorum venerit,ex qua notitia multi ſcandalizantur, tale peccatū non ſolū nocet illi ſed et multis. Et qa bonum multitudinis præfertur bono vnius,debet ꝑlatus diſqrere veritatem, vt vel per pœnam peccantis, vel per eius purgationem & excuſationem,ſcandalum multitudinis tollatur. Et in tali caſu prælato ꝑcipienti tenetur ſubditus q ſcit crimē fratris ei obedire, & peccatum illud manifeſtare. .c. ¶ Quod ī tribus diebus cōtinuis terminetur.) Declaram⁹ ꝙ viſitatores debēt primo exceſſus priorum & fratrum audire & ea quæ ſibi dicūtur ſi fuerint alicuius importantiæ ī ſcriptis redigere,& ad audiendū hmōi defect⁹ ñ ꝑt tp̄s limitari, ſed ſufficit ꝙ cū diligētia & ſolicitudine fr̄es audiāt & tp̄s ñ amittāt. Auditis āt fr̄ib⁹ debēt fratres in

priuato

priuato vel i cap corrigere, & hoc officium correctionis i tribus diebus cõtinuis terminare. Ea autem quae i ſua viſitatione corrigenda inuenerint debent magiſtro & diffinitoribus capituli gñalis (ſi illo anno in ſua puincia celebrabitur) verbo vel ſcripto denunciare. Si vero alibi celebretur, tunc priori puinciali & diffinitoribus capituli prouincialis denunciabunt.

De Prædicatoribus. Cap. XII,

PRouideant, a, diligentiſſime priores ne committant prædicationis officium, niſi fratribus ad hoc idoneis, & moribus ac ſciẽtia approbatis, ne ex inſufficientia prędicantium ordo veniat in contemptum, & vergat in periculum aiarũ. Statuimus autem q̄ i qualibet prouincia à præſidente & diffinitoribus inſtituãtur aliqui viri docti, & zelũ religionis habentes, examinatores, & approbatores omniũ eorum Prædicatorum, & confeſſorum, quos non conſtat manifeſte eſſe doctos, ita q̄ nullus talium, niſi approbatus ã duobus eorum in ſcriptis, vel declaratus à diffinitorio in ſcriptis ſufficiens & idoneus ad prædicandum, vel cõfeſſiones extraneorum audiendum, prædicet populo, etiã in villulis, aut audiat cõfeſſiones extraneorum ſub pęna carceris. Et nihilominus Præſidentes hoc permittentes ab officiis ſuis abſoluantur. ℂ 2. Statuimus etiam vt nullus fiat prędicator generalis antequàm Theologiam audierit per tres Annos, & niſi ſit maturus & diſcretus ad negocia ordinis pertractãda in capitulis, & niſi in prouincia illa glorioſè prædicet, ita q̄ ſaltem per tres quadrageſimas in aliqua bona Ciuitate ſeu Terra, vel aliquibus bonis Ciuitatibus, ſeu Terris prædicauerit. b. Idem dicimus de Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis non inſtituendis, qui ſufficienter in locis ſuæ inquiſitionis neſciunt prædicare

ficare. Quod ſi ſecus factũ fuerit, nullius ſit roboris vel momenti.

PRouideant .a. diligentiſſime priores.) Declaramus ꝙ plati nõ debẽt ṗdicatiõis vel cõfeſſionis officium cõmittere niſi fratribus, moribus & ſcientia approbatis, q ita ſint ſufficientes, ꝙ ſine ſcandalo & periculo poſſint hmõi officia exercere, ſicut fuit ordinatum apd Valentiam.1259.& Lugdun̄.1274. Nec debent fieri prædicatores gñales niſi ſint maturi & diſcreti & ſufficientis literaturæ, & q per tres annos ad minus Theologiam audierint & ſciant ꝓponere competenter verbum dei, vt pluries fuit ordinatum Maxime Metis.1313. Cum enim officium prædicationis ſit præcipuum in eccleſia Dei, & multis priuilegijs dotatum vt habetur in cap.ex iniuncto extra de hæreticis.&.c. j. &.ij. extra de exceſſibus prælatorum, debet prædicator vt digne prædicet primo interius habere dilectionem ardentem,& ſalutem animarum in omnibus ſuis actionibus & ſtudijs principaliter intẽdere & deſiderare. Secundo debet exterius cõuerſationem habere relucentem.vita & honeſtate morum,& religioſis exemplis populum edificare, Tertio debet ſciam & cognitionẽ ſcripturarum habere competenter & magis vtilia ꝙ̃ curioſa docere, ſicut in multis capitulis fuit ordinatum .b. Idem dicim⁹ de Inqſitoribus.) Declaramus ꝙ officium Inqſitionis non debet committi niſi fratribus maturis, religioſis, diſcretis, & literatis, & in omnibus idoneis, & ſufficiẽtibus ad tam ſalubre officium exercendum, ſicut fuit ordinatum apud Argentinam. 1358. Inqſitores autem actu nõ exercentes officium Inqſitionis vel non ſe actu occupantes i eodem exiſtunt in poteſtate & obedientia ſuorum priorum cõuentualium, & eorum obedientias tenentur adimplere cũ effectu ſicut ceteri fratres, & ad chorum venire & alia officia ſicut cæteri fratres facere, nec debẽt extra cõuentum exire ſine lnia prælatorum. Tenentur tñ præſidentes conuentuum ipſis Inqſitoribus dare ſocios fratres diſcretos, prouidos, honeſtos, & idoneos pro eorum officio exequendo, & tenentur Inqſitores venire ad capitula ſicut cæteri fratres, ſicut fuit ordinatum Bononiæ.1275.&.1285. Ibidem.

Item tenentur de perſonalib⁹ ſingulis annis reddere rõnem ſuo priori conuentuali, de pertinentibus autem ad officium, ſuo priori prouinciali ſicut fuit

ordinatũ

ordinatum apud Montempeſſulanum 1294. & apud Florentiā 1321. & apud Burdegal. 1324. & apud Venetias. 1325.

¶ 3. Nullus aſſumatur ad prædicationis officium extra clauſtrum & fratrum cōſortium infra vigintiquinque annos, nec prędicet populo, nec .c. confeſſiones audiat extraneorum ſine licētia prioris ſui, in capitulo de conſilio diſcretorum ſibi data. Illi vero qui apti ſunt, quum in prędicationem exire debuerint, eis ſocii dabuntur à priore ſecundum ꝙ moribus eorum, & honeſtati iudicauerit expedire. Qui accepta benedictione exeuntes, vbiq; (tanquam viri, qui ſuam & aliorum ſalutem procurare deſiderant) religioſe & honeſtè ſe habeant, ſicut viri euangelici, ſui ſequētes veſtigia Saluatoris. Cū Deo, vel de Deo ſecum, vel cū proximis vtiliter loquēdo, vitabunt ſuſpicioſi comitatus familiaritatem. Placitis & cauſis (niſi pro fidei negociis) non interſint.

¶ 4. Quum fratres noſtri dioceſim alicuius Epiſcopi ad prædicandum intrauerint, primo (ſi poterunt) viſitabunt Epiſcopum, vt ſecundum conſilium eius in populo faciant fructū quē facere intendunt. Et quandiu in eius Epiſcopatu fuerint ipſi deuotè obediētes erunt. Prædicare vero nō audeat aliquis in dioceſi illius Epiſcopi, qui ne prædicet interdixerit, ex cauſa rationabili, niſi literas & mādatum habeat Sum. Pont. Caueant .e. etiā fratres noſtri ne (ponendo os in cælum) in ſuis prædicationibus religioſos & clericos ſcandalizent. Sed ea quæ in ipſis emendāda viderint, obſecrandò (vt patres) ſeorſum emēdare procurēt. .f. Socius autem datus prędicatori, ipſi vt priori ſuo obediat.

.c. ¶ Nec confeſſiones extraneorum audiat.) Declaramus ꝙ

ad au-

ad audientiam confeſſionum nullus debet exponi niſi ſit vita & ſcia approbatus, maturus diſcretus & ſecurus,& ſufficienter iſtructus de caſibus ſedi apoſtolicæ & dioceſanis reſeruatis, & de alijs quæ ad ſalutem pertinent aiarum,ſicut ordinatum fuit Bononiæ.1235. & Pariſius 1236.&.1239.Ibidem, nec debent audire confeſſiones ſecularium maxime mulierum añ triceſimum annum ſicut fuit ordinatum Bononiæ. 1244. & niſi habeant licētiam ſpālem à ſuo prelato & ab ep̄o vel à proprio ſacerdote, vt ordinatū fuit Budæ.1254. Et non debent ſe à caſibus de iure ordinarijs reſeruatis & ēt à caſibus quos præfati ordinarij ex rōnabili cā duxerīt reſeruandos vllo modo intromittere,niſi de lnīa & beneplacito ipſorum,ſicut fuit ordinatum apud Viennam . 1282.

✠ Et i cap. Bononieñ. 1564. pp Concilium Trid. Sic ſtatutū fuit,Diligenter attendant p̄lati noſtri ordinis,& qcūq; alij fratres,oīa quæ circa Reuerendiſſimorum Ep̄orum obſeruantiā, à ſancta Synodo fuerunt ſtatuta,& ſi examinare velint expoſitos ad confeſſiones audiendas. aut promouendos ad ordines , humiliter pareant,neq; ipis cōtradicentibus, ēt i noſtris eccleſijs prædicare præſumant. Et ſi i aliquo horum durius aliqñ cum fratribus noſtris agere videantur, æquo aīo ſuſtineant, nec ſuper ea re qōnes habeant, aut lites intendant. Cæterum ſi non ferenda grauamina interim occurrant,conſulatur. Revereñ.Gñalis,vel illius prouinciæ ſuperior p̄latus,vt ſecundū eorum conſilium de opportuno remedio ꝓuideat̄..d. ℭPlacitis & cauſis niſi pro fidei negocijs) Declaramus ꝙ nullus frater pōt ſiue nō debet i curia vel i palatijs ea quæ ſibi annuatim ex aliquo legato relinquūtur repetere,poteſt tñ Iudici oñdere iura ſua & chartā ſiue cautelam ſibi factam & ēt extra iudicium illa petere..e. ℭCaueāt aūt fratres.) Declaramus,ꝙ oēs fratres noſtri tam priores ꝗ̄ p̄dicatores ꝗ̄ ēt alij ad dños & p̄latos eccleſiarum ī verbis & factis debent ſe reuerenter & honeſtè habere,& quātum pñt litigia vitare clericorum, nec qōnes aut cās de qbus ſcandalum vel pturbatio poſſet oriri cōtra eos mouere.ſicut fuit ordinatū ī cap . Bononiæ.1252.& apud Viterbium.1268.& apud Florētiam 1272.& apud Palentiam. 1291.& Pariſius.1306. Et cum qñq; i obſeruando vel non obſeruando interdictum cōtingat inter fratres & clericos diſcordia & diſſonantia oriri,debent

fratres

ratres oēs quātum ſecundum Deum poterunt i hmōi obſeruatione matrici eccleſiæ ſe conformare, ſicut fuit ordinatū ap. Cæſarauguſtam. 1309. .f. ¶ Socius aūt datus p̄dicatori ipſi vt priori ſuo obediat.) Declaramus ꝙ p hanc conſtōnem non intelligit̃ ꝙ p̄dicatori aliqua iuriſdictio ſupra ſocium det̃ ſed ſolum ꝙ ſocius debeat ei tanꝗ̃ ſuperiori ſeruire, & in his quæ ad pſonā & officium ſuum ptinent ſpontanee parere ſeu obedire, ſicut fuit declaratum apd̄ Victoriam. 1331.

¶. 5. Statuimus etiā ne fratres noſtri in prædicationibus ſuis dari .g. vel colligi pecuniam admoneant, ꝑ domo, vel aliqua perſona peciali. Nullus frater audeat q̄ſtus facere aut bullas aliquas prædicare, niſi de licentia Magiſtri ordinis ſub pœna excōm. lat. ſent. quā (ſedētes ꝑ tribunali) ꝓferimus i his ſcriptis, & ſub pęna priuationis omnium bonorum eis ab ordine cōceſſorum, & communitati applicandorum.

.g. ¶ Dari vel colligi pecuniā) Declaramus ꝙ cum p̄dicatores debeant ſe tanꝗ̃ veros religioſos & viros apoſtolicos i oibus exhibere & nulli materiam ſcādali p̄bere & ab oī ſpecie mali abſtinere, iccirco nullo mō debent pmittere ꝙ dum actu p̄dicant colligant̃ pecuniæ ſiue ꝑ domo, ſiue pro quacūq; alia pſona, ne notam cupiditatis & auaritiæ incurrant, & p̄dicationis officium in vilipendium veniat. ¶ Item fuit ordinatum Pariſius. 1239. pp hoc in multis capitulis, p̄ſertim apud Sauilianū 1439. ſub pœna excōis fuit ihibitum oibus fratribus ne d̄ cætero p̄textu cuiuſcūq; extranei quæſtus & indulgentiæ prædicandæ quouiſmodo diſcurrāt, vel p̄cium aut ſalariū ꝑ hmōi p̄dicationibus accipiant vel ad hoc fratrem alium inducant. Et nihilominus tales diuini verbi corruptores q labe cupiditatis & q̄ſtuaria illuſione ſplēdorem noſtræ religionis offuſcāt, officio p̄dicationis & bonis ad vſū conceſſis ſint ipſo facto priuati, & per annum ad carceres deputentur. Poterunt tamen prædicatores conuentus & fratres populo commendare & illi paupertatem, & neceſſitates ipſorum exponere, & vt ſuo tēpore eis det eleemoſynas adhortari.

¶ De

De Itinerantibus.
Cap. XIII,

EVntes ad prędicationis officium exercendum, vel alias itinerantes .a. aurum & argentum pecuniã aut munera (excepto victu & neceſſariis indumentis, & libris) nec accipient, nec portabunt. Si quis autem aliquid acceperit de prædictis, teneat pręlato ſuo quũ redierit libere præſentare. Fratres autem non recipiãt à mulieribus munuſcula, nec dent, maxime Cõfeſſores .b. ¶Item fratres non ſint diſpenſatores alienarũ rerum, nec pecuniarũ, nec extraneorum depoſita recipiant, niſi librorum aut paramentorum eccleſiaſticorum.

EVntes ad p̃dicationis offm̃) ✠ .a. Aurũ, argentũ pecuniam, & munera, excepto victu & neceſſarijs indumentis & libris, nec accipient, nec portabunt.) Declaramus, ꝙ ſubintelligi debet (ſine lnĩa ſuorum p̃latorum) vt ſit cõforme capitulo de grauiori culpa: ſicut ꝺclaratum fuit Rom. 1558. .b. Fratres nõ ſint diſpẽſatores alienarum rerum &c.) Declaramus ꝙ fratres non poſſunt ſuſcipere cõmiſſiones cãrum, arbitria, ſiue iudicia, ſiue executiones teſtamentorum, neq; diſpenſationes aliarum rerum, niſi p̃dicta ſint ſibi cõmiſſa auctoritate ſui ordinis vel alicuius ſuperioris, vt dicit S.Tho. quolibeto.3.q.6 ar.j. pro quo facit glo. in cap. nõ dicatis. 18.q.j. Vbi dicitur ꝙ religioſus non habet velle neq; nolle, niſi qñ actus aliqs ſibi ꝑmittitur à lege vel à ſuperiori. Et hoc exp̃ſſe fuit prohibitum fratribus noſtris in ca. Pariſius. 1234. & Bononiæ. 1252. & apd Coloniã. 1301. & in multis alijs capitulis. Et hoc ideo qa ex talibus ſolent ſeq odia dãna & ſcãdala ordini & fratribus. Hoc ẽt de iure cõi prohibeť oĩbus religioſis. 16.q.j c. Monachi. & capitulo de preſentium. vbi dicit glo. ꝙ religioſus nõ põt niſi de ſuperioris lnĩa eẽ Iudex vel arbiter vel aduocatus. Abbas vero ſiue prælatus bene hoc põt ſine lnĩa vt ſentit gl.j. in Clemẽtina, Religioſus. Et Bonifacius.VIII. ĩ priuilegio dicit, ꝙ magiſter ordinis & priores prouinciales & ẽt ipſorum inferiores fratres dicti ordinis de ipſorũ licẽtia, vltimas voluntates & teſtamenta quorumcũq; qui eos ad

ad hæc reqſierint & deputauerint, exeq & executioni debite mandare valeant. ¶ Item cum ex cauſis litigioſis & arduis ac de ſe odioſis frequenter turbationes & ſcandala oriantur, volumus ac diſtricte prohibemus ne al qs frater decætero hmōi cás aſſumere præſumat nec de matrimonijs conſiliandis ſeu ēt de magnis & arduis negocijs ꝑ tractandis ſe vllo mō intromittat, ſine prioris prouincialis licentia ſpāli. Contrarium autē facientes per priores prouinciales acrius & ſeuerius puniātur, ſicut fuit ordinatum apd Viterbium.1268.& Argentinā.1307 & Metis.1313.

¶ 2. Prædicatores vel itinerantes (quum ī via exiſtūt) officium ſuum dicant, prout ſciunt & poſſunt, & ſint contenti officio Eccleſiarū, ad quas quādoq; declināt. .b. Fratres etiam viatores literas teſtimoniales ſecum deferant, & in Conuentib. ad quos declinauerint, .c. de exceſſibus ſuis corrigantur. In quacūq; .d, autem prouincia fratres itinerantes deliquerint, Prior ꝓuincialis, vel conuentualis, ſeu eorum vicarij, ſupprior, & viſitator, & cæteri in quorū terminis inuēti fuernit, corrigēdi ipſos ſicut fratres ſuos, liberam habeāt poteſtatem .e. Prior in ordine ſit prior in via, niſi forte Prędicatori ediungatur, vel quū egrediuntur prior aliter ordinauerit de eis.

.c. ¶ Fratres autem viatores literas teſtimoniales ſecū ferāt.) Declaramus, ꝙ cum ex nimio & inordinato diſcurſu fratrum diſpendia & turbationes ac diſtractiones plurimæ ſubſequantur, ac regularis obſeruātia plurimum relaxetur, ad ſubtrahendos & compeſcendos hmōi diſcurſus inutiles, atq; vagos patres noſtri in diuerſis capitulis voluerunt, & ordinauerunt inuiolabiliter debere obſeruari, ꝙ priores conuentuales ac eorū vicarij fratres ſuis conuentibus deputatos extra terminos ſuorum conuentuum licētiare nō præſumant, niſi pro graui infirmitate ipſorum, vel ſuorum parentum, vel ad euitandum graue ordīs ſcādalum, vel pro euidenti neceſſitate & vtilitate cōuentuum, ſeu ēt fratrum ſingularium, & tunc de conſilio diſcretorū licentientur. Licentiati

vero

vero conſtõnem de literis teſtimonialibus portandis & pſentandis diligenter obſeruent, in qbus cã ipſi' Iniæ gñaliter vel ſpãliter et terminus exprimanť. Quicũq; aũt prior vel eius Vicarius premiſſa inuẽtus fuerit non ſeruaſſe, teneatur infra qndenam in pane & aqua per triduum abſtinere, ita ꝙ talis pœnitentia ſit conuentui manifeſta, quam ſi ceſſante infirmitate non impleuerint per prouincialem vel eius Vicariũ ſtatim cũ ad ipsũ de exceſſu legitime conſtiterit, à ſuis officijs abſoluantur. Fratres vero q abſq; hmõi literis teſtimonialibus ad conuẽtus quoſcũq; declinauerint, per priores vel ſuppriores conuentuum ad quos peruenerint auctoritate noſtra voce ad vnũ annum priuentur, & pœna grauis culpæ eis imponatur, & cõuentui de quo ſunt hanc pœnitentiam eis impoſitam per ſpãles literas ſignificare teneãtur, ꝙ ſi hoc facere neglexerint à ſuis officijs abſoluanť, & poſt abſolutionem ſint ipſo facto voce ad vnum annum priuati, ſicut fuit ordinatum apud Placentiã 1310. & apud Montempeſulanum. 1316. & apud Carcaſſonã. 1312. ✠ Et in cap. Rom. 1558. ordinatum eſt, ꝙ nullus prior prouincialis aut conuentualis, nullusue præſidens, ſub pœna grauioris culpe, recipiat Fratres fugitiuos, aut vagabundos alterius prouinciæ ſine Inia ꝓuincialis illorum, niſi inquantum charitas religioſe hoſpitalitatis exigit, quoſq; (ſi deliquerint) capi faciant, & vinctos ad ipſorum prouincias, earundem prouinciarum ſumptibus mittant, Addentes & mandantes oibus fratribus noſtri ordinis ſub pœna grauioris culpæ, neqs, extra terminos ſuæ ꝓuinciæ aut conuentus prædicet in noſtris vel alienis eccleſijs, aut queſtum faciat, niſi de Inia Magiſtri ordinis, aut Reuerendi Prouincialis, aut Prioris, in quorum terminis prædicare aut quæſtuare contigerit, quæ ordinatio ĩ capitulo Auinioñ. 1561. et Bonoñ 1564. confirmata fuit. c. ❡ De exceſſibus ſuis corrigantur.) Declaramus ꝙ priores conuentuales & ipſis abſentibus ſuppriores & eorum vicarij poſsũt vniuerſos fratres ad eorum conuẽtũ declinantes ab omni peccato & ab omni ſnĩa excõis à iure vel ab homine generaliter ꝑlata abſoluere, niſi exceſſus fuerit adeo grauis ꝙ merito ſedes apoſtolica ſit cõſulẽda. Poſſunt ẽt fratribus prædictis ſacramenta extreme vnctionis & euchariſtiæ miniſtrare, ſicut fuit dclaratum apud Perpinianũ. 1327. & apud Valentiam. 1337.

.d. ¶ In quacunq; autem puin cia fratres itinerantes delique rint.) Declaramus ꝙ fratres via tores & hoſpites ſubijciuntur præſidentibus ordinis ad quos declinant rõne iuriſdictionis, et de exceſſibus ſuis non ſolũ ibi ſed ẽt alibi commiſſis põt & de bent corrigi ac caſtigari, qa de crimine punitur qs vbi inueni tur. Codice. vbi de crimine agi oportet. l. j. vbi glo. allegat illd. Vbi te inuenero ibi te iudicabo Et de hoc habetur glo. 3. q. 6. c. j. ſicut fuit declaratum apd Cla ramontem. 1339. ※ Et in Cap. Ro. 1330. declaratũ fuit, ꝙ exi ſtẽtes in pœna grauioris culpæ, in vna prouincia, non poſſunt abſolui in alia, ẽt ſi fuerint aſſi gnati in illa. .e. ¶ Prior in or dine prior ſit in via.) Declara mus ꝙ per hanc conſtõnem pri ori i ordine niſi ſit prælatus nul la iuriſdictio in via ſupra ſociũ datur, ſicut declaratum fuit a pud Tholoſam. 1418. & apud Victoriam. 1331.

.c. ¶ Nullus frater vadat ad curiam, niſi de licentia Magiſtri ordinis, vel capitu li generalis. Sed mittatur nuncius ad fratres qui ſunt ibi, vel per aliquem alium (put melius ſieri poterit) negocium pcuret. .g. Pri or priorem ſuperuenientẽ honoret, ſed & hoſpes per Ciuitatem ſine cõſilio eius non diſcurrat, nec moram faciat.

.f. ¶ Nullus frater vadat ad cu riam.) Declaramus ꝙ procura tor ordinis prãtem nõ habet vo candi fratres ad curiam vel li centiãdi fratres ad eandem ſeu retinendi in eadem, niſi p exe quendis negocijs. Ad magiſtrũ vero ordinis vel priorem puin cialem non põt fratres ire ſine ſpãli lnia ſui prælati, ſicut dcla ratum fuit in ca. Tholoſæ. 1328 Vnde in capitulo Pariſius. 1265 ſic fuit ordinatum. Caueant diligentiſſime fratres noſtri ne aliqs eorum vadat ad Curiam ſine licentia Magiſtri. Qui au tem de licẽtia ipſius iuerint va dant pedites, & ſecundum for mam ordinis, & literas ſecũ de ferant, cãs & negocia pro qbus vadunt plenatiẽ continentes. Et in cap. apud Placentiã. 1310 ſic dicit. Præcipit magiſter or dinis in virtute ſanctæ obedien tiæ de diffinitorum conſilio & aſſenſu ꝙ nullus frater ad Cu riam Romanã vadat vel de cõ uentu ſuo cum intentione eun di ad Curiam iter arripiat ẽt p negocijs ordis pcurãdis, abſq; ipſius magiſtri ordinis licentia ſpãli. Similiter ꝙ nullus frater

accedat ad Curias regũ seu dominorum legatorum vel prælatorum ſeu principum vel baronum pro cauſis litigioſis, ſeu ꝑ quibuſcũq; negocijs de ſe odioſis ſecularium procurandis. Qui aũt cõtrarium feciſſe depꝛhenſus fuerit omni voce priuetur, & nihilominus alijs pœnis grauioribus puniatur. Et hoc idem fuit ordinatum apud Carcaſſonam. 1312. & Bononiæ 1285. .g, ℭ Prior priorem ſuperuenientem honoret, ſed hoſpes per ciuitatem ſine conſilio eius non diſcurrat nec moram faciat.) Declaramus ꝙ tam prior hoſpes ꝙ̃ alij fratres hoſpites & peregrini ſunt ſub iuriſdictione & obedientia prioris illius cõuentus in quo ſunt hoſpites, & per conſequens ſunt eius ordinationibus & mãdatis ſubiecti, nec debẽt ſine eius licentia conuentum exire, ſeu per villã aut Ciuitatem diſcurrere. Debet tñ ꝓlatus priorem ſuperuenientem præ cæteris honorare, & humaniter ac gratioſè ſuſcipere, qa q bñ ꝓſunt duplici honore ſunt digni. ※. Sed & ſi cõtingeret alienæ prouinciæ prouincialem priorem ĩ refectorio comedere abſente præſidẽte ꝓuinciæ, Prior conuentus debet ei dare locum Nolæ, cum ille non ſit locus iudicij, ſed dignitatis, Vnde & abbatibus, & epiſcopis datur, ſicut fuit declaratũ in capitulo Genueñ. 1513. ℭ Item in cap. apud Viennam. 1282. ſic fuit ordinatum. Cum ex inuaſione terminorum & limitum aliorum cõuentuum & prouinciarũ turbationes & ſcãdala ſoleant gñari, magiſter ordinis de diffinitorum conſenſu diſtrictè iniungit prioribus ꝓuincialibus & couuentualibus ac cæteris fratribus, vt limitationes factas inter prouinciam & ꝓuinciã & inter cõuentũ & conuentum ſtudeãt exacta diligentia obſeruare, & fratres qui contrarium fecerint, pro qualibet vice, pœnæ grauioris culpæ ſubijciãtur. Et qcqd acqſierint infra limites alterius prouinciæ, vel alterius conuentus, teneantur conuentibus in quorum præiudicium hoc fecerint abſq; dilatione reſtituere. Et Bononiæ. 1248. ſic dicitur. Prohibemus diſtrictè ne fratres de vna ꝓuincia præſumant infra terminos alterius prouinciæ quæſtum facere, aut ibidẽ prædicare, niſi in tranſitu abſq; licentia prioris prouincialis vel conuentualis ad quos pertinent prædicti termini. Quod ſi aliq contrarium fecerint grauius puniantur, & qcqd acqſierint teneantur priori cõuentuali in cuius terminis illud acqſierũt reſtituere. hæc ibi. & apud Treuerim. 1249.

ℭ Itẽ

¶Item apud Perpinianũ. 1327. & apud Claramontem, 1339. fuit declaratum ꝙ quilibet frater vadens ad prouincialem ſine licentia ſui prioris vel ad Magiſtrum ſine licentia ſui prouincialis ſi non vadat recto tramite ſed ſolus vagãdo & hinc inde diſcurrendo tanꝗ apoſtata ẽ iudicandus, & carceri includendus.

h. ¶Fratres minores ſicut & noſtri charitatiue, & hilariter recipiantur, & ſecundum facultatẽ domus, piè, & honeſte procurentur,

.i. Quicũq; autem prior ꝓuincialis ſine licentia Magiſtri ordinis, vel frater alius quicunq; ſine licentia prioris prouincialis, Archiepiſcopatum vel Epiſcopatum receperit (niſi per talem obedientiam cogatur quam trãſgrediẽdo peccaret mortaliter) ipſum præſenti ſtatuto ſuffragijs, ſocietate, ac omnibus bñficiis ordinis, tam in morte quàm ĩ vita) priuamus.

.h. ¶Fratres minores ſicut & noſtri charitatiue & hilariter recipiantur.) Declaramus ꝙ priores & fratres noſtri debent diligentiſſime attendere vt fratres minores vbiq; diligant corde, ore & opere, & illos humaniter ſuſcipiant ac benigniſſime, & hylariter pertractent, & ſolicitudinem adhibeant quãtum in eis eſt, vt cum ipſis pacem habeant. Qui autem cõtrarium attentare præſumpſerint grauiter puniantur. Et caueant fratres ꝙ nec inter ſe nec ẽt coram alijs quantũcunq; familiaribus de ipſis obloquantur. Et ſi de prædictis fratribus aliq ſub ꝑtextu familiaritatis & amicitiæ mala retulerint, non ſint fratres faciles ad credendum, ſed illos quantum poſſunt excuſare conentur. Et ſi dicti fratres forſitan de noſtris obloquẽdo illos prouocauerint, nullo tñ mõ in publico fratres noſtri cum eis contendant ſicut fuit ordinatũ Pariſius. 1236. ¶Item in capitulo apud Mediolanum. 1255. & apud Pariſius. 1256. ſic fuit ordinatum. ſint ſoliciti fratres hoſpites humaniter ſuſciperẽ, & charitatiue pertractare, & maxime venientes de extraneis ꝓuincijs & ſecundum exigentiã, & neceſſitatem vie prouideant eis ĩ ſuis neceſſitatibus, & dent eis conſilium & auxilium ad tranſeundum vſque ad alios cõuẽtus maxĩe in locis in qb⁹ difficultas tranſeũdi occurrit.

ſi. ¶ Archiepiſcopatum vel epiſcopatum receperit.) Declaramus ꝙ ſolus magiſter ordis, & prior prouincialis & non eorũ vicarij poſſunt dare licentiã recipiendi ep̄atum ſicut declaratum fuit apud Treuerim, 1289. ¶ Item Innocẽtius IIII. Clemẽs IIII. & Nicolaus. IIII. in priuilegio ordini noſtro cõceſſo ſic dicunt. Prohibemus ne qs frater ordinis veſtri ſine ſpāli licentia magiſtri ordinis aut prouincialis aut mãdato ſedis apoſtolicæ electioni ſeu poſtulationi ad ꝗ̄cũq; dignitatem extra ordinem de ſe factæ audeat conſentire decernẽtes irritũ & inane qcqd ſecus contigerit attemptari.

K. ¶ Fratres noſtri ordinis Epiſcopis, vel aliis quibuſcunq; perſonis extra ordinem aſſignatos, qui in ieiuniis & abſtinentiis, victu & veſtitu, ſtatuta ordinis non ſeruant, ſuffragiis, & beneficiis ordinis (tam in morte quàm in vita) priuamus, quouſq; ſuper huiuſmodi exceſſu adeo digne ſatisfecerit, ꝙ p Magr̄m ordis, vel p̄uincialẽ ſuũ ad hm̄oi ſuffragia reſtitui mereantur.

K. ¶ Fratres noſtri ordinis ep̄is &c.) Declaramus ꝙ priores prouinciales debent admonere ep̄iſcopos ordinis noſtri in prouincijs ſuis vt in veſtibus & calciamentis, & in ieiunijs, & abſtinẽtijs, & i alijs i qbus officio ep̄ali impedimentum non præſtať, ordini ſe conforment. Alioqn fratres eis in ſocios non concedant, & conceſſi reuocentur, ſicut fuit ordinatum in cap. ap̄. Montempeſulanum. 1247. & ĩ cap. Metis. 1313. ſic fuit ordinatum. Cum ex promotione fratrum noſtri ordinis ad titulos vagos ep̄atuum ordo noſter veniat in contemptũ, caueãt priores prouinciales diligẽter ne ad cuiuſcunq; reqſitionem vel p̄ces cuicũq; fratri licentiã hm̄oi dare p̄ſumant, magiſtro ordinis vel gn̄ali cap. inconſulto, nec talibus ep̄is ſeu alijs qbuſcũq; de ordine noſtro ſocios vllos cõcedant niſi diſcretos & maturos, & moribus approbatos. Si qui autem ep̄i ordinis noſtri inuenti fuerint minus honeſtè in grauamen & ſcãdalum ordinis cõuerſari, ſocios eis deputatos ſtudeant ad ordinem quantocius reuocare. ¶ Item apud Biſuntium. 1353. ſic habetur.) Declaramus & denunciamus vniuerſis fratribus noſtri ordinis ꝙ dominus Papa noſter publicè & manifeſtè denũciauit ꝙ capellani honoris dñi Papæ, & aliorum prælatorum nullam exemptionẽ

ꝑcionem hñt à ſuis ſuperiorib', ſed magiſter ordinis & alij ꝑla ti pñt cõtra tales capellanos ꝓ cedere & illos corrigere & ad clauſtrum reducere, & ſi opus fuerit arreſtare. Idem dicimus de fratribus q ſunt regibus, ꝑla tis, baronibus & alijs ſpũalibus ꝑſonis deputati, quos cum deli querint & minus honeſtè ſe ha buerint eorum ꝑlati puniant, & eos ad diſciplinã ordinis re ducant', dictis pſonis ſpũalibus fratres alios honeſtos & matu ros deputando. Et Bonifacius. IX. in priuilegio ordini conceſ ſo ſic dicit. Statuimus & ordi namus ꝙ oẽs & ſinguli fratres ꝑdicatorũ apoſtolicæ ſedis Ca pellani pñtes & futuri perinde eorum ſuperiorib⁹ & correctio ni ipſorum ĩ omnibus & ꝑ oĩa ſint ſubiecti ac ſi ꝑdictæ Sedis Capellani non eſſent, non ob ſtantibus exẽptionibus & alijs q̃buſcũq; priuilegijs, Indulgen tijs, & gratijs, & literis Apoſtoli cis Capellanis dictæ Sedis con iunctim vel diuiſim ſub quauis forma vel expreſſione verborũ à dicta Sede conceſſis vel in po ſterum concedendis. hæc ille.

* Et in cap. Bononieñ. pp cõci lium Trideñ. ſic ſtatutum fuit. Nullus Fratrum noſtrorum, ſe alicui⁹ principis, vel epĩ, aut Cõ munitatis, ſiue cuiuſuis alterius obſeqo ſubijciat, vel ad legẽdũ aut ꝑdicandum, abſq; ſui ꝑlati lnĩa ſuas opas locet, Aliogn tã ꝙ inobediens & ꝓprietarius pu niatur, Neq; à noſtris conuenti bus cuiquam abſq; præſidentis lnĩa recedere liceat, ẽt pretextu adeundi ſupiorem, niſi cũ ab eo fuerit euocatus. Quòd ſi cõ trafecerit, tanto tempore pœne grauioris culpæ ſubiaceat, ꝙto extra conuẽtum abſq; lnĩa fue rit commoratus. Illi vero q ſtu diorum cã ad vniuerſitates mit tuntur in q̃bus ſunt noſtri ordi nis conuentus, in ipſis dũtaxat habitẽt, alioq oĩ gradu acq̃rẽdo habeant idigni, & iſup, à puin ciali ſiue à ꝑlato dicti cõuentus iuſta aĩaduerſione puniantur.

.l. ¶ 5. Fratres vero noſtri quũ fuerint ad aliquã eccle ſiã, vel dignitatẽ extra ordi nẽ ad ſui inſtãtiã à ſede apo ſtolica ꝓnũciati, ipſo facto ,m. ſint ab omni Præſiden tia & officio intra noſtrum ordinem ſibi commiſſis, ab ſoluti, à quibus eoſdem, te nore ꝑſentium, abſolutos eſſe denunciamus. Alii ve ro qui ſine ſui inſtãcia ſunt ſimiliter pronũciati, ſi in fra quatuor dies à notitia dictæ pronunciationis ſibi

factæ, ipſi promotioni & pronunciationi publice renunciauerint, & per publicum inſtrumentum) ſimili modo, vt profertur, abſoluti exiſtant. Præcipientes omnibus & ſingulis fratribus præſentib⁹ & futuris, quatenus nulli prædictorum obedire præſumant vel audeant quoquomodo. ❡ 6. Fratres noſtros beneficiatos, vel etiam habilitatos ſolummodo ad beneficia, inhabiles reddimus ad prælationem ſeu ſuperioritatem in ordine noſtro. Nec aliquis illorum actiuam vel paſſiuam vocem, quomodolibet in ordine habere poſſit, niſi ante beneficio & habilitationi legitime renunciauerit, ita q renunciatio ſit legitime acceptata inſtrumento teſtante. Renunciatio autem cum regreſſu, aut quacunq; reſeruatione fructuum (niſi huiuſmodi fructus mere & integraliter prouenian̄t ad communem vtilitatem conuentus, & non tm̄ alicuius particularis perſonæ) non acceptetur, nec alicuius momenti habeatur.

.l. ❡ Sint ipſo facto ab omni præſidentia & officio abſoluti.) Declaramus q non ſolum illi q ad aliquam dignitatem extra ordinem ſiue ad ſui inſtantiam ſiue aliorum ſunt pronunciati ipſo facto ſunt ab omni præſidentia & officio ordinis abſoluti, verum et & qui per literas apoſtolicas quodcunq; beneficium eccleſiaſticum vel capellaniam aliquam fuerint adepti, ſunt ipſo facto ab omni officio ordinis abſoluti. Nec poſſunt habere vocem actiuam vel paſſiuam, nec reſidentiam in conuentibus, nec retentionem camerarum in dictis conuentibus, ſine licentia Magiſtri ordinis. Et idem dicimus de alijs promotis ad eccleſias titulares, vel ad quaſcunq; eccleſiaſticas dignitates, ſicut Sixtus Papa IIII. in bulla aurea declarauit. Item in alio breui eiuſdem Papæ Sixti acceptato in capitulo Peruſino. 1478. ſic habetur. Nos q & ſcandala amputare & quietem dicti ordinis prædicatorum præſeruare deſideramus, declaramus q fratres prædicti ordinis ad beneficia, habilitati donec beneficia ſint conſecuti, actiuam tm̄ vocem in dicto ordine habeant. Quam primum vero aliqd̄ beneficium obtinuerint

ēt vocem actiuam amittant, & neutra in dicto ordine vti poſſint. Nō obſtantibus qbuſcūq; contrarijs. hæc ille. Et in pſfato capitulo ſic dicitur. Statuimus & ordinamus ꝙ fratres q licentiam hñt officiādi extra ordinem ꝙdiu ſic extra ordinem officiauerint, nec cellam nec vocem actiuam vel paſſiuā in conuentib⁹ ordinis habere poſſint, nec conuentus eis teneatur niſi ad ſuffragia in morte & hoc idē fuit confirmatum Venetijs. 1357. ❧ Itē in cap. Ro. 1525. ſtatutū fuit ſic. Ordinamus, ꝙ fratres manētes extra ordinem ſine licentia ſuperiorum poſtea ſi redierint ad ordinem et cum licentia ſuperiorum nō poſſint habere aliquod prælationis officium aut Vicariatus intra Decennium ſine expreſſa licentia Reuerendiſſimi Magiſtri ordinis in ſcriptis obtenta & in capitulo Rom. 1508. additum eſt ꝙ fratres aliarum prouinciarū, niſi p triennium fuerint in puincia, aut aliàs notorij habeātur, non præficiantur conuentibus aut locis, nec fiant Magiſtri nouitiorum aut ſacriſtæ, aut ſimiles adminiſtrationes habeant.

,n. ¶ 7. Præcipimus autem in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ obedientiæ Prioribus prouincialibus & cōuentualibus, ac eorum Vicarijs, ꝙ nulli fratri electo, ſeu poſtulato extra ordinē ad quācūq; dignitatem, pſonatum; vel gradum (infra dignitatem Epiſcopalē) licentiam concedant huiuſmodi electiones, ſeu poſtulationes acceptādi, vel alio quolibet modo proſequēdi. Eodem præcepto prohibentes, ne fratres aliq ppter licentiam ſibi datā cōtra prohibitionē huiuſmodi, premiſſas electiones, ſeu poſtulationes aliquatenus per ſe vel per alium proſequantur. Si quis autem in præmiſſis ſecus fecerit, incurrat excōicationis ſñiam ipſo facto, quam ſentētiam ferimus præſenti ſtatuto, & nihilominus .m. oībus gratiis ordinis ſit priuatus. Ad quas reſtitui non valeat, niſi p Magiſtrum ordinis vel capitulum generale. ¶ 8. Si quis frater noſtri ordinis, p ſe vel p aliū, pro ſe, vel rop alio ordinationē de ſe, vel de alio factam, vel obediē-

tiam ſibi, vel alii fratri iniũ-ctam, per quãcũq; perſonã extra obediẽtiam noſtri ordinis cõſtitutam quocũq; modo procurauerit reuocari, vel i aliqua prouincia vel conuentu, aut officio, ſiue etiam ſtudio generali poni, vel remanere, vel inde amoueri, vel cum perſonis extraneis commorari, ipſo facto, ex vi pręſentis ſtatuti, in pœnam incidat grauioris culpæ; in qua ſeu à qua cum tali diſpenſari non poſſit, niſi per magiſtrum ordinis, vel capitulum gñale.

.iii. ℭ Omnibus gratijs ordinis ſit priuatus.) Declaramus quòd priuare fratrẽ omnibus gratijs ordinis, eſt ipſum priuare prioratu, ſupprioratu, lectoratu, prædicatione gñali & omni gradu et promotione in noſtro ordine poſſibili adipiſci. Et volumus & ordinamus ꝙ talis frater omnibus gratijs ordinis ſic priuatus, ſit et omni voce priuatus, et omnibus bonis ſibi appropriatis, conuentui ſuo applicando, ſicut fuit declaratum apud Narbonam, 1354. & apd Rothomagũ. 1361. ad quas reſtitui non valeat niſi per magiſtrum ordinis vel capitulum generale.

.n. ℭ Si qs frater ordinis noſtri per ſe vel per alium.) Declaramus ꝙ ſiqs frater ordinis noſtri per ſe vel p alium pro ſe vel p alio ordinationem de ſe vel de alio factam vel obedientiam ſibi vel alteri fratri iniunctam p quãcũq; perſonam extra obedientiam noſtri ordinis conſtitutam quocũq; mõ procurauerit reuocari, vel in aliqua prouincia ſeu conuentu aut officio ſiue ẽt ſtudio gñali poni, vel remanere, vel inde amoueri, vel cum perſonis extraneis commorari, ipſo facto ex vi pñtis ſtatuti in pœnam incidat grauioris culpæ, i qua ſeu à qua cum tali diſpenſari non poſſit, niſi p magiſtrum ordinis vel capitulum gñale. Talis autem ꝗdiu erit in hac pœnitẽtia, ſi prædicator eſt officium prædicationis nõ exerceat, nec ad aliquod officiũ eccleſiæ debet notari, nec illi aliqua obedientia cõmitatur, nec vocem habeat niſi in ſui accuſatione, & ſi ſacerdos fuerit vel diaconus his officijs non fungatur. Et ſic celebrare & confeſſiones audire & alia ſacerdotis officia exercere non poterit, ſicut fuit declaratum apud Ferrariam. 1362. Et eſt aduertendum ꝙ pfata conſtõ fuit correcta apud Virdunum, 1356. ſicut ſuperius iacet. ℣ Item in cap. apud

apud Lugdunum. 1318. ſic dici
tur. Cum aliq fratres in confu
ſionem ordinis & damnationẽ
animarum ſuarum correctionẽ
de ſe vel alijs faciendam vel iã
factam impedire & grauamina
inferre alijs fratribus per perſo
nas extra ordinis obedientiam
procurant, volumus & ordina/
mus, ꝙ qcunq; talis inuẽtus fue
rit, pœnæ culpæ ſubiaceat gra/
uioris, & omnibus gratijs ordi
nis ſit priuatus, ad quas reſtitui
non valeat niſi per Magiſtrum
ordinis, aut per diffinitores ca/
pituli generalis.

De Studentibus.
Cap.XIIII.

QVoniam ,a. circa ſtu/
dentes diligens eſt ad
hibenda cautela, aliquem
ſpecialem fratrem habeant
ſine cuius licentia non ſcri/
bant quaternos, nec audiãt
lectiones, & quæ circa eos
in ſtudio corrigenda vide/
rit corrigat, & ſi vires eius
excedãt prælato proponat.
In libris gentilium & philo
ſophorum non ſtudeant,
& ſi ad horam inſpiciant.
Seculares ſcientias non ad/
diſcant, neq; artes quas libe
rales vocant, niſi aliquãdo
circa aliquos Magiſter ordi
nis vel capitulũ generale,
vel prior puīcialis, vel ca/
pitulum prouinciale volue
rit aliter diſpenſare, ſed tan/
tum libros .b. theologicos,
tam iuuenes, quàm alij le/
gant, Ipſi vero in ſtudio ta
liter ſint intẽti, vt de die, de
nocte i domo in itinere le/
gant aliqd, vel meditẽtur,
& quicquid poterunt reti/
nere cordetenus nitantur.

QVoniam .a. circa ſtuden
tes diligens eſt adhiben
da cautela.) Declaramus ꝙ ſtu
dium maxime competit religio
ni noſtræ. Et primo ꝙtum ad
id quod eſt proprie contempla
tiuæ vitæ. Ordinatur enim cõ
templatio ad conſiderationem
diuinorum in qua directe ꝑ ſtu
dium dirigitur. Remouet et ſtu
dium contemplationis pericu/
la, ſcz errores q ſepe in contem
platione accidunt his q ſcriptu
ras ignorant. Vnde Gregorius
in vj. moralium dicit ꝙ nonnul
li dum plus exqrunt contẽplan
do ꝙ capiant, vſq; ad peruerſa
dogmata erũpunt. ¶ Secundo
eſt neceſſarium ſtudium noſtræ
religioni que inſtituta eſt ad cõ
municandum contemplata per
doctrinam & contemplationẽ,

quod fieri nō poteſt ſine ſtudio ſcripturarum. Vnde Hieronymus 16.q.j.dicit. Multo tempore diſcas quod poſtea poſſis docere,ne ſis miles anteꝗ̃ tyro. & magiſter antequã diſcipulus. Et apoſtolus de ep̄o ad quē huiuſmodi actus pertinent dicit. Vt potens ſit exhortari i doctrina ſana, & eos q contradicunt arguere. Vnde d.38. dicitur. Ignorantia quæ mater eſt cunctorum errorum à cunctis vitanda eſt,& maxime ab his q officium docendi in populo ſuſceperunt. ¶Tertio ſtudiũ literarum cōgruit religioni noſtræ quantum ad id quod eſt cōmune omni religioni. Valet enim primo ad vitandum carnis laſciuiam. Vnde Hieronymus. Ama ſtudia literarum,& carnis vicia non amabis.de conſe.diſ. 5.c.nunquã. ¶Secundo valet ad auferendum cupiditatem diuitiarũ qa vt dicit philoſoph9. Melius eſt philoſophari ꝗ̃ ditari. Vnde Hieronymus.Socrates ille thebanus cum ad philoſophandum pergeret, magnum auri pondus abiecit 12.q.2.c. Gloria.¶Tertio valet ad obediẽtiã.documentum. Vnde Auguſtinus. Quæ peruerſitas eſt illi lectioni nolle obtemperare qui vult ei continuē vacare. Docet enim in ſcriptura de mō et ordine obediendi,vt habetur.8.q.j. .c.Sciēdũ.Et quis liceat fratrib9 nr̄is i ſcietijs ſæcularib9ſtudere ñ tñ debēt i illis qeſcere,& p totũ tp̄s vite ſue his vacare,ſed potius i ſtudio ſcripturarũ et i his ex qbus pñt ſaluti animarũ conſulere ſe debēt ſollicite exercere,cauendo ſibi ſemper à curioſitate & inani gloria. Et ex his non ſolum alijs ſed et ſibiipſis documenta bene recteq; viuendi ſumere,vt in pluribus capitulis fuit ordinatum. ¶Itē declaramus ꝙ cum ſecundum cōſtōnes circa ſtudētes & eorum ſtudia diligēs ſit adhibēda cautela, nullus ad legendum logicalia admittatur niſi prius audierit logicam nouam duobus annis,& duobus alijs annis naturalia,& per lectorē principalem, & lectorem naturaliũ fuerit approbatus. Ad legēdum vero naturalia nullus admittatur,niſi ſaltē duobus ãnis theologiam audierit & in qõnũ rñſionibus & obiectionibus teſtimõio principalis lectoris & magiſtri ſtudentium ad hoc fuerit ſufficiens iudicatus. Ad legendum vero ſententias nullus exponatur,niſi per quatuor ãnos i aliquo ſtudio theologiam audierit,& ſupradictorũ teſtimonio verbo vel ſcrcripto idone9 fuerit reputatus. ¶Item nullus mittat ad ſtudium logicale niſi ſaltem duobus annis in ordine

bene & religioſe fuerit conuer
ſatus, niſi forte ſit etate prouec⸗
ctus & in grammaticalibus ſuf⸗
ficienter inſtructus. Ad natu⸗
ralium vero ſtudiũ, nullus mit⸗
tat̃ niſi logicalia ſaltem tribus
ãnis in ſæculo vel in ordine au
dierit & in eis teſtimonio Ma⸗
giſtri ſui fuerit ſufficienter in⸗
ſtructus. Ad ſnĩas vero audien
das non mittatur. niſi naturalia
per duos ãnos ad minus audie⸗
rit. In ſtudijs aũt logicalibus &
naturalibus repetantur diebus
ſingulis lectiones & ipſas ſemel
in ſeptimana ſtudentes ipſi ma
giſtris ſuis recitare teneãtur, &
eorum magiſter ſit ad audien⸗
dum eos obligatus. Omnes au
tem ſtudentes ſingulis diebus
ad ſcholas veniãt & ibi dem le⸗
ctiones audiant. Et ſi eos ſine
cã rõnabili & ſpãli lnĩa prioris
vel eius vicarij deeſſe cõtingat,
illa die à vino vel à pitãtia ſine
diſpenſatione abſtineãt. Studen
tes inſuper q in actibus ſchola
ſticis inuẽti fuerint notabiliter
negligentes ſeu inſufficientes ꝑ
priorem prouincialem à ſtudio
abſoluãtur, & in alijs officijs oc
cupentur. Et hæc omnia ſupra⸗
dicta fuerunt ordinata in cap.
Ianuæ. 1305. .b. ❡Sed tantum
libros theologicos tam iuuenes
ꝙ alij legant.) Declaramus &
diſtricte iniungimus lectoribus
& ſublectoribus vniuerſis ꝙ do
ctrinam S. Thomæ de Agno q
cæteris ſanior eſt & communi⸗
or, & toti mundo ac ordini no⸗
ſtro vtilis, proficua, & honorabi
lis, legant & ſecũdum ipſam de
terminent, & in eadem ſchola⸗
res ſuos informent & ſtudentes
in ea diligenter ſtudeant. Lecto
res aũt et curſores ipſam doctri
nam ĩ ſuis lectionibus & diſpu
tationibus pertractent & decla
rent, & concluſiones eiuſdẽ do
ctoris finaliter teneant, & rõnes
contrarias teneantur ꝙ̃tũ pñt ef
ficaciter ſoluere & annullare.
Prohibentes diſtricte ꝙ nullus
frater legendo, determinando,
rñdendo, audeat aſſertiue tene
re contrarium eius quod cõmu
niter creditur de opinione præ
dicti doctoris fuiſſe, nec recita⸗
re aut confirmare aliquam ſin⸗
gularem opinionem contra cõ⸗
munem doctorum ſnĩam ĩ his
quæ ad fidem vel bonos mores
pertinere noſcuntur, niſi repro
bando & ſtatim obiectionibus
rñdendo. Qui autem in hoc de
liquerint, per prouincialem vel
eius vicarium ĩ pœnam à lecto
ratus officio et ſtudio abſoluãt,
ſicut ordinatum fuit apud Cæ⸗
ſarauguſtã. 1309. & Metis. 1313
& apud Ciſtericum. 1329. ❡Itẽ
in cap. apud Carcaſſonã. 1342.
ſic fuit ordinatum. Cum doctri
na venerabilis doctoris S. Tho⸗
mæ de Agno per totum orbẽ

reſplẽdeat

reſplendeat & tanꝗ ſana firma clara & ſolida inter doctrinas omnium aliorum per ſedẽ apoſtolicam & per principales Eccleſie doctores cum teſtimonio epi & vniuerſitatis Pariſieñ. fuerit ſolẽniter commẽdata & approbata, imponimus lectorib⁹, & ſtudẽtibus vniuerſis, vt ſpretis & poſtpoſitis vanis curioſis & friuolis doctrinis, quarũ plures à veritate abducunt, in præfata doctrina inſtanter & diligẽter ſtudeant & informent. & ſecundum illam qõnes & dubia determinent. ✠ ¶ Item in cap. Salmãtin. 1551. ordinatum fuit ꝙ in Theologia legatur tot⁹ articulus S.Thomæ, & ex ipſomet declaref & elucidef, & Rom. 1553. & 1558. & Auinioni 1561 & Bonoñ. 1564. additum fuit, ꝙ qcũq; à ſolida doctrina Sancti Thomæ receſſerint, vel verbo vel ſcripto cõtrarium aliqd dixerint, officio lectoratus, & quocunq; alio officio, gradu, & dignitate perpetuo ſint priuati.

¶ 2. Curet prior prouincialis .c. ſi habuerit aliquos vtiles ad ſtudendũ, q poſſint i breui apti eẽ ad regẽdũ mittere ad ſtudẽdũ ad loca vbi viget ſtudiũ .d. extra ſuas ꝓuincias, de Diffinitorũ capituli prouincialis, vel maioris partis eorum conſilio & aſſenſu. Si vero aliquẽ miſſorum ſtudẽtium infra ſex menſes, à tempore celebrati capituli mori contigerit, vel aliàs legitime impediri, Prior ꝓuincialis, loco illius, poſſit alium ſubrogare, Et in aliis illi ad quos mittuntur eos nõ audeant occupare, neq; ad prouinciã ſuam remittere, niſi fuerint reuocati. Poſtquàm autẽ in aliquo ſtudio .e. per tres annos, ad plus, fuerint commorati, ipſo facto ſint ab ipſo ſtudio abſoluti, niſi de Magiſtri ordinis licẽtia ſpeciali. Et hoc idem circa ſtudentes eiuſdem prouinciæ obſeruetur.

.c. ¶ Si habuerit aliquos vtiles ad ſtudendũ.) Declaramus, ꝙ priores prouinciales debent diligenter inqrere de iuuenibus aptis ad ſtudium qui in breui ꝓficere poſſint, & eos ad conuentus vbi ſunt ſtudia deputare. Et ad ſtudia gñalia non mittantur fratres, niſi qui bene ſunt morigerati & apti ad proficiendũ.

Et iuuenibus aptis ad ſtudium
parcaƭ à diſcurſibus & ab alijs
occupationibus ne à ſtudio re-
trahantur. Nullo autem modo
mittant ad ſtudia fratres diſco-
los vel ineptos. Et ſi quos tales
miſerint, ſine dilatione ſtudeãt
reuocare, nec fratres inſufficiẽ-
tes in literis pro ſtudentibus in
aliquo conuentu aſſignenƭ, ne
alijs præſtent impedimentum,
ſicut fuit ordinatum apud Me
tim. 1251. & apud Valentenas.
1259. & apud Peſtes. 1273.
.d. ¶ Extra ſuas prouincias.)
Declaramus ꝙ fratres miſſi ad
ſtudium generale extra prouin
cias ſuas ſunt de illis conuenti
bus de quibus erant antequàm
recederent. Fratres vero aſſi-
gnati ĩ ſocietate peregrinorũ ꝑ-
tinent ad conuentus & ad pro-
uincias de quibus aſſumpti fue
runt & ibi habent vocem ſicut
declaratum fuit apud Perpinia
num. 1327. & apud Ferrariam.
1362. .e. ¶ Poſtquàm per tres
annos in aliquo ſtudio genera-
le &c.) Declaramus, ꝙ ſtudẽs
intraneus q̄ ſcz eſt de illa ꝓuin
cia in qua eſt ſtudium, comple
to termino trium ãnorum, q̄ ei
eſt taxatus per conſtõnes rema-
net conuentualis in ipſo cõuen
tu in quo ſtudens fuit, ſed ſtu-
dens extraneus, q̄ ſcz eſt de alie
na prouincia, completo ſuo tri
ennio, remanet conuentualis il
lius conuentus in quo erat pri-
mo. quando fuit ſtudio aſſigna
tus, ſicut fuit declaratum apud
Perpinianum. 1327. & apud Pe
ruſiam. 1478.

¶ 3. Tres fratres tantũ mit
tãtur Pariſius ad ſtudendũ
de prouincia, exceptis pro-
uinciis Hiſpaniæ, Tholoſa-
næ, Prouinciæ S. Dominici
Theutoniæ, Lombardię, Sa
xoniæ, Dalmatiæ, Franciæ,
Poloniæ, Græciæ, Terrę ſan
ctæ, Aragonię, Boemię, Pro
uinciæ, de quarũ qualibet
duo tantum mittantur.
Quęlibet autem Prouincia
(exceptis Græciæ, Daciæ,
Terræ ſanctæ) prouideat, vt
ſemper in Cõuentu aliquo
idoneo ſit generale ſtudiũ,
& ſolemne, & ad illum lo-
cum quilibet Prior prouin-
cialis poteſtatẽ habeat mit-
tendi duos fratres idoneos
ad ſtudendum, Quod ſi in
aliqua dictarum .f. Prouin
ciarum Lector ſufficiens ꝓ
tali ſtudio non fuerit, Magi
ſter ordinis de Lectore pro
uideat cõpetenti. ¶ 4. Sta
tuimus autem vt quælibet

ꝓuincia fratribus ſuis miſ-ſis ad ſtudium,ad minus,in tribus libris Theologiæ te-neatur prouidere,uidelicet in Biblia Hiſtoriis & Sen tentiis. Et ipſi in his (tam in textu quam in gloſſis)ꝑ cipue ſtudeant diligēter & intendant. ¶Item nullus fa ciat ſcribi libros đ rebus do mus,niſi ad cōmunem vti-litatem. .g. Nulli etiā cer-tus vſus librorum conceda tur,nec dedignetur à quo-cunq; auferantur,vel in cu iuſcunq; cuſtodia dimittan tur. In diebus Dominicis, & feſtis præcipuis à qua-ternis ſcribendis ſe conti-neant.

.f. ¶Quod ſi in aliqua dictarū prouinciarum lector ſufficiens non fuerit.) Declaramus ꝙ cū ex profectu ſtudij ſequatur pro motio ordinis & vtilitas anima rum,debent priores prouincia-les & conuentuales pro viribus operam dare,vt ſtudium ꝓmo-ueatur & ſtudentes ad audien-tiam lectionum ſint ſolliciti & diligentes,nec ſe à ſcholis ſub-trahant niſi ex cā & lnia ſpāli, & lectores legant textum & ſen tentias, & diſputent, & conti-nuent lectiones. Et q in ijs in-uenti fuerint negligentes per vi ſitatores acrius puniantur, nec pp ſtudium artiū fratres à theo logiæ ſtudio retrahantur. Ba-chalarij autem q legūt extra or dinarie non aſcendant cathe-dram pp reuerentiam magiſtro rum. Lectores autem ordinarij continuent lectiones ſuas, & ſē-per lectio bibliæ alijs lectioni-bus præmittatur.Et ſi in aliqua prouincia nō poſſint haberi le ctores,prouideatur ſaltem ꝙ fra tres & maxime iuuenes morige rati & apti ad literas mittantur ad loca vbi ſunt lectores ſuffi-cientes. Nec occupentur lecto res in officijs & negocijs per q̄ à lectionibus retrahantur. Et ſi inueniri nō poſſunt lectores ſuf ficientes ad publice legendū, ſaltem prouideatur de aliqbus q legant priuatas lectiones vel in ſacra ſcriptura,vel ſummam de caſibus,vel aliquid hmōi,ne fratres ſint ocioſi & tēpus amit-tant. Et volumus, ꝙ in ſtudijs Theologiæ gñalibus & particu laribus ponantur aliqui de ma-gis ſufficientibus ſententiarum curſores. Dictus autem curſor teneatur integraliter ſnias lege re infra annum,& ſemel in qua libet ſeptimana diſputare ac ēt legere de Philoſophia morali vel de aliquo tractatu S. Tho-

mæ

mæ,& fratres q̄ ſunt apti & ſufficientes ad legēdum nullo pacto ĩ officio regiminis occupentur donec aliquibus annis officium lectoris exercuerint,Lectores autem inquantum lectores nullam habeant libertatem remanendi à choro vel à refectorio,ſed volumus q̄ priores penſatis eorum laboribus in continuatione lectionū poſſint q̄nq; cum eis in abſtinentijs & vigilijs diſpenſare. Omnia autem ſupradicta ordinata fuerunt in multis capitulis,vcz Bononiæ. 1240.& apud Valentenas.1259 & apud Montempeſulanum. 1265.& apud Burdegalā.1277. & Mediolani.1278.& Pariſius. 1279.& apud Lōdonas.1314.

.g. ❡Nulli ēt certus vſus librorum concedatur.)Declaramus q̄ cum duplex ſit vſus librorū vcz certus & incertus, vſus certus eſt ille qui non pōt auferri. Et circa hunc vſum diſpenſari non poteſt,qa voluntas religioſi ſemper debet eſſe ſubiecta p̄lato,vt reſignet omnia q̄ habet q̄n prælatus voluerit. Et ideo malefaciunt qui concedunt alicui vſum libri vel alteri⁹ rei ad vitam. Vſus autem incertus eſt q̄ à voluntate ſuperioris dependet,& circa talem vſum ex cauſa rōnabili pōt diſpenſari.Cauſa autem rōnabilis ē vtilitas priuata vel communis, vel neceſſitas,vñ à principio ordinis vſus librorū incertus vſq; ad iſta tēpora ſemper fuit fratribus conceſſus.ſicut patet ex multis capitulis gñalibus.vcz Bononiæ. 1262.vbi ſic dicitur Frater q̄ ad aliam prouinciā mittitur ad legendum,oēs libros ſuos gloſatos poſtillas bibliam & quaternos ſecum deferat,alij vero fratres non portent niſi bibliā breuiarium & quaternos.

❡ 5.Bona fratris defuncti, quo ad illa quæ ab aliqua prouincia vel cōuentu habuit ſint illius,quæ vero aliter acquiſiuit ſint Conuentus cuius eſt filius, ſi in alio Conuentu non eſt aſſignatus ſimpliciter, ſed ad tēpus propter ſtudium,vel officium aliquod.Quæ vero hæreditario iure obuenerint vel obueniunt,erunt conuentus ſui originalis,etiam ſi alterius Cōuentus factus eſt filius .h. Si vero eſt aſſignatus in aliquo Conuētu ſimpliciter,ac pro tali ibidē præſentialiter receptus, & conuentus ille cōſueuit(p̄ut tenetur) prouidere tali

bus de toto victu, veſtitu, & aliis huiuſmodi, tam tẽpore ſanitatis, quàm īfirmitatis, diuidẽt hæc aliter acqſita mobilia, æquis portionibus inter conuentum, in quo eſt aſſignatus, & Conuentum cuius eſt filius.

Alioquin quarta pars tantum erit conuentus, in quo ſimpliciter eſt aſſignatus. Immobilia vero non hæreditario iure obuenientia, ſemper erunt conuẽtus cuius eſt filius. ❡ 6. In vtroque autem caſu (ſiue aſſignetur ſimpliciter, ſiue ad tempus) Conuentus cui aſſignatus fuerit, & ipſe eidẽ cõuẽtui ad ſuffragia teneaẗ Si ãt ex quo alii ꝓuincię aſſignatus fuerit, ipſum mori cõtingat. i. antequã certo cõuentui deputetur, Prior eiuſdem prouinciæ prouideat eidem de conuentu, qui ſibi ad ſuffragia teneatur, ne conſuetis defunctorum ſubſidiis deufraudeẗ,

h. ❡ Si vero eſt aſſignatus.) Declaramus, ꝙ ex hac conſtitutione moderna ſeruatur hæc practica quòd ſi aliquis frater ſimpliciter ſit aſſignatus in aliquo conuẽtu bona omnia quæ poſt mortem apud ipſum reperiuntur quæ nõ habuit ab alio conuentu diuiduntur inter cõuentum originalem, & conuentum in quo moritur aſſignatus. Declarantes quòd ſi aliquis ꝓfeſſus in vno conuentu fiat poſtea per magiſtrum ordinis filius alterius conuentus, bona immobilia ratione talis fratris ad ordinem prouenientia ſpectabunt ad primum conuentum. Alia vero bona mobilia ad ſecundum conuentum cui incorporatus eſt ſi in eo moriatur aſſignatus, ſicut fuit ordinatũ Peruſij. 1478. Si quis autem frater alicuius prouinciæ moriaẗ extra ordinem in alia prouincia, medietas bonorum quæ ibi acquiſiuit pertinebunt ad ꝓuinciam in qua moritur, & alia medietas ad ſuum conuentum originalem, niſi magiſter ordinis aliter ordinauerit, ſicut fuit declaratum Venetijs. 1387.

✠ In capitulo Rom. 1530. facta eſt huiuſmodi declaratio. Declaramus circa ſucceſſiones bonorum relictorum ꝑ fratres, quòd ſeruentur conſtitutiones in his, in quibus conſtitutiones ſunt claræ. Sicut de his ꝙ ſunt aſſignati in conuentibus & prouincijs,

uincijs. De illis autem qui manent extra conuentus, & nō habēt aliquam aſſignationem à p̄uinciali, aut sūt extra ordinem declaramus, medietatem bonorum ſuorum poſt mortem pertinere ad generalem, & medietatem ad prouincialem. i. ¶ Antequā in certo conuentui deputetur.) Declaramus quòd ſi frater aliquis vel verbo vel ſcripto ſimpliciter alicui Conuentui aſſignetur dicendo, exnunc p̄ut extunc tam præſentem q̄ abſentem aſſigno in tali conuentu, ſtatim currit aſſignatio, & ille frater ſic aſſignatus & bona illius ad illum conuentum pertinent in quo eſt ſic aſſignatus, & non ad conuētum in quo prius erat conuentualis, ſiue moriatur antequam recedat, ſiue ī via, ſiue intra, ſiue extra prouinciam. Si vero conuentui alteri aſſignetur ſecundum formam communem videlicet dicēdo, tenore præſentium vel per præſentes vos deputo pariter & aſſigno in tali conuentu, tunc nō currit aſſignatio donec literæ exhibitæ fuerint aſſignato. Ideo ſi morte præuentus fuerit antequam literæ ad eum p̄uenerint res ipſius pertinebunt ad conuentum vbi prius erat conuentualis, & non ad alium in quo fuit poſtea aſſignatus. ſicut fuit delaratum apud Tholoſā 1428

.K. Circa eos autem, qui ſtudent taliter diſpenſetur à prælato, ne propter officium, vel aliud de facili à ſtudio retrahantur, vel impediantur. .l. ¶ 7. Locus vero proprius (ſecundum quòd Magiſtro Studētium videbitur) ſtatuatur, i quo poſt diſputationem, vel veſperas, vel etiā alio tempore (prout vacauerit) ad dubitationes vel quæſtiones proponendas, vel collationes faciendas (ipſo præſente) conueniant. Et vno q̄rente ſiue proponente alii taceant, ne loquentem impediant. Si quis autem inhoneſtè, vel confuſè, vel clamoſe, vel proterue quærēs, vel proponens, vel reſpondens offenderit, ſtatim ab eo, qui tunc inter eos præeſt corripiatur. Cellæ quibus Magiſtro Studentium expedire videbit̄ aſſignentur, m. Quòd ſi aliquis infructuoſus i ſtudio inueniatur, cella eius detur alteri et ipſe in aliis officiis occupetur.

tur. In cellis vero ſcribere, legere, orare, dormire, & etiam de nocte vigilare ad lumen poſſunt, qui volũt propter ſtudium.

.i. ¶ Circa eos autem qui ſtudẽt taliter diſpenſetur à prælato.) Declaramus, quòd præſidentes conuentuum in quibus eſt ſtudium omnes ſtudẽtes ad ſe miſſos debent benigne humaniter & charitatiue ſuſcipere & omnes gratias ĩmunitates & libertates à cõſtitutionibus vel à magiſtris ſeu à capitulis generalibus vel prouinctalibus eis conceſſas, vel in poſterum cõcedendas, eiſdem cum omni integritate conſeruare. Alioquin ꝑ prouinciales vel viſitatores grauiꝰ puniantur, ſicut ordinatum fuit apud Cæſarauguſtam. 1309. & Metis 1314. & Viennæ. 1292 Declaramus etiam ꝙ ſtudentes in ſtudijs generalibus in omni feſto ſimplici & ſupra tenẽtur venire ad chorum, ad omnes horas & miſſas cõuentuales, niſi tunc inſcholis actus ſcholaſticos exercerent, & ad completorium & ad miſſam omni die. ¶ Item poterũt etiam notari ad ebdomadariam, & ad lectionẽ menſe ſemel in anno. Et vt ſtudentes à ſtudio non diſtrahantur non poterunt p̃ſidentes conuentuum fratres ſtudio deputatos extra terminos ſuorum conuentuum licẽtiare ſine prioris ꝓuincialis vel eius vicarij licẽtia ſpāli, ſicut fuit declaratum apđ Biſuntium. 1303. & apud Argẽtinam. 1307. & apud Paduam. 1308. & apud Cæſarauguſtam. 1309. .l ¶ Locus vero proprius ſecũdum quòd magiſtro ſtudẽtium videbitur ſtatuať.) Declaramus quòd magiſter ſtudẽtiũ debet frequenter ſtudentes conuocare, maxime iuniores, & eos ſaltem ſemel in ſeptimana examinare de lectionibus, & qõnibus quas per ebdomadã audierunt, & teneantur ſtudentes in omni facultate continue ſequi ſcholas diſputationes, collationes in ſextis ferijs, repetitiones conferentias, & in alijs quæ ad ſtudium pertinent ſolicite ſe occupare. Et qui in prædictis fuerint negligẽtes, per magiſtrũ ſtudentium proclamentur & accuſentur, & per ꝑlatos puniant. Debẽt etiã viſitatores diligẽter inquirere in ſuis viſitationibus de lectoribus quid & quantum legerint in anno, quoties diſputauerint, qualiter priores ſtudiũ promouerint, & quomodo fratres ꝓceſſerint, vel ſtudio intenti fuerit, & hæc priori ꝓuinciali referre, qui negligentes habeat grauiter punire, ſicut ordinatum fuit apud Montempeſulanum. 1265. & Ianuæ. 1305. &

Metis. 1313. .m. ¶ Quod ſi aliquis infructuoſus inueniatur in ſtudio, cella eius alteri detur.) Declaramus q priores prouinciales non debent fratres brigoſos diſcolos & inſolētes ad ſtudium mittere, ſed tantum religioſos & modeſtos. Eos autem quos inuenerint prædictos defectus habere vel in ſtudio non proficere teneantur à ſtudio reuocare, ſicut fuit ordinatū apd' Carcaſſonam. 1342. & Pariſius. 1256. & apud Peſtes. 1273. & Cadurcium. 1319.

¶ 8, Nullus fiat publicus Doctor .n. nec diſputet, niſi de licentia prioris prouincialis, & Diffinitorum capituli prouincialis. Nec aliqs habilitetur, aut aſſignetur i aliqua vniuerſitate ad legédum pro forma, & gradu Magiſterii in Theologia, niſi ſit ſufficiens ad lecturam huiuſmodi ſolemniter perficiendam. Nec aliquis fiat magiſter i Theologia (Rom 1542. qui non ſit ætatis ad minus triginta ānorum | & niſi ſit ſufficiēs ad hoc vt ſit Regēs in aliquo ſtudio generali, vbi viget in veritate ſtudium Theologiæ. Iudicetur autē ſufficientia hæc (niſi ſit manifeſta) per examinatores, Qui abſolute referant. Eſt vel non eſt iudicio noſtro ſufficiens ad legendum ſolemniter ſententias, vel vt ſit Regens in ſtudio, vbi i veritate viget ſtudium Theologiæ, & nihilo minus per ſuæ Prouinciæ prouinciale capitulum, vel illius diffinitorium ſit expoſitus .o, Et à Magiſtro ordinis vel capitulo generali tantummodo aſſignari, vel licentiari poſſit. ¶ 9. Si qs autem abſq; dictæ ſufficientiæ iudicio Bachalariatus vel magiſterii i Theologia gradum, (etiam cum licentia Magiſtri ordinis, vel capituli generalis) aſſecutus fuerit, pro non Bachalario vel magiſtro habeatur i noſtro ordine in omnibus & per omnia. Dantes facultatem cuilibet diffinitorio, conſtito notorie de inſufficientia promoti ſibi ſubditi, abſq; iudicio vel exami-

ne ſuæ ſufficientiæ hic ſtatuto, ꝙ declarent ipſum ꝑ non promoto in noſtro ordine habendum. Poterit tamen Magiſter ordinis, ſi aliquem talem aſſignatum legitime impediri contigerit, loco eius alium deputare, cuius actus valeant pro forma & gradu magiſterii, dummodo per ſequens capitulũ generale fuerint approbati.

.n. Nullus autem fiat publicus doctor nec diſputet niſi per licentiam prioris prouincialis.) Declaramus ꝙ per publicũ doctorem intendit conſtõ publicum & principalem lectorem. Hmõi autem principales lectores non debent ad lecturam cuiuſcunq; facultatis promoueri, niſi per priorem prouincialem & diffinitores capituli prouincialis fuerint ſufficiẽtes iudicati. Et debent quotidie vel ſaltem quatuor vicibus ĩ ſeptimana legere, legitimo impedimento ceſſante, alias omnibus gratijs lectorum ſint ipſo facto priuati, ſicut fuit ordinatum apud Narbonam. 1394. .o. Et ã magiſtro ordinis vel ã capitulo gñali tantummodo aſſignari vel licentiari poſſit.) Declaramus, ꝙ licet prior prouincialis vel capitulum prouinciale poſſit aliquem fratrem aſſignare & habilitare fratres ad legendũ ĩ theologia & illos principales lectores inſtituere in cõuentibus noſtris vbi non viget ſtudium gñale, dummodo non vt magiſter ſolemniter doceat vel legat, nõ tamẽ poſſunt habilitare aliquẽ fratrem ad gradum bachalariatus aut ad legendum in Theologia pro forma & gradu magiſterij, ſed hæc habilitatio pertinet ad diffinitores capituli gñalis. Et talis habilitatio ad bachalariatum non debet fieri de aliquo niſi per tres ãnos ad minus in Theologia in aliqua vniuerſitate ſtuduerit et per capitulum prouinciale capitulo gñali expoſitus fuerit. Poſtquam autem ſentẽtias legerit & actus bachalariatus pro gradu & forma magiſterij perfecerit, nõ poterit habilitari ad gradum magiſterij nec magiſterium ſuſcipere, niſi lecturam eius & actus ſcholaſticos quos per quatuor ãnos fecit, gñale capitulum vel magiſter ordinis approbauerit. Oppoſitum autem faciẽs eo ipſo eſt excõmunicatus, atque gratijs & officijs ordinis & omnibus exemptionibus eſt perpetuo priuatus. Nec ſecum diſpẽſari valeat niſi per Capitulum generale, non obſtantibus priui-

legijs

legijs,gratijs, & conſtõnibus apoſtolicis in genere vel in ſpẽ q̃ buſuis fratribus, prouincijs ſeu locis conceſſis aut concedẽdis ſub quauis forma & expreſſione verborum vt dicit Bonifacius IX.in bulla. Sicut ẽt fuit ordinatum apud Londonas.1263 & apud Tholoſam.1422. & apud Coloniam. 1428. & apud Venetias. 1437 & apud Sauilianum.1439.& apud Montempeſulanum.1456.& Peruſij.1478 & Romæ.1481.& Cenomanis. 1491.in quibus locis ſic habet. Ordinamus ꝙ nullus frater ꝓmoueat vel habilitet ad bachalariatum ſiue ad legendum pro forma & gradu magiſterij, niſi prius fuerit per diffinitores capituli prouincialis ſuæ prouinciæ vt ſufficiens capitulo gñali præſentatus. Et poſtq̃ compleuerit lecturã ſuam & alios actus vt ſupra nõ poſſit,magiſterium ſuſcipere,niſi de licentia magiſtri ordinis qui eius lectionem approbauerit. Declarantes irritum & inane quicquid in cõtrarium fuerit attentatum.

¶ 10.Nec aliquis magiſtretur in Theologia,niſi prius actus exercuerit ꝓ forma, & gradu prædicti magiſterii per quatuor annos, ad minus.p. in aliqua vniuerſitate. Oppoſitum autem faciens eo ipſo ſit excõmunicatus, atq; omnibus gratiis,et officiis ordinis, & exẽptionibus,perpetuo ſit priuatus,nec ſecum diſpenſari valeat,niſi per capitulum generale. Nullus fratrum noſtrorum legat in prophetis,vel in pſalmis alium ſenſum literalem, niſi quem Sancti approbant & confirmant.q, Libri ordinis,ſeu fratrum non vendantur; niſi precium eorum in ali/os libros,ſeu ſcripta cõuertatur.

.p.✠ In aliqua vniuerſitate, Declaramus,ꝙ in cap.Salmant. 1551.& ſubinde Rom.1553. & 1558.& Auinioni 1561. determinatæ fuerunt vniuerſitates,in quibus hmõi actus exerceri deberent & poſſent & extra quas, actus ſcholaſticos exercẽtes nõ admitterentur ad gradus, & ſunt infraſcriptæ videlicet.

In primis Conuentum noſtrum Pariſienſem.

Item ĩ prouincia Hiſpaniæ, Cõuentum Salmantinũ, Valleletanum,Segobienſem & de Trianos.

In Prouincia Tholoſana Cõuẽtum Burdegalenſem.
In Prouincia Franciæ Conuentum Bituricẽſem, & Remenſem.
In Prouincia vtriuſq; Lombardiæ, Conuentum Bononieñ.
In Prouincia Romana Conuentum Peruſinum.
In Prouincia Regni Cõuentum Neapolitanum S. Dominici.
In Prouincia Prouinciæ Conuentum Aquenſem.
In Prouincia Aragoniæ Cõuentus Barchinonenſem, & Valentinum, & Cæſaraugustanum.
In Prouincia Dalmatiæ Cõuentum Iadrenſem.
In Prouincia Trinacriæ Cõuentum S. Dñici de Panormo.
In Prouincia Portugalliæ Conuentum Vlixbonenſem & de Bello.
In Prouincia Bethicæ Conuentum Cordubenſem, & Hiſpalenſem, & Giennenſem.
In Prouincia inferioris Germaniæ, Conuentum Louanienſem, & Duacenſem.
In Prouincia S. Thomæ Conuentum Andrienſem.
In Prouincia Calabriæ Cõuentum Conſentinum.
Iu Cõgregatione Gallicana Cõuentum Nanetenſem.
In Congregatione Franciæ Conuentum Tholoſanum, et Auinioneñ. & Cadurcenſem.
In Prouincia ſanctæ Crucis Indiarum Conuentum Ciuitatis ſancti Dominici
In Prouincia ſancti Ioannis Baptiſtæ del Perù Conuentum Ciuitatis Regum.
In Vicaria ſancti Dominici Cõuentum Patauinum.
In Vicaria Romana Conuẽtum ſancti Dominici Ciuitatis caſtelli.
In Vicaria Sancti Petri martiris Conuentum ſancti Euſtorgij Mediolanenſis.

Proteſtamur autem actus Scholaſticos ſiue lecturas ſententiarum extra hos Conuentus ſupradictos nullatenus in poſterum debere cuiquam pro ſuſcipiendo magiſterio ſuffragari, ſalua tamen conceſſione apoſtolica, facta aliis vniuerſitatibus Prouinciæ Franciæ.

.q. ¶ Libri ordinis ſeu fratrum non vendantur niſi pcium eorum in alios libros ſeu ſcripta conuertatur.) Declaramus q cum ordo noſter ob predicationis officium & proximorum ſalutem ſit ab initio principaliter inſtitutus, illa debemus diligenter & ſolicite procurare, quæ noſcuntur ad promotionẽ ſtudij & profectum ſacræ ſcientiæ pertinere. Et cum librorũ copia ad hoc plurimum conferat & ad profectum promoueat

uſtdioſos

ſtudioſos,iccirco quondam magiſter aymericus generalis ordinis Magiſter in Capitulo gn̄ali Paduæ celebrato.1308. de voluntate & aſſenſu diffinitorum p̄cepit prioribus ſupprioribus, ac eorū vicarijs & fratribus vniuerſis,q̄ libros qui per mortem decedentium fratrum vel titulo donatiōis aut legati,ſeu quocūq; alio modo ad conuentum puenerint,vendere diſtrahere, pignori obligare, donare, vel cōcedere alicui ſimpliciter vel ad vitam nullo modo p̄ſumāt, ſed ad librariam communem ptineant,niſi forſitan conuentus tales libros duplicatos haberēt vel iudicio prioris ſupprioris Vel eorum vicarij ac lectoris & librarij pro communi fratrum cōmodo minus vtiles viderent̄, in quibus caſibus poterunt qdē vendi,ſed eadem diſtrictione p̄cepti teneantur illorum p̄cium in libros pro diuino officio vel pro communi libraria meliores & magis neceſſarios et vtiles cōmutare. Verum ſi eſſent aliqui libelli vel quaterni vel ſermones nō magne reputationis vel p̄cij poterit prior de cōſilio diſcretorū aliquibus fratribus magis indigentibus illos ad vſum concedere,'& eadem diſtrictione prohibuit fratribus vniuerſis ne libros Theologicos perſonis extra ordinem conſtitutis ſine cā ronabili,ac prioris prouincialis lnīa vēdere præſumant. Qui autem contrarium fecerint ſemel in ſeptimana teneātur ieiunare in pane & ī aqua,donec prædictorum librorum p̄cium integre & abſque fraude reſtituerint conuentibus ad quos p̄dicti fratres & libri pertinent.

¶ 11.Nulla ſcripta .r.facta vel compilata à fratribus aliquatenus publicentur,niſi p fratres peritos, quibus Magiſter ordinis, vel prior prouincialis commiſerit,diligenter fuerint examinata Fratres extra Cōuētus,quorum ſunt filii aſſignati ad tēpus (ideſt ad exercitium, ſeu officium certo & determinato tempore durans) completo illo certo tempore (ex quo ſunt abſoluti à tali aſſignatione) intelligātur aſſignati in Conuentibus quorum ſunt filii, niſi Superior eos alibi aſſignauerit. Aſſignati autem ſimpliciter, nūquàm intelligantur aſſignati in cōuentibus quorum ſunt filii,niſi reaſſignentur .s. Nullus ordinetur

tur in Subdiaconum, niſi ſciat grămaticam, ita ꝙ ſciat latine loq. & ſcribere, abſq; falſa latinitate. Et ſi eſt Subdiaconus nõ fiat diaconus, ſi eſt Diaconus non fiat Sacerdos. Prælatus autem q libet expones aliter aliquẽ, abſoluatur in pœnam ab officio; & per trienniũ omni officio ordinis priuet.

.r. ¶Nulla ſcripta facta vel cõpilata à fratribus aliquatenus publicentur.) Declaramus ꝙ in capitulo Metis celebrato. 1313 ſic fuit ordinatum. Inhibemus ſtrictiſſime ne ſcripta, tractatus compilationes, reportationes qõnum quarũcunq; à fratribus noſtris ædita vel ẽdẽda quouſque per magiſtrum ordinis, vel per eos quibus commiſerit dili gẽter examinata fuerint & correcta, vllo modo extra ordinem publicentur. Qui autem contrariũ fecerint grauius puniantur. Hoc etiam fuit ordinatum apud Treuerim. 1266.

✠.ſ. Nullus ordinetur in Subdiaconum &c.) Declaramus, In capitulo Lugdun. 1536. Innouatum fuiſſe, ꝙ nullus frater in noſtro ordine promoueatur ad ordines ſacros (iuxta noſtrarum ſeriem conſtõnum) niſi de conſenſu R. Prouincialis. Qui neminem habeat promouere, niſi fuerit certificatus de ætate, moribus, & grammatica ſufficienti, & niſi præſentetur à Priore, & conſilio patrum. ¶In cap. quoq; Genuen. 1513. fuiſſe ordinatum, ꝙ quilibet ordinatus habeat literas teſtimoniales vel ab Epiſcopo ordinante, vel à pſidente loci vbi eſt ordinatus, cum ſubſcriptis teſtibus, qui ordinationi interfuerunt, ꝙ ſi non fecerint, non permittantur exequi in ſuſceptis ordinibus.

De Conuerſis. XV. Capitulum.

EOdem tempore ſurgãt Conuerſi, quo & alii fratres, & eodem modo inclinent. Quum ſurrexerint ad Matutinas dicant (Pater noſter, et Credo in Deum.) Quod faciendum eſt ante Primam, & poſt Completorium, In Matutinis dicto (Pater noſter, & Credo in Deum) erigant ſe dicendo, Domine labia &c. Pro Matutinis in profeſtis diebus, dicãt vigintiocto Pater noſter, & in fine omnium dicant Kyrieel. Chriſteel. Kyrieel.

tieel.Pater noſter. Quo dicto addant. Per dominum noſtrum &c.deinde, Benedicamus Domino &c. In Veſperis vero quatuordecim Pater noſter.In aliis horis ſeptem Pater noſter dicant. ℂ 2. In Feſtis autem nouem Lectionum in Matutinis Quadraginta Pater noſter dicant. Et hoc ſub ſilentio,in Eccleſia, & vbicunq; fuerint. Loco (Præcioſa) tria Pater noſter dicant. Pro benedictione mẽſę, Pater noſter, Gloria patri &c. Poſt menſam ꝑ gratiis,tria Pater noſter,Gloria patri &c.vel (Miſerere mei Deus) qui ſciunt.Indumenta tot habeant quot cæteri fratres præter cappas, loco quarum habeant ſcapularia longa et lata vſq; ad iuncturam inter pugnũ & brachium, quæ etiam non ſint alba,ſicut & tunicę,ſed ſimilis coloris cappis clericorũ. ℂ 3. Poſſunt & breuia griſei coloris habere ſcapularia, ad menſuram ſcapulariorum noſtrorum, De ieiuniis cibis abſtinentiis culpis, & aliis omnibus, ſic ſe habeant,ſicut & Clerici. In labore tamen cum eis Prælatus poterit diſpenſare.Soli non vadant, ſed cum ſocio Clerico,vel Conuerſo, Pſalteria non habeant,nec etiã aliquos alios libellos.

EOdem .a. tempore ſurgant cõuerſi quo & alijs fratres. Declaramus ꝙ fratres conuerſi quoties dicũt Pater noſter pro omnib⁹ horis,toties Aue Maria dicere teneant,ſicut fuit declaratum apud Treuerini. Nõ tenentur autem fratres conuerſi dicere horas canonicas quãuis ſint profeſſi, & ex eleemoſynis viuant,quia pro temporalibus, & corporalibus exercitijs aſſumuntur vt in ſudore vultus ſui veſcantur pane ſuo. Ideo ſufficit eis breuiter dicere ſua Pater noſter & audire Miſsã ſine nota. Ad Completorium tñ vel ſaltem ad Salutationem Virginis niſi magna neceſſitas excuſet,debent quotidie venire. Sũt ẽt corrigendi quando propter ſuas deuotiones dimittunt opa ſua & exercitia corporalia. Vnde in cap.apud Florentiã 1281. fuit ſic ordinatum. Ne cõuerſi torpeſcant ocio mouemus prio

tes & eorum vicarios, vt curam habeãt ꝙ in cogna & alijs exercitijs occupentur, & cogantur addiſcere aliquam artem practicam vtilem conuentibus, ſicut fuit ordinatum apud Tholoſã. 1372. .b. ¶Indumẽta tot habeant quot cæteri fratres.) Declaramus ꝙ fratres conuerſi debẽt habere tunicas albas & ſcapularia nigra, & nullo modo alba, ſicut in pluribus capitulis fuit ordinatum & maxime apud Montempeſulanum. 1294. Debẽt ẽt fratres conuerſi recipi in capitulo clericorum, & ibi debet dici in verbis Veni creator ſpũs, nec poſsũt fieri clerici ſine lnĩa magiſtri ordis. Factus autem clericus debet ſtare infra oẽs q habitum clericalẽ ante ipſum ſuſceperunt. Si autem eſſet aliquis nobilis laycus ignarus literarũ q pp eius nobilitatem reciperetur ad habitum clericorum, talis nõ teneretur ad horas canonicas ſed tm̃ ad Pater noſter. Nec poſſet eligere, nec eligi, nec vti alijs gratijs clericorum pcipue ſi ſit facta proteſtatio ꝙ ad officia clericorũ non teneat. Si autem aliqs frater clericus eſſet defectuoſus & ineptus ad officia clericorum, poſſet per plat um ſuum exigente culpa priuari habitu & gratijs clericorum, & fieri cõuerſus, dummodo ad ſacros ordines non fuerit pmotus, ſicut fuit ordinatum apud Biſuntium. 1303. & apud Narbonam. 1394.

¶Ordinationes & admonitiones factæ in Capitulo generali apud Perpinianũ celebrato anno Dñi. 1327. De certis detractionibus & ſingularitatibus vitãdis Capitulũ. XVI.

Quicũq; .a. in publica prædicatione, vel ĩ cõmuni coram ſæculariũ multitudine vllo tempore ſummum Pontificem diffamauerit, vel ipſius proceſſus & facta, vel irreuerentiam notabilem fecerit, carcerali cuſtodiæ mancipetur, nec inde liberetur, niſi per capitulum generale, & cogatur (ſi commodè fieri poterit) in publico reuocare. Qui autem in priuato, poſtquã per teſtes legitimos conſtiterit, vel iudicialiter confeſſus fuerit, pœna grauioris culpæ puniatur, & (niſi per Prouinciale capitulum, vel per Priorem prouincialem de maturo conſilio diſcretorũ

torum) cum eo minime diſpenſetur. ¶ 2. Eandem pœnam incurrat quicunq; præſidens, vel frater conuentus vel prouinciæ, qui renūciauerit alicui priuilegio noſtro ordini conceſſo, abſq; generalis capituli aſſenſu. Sine cuius aſſenſu omnem huiuſmodi renunciationē (qualitercunq; factam) nullius volumus eſſe roboris vel momenti. In quo ſimiliter caſu ſimilem pœnam īcurrant, quicunq; Præſidentes, aut fratres, ſiue conuentus, qui ſine cauſa legitima & vrgenti litigauerint, aut appellauerint contra Dioceſanos quoſcunq;. Idem fiat de falſo accuſatore, vel teſte legitime conuicto, vel iudicialiter confeſſo, in materia prædicta. Prælati vero, qui in corrigendo huiuſmodi, tranſgreſſores, inuēti fuerint negligentes, per generale vel prouinciale capitulum, à ſuis officiis abſoluantur in pœnam, & præter hoc pœnis aliis grauius puniantur.

Quicunq; in .a. publica prædicatione.) Declaram⁹ quod cum ex fauore & gratia prælatorum ordo noſter plurimū promoueatur, debemus illos in reuerentia & magna veneratione habere & nullo modo eis detrahere, aut lites ſeu diſcordias cū eis habere, ſed eorum famā defenſare, & populos ad eorū obedientiam & reuerentiam inducere, nec vllo modo laicos ab eccleſiarum ſuarum frequentia vel acceſſu auertere, ſicut ī pluribus capitulis fuit ordinatum. Qui autē oppoſitum fecerint, debent pœna grauioris culpæ puniri. Et ſi ſummo Pontifici publice detraxerit debēt carceri mancipari.

¶ 3. Item quicunq; in noſtro ordine inuenti fuerint, b. ſingularem vitam quocunq; modo vitioſam ducentes, & contra communem modum viuendi diu ab ordine approbatum, primo moneatur, & ſi admoniti correcti non fuerint, ſeparentur, & in diuerſis conuentibus ponantur. Et ſi in eadem perſiſtant, per priorem prouincialem vel pro

uinciale

uinciale capitulum carcerali cuſtodię mancipentur.

¶ Item quicunque crimen commiſerit, pro quo in ſæculo pœna mortis deberet plecti, in carcerem retrudatur, pœnis aliis macerādus ibidē, plus & minus ſecundum delicti, et perſonę qualitatem, & circunſtantias alias alleuiantes, vel etiā aggrauantes, & (niſi per generale capitulum) non poſſit ab ipſo carcere liberari.

Quod ſi ſecūdo recidiuauerit, carceri perpetuo mancipetur.

.b. ¶ Singularem vitā quoquo modo vicioſam ducentes.) Declaramus ꝙ illi dicuntur ſingularem & vicioſam vitam ducere, q mercantias exercent vel ꝗ i arte alchimiæ ſtudent & operantur. Ad chartas & taxillos ludunt, ſine ſocio per Ciuitatē diſcurrunt. Concubinas tenēt. monaſteria ſine lnia intrant, habitum noſtræ religionis non deferunt vel occultant. Venationibus & alijs exercitijs religioſis prohibitis frequētiſſime vacāt. Tales enim ſunt carceri mancipandi. Sicut in multis capitulis fuit ordinatum.

¶ 12. Item volumus, ꝙ ordinatio capituli Burdegalēſis de mutationibus fratrū ſeruetur, quæ eſt infraſcripti tenoris. Quum electiones noſtræ maxime liberæ eſſe debeant, & omni nota coactiōnis carere, diſtrictē iniungimus Prioribus prouincialibus, & quibuſcūq; Vicariis, ꝙ infra menſem. c. ante electiones quaſcunq; nouas aſſignationes & mutationes fratrum non faciant in conuentibus, in quibus electiones huiuſmodi fuerint celebrādæ, niſi pro officio Lectorię, vel prioratus, vel pro graui ſcandalo euitando vel niſi in prouinciali capitulo, .d. vel in loco ipſius prouincialis capituli, ſicut i aliquibus prouinciis eſt conſuetum. Quod ſi cōtrarium factum fuerit, huiuſmodi aſſignationes, ſeu mutationes (quo ad priuationē vocis in conuentū, de quo fiunt ipſe mutatioēnes, & quo ad ipſam voc, in conuentu, vbi fiunt aſſi-

gnātiones)

gnationes) ſuum non ſortiantur effectum. Priores autem prouinciales, qui in hoc inuenti fuerint exceſſiſſe, per magiſtrum ordinis, vel Diffinitores Generalis capituli (quum legitime cõſtiterit) à ſuis officiis, in pœnam abſoluantur. Vicarii vero omni officio ordinis, vſque ad tres annos ſint priuati. Nec fratres poſſint priuari vocibus eodem tempore, niſi ob cauſas in capitulo de grauiori culpa contentas.

.c. ¶ Infra menſem ante electiones quaſcunque nouas aſſignationes vel mutationes non faciant.) Declaramus ꝙ ſtatutum tẽpus eligendi priores conuentuales in ordine noſtro, ẽ vnus mẽſis, infra quod fratres in cõuentibus non habentibus priorem eligere poſſunt. Et ſi infra menſem à noticia carentie prioris ñ elegerint poteſtas eligẽdi deuoluitur ad prouincialem. Et qa infra iſtum menſem electionis anteꝗ̃ electio ſit facta & confirmata non debent voces augeri, nec diminui non eſt licitum ꝓuincialibus infra tale tp̃s nouas facere in conuentibus aſſignationes, nec ẽt mutationes, vt electiones fiant libere. Nec ẽt debet facere nouas aſſignationes, aut mutationes poſt celebratã electionem, donec ipſa electio habuerit cõfirmationis effectũ, cum ſemper medio iſto tempore electio maneat ĩ ſuſpenſo, & poſſet caſſari & infirmari. Sed anteꝗ̃ incipiat tp̃s electionis, bene poſsũt fieri nouæ aſſignationes fratrum & mutationes fratrum in illis conuentibus, cum dicta cõſtõ dicat ꝙ infra menſem añ electiones faciendas, ſed electiones non ſunt faciẽdæ añ menſem electionis ſed tm̃ infra menſem pro electione deputatum, quod tp̃s incipit currere à die noticiæ abſolutionis prioris & non à die reuocationis officij. Ab illa ergo die vſque ad completum menſem quod eſt tp̃s electionis non poſſunt fieri nouæ mutatiões, nec nouæ fratrum aſſignationes, ſicut fuit ordinatum apud Viennam. 1282. & apud Burdegalam. 1287. & Bononiæ. 1315. In qbus locis ẽt prohibetur ne inſtãte electione prioris prouincialis ante confirmationem eiuſdem fiant mutationes. ✠ ¶ Item Declaramus ꝙ ab anno. 1504. quo per Bullã Iulij Papæ II. priores tam ꝓuinciales quàm conuentuales facti ſunt temporales, & iam per totum fere ordinem hæc bulla recepta

cepta eſt, & conſequenter, ſciri poteſt determinate tp̄s abſolutionis ſeu vacationis prioris, iō nō deberēt fieri nouæ mutationes, nec nouæ fratrum aſſignationes intra mēſem dictæ abſolutionis ſeu vacationis, & de hoc admoniti fuerunt R. Prouinciales in.cap. Bonoñ.1564. ſicut ſupra d.2.c.2.q.in fine notatum eſt. .d.. ℭ Vel niſi ī prouinciali cap.) Declaramus ꝙ ꝑ dicta clauſula ſic ītelligit̃ quòd īfra decem dies quos conſtō̄ cō cedit pro celebratione capituli pn̄t fieri tales mutatiões fratrū & aſſignationes. Ante vero principiū capituli, vel poſt eius terminationem talis mutatio fieri non poteſt. Vnde ſi prouincialis vel eius vicarius gn̄alis vltra illos dies poſt publicationem actorum faciat quācūque mutationē nō habebit vigorem nec vllum ſortietur effectū, ſicut fuit declaratū apud Bruges.1369. & apud Venetias.1357.

ℭ 5. Item ordinamus, & diſtrictè prohibemus, ne fiat aliquis Prædicator generalis, .e. niſi maturus & diſcretus, & ſufficiētis literaturæ, & qui conuenierter ſciat ꝓponere verbum Dei, & qui ſit idoneus ad negocia ordinis pertractanda, nec numerum Conuentuum prouinciarum excedant. Et nō fiant aliqui in aliqua ꝓuincia habēte numerum exceſſiuū, donec ad dictū numerum ſint redacti, Magiſtris in Theologia, & illis .f. duntaxat exceptis, qui ratione antiquitatis vel infirmitatis ad capitula prouincialia venire non poſſunt. Quod ſi ſecus factum fuerit, totū ſit irritum & inane.

.c. ℭ Ne aliqs fiat prædicator generalis.) Declaramus ꝙ cū ex inſufficientia prædicantium ordo noſter veniat in contēptū & vergat ī periculum aīarum, ī pluribus capitulis fuit inhibitum ne aliqs fieret prædicator gn̄alis niſi eſſet maturus, diſcretus, moribus vita & ſcīa approbatus, & ad tractandum negocia ordinis idoneus. Et niſi ad minus ꝑ tres ānos Theologiam audierit, nec debent prædicatores īſtituti in aliqua ꝓuincia numerum cōuentuum illius excedere, ſicut fuit ordinatum apd̄ Argentinam.1307. & ápud Cæſarauguſtam, 1309. & apd' Neapolim. 1311. & apud Carcaſſonam.1312. Et ſi de facto fiant plures prædicatores q̄ ſint conuentus non erunt vt prædicatores

res

res generales ad capitulum ad mittendi,ſicut fuit declaratum apud Tholoſam.1328. .f.℄Illis dũtaxat exceptis q rõne infirmitatis vel antiqtatis ad capitulũ venire non poſſunt.) Declaramus ꝙ illi reputandi ſunt non poſſe venire ad capitulum gñale vel prouinciale rõne infirmitatis vel antiqtatis quos prior ꝑuincialis, & diffinitores iudicauerint non eſſe potẽtes,ſicut fuit declaratum apud Valentiam 1337.

℄ 6.Item ꝙ arceãtur priores qui male combinãt fratres,& quòd ſaltẽ vna pars copulæ ſit claræ famæ,& ſufficientis ætatis, & quòd ſaltem vnus illorum ſit de lingua Patriæ, vbi hoc cõmodè poterit obſeruari.¶ Item ꝙ fratres .g. quando recedunt de capitulis per Superiores combinentur, ne vagando diſcurrant, ſed directe ad ſuos vadãt cõuẽtus. Sciãt oẽs fratres ordis nñi,ꝙ oẽs ordinatiões ꝑdictæ vim Cõſtitutionum noſtrarum habent,auctoritate Summi Pontificis, non obſtante ꝙ non habeãt, niſi præſens capitulum generale,& oẽs in fine Cõſtitutionũ noſtrarũ integre conſcribantur.

.g. ℄Quando fratres recedunt à capitulis per ſuperiores combinentur ne vagãdo diſcurrãt.) Declaramus ꝙ cum diſcurſus ĩutilis & vagus fratrum in ordinis turbationem & proximorũ ſcandalum cedat,& ex defectu indiſcrete combinatiõis fratrũ, diſſolutiones & inſolentiæ creſcant,declaramus ꝙ fratres ſine lñia magiſtri ordis non poſſunt ad capitulum generale venire, nec ad prouinciale Capitulum ſine lñia prouincialis ſub pena priuationis vocis actiuæ & paſſiuæ per vnum annum.Quãdo vero de capitulis vel de cõuentibus redeunt.debent per ſuperiores diſcrete combinari & fratres cõbinati nullo modo ſe ſeparent ab inuicem,qn ſe videre non valeant & ſibi poſſint mutuo teſtimoniũ perhibere ĩ quocũque ſint loco vel negocio. Et ſi quos tranſgredientes inuenerint,dñt acrius & ſeuerius corrigere & punire. Debent autem ipſi viatores literas teſtimoniales ſecum ferre, & præſidentes conuẽtuum ad quos declinauerint debẽt ipſas literas exigere, diligẽter inſpicere & legere q̃s ſi nõ habuerit grauiter puniantur & per vnũ annũ voce priuent,

Sicut

Sicut fuit ordinatum Pariſius. 1286.& Treueris.1299.& apud Montempeſulanũ.1294.& Placentiæ. 1310.& apud Montempeſulanum.1316.

Conſtitutiones. D. Bonifacii Papæ Noni. Cap.XVII.

DEnunciamus fœ. me. D. Bonifacium Papã Nonum, Anno Domini. 1402.Quinto Caleñ.Maii, Pontificatus ſui Anno xiii. Cõſtitutiones edidiſſe, quæ per noſtrum ordinem neq́ unt immutari, tenoris infra ſcripti. Auctoritate .a. apoſtolica, tenore præſentium, perpetua & irrefragabili cõſtitutione ſancimus ſtatuimus,& ordinamus, ꝙ de cętero perpetuis futuris tẽporibus nullus ex fratribus ordinis Prædicatorum abſq; licentia, ſeu aſſignatione capituli generalis (ſecundum morem eiuſdem ordinis) ad legendum pro forma, ſeu ad honorem magiſterii in Theologia promoueri, nec gradu huiuſmodi Magiſterii fungi poſſit, aut debeat, niſi per dictum capitulum fuerit approbatus, vel promotus. ¶ 2.Contrariũ vero faciẽs eo ipſo excõm. ſententiam incurrat. Et ſi per Capitulum prædictum reprobatus extiterit, ꝓ non Magiſtro habeatur. Conſtitutiõibus apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus prouinciarum, & locorum dicti ordinis, nec non priuilegiis & conceſſionibus apoſtolicis, in genere vel in ſpecie, quibuſuis fratribus prouinciis, ſeu locis conceſſis, ſeu factis, aut concedendis, vel faciẽdis, ſub quauis forma, & expreſſione verborum (etiam ſi de eis de verbo ad verbum habenda eſſet in præſentibus mentio ſpecialis) & aliis contrariis nõ obſtãtibus quibuſcũq;. Nos enim exnunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquàm, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

gisterij   anctit

AVctoritate .a. Apoſtolica perpetua & irrefragabili cõſtõne ſtatuimus) Declaram⁹, ꝙ per ſedẽ apoſtolicã fuit ſtatutũ & ordinatum, ꝙ nullus fratri ordinis noſtri poſſit gradũ bachalariatus aſſumere, niſi ad illum per generale capitulum fuerit promotus & aſſignatus. Nõ poſſit ẽe gradũ magiſterij aſſumere niſi per dictum Capitulũ eius lectura ſuper ſentẽtias fuerit approbata, & ipſe ad magiſterium aſſumendum fuerit licentiatus & promotus. Et ſi ſecus factum fuerit, aſſumptio talium graduum irrita erit & inanis & aſſumentes ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant. Et iſta conſtõ fuit per multa capitula generalia approbata & renouata. vcz Venetijs. 1437. Peruſij. 1477. Romæ. 1481. & Cenomanis. 1491.

¶ 3. Item ſtatuimus & ordinamus, b. quòd quorumcũq; mendicantium ordinum, fratres huiuſmodi p̄dicatorum ordinis fratres aut ſorores ſubiectas eiſdẽ in ipſorum aut dictorũ aliorum ordinũ fratres aut ſorores (etiam vigore quarũcunque literarum apoſtolicarum ſup hoc hactenus (forſan) conceſſarum, vel in poſterum concedendarum, etiam quod ad parẽ vel arctiorẽ tranſire poſſint ordinem continentium, niſi in eiſdẽ de ordinibus ex quibus recedũt & ad quos accedunt, & ad quos transferendi ſe licẽtiam obtinuerint, necnõ de præſentibus & earum toto tenore ſpecialis, & expreſſa mẽtio habeatur) recipere non poſſint aut debeãt. ¶ 4. Q̃dq; nullus ex fratribus ac ſororibus prædicatorum ordini ſubiectis, aliquem vel aliquam ex fratribus ac ſororibus huiuſmodi coram quocunq; iudice, qui non ſit de dicto ordine (ex quacunq; cauſa) cõuenire ſeu facere conueniri, nec à correctione quacunq;, ſeu aliàs ab aliquo prelato, ſeu fratre dicti ordinis, quauis occaſione appellare, aut contra eas quærelam proponere (niſi prius coram cõuentuali ſeu prouinciali priore ſeu Magiſtro, & ſucceſſiue

excommunicationis incurrunt, à qua non niſi per Papam vel magiſtrum ordinis vel per aliquẽ fratrẽ cui pdictus magiſter conceſſerit abſolui n onpoſſin..

Cõſtõ D. Alex. Pp. 6, de electione mag. ord. Cap. xviii.

DEnunciamus quòd D. Alexander Papa Sextus, ĩ capitulo generali Romæ celebrato, anno Domini 1501. Statutum & conſtitutionem fecit infraſcripti tenoris, quæ tunc & acceptata & ſeruata fuit. Volumus & auctoritate apoſtolica per præſentes perpetuis futus temporibus ſtatuimus & ordinamus, ꝙ modernus Vicarius veſtri ordinis per nos inſtitutus, & qlibet alius in ſimili caſu futuris tẽporibus per Sed. apoſt. inſtituendus, ſicut primum locum in ipſo capitulo, & vbiq; tenet, ita & inelectione ipſius generalis magiſtri primam vocem habeat, & cum duobus Prouinciali bus ĩ dicto capitulo exiſtentibus, qui diutius poſt expſ ſam profeſſionem habiti veſtri ordinis portauerũt, ad inquirendum & conſcribẽdum vota electorum ad banchum ſcrutinii electionis prædictæ ſedere debeat. Et hoc idem in quolibet vicario gñali veſtri ordĩs quẽ futuris tpibus continget ſecũdũ Conſtõnes veſtri ordinis iſtitui, volumus & ordinam⁹ deberẽ obſeruari. Nõ obſtañ. Cõſtõnibus predicti ordinis, & ordinationibus apoſtolicis, & qbuſcunq; aliis in cõtrariũ faciẽtibus.

Denunciamus .a. ❧ Declaramus, hãc conſtõnem D. Alexandri Papæ VI. in cap. gñali Romæ 1539. auctoritate D. Pauli III. non habuiſſe locum, & ab illo tempore & deinceps in electione magiſtri ordinis nunꝙ fuiſſe admiſſam neq; ſeruatam, ꝗꝗ de hoc nullæ extent authẽticæ Apoſtolicæ literæ.

Expliciũt cõſtõnes, fratrũ ordĩs pdicatorũ cũ ſuis declaratiõib⁹ ſup obſcuros & dubios paſſus cõſtõnũ correctæ, emẽdatæ, & ordinatæ p R. P. F. Vincẽtiũ Bãdellũ, & Vincẽtiũ Iuſtinianũ ſacræ theologiæ doctores & ordis pfati gñales magiſtros quorũ memoriæ ĩ bñdictione erit.

Index

Abſoluere & diſpenſare a ſuſpenſione quam incurriſſet quis in apoſtaſia ſuſcipiẽdo ordines vel celebrando diuina poſt excommunicationem, poſſunt Magiſter ordinis et prouinciales d.1.c.20.g.
Abſoluere à peccatis & cẽſuris etiam apoſtolicæ ſedi reſeruatis omnes fratres in ſuo cõuentu poſſunt priores, & in eorum abſentia ſuppriores, & vicarij. Prol.f.
Abſoluendi quoſcunq; licentiam generalem habentes etiã ab apoſtolica ſede, non propterea poſſunt abſoluere fratres noſtri ordinis.d.2.c.17.c.
Abſolui non poſſunt priores inſtante electione.P.Prouincialis, niſi ob cauſam criminis velz.d.2.c.3.7.
Abſolutũ ab aliquo officio nullus ſe declarare põt ob quãcunq; cauſam.Prol.o.
Accipere aliquid prætextu ſigilli gratiæ, vel iuſtitiæ præſidẽtibus prohibetur.d.2.c.4,7.
Acta capituli generalis legi debent cõgregatis omnibus in capitulo prouinciali per diffinitorem rationem eorũ reddendo d.2.c.5.a.
Acta cap.generalis vel prouincialis, nec magiſter ord. nec. P.Prouincialis mutet ſine neceſſitate.d.2.c.9.6.
Accuſare ſe de culpis in capitulo debẽt fratres & de quibus d.1.c.12.h,
Accuſare nullus debet aliũ de re criminoſa quam audiuit, niſi poſſit probare ꝙ non ſolum audiuit ſed etiam ꝙ ita ſit.d.2.c.9.c.
Accuſatio vnius tantum reputatur nulla.d.2.c.9.d. & nõ militatur ad capitulum.ibi.4.
Accuſet nullus de auditu, niſi dicat à quo audierit, & ille ſit præſens.d.2.c.6.3.
Accuſatus à pluribus ſingularibus teſtibus, non tñ conteſtibus põt poni ad qõnes, nõ tamen ſententialiter condemnari.d.1.c.18.g.
Accuſatus de aliquo crimine, qđ neſcit niſi ab accuſato, & accuſante, non poteſt cogi iudicialiter ad dicendam veritatem, niſi laboret infamia.d 2.c.9.d.
Accuſationes mittẽs ad cap.generale vel ꝓuinciale, ſcribat numerũ & nomina accuſantium.d 2.c.9.4.
Accuſans vel teſtis falſus legitime cõuictus, pœnã grauioris culpæ ferat.d.2.c.16.2.

excommunicationis incurrunt, à qua non niſi per Papam vel magiſtrum ordinis vel per aliquē fratrē cui p̄dictus magiſter conceſſerit abſolui n on poſſin..

Cōſtō D. Alex. Pp. 6, de electione mag. ord. Cap. xviii.

DEnunciamus quòd D. Alexander Papa Sextus, ī capitulo generali Romæ celebrato, anno Domini 1501. Statutum & conſtitutionem fecit infraſcripti tenoris, quæ tunc & acceptata & ſeruata fuit. Volumus & auctoritate apoſtolica per præſentes perpetuis futuris temporibus ſtatuimus & ordinamus, q̄ modernus Vicarius veſtri ordinis per nos inſtitutus, & quilibet alius in ſimili caſu futuris tēporibus per Sed. apoſt. inſtituendus, ſicut primum locum in ipſo capitulo, & vbiq; tenet, ita & in electione ipſius generalis magiſtri primam vocem habeat, & cum duobus Prouincialibus ī dicto capitulo exiſtentibus, qui diutius poſt expſſam profeſſionem habitū veſtri ordinis portauerūt, ad inquirendum & conſcribēdum vota electorum ad banchum ſcrutinii electionis prædictæ ſedere debeat. Et hoc idem in quolibet vicario gn̄ali veſtri ordīs quē futuris tp̄ibus continget ſecūdū Conſtōnes veſtri ordinis īſtitui, volumus & ordinam' deberē obſeruari. Nō obſtañ. Cōſtōnibus predicti ordinis, & ordinationibus apoſtolicis, & quibuſcunq; aliis in cōtrariū faciētibus.

Denunciamus .a. ✠ Declaramus, hāc conſtōnem D. Alexandri Papæ VI. in cap. gn̄ali Rom. 1539. auctoritate D. Pauli III. non habuiſſe locum, & ab illo tempore & deinceps in electione magiſtri ordinis nunq̄ fuiſſe admiſſam neq; ſeruatam, q̄q̄ de hoc nullæ extent authēticæ Apoſtolicæ literæ.

Expliciūt cōſtōnes, fratrū ordīs p̄dicatorū cū ſuis declaratiōib' ſup obſcuros & dubios paſſus cōſtōnū correctæ, emēdatæ, & ordinatæ p R. P. F. Vincētiū Bādellū, & Vincentiū Iuſtinianū ſacræ theologiæ doctores & ordīs p̄fati gn̄ales magiſtros quorū memoriæ i bn̄dictione erit.

Index

ABſoluere & diſpenſare a ſuſpenſione quam incurriſſet quis in apoſtaſia ſuſcipiēdo ordines vel celebrando diuina poſt excommunicationem, poſſunt Magiſter ordinis et prouinciales d.1.c.20.g.
Abſoluere à peccatis & cēſuris etiam apoſtolicæ ſedi reſeruatis omnes fratres in ſuo cōuentu poſſunt priores, & in eorum abſentia ſuppriores, & vicarij. Prol.f.
Abſoluendi quoſcunq; licentiam generalem habentes etiā ab apoſtolica ſede, non propterea poſſunt abſoluere fratres noſtri ordinis.d.2.c.17.c.
Abſolui non poſſunt priores inſtante electione. P. Prouincialis, niſi ob cauſam criminis vel z,d.2.c.3.7.
Abſolutū ab aliquo officio nullus ſe declarare pōt ob quācunq; cauſam. Prol.o.
Accipere aliquid prætextu ſigilli gratiæ, vel iuſtitiæ præſidētibus prohibetur.d.2.c.4,7.
Acta capituli generalis legi debent cōgregatis omnibus in capitulo prouinciali per diffinitorem rationem eorū reddendo d.2.c.5.a.
Acta cap. generalis vel prouincialis, nec magiſter ord. nec. P. Prouincialis mutet ſine neceſſitate.d.2.c.9.6.
Accuſare ſe de culpis in capitulo debēt fratres &.de quibus d.1.c.12.h,
Accuſare nullus debet aliū de re criminoſa quam audiuit, niſi poſſit probare ꝙ non ſolum audiuit ſed etiam ꝙ ita ſit.d.2.c.9.c.
Accuſatio vnius tantum reputatur nulla.d.2.c.9.d. & nō militatur ad capitulum.ibi.4.
Accuſet nullus de auditu, niſi dicat à quo audierit, & ille ſit præſens.d.2.c.6.3.
Accuſatus à pluribus ſingularibus teſtibus, non tñ conteſtibus pōt poni ad qōnes, nō tamen ſententialiter condemnari. d.1.c.18.g.
Accuſatus de aliquo crimine, qđ neſcit niſi ab accuſato, & accuſante, non poteſt cogi iudicialiter ad dicendam veritatem, niſi laboret infamia.d 2.c.9.d.
Accuſationes mittēs ad cap. generale vel ꝓuinciale, ſcribat numerū & nomina accuſantium.d 2.c.9.4.
Accuſans vel teſtis falſus legitime cōuictus, pœnā grauioris culpæ ferat.d.2.c.16.2.

Accuſans ſi in probatione deficiat, pena accuſatō debita puniatur.d.1.c.17.3.
Accuſationi, & correctioni.P. Prouincialis, profeſſi poſt triennium ab ingreſſu ordinis admittuntur.d.2.c.7.6.
Aliarum prouinciarum fratres, ſi non ſint notorij, non præficiantur conuentibus nec nouitijs, per trienniū.d.2.c.13.l
Animarum ſalutem impediunt tria potiſſimum.Prol. i.
Anniuerſaria quatuor, quo tempore & pro quibus.d.1.c.3.2
Annus probationis eſt annus integer, in quo liberum eſt conuentui receptum emittere, & recepto abire.d.1.c.14.k.nec oportet addere vnum diem. ibi.c.15.a.
Apoſtatæ ab ordine ſunt excōmunicati.d.1.c.20.j.
Apoſtatas capere, & ligare poſſunt omnes Priores, & corū Vicarij in quorū terminis inuēti fuerint, & ipſos abſoluere ab excommunicatione.d.1.c.20.a.
Apoſtatas reuocare ad ordinē debent Priores etiam aliarū prouinciarum, expēſis earundē.d.1.c.20.a. vel procurare vt denuncientur excommunicati.ibi.
Apoſtatæ vnius prouinciæ non recipiātur in alia.d.1.c.20.4.
Apoſtatæ alijs criminib' implicitis, puniantur pro eis.d.1.c.20.c.
Apoſtata reuerſus, pœnæ grauioris culpæ, & alijs ſit ſubiectus.ibi. ℭ.2.& earū moderationes.ibi.3.4.& teneat infimum locū, nec redeat ad priorē ſine diſpenſatione magiſtri ordinis.ibi.d. poſt eos tū qui diutius habitum portauerunt.ibi.e.
Apoſtatarum pœnas poſitiuas remittere poteſt prælatus nō autem priuatiuas.ibi.f.
Apoſtatarum bona ſpectant ad conuentū eorū originalē, & illum in quo erant aſſignati quando exierunt.ibi.d.
Appellationes in ordine prohibentur.d.2.c.8.3.4.5.
Appellare non licet à ſententia diffinitiua diffinitorum ibi. c.&.3.
Appellationes impugnantibus ſatisfiat de expenſis, ib.K.
Appellans ab quocūq; officio, ipſo facto eſt abſolutus ab eo ibi.5.
Appellare non licet ab aliquo prælato, niſi gradatim.d.2.c.17.4.
Aquam benedictam aſpergere debet ebdomadarius poſt cōpletorium.d.1.c.1.2.& quo ordine.ibi.k.
Aſſignationes vel mutationes fratrum vocalium nō ſunt faciendæ intra menſem à noti-

tiæ vacationis prioris. d.2.c. 16.4.& ibi.c.Item.c.2. q.

Aſſignationes in capitulo ꝓuinciali fiāt intra decē dies quos conſtitutio concedit pro celebratione capituli, ibi.c.16.d.

Aſſignatus in aliquo cōuētu dicitur proprie eſſe de illo conuentu,d.2.c.2.z.

Aſſignationem iū loco vel officio procurans vel impediens per perſonas extra ordinis obedientiam conſtitutas, pœnæ grauioris culpæ ſubijcitur d. 2.c.13.8.

Attentio in officio diuino qualis eſſe debeat.d.1.c.1.d.

B

Baccalarius nullꝰ fiat niſi ſit ſufficiens ad legendū ſolēniter ſententias in aliqua vniuerſitate,d.2.c.14.8.

Baccalarij exponi poſſunt, à ꝓuinciali, Et diffinitoribus capituli prouincialis,nō tamen habilitari ad legendum ſententias ꝑ forma & gradu magiſterij , Sed hoc ſpectat ad diffinitores capituli generalis,d.2 c.14.o.

Et Baccalaureatus gradum aſſumere non poſſunt niſi per capitulum generale ad illū promoti,& aſſignati,d.2.c.17.a.

Baccalarijs ſic promotis, & qui legunt vel ſolēniter ꝑ Annū legerunt ſententias in aliqua vniuerſitate locus datur poſt ſuppriorem,d.2.c.8.3.h. Sed habilitari vel promoueri nō poſſunt niſi Theologiæ ſtuduerint in aliqua vniuerſitate ad minus per tres annos,d 2.c.14.o,alias ſūt excommunicati,ibi.

Benedictionem in choro date q debet,d.1.c.1. i. & in refectorio,ibi.c.6. b c.

Ad Benedictiones aū lectiones inclinamus vſq; ad genua,d. 1.c 3.h,

Beneficia conſanguineis procurare nullus audeat.d.2.c.1.3.

Beneficium vel dignitatem eccleſiaſticā extra ordinē adepti,vel ad ipſa pronunciati ipſo facto ab omni præſidentia & officio intra ordinem ſunt abſoluti,d.2.c.13.5. & l.

Beneficijs habilitati, niſi renunciauerit libere,& ſine regreſſu priuati ſunt voce actiua & paſſiua,ibi.6.

Bibere qui voluerit extra horā licentiam petat,& ſocium accipiat,d.1.c.6.

Bibere poſt completorium tempore ieiunij irreligioſum , cū ſocio honeſtum.ibi.d.c.

Bona temporalia in commune habere,non repugnat perfectioni.d 1.c.14.h.

Bona omnia ſibi commiſſa fratres ad pedes prælati exhibeant,eorum diſpoſitioni relin

do.d.1.c.14.4.
Bona imobilia & mobilia quæcunq; applicata ſunt cõmunitati conuẽtui ibi.g.
Bona hereditaria fratris defuncti, ſunt conuentus illius originalis d.2.c.14.5.
Bona immobilia non hæreditaria ſunt cõuentus cuius eſt filius ibi.
Bona fratrum relicta quomodo diſtribuenda & applicanda ſunt d.2.c.14.h.
Bona relicta à Magiſtro ordinis acquiſita in magiſterio pertinẽt, proimedietate vna ad cõuentum ſuum originalem, ꝑ alia vero ad commune bonũ ordinis, d.2.c.3.l.
Botte extra ſepta mõaſterij, nõ portentur.d.1.c.10.

C

Campanam vnam habeant fratres ad omnes horas.d.1.c.1.2.m.
Campana paucis ictibus pulſet ante prandium.d.1.c.5.1.
Capitulum quotidianum, quando, & quo ordine haberi debet, d.2.c.6.2.3.
Capitulum de culpis qua ratione ſic appelletur.d.2.c.6. c. & ad minus de quindena in quindenam habeatur.ibi.a.
Qui in eo ſe nõ accuſauerint vel pœnas taxatas non fecerint non euadent culpã.ibi.c
Capituli ſecretis nullus extra obedientiam ordinis admittatur.d.2.c.7.7.
Capitulum prouinciale, quod ẽ d.2.c.7.1.a. & quando celebrari debet & a quibus, ibi.g & c.8.12.n.
Capitula prouincialia vltra decem dies nõ durẽt.d.2.c.9.g.
Capitulum prouinciale, vel generale nemo poteſt adire ſine licentia.P.Prouincialis d.2.c.16.g.
Capitulum generale de triẽnio in triennium habeatur, d.2.c.8.a.& vbi & a, quib⁹, ibi.1.
A capitulo generali ob quãcunque cauſam abſẽte Magiſtro vnus de diffinitoribus aſſumatur in Vicarium, qui locũ magiſtri teneat.d.2.c.8.b.
Capitulum generale adeundi licentiam dare poteſt ſolũ magiſter ordinis, & prouincialis illius prouincie in qua fit capitulum.d.2.c.9.a.
Capitulum generale quomodo ſolẽniter celebrari debet, d. 2.c.9.
Capitulum generale vltra ſabbatum intra octauas penthecoſtes non prolongetur niſi per vnam diem vrgente neceſſitate.ibi.7.
Capitulum gñale transferri põt de vna prouincia & conuentu ad aliam, quomodo & per

quos,d.2.c.9.7.

Capitulum generaliſſimũ,quando,& quomodo connocandum,& per quos celebrandũ d.2.c.10.1.

Cappam & caputium quando portare debemus,d.1.c.10.c.

Cappa ſit breuior tunica,& vilis,ibi.

Cappellani,D.Pape & aliorum quorumcunq; non ſunt exẽptι a ſuperioribus ordiniis d,2.c.13.k.& c.17.7.

Carceres forres & firmi ſint in quolibet cõuẽtu d.2.c.18.m.

Carceri mancipati, & arreſtati qui ſunt,ibi.

Carceri damnati qũo tractandi. ibi neq; bonis ſuis ſtatim pti uentur.ibi.

Carceri mancipatus. Vide.carnis lapſu.

Carceri mãcipatum ſiquis eduxerit,vel ad exeũdũ aut frangendum carcerem iuuerit.ex communicationem & grauioris culpæ pœnam,&c.incurrit.d.1.c.18.m,

Carnes & cocta cum carnibus non edant fratres,d.1.c.5.c.

Carnes comedere,quomodo,et vbi poſſunt fratres.d.1.c.7.b &, c. & quando eſt damnabile,ibi.d.

Carnes et cibos in quibus manifeſte apparent carnes conciſæ &c.comedere prohibent fratres,extra infirmariam, et cum prælatis & principibus d.2.c.17.c.& licet ſubditi ñ poſſint illas comedere ſine licentia,prælati tamẽ poſſunt in hoc ex cauſa rõnabili extra caſum infirmitatis diſpenſare.ibi.

De Carnis lapſu vel furto cõuictus,vel carceri mancipatus, omni voce & officio, perpetuo ſit priuatus,ſed põt reſtitui poſt triennium.d.1.c.20.h

Celebrare diuina poſt excõmunicationẽ.Vide abſoluere.

Ceremoniæ ad altaris miniſterium ptinentes addiſcantur,& ſeruentur.d.2.c.11.a.

Chorus fratrum ſic diſponatur, ꝙ fratres non poſſint videre ſæculares,nec ab ipſis videri d.2.c.1.f.

A Chori ſequela,nullus,præter actu legentes & prædicantes eſt exemptus.d.1.c.1.d.

Cimbalum pulſetur ad prãdiũ, ſi cib⁹ ſit paratus.d.1.c.5.1.

Clericis, & religioſis, & maximè prælatis dettahere prohibemur.d.2.c.12.e.

Clericum fratrem ad habitum, & profeſſionem recipere poteſt,P.Prouincialis,& cui dederit licentiam ſpecialem,& Prior conuentualis cũ aſſenſu capituli.d.1.c.13.3.

Cõbinari quomodo debẽt fratres.d.2.c.16.6. ita ꝙ ſemper ſe videre, & ſibi teſtimoniũ

prohibere poſſint.d.2.c.16.g
Comedant omnes in refectorio in prima vel ſecunda mēſa ēt priores.ēt magri,d.1.c.5.2.c.
Completorium incipi debet ſēper in choro.d.1.c.6.a.
Confeſſiones extraneorum nullus audiat niſi per examinatores approbat' in ſcriptis Et ſine licentia ſui prælati.d,2.c.12.1.2.&.e.
Confirmare Priorem conuētualem electum vel poſtulatum poteſt.P,Prouincialis.ſi ei viſum fuerit.d.2.c.2,3. ideſt ſi ſecundum rōnem iudicauerit,ita ꝙ nō ſignificatur libera poteſtas, ſed diſcuſſio rationis.ibi.i.
Et Magiſter ordinis Priorē prouincialem.d.2.c.3.8.
Confirmatio Prouincialis facta per Magiſtrum ord.tenet, ēt ſi moriatur Magiſter anteꝙ̃ cōfirmatio ad cōfirmatū perueniat.d.2.c.3.8.
Confiteri peccata frequēter debent fratres.Iuuenes quidem ſaltem ſemel in ebdomada, Sacerdotes vero quando debent celebrare,& flectant genua añ cōfeſſorē.d.1.c.14.b.
Confiteri peccata non poſſunt fratres niſi prælatis,vel alijs, de ipſorum licētia,ibi. b. nec ſacerdoti extra ordinem,niſi de licentia magiſtri ord.ibi.
Vide etiam,Abſoluendi.
Conſpirantes, coniurantes vel malitioſa cōcordia inſurgentes contra prælatum pœnam grauioris culpæ ferant, d.1.c.18.8.
Conſtitutionibus noſtris nulli addere vel detrahere licet ꝓpria auctoritate prol.1.
Conſtōnum traſgreſſio, nō obligat ad culpam ſed ad pœnā, prol.l.nec Regulæ ibi.3.
Conſtōnes fratrum prædicatorum continent ſtatuta diſcreta,& conformia fini religionis,d.1.c.15.h.& ſunt probatæ per ſedem apoſtolicā.ibi.
Conſtō non fiat,niſi per duo capitula gñalia cōtinua cōprobetur,& tertio ſtatuat,pl.6, & niſi fiat per viam inchoationis, & continuatæ confirmationis.ibi.7.
Conſtōnes quædam inuiolabiliter obſeruandæ.d.2.c.10.4. & quædam per ttia capitula mutabiles.ibi.4.
Conſuetudo traſgrediendi conſtōnes,quāuis diſponat ad cōtemptum nō tñ ē cōtemptus d.1.c.17.b. & puniri debet pœna grauis culpæ.ibi.
Contemptus eſt volūtaria, ſine cauſa cōtinuata legis traſgreſſio,ideo ſemper dannabilis, prol.n.
Contentio proterua, eſt improba & peruerſa, ſeu ſupba diſceptatio verborū cū tumul

tu.d.1.c.18.c.
Contendens prouerué cum pre lato grauiorem culpam inci dit.ibi.1.
Conuentus numerum.xij.habẽ re debet,ſed qui nunq̃ ha buerunt numerũ ſaltem ſena riũ vocalium ꝑ nõ conuenti bus habeantur & eis ſubtra hatur titulus prioratus. d.2 c. 1. c.
Cõuẽtus tenetur fratribus no uis domibus deputatis quã tum ad ſuffragia,& illi vicif ſim conuentui.d.2.c.1.1.
Conuentus alicuius dicitur.cu ius eſt filius,d.1.c.7.3.
Cõuerſum non recipiat.P.Pro uincialis ad habitum,niſi de aſſenſu prioris & duarũ ter tiorum conuentus pro quo eſt induendus.d.1.c.13.3.
Conuerſum non recipiat con uentus abſq; licentia. P.Pro uincialis.ibi. & recipiatur in capitulo clericorum.bi.b.
Conuerſi vocant̃ ad opera cor poralia, ideo ad eorũ recep tionem requiritur ætas pro uectior.d.1.c.13.1.
& ideo occupentur, & addiſ cant aliquam artẽ.d.2.c.15.a
Conuerſorum indumenta qua lia & quæ ſunt ibi.
Non tenentur ad horas cano nicas,ſed pro eis dicant cer tum numerum pater noſtri, & quoties illa dicunt pro ho ris toties dicere debent Aue Maria d 2.c.15.a,
Conuerſi ad clericalem habitũ tranſlati non habent locum niſi a tempore quo habitum clericorum ſuſceperunt.d.1. c.13.k.
Conuictus etiam dicitur q̃ pec catum ſuum prælato fatetur coactus.d.1.c.18.g.
Conuictus,vid.Carnis lapſu
Corrigẽdi poteſtatem præſiden tes habent ſuper omnes fra tres,qui in eorũ terminis de liquerunt.d.2.c.13.2.
Corripere & punire delinquen tes poſſunt prælati ſecũdum conſuetudines approbatas, Rimulis & apicib⁹ iuris poſt habitis.d.1.c.18.m.&.d.2. c.8.d.&.c.17.6.
Crimen fratri vel ordini falsò imponens, propter quod car cerem mereretur,carceri ad iudicatur.d.1.c.18.5.
Crimen capitale eſt peccatum mortale,quod in committen te inducit infamiam,& ꝑ ta li indicit̃ pœna grauioris cul pæ.d.1.c.18.c.
Culpas proprias leues aut gra ues accuſare debẽt fratres in capitulo.alias incurrunt pœ nã inobedientiæ.d.1.c.17.c.
Culpa leuis aut grauis in cõſtõ nibus incurritur,d.1.c.16.a,
Quæ de ſe culpa ſunt,poſita ẽt in conſtõnibus duplicem pœ

ſiam merentur.d.1.c.17.a.
Culpam ſuam vel alterius de fendere.
Culpam præteritam, p qua qs ſatiſfecit impioperare.
Contendere cum fratribus in honeſtè coram ſæcularibus grauis culpa conſtitutionum eſt.d.1.c.17.1.
Curam vel anctoritatē dare cui quam extra ordinē ſuper con uētus vel fratres ordinis,nul li præſidenti licet.d.2.c.1.9. Item.&.
Curiam nullus adeat ſine licen tia magiſtri ord.d.2.c.13.3 f.

D.

Debita contrahere fratribus in hibetur.d.1.c.14.f.
Debita conuentuum & prouin ciarum cum rōnibus debito rum ſcribantur capitulo d. 2.c.7.b.
Declarare ſeipſum abſolutū ab officio nullus poteſt, ob quā cūq; cauſam, Prol.o.
Defunctorum officium, & ſuf fragia,qui tenentur dicere.d. 1.c.1.c.
Denūciare prælato poteſt quis quod vidit, vel audiuit, d.1. c.17.3.
Depoſitum cuiuſcunq; nullus accipiat,niſi in communi de poſito, ſub pœna grauioris culpæ, d.1.c.14.b, & d.2. c.13.1.
Diffinitores capituli prouincia lis quando & quomodo eli gendi.d.2.c.5.1.2.& b.& per totum.
Diffinitoris capituli generalis electio ad quos ſpectat.ibi.c. & ipſe.& ſocius ſolum de ſu is puincijs aſſumā.ibi.4.d.
Diffinitor qui in aliquo capitu lo diffiniuit,non pōt,in alio capitulo immediate ſequen ti ad idem officium aſſumi ibi.e.
Diffinitio in capitulo generali quando ſpectat ad electorem d.2.c.8.l.
Diffinitores capituli prouincia lis,quomodo diffinire debēt d.2.c.7,3.exceſſus prioris p uincialis audiant,& incorri gibilem ſuſpendant, & aliū ſubſtituant.ibi.3.
Eorum authoritas vltra decem dies nō extenditur.d.2.c.9.g
Diffinitor ſuperſtes quis dicat, d.2.c.4.d,
Diffinitores capituli gñalis ple nariā hñt ptātem.d.2.c.8.3,
Exceſſus magiſtri corrigāt & ſi opus fuerit eum deponant ibi.3.& 6. Loca tenere inci piāt Dominica intra octauas aſcenſionis.ibi.8. Eorum au thoritas incipit in vigilia Pē thecoſtes.d.2.c.9.1. & nō p longetur vltra ſabbatum in tra oct.Penth.niſi p duos di es ad plus.ibi.7.

Diſpenſandi cum fratribus ſup cōſtitutiones facultatem habet prior, in his præſertim q̄ ſtudium vel prædicationem aut animarum fructum impediunt. prol. 2.
Diſpenſare, et ad diſpenſationē compellere quomodo pōt p̄latus. ibi. f.
Diſpenſare in ieiunijs, an cū toto conuentu vel cum aliquibus poſſit prælatus, Prol. g. Et ob quam cauſam, ibi. h.
Diſpēſare i officio diuino quomodo poſſunt prælati. d. 1. c. 1. e.
Diſpenſare de carnib⁹ comedēdis. d. 1. c. 7. b. & c. 17. c.
Diſpenſationibus vtantur priores, ſicut fratres cæteri, pl. 2. & tunc intelliguntur diſpenſari qñ diſpenſationibus vti iudicauerint expedire, ibi. k.
Diſpenſatores alienarum rerū, & teſtamētorum executores non ſint fratres, d. 2. c. 13. 1. abſq; licētia ſuperiorū, ibi. b.
Doctor nullus fiat niſi ſit ſufficiens, d. 2. c. 14. 8. & quæ ſufficientia requiratur, ibi. 9.
Sancti Dominici prærogatiuæ ſpeciales, d. 1. c. 15. e.
Domus nulla concedatur niſi à Prouinciali vel Diffinitoribus capituli prouincialis fuerit poſtulata, d. 2. c. 1. 1.
Domus non transferatur de pouincia ad prouinciam, niſi p tria capitula fuerit probatū, d. 2. c. 1. 3.
Domos mediocres habeamus, nec in eis fiant curioſitates, ibi. 3.
Domus conſtruendæ formula fiat cum maturo conſilio peritorum in arte, quam nulli tranſgredi liceat, ibi. 5.
Dormiant fratres ſuper ſtramina & ſaccones laneos, & cincti & cum caligis, d. 1. c. 9, nō ſuper culcitrā nec extra dormitorium, niſi &c. ibi. c.
Donare nō poteſt religioſus de quibus de cōceſſis ſibi ad vſū nec eleemoſinam facere, nec de eo quod per induſtriā acquiſiuit, nec de bonis paternis, quando ſibi cōmitterent ad vſum vel curam, d. 1. c. 14. c.
Donationes vel alienationes notabiles de rebus cōuentus in ordine ſiue extra ordinē facere non licet prioribus aut vicarijs vel ſocijs priorum ad capitula generalia vel puinicialia, d. 1. c. 14. g.

E.

Eccleſiæ quibus eſt annexa cura animarum non recipiātur d. 2. c. 1. 3. poſſumus tñ ex priuilegio ſpeciali eas, & alias recipere, ibi. a.
Eijciat nullus cū habitu ord. niſi a Magiſtro ordis vel gñali capitulo, d. 1. c. 19. 2. & a.

Eiectus vel ex pulſus ab ordine adhuc eſt illi ſubditus quouſq; tranſierit ad alium ordinem & in eo fecerit profeſſionem,ibi.b.
Electionis canonicæ decem cōditiones,d.2.c.2.a.
Eligere vel poſtulare non poſſunt fratres niſi amoto vel abſoluto eo q præeſt, neq; ſub conditione,ibi.a,
Electio priorum pertinet tantū ad pñtes i cōuentu quāmuis nō ſint in capitulo aut loco electionjs,ibi.q.
Electores extra conuentum & intra dietam debent vocari ad electionem,ibi.q,
Elector debet eſſe in ſacris ordinibus,& non irregularis,d.2 c.2.b.& poſt quatuor annos à profeſſione,Tranſlatus vèro de habitu cōuerſorum ad clericalem, poſt annos qnq; à recepto habitu clericali,d, 2.c.2.o. Item c.7.f. Quū autem de aliena prouincia admittitur,poſtquàm per annū continuum in illa prouincia aſſignatus moratus fuerit. Et intelligit continuata aſſignatione,d.2.c.2.p.
Electionis modus triplex, d.2. c.2.1.
Electionis forma & modus poſt concilium Tridenū.ibi.l.
In Electione ſufficit vt fiat collatio numeri ad numerū ad hoc vt formetur decretum, ibi.f.
Electionis decretum formari debet publicato ſcrutinio in electione omnium noſtrorum prælatorum,ibi.h,
Electionis decreto formato,nō pōt alia electio fieri,nec aliđ decretum formari ſub pœna priuationis vocis actiuæ & paſſiuæ,ibi.f,
Electus debet habere maiorem partē vltra medietatem, ibi. b,Item,c.5.a,
Electiones vel poſtulationes p canonicis haberi poſsūt à cōfirmatore, dummodo maior pars vltra medietatem cōſenſerit,aā publicationem ſcrutinij,ibi.4,
Electionis defectus ſupplere intelligatur confirmator quando ſine clauſula diminutiua confirmat electionem,ibi.4.
Electo nullum ius acquirit per electionem,d.2.c.2.1,
Electus quantūcūq; confirmet, & precepto arctetur ad acceptandum,nunquàm tñ eſt ꝑlatus,niſi acceptet ibi.i.
Electio canonica ſi caſſari debet,p verbū (Caſſo) irritet, alias electio ſequēs nulla erit d.2.c.2.i,
Electione rōnabili cā caſſata, ñ poſſunt fratres eligere vel poſtulare illum , q in ea electus vel poſtulatus fuerat, ſine li-

[fr]eentia prouincialis,aliàs poteſtas prouidendi ad ipſum deuoluetur.ibi.
Electio deuoluitur ad puincialem,ſi intra menſem non elegerint,hoc eſt nullum actum eligendi fecerint,d.2.c.2.m.
Electione ad prouincialem deuoluta,debet prouincialis intra tres menſes puidiſſe,ibi,
Electio confirmata alicuius literas habentis à Magiſtro ordinis ꝙ non poſſit cogi ad prælaturã,ſufficit vt caſſetur nec requiritur vt abſoluatur electus,d.2.c.2.i,
Electio Priorisſarum monaſteriorum quomodo faciẽda d.2.c.1.e,
Electione Prioris puincialis inſtante,non fiant fratrum mutationes,d.2.c.3.h.& dicim⁹ eam inſtare quando prouincia non habet eum præſentẽ vel abſentem,d.2.c.3.7.
In ea recipere debent vota,tres priores antiquiores in habitu ordinis,d.2.c.3.g,
Electio,P. Prouincialis quando ſpectat ad capitulum prouinciale,d.2.c.3.3, & ad quos determinate,ibi.ſ.
Eligẽdi magiſtrum ordis mod⁹ & forma,d.2.c.4.b,
Electio Magiſtri ordis ad quos ſpectat & quo modo,& qñ. d.2.c.4.a,
Electores Magiſtri,q eſſe debẽt qñ inſtaret electio,nec ſuppeteret tempus illos eligendi, d.2.c.5 5.6,
Electio Magiſtri ordinis, ſemp fit cõis puincialibus & diffinitoribus,d.2.c 8.10,
In electione electorum Prioris prouincialis, prior cõuentualis habet primam vocem, d. 2.c.3 e,
Electioni ſocij Prioris ad capitulum prouinciale intereſſe, nõ debẽt priores nec ſe intromittere de ea ibi.f,
Ad electionem prælati vel alterius officialis inducens ſi deprehendatur,pœna grauioris culpæ puniaẽ,d.1.c.18.f.
Epiſcopatum vel Archiepiſcopatum acceptans ſine licẽtia P.Prouincialis priuatus ẽ ſuffragijs & beneficijs ordinis, d.2.c.13.3,
Epos ordinis admoneant puinciales in prouincijs ſuis vt in veſtibus ieiunijs,&c.conforment ſe ordini alioqui reuocent ſocios illis datos, d. 2. c.13.K,
Equitantes ſine licentia & magna neceſſitate,acriter & grauiter puniantur,d.1.c.17.c.
Egrediens ab ordine per ſe ſi ſtatim redeat, non eſt iudicandus apoſtata,debet tamẽ abſolui,& ad gratias ordinis reſtitui ad cautelam, d. 1. c. 20. 2,

Examinatores recipiendorum, eligantur communi conſenſu capituli d. 1.c.13.1. qui & quales eſſe & de quibus exã minare debent, ibi.b.
Et per duos menſes ante profeſſionem examinent eos, & de quibus, d. 1.c.14.8.
Excommunicatio latæ ſententiæ in conſtõnibus, & alibi non intelligitur niſi vbi explicite & verbaliter exprimitur, Prol.3.
Excommunicationis ſentẽtiam à quocunq; iudice noſtri ordinis retilatam ſciẽter incurrens, pœnam grauioris culpe & carceris ferat, d. 1.1 c.18.5
Exemptionem à prælato via nõ iuridica procuratoris grauiotem culpam incurrit, d. 1. c.18.1.
Extra ordinem reuelans crimina fratrum &c. d. 1.c.18.5. Et d. 1.c.8.9.
Extra ordina exiſtentes qualitercunq; non ſeruantes ordinis auſteritates in victa & veſtitu, ſuffragijs, & beneficijs ord. ſunt priuati, d.2.c.13.4.
Extra ordinem officiantes nec cellam, nec vocem habent in ordine ibi. l. Et ſi ad ordinẽ redierint non habeant aliqđ ꝑlationis officium intra decennium, ibi,

F

Fabrica aut conſtructio notabilis nulla fiat ſine licentia, P. Prouincialis, & conſilio, & de aſſenſu patrum, d.1.c.1.5.
Facinoroſis & delictis maioribus implicitis, pœnas extra ordinarias liceat adhibere. d.1.c.18.m,
Familiaritatis male notabiliter ſuſpectus, admonitus & non correctus &c. tanquam ſouiſtus habetur, d.1 c 18.7,
Fratres minores, corde, ore, & opere diligendi, & humanæ ſuſcipiendi, d.2.c.13.3 h,
Furtum committens, Rem ſibi prohibitam recipies, aut collatam celans grauiori culpæ ſubijcitur, d. 1.c.18.1.4.
Furtum. vide carnis lapſu.

G

Genuflexi proſternãt ſe fratres ſuper formas, quando, & ad quæ, d.1.c 2.1.
Genuflexio duplex, & quando & quæ fieri debet, d.1.c.2.b.
Grammaticam neſciens non fiat ſubdiaconus, nec diaconus nec ſacerdos, d.2.c.14. Nec confirmetur in Priorem d.2.c.2.3.
Gratijs ordinis priuari quid importat. d.2.c.13.m,
Ad Gratias ordinis reſtitui, Vide Egrediens ordinem.
Gratiæ per Magiſtrum ordinis conceſſæ, ipſo mortuo durãt

donec renocentur,d.2.c.9.c.

Grauioris culpæ pœnæ, q̃ ſunt d.1.c.13.1.2.3,

Grauioris culpæ pœnis obnoxij,non poſſunt in alia ꝓuincia abſolui, etiã ſi in ea ſint aſſignati,d.2.c.13.d,

H

Habitum clericorum ſi nobilis laycus ignarus literarum recipiat,non tenetur ad horas canonicas,nec poteſt vti gratijs clericorum,d.2.c.15.b.

Habitum dimittens in publico dando operam rei ſibi illicitæ,puta ludendo ad pilã vel ad figendum palum peccat mortaliter,d.1.c.20.a,

Qui Habitum dimiſerunt de licentia ſedis apoſtolicæ, aut non recipiãtur,aut cum examine proceſſus,d.1.c.20.b.

Homicidium,concubitum contra naturam, propinatum venenum committẽs,perpetuo carceri eſt addictus, d. 1 .c. 13.9.

Horæ canonicæ,quãdo & quomodo dicendæ, d.1.c.1.d. & f.& qui eas dicere tenent, & qualiter,ibi,

Horarum canonicarum duo ſigna qualia eſſe debent.d.1.c. 1.a.

Hoſpites vbicũq; fuerint delinquentes,corrigi, & caſtigari poſſunt & debẽt à præſidente illius loci,d.2.c. 13.d.

I

Ieiunare quando & quomodo debent fratres,d.1.c.4.1.2.

Ieiunio diſpenſare,ibi,a.& d.

Ieiunia non ſeruantes,quando ſunt in contemptu,ibi.d,

Illegitime natis quid prohibitũ ſine diſpẽſatione.d.1.c.13.n

Inclinatio quotuplex,& q̃uãdo fieri debet,d.1.c.2.a.

Inclinare profundè.ibi.1.5.

Inclinare vſq; ad genua.ibi.2.

Inclinare caput deuoti⁹ ibi.3.4

Incorrigib.expelli ꝑt d.1.c.19.b

Infamia exiſtẽte cõtra aliquẽ cũ teſtimonio ſeculariũ,põt ille poni ad q̃ſtõnes, & tenet reſpondere,& dicere veritatẽ. d.1 .c.18.g.Item d.2.c.9.c.

Infamatus de vno crimine ingri ꝑt de eo,ñ tñ d' alijs quorũ ñ ẽ accuſatus nec infamatus.d. 1.c.18.g.&.d.2.c 9.d.

Infirmi procurandi ſunt,vt citius releuentur.d.1.c.7. 1

Inq̃ſitiõis offm̃ cur cõmitti, & qualis debet eſſe Inquiſitor. d.2.c.12.b.

Inq̃ſitores ñ magiſtri tenẽt ꝓmũ locũ p⁹ ſuppriorẽ & baccalaureos,ĩ ſuo cõnẽtu,d.2.c.8.h

Inq̃ſitores noſtri ñ ꝓcedãt cõtra fratres minores, nec minorũ, cõtra fratres nr̃os,d.2.c.18.ſ.

Interꝑtatiõi vel declaratiõi magiſtri ord.vel cap.gñalis ſtandũ ẽ ĩ dubijs cõſtõnũ,Prol.q

Itinerãtes,ẽt ꝑdicãdi cã,pecuniã

& munera ñ portēt, excepto victu,& neceſſarijs idumētis d.2.c.13.1. .. Aurū & argentū ñ portēt,ſine licētia. ibi a. Et ſint cōtēti offō eccleſiarū ad quas declināt.ibi.2.& deferāt literas teſtimōiales,ibi.c
Itinerātes abſolui pñt ab oibus peccatis & caſibus &c.p priores & eorū loca tenētes ī ſuis conuentibus,d.2.c.13.c.
Iēs ad puinciale ſine licētia ſui prioris,vel ad Magiſtrū ord. ſine lnia ſui puīcialis,ſi ñ vadit recto tramite ſed vagādo Apoſtata hr,ibi.g.vel alias à cōuētu recedēs,puniaē,ibi.K
Iudicē extra ordinē adire cōtra fratres ordinis nullus frater, poteſt,d.2.c.18.4.
Iuramēto aliqd aſſerere vel negare,vt fit loquendo,leuis culpa eſt,d.1.c.16.5,
Iuris ordie poſtpoſito,iuxta cōſuetudines approbatas & ordinis inſtituta procedere poſſunt prælati in correctionib⁹ fratrum,d.2.c.17.6.

L

Lectores principales deſignanē, noie publici doctoris, & debēt īſtitui p puinciale,& diffinit.ca.puicialis,d.2.c.14.n.
Legata repetere vel exigere non debent fratres litigādo in curijs & palatijs,d.2.c.12.d.
Leproſi intra ſepta ſui conuentus procurentur,d.1.c.7.3.
Letaniæ qñ & qūo dicēdæ ſunt d.1.c.1. e,
Librorum certus vſus, nulli detur,d.2.c.14.4.
Libri ord.ñ vēdanē niſi pciū eorū i alios lib.cōuertaē. ibi. q.
Lniam acceptādi dignitatē vel pſonatū īfra epalē, ñ cōcedāt pores aut vicarij.d.2.c.13.7.
Lineis ad carnē ñ vtanē fratres, ēt ī ifirmarijs,liteaminib⁹ tñ ibidē vti poterūt,d.1.c.10.
Lineis ad carnē vti, videē obligare ad culpam ibi.b.
Literas ſine lnia mittere vel ſibi miſſas legere,ēt nō ſigillatas, aut memorialia, ñ poſſūt fratres,d.1.c.17.d,
Lrarū cōium ſubſcriptiones fiant ſubſcriptoribus ſimul adunatis,&vidētib⁹,& itellgētib⁹qd ſubſcribūt,d.1.c.18.p
Lras Mag.or.vel priorū puiciāliū falſificātesvel eis ſciēter vtētes grau. culpe ſubiaceāt. ibi.4
Lras ſine lnia mittere vel legere,lites ad inuicē hēre,loq ſolū cū ſola fœmina ñ d' honeſtis gra.cul .ē,d. 1.c.17.1.& 2
Litigātes cōtra Dioceſ.ſine lnia legitima & vrgēti cā gra.cul. ſubijciuntur,d.2.c.16.2.
Loca & domos de nouo recipe, ñ poſſum⁹,abſq; ſpāli lnia ſe. apoſt.de iure cōi, ſed de ſpāli priuil.ord. herem.& minim. poſſumus d.2.c.1,a.cū moderamine concilij Tridēñ.ibi.

Ad loca alia de lnīa trāſlati, libros et paramēta priorū locorū trāsferre poſſum⁹, d 2.c.1.a
Loca & domos de nouo recipe nemo p̄t ſine lnia Gnalis ca. aut Magiſtri ord.d.2.c.1.a.
Loca & domus nō recipiant̄ nimium vicina alijs locis neq; cū grauibus cōdōnibus, ibi.
Loca & domos à ca.gnali petētes puinciæ, noīare debēt ciuitates & oppida i qb⁹petū, nec petāt niſi p pitos iformate an poſſit edificari cōuētus, ibi.c.
Locis nouis aſſignati fratres ad illa pertinent exceptis ſuffragijs, & non aſſignentur leues aut diſcoli, ibi.b.
Locū Nole cedere debēt in refectorio p̄ſidentes puinciali alterius puinciæ, d.2.c.13.g,
Locū ſup oēs fratres puinciæ tenere debent puinciales abſoluti in ſua prouincia, & qualiter, d.2.c.8.f.
Loq in capitulo duabus tm̄ cauſis poſſunt fratres, d.2.c.6.3.
Loquendi licentia ſpālis qn̄ intelligitur peti, d.1.c.12.a,
Loq̄ndi in menſa lniam, qs dare poteſt, ibi.d.&.c.

M

Magiſter ordinis electus eo ip̄o curā aiarū oium fratrū ord. hēt, & libere gerit, d.2.c.4.c.
Et p̄t abſoluere &c.nō tñ gnale ſtatutū mutare, licet poſſit in eo diſpenſare, d.2.c.9.f,
Circa Mag.ord.elect. ordinata, & ſtatuta ſeruare tenenē oēs frēs ſub pœ.excōis, d.2.c.4.i.
Et lniare p̄t puincias ppinquas cap.gnali ne teneant̄ ad capitulū puinciale in anno capituli generalis, d.2.c.8.n.
Magiſtrū ord.d̄ponere pn̄t diffinitores certis cauſis, d.2.c.8.e.
Magiſtri ordinis ceſſio non admittat̄, niſi in caſu, d.2.c.8.7.
Magiſter ord.abſolutus locum ſuper omnes habet, ibi.
Magiſtri ord.obitus qūo & à q̄bus nūciari debet, d.2.c.4.1.
Magiſterij in Theologia gradū nullus aſſumere poteſt, niſi p capitulnm gnale ad illū fuerit pmotus, & eius lectura fuerit approbata, d.2.c.17.a.
Et niſi ſit ſufficiens, & ætatis 30 annorum d.2.c.14.8, & niſi legerit p quatuor ānos in aliqua vniuerſitate ſub pœna excōis, & priuationis gratiarū, & bn̄ficiorū ordis, ibi.10.
Magiſtri in theologia, quē locū habere debent, d.2.c.8. g. & quomodo nominari, ibi.
Mala de fratribus & ſororibus dicere, Malitioſè verba iniurioſa in illum à quo proclamatus eſt euomere.
Mendacium de induſtria dicere. Murmurare puictu & veſtitu, aut alia re, grauis. culpa eſt, d.1.c 17.
Manus violentas in prælatum

iniiciēs,aut lætaliter vel grauiter percutiens vel hmōi fieri faciēs grauiori culpæ ſubijcitur,d.1.c.18.4.
Beatæ Mariæ Virgini ſolus ordo prædicatorum profitetur pluribus rōnibus,d.1.c.15.d
Matutinas,Miſſam,& horas canonicas ſimul audiāt fratres, d.1.c1.1.
Matutinæ de beata virgine quomodo dicendæ,ibi.6.
Mendicantium noīe intelligit conſtō, eos qui mēdicare cōſueuerunt quāuis aliquas exiguas habeāt poſſeſſiones, d.1.c 13.l.d.2.c.17.b.
Menſæ primæ vel ſecundæ omnes interſint,vt non fiat tertia d.1.c.5.2.
Minima quæ dicantur in cōſtitutionibus Prol.d. & eorum neglectus qn̄ culpabilis, ibi.
Minutio,quando & quomodo fieri poteſt,d.1.c.8.
Miſſam conuētualem omnes audire debent,d.1.c.1 d.
Miſſas pro defunctis,30 qlibet ſacerdos,20, qlibet conuentus celebrare tenetur, quolibet anno, & tres ꝑ quolibet fratre ſui cōuēt⁹,d.1.c.3,&c.
Miſſarum numerum nō admittant fratres,quomodo intelligitur,ibi.8,
Monaſteria monialium noſtrarum nullus ingredi poteſt ſine licentia Magiſtri ord.d.2.c.1.c.& c.17.7.c.
Monaſterijs deputati collegialiter fratres,non ꝑtinent ad alium conuentum niſi quātum ad ſuffragia, & de bonis eorum,P. Prouinciales diſponāt iuxta conſtitutiones,d.2 c.1.c.
Monialium curam recipiat nullus abſq; licentia magiſtri ordinis,Receptas vero Magiſter ord.& priores Prouinciales regere gubernare & dirigere iuxta cōſtōnes,d.2.c.1.e
Monialibus & beghinis ſpeciales cōfeſſores diſcreti,& maturi deputētur,ibi.e,
Mulieres ingredi in conuētum non permittuntur, d.2.c.1 f,
Mulierum,præſertim trium generum cōuerſatio & familiaritas fugiēda,multis rōnibus d.1.c.18.o
Mulierem tondere induere, & ad profeſſionem recipere ꝓhibentur fratres.d.1.c.13.5,
Munuſcula à mulieribus nō recipiāt fratres nec dent maxime confeſſores,d.2.c. 13.2.

N

Nolam refectorij pulſet prior, d 1.c.5.1.& ſtando,ibi g,
Nolæ locū cedat p̄ſidēs, ꝓuinciali alteri⁹ꝓuīcie,d.2.c.13.g
Nouitijs aſſignetur tempus probationis,d.1.c.13,2.
Nouitiorum congregatio,quot habere debet,ibi o,

Nouitiorum Magiſter qualis eſſe, & quæ eos docere debet,d.1.c.14 a,
Nouitij miſſi ad alios conuentus profiteri debent pro conuentum in quo receperũt habitum,& ab eo prouideri,d. 1.c.13.5
Nouitiorum confeſſiones añ pfeſſionem fiant,d.1.c.14.4,
De debitis ſe expediant,& omnia ſua ad pedes prioris ponant, ibi. . & ab eis vel eorũ parẽtibus nihil præter victũ & veſtitum recipiatur,ibi.m.
Nouitijs ante quintum decimũ annum receptis ſuperaddantᵉ tres menſes in profeſſione, d.1.c.14 9,
Nouitijs profitentibus proteſtetur prælatus,ꝙ profeſſiõ obligat eum nõ ſicut hodie hic vel ibi ſeruatᵉ,ibi 1o.
Nouitios recedere volẽtes nullus retineat, ibi 7,
Nouitij recedẽtes,niſi itra octo dies redierint, pro retatatis ab ordine habeantur, ibi u, & ſi redierint annus ꝓbationis cõputetᵉ à die redit⁹,ibi,
Nouitiorum bona,quæ prouectioris ætatis detulerint ad cõuentũ recipiantur in communi depoſito, nec alienentᵉ ante profeſſionem, etiam de ipſorum licentia,ibi.m,
Nouitiorum renunciatio ſeu teſtamẽtum fiat de licentia epiſcopi,& non niſi p duos mẽſes ante profeſſionem,ibi,m,

O

Obedientiæ votum eſt inter alia vota principalius & eſſentialius religioni,d.1.c. 15.c,
Obedire teneᵉ ſubditus in dubijs.prel.f, Et in oibus qñ, & quomodo,d.1.c.15.k,
Obedientiæ voto cõtrafacit qs quatuor modis,d.1.c.14 d,
Obedientiam ſibi vel alij iniunctam,reuocare aut aſſignationem impedire,vel habere p perſonas extra ordinem quærentes,in grauioris culpæ penam incidunt ipſo facto,d.1 c.13.8 ibi,n,
Obligantes ſe obſequijs cuiuſcunq; ad legendum vel prædicandum &c.abſq; licentia ſui plati,puniantᵉ,d.2.c,13.k
O creas & chirothecas portare poſſunt equitãtes,d.1,c.1o.d
Officium diuinum ſecundũ ordinationem magiſtri Hũberti ſeruari debet,d.1.c.1.6,
Officium diuinum mutare, qs & qñ poteſt.ibi,l.
Officij diuini maior & minor ſolennitas,ibi,g,
Officium Beatæ virginis quãdo dicendum,ibi,c,
Officium defunctorum qui tenentur dicere,quãdo & qũo ibi.e,

fratres etiam in depoſito, niſi ad certos vſus de prælatorum licentia, nec vltra duas noctes ibi e,
Pecuniam colligere in prædicationibus, non expedit pluribus rationibus, d.2.c.12.g.
Pelliceis coopertorijs non vtantur fratres niſi in infirmarijs nõ tamen pellium ſyluestriũ d.1.c.10,
Pœnis quibuſcunq; præter excommunicationem latæ ſententiæ nullus ex conſtitutione, vel præcepto ſuperiorum ſit ſubiectus, niſi ſuperueniat declaratio ſuperioris in particulari reſpectu huius, pl.3,
Pœnis grauioris culpæ & carceris nullus puniatur niſi confeſſus, aut conuictus, & inſcriptis, ibi.4,
Pœnas ferre recuſans & culpas admittere non timens eijciatur, d.1.c.19.1 2,
Pœnas poſitiuas & priuatiuas confeſſi vel conuicti remittere quando & quomodo põt prælatus, d.1.c.18. i,
Percutiens aliquem aliquo inſtrumento enormiter, ſequeſtretur, & pœna grauioris culpæ ſaltem duobus menſibus itegraliter puniaẗ, d.1.c.18.d
Pertinere aliquem fratrem certo conuentui non poteſt determinare Prior prouincialis niſi per ſimplicem aſſignationem, d.1.c.19.h,
Petitio ñ offeraẗ cap ꝓuinciali niſi à cõuẽtu, nec gñali, niſi à cap. ꝓuinciali fuerit approbatã. d.2.c.7.7,
Pictantiam habeant fratres, & non mittãt alteri ſed ſibi datã dare poſſint à dextris & ſiniſtris, d.1.c.5.2.f,
Pontificem ſummum publicè vel in prædicatione diffamãs carceri mancipetur, qui vero id priuatè fecerit, pœnã grauioris culpæ ferat, d.2.c.16.1
Poſſeſſiones, & redditus non recipiũtur, d.2.c.1.d, Habere eas in communi bonum eſſe ꝓbatur, & ex cõcilio Tridẽ. cõcediẗ, ibi. Itẽ d.2.c.10.a
Poſtulatio Priorum prouincialium vel conuentualium, ꝑter electionem cõceſſa ꝑ literas apoſtolicas, d.2.c.3.d,
Practicas pro electionibus facientes, & prece minis, aut ꝓmiſſis ad eligẽdum inducentes, omni voce ſint priuati, & alijs pœnis puniantur, & qui hæc ſciuerint & non reuelauerint, d.2.c.2.q,
Præceptum in regula conſtitutionibus, & ordinationibus prælatorum nullum, niſi qđ de natura ſua eſt, ratione triũ votorum, vel diuinæ aut eccleſiaſticæ legis, aut vbi exprimitur, per verba in virtute ſanctæ obediẽtiæ, prol.4

Præcepta obligantia ad mortalem culpam facere poſſunt p̄lati,non tamen de facili debent,prol.m,
Præcepta in ſcriptis facta cenſeantur ſine ira facta,ibi. ſ,
Præceptorum,& obediētiæ ſuperiorum,ſcienter tranſgreſſoribus,imponi debet,pœna grauioris culpæ,d.1.c.18.a.
Prædicatoris,tres conditiones, d.2.c.12.a,
Prædicator ſuper ſocium nullā iuriſdictionem habet,ſed ſolā ſuperioritatem,d.2.c.12.f,
Prædicare aut quæſtum facere in terminis alieni conuentus aut prouinciæ, non poſſunt fratres abſq; licentia prioris prouincialis vel conuentualis loci,d.2.c.13.g,
Prædicatoris generalis partes, & munia,d.2.c.16.e,
Prædicatores generales à qbus inſtitui debent, & vbi fungi poſſunt offō ſuo,d.2.c.7,1.b & quot eſſe poſſunt in vna p̄uincia,d.2.c.16.ſ,
Prædicatorum & confeſſorum examinatores in vna quaque prouincia ſint, abſq; approbatione quorum nullus prædicet ēt in villulis,neċ cōfeſſiones audiat,d.2.c.12.i,
Prædicare nullus audeat extra clauſtrum & fratrum conſortium infra 25 annos,ibi 3,
Prædicatores nō procurent colligi pecunias,nec quæſtus faciant ſine licentia Magiſtri ordinis, ibi ſ,
Præiudicium non faciant p̄uinciales diffinitoribus nec cōtra in diffinitionibus capitulorum generalium,d.2. c. 8. 11.m.
Prælatus,qs dicatur, prol.e,
Prælatus in ſuo conuentu diſpenſare,& ad diſpēſationem compellere poteſt,ibi. f.
Prælatos eccleſiæ venerari, & eorum famam fratres defendere debent,d.2.c.16.a.
Primam vocem in electione habere dicitur ille qui in ſcrutinio pronunciatur primus nominaſſe electum,d.2.c.2.g,
Priores eligi non debent qui neſciunt competenter proponere verbū Dei,& non poſſunt ſequi chorum,dormitorium refectorium & communia p̄ut decet,d.2.c.2.n,
Priores electi vel poſtulati confirmentur à priore p̄rouīcia li ſi ei viſum fuerit,ibi,3,
Prior confirmatus,nō poteſt anteq̄ conuētum adierit remouere ſuppriorem ab officio ibi,t,
Priorē non eſſe priorem aſſerēs, vel ab eius obedientia ſe ſubducens pœnam incurrit grauioris culpæ,d.1.c.18.c,
Priores ſubsūt obediētiæ p̄ſidētiū vbi ſūt hoſpites,d.2.c.13.g

Priores abſoluti pertinent ad il los connentus vnde fuerunt aſſumpti,d.2.c.2.y,
Prioriſſæ monaſteriorum quō eligendæ,d.2.c.1.e.
Prior in via maior ī ordine,niſi ſit prælatus, nullam habet ptoptera iuriſdictionem in ſocium,d.2.c.13.e,
Prioris prouincialis electio, qñ ſpectat ad capitulum prouinciale,d.2.c.3.c.
Prior prouincialis,à Magiſtro, & diffinitoribus pmiſſo examine confirmetur vel amoueatur,d.2.c.3.9,
Priores prouinciales præcedūt cōuentuales ēt extra prouincias ſuas,præterquàm in refectorio d.2.c.3.K,
Prior prouincialis ex poteſtate ſibi data à diffinitoribus ī capitulo prouinciali, faciendi quæ illi poſſunt, non proptrea poteſt ea quæ ſibi nō cōceduntur à conſtitutionibus d.2.c.9.f.
Eandem tamen habet poteſtatem in ſua puncia, quā Magiſter ī toto ordine,d.2.c.39.
Eius libri & bona quomodo diſtribuenda,ibi.10.
Prior puincialis abſolutus primum locum,& primam vocem habet in prouincia cui p̄fuit,abſq; præiudicio magiſtrorū in theologia.d.2.c.8.8
Priuilegio alicui renunciās,pœnæ grauioris culpæ ſubijcit, d.2.c.16.a,à qua non diſpēſetur,niſi &c.d.2.c.2.&,
Probationionis ānus integer eē debet, & cōpletus aū pfeſſione & cōtinuatus.d.1.c 13.c,
Proclamatio non fiat ex ſola ſuſpitione,d.2.c.6.3
Proclamatus ſi in eum à quo p clamatus eſt maledicta coniecerit grauis culpæ pœnam patiatur,d.1.c.17.1,
Profeſſio duplex expreſſa, & tacita,quæ etiā obligat illi religioni,d.1.c.15.b
Profeſſio expreſſa diuerſis modis exprimitur, ſecūdū quos arctius vel leuius profitentes obligantur,ibi, c,
Profeſſio expreſſa cū condōne aliqua qūo obligat,ibi,c,
Profeſſio expreſſa cum mala intentione,vel alicuius illiciti quando tenet,ibi,c,
Profeſſionis voto ad quid tenemur,ibi k,
Profeſſio in ſtatu pfectionis ponit religioſum,ibi,a,
Profeſſio liberat profitentē ab omni voto ſimplici,ibi k
Per profeſſionem conſeqtur qs remiſſionē omniū peccatorū ſicut p aſſumptionem crucis d.1.c.15,K
Profeſſio poſt annum ſextūdecimū fieri debet,d.1.c.14,n,
Et quare ante annos puberta tis non admittitur,c.15.a.

Et quare exprimitur i ea nomen magiſtri ordinis,ibi,f,
Et qũo exprimi debet, ordine carente magiſtro,
Profitentis nomen,dies, mẽſis, & annus.in aliquo quaterno ſcribi debet,ibi,b,
Ad profeſſionem recipiens añte completum annum probationis,ſuſpenſus eſt à receptione cuiuſcunq; alterius. & mortaliter peccat, puniẽdus pœna grauioris culpæ,d.1.c.13.b,&c.15.a,
Profeſsũ determinare,vt pertineat ad talem conuentũ non poſſunt P.Prouinciales, d.1.c.15.b,
Ad profeſſionem non poſſunt recipi nouitij in alio conuentu niſi de voluntate illorum Conuentuum pro quibus ad ordinẽ sũt recepti,d.1.c.13.h
Profeſſus alterius ordinis,nõ recipiatur ad noſtrũ ſine licentia Magiſtri ordinis,vel capituli generalis,c.13.4,
Ad profeſſionem nõ admittãt? qui nõ didicerunt diuinum officium,d.1.c.14.k,
Promoti ad quamcunq; dignitatem vel adminiſtrationem extra ordinem, ab omni præſidentia & officio in ordine, ſunt abſoluti,d.2.c.13.l,
Propriũ picitur qeqd celaẽ plato,d.1.c 14.c,
Proprium habere non poſſunt fratres,ibi c.& e,
Proprietatis abdicatio adeo annexa eſt regulæ monachali, vt nec ſummus pont.cõtra eã valeat indulgere,& qui ei reſiſtit in ſtatu damnationis cõſtituitur,d.1.c.14.c,
Proprium habẽdi rõnabilis cã duplex.ſ.vtilitas, & neceſſitas,ibi c,
Proſtratio duplex,& qñ fieri & quãdo dimitti debet, d.1.c.2.4.c,
Proſternere ſe debẽt fratres,qñ à plato aliquod officiũ illis iniungitur,d.1.c.2.4,
Prouinciæ per Vicarias diſtinguendæ,d.2.c.3.11,
Pueri infra 14 annum non recipiãtur,& recepti nõ retineãtur in cõuentu vbi nõ ẽ ſimiliũ congregatio,d.1.c.13.5.
Pulmenta duo habere debem⁹ d.1.c.5.3.
Pulmenta ſine carnibus in conuentu,niſi in infirmarijs extra conuentum vero poſſunt ẽt cocta cum carnibus,ibi
Q
Quæſtiones proprie vel cõmunes ad ordinem pertinentes fratribus à Magiſtro, & diffinitoribus deſignatis proponantur,d.2.c.9.4,
R
Raſura & tõſura,qñ & qũo fieri debet,d,1.c.11.a,
Rõnẽ dati & accepti reddere

tenent oẽs fratres,d.4.c.14.g
Rebellio manifeſta eſt,qñ ſubditus pertinaciter verba ſui p̄lati contennit,d.1.c.18.b.
Recipiendi interrogentur quid petãt,& an velint ſeruare auſteritates ordinis,d.1.c.13.1.
Recipi ad habitum non debẽt pueri ante quintumdecimũ annũ,& ſi recepti fuerint ſeruetur conſtõ in eorũ pfeſſione,d.1.c.14.n.&.c.15.a,
Recepti ad habitum in Vno cõuentu,non debent recipi ad profeſſionem in alio, niſi de voluntate illius,d.1.c.15.b.
Recipi ad ordinem noſtrũ non poſſunt fratres alterius ordinis mendicãtium, nec noſtri ordinis in aliquo illorum,d.2.c.18.3,
Recipi ad profeſſionem vt clericus nullus poteſt niſi ſciat, grammaticam,& plene & expedit per ſe legere diuinum officium,d.1.c.13.8,
Recipere ad habitum vel profeſſionem non põt ſupprior, vel Vicarius prioris,niſi ex cõmiſſiõe,vel mortuo aut amoto priore,d.1.c.13. Item d.2.c.2.r.& ſ.
Recurſus ad ſuperiorẽ p impetrando viſitatore vel contra puincialẽ,nõ habeat, niſi de cõmiſſione maioris partis porũ prouinciæ,d.1.c.18.p,
Rediẽs ſine lnia vel vltra termi nũ pfixũ morã faciẽs grauem culpã incurrit,d.1.c.17.3.
Regula Bti Auguſtini, excellit aliàs,ſex rõnibus,d.1.c.15.g
Reſtitui ad locũ nõ pt apoſtata añ tres annos,d.1.c.20.2.
Reuelãs ſecreta & crimina fratrũ vel ordinis pſonis extraneis,grauioris culpæ, & carceris pœnas ſubeat,d.1.c.18 ſ.& d.2.c.8.9.& quæ ſunt pſonæ extraneæ..ibi..i.

S

Sãguinẽ q inuenerit 13. februarij,ñ morieť illo ãno ex febri diſtemperantia,d.1.c.8.a,
Sãcti Thomæ doctrina ſectanda præcipitur,d.2.c.19.b,
Satisfactio plenaria fit,vel p debiti ſolutionẽ,vel p relaxationẽ ei⁹ q relaxare pt,d.1.c.18.k
Satisfactiõe finita,ñreqriť noua rehabilitatio ad gratias ibi,l
Scãdaloſus recludi, & ſeparari debet,d.1.c.19.b.
Scapularia circa coopturam genuũ deſcendant,d.1.c.10.
Scapularia pfeſſorũ bñdici deberent à prælato,d.1.c.15.l,
Scribere nullus faciat libros de rebus domus, niſi ad cõmunem vtilitatẽ,d.2.c.14.4,
Scripta facta vel cõpilata à fratribus,ñ publicẽtur, niſi per peritos examinata probẽtur. d.2.c.14.11.r.
Scrutatores votorũ debẽt eẽ illi q habitũ poſt pfeſſionem

diutius portauerũt,& nõ debent eſſe ceci, neq; ſurdi, ſed tales &c.d.2.c.2.d,
Scrutatorũ aliquo impedito ꝑ infirmitatẽ, admittẽdus ẽ loco eius alius, nõ antiqor ſed q electus fuerit,d.2.c.7.c,
Scrutiniũ electionis prioris conuentualis ad quos pertineat, d.2.c.2.1,
Scrutiniũ Prioris ꝓuincialis, d. 2.c.3.6.& ſecreto tenẽdum, d.2.c.7.4.5.
Scrutiniũ ſupreſentioue vel amotione prioris qũo faciendum,d.2.l.in fine.
Ante ſcrutinij publicatiouẽ vota mutari poſſunt,ñ ãt publicato ſcrutinio,d.2.c.2.e,
Secretũ ꝑmiſſum ſeruari debet niſi ſit in graue ꝑiudiciũ, vel magnũ dannũ alicuius boni communis,d.2.9.d.d.
Seculares ſcientias non addiſcant fratres ſine diſpenſatione,d.2.c.14.1.
Sedentes in terra qũo ſe habere debent,d.1.c.12.i.
Sedẽtes in terra ꝑ defectibus leuibus,& grauib⁹,d.1.c.18.h,
Senſum literalem alium ꝙ ſãcti approbãt null⁹ legat in ꝓphetis & ſcripturis, d.2 c.14.11,
Sequeſtrationis pœna qñ habet locum,d.1.c.18 4,
Seruitores menſæ ab inferioribus incipe debẽt,d.1.c.5.1.b
Seruitoribus vel miniſtris nulla fiat pitãtia q̃ ñ ſit cõuẽtui, niſi ſint infirmi,d.1.c.5.2.
Seruitores,ſurgẽtibus fratribus veniam petant,ibi 3,
Sexta feria nullus præſidens in ieiunio diſpenſare poteſt,d. 1.c.4.d,
Signum pro ſilentio qũ fieri debet,d.1.c.12.g,
Silentiũ continuũ habere,ibi a.
Silentium in mẽſa vbiq; ſeruandum,ibi b,
Silentij fracti pœnam quis relaxare poteſt,ibi,f,
Singularẽ vitã vitioſã ducentes qui dicantur,d.2.c.16.b,
Socij conuentus ad capitulũ ꝓuinciale electi vocẽ tm̃ hñt ĩ capitulo ꝓ quo fuerũt electi, d.2.c.3.f.& tm̃ ſi electo ꝓuincialis fiat ĩ ipſo capitulo ibi,
Et de ea ñ ſe debẽt ĩtromittere priores,nec illi ĩtereſſe,ibi,f,
Socius prioris conuentualis de conuẽtu in quo eſt aſſignat⁹ tm̃ aſſumatur,d.2.c 5.4
Socius Priori ꝓuincialis ad capituũ gñale dec̃ à diffinitoribus capituli prouinciali,d.2 c.8 11,
Qui ĩ defectu Prouincialis ad diffiniendum in capitulo admittetur,ibi
Socios ẽpis datos reuocent prouinciales,ſi ẽpi in grauamen ordinis viuant,d.2.c.13.K.
In ſtatu dãnationis ſunt,q ñ hñt animũ ponẽdi oĩa ad pedes

plati,aut q de rebus phibito diſponere volũt,d.1.c.14. g,
Statũ ordinis aut aliqd ad illũ ptinẽs null' mutet añ electio nẽ magiſtri ord.d.2.c.4.6.
Statutũ gñale & cõſuetudinem diu obtentã in ordine nullus mutet niſi per tria Capitula approbetur,d.2.c.9.6.
Statũ perfectionis quis & qño habet,d.1.c.15.a,
Studiũ religioni cõpetit, pluribus rõnibus,d.2.c.14.a.
Studia pmouere debẽt plati,tã circa ſtudẽtes,q̃ baccalaureos,& lectores,d.2.c.14.f,
Et ſtudentibus diligens cura & cautela adhibenda,ibi a,
Ad ſtudia non mittantur,diſcoli & inepti,ibi,c,
Et reuocentur tales ſiqui sũt ibi m,
Studentium diſpenſationes, & onera,ibi K.
Studentibus puideat prouincia de tribus libris,ibi 4,
Studẽtes itẽdãt ſtud.d.2.c.14.1
Et ad aliãs puincias mittantur,ibi 2.
Et tres annos ſint in eis ibi
Studentibus extra puincia ĩ ſtudio gñali,ſaltem duo floreni dentur ſingulis annis pro veſtibus,d.1.c.14.h,
Studentes extra prouincias ſuas ad cõuentus pertinent vt antea ptinebant,ibi. d,& e,
Studens intraneus cõpleto ſtudio remanet aſſignatus in cõuentu ſtudij,ibi,e,
Studentiũ Magiſter eos frequẽter conuocare, & examinarẽ debet,ibi,l,
Suffragia defunctis,qui conuentus debet,ibi,6,
Suffragia p defunctis,d.1.c.3. Et pro diffinitore,ibi,a,
Suffragijs & bñficijs ordĩs priuati ſunt,epatum vel Archiepiſcopatum acceptantes ſine licentia,d.2.c.13.3,
Et extra ordinem qualitercũq; aſſignati,qui non ſeruant auſteritates ordinis in victu & veſtitu,ibi 4,
Supfluũ tenere peccatũ eſt, ĩ tenente, & in diſpẽſante ſuper hoc,d,1.c.14.f,
Supprioris inſtitutio & officiũ, d.2.c.2.6,
Suppriorem inſtituere põt Prior prouincialis in conuentibus ſuæ prouinciæ,ibi,r,
Suppriorẽ inſtituere ñ pt Prior in ſuo conuentu niſi de conſilio & aſsẽſu patrũ illius cõuentus,ibi,Et niſi aſſignatũ ĩ dicto cõuentu,ibi,
Suppriorem abſoluere ñ debet Prior iminente tractatu corũ quæ ad capitulum mittenda ſunt,d.2.c.2.r,
Suppriorẽ remouere pt Prior prouincialis,etiam mortuo vel amoto priore, & Vicariũ inſtituere etiam alterius cõuen

tus qui habebit in electione vocem actiuam non tñ paſſiuam,ibi,u,
Suppriores, vel Vicarij, Priorũ ñ debẽt eligi i ſocios priorũ ad capitulũ ꝓuinciale, ibi,r,
Supprioris ptãs,abſente Priore & mortuo vel amoto Priore ibi,c,& v,& ſ.

T

Teſtimonia ſæculariũ cõtra aliquem fratrem faciunt,ꝙ põt arctari & ad qõnes poni,&potiſſime,qñ laborat ifamia,nõ tñ pt cõdennari,d.2.c.9.c.
Thurificari & aſpgi aqua bñdicta qualiter,& quo ordie debẽt fratres i choro,d.1.c.1.k.
Trãſgreſſor cõſtõnũ, qñ & qũo peccat,d.1.c.15.k,
Tranſlati totaliter ad vnã ꝓuinciã ſtatim hñt vocem in illa electionis, ſi aliàs non ſunt impediti,d.2.c.2.p,
Trãſlato capitulo ꝓuinciali,remanet Vicarius ꝓuinciæ Prior cõuentus ad quem trãſlatum ẽ capitulum, d 2.c.3.1,
Trãſire de vna religione ad aliã pt qs triplici cã,d.1.c.20,.i. ſed non eſt laudabile,ibi,
Trãſire ad ordinem noſtrum aliàs poterãt oẽs ordines mendicantium,de lnia Magiſtri ordis,ſed à tpe Bonifacij pp IX.nec alij ad noſtrũ,nec noſtrum ad alium tranſire poſſunt,d.1.c.13 m,
Tunicæ quot & quantæ longitudinis habere poſſunt fratres,d.1.c.10,
Tunicas põpoſas & triplicatas hñtes,& in eiſdem pompis ꝑſeuerare volentes,non excuſantur à dãnabili contemptu d.1.c.10.a,

V

Venia quomodo facienda eſt, d.2.c.6.b,
Veſtes prouideri debent fratribus indigentibus ex communitate d.1.c.10.a,
Veſtes quas & quales& quomodo portare debemus ibi c,
De veſte vna quolibet anno ꝓuidere debet conuentus cuilibet fratri d.1.c.14.h,
Veſtes nouitiorum in profeſſione benedicantur,d.1.c.15.2.
Veſtimenta prouidere debet nouitio conuentus in quo receptus eſt,d.1.c.13.5,
Viatores aſſociati,& cum literis teſtimonialibus vadant, d. 2.c.16 g,
Vicarius cõuentus ñ hñtis Priorem aut ſuppriorem,eligitur à tribus antiqoribus in habitu vocem in electione habentibus d.2.c.2.7,
Vicarius à tribus antiqoribus i conuentu electus pt oia q̃ pt ſupprior mortuo vel amoto priore d.2.c.2. x, & põt eligi abſente priore quàmuis non mortuo vel amoto.ibi.y.

Vicarius ſupprioris dicitur ille, qui à ſuppriore, vel quocũq; alio iſtitutus eſt, mortuo vel amoto priore.d.2.c.2.c.
Vicarius Prioris vel ſupprioris eſſe non poteſt qui nõ habet in ordine quatuor annos à ꝓfeſſione.ibi.o.
Vicarium facere non poteſt ſupprior abſente priore quãuis illum facere poſſit, mortuo vel amoto.ibi.c.& r.
Vicarius Prioris, remanet amotus amoto priore.ibi.c.
Vicarius electus à tribus patribus vota eligentium recipere poteſt in electione Prioris ibi.c.
Vicarius datus ſuper ſuppriorẽ & omnes fratres in conuẽtu habẽte ſuppriorem, mortuo vel amoto priore, conuocare habet fratres ad electionem, ſupprior autem cum duobꝰ antiquioribus tenebit ſcrutinium.ibi.c.
Vicarius prouinciæ mortuo vel amoto prouinciali quis eſſe debet.d.2.c.3.1.2.3.
Vicarius prouinciæ qualitercũque inſtitutus, vocem habet in electione ibi.6.
Locum prouincialis tenet. d.2. c.7.i.d.
Vicarij etiam Magiſtri ord.non generales, ſed particulares, ẽt nationum, etiam miſſi ad viſitandum aliquam prouinciã non habent locum niſi in capitulo pro ſuo officio ibi.d.
Vicarij ordinis, Prouinciarum aut conuentuũ mortuis Magiſtro, Prioribus prouincialibus vel conuentualibus omnem poteſtatem hñt, exceptis illis quæ ſpãliter in conſtitutionibus illis inhibẽtur reſpectiue.d.2.c.3.a.
Vicarij Magiſtri ordĩs vel priorum prouincialium non poſſunt ſe intromittere đ viſitandis & ordinãdis monaſterijs, niſi in eorum literis id ſit ſpãliter expreſſum.d.2.c.1.c.
Vicariæ prouinciarum qũo diſtinguendæ.d.2.c.3.11.
Vicarij particulares, ſeu Nationum, aut conuentuum, nec ſi delium dicãt, nec locum mutẽt, niſi in capitulo dum ibi exercẽt officiũ ſuũ.d.2.c.7.2.
Vicarius gñalis in capitulo abſente Magiſtro ord. qũo & à qbus inſtituendus.d.2.c.8.2.
Vicarius ordinis habet primam vocem in electione magiſtri ordinis.d.2.c.18.
Viſitatores, quales eſſe, & de qbus inqrere debẽt.d.2.c.11.a
Non ſint Priores neq; lectores loca ſua teneant, ſtatum domus non mutẽt, grauiora denuncient.ibi.2.
Viſitatores, præcipere, & per excommunicationẽ cogere poſſunt fratres ſuæ viſitatjonĩ

ſubiectos.ibi.b.
Viſitationis correctio tribus diebus fiat, Inquiſitio, & inueſtigatio, ad hos nō arctat.ibi.c.
Viſitatoribus reuelanda ſunt ſecreta quæ vergūt in periculum communitatis, nō tamē alia ſibi tantum nota & alijs occulta, ibi.b.
Vitam ſingularem vitioſam ducentes, ſi admoniti non deſtiterint, carceri mancipentur. d.2.c.16.y.
Vniformitas exterior ſeruanda. Prol.c,
Vnitas cordium, & rerum communitas, in ordine prædicatorum eſt in precepto. Prol.a
Vnitas profeſſionis vnde habetur. Prol.6.
Vniuerſitates in quibus actus ſcholaſtici poſſunt & debēt exerceri, pro magiſterij gradu, determinātur. d.2.c.14.p.
Vocem nullus fratrum habere poteſt in duobus Conuentibus ab inuicem non dependentibus, neq; etiam Prior, niſi ſit alterius conuentus Vicarius ad tempus. d.2.c.2.q.
Voto vnius religionis aſtrictus, quomodo poteſt recipi in alia. d.1.c.13.f.
Vſum rerum tantum, non vſufructum habent fratres noſtri d.1.c.14.c.
Vſus librorum ſeu aliarum rerū, certus, & incertus, & quomodo poteſt vterq; concedi. d.2.c.14.g.

FINIS.

Vſum huius Indicis accipe lector, his breuibus.

Litera d. ſignificat diſtinctionē, c e veſtigio poſitum denotat capitulum, diſtinctiones due ſunt prima & ſecunda.

Cum numerum capitulorum inueneris notam arithmeticā, puta. 1.2.3.&c. in textu require, cum vero adnotatur litera alphabetica, puta. a. b c. &c. declarationes pete, & qd notatur inuenies.

INCIPIVNT CONSTITVTIONES SORORVM ORDINIS PREDICATORVM.

PROLOGVS.

QVONIAM ex p̄cepto regulę jubētur ſorores habere cor vnum & aīam vnā in dn̄o: Iuſtū ē vt q̄ ſub vna regula & vnius profeſſiōis voto viuūt vniformes in obſeruantia canonicę religionis inueniantur: quatenus vnitatem quæ interius ſeruāda eſt in cordibus, foueat & rep̄ſentet vniformitas exterius ſeruata in moribus, Quod profecto eo competentius & plenius poterit obſeruari: ſi ea quæ agenda ſunt ſcripto fuerint commendata: ſi omnibus qualiter ſit viuendum ſcriptura teſte innoteſcat: ſi mutare vel addere vel minuere nulli quicquàm propria voluntate liceat: ne ſi minima negligāt, paulatim defluant, Ad hoc tamen in conuentu ſuo quæ præeſt diſpenſandi cum ſororibus habeat poteſtatem: cum ſibi aliquando videbitur expedire: niſi in his in quibus magiſter ordinis vel prior prouincialis vel eorum vicarij ex cauſa aliter ordinarent, Prioriſſa etiam vtatur diſpenſationibus, ſicut & alie ſorores. Vt igitur vnitati & paci

ſororum prouideremus, librum iſtum quem conſtitutionum appellamus, diligentet conſcripſimus, per certa capitula infraſcripta diſtinctum: vt quod quæretur facilius inueniatur. Declaramus autem ꝙ conſtitutiones nō obligent ſorores ad culpā: ſed ad pœnam tantum, niſi propter præceptū vel contemptum.

De officio Eccleſiæ. 1
De Inclinationibus. 2
De ſuffragijs mortuorum 3
De Ieiunijs. 4
De cibo. 5
De collatione, 6
De infirmis. 7
De minutione. 8
De veſtitu 9
De cōmutatione rerum. 10
De communione & lauatura capitum & tonſura. 11
De ſilentio. 12
De recipiendis. 13
De nouitiabus & earum inſtructione. 14
De lectis. 15
De leui culpa. 16
De media culpa. 17
De graui culpa. 18
De grauiori culpa. 19
De grauiſſima culpa. 20
De apoſtatis. 21
De creatiōe poriſſe. 22
De modo eligendi. 23
De inſtitutione ſupprioriſſe. 24
De profeſſione 25
De circatricibus. 26
De cellaria. 27
De labore 28
De edificijs. 29
De ingreſſu, & egreſſu domorum. 30
De capitulo. 31
De conceſſione domorum. 32

DE OFFICIO ECCLESIAE CAPITVLVM PRIMVM

AVDITO Primo ſigno ſurgant ſorores cum matura feſtinatione religioſè & honeſtè ſe pręparando. Matutinas autem & omnes horas canonicas ſimul audiãt ſorores, niſi cum aliquibus ex cauſa fuerit diſpenſatũ. Horæ canonicæ omnes in Eccleſia tractim & diſtinctè taliter dicantur, ne ſorores deuotionem amittãt, & alia quæ facere habent minime impediãtur. Quod ita dicimus eſſe faciẽdum, vt in medio verſus metrũ cum pauſa ſeruetur, non protrahendo vocem in pauſa vel in fine verſus. Hoc tamen magis & minus pro tempore obſeruetur. Horę vero de Beata Virgine poſt horas canonicas dicantur in Eccleſia. Tempore quo bis reficiuntur ſorores legatur ante Completorium in Eccleſia, Sorores ſobrię &c. Poſtea dicto ab ea quæ præeſt adiutorium noſtrum in nomine domini, & facta confeſſione dictoq; completorio, ebdomadaria aquam aſpergat benedictam, poſtea dicatur pater noſter, & credo in deum. Poſt Completorium autem receptis pro tempore diſciplinis, concedatur aliquod ſpacium competens ſororibus ad vacãdum ſacris meditationibus & orationibus priuatis, vſque

ad ſignum, ſimiliter & poſt matutinas, facto autem ſigno omnes egrediantur Eccleſiam, & intrẽt locum dormitionis. Aliquis autem locus ſtatuatur, in quo ad ꝑuidendum officium diuinum ſorores conueniant præſente Prioriſſa vel alia cui commiſerit tempore opportuno.

¶De inclinationibus. Capitulum II.

FInitis Matutinis de Beata Virgine cum ſorores in chorum venerint, inclinent ante altare profunde, & cum ad ſedes ſuas venerint facto ſigno ab ea quæ præeſt, flexis genibus vel inclinate profunde pro tempore, dicãt Pater noſter, & Credo in deum: & iterum facto ſigno ab ea quæ ꝑeſt ſurgant. Hora itaq; deuotè incepta, verſę ad altare, muniant ſe ſigno crucis, & ad Gloria patri inclinet chorus contra chorum ꝓfundè vel ꝓſternãt ſe pro tempore, vſq; ad ſicut erat. Hoc etiam faciendũ eſt quotiens Pater noſter, & Credo in deum dicuntur, niſi in Miſſa, & ante lectiones, & gratiarum actiones, in quibus inclinandum eſt ſolum ad Pater noſter, & ad Orationem Retribuere. Idem etiam faciendum eſt ad primam collectam in Miſſa, & ad poſt cõmunionem, & ſimiliter ad orationem pro Eccleſia, & in ſingulis horis ad collectam, & ad Gloria patri quotienſcunq; in inchoatione horæ dicitur, Ad omnia autem alia Gloria patri, & ad extremos verſus himnorum, & ad penultimum verſum cantici Benedicite, inclinent vſq; ad genua, & quãdo cantatur Gloria in excelſis ad Suſcipe deꝑcationem noſtram, & item in benedictione lectionis, & in capitulo ad orationem Sancta Maria. ¶Item quando nomen

men Ieſu in collecta & in præphatione vel in Antiphona Salue,vel in Gloria in excelſis nominatur. Quando autem nomen Ieſu alias nominatur in choro, ſorores eidem reuerentiam faciant capite deuotius inclinato. ¶Item in omni oratione quando nomē domini noſtri Ieſu Chriſti,& Beatę Virginis,& beati Dominici nominatur,& etiam quando nomē Beatę Virginis nominatur ad Antiphonam Salue, & in Miſſa in præphatione,& ad Gratias agamus &c.& ſimiliter ad verſum. O Crux aue &c.ſorores in choro reuerēter inclinent, ſicut fieri debet quando nomen Ieſu, et Mariæ matris eius in collecta nominat. Hora itaque prædicto modo deuotè incepta,poſtqnàm ad Gloria, poſt Venite inclinauerint,ſtet chorus contra chorū, deinde ad primum Pſalmum ſedeat vnus chorus, et ad ſecundum ſimiliter ſtet et ſedeat alter chorus, et ſic alternent vſq; ad Laudate dñm de cęlis,et ſic faciant ad omnes horas. Finita autem lectione in Matutinis niſi fiat officium de mortuis illa quę legit, inter pulpitum quod eſt in medio chori, & gradus altaris inclinationem faciat vel proſternat ſe pro tempore. In inclinationibus vero conformentur moribus earum ad quas declinant. Porrò ad Salue ſancta parēs, & ad Salue poſt Colpletorium,et Veni ſanctę Spiritus et ad Veni Creator ſpiritus in die Penthecoſtes, et per totam ebdomadā,et ad Credo in Miſſa ad ex Maria virgine,et homo factus eſt,flectant genua. ¶In ferialibus quoq; diebus iaceant proſtratę a Sanctus vſque ad Agnus. ¶In feſtis vero trium vel nouem Lectionum iaceant ꝓſtratę ab eleuatione corporis Xp̄i

vſq: ad Pater noſter. ¶In proſtrationibus idem ſeruet in feſto trium vel nouem lectionum. Quando prȩlatus vel quȩ prȩeſt iniunxerit aliquam cōmunem orationem inclinent omnes. Similiter oēs faciant qbus aliquid facere vel dicere iniunxerit. Si autem aliquā obedientiā vel officium vel miniſterium aliquod cuiuis iniunxerit,humiliter ſe proſternēs ſuſcipiat quod ei iniunctum fuerit. Quando etiam ſororibus quippiam veſtimenti tribuitur,inclinantes benedictus deus in donis ſuis dicant.

¶De ſuffragijs mortuorum, Cap. III.

A Feſto ſancti Dionifij vſq; ad aduentum pro anniuerſario fratrum et ſororum familiarium, receptorum per literas ad beneficia ordinis, literatȩ ſorores pſalterium, non litteratȩ quingenta Pater noſter dicant. ¶Idē faciat quȩlibet ſoror pro ſorore defuncta ſui cōuentus. Et idem fiat pro magiſtro ordinis et pro Priore prouinciali defunctis. ¶Idem etiam fiat pro viſitatore earū ſi in viſitatione moriatur. ¶Idem etiam fiat pro procuratore ordinis ſi in curia Romana in procurationis officio decedat. Quælibet literata pro fratribus et ſororibus noſtris defunctis triginta vicibus ſeptē pſalmos pȩnitentiales dicat in anno. Non literata triginta vicibus centum Pater noſter. Anniuerſarium patrum et matrū tertia die poſt purificationem Beatæ Mariæ. Anniuerſarium benefactorum et familiariū die craſtina poſt octauas beati Auguſtini. Anniuerſarium vero fratrum et ſororū in craſtino beati Dioniſij. Anniuerſarium vero omnium ſepultorum in cimiterijs noſtris vbique fiat

prima

prima die vacante poſt octauas Viſitationis Beatæ Mariæ.

¶De Ieiunijs. Cap. IIII.

A Paſcha vſq; ad feſtum ſanctę Crucis reficiātur bis ſorores exceptis diebus rogationum et ſextis ferijs, et vigilia Penthecoſtes,et ieiunijs quatuor tēporum,vigilia ſancti Ioannis Baptiſtæ. Petri et Pauli: Iacobi:et beati Dominici patris noſtri,Laurētij, Aſſumptionis Beatæ Mariæ, et Bartholomæi, ac Natiuitatis Beatæ Virginis. A feſto autem ſanctæ Crucis vſq, ad Paſcha continuum teneant ieiunium, et Nona dicta comedant,exceptis diebus dominicis, niſi diſpenſatio fiat interdum et ex cauſa. In toto autem aduentu et Quadrageſima,et ieiunijs quatuor temporum, et in vigilia Aſcenſionis,et Penthecoſtes,ſancti Ioannis Baptiſtæ,Petri et Pauli,Iacobi, et beati Dominici patris noſtri,in vigilia ſancti Laurētij, Aſſumptionis Beatæ Mariæ,et Bartholomæi,et Natiuitatis Beatæ Virginis. Mathei,Simonis,et Iudæ,et omnium Sanctorum. Andreæ apoſtoli, et omnibus ſextis ferijs quadrageſimali vtantur cibo,niſi in locis in quibus in dictis ſextis ferijs aliter comederetur, vel niſi precipuum feſtū fuerit,vel niſi cum aliqua ex cauſa diſpēſetur. Quando autem feſtum habens vigiliam in qua ſecundum ordinem ieiunandū eſt euenerit in ſecūda feria, eius vigilia in precedenti ſabbato ieiunetur contraria conſuetudine non obſtante. Feria.ij.et.iij. poſt quinquageſimam quadrageſimali vtantur cibo et ieiunent. In Paraſceue vero ꝑ totū diē ī pane et aqua abſtinebūt. Precipuū feſtū dicimus ſemiduplex, et dup. et ſupra.

¶De cibo, Cap. V.

HOra competenti ante prandium vel cęnam à Sacriſtiſſa paucis ictibus campana pulſetur vt ſorores venire ad refectionem non tardent. Poſtmodum pulſetur cimbalum ſi cibus ſit paratus, alioquin non pulſetur donec paratus ſit. Ablutis vero manibus nolam refectorij quę præeſt pulſet, et tunc ſorores ingrediātur, quibus ingreſſis dicat (Benedicite) quæ dicit verſiculos, et conuentus proſequatur benedictioné. Seruitrices autem incipiant ab inferioribus vſque ad menſam Prioriſſę aſcendentes. Nulla ſoror à prima menſa remaneat, niſi ſeruitrices, niſi de licentia et ex cauſa, Quotquot auté remāſerint comedāt in ſecunda, ita ꝙ tertiam facere nō oporteat. Nulla fiat pitantia ſeruitricibus vel miniſtris quæ nō ſit cōuentui, niſi ſint infirmę vel minutę. Soror nō mittat ſorori pitantiam excepta Prioriſſa, ſed ſibi datam dare pōt à dextris et à ſiniſtris tantum. Prioriſſa comedat in refectorio, et cibarijs cōuentus ſit cōtenta. Similiter et infirmariæ, et alię quę miniſtrāt in officio quocūq;, niſi cū aliquibus Prioriſſa diſpēſauerit ob aliquam cauſam. Pulmenta ſint in conuentu ſine carnibus pręterquàm in infirmarijs. Singulis diebus ſi fieri pōt et expedierit duo cocta pulmenta habeant ſorores. Poterit aūt Prioriſſa ſuper addere ꝓut opus eē iudicauerit et facultas permiſerit. Si qua iuxta ſe ſedēti viderit aliqd deeſſe, de cōmuni reqrat à miniſtra. Si qua de ſororibus ſeruiendo vel comedendo in aliquo offenderit, ſurgētibus ſororibus veniam petat, et facto ſigno ab ea quæ præeſt redeat ad locum ſuum.

De

¶De collatione, Cap. VI.

TEmpore ieiunij hora competēti Sacriſtiſſa ad collationem ſignū faciat: poſtea refectoraria cimbalum pulſet. Deinde ſororibus veniētibus in refectorium ad ſignum illius quæ præeſt legat lectrix prę̄miſſo (Iubæ dn̄e bn̄dicere) & ſequatur benedictio. Noctem quietam &c. Infra lectionem vero poterunt bibere quę voluerint facto ſigno ab ea quæ præeſt. Et dicto (Benedicite) à lectrice dataq; benedictione ab ebdomadaria Largitor omniū &c. Finita lectione dicat quæ præeſt adiutorium &c. Et tunc cum ſilentio intrent ſorores Eccleſiam. Quæcunq; extra horam bibere voluerit licentiam petat, & vnam ſociā accipiat.

¶De infirmis, Cap. VII.

CIrca infirmas caueat ne ſit negligens Prioriſſa. Sic enim procurandæ ſunt infirmę vt citius releuentur ſicut dicit in regula beatus Auguſtinus. Poterunt autem quędam veſci carnibus prout earum grauior exigit infirmitas vel debilitas, ſecundum ꝙ Prioriſſæ viſum fuerit. Si qua vero talem infirmitatem habuerit quę nec eam debilitet multum, nec comedēdi turbet appetitum, talis nec ſupra culcitram iaceat, nec conſuetudinaria frangat ieiunia, nec cibos refectorij mutet. In domo non ſint niſi duo loca in quibus comedant debiles & infirmę: vnus carnium & alius aliorum ciborū: niſi ſit euidens neceſſitas vel vrgens infirmitas. Si autem Prioriſſam infirmari contigerit: in infirmaria cum alijs procuretur.

¶De minutione. Cap. VIII.

MInutio quater in anno fiat. Prima in menſe ſeptembris

tembris: ſecunda poſt Natale, tertia poſt Paſcha: quarta circa feſtum beati Ioannis Baptiſtę. Præter has minutiones nulla ſibi minuat, niſi diſcretio Prioriſſę ꝓpter aliquam cauſam iudicauerit alicui aliter eſſe faciendum. Minutę vero extra refectorium comedant cum ſilentio: & ſecundum quòd facultas permiſerit commodius procurentur. Cauſa vero minutionis non comedant carnes.

[De lectis. Cap. IX.

SVper culcitras non dormiant ſorores niſi in infirmaria: ſuper ſtramina & laneos & ſaccones dormire licebit. Quę autem culcitras petierint ieiunēt vna die in pane & aqua. Cum tunica & velo & capitegio & cinctæ dormiant: & etiam cum caligis in regionibus in quibus mulieres portare caligas conſueuerunt. Nulla quæ in communi tollerari poſſit habeat ſpecialem locum ad iacendum: niſi forte propter rerum cuſtodiam cū neceſſitas hoc requirat. In quo caſu non minus quàm tres iaceant in loco prædicto.

[De veſtitu. Cap. X.

VEſtes laneas honeſtas & non notabiliter precioſas deferant ſorores: & in mantellis vilitas potius obſeruetur. Lineis non vtantur ad carnes. Pelliceum vero inter duas tunicas habere poſſunt: quod aliquantulum breuius ſit tunicis. Linteamina autem non habeantur, niſi forte Prioriſſa in infirmitorio cū aliqua propter grauem infirmitatem iudicauerit diſpenſandum. Pelliceis & coopertorijs ſilueſtribus ſorores non vtantur. Tunicę vſq; ad talos ſcapularia vero ſine quibus non vadant ſint tunicis breuiora.

Soccos pepla & capitegia & vela habeant vt neceſſe fuerit & facultas ꝑmiſerit. Cirothecas aũt nõ habeãt.

[De commutatione rerum. Cap. XI.

OMnes ſorores ſingulis annis vel pluries ſi eis dictum fuerit omnia ſibi commiſſa Prioriſſę ſuę exponant pariter & exhibeant, eius diſpoſitioni omnia relinquendo. Nulla etiam ciphũ vel vas aliquod vel aliquid huiuſmodi ſibi approprieт. [Item nulla habeat archam vel aliquid quod cum claue firmetur exceptis illis quæ propter officium ſuum neceſſe habent habere. [Item nulla mittat vel recipiat ſine licentia literas vel cedulam ſcriptam etiam ſine ſigillo, nec ẽt ſcriptum aliquod in tabulis vel in cera, niſi magiſtro vel Priori prouinciali vel Vicario oſtendat. Prioriſſa etiam cum duabus ſororibus quas elegerit cũ ſibi expedire videbitur ſororibus abſentibus ſcruteẽ ſingulos lectos ſororum. Et ſi inueniat ibi aliquod ꝙ ſoror ſine licẽtia Prioriſſę habeat, illud accipiat: & eã condigne puniat. [Item ſine licentia & expreſſione perſonarum quibuſcũq; hominibus nec dent, nec ab ipſis recipiant. Quæcunque aũt contra fecerit furti iudicio condemnetur.

[De Communione & lauatura capitum & tonſura. Cap. XII.

COmmunio poterit fieri in anno quindecim vicibꝰ in terminis de quibus viſum fuerit fratribus curã de ſororibus gerẽtibus, dummodo ad pręparãdum ſe poſſint habere copiã cõfeſſorũ. In ſeptẽ aũt de illis terminis poterũt lauari capita et tõderi capilli earũ. Sit ãt tõſura nõ modica vt decet religioſas pſonas.

[De ſilentio

[De ſilentio, Cap. XIII.

Silentium teneãt ſorores in oratorio,in clauſtro,in dormitorio,in refectorio. Alibi vero loqui poterũt de licẽtia ſpeciali prout et quãdo fuerit eis cõceſſum. Siqua tamẽ ſubmiſsè aliquid et breuiter de neceſſarijs protulerit, nõ teneatur de ſilẽtij fractione. Omnes autẽ ſorores vbiq; in menſa ſilẽtium teneant tam Prioriſſa quàm alię, excepta vna quæ maior fuerit inter eas,vel alia cui pro ſe loqui commiſerit, et tũc taceat. Nulla autẽ aliarum ibidem loquatur niſi de neceſſarijs mẽſę, et hoc p̱ vnicam orationẽ vel dictionem breuiter et ſubmiſſe. Si qua vero hoc ſilentium fregerit ex propoſito,vel licẽtiam loquẽdi dederit,in vno prãdio aquam tãtum bibat, et vnam diſciplinam in capitulo accipiat coram omnibus ſine diſpẽſatione,exceptis infirmis decumbẽtibus. Caueat aũt Prioriſſa ne ſit facilis ad dãdas licentias loquendi ſine cã rõnabili. Quatuor de ſororibus magis religioſis,et diſcretis aſſignẽtur ſine quarũ vna vel duabus vel Prioriſſa vel Supprioriſſa nulla licẽtiet ire ad feneſtrã locutorij ſecularium. Nec aliquid loquatur ibi ſoror niſi in auditu ſocię vel ſociarum. Iſta autem ſocia vel ſocię debent accuſare eã cum qua mittitur ſi in verbo vel geſtu vel aliter in aliquo notauerit rep̃hẽſibilem. Prioriſſa autem et Supprioriſſa cum aliq̃bus in prædicto locutorio nõ loquãtur niſi in præſentia alicuius quatuor prædictarum vel alicuius ãtiquarum ſororum. Nulli detur licẽtia loquẽdi in locutorio ſecularium cum extraneis, aut intrãdi locutoriũ illud quàmdiu horę vel miſſa dicũtur,vel quãdo conuẽtus dormit

uetus dormit uel comedit, niſi ex cauſa valde neceſſaria. Ad feneſtras cõfeſſionum nulla loquatur cũ alijs quàm de cõfeſſione ſciẽter et ex ꝓpoſito, niſi forte de ptinẽtibus ad officium Eccleſiæ cum exterioribus, & hoc de licentia et ſubmiſsè. Nulla cõfiteatur alicui ſęculari uel alicui cuiuſcũq; alterius religionis ẽt fratri, niſi de licẽtia Magiſtri ordinis uel Prioris ꝓuincialis uel illius cui ſup hoc ſecũdum certã formã aliqs horum commiſerit poteſtatem. [Itẽ ad rotam nulla loquatur niſi illa uel ille quæ ꝓpter aliquod officium ſunt ipſi rotę deputatę, et ille ẽt nõ loquantur ibi niſi de ptinẽtibus ad officium pdictum. Pro prima fractione ſilentij ex deliberatione commiſſa extra menſam, dicat ſoror pſalmum Miſerere mei deus, et ꝓ ſecunda recipiat in capitulo diſcipiinam corã omnibus, ꝓ tertia ſedeat ſemel in terra, et hoc in prãdio non in cęna. Computatio tñ iſta inter duo capitula fiat. Prioriſſa tñ poteſt dare aliquas licẽtias gñales loquẽdi cellarię coquinarijs ſiue alijs officialibus ꝓut ratione officiorum viſum fuerit expedire.

[De recipiendis. Cap. XIIII.

NVlla notabiliter iuuenis recipiat in ſororẽ. Non recipiat etiam aliqua niſi cum diligenti examinatione facta ſeorſum de moribus & uita et uiribus corporalibus et induſtria animi, et utrum ſit coniugata et non p Eccleſiam ſeparata â uiro. Examinetur etiam diligentius utrum ſit grauida, et ſi nõ poſſit de hoc certitudo haberi expectandum eſt donec certitudo habeatur. [Item inquiratur vtrum ſit ſerua vel ratiocinijs obligata vel alterius profeſſionis

vel occul-

vel occultam habeat infirmitatem uel alia impedimẽta propter quæ non expediat eam recipi. Hæc autem examinatio â Prioriſſa,& â duabus ſororibus diſcretis de cõſenſu capituli ad hoc electis fieri debet. Cum autem recipienda adducta fuerit in capitulum ꝓſternat ſe in medio. Interrogata vero ab ea quæ præeſt quid quærat, reſpondeat (miſericordiam dei & veſtram) Qua ad iuſſum illius quæ præeſt erecta, exponat ei auſteritatem ordinis ꝓpoſitum eius requirẽs. Quod ſi reſpondeat ſe proponere cuncta ſeruare, dicat poſt cętera (Dominus qui incępit ipſe perficiat) & cõuentus reſpondeat, Amen. Tũc depoſitis ſęcularibus veſtibus & religioſis indutis, in ſocietatem ſororum in capitulo recipiatur. Verũtñ antequã ſtabilitatem & cõmunem vitã promittat, & obedientiam & profeſſionem faciat, tp̃s probati õis aſſignetur. Probationis vero tempus ſtatuim⁹ vnius Anni vel eo amplius prout illi qui præeſt de prudentum cõſilio videbitur expedire, vt & ipſa auſteritates ordinis & ſorores mores ipſius experiantur. Magiſter ordinis vel Prior prouincialis penſatis facultatibus domus quæ pro tempore fuerint aliquem certum numerum ſororum ſtatuãt, vltra quem non recipiatur aliqua in ſororem, niſi talis eſſet ꝑſona quæ ſine graui damno vel ſcãdalo recuſari nõ poſſet. Et tunc nõ niſi de cõſilio Magiſtri ordinis vel Prioris ꝓuincialis recipiatur. Nulla etiam fiat ꝓmiſſio de ſorore aliqua recipienda antequàm locus vacauerit. Licebit quoq; aliquas recipe intus ĩ ſorores cõuerſas vbi hoc expediens videbitur in numero moderato, ꝓut earum officijs, &

adiutorijs aliæ ſorores indigebunt,Hę autem dicāt ī profeſtis diebus ꝑ Matutinis.28.Pater noſter in Feſtis autem nouem lectionum.40. Pro Veſp̄is.14.pro qualibet aliarum horarum ſeptem, loco p̄cioſa tria pro benedictione menſę unum,poſt menſam pro gratijs tria. In ieiunijs,& vigilijs, & alijs quæ earum ſtatui competunt ſe alijs conformabunt.

[De Nouitiabus & earum inſtructione.

Cap. XV.

PRioriſſa nouiciabus magiſtram, diligentem in ipſarum inſtructione p̄ponat,quæ eas de ordine doceat,in Eccleſia,& vbicūq; negligenter ſe habuerint verbo uel ſigno quantum poterit ſtudeat emendare neceſſaria ꝓut poteſt debet eis procurare. De apertis negligentijs cum ante eam petierint veniam pœnitentiam dare,uel eas in capitulo proclamare. Humilitatem cordis,& corporis doceat eas habere,frequenter pure & diſcrete confiteri, ſine proprio uiuere,propriam uoluntatem deſerere,pro uoluntate maiorum,obedientiam in omnibus uoluntariè obſeruare. Quomodo ubiq;,& in omnibus ſe habere debeant ipſas debet inſtruere, quòd locum ubi fuerint poſitę ubiq; teneant. Qualiter ſe ad cameras contineant,ut oculos ſublimes non habeant. Quomodo uel quid orent,& quam ſilenter ut alijs rugitum non faciant. Quomodo in capitulo uel ubicūq; rep̄henſę fuerint ab ea quę p̄eſt,uenia ſit facienda,& ꝙ ſiqua ſororem ſuam aliquo modo ſcādalizauerit ad pedes eius proſtrata ueniam petat. Inſtruendæ etiam ſunt nouicię ut cum nemine cōtendere p̄ſumant,& quòd

in oībus

in omnibus magiſtrę ſuę obediant. In proceſſione ſociam ſibi collateralem attendant, nec loquantˉ locis & tpibus interdictis, nec aliàs ſine licentia, & ꝙ neminem pęnitus iudicent, ſed ſiqua ab aliqua fieri uiderint (licet mala uideantˉ) bona ſuſpicentˉ uel bona intentione facta. Sępe enim humanũ fallitur iudicium. Et quòd nõ loquãtur de abſente niſi quæ bona sũt, quòd diſciplinas frequenter ſuſcipiãt, & cũ duabus manibus bibãt, & ſedendo, quòd libros & ueſtes & res alias monaſterij cuſtodiãt diligenter. Et quòd ſi quid petitum fuerit ab una earum q̃ p̃eſt & negauerit nõ petatur ab alia, niſi negatione priore expoſita, ſed nec ſi à maiore petierint & negauerit nõ uadãt ad minorem. [Item cõfeſſiones nouiciarum añ profeſſionem recipiãtur, & diligenter de modo cõfeſſionis, & ĩ alijs inſtruãtur. [Item nonitię añ profeſſionem de debitis ſe expediant, & omnia alia ad pedes Priorilſę ponãt. [Item nouitię, & alię ſorores quæ aptę sunt in pſalmodia, & officio diuino ſtudeãt diligenter p̃ter cõuerſas quib⁹ ſufficiat ut ſciãt uel addiſcãt ea quæ debent pro horis dicere, Omnes uero ĩ aliquo laborę addiſcendo uęl ęxercęndo occupentur, [Item nouitiæ ñ ĩterſint capitulo de culpis ſed ĩ principio ſę accuſent uel Magiſtra earum extra capitulum culpas earum audiat & ipſas quantum poterit diligenter in moribus ĩſtruat & charitatiue corripiat.

[De modo faciendi profeſſionem.
Cap. XVI.

MOdus faciendi profeſſionem talis eſt. Ego ſoror N. facio profeſſionem & promitto obedientiam

deo &

deo & beatę Mariæ, & beato Dominico, & tibi ſorori N. Prioriſſæ talis conuētus vice fratris. N. Magiſtri ordinis fratrum prædicatorum, & ſucceſſorum eius ſecundum regulam beati Auguſtini, & inſtitutiones ſororum, quarum cura prædicto ordini eſt commiſſa: quod ero tibi obediēs alijſq; Prioriſſis meis vſq; ad mortē. Nouiciarum autem veſtes in earum profesſione benedicantur hoc modo. Oſtende nobis domine miſericordiam tuam, & ſalutare tuum da nobis. Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te veniat. Oremus. Domine Ieſu Chriſte qui tegimen noſtræ mortalitatis induere dignatus es, obſecram⁹ immenſę largitatis tuæ abundantiam, ut hoc genus ueſtimentorum quod ſancti Patres ad innocentiæ, & humilitatis indicium ferre ſanxerunt, ita benedicere digneris, ut quæ hoc uſa fuerit te induere mereat̄ Chriſtum dominum noſtrum. Poſtmodum aſpergatur aqua benedicta. Ad profesſionem nulla recipiatur infra. 14. annos. Nolumus etiam quod alique ſorores benedicātur, cum beatus Dñicus pater noſter hoc ordinaſſe dicatur, circa illas quæ fuerunt tempore ſuo. Et huiuſmodi benedictio ſoleat eſſe aliquibus occaſio ut ſuper alias ſe extollant.

¶ De leui culpa, Cap. XVII.

Leuis culpa ē ſi qua mox vt ſignū factū fuerit nō relictis oībus cū matura feſtinatione ſe pparauerit, ut ad locū pro quo fit ſignū ueniat tempeſtiue. Si qua deſignatum ſibi legendi uel cantandi officium nō attente compleuerit, uel reſponſorium, uel antiphonā, uel aliud inceptura chorū turbauerit. Siqua male le-

gendo uel cantando offendens non ſtatim ſe coram omnibus humiliauerit. Si liber in quo legendum eſt in collatione vel in capitulo, uel in Eccleſia cuiuſquã negligentia defuerit. Similis culpa eſt ſi qua ad menſam vel ad collationem uel ſermonem uel capitulum uel ad horas in Eccleſia uel ad laborerium commune cito non uenerit, uel ad lectionem menſe notata ad benedictionem ſe tarde obtulerit. Si qua in dormitorio, uel alibi in conuentu aliquem tumultum fecerit, uel orantes uel legentes uel laborãtes in aliquo inquietauerit. Si pannus ad inuoluendum calicẽ vel patenam, uel corporale, uel ſtola, uel manipulus, uel ſimilia per negligentiam cuiuſquam in terram ceciderit, uel ſi ueſtes ſuas ſuo tempore, & loco ſtatuto honeſtè, & ordinatè aliqua non repoſuerit. ¶Item leuis culpa eſt ſiqua cereum, uel aliquod utenſilium perdiderit, uel fregerit, vel aliquod veſtimẽtorum ſuorum deteriorauerit, uel amiſerit. Si qua in officio uel ſermone, uel laborerio dormitauerit, uel oculos uagos habens per clauſtrum uel domum ad uanitates ſepæ direxerit. Si qua ocioſis uacauerit, uel diſſolutè riſerit, uel alias ad ridendum concitauerit, uel in aliquo geſtu, uel motu, uel ſtatu, uel habitu, uel uerbo reprehenſibilis apparuerit. Pro his culpis unus Pſalmus, uel plures ſecundum quantitatem exceſſuũ prout videbitur tenenti capitulum iniungatur.

¶De media culpa. Cap. XVIII.

MEdia culpa ẽ ſi qua ad Gloriam primi Pſalmi nõ affuerit, & in medio chori nõ ſatisfecerit, uel in vigilia Annunciationis, uel Natiuitatis Dñi in princi-

pio

pio capituli non affuerit, ut pronũciatis exordijs noſtrę ſalutis & redemptionis, gratias agat corde, & corpore Redemptori noſtro . Similis culpa eſt ſiqua in choro non intenta diuino officio, uagis oculis, & motu irreligioſo, leuitatem mentis oſtenderit . Siqua lectionem tempore ſtatuto non pręuiderit, uel aliud legere, uel cantare præſumpſerit quâm quod ordinatũ eſt . Siqua in choro riſerit, uel alias ridere fecerit, uel in conuentu diſſolutionem aliquam fecerit . ¶Item media culpa eſt . Siqua â capitulo , uel ſermone, uel collatione, uel refectione communi, vel laborerio, vel hora aliqua ex cauſa minus rationabili remanſerit . Siqua commune mandatum dimiſerit, ſiquid cibi vel potus abſq; benedictione aliqua ſumpſerit . Similis culpa eſt ſiqua eam â qua proclamata eſt eadem die quaſi uendicando ſe ꝓclamauerit uel clamans in ꝓclamatione ſua iurgium fecerit . Siqua ut in loquendo fieri ſolet cum iuramẽto aliquid affirmauerit , vel negauerit; uel uaniloquium dixerit . Siqua ſororem proprio nomine uocare omiſſo hoc nomine ſoror in uſu habuerit . Pro huiuſmodi culpis Pſalmi, diſciplinæ, & uenię ſecundum diſcretionẽ tenentis capitulũ imponantur quantitate culparum penſata.

¶De graui culpa. Cap. XIX:

GRauis culpa eſt , ſi qua cum aliqua lites habuerit uel inhoneſtę contenderit . Siqua alicui opprobrium dixerit, uel culpam pro qua ſatisfecerit improperauerit . Siqua in proclamatione iurgium fecerit, uel in illam â qua proclamata eſt uel quãlibet aliã maledicta ſeu uerba inordinata uel irreligioſa malicioſe

inuexerit, Similis culpa eſt ſi qua diſcordias inter ſo rores ſeminauerit vel detraxerit,ſeu ſuſurratrix inuẽ ta fuerit. Siqua mala de ſororibus uel domo maliciosè euomuerit,uel culpam ſuam, uel alterius ꝓpter ue defenderit. Siqua mendacium ſcienter dixerit,ſi qua pro victu, uel ueſtitu, uel qualibet alia re mur murauerit. Siqua ſilentium non tenere in conſuetu dinem duxerit. ¶Item grauis culpa eſt ſiqua carnes abſq; licentia & neceſſitate comederit,uel ieiunia ſta tuta fregerit. Siqua in aliquem occulũ fixerit uel tur pem ſermonem protulerit. Siqua res aliquas alij de putatas quãuis non animo retinẽdi ſine licentia ac ceperit uel à capitulo,uel ſermone,vel communi dor mitione ſine cauſa aliqua,& licentia remanſerit. Pro huiuſmodi culpis & ſimilibus iniungantur tres dies in pane & aqua,& tres diſciplinę in capitulo corã om nibus recipiendæ,vel plures,& Pſalmi,& veniæ prout ſecũdum exceſſus maiores vel minores videbitur iu ſtum eſſe.

¶De grauiori culpa. Cap. XX.

GRauior culpa eſt ſiqua per contumaciam vel ma nifeſtam rebellionem ſuis maioribus inobediẽs extiterit, vel cum eis proteruè contendere auſa fue rit. Siqua aliam maliciosè percuſſerit. Siqua res ali quas alij cõceſſas vel de communi(animo celãdi)ac ceperit uel propriũ habuerit. Similis culpa eſt ſi qua munuſcula vel alias res ſine licentia dederit uel rece perit,uel receptas celauerit. Siqua literas uel aliqua in ſcripto aliquo ſine licẽtia miſerit uel receperit,uel legerit,uel ſibi legi fecerit. Siqua aliquid inhoneſtũ

domus

domus vel ſororum,vel ſecretum aliquod extraneo cuiquám reuelauerit,uel aliquod quodcunq; crimen capitale commiſerit. Pro huiuſmodi culpis quæ rea fuerit veniam petẽs,ſceleris ſui immanitatem lamentabiliter proferat,& denudata vſq; ad cingulum vapulet ad pedes ſingularum,primo Prioriſſæ deinde vtriuſq; lateris ſedẽtium,& ſit omnium nouiſſima in cõuentu. ¶In refectorio quoq; ad communem mẽſam non comedat cum alijs, ſed in medio refectorij ſup nudam terram,& prouideatur ei groſſior panis, & aqua,niſi quæ præeſt ei per miſericordiam aliquid impendat,nec reliquiæ prandij ſui cum alijs miſceãtur. Ad canonicas horas,& ad gratias poſt commeſtionẽ ante hoſtium Eccleſiæ tranſeuntibus ſororibus ꝓſtrata iaceat dum intrant & exeunt. Nulla vero audeat ſe coniungere ei,uel aliquid mandare. Talis quãdiu erit in hac pœnitẽtia non communicet nec veniat ad oſculum pacis,nec notetur ad aliquod officium in eccleſiã,nec vlla ei committatur obedientia. Prioriſſa vero ne ĩ deſperationẽ labi poſſit, mittat ad eã quę ẽ in tali pœnitentia ſorores,quę moneant eam ad pœnitentiam,prouocent ad patientiam,foueant per cõpaſſionem,hortentur ad ſatisfactionem, adiuuẽt per ſuam interceſſionem. Quibus & ſuffragetur totꝰ cõuẽtus ſi apparuerit in ea debita humilitas,nec renuat quæ pręeſt cum ea facere miſericordiã,& ſi videbitur ei,denuo uapulet modo ſupradicto. Eodem modo debet penitere ſiqua,quod abſit in peccatum carnis lapſa fuerit,quod grauius cęteris puniri cenſemus,& pluſquam omnia alia abhominamur. Poterit autẽ ei

quæ talis fuerit uelum nigrum auferri.quãdiu fuerit in hac pœnitẽtia. Si uero huiuſmodi peccatum occultum fuerit,diſquiſitione ſecreta ſecundum tempus & perſonam,condignam agat pœnitentiam. Si uero alique ꝑ conſpirationem,uel coniurationem, uel maliciosãm concordiam aduerſus Prioriſſam uel Supiores ſuos manifeſtè ſe erexerint ſupradicto modo pęniteant, & de cętero in tota uita ſua extremum locũ ſui ordinis teneãt,& uocem in capitulo niſi in ſui accuſatione non habeãt,neq; eis aliqua obedientiã iniungatur. Siqua tamen non malicioſę,ſed in ueritate aduerſus Prioriſſam aliquid habuerit quod tolerari non debeat nec deceat,prius eam inter ſe cũ omni humilitate & charitate de ſua correctione admoneant. Quod ſi frequẽter admonita ſe corrigere neglexerit, aut cõtempſerit, Priori prouinciali uel eius Vicario ſignificetur.

¶De grauiſſima culpa, Cap. XXI.

GRauiſſima culpa ẽ incorrigibilitas illius quæ nec culpas timet admittere & pęnam recuſat ferre. Si qua igitur talis inuẽta fuerit,exuta habitu ſororum, & earum ſocietate priuata, recludatur in locũ ſequęſtrum & utatur cibis qui ꝑ grauiori culpa ſupius sũt expſſi. Ad correctionẽ aũt talium habeantur aliqua loca apta in quibus non ſolum p̃dictę incorrigibiles ſed ẽt contagioſę & ſuſpectę probabiliter de nocumẽto inferẽdo in pſonis uel rebus,uel de fuga poterunt recludi. Pro culpis uero aliqb⁹ minorib⁹ iſtis poterit interdũ iniũgi aliquib⁹ ut ĩ eiſdẽ locis morẽtur ad tẽpus ſęquęſtratę ſęcundum ꝙ uidebitur ęxpediens.

¶De apoſtatis. Cap. XXII.

SIqua in apoſtaſia vel fuga deprehenſa reducta fuerit inuita, pœnam quæ ſupra determinata eſt de incorrigibili ſuſtinebit. Siqua vero fugitiua voluntariè redierit, petens miſericordiam nullatenus recipiatur in ꝑpetuum maxime ſi de lapſu carnis commiſſo ſuſpecta fuerit, niſi Magiſtro vel Priore prouinciali ſuꝑ hoc conſultis, & expreſſo caſu aliud ex cauſa iudicet interdum. Cum autem fuerit recipienda, denudata vſq; ad cingulum cum virgis in capitulum veniat, & proſtrata veniam petat, & pęnis omnibus ſupradictis de grauiori culpa vel lapſu carnis, vel conſpiratione ſubijciatur, receptura tamen de miſericordijs ibi taxatis plus vel minus, citius vel tardius ſecundum exigentiam exceſſus precedentis, & ſignorum pœnitentiæ ſubſequentis.

¶De creatione Prioriſſę. Cap. XXIII.

MAgiſter vel Prior prouincialis ꝓuideat de Prioriſſa. Vbi talis conſuetudo fuerit vſq; nunc. vt Prioriſſa à conuentu ſecundum formam canonicam vcz per ſcrutinium vel compromiſſionem vel cōmunem inſpirationem eligatur: omnibus iuris ſubtilitatibus vel cauillationibus relegatis, & â Magiſtro uel Priore prouinciali vel Vicario ad hoc ſpāliter aſſignato (ſi ei vſum fuerit) confirmetur. Conuentus autem qui petit electę confirmationem in Prioriſſam numerū ſcribat eligētium & noīa. Si vero infra mēſem non elegerint Magiſter vel Prior prouincialis conuētui ꝓuideat de Prioriſſa. Sorores āt poſt ꝓfeſſionē ſuā, & nō ante ad electionem Prioriſſe admittantur.

¶De mõ eligẽdi Prioriſſas tenore D.Bonifacij. Cap. XXIIII.

MOdus eligendi Canonicè Prioriſſas iuxta tenorẽ conſtitutionis D.Bonifacij in ſexto,eſt iſte. Conuentus debet compromittere in fratres qui audiunt ſcrutinium ad eligendum illam quam maior pars notauerit. Quo facto & auditis vocibus omnium ſororum non debent publicare vota ſororum ſigillatim, ſed dicere ſimplr̃ talis habet tot voces & talis tot. Cum ille frater qui eſt Prior interrogat ſi in aliam volunt conſentire,ſtans debet formare decretum ſic. Ego frater.N.vice mea & fratrũ.N.&.N. Cõpromiſſariorum & ſororum electricum conſentientium ſi nõ omnes conſentiant eligo ſororem talem.N.in Prioriſſam Monaſterij talis.

¶De inſtitutione Supprioriſſę. Cap.XVV.

PRioriſſa de conſilio diſcretarum ſororum & Prioris prouincialis vel vicarij eius inſtituat Supprioriſſam. Cuius officium erit habere diligẽtiam & curam circa conuentum,& in alijs quantum Prioriſſa aſſignauerit ei,vel permiſerit. [In quotidianis vero capitulis non proclametur niſi aliquãdo pro magno exceſſu ſecundum ꝙ Prioriſſæ viſum fuerit. Eadem autẽ Supprioriſſa,mortua,Prioriſſa vel ãmota vices eius plenariè obtineat quouſq; Prioriſſa ſit electa & cõfirmata, & in domo præſens extiterit, niſi Magiſter vel Prior prouincialis vel Vicarius aliter ordinauerit.

¶De Circatricibus. Cap.XXVI.

PRioriſſa duas ſorores diſcretas aſſignet, & ordinet ordinis zelatrices,quæ ſint ſolicitę, & intentę

circa

circa geſtus & facta ſororum. Et poſt Completoriũ, & de die etiam interdum clauſtrum & alias officinas circueant. Et ſi quam in aliquo ſe habentem minus religioſè inuenerint, debebunt in capitulo proclamare. Viſitatorem quoq; tempore viſitationis de ſtatu religionis quomodo ſeruetur uel non ſeruetur plenè informare.

¶De Cellaria. Cap. XXVII.

CEllariam ſorores habeant vnam de maioribus & diſcretioribus domus, quæ per ſe & ſocias ſibi aſſignatas conſilio Prioriſſę & Supprioriſſę fideliter & deuotę bona temporalia procuret, quæ pecunias pannos, frumentum, uinum, uel aliquid huiuſmodi ſine licentia generali uel ſpeciali dare non præſumat. Cellaria coram Prioriſſa & Supprioriſſa, & tribus de maturioribus ſororibus ad hoc aſſignatis à cõuentu, cõputationem faciat quolibet menſe receptorum & expenſarum. Semel autē in anno uel amplius ſi viſum fuerit coram Priore prouinciali uel eius vicario, computatio fiat & ſtatus domus exponatur. Poſſeſſiones ſine cõſenſu cõuentus alienari vel minui ñ poſſunt.

¶De labore, Cap. XXVIII.

QVia ocioſitas inimica eſt animæ, & mater, & nutrix viciorum, nulla ſit ocioſa, ſed diligēter obſeruetur vt exceptis illis horis & tpibus quibus orõni uel officio, uel alię occupationi neceſſariæ debēt ĩtendere, operibus manuum ad utilitatem communē

oēs

tembris: ſecunda poſt Natale, tertia poſt Paſcha: quarta circa feſtum beati Ioannis Baptiſtę. Præter has minutiones nulla ſibi minuat, niſi diſcretio Prioriſſę ꝓpter aliquam cauſam iudicauerit alicui aliter eſſe faciendum. Minutę vero extra refectorium comedant cum ſilentio: & ſecundum quòd facultas permiſerit commodius procurentur. Cauſa vero minutionis non comedant carnes.

[De lectis. Cap. IX.

SVper culcitras non dormiant ſorores niſi in infirmaria: ſuper ſtramina & laneos & ſaccones dormire licebit. Quę autem culcitras petierint ieiunēt vna die in pane & aqua. Cum tunica & velo & capitegio & cinctæ dormiant: & etiam cum caligis in regionibus in quibus mulieres portare caligas conſueuerunt. Nulla quæ in communi tollerari poſſit habeat ſpecialem locum ad iacendum: niſi forte propter rerum cuſtodiam cū neceſſitas hoc requirat. In quo caſu non minus quàm tres iaceant in loco prædicto.

[De veſtitu. Cap. X.

VEſtes laneas honeſtas & non notabiliter precioſas deferant ſorores: & in mantellis vilitas potius obſeruetur. Lineis non vtantur ad carnes. Pelliceum vero inter duas tunicas habere poſſunt: quod aliquantulum breuius ſit tunicis. Linteamina autem non habeantur, niſi forte Prioriſſa in infirmitorio cū aliqua propter grauem infirmitatem iudicauerit diſpenſandum. Pelliceis & coopertorijs ſilueſtribus ſorores non vtantur. Tunicę vſq; ad talos ſcapularia vero ſine quibus non vadant ſint tunicis breuiora.

Soccos

Soccos pepla & capitegia & vela habeant vt neceſſe fuerit & facultas pmiſerit. Cirothecas aũt nõ habeãt.

[De commutatione rerum. Cap. XI.

OMnes ſorores ſingulis annjs vel pluries ſi eis dictum fuerit omnia ſibi commiſſa Prioriſſę ſuę exponant pariter & exhibeant, eius diſpoſitioni omnia relinquendo. Nulla etiam ciphũ vel vas aliquod vel aliquid huiuſmodi ſibi appropriet. [Item nulla habeat archam vel aliquid quod cum claue firmetur exceptis illis quæ propter officium ſuum neceſſe habent habere. [Item nulla mittat vel recipiat ſine licentia literas vel cedulam ſcriptam etiam ſine ſigillo, nec ēt ſcriptum aliquod in tabulis vel in cera, niſi magiſtro vel Priori prouinciali vel Vicario oſtendat. Prioriſſa etiam cum duabus ſororibus quas elęgerit cũ ſibi expedire videbitur ſororibus abſentibus ſcrutet ſingulos lectos ſororum. Et ſi inueniat ibi aliquod ꝙ ſoror ſine licētia Prioriſſę habeat, illud accipiat: & eã condigne puniat. [Item ſine licentia & expreſſione perſonarum quibuſcũq; hominibus nec dent, nec ab ipſis recipiant. Quæcunque aũt contra fecerit furti iudicio condemnetur.

[De Communione & lauatura capitum & tonſura. Cap. XII.

COmmunio poterit fieri in anno quindecim vicibꝰ in terminis de quibus viſum fuerit fratribus curã de ſororibus gerētibus, dummodo ad pręparãdum ſe poſſint habere copiã cõfeſſorũ. In ſeptẽ aũt de illis terminis poterũt lauari capita et tõderi capilli earũ. Sit ãt tõſura nõ modica vt decet religioſas pſonas.

[De ſilentio

[De ſilentio, Cap. XIII.

SIlentium teneãt ſorores in oratorio,in clauſtro,in dormitorio,in refectorio . Alibi vero loqui poterũt de licẽtia ſpeciali prout et quãdo fuerit eis cõceſſum. Siqua tamẽ ſubmiſsè aliquid et breuiter de neceſſarijs protulerit, nõ teneatur de ſilẽtij fractione. Omues autẽ ſorores vbiq; in menſa ſilẽtium teneant tam Prioriſſa quàm aliç , excepta vna quæ maior fuerit inter eas,vel alia cui pro ſe loqui commiſerit, et tũc taceat. Nulla autẽ aliarum ibidem loquatur niſi de neceſſarijs mẽſç, et hoc ꝑ vnicam orationẽ vel dictionem breuiter et ſubmiſſe. Si qua vero hoc ſilentium fregerit ex propoſito,vel licẽtiam loquẽdi dederit,in vno prãdio aquam tãtum bibat, et vnam diſciplinam in capitulo accipiat coram omnibus ſine diſpẽſatione,exceptis infirmis decumbẽtibus. Caueat aũt Prioriſſa ne ſit facilis ad dãdas licentias loquendi ſine cã rõnabili. Quatuor de ſororibus magis religioſis,et diſcretis aſſignẽtur ſine quarũ vna vel duabus vel Prioriſſa vel Supprioriſſa nulla licẽtieẽ ire ad feneſtrã locutorij ſecularium. Nec aliquid loquatur ibi ſoror niſi in auditu ſociç vel ſociarum. Iſta autem ſocia vel ſociç debent accuſare eã cum qua mittitur ſi in verbo vel geſtu vel aliter in aliquo notauerit repꝑhẽſibilem. Prioriſſa autem et Supprioriſſa cum aliqbus in prædicto locutorio nõ loquãtur niſi in præſentia alicuius quatuor prædictarum vel alicuius ãtiquarum ſororum. Nulli detur licẽtia loquẽdi in locutorio ſçcularium cum extraneis, aut intrãdi locutoriũ illud quãmdiu horç vel miſſa dicũtur,vel quãdo conuẽtus dormit

uētus dormit uel comedit, niſi ex cauſa valde neceſ ſaria. Ad feneſtras cōfeſſionum nulla loquatur d' alijs quàm de cōfeſſione ſciēter et ex ꝓpoſito, niſi forte de ꝑtinētibus ad officium Eccleſiæ cum exterioribus, & hoc de licentia et ſubmiſsè. Nulla cōfiteatur alicui ſęculari uel alicui cuiuſcūq; alterius religionis ēt fratri, niſi de licētia Magiſtri ordinis uel Prioris ꝓuincialis uel illius cui ſuꝑ hoc ſecūdum certā formā aliqs horum commiſerit poteſtatem. [Itē ad rotam nulla loquatur niſi illa uel ille quæ ꝓpter aliquod officium ſunt ipſi rotę deputatę, et ille ēt nō loquantur ibi niſi de ꝑtinētibus ad officium p̄dictum. Pro prima fractione ſilentij ex deliberatione commiſſa extra menſam, dicat ſoror pſalmum Miſerere mei deus, et ꝓ ſecunda recipiat in capitulo diſciplinam corā omnibus, ꝓ tertia ſedeat ſemel in terra, et hoc in prādio non in cęna. Computatio tñ iſta inter duo capitula fiat. Prioriſſa tñ poteſt dare aliquas licētias gñales loquēdi cellarię coquinarijs ſiue alijs officialibus ꝓut ratione officiorum viſum fuerit expedire.

[De recipiendis. Cap. XIIII.

NVlla notabiliter iuuenis recipiat in ſororē. Non recipiat etiam aliqua niſi cum diligenti examinatione facta ſeorſum de moribus & uita et uiribus corporalibus et induſtria animi, et utrum ſit coniugata et non ꝑ Eccleſiam ſeparata â uiro. Examinetur etiam diligentius utrum ſit grauida, et ſi nō poſſit de hoc certitudo haberi expectandum eſt donec certitudo habeatur. [Item inquiratur vtrum ſit ſerua vel ratiocinijs obligata vel alterius profeſſionis

vel occul-

vel occultam habeat infirmitatem uel alia impedimẽta propter quæ non expediat eam recipi. Hæc autem examinatio â Priorisſa,& â duabus ſororibus diſcretis de cõſenſu capituli ad hoc electis fieri debet. Cum autem recipienda adducta fuerit in capitulum ꝓſternat ſe in medio. Interrogata vero ab ea quæ præeſt quid quærat, reſpondeat (miſericordiam dei & veſtram) Qua ad iuſſum illius quæ præeſt erecta, exponat ei auſteritatem ordinis ꝓpoſitum eius requirẽs. Quod ſi reſpondeat ſe proponere cuncta ſeruare, dicat poſt cętera (Dominus qui incępit ipſe perficiat) & cõuentus reſpondeat, Amen. Tũc depoſitis ſęcularibus veſtibus & religioſis indutis, in ſocietatem ſororum in capitulo recipiatur. Verũtñ antequã ſtabilitatem & cõmunem vitã promittat, & obedientiam & profeſſionem faciat, tp̃s probati õis aſſignetur. Probationis vero tempus ſtatuimꝰ vnius Anni vel eo amplius prout illi qui præeſt de prudentum cõſilio videbitur expedire, vt & ipſa auſteritates ordinis & ſorores mores ipſius experiantur. Magiſter ordinis vel Prior prouincialis penſatis facultatibus domus quæ pro tempore fuerint aliquem certum numerum ſororum ſtatuãt, vltra quem non recipiatur aliqua in ſororem, niſi talis eſſet ꝑſona quæ ſine graui damno vel ſcãdalo recuſari nõ poſſet. Et tunc nõ niſi de cõſilio Magiſtri ordinis vel Prioris ꝓuincialis recipiatur. Nulla etiam fiat ꝓmiſſio de ſorore aliqua recipienda antequàm locus vacauerit. Licebit quoq; aliquas recipe intus ĩ ſorores cõuerſas vbi hoc expediens videbitur in numero moderato, ꝓut earum officijs, &

adiutorijs

adiutorijs aliæ ſorores indigebunt, Hę autem dicāt ī profeſtis diebus ꝓ Matutinis. 28. Pater noſter in Feſtis autem nouem lectionum. 40. Pro Veſpis. 14. pro qualibet aliarum horarum ſeptem, loco p̄cioſa tria pro benedictione menſę unum, poſt menſam pro gratijs tria. In ieiunijs, & vigilijs, & alijs quæ earum ſtatui competunt ſe alijs conformabunt.

[De Nouitiabus & earum inſtructione.
Cap. XV.

PRioriſſa nouiciabus magiſtram, diligentem in ipſarum inſtructione p̄ponat, quæ eas de ordine doceat, in Eccleſia, & vbicūq; negligenter ſe habuerint verbo uel ſigno quantum poterit ſtudeat emendare neceſſaria ꝓut poteſt debet eis procurare. De apertis negligentijs cum ante eam petierint veniam pœnitentiam dare, uel eas in capitulo proclamare. Humilitatem cordis, & corporis doceat eas habere, frequenter pure & diſcrete confiteri, ſine proprio uiuere, propriam uoluntatem deſerere, pro uoluntate maiorum, obedientiam in omnibus uoluntariè obſeruare. Quomodo ubiq;, & in omnibus ſe habere debeant ipſas debet inſtruere, quòd locum ubi fuerint poſitę ubiq; teneant. Qualiter ſe ad cameras contineant, ut oculos ſublimes non habeant. Quomodo uel quid orent, & quam ſilenter ut alijs rugitum non faciant. Quomodo in capitulo uel ubicūq; rep̄henſę fuerint ab ea quę p̄eſt, uenia ſit facienda, & ꝙ ſiqua ſororem ſuam aliquo modo ſcādalizauerit ad pedes eius proſtrata ueniam petat. Inſtruendæ etiam ſunt nouicię ut cum neminę cōtendere p̄ſumant, & quòd

in oībus

in omnibus magiſtrę ſuę obediant. In proceſſione ſociam ſibi collateralem attendant, nec loquant̄ locis & tp̄ibus interdictis, nec aliàs ſine licentia, & ꝙ neminem pęnitus iudicent, ſed ſiqua ab aliqua fieri uiderint (licet mala uideant̄) bona ſuſpicent̄ uel bona intentione facta. Sępe enim humanū fallitur iudicium. Et quòd nō loquātur de abſente niſi quæ bona ſūt, quòd diſciplinas frequenter ſuſcipiāt, & cū duabus manibus bibāt, & ſedendo, quòd libros & ueſtes & res alias monaſterij cuſtodiāt diligenter. Et quòd ſi quid petitum fuerit ab una earum q̄ p̄eſt & negauerit nō petatur ab alia, niſi negatione priore expoſita, ſed nec ſi à maiore petierint & negauerit nō uadāt ad minorem. [Item cōfeſſiones nouiciarum an̄ profeſſionem recipiātur, & diligenter de modo cōfeſſionis, & ī alijs inſtruātur. [Item nonitię an̄ profeſſionem de debitis ſe expediant, & omnia alia ad pedes Prioriſſę ponāt. [Item nouitię, & alię ſorores quæ aptę ſunt in pſalmodia, & officio diuino ſtudeāt diligenter p̄ter cōuerſas quib⁹ ſufficiat ut ſciāt uel addiſcāt ea quæ debent pro horis dicere, Omnes uero ī aliquo laborę addiſcendo uęl ęxercęndo occupentur, [Item nouitiæ n̄ īterſint capitulo de culpis ſęd ī principio ſę accuſent uel Magiſtra earum extra capitulum culpas earum audiat & ipſas quantum poterit diligenter in moribus īſtruat & charitatiue corripiat.

[De modo faciendi profeſſionem.

Cap. XVI.

MOdus faciendi profeſſionem talis eſt. Ego ſoror N. facio profeſſionem & promitto obedientiam

deo &

deo & beatę Mariæ,& beato Dominico, & tibi ſorori N.Prioriſſæ talis conuẽtus vice fratris.N.Magiſtri ordinis fratrum prædicatorum,& ſucceſſorum eius ſecundum regulam beati Auguſtini,& inſtitutiones ſororum,quarum cura prædicto ordini eſt commiſſa: ꝙ ero tibi obediẽs alijſq; Prioriſſis meis vſq; ad mortẽ. Nouiciarum autem veſtes in earum profesſione benedicantur hoc modo. Oſtende nobis domine miſericordiam tuam,& ſalutare tuum da nobis. Domine exaudi orationem meam,& clamor meus ad te veniat. Oremus. Domine Ieſu Chriſte qui tegimen noſtræ mortalitatis induere dignatus es,obſecram⁹ immenſę largitatis tuæ abundantiam, ut hoc genus ueſtimentorum quod ſancti Patres ad innocentiæ,& humilitatis indicium ferre ſanxerunt, ita benedicere digneris,ut quæ hoc uſa fuerit te induere mereat̄ Chriſtum dominum noſtrum. Poſtmodum aſpergatur aqua benedicta. Ad profesſionem nulla recipiatur ifra.14.annos. Nolumus etiam quod aliquę ſorores benedicãtur,cum beatus Dñicus pater noſter hoc ordinaſſe dicatur,circa illas quæ fuerunt tempore ſuo. Et huiuſmodi benedictio ſoleat eſſe aliquibus occaſio ut ſuper alias ſe extollant.

¶De leui culpa. Cap. XVII.

Leuis culpa ẽ ſi qua mox vt ſignũ factũ fuerit nõ relictis oĩbus cũ matura feſtinatione ſe p̄parauerit, ut ad locũ pro quo fit ſignũ ueniat tempeſtiue.Si qua deſignatum ſibi legendi uel cantandi officium nõ attente compleuerit,uel reſponſorium, uel antiphonã, uel aliud inceptura chorũ turbauerit. Siqua male le-

gendo uel cantando offendens non ſtatim ſe coram omnibus humiliauerit. Si liber in quo legendum eſt in collatione vel in capitulo, uel in Eccleſia cuiuſquã negligentia defuerit. Similis culpa eſt ſi qua ad menſam vel ad collationem uel ſermonem uel capitulum uel ad horas in Eccleſia uel ad laborerium commune cito non uenerit, uel ad lectionem menſe notata ad benedictionem ſe tarde obtulerit. Si qua in dormitorio, uel alibi in conuentu aliquem tumultum fecerit, uel orantes uel legentes uel laborãtes in aliquo inquietauerit. Si pannus ad inuoluendum calicẽ vel patenam, uel corporale, uel ſtola, uel manipulus, uel ſimilia per negligentiam cuiuſquãm in terram ceciderit, uel ſi ueſtes ſuas ſuo tempore, & loco ſtatuto honeſtè, & ordinatè aliqua non repoſuerit. ¶Item leuis culpa eſt ſiqua cereum, uel aliquod utenſilium perdiderit, uel fregerit, vel aliquod veſtimẽtorum ſuorum deteriorauerit, uel amiſerit. Si qua in officio uel ſermone, uel laborerio dormitauerit, uel oculos uagos habens per clauſtrum uel domum ad uanitates ſepæ direxerit. Si qua ocioſis uacauerit, uel diſſolutè riſerit, uel alias ad ridendum concitauerit, uel in aliquo geſtu, uel motu, uel ſtatu, uel habitu, uel uerbo reprehenſibilis apparuerit. Pro his culpis unus Pſalmus, uel plures ſecundum quantitatem exceſſuũ prout videbitur tenenti capitulum iniungatur.

¶De media culpa. Cap. XVIII.

MEdia culpa ẽ ſi qua ad Gloriam primi Pſalmi nõ affuerit, & in medio chori nõ ſatisfecerit, uel in vigilia Annunciationis, uel Natiuitatis Dñi in principio

pio capituli non affuerit, ut pronũciatis exordijs noſtrę ſalutis & redemptionis, gratias agat corde, & corpore Redemptori noſtro. Similis culpa eſt ſiqua in choro non intenta diuino officio, uagis oculis, & motu irreligioſo, leuitatem mentis oſtenderit. Siqua lectionem tempore ſtatuto non prępuiderit, uel aliud legere, uel cantare præſumpſerit quâm quod ordinatũ eſt. Siqua in choro riſerit, uel alias ridere fecerit, uel in conuentu diſſolutionem aliquam fecerit. ¶Item media culpa eſt. Siqua â capitulo, uel ſermone, uel collatione, uel refectione communi, vel laborerio, vel hora aliqua ex cauſa minus rationabili remanſerit. Siqua commune mandatum dimiſerit, ſiquid cibi vel potus abſq; benedictione aliqua ſumpſerit. Similis culpa eſt ſiqua eam â qua proclamata eſt eadem die quaſi uendicando ſe ꝓclamauerit uel clamans in ꝓclamatione ſua iurgium fecerit. Siqua ut in loquendo fieri ſolet cum iuramẽto aliquid affirmauerit, vel negauerit; uel uaniloquium dixerit. Siqua ſororem proprio nomine uocare omiſſo hoc nomine ſoror in uſu habuerit. Pro huiuſmodi culpis Pſalmi, diſciplinæ, & ueniȩ ſecundum diſcretionẽ tenentis capitulũ imponantur quantitate culparum penſata.

¶De graui culpa. Cap. XIX:

GRauis culpa eſt, ſi qua cum aliqua lites habuerit uel inhoneſtȩ contenderit. Siqua alicui opprobrium dixerit, uel culpam pro qua ſatisfecerit improperauerit. Siqua in proclamatione iurgium fecerit, uel in illam â qua proclamata eſt uel quãlibet aliã maledicta ſeu uerba inordinata uel irreligioſa malicioſe

inuexerit, Similis culpa eſt ſi qua diſcordias inter ſorores ſeminauerit vel detraxerit,ſeu ſuſurratrix inuẽta fuerit. Siqua mala de ſororibus uel domo maliciosè euomuerit,uel culpam ſuam, uel alterius ꝓpter ue defenderit. Siqua mendacium ſcienter dixerit,ſi qua pro victu, uel ueſtitu, uel qualibet alia re murmurauerit. Siqua ſilentium non tenere in conſuetudinem duxerit. ¶Item grauis culpa eſt ſiqua carnes abſq; licentia & neceſſitate comederit,uel ieiunia ſtatuta fregerit. Siqua in aliquem occulũ fixerit uel turpem ſermonem protulerit. Siqua res aliquas alij deputatas quãuis non animo retinẽdi ſine licentia acceperit uel à capitulo,uel ſermone,vel communi dormitione ſine cauſa aliqua,& licentia remanſerit. Pro huiuſmodi culpis & ſimilibus iniungantur tres dies in pane & aqua,& tres diſciplinę in capitulo corã omnibus recipiendæ,vel plures,& Pſalmi,& veniæ prout ſecũdum exceſſus maiores vel minores videbitur iuſtum eſſe.

¶De grauiori culpa. Cap. XX.

GRauior culpa eſt ſiqua per contumaciam vel manifeſtam rebellionem ſuis maioribus inobediẽs extiterit, vel cum eis proteruè contendere auſa fuerit. Siqua aliam maliciosè percuſſerit. Siqua res aliquas alij cõceſſas vel de communi(animo celãdi)acceperit uel propriũ habuerit. Similis culpa eſt ſi qua munuſcula vel alias res ſine licentia dederit uel receperit,uel receptas celauerit. Siqua literas uel aliqua in ſcripto aliquo ſine licẽtia miſerit uel receperit,uel legerit,uel ſibi legi fecerit. Siqua aliquid inhoneſtũ

domus

domus vel ſororum,vel ſecretum aliquod extraneo cuiquám reuelauerit,uel aliquod quodcunq; crimen capitale commiſerit. Pro huiuſmodi culpis quæ rea fuerit veniam petẽs,ſceleris ſui immanitatem lamentabiliter proferat,& denudata vſq; ad cingulum vapulet ad pedes ſingularum,primo Prioriſſæ deinde vtriuſq; lateris ſedẽtium,& ſit omnium nouiſſima in cõuentu. ¶In refectorio quoq; ad communem mẽſam non comedat cum alijs, ſed in medio refectorij ſup nudam terram,& prouideatur ei groſſior panis, & aqua,niſi quæ præeſt ei per miſericordiam aliquid impendat,nec reliquiæ prandij ſui cum alijs miſceãtur. Ad canonicas horas,& ad gratias poſt commeſtionẽ ante hoſtium Eccleſiæ tranſeuntibus ſororibus ꝓſtrata iaceat dum intrant & exeunt. Nulla vero audeat ſe coniungere ei,uel aliquid mandare. Talis quãdiu erit in hac pœnitẽtia non communicet nec veniat ad oſculum pacis,nec notetur ad aliquod officium in eccleſiã,nec vlla ei committatur obedientia. Prioriſſa vero ne ĩ deſperationẽ labi poſſit, mittat ad eã quę ẽ in tali pœnitentia ſorores,quę moneant eam ad pœnitentiam,prouocent ad patientiam,foueant per cõpaſſionem,hortentur ad ſatisfactionem, adiuuẽt per ſuam interceſſionem. Quibus & ſuffragetur totꝰ cõuẽtus ſi apparuerit in ea debita humilitas,nec renuat quæ pręeſt cum ea facere miſericordiã,& ſi videbitur ei,denuo uapulet modo ſupradicto. Eodem modo debet penitere ſiqua,quod abſit in peccatum carnis lapſa fuerit,quod grauius cęteris puniri cenſemus,& pluſquam omnia alia abhominamur. Poterit autẽ ei

quæ talis fuerit uelum nigrum auferri.quãdiu fuerit in hac pœnitẽtia. Si uero huiuſmodi peccatum occul tum fuerit,diſquiſitione ſecreta ſecundum tempus & perſonam,condignam agat pœnitentiam. Si uero alique ꝑ conſpirationem,uel coniurationem, uel maliciosã concordiam aduerſus Prioriſſam uel Supiores ſuos manifeſtè ſe erexerint ſupradicto modo pęniteant, & de cętero in tota uita ſua extremum locũ ſui ordinis teneãt,& uocem in capitulo niſi in ſui accuſatione non habeãt,neq; eis aliqua obedientiã iniungatur. Siqua tamen non malicioſę,ſed in ueritate aduerſus Prioriſſam aliquid habuerit quod tolerari non debeat nec deceat,prius eam inter ſe cũ omni humilitate & charitate de ſua correctione admoneant. Quod ſi frequẽter admonita ſe corrigere neglexerit, aut cõtempſerit, Priori prouinciali uel eius Vicario ſignificetur.

¶De grauiſſima culpa, Cap. XXI.

GRauiſſima culpa ẽ incorrigibilitas illius quæ nec culpas timet admittere & pęnam recuſat ferre. Si qua igitur talis inuẽta fuerit,exuta habitu ſororum, & earum ſocietate priuata, recludatur in locũ ſequęſtrum & utatur cibis qui ꝑ grauiori culpa ſupius sũt expſſi. Ad correctionẽ aũt talium habeantur aliqua loca apta in quibus non ſolum ꝑdictę incorrigibiles ſed ẽt contagioſę & ſuſpectę probabiliter de nocumẽto inferẽdo in ꝑſonis uel rebus,uel de fuga poterunt recludi. Pro culpis uero aliqb⁹ minorib⁹ iſtis poterit interdũ iniũgi aliquib⁹ ut ĩ eiſdẽ locis morẽtur ad tẽpus ſequęſtratę ſęcundum ꝙ uidebitur ęxpediens.

¶Dę

¶De apoſtatis. Cap. XXII.

SIqua in apoſtaſia vel fuga deprehenſa reducta fuerit inuita, pœnam quæ ſupra determinata eſt de incorrigibili ſuſtinebit. Siqua vero fugitiua voluntariè redierit, petens miſericordiam nullatenus recipiatur in ꝑpetuum maxime ſi de lapſu carnis commiſſo ſuſpecta fuerit, niſi Magiſtro vel Priore prouinciali ſuꝑ hoc conſultis, & expreſſo caſu aliud ex cauſa iudicet interdum. Cum autem fuerit recipienda, denudata vſq; ad cingulum cum virgis in capitulum veniat, & proſtrata veniam petat, & pęnis omnibus ſupradictis de grauiori culpa vel lapſu carnis, vel conſpiratione ſubijciatur, receptura tamen de miſericordijs ibi taxatis plus vel minus, citius vel tardius ſecundum exigentiam exceſſus precedentis, & ſignorum pœnitentiæ ſubſequentis.

¶De creatione Prioriſſę. Cap. XXIII.

MAgiſter vel Prior prouincialis ꝓuideat de Prioriſſa. Vbi talis conſuetudo fuerit vſq; nunc. vt Prioriſſa à conuentu ſecundum formam canonicam vez per ſcrutinium vel compromiſſionem vel cõmunem inſpirationem eligatur: omnibus iuris ſubtilitatibus vel cauillationibus relegatis, & â Magiſtro uel Priore prouinciali vel Vicario ad hoc ſpãliter aſſignato (ſi ei vſum fuerit) confirmetur. Conuentus autem qui petit electę confirmationem in Prioriſſam numerũ ſcribat eligẽtium & noĩa. Si vero infra mẽſem non elegerint Magiſter vel Prior prouincialis conuẽtui ꝓuideat de Prioriſſa. Sorores ãt poſt ꝓfeſſionẽ ſuã, & nõ ante ad electionem Prioriſſe admittantur.

¶De mõ eligẽdi Prioriſſas tenore D.Bonifacij.
Cap. XXIIII.

MOdus eligendi Canonicè Prioriſſas iuxta tenorẽ conſtitutionis D.Bonifacij in ſexto,eſt iſte. Conuentus debet compromittere in fratres qui audiunt ſcrutinium ad eligendum illam quam maior pars notauerit. Quo facto & auditis vocibus omnium ſororum non debent publicare vota ſororum ſigillatim, ſed dicere ſimplr̃ talis habet tot voces & talis tot. Cum ille frater qui eſt Prior interrogat ſi in aliam volunt conſentire,ſtans debet formare decretum ſic. Ego frater.N.vice mea & fratrũ.N.&.N. Cõpromiſſariorum & ſororum electricum conſentientium ſi nõ omnes conſentiant eligo ſororem talem.N.in Prioriſſam Monaſterij talis.

¶De inſtitutione Supprioriſſę. Cap. XXV.

PRioriſſa de conſilio diſcretarum ſororum & Prioris prouincialis vel vicarij eius inſtituat Supprioriſſam. Cuius officium erit habere diligẽtiam & curam circa conuentum,& in alijs quantum Prioriſſa aſſignauerit ei,vel permiſerit. [In quotidianis vero capitulis non proclametur niſi aliquãdo pro magno exceſſu ſecundum ꝙ Prioriſſæ viſum fuerit. Eadem autẽ Supprioriſſa,mortua,Prioriſſa vel ãmota vices eius plenariè obtineat quouſq; Prioriſſa ſit electa & cõfirmata, & in domo præſens extiterit, niſi Magiſter vel Prior prouincialis vel Vicarius aliter ordinauerit.

¶De Circatricibus. Cap. XXVI.

PRioriſſa duas ſorores diſcretas aſſignet, & ordinet ordinis zelatrices,quæ ſint ſolicitę, & intentę

circa

circa geſtus & facta ſororum. Et poſt Completoriū, & de die etiam interdum clauſtrum & alias officinas circueant. Et ſi quam in aliquo ſe habentem minus religioſè inuenerint, debebunt in capitulo proclama re. Viſitatorem quoq; tempore viſitationis de ſtatu religionis quomodo ſeruetur uel non ſeruetur plénè informare.

¶De Cellaria. Cap. XXVII.

CEllariam ſorores habeant vnam de maioribus & diſcretioribus domus, quæ per ſe & ſocias ſibi aſſignatas conſilio Prioriſſę & Supprioriſſę fideliter & deuotę bona temporalia procuret, quæ pecunias pannos, frumentum, uinum, uel aliquid huiuſmodi ſine licentia generali uel ſpeciali dare non præſumat. Cellaria coram Prioriſſa & Supprioriſſa, & tribus de maturioribus ſororibus ad hoc aſſignatis à cōuentu, cō putationem faciat quolibet menſe receptorum & ex penſarum. Semel autē in anno uel amplius ſi viſum fuerit coram Priore prouinciali uel eius vicario, com putatio fiat & ſtatus domus exponatur. Poſſeſſiones ſine cōſenſu cōuentus alienari vel minui ñ poſſunt.

¶De labore, Cap. XXVIII.

QVia ocioſitas inimica eſt animæ, & mater, & nutrix viciorum, nulla ſit ocioſa, ſed diligēter obſeruetur vt exceptis illis horis & tpibus quibus orōni uel officio, uel alię occupationi neceſſariæ debēt ītendere, operibus manuum ad utilitatem communē

oēs

omnes attente inſiſtant prout fuerit ordinatum. Cũ ſororibus aũt quãdiu ſunt in labore Prioriſſa uel ſupprioriſſa, uel aliqua alia ad hoc â Prioriſſa aſſignata ſit præſens. Laborent aũt cum ſilentio. Nulla recedat â communi laborerio ſine licentia & neceſſitate. Quæ aũt ſic exierit expleta neceſſitate redeat.

¶De Edificijs. Cap. XXIX.

EDificia ſororum ſint humilia, curioſitate vel ſupfluitate non notanda, & apponatur cura diligens, quòd ordinentur officinę prout melius fieri poterit pro religione ſeruanda. Ante omnia detur opera ꝙ clauſura ſit valde alta & fortis, ita vt, vel egrediendi, vel ingrediẽdi per clauſuram opportunitas nulla detur. Non ſit aũt in clauſura ſororum niſi vnum oſtiũ forte & bonum quòd cum duabus clauibus vel pluribus quantitate, & forma differẽtibus claudatur cum vna intus, & cum alia exterius. [Interior aũt cuſtodiatur exterius vel intus ſecundum diſpoſitionẽ prioris prouincialis vel Vicarij eius, exterior vero intꝰ ſecundum diſpoſitionem Prioriſſę & conuentus. Aptetur aũt in aliquo loco conuenienti ipſius clauſurę in ipſo muro inſeparabilr̃ adhærens ipſi aliquod inſtrumentum rotundum quod rotam vocamus per quod ita poſſint res neceſſariæ dari & accipi ꝙ dãtes & accipientes poſſint nullatenus ſe videre. [In Eccleſia vero in aliquo loco intermedio inter ſorores & exteriores aptetur aliqua feneſtra ferrata competẽtis magnitudinis in qua fiant ſermones, & aliquo loco apto

duę feneſtræ paruulæ ferratę ad confeſſiones audiendas. Poterit haberi aliquod locutorium ad loquendum cũ extraneis in aliquo loco conuenienti vbi aptetur feneſtra ferrata ſimili modo ſicut dictum eſt de feneſtra maiore, in Eccleſia vel in ipſa Eccleſia ad p̃dictam feneſtram maiorem fieri poterunt locutiones cum extraneis vbi huiuſmodi locutorium non habetur. Porrò omnes ſupradictę feneſtrę vel feneſtrulę ferratę ſic diſponi debent vel per duplicationem ferraturæ, vel per acutos clauos ꝙ inter exteriores & interiores nullus poſſit interuenire contactus. ¶Item omnes feneſtræ vel feneſtrulę, & etiam rotę debẽt interius habere hoſtia lignea bona cum clauibus diligenter firmanda. Præter ſupradictas feneſtras nulla alia habeatur niſi forte cauſa loquendi vna alia ſimilis feneſtrulę confeſſionum in loco competenti de licentia Magiſtri vel Prioris prouincialis concedatur.

¶De ingreſſu & egreſſu domorum. Cap. XXX.

CIrca ingreſſum, & egreſſum domorum ſororum ſummam adhibere volentes cautelam interdicimus ſub pœna anathematis ne vnquâm aliqua ſororũ egrediatur clauſurã, niſi propter periculum ignis vel ruinę, vel latronum, vel malefactorum aut ſimiliũ euẽtuum, quæ ſolent vergere in periculum mortis, niſi forte de licentia Magiſtri ex cauſa aliqua transferri contigerit aliquam ad aliam domum faciendam vel factam. Regem vel Reginam Metropolitanum, vel

Dioceſanum, vel Legatum, vel Cardinalem, vel Papã, vel Patronum, vel Patronam, ſi ab initio fundationis eis cõceſſum fuerit licebit ingredi cum ſocietate honeſta, & moderata vbi vſq; mõ fuerit huiuſmodi conſuetudo. ¶Item Magiſter vel Prior prouincialis, vel Viſitator ad hoc miſſus cã viſitationis ĩgredi poterit cum ſocietate fratrum matura interdum ſed raro. Quando vero aliquis prędictorum ingreditur, Prioriſſa cum tribus antiquioribus eum ſemper comitetur. Alię vero nõ diſcurrant ſed ſint in capitulo vel in Eccleſia, uel in alio loco honeſto omnes præter illas quæ neceſſario occupãtur in aliquibus officijs do nec regreſſus fuerit extra domum. Nulla loquatur cum aliquo ingredientium ſeorſum ab alijs, niſi forſan cum aliquo prædictorum qui poſſunt & debẽt intrare & hoc de licentia, exceptis Prioriſſa & tribus ſororibus ad hoc deputatis. Prioriſſa, & tres alię ſimul ſtent & ſimul vadant vel bine & bine, nec aliqua aliarum loquatur alienis niſi præſente & audiente aliqua prædictarum. Loquãt aũt cum alijs quos ex aliqua cauſa contigerit ingredi de expedientibus breuiter, & ſuccinctè. ¶Item ſi oporteat infra terminos ſororum aliqua opera fieri neceſſaria poterunt intrare operarij aliqui de licentia Prioris prouincialis vel vicarij, & tunc Prioriſſa & Supprioriſſa, & Procuratrix vel alię tres de antiquis & maturis ad hoc deputatę operarijs loqui poterunt ita tamẽ quòd vna ab alijs duabus audiatur. aliè verò nullo modo loquãtur eis nec etiam ad eos accedant. ¶Item ſi aliqua ita infirmari contigerit quòd ad locum couſuetum communiom

venire

venire non poſſit, ſi oportuerit eam communicari, ſacerdos in ſuppellicio cum ſtolla corpus Chriſti deferens reuerenter, pręcedẽtibus eum duabus ſororibꝰ cum cereis, & vna cum aqua bñdicta, & alia campanulam deferente, aſſociatibus nihilominus aliquibus de maturioribus ſororibus ad infirmariam vadat & infirmam communicet prout in ordinario continetur. Si autem aliqua ſoror infirmatur in tantum quòd eã iniungi oporteat tunc ſacerdos indutus ut ſupra de communione dictum eſt oleum ſacræ unctionis deferat & una ſorore crucem portante pręcedẽtibus duabus cum cereis ad infirmariam uadat, & totus conuẽtus eum proceſſionaliter antecedat. Intrans aũt ſacerdos infirmariam dicat. Pax huic domui, & cętera fiant ſicut notatum eſt in ordinario, ita tamen ꝙ abſterſiones cum ſtupis fiant uel â Prioriſſa, uel ab aliqua ſorore cui iniunxerit. Cauendum eſt autem ne de facili multiplicentur ingreſſus modo cauſa cõmunionis, modo cã unctionis ſine magna cã, ſed ſimul ſiat utrunq;. Cum autem ſimul communicari & inungi aliquam oportuerit ſoror aliqua Crucem portet, & Frater, & ſocius ſacrã deferãt unctionem, & primo fiat cõmunio deinde unctio & in iſto caſu ſemper remaneat conuentus in infirmaria uſq; ad completionẽ officij. Porrò ubi copia miniſtrorum ſupradictorum non habetur in promptu, uel propter aliquam neceſſitatem feſtinare oportet omiſſa ſolennitate prędicta de miniſtris & apparatu fiat quod faciendum erat ſicut fieri poterit bono modo.

¶De Capitulo quotidiano. Cap. XXXI.

FInitis Matutinis teneatur capitulum uel poſt primam, uel poſt tertiam & Miſſam, ſi Miſſa poſt primam dicatur, aliquando ēt poterit intermitti (ſi Prioriſſę uideatur. Ingreſſo conuētu capitulum: Lectrix pronunciet lunam, & quæ de Chalendario pronuncianda ſunt) & ebdomadaria proſequatur Precioſa &c. Deinde ſororibus reſidentibus Lectrix pronunciet lectionem de inſtitutionibus vel de Euangelio pro tempore, præmiſſo iube donne, & ebdomadaria ſubiungat benedictionem, regularibus diſciplinis vel diuinum auxilium pro tempore. Et facta abſolutione pro defunctis dicat quæ tenet capitulum, Benedicite, & Reſponſo. Dominus, Inclinent omnes. Deinde recitatis beneficijs & recomendatis recomendandis orationibus, & dicto à Prioriſſa Retribuere dignare &c. Dictis etiam à conuentu Pſalmis. Ad te leuaui, & Deprofundis, Kirieeleiſon, Pater noſter, Subſequentibus etiam tribus Verſiculis. Oremus pro domino Papa. Saluos fac ſeruos tuos, & ancillas tuas. Requieſcant in pace; ab ebdomadaria dicendis cum his tribus collectis. Omnipotens ſempiterne deus qui facis mirabilia. Prætende. Fidelium deus, reſideant ſorores. Tunc quæ præeſt poterit dicere breuiter ſiquid ad honeſtatem, & correctionem ſororum viderit expedire. Poſt hæc dicat quæ præeſt, Faciant venias ſuas quæ ſe reas exiſtimāt.

mant. Continuo quæ ſe reas intellexerint proſtratę veniam petant. Deinde auditis primo Nouiciabus, (ſi in capitulo fuerint audiendæ) & egreſſis: alię ſurgentes humiliter confiteantur culpas ſuas, & quarum culpa talis eſt quæ digna ſit correctione præparent, ſed ad correctionem quam tenens capitulum faciat vel illa cui iniunxerit. In capitulo vero ſorores niſi duabus de cauſis non loquantur: ſcilicet culpam ſuam vel aliarum dicendo ſimpliciter, & Prælatis ſuis tantum ad interrogata reſpondendo. Vna etiam ſtante & loquente nulla loquatur. Nulla faciat proclamationem ex ſola ſuſpitione. ¶ Item nulla accuſet de auditu niſi perſonã à qua audierit dicat. Similiter quęlibet caueat ne malum quod audierit de alia alteri conferat niſi dicat á qua audierit. Auditis culpis dicitur Pſalmus. Laudate eum verſu Oſtende nobis domine. & Domine exaudi. & Collecta Actiones noſtras &c. ¶ In fine dicat prioriſſa. Adiutorium noſtrum. Et ſic ſoluitur capitulum. Cum non tenetur capitulum de culpis pronuncianda ſunt ea quæ ſunt de Kalendario, & deinde precioſa ſiue in choro, ſiue in capitulo modo ſupradicto exceptis recitationibus beneficiorum, & orationibus annexis.

De conceſſione domorum,

Cap. XXXII.

INhibemus ſub pœna excommunicationis ne aliqua det operam directę uel indirectę ſcienter quòd ali-

qua

qua domus ſororum conſtruatur, uel conſtructa ordi ni fratrum prædicatorum comitatur, niſi prius ſuper hoc haberetur conſenſus capituli generalis. Eadem diſtrictione ordinamus ne vnquâm in aliquo caſu domus aliqua recipiatur ſub cura ipſius ordinis niſi cũ ſufficienti prouiſione in bonis temporalibus pro neceſſitatibus ſororum. Nulli etiam libellus iſte tradatur ad tranſcribendum uel uidendum ſine licẽtia Magiſtri ordinis uel Prioris prouinciali.

F I N I S.

¶Expliciunt Conſtitutiones Sororum ordinis Fratrum prædicatorum.

INCIPIT TRACTATVS DE INITIO, & Fundatione Regulę, ſeu formæ vel modi viuendi Fratrum, & Sororum de Militia Ieſu Chriſti, de pęnitentia BEATI DOMINICI.

TRACTATVM Compilare intendo ſuper informatione, & approbatione Regulæ ſeu formæ, vel modi viuendi Fratrum, & Sororum de Militia Ieſu Chriſti, de pœnitentia beati Dominici fundatoris Ordinis Prædicatorũ, per diuerſos Summos Pontifices approbatum. Maximè per Papam Gregorium IX. Honorium. IIII. Ioannem XXII. Bonifacium. IX, Innocentium, VII. & Eugenium. IIII. ſicut habetur diffuſè in legẽda Beatæ Catherinæ de Senis cap.8. quam cõpoſuit Reuerẽ Pater Frater Raymundus de Capua, Sacræ Theologię profeſſor, ac totius Ordinis Prædicatorum Magiſter generalis. 22. & Magiſter Thomas de Firmo eiuſdem Ordinis Magiſter generalis. 24. trãſtulit in vulgari Regulam de Mililia Ieſu Chriſti, de pœnitẽtia Beati Dominici, ¶ Item inuenitur quidam liber in quo eſt Regula ſecundum quam viuebãt tempore Militiæ actualis contra hæreticos, qui liber eſt in Conuentu Ferrarienſi, & Veneto Ordinis Prædicatorum, & eſt talis.

¶Pateat vniuerſis fidelibus qualiter ego Frater Thomas de Senis vna cum Reuereñ Patre & Magiſtro fratre Bartholomęo de Senis, ambo de Ordine Prædicatorum anno Dñi. 1422. Venetijs exiſtentes, & quantum valuimus diligentius inquirentes de Regula ſiue ſtatu Fratrum, & Sororum de Militia Ieſu Chriſti, de pœnitentia Beati Dominici, inuenimus quantum ad initium eiuſdem Regulæ taliter ſe habere, ſicut patet in legenda Beatæ Catherinæ de Senis ſupradicta capitulo: 8. vbi ſic dicitur. Cunctis volentibus legere notum facio prout legi pariter, & audiui à fide dignis & in diuerſis Italiæ partib⁹, geſtaq; Beatiſſimi Patris noſtri Sancti Dominici teſtantur. Ipſe glorioſus fidei catholicæ pugil ac Chriſti athleta Beatus Dominicus ſicut totus zelator boni ſtatus Eccleſię militantis, quãuis per ſe ac per ſuos Fratres tam in Tholoſa quàm in Lombardia hęreticos triumphaliter debellaſſet, ita vt ſicut fuit tempore ſuæ canonizationis coram Summo Pontifice Gregorio. ix. probatum legitime, centũ milia hæreticorum & vltra conuerſi fuerunt tantũ in Lombardia, tam doctrina quàm miraculis ſuis. Nam ita venenoſa doctrina hæreticorum infecerat mentes hominum, q̃ ferè omnia iura Eccleſiarum erant ꝑ laicos occupata, qui ea poſſidebãt quaſi iure hæreditario. Ex quo cogebantur Pontifices mendicare, nec vllam habebant potentiam per quam poſſent errori reſiſtere, nec etiam clericos aut pauperes valebanr ſecundum ſui officij debitum nutriendo iuuare. Vnde in multis partibus etiam Italiæ regnabat iſta iniquitas, quod Sãctus Pater Dominicus zelotipa mẽte cernens

nens & ſuſtinere non valens, qui pro ſe ſuiſq; ſequaci bus extremam elegerat paupertatem, cępit pro diuitijs recupandis Eccleſiæ decertare. Aduocans igitur aliquos laicos deum timentes, & ſibi pręcipua deuotione affectos & notos, cępit tractare de ordinando quandam ſanctam Militiam quæ haberet iura Eccleſiarum recuperare ſimul & defenſare, nec non & reſiſtere fideliter hæreticæ prauitati. Nam illos quos voluntarios reperit ſic induxit, ꝙ iuramẽtum præſtabãt ſibi. cuncta quæ dicta ſunt facere, iuxta vires. Et propter hoc exponere tam perſonam quàm illa quæ poſſidebant. Vt autem â coniugibus in hoc operę ſancto impediri non poſſent, faciebat coniuges ſeu vxores eorum iurare ꝙ viros non impedirent, ſed potius iuuarent, & iuxta modũ cooperarentur eis in omnibꝰ ſibi poſſibilibus, & ſanctus Pater Dominicus promittebat vtriq; parti copulę ſeruãti hoc, vitam ęternam. Vocauit autem eos Fratres de Militia Ieſu Chriſti. Verum vt per aliquod ſaltem ſignum ſecernerentur ab alijs laycis, & aliquid ſuper errogatorij operis adderent vltra conſuetudinem aliorum, dedit eis colorem habitus proprij vtſ̃, tàm viri quâm mulieres quacunq: figura veſtium vterentur, album tamen ſemper portarent & nigrum, ita ꝙ vterq; color exterius appareret ad innocentiæ & humilitatis inditium. Inſuper aſſignauit eis quendam tanxatum numerum Dominicæ Orationis, & ſalutationis Angelicæ, quẽ ꝓ quali bet hora canonica deberent quotidie orãdo perficere, vt à diuino ſeruitio non vacarent. Poſtquam Beatus Pater Dominicus, ita bene ordinauit, migrauit ad

dominum. Crebreſcentibus eius miraculis Apoſto licæ ſedis Pōtifex Gregorius, ix. ipſum cathologo ſan ctorum annotans, honorandum & adorandum exhibuit vniuerſis. Fratres hi, & Sorores dicti de Militia Ieſu Chriſti, volentes ordinatori ſuo iam glorioſo ſin gularem reddere gloriam & honorem, decreuerunt poſt mortem mutare nomen, & vocari Fratres de pœ nitētia Beati Dominici. Induxit eos ſatis ad hęc q̃a beatiſſimi Patris meritis atq; miraculis, nec nō & Fra trum ſuorum laborioſa doctrina iam peſtis hæretica penè defecerat, & neceſſaria non videbatur multum amplius pugna exterior, ſed reſtabat tantum vt per pœnitentiam cum hoſte interiori pugnarent. Propter ꝙ etiam nomen pœnitentiæ ſingulariter elegerunt. Demum creſcente quotidie turba prædictorum fidelium inter quos velut Matutinum aſtrum re ſplenduit martyr, & virgo Beatus Petrus, qui occiſus plures hoſtium conculcauit quàm viuens, deleta eſt quaſi totaliter turba vulpecularum demoliri cupientium vineam domini Sabaoth; redditaq; fuit pax (faciēte domino) Eccleſiæ ſanctæ Dei. Quāobrem cau ſa illius Militiæ ceſſauit ex tōto, ac per conſequens & effectus. Verum decedentibus huiuſmodi ſtatus viris, fœminę remanentes propter religioſam vitā quā cum viris tenuerant, amplius nubere non audebant, ſed ſtatū quē ſeruauerant cōtinuabāt vſq; ad mortē. Hoc cernentes alię non huius inſtituti viduę quæ decreuerant viduitatem ſeruare, cęperunt dictas Sorores de pœnitentia Beati Dominici velle ſequi, & eorū obſeruantiam pro remedio ſuorum peccatorum imi

tari : Vnde paulatim creſcentes in diuerſis Italiæ partibus coegerunt Fratres Prędicatores ibidem morantes ad informandum eas de modo viuendi, qui á Beato Dominico fuerat inſtitutus. Quia vero modus illè ſcriptus nō erat, quidam ſanctæ memorię Pater qui totius Ordinis curam gerebat vocatus Frater Munio, natione Hiſpanꝰ, modum illum viuendi redegit in ſcriptis, quem hodie habēt, & vulgariter Regulam vocant, quàmuis Regula propriè dici non debeat, quia nec ſtatus de ſe propriè dicitur regularis, ex quo tria vota in qualibet religione principalia nō includit. Hæc ibi. ¶Porrò numero & merito prædictorum Fratrum Sororumq; ſtatu creſcente, fœlicis memoriè D. Gregorius Papa nonus in priuilegio q̄d incipit. Egrediens hæreticorum &c. Fratribus Militiæ Ieſu Chriſti directo. Perſonas & bona Fratrū de Militia prædicta ſub ſedis Apoſtolicę protectione ſuſcepit, prohibens nihilominus ne quis ex ipſis capere, rapinis, & iniuſtis collectis & exactionibus fatigare, vel ad aliqua illicita iuramēta aut iniuſta prælia cogere, aut aliàs iniuſtè moleſtare præſumat. Inſuper omnibus in vera pœnitentia perſiſtentibus qui mortis periculum pro fide catholica ſubierint, peccatorū omnium indulgentiam elargitur. ¶Similiter D. Honorius Papa quartus ſentiens odorem bonæ famæ ipſarum, conceſſit eis per bullam ꝙ tempore interdicti poſſent in Eccleſijs Fratrum prædicatorum audire diuina, vt patet in eius priuilegio quod incipit. Cōgruum exiſtimantes &c. ¶Inſuper D. Ioannes, xxij. Papa, poſtquàm promulgauerat Clementinam quæ Beghi-

nas pariter, & Begardos excommunicatos declaraue rat, per bullam ſuam, quæ incipit. Cum de mulieribus, illam decretalē de Sororibus de pœnitentia Beati Dominici per Italiam conſtitutis non debere intelligi declarauit, nec per ipſam ſtatui earum fuiſſe quomodolibet derogatū. Præterea. D. Bonifatius in ſua obedientia Papa nonus nuncupatus, per priuilegium quod incipit. Humilibus & honeſtis &c. Fratribus & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici directū. concedit ꝙ pœnitentiam ſalutarem & Sacramentum Euchariſtiæ à Fratribus Ordinis Prędicatorum, niſi in Feſto Reſurrectionis, ſuſcipere valeant. Idem quoq; in alio priuilegio quod Mare magnum Bonifatij appellatur, & incipit Sacræ Religionis &c. Quod tempore generalis interdicti diuinis intereſſe & Eccleſiaſtica poſſint recipere Sacramenta ab ipſis Fratrib⁹ humaniter conceſſit. ¶Item. D. Innocentius in ſua obedientia Papa Septimus nominatus, prædictorum Fratrum & Sororum Regulam ſiue viuendi modum apoſtolica authoritate confirmauit, in bulla quæ incipit Sedis Apoſtolicæ &c. ¶Domin⁹ quoq; Eugenius Papa Quartus præfatam Regulam ſiue modum viuendi vna cum prædicti Innocentij confirmatione ſimiliter approbauit vt in eius bulla patet, quæ incipit. Proui ſionis noſtrę &c. ¶Cæterum, D. Sixtus Papa Quartus in priuilegio quòd Mare magnum appellatur concedit dictis Fratribus & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici, ꝙ non ſolum in Eccleſijs Fratrum Ordinis Prædicatorum, ſed etiam vbicunq; poſſunt Fratres celebrare, poſſunt diuina audire, Non ſolum ipſi & ipſe, ſed

ſe, ſed etiam eorum procuratores, & eorum negotia gerentes, vtriuſq; ſexus. ¶Item in priuilegio qd' bulla aurea nominatur, idē Pontifex concedit ꝙ loca monaſteria Prioriſſæ, & procuratores Fratrum & Sororū gaudeant eiſdem priuilegijs quibꝰ & Fratres Ordinis Prædicatorum. Idem quoq; Pontifex ad requiſitionē Reuerēdiſſimi Magiſtri Leonardi de Peruſio olim totius Ordinis Prædicatorum generalis Magiſtri, per bullam quæ incipit Sacroſancta &c. Sub excommunicationis pœna inhibuit omnibus communitatibus & Poteſtatibus, Ciuitatum, & quibuſcunq; officialibus ſæcularibus locorum, ne præſumant aliqua grauamina libertati Eccleſiaſticæ contraria Fratribus & Sororibus de pœnitentia Beati Dominici continentibus, & coniugatis, ſecundum Regulam & inſtituta regularia ordinis viuentibus (ſi tamen propter hanc libertatem obtinendam habitum non ſuſceperint). Bulla plumbea eſt Bononiæ. ¶Præterea. D. Alexander papa Sextus ad requiſitionem. Reuerendi patris Fratris Sebaſtiani de Brixia congregationis Lombardię generalis Vicarij, per Breue Apoſtolicum quod incipit Cōſiderantes vberes &c. concedit ꝙ Fratres & Sorores de pœnitentia beati Dominici omni tempore poſsūt recipere Eccleſiaſtica Sacramenta, & etiā in Feſto Reſurrectionis, & in mortis articulo, cuiuſuis licentia ſuper hoc minime requiſita, ſed tantum Prioris domus & Vicarij generalis congregationis Lombardiæ Ordinis prædicatorum. Omnia ſupraſcripta priuilegia habentur authentica, in libro priuilegiorum ordinis impreſſo Romę. 1555. ¶Inſuper varij & diuerſi Eccleſia

rum prælati vcz Cardinales,Patriarchæ, Archiepiſcopi,& Epiſcopi prædicto Ordini,& Fratribus & Sororibus præfatis varias indulgentias conceſſere quæ omnia enarrare longum eſſet. ¶Hic igitur eſt Ordo à Beatiſſimo Dominico inſtitutus, de quo prodijt & ſi non tempore, dignitate tamen primaria, glorioſa & Beata Catherina de Senis Ieſu Chriſti ſponſa dilectiſſima,cuius geſta miranda Reuerendiſſimus pater Frater Raymundus de Capua olim totius prędicatorum Ordinis generalis Magiſter,eiuſq, confeſſor conſcripſit. Quam.D.papa Pius Secundus in die Apoſtolorũ Petri & Pauli cathalogo ſanctorum aſcripſit eiuſq; Feſtum prima Dominica Maij celebrari inſtituit cuius Bulla plumbea in conuentu ſancti Dominici de Brixia conſeruatur. Floruerunt inſuper in dicto ordine aliæ innumerabiles Sorores magnę perfectionis & Sãctitatis,vcz.Beata Angela de Sancto Seuerino. Beata Anna de Camerino,Beata Daniela de Beneuento,Beata Margarita de Ciuitate Caſtelli q̃ virginitatem vſq; ad mortem conſeruans,multis claruit miraculis,Beata Ioanna de Vrbe veteri ornatiſſima virgo & miraculis clara. Beata Helena de Piſis,Beata Maria de Venetijs,quæ pluribus virtutibus ornata extitit,de qua legenda compilata fuit. Beata Margarita ſoror Ducis Sabaudię vxor quondam Marchionis Montisferrati, quæ in conuentu ſanctæ Mariæ Magdalenæ de Alba, Ordinis prędicatorum ſepulta iacet. Beata Sibillina de Papia cuius corpus etiam integrum cõſpicitur in conuentu ſancti Thomæ Papiæ Ordinis prædicatorũ. Fuerunt,& alię innumerales q̃ enarrare lõgum foret.

Exiſtunt etiam in prȩſentiarnm multæ aliæ magnæ Sañctitatis & perfectionis mulieres in diuerſis Italiæ partiqus , Hæc omnia ſcripta ſunt vt oĩbus pateat quantum deus glorioſus hunc ordinem clarum venerandumq; fidelibus eſſe voluerit. Qui eſt benedictus in ſęcula. Amen.

IN CIPIT COPIA CONFIRMATIONIS Regulæ Fratrum & Sororum Ordinis de pœnitentia Beati Dominici fundatoris Ordinis Prædicatorum per D.Innocẽtium papam Septimum,&.D.Eugenium papam Qnartum con firmatę.

EVGENIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuã rei memoriã, Prouiſionis noſtrę debet ꝑuenire ſub ſidio,vt ius ſuum cuilibet conſeruet. Hinc eſt ꝙ nos tenorem quarũdam li terarum Innocentij in ſua obędientia (de qua partes infraſcriptæ tũc ęrant) ſeptimi nuncupati in ipſiꝰ regeſtro repertum pro eo ꝙ ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Fratrũ ac dilectarum filiarum Sororum Ordinis Fratrum p̄dicatorum de pœnitentia Sancti Dominici nuncupatorum in Ciuitate noſtra Eugubina degẽtium petitio continebat,ipſi huiuſmodi tenore ex certis cauſis ſe aſſerũt indigere,de regeſtro ipſo dę verbo ad verbũ tranſcribi,& ad Fratrum & Sororũ p̄dictorum inſtantiam petentibus annotari fecimus,quæ talis eſt.

INNOCENTIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Sedis Apoſtolicæ prouidentia circũſpecta perſonas ſub regulari obſeruantia vacantes aſſidue ſtudio piæ vitæ benigno fauore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo prouide ordinata ſunt vt illibata perſiſtant, Apoſtolico conſueuit munimine roborare. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum Fratrum, & dilectarum in Chriſto filiarum Sororum Ordinis prædicatorum, qui quidẽ Fratres & ſorores de pœnitentia ſancti Dominici nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat. quod ipſi quandam Regulam ſiuè religioſè viuendi formam in qua nonnulla honeſta & rationabilia ac regulari diſciplinę congruentia ſtatuta, & ordinatã fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſeruarunt, prout obſeruant, quòdq; licet ordo ac Fratres huiuſmodi & ſorores varijs per ſedem Apoſtolicam ſint priuilegijs communiti, tamen pro ſolidiori eorum ſubſiſtentia, & vt clementia altiſſimi operãte de virtute in virtutem gradientes deuotiorem reddere valeant domino famulatum, deſiderant huiuſmodi Regulam seu viuendi formam per ſedem eandem approbari. Quare pro parte Fratrũ & Sororum eorundem nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt Regulæ ſiue viuendi formæ huiuſmodi robur Apoſtolicæ confirmationis adijcere, illãq; per ipſos Fratres ac Sorores præſentes & poſteros imperpetuũ obſeruari mandare de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis venerabilis Fratris noſtri Angeli Epiſcopi Hoſtiẽſis (cui exa

minationẽ

minationem eorundem commiſimus per ipſum faciendam,& quòd ea quæ per illã reperiret nobis referre curaret)relatione plenaria, & fideli fuimus clarius informati,huiuſmodi ſupplicationibus inclinati,regulam ſiue viuẽdi formam quam per ſingula eius capitula clare & diſtinctè de verbo ad verbum præſentibꝰ fecimus annotari,nec non ſtatuta & ordinationes p̃dictas rata habentes & grata, illa,auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus,& præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominꝰ Regulam ſiue viuendi formam eandem per ipſos Fratres & Sorores præſentes & poſteros volumus & mãdamus ꝑpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruari. Tenor vero regulę ſiue viuendi formę huiuſmodi ſequitur & eſt talis.

DE RECIPIENDIS ET EORVM CONDITIONE.

Cap. I.

IN primis vt hic ordo continuum, & ꝑpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum,quod ex receptione perſonarum bene diſpoſitarum plurimum noſcitur dependere,volumus, et ordinamus ꝙ nullus recipiatur ad ordinem huius fraternitatis,niſi per Magiſtrum ſiue directorem, et per priorem dictæ Fraternitatis vel de ipſorum licentia ac etiam de aſſenſu maioris partis Fratrum profeſſorum

Fraternitatis eiuſdem, illius loci, præmiſſa tamen diligēti examinatione ſit honeſtę vitę & bonę famę ac de hæreſi nullatenus ſit ſuſpectus, quinimo tanquàm ſancti Dominici ſingularis in domino filius, ſit veritatis catholicę fidei iuxta ſuum modulum æmulator, ac zelator pręcipuus, qui etiam antequàm habitum huius religionis recipiat de alienis ſiqua habuerit ſatisfaciat ad plenum, & proximis reconciliari, necnon paratum ſiue conditum ſuum teſtamentum tenere ſtudeat, iuxta conſilium & ordinationem cōfeſſoris diſcreti. Et eadem examinatio fiat de mulieribus ingreſſum huius ordinis petentibus. Habentibus tñ viros non pateat ingreſſus ad conſortium dictæ Fraternitatis, niſi de virorum ſuorum licētia & cōſenſu, de quo conſenſu fiat publicum inſtrumētum. Idem quo ad hoc ſeruari volentes in viris vxores habentibus, niſi obſtaret in ipſis vel altero ipſorum cauſa quæ legitima iudicaretur conſilio diſcretorum,

¶De habitu Fratrum & Sororum.
Cap. II.

OMnes autem tam Fratres quàm Sorores dictę Fraternitatis induantur panno albo & nigro, qui nec in colore, nec in valore nimiam precioſitatem pretēdat, ſicut decet honeſtatem ſeruorum Chriſti. Mantellum ſit de nigro, & Fratrum capucia ſimiliter ſint de nigro, tunicę vero de albo, quarum manicę protendātur vſq; ad pugnum, & ſint clauſę. Corrigias de corio tantum habeant, quibus Sorores cingātur ſub tunica. In burſis & calciamentis & cæteris oēm mundanam reſecent vanitatem, Vela vero Sororum & bin

dæ ſint alba de panno lineo vel canabino.

¶De Benedictione veſtium ſiue habitus,& de modo recipiendi ad hunc ordinem. Cap. III.

RECipiatur autem recipiendus in loco capituli fraternitatis vel ante altare Eccleſiæ Fratrum Ordinis prædicatorum illius loci,& à Magiſtro ſiue directore ſupradicto,vel eius Vicario. Qui Magiſter aſſiſtente induendo & petẽte humiliter flexis genibus recipi præſentibus aliquibus alijs Fratribus prædicatoribus,& priore Fraternitatis vel eius vices gerẽte cũ alijs de Fraternitate. benedicet primo habitum eius qui debet recipi hoc modo vcz. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. Dominus vobiſcum. Oremus. Domine Ieſu Chriſtę, qui tegimen noſtræ mortalitatis induere dignatus es &c. Poſtea vero tali habitu benedicto,& per receptum ſeorſum induto atq; ad gradum altaris reuerſo,& ante Magiſtrum genuflexo dicet Magiſter. Veni Creator ſpiritus, Et Fratres qui ei aſſiſtunt ipſum proſequantur vſq; ad finem. Deinde dicatur Kyrieeley. Chriſteeley. Kyrieelei. Pater noſter.&c. Emitte ſpiritum tuum &c. Saluum fac ſeruum tuum &c. Dominus vobiſcum. Oremus. Deus qui corda &c. & Prætende Dñe &c. Et reſponſo amen, Aſpergatur ſic indutus à Magiſtro aqua benedicta. Omnes Fratres Fraternitatis ipſum recipiant ad oſculum pacis,& eodem modo ante Altare recipiantur mulieres quemadmodum eſt de Fratribus ſupradictum.

¶De

¶De profeſſione ſeu modo profitendi. Cap. IIII.

COmpleto ãno vel ante ſi Magiſtro & priori ſupra dictis vel cui commiſerint, & etiam maiori parti Fratrum profeſſorũ Fraternitatis viſus fuerit idone⁹ ad profeſſionem recipiatur. Profitebiturq; hoc modo vcz. Ad honorem Dei omnipotentis patris & filij & ſpiritus ſancti, & Beatæ Mariæ virginis, & Beati Dominici. Ego. N. corã vobis. N. Magiſtro & priore Ordinis de pœnitẽtia Beati Dominici talis loci ꝓfiteor me velle de cætero viuere ſecũdum Regulam & formam Fratrum & Sororum eiuſdem Ordinis de pœnitentia Beati Dominici vſq; ad mortem. Mulieres vero eodem modo profiteantur coram Magiſtro ſupradicto, et prioriſſa vel cui ipſi commiſerint.

¶De permanentia in hoc ſtatu. Cap. V,

STatuimus autem vt nullus Frater, nec Soror huius Fraternitatis, et Ordinis poſt talem ſupradictam ꝓfeſſionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eiſdẽ ad ſęculum reuerti liceat, ſed bene poſſint libere tranſire ad vnã de approbatis religionibus tria vota ſolemnia profitentibus.

[De horis Canonicis dicendis. Cap. VI.

FRatres et Sorores dicant quotidie omnes horas canonicas niſi infirmitate impediantur. Pro Matutinis dicant viginti octo pater noſter, ꝓ veſpis quatuordecim ꝓ qualibet aliarum horarũ ſeptem. Ad honorẽ vero Beatæ Marię ſemꝑ virginis, ꝓ qualibet hora ſuꝑius nominata: tot Aue Mariã quot pr̃ nr̃ dicere teneanť. Pro benedictione autem menſe dicãt

vnum

vnum pr̃ nr̃. Cum vero ſurgunt â menſa dicant ſimiliter vnum pr̃ nr̃, ꝓ gr̃arum actione vel pſalmum Miſerere mei deus vel pſalmum Laudate, qꝫ ſciunt. Omnes etiam q. ſciũt ſimbolum apoſtolorum vc. Credo in deum, dicant illud ſemel in principio Matutinarũ, et etiam ante primam, et quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem ſciunt et dicunt horas canonicas quemadmodum faciunt clerici prædicta Pater noſter et Aue Maria dicere minime teneãtur.

[De ſurgendo ad Matutinas. Cap. VII.

AD Matutinas Dominicis diebus et feſtiuis â feſto omnium Sãctorum vſq: ad feſtum Reſurrectionis Dñicæ omnes ſurgant. In Aduentu et quadrageſima ſurgant etiã omni noctę. Qui vero occupantur quotidiano opere manuali horas ſuas dicere poterunt de mane vſq; ad veſperas excluſiue. De ſero vero veſperas et Completorium ſimul dicant.

[De Confeſſione, et Communione. Cap. VIII.

OMnes quater in anno ad minus vcz in feſto Natiuitatis Dñi, Reſurrectionis ipſius, Penthecoſtes, et in feſto Aſſumptionis, aut Natiuitatis Beatę Virginis peccata ſua confiteãtur diligenter, et Euchariſtiæ deuotę ſtudeant recipere Sacramẽtum, niſi forſan ex aliqua cã rõnabili alicui ex ipſis eſſet â ſuis confeſſoribꝰ interdictum. Qui autem ex deuotione ſua ſępius voluerint communicare infra annum, petita â ſuo pręlato licentia et obtenta, deuotionem ſuam cum Dei benedictione poterunt executioni mandare.

[De ſilẽ-

[De ſilentio in Eccleſia obſeruando
Cap. IX.

IN Eccleſia dum celebrantur Miſſę vel cantatur diui num officium ſeu actualiter ibidem proponitur ver bum Dei, omnes ſilentium ſeruare ſtudeant & oratio ni ac diuino officio diligenter intendãt, niſi ex aliqua ſpeciali & occurrente neceſſitate aliquid ſilenter loquantur.

[De Reuerentia exhibenda Eccleſiarum
prelatis & Eccleſijs eorundem.
Cap: X:

FRatres & ſorores eccleſias q̃rũ parrochiani & parrochianæ exiſtũt, iuxta canonicas ſanctiones & bo nos mores & cũ oĩ deuotione ſtudeãt viſitare, & Eccleſiarũ ſuarũ p̃latos vcz epiſcopos & inferiores, ſum me reuereantur: ipſorumq; iura abſq; omni diminutione & fideliter eis ſoluant. Et hoc tam in decimis quàm in oblationibus, aliâs quomodolibet cõſuetis.

[De ieiunijs. Cap. XI.

A Dominica prima Aduentus vſq; ad Natiuitatem Domini quotidie tam Fratres quâm Sorores ieiu nent. Et ſimiliter á Dominica in Quinquageſima vſ que ad Paſcha Reſurrectioni s Dñi idem obſeruent. Ferias autem ſextas ieiunabunt omni tempore, & ieiunia omnia ab Eccleſia inſtituta. Qui autem voluerint amplius ieiunare ſeu auſteritates alias facere, poterunt habita licentia â prælato ſuo, vel de cõſilio cõfeſſoris diſcreti.

[De Cibo. Cap. XII.

FRatręs & Sorores huius Fraternitatis vti poterũt

carnibus

carnibus diebus Dominicis tertia & quinta feria, cæteris vero diebus abſtineāt niſi ſint infirmi aut multū debiles vel minuti, vel niſi precipuum feſtum fuerit illa die, aut quia eſſent in itinere conſtituti-

¶De Diſcurſu Fratrum & Sororum.

Cap. XIII.

VAgos curioſoſq; diſcurſus per Ciuitatem non faciāt. Sorores vero ſolę ñ diſcurrāt maximè iuniores. Ad nuptias, & choreas ſiue ad diſſoluta, & mūdana cōuiuia, ſiue advana ſpectacula nullo mō accedāt, De Ciuitate vero ſeu Caſtro vbi habitant non exeant etiam cauſa peregrinationis, abſq; licentia ſpeciali prælati vel Magiſtri Fraternitatis iam dictę.

¶De Armis à Fratribus non ferendis.

Cap. XIIII.

INuaſionis ſeu impugnationis arma ſecum Fratres nō deferāt, niſi ꝓpter defenſionē fidei Chrianæ? aut alia rōnabili cā & de ſuorum prælatorum licentia.

¶De infirmis viſitandis & procurandis. Cap. XV

DEputentur per Priorem duo ex Fratribus qui cū quēpiam ex eiſdē nouerint īfirmari ipſum quâm citius charitatiuè potuerūt, ſtudeāt viſitare, & ſtatim à principio ad recipiendam pœnitētiam, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta eundem efficaciter adhortentur, & ſi neceſſę fuerit miniſterium corporale (prout commodè poterunt) eidem ſtudeant adhibere. Si vero fuerit pauper, neceſſaria de bonis ꝓprijs vel communibus (prout facultas permiſerit) ſibi miniſtrare ꝓcurent. Et idem faciant ſorores circa ſorores ſuas infirmas

¶De obitu Fratrum & Sororum, & ſuffragijs eorum. Cap. XVI.

QVando continget aliquem ex Fratribus ex hac luce migrare, cæteris cõfratribus qui ſunt in eadem ciuitate vel caſtro nuncietur, vt procurẽt defuncti exequijs perſonaliter intereſſe, â quibus non recedant donec corpus fuerit traditum ſepulturę. Hoc idem circa ſorores decedentes volumus obſeruari. Pręterea infra octo dies poſt ipſius defuncti ſepulturam immediate ſequentes quilibet Frater & ſoror dicat pro anima eius ſacerdos vnam miſſam, Sciens vero pſalterium, pſalmos quinquaginta. Illiterati vero centum Pater nr̃ dicant, addendo in fine cuiuslibet Requiem ęternam &c. Et præter hęc quilibet infra annum pro animabus Fratrum & ſororum tam viuorũ quâm defunctorum tres Miſſas faciant celebrare, qui vero ſciunt pſalterium, illud dicant. Et cæteri q̃ngenta Pater noſter dicere teneantur.

¶De inſtitutione Prioris, & Prioriſſę. Cap. XVII.

PRiore Eraternitatis mortuo vel amoto, Magiſter ſiue director Fraternitatis cum conſilio antiquorum de Fraternitate inſtituat Priorem. Singulis aũt annis infra octauas Paſchæ vel alio tempore, ſupradictus Magiſter habeat conſilium cum antiquiorib⁹ de Fraternitate ſuper amotione vel confirmatione Prioris, & ſic Priorem confirmare vel amouere poterit, ſecundum ꝙ ipſe cum præfatis iudicauerit expedire. Conſimiliter etiam de cõſilio dicti Magiſtri & aliquorum de Fraternitate magis ãtiquorum poterit Prior

Fraternitatis ordinare de ſuppriore vel Vicario Fraternitatis,& etiam poſtmodum confirmare vel amouere,ſecundum ꝙ eiſdem viſum fuerit expedire.Qui ſupprior vel Vicarius tãtam poteſtatem habeat quantam Prior ſibi concedet. Et hęc eadem forma in inſtitutione prioriſſę,& ſupprioriſſę ſimili mõ obſeruet.

¶De officio Prioris,& Prioriſſę.

Cap. XVIII.

PRioris officium erit cum omni diligentia ſeruare in ſe quæ in Regula ſcripta ſunt, & ſolicitam dare operam vt ab alijs confratribus obſeruẽtur. Si quos vero viderit tranſgredientes aut etiam negligentes, charitatiuè corripiat & emẽdet. Vel ſi magis ſibi videtur expediens, Fraternitatis Magiſtro & directori vt corrigat, poterit intimare. Prioriſſę etiam erit officium ſolicitè Eccleſiam viſitare,cæteras etiam ſorores excitare ad obſeruantiam regularem, diligenter etiam per ſeipſam & alias quibus imponet obſeruare,quod in inceſſu,ſtatu,habitu,nihil per aliquam cõſororem fiat,quod cuiuſquam merito turbarę poſſit aſpectum. Pręcipuè autem attendat, ne ſorores cũ quocũq; viro cuiuſcunq; conditionis exiſtat,familiaritatem cõtrahant,maxime iuniores, niſi forſan talis vir ſorori illi attineat infra tertium conſanguinitatis gradum ad longius, & cum hoc exiſtens bonæ vitæ, & famæ.

¶De Correctione Fratrum & Sororum.

Cap. XIX.

SI quis notatus fuerit de aliqua familiaritate ſuſpecta,& ter admonitus per prælatum,ſe non emenda-

-uerit excludatur ad tempus â capitulo,& à conſortio ceterorum cõfratrum. Quòd ſi nec ſic ſe correxerit tunc de fratrum conſilio diſcretorum de ipſorum penitus cõſortio publicè excludatur, nec admittatur de cætero niſi confratribus omnibus videatur eſſe correctus. ¶Item ſi quis confratri vel alteri cuicũq; opprobrium dixerit quod ſonare infamiã videatur, aut ex ira quemquám pręcuſſerit, vel ad locum prohibitum ire præſumpſerit, ſeu in obedientiam quãcunq; commiſerit, aut etiam prælato mendacium ex induſtria dixiſſe deprehenſus fuerit, abſtinẽtia panis & aq̃ vel excluſione â capitulo, aut etiam á conſortio aliorum Fratrum plus vel minus ſecundum cõditionem perſonæ, & exigentiam delicti, grauius vel leuius corrigatur. ¶Item ſi quis crimen mortale commiſerit, talis de conſilio maioris partis fratrum profeſſorum Fraternitatis illius loci ſecundum exigentiam culpæ, & cõditionem perſonæ, grauius vel leuius puniatur, ſic tamen quod ſit cæteris in exemplum. Quam punitionem ſi ferre recuſauerit, de cõſilio diſcretorum de iſto Ordine expellatur. Circa ſororũ vero correctionem illud idem volumus per omnia obſeruari.

¶De Congregatione Fratrum & Sororũ & inſtitutione Magiſtri ſiue directoris eorũdẽ.

Cap. XX.

IN quolibet autem menſę ſemel certa die & hora p̱ ſupradictum Magiſtrum vel eius Vicarium deputandis ad Eccleſiam Fratrum prædicatorum conueniant Fratres omnes Ordinis Fraternitatis, Dei verbum & etiam Miſſam ſi hora competens fuerit pariter audituri.

turi. Et tunc per ipſum Magiſtrũ ipſis legatur Regula iſta, & exponatur. Et tunc de agẽdis Fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout ſecundum deum & iſtam Regulam ſeu viuendi formulam viderit expedire. In cuiuſlibet etiam mẽſis prima ſexta feria, ſorores ad Eccleſiam Fratrum prædicatorum conueniant, ſimiliter Dei verbum & Miſſam communiter audituræ, quibus etiã legatur Regula iſta & exponatur, de ſuiſq; exceſſibus corrigantur per Magiſtrum deputatum eiſdem. Volum⁹ autem ꝙ in qualibet ciuitate & caſtro vbi fuerint Fratres & ſorores hmõi, habeãt in Magiſtrum & directorem aliquẽ idoneum Fratrem ſacerdotem de Ordine prædicatorum quem poſtulauerint á Generali Magiſtro vel prouinciali illius prouinciæ dicti Ordinis prædicatorum, aut quem ipſi generalis Magiſter ſeu prouincialis per ſe vel alium eiſdem concedere & aſſignare decreuerit. Volentes inſuper & ſtatuentes vniuerſos Fratres & ſorores hmõi de pœnitentia beati Dominici vbicũq; exiſtant directioni & correctioni ipſius generalis Magiſtri ordinis, ãndicti, & Prioris ꝓuincialis illi⁹ ꝓuinciꝗ eiuſdẽ ordinis, ꝓ eorũdẽ ampliori cõſeruatione, & promotione totaliter ſubiacere, quantũ ad illa vcz quæ eorundem viuendi modum & formulam cõcernere dignoſcuntur.

¶De diſpenſatione facienda rationabili cauſa concurrente. Cap. XXI.

PRior Fraternitatis cum Fratribus ſuis, & Prioriſſa cum ſuis ſororib⁹, Magiſter autem & director eis deputatus cum vtriſq; in abſtinentijs, ieiunijs, & au-

ſteritatibus alijs,in ſupradictis capitulis contentis, ex cauſa legitima & rationabili,cũ expedire viderint, poterunt diſpenſare.

¶De obligatione huius Regulæ & viuendi Formulæ, Cap. XXII.

DEmum quemadmodum in conſtitutionibus Ordinis Fratrum prædicatorum continetur,ita volumus & ordinamus quod in iſta Regula ſeu viuendi formula habeatur. Videlicet quòd pręter diuina & Eccleſiæ præcepta atq; ſtatuta in ea contenta, in reliquis huiuſmodi Regulæ conſtitutionibus ſiue ordinationibus,Fratres & ſorores ad culpam nullaten⁹ obligentur,ſed ſolum ad pœnam. Quæ cum á prælato vel Magiſtro continget ex quauis tranſgreſſione imponi,per tranſgreſſorem humiliter & promptè ſuſcipiatur,& ſimiliter opere perficiatur, cooperante gratia Domini & Redéptoris noſtri Ieſu Chriſti, Qui cũ patrę & ſpiritu ſancto viuit & regnat deus per omnia ſæcula ſęculorum Amen.

¶Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis,communitionis,voluntatis,& mandati infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum,vj.Kalen.Iulij Pontificatus noſtri Anno primo.

¶Cęterum ut earũdem literarum tenor prædictus ſic inſertus omnimodam rei ſeu facti certitudinem faciat,Apoſtolica auctoritate decernimus, vt illud idem

robur eãq; vim eundemq; vigorem dictus tenor per omnia habeat, quæ haberent originales literæ ſupradictæ, & eadem prorſus eidem tenori fides adhibeatur quocũq; vel vbicunq; ſiue in iudicio, ſiue alibi vbi fuerit exhibit⁹ vel oſtenſus, & ſtetur firmiter in omnib⁹ ſicut eiſdem originalibus literis ſtaretur ſi forent exhibitę vel oſtenſę. Per hoc autem nullum ius cuiquã de nouo acquiri volumus; ſed antiquum tantummodo conſeruari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis & voluntatis infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit in curſurum, Datum Florentiæ Anno incarnationis Dominicæ. 1489. pridie idus Maij Pontificatus noſtri Anno Nono.

¶De modo & ordine recipiendi Fratres & ſorores de pœnitentia Beati Dominici ad habitum prædicti Ordinis qui communiter obſeruatur, rubrica.

¶Eſt ſciendum ꝙ poſtquâm homo recipiendus, fuerit diligenter examinatus ab ipſis Fratribus de pœnitentia Beati Dominici profeſſis, & â Magiſtro ipſorũ receptus & acceptatus, ſecundum ꝙ in Regula & in expoſitione eiuſdem quantum ad Fratres apparet. Tũc ſiue in die capituli ordinarij quod fit quolibet menſe ſemel, ſiue in alia die ad hoc per ipſum Magiſtrum inſtituta, congregatis Fratribus alijs de ordine prædicatorum cum ipſo Magiſtro ſeu directore ac alijs qbuſcunq; honeſtis viris adeſſe volentibus apud Eccleſiã Fratrum prædicatorum & ante altare cõſtitutis, ſiue

de manę, ſiue alia decenti hora, ſecundum quod opportunitas ipſa reqret. Idem Magiſter prædictus vel alter Pater ſui Ordinis cui ipſe commiſerit, locabitur añ altaris mediũ, cum facit verſa ad Fratres, & perſonas alias circũſtantes, & habitu illius q debet indui ſuper dextru altaris poſito, & duobus etiam cereis accenſis ſuper altare poſitis, & ipſe induẽdus venire debet ad gradus altaris, ante pręſentiam dicti Magiſtri, & cũ ſic venerit debet genuflecterere, & magiſtro interrogante q̃d petis debet manibus cancellatis deuotè; & humiliter reſpõdere. Miſericordiam Dei & veſtram, ſiue in latino, ſiue in vulgari ſermone; Ipſe vero Magiſter illud quod pro tunc dicendum iudicauerit dicet. Et vbi induendus ſumpto habitu debeat ĩmediate aut modicum poſt ꝯfiteri ꝓut in quarto capitulo ſupradictæ Regulæ & expoſitione ipſi⁹ quo ad Fratres apparet, benedicet habitum induendi ſecundum quod habetur in tertio capitulo Regulæ, ſupradictæ dicendo in bona voce vcz. verſ. Oſtende nobis Dñe miſericordiam tuam. Reſponſ. Et ſalutare tuũ da nobis. Et Magiſter. Dñs vobiſcum. Reſponſ. Et cum ſpiritu tuo. Et Magiſter Oremus Oratio.
Dñe Ieſu Chriſte q tegimẽ noſtræ mortalitatis induere dignatus es, obſecramus immenſę largitatis tuę abundantiam, vt hoc genus veſtimentorum quod ſancti Patres ad Innocentię, & ſanctitatis inditium ferre ſanxerũt. ita benedicere ✠ digneris vt q hoc vſus fuerit te induere mereatur Chriſtum dñm noſtrum. Am.
Quo facto Magiſter aſpergat habitum, & etiã ipſum induere debentem habitum, aqua benedicte. Et ſic
induendus

induendus illum deuotè ſuſcipiens depoſitis ſęcularibus veſtibus,à magiſtro ipſo habitu induetur. Et dum Magiſter eundem ſic ſtãtem ante ſe genibus flexis induit mittẽdo ei clamidem nigram ſiue induendo ipſum clamide nigra,dicet Veni Creator Spiritus. Et Fratres aſſiſtentes,& alij clerici ſiqui adeſſent,vertendo ſe verſus altare proſequentes hymnum dicent in bona voce hymnum Veni Creator Spiritus. Et cõſimiliter Magiſter cum receptum induerit vertet ſe ad Altare genuflectendo, proſequendo,atque dicendo cum eis,mentes tuorum viſita, imple ſuperna gratia,quæ tu creaſti pectora. Quo primo verſu dicto ſurgere debent omnes & Magiſter debet ſtare & vertere ſe ad circunſtantes, alij vero contra ſe inuicem, & ſic dictum hymnum pariter complere debent. Quo finito,Magiſter dicet Chyrieel. Chriſteel. Chyrieel. Pater noſter, cum Fratribus voce ſubmiſſa. Et cõſequenter in bona voce ſicut ſupra dicet. Et ne nos inducas intemptationem. Et Frater ſiue Fratres & ſi qui clerici fuerint aſſiſtentes reſpondebunt. Sed libera nos à malo. Et Magiſter Verſ. Emitte ſpiritum tuum & creabuntur. Reſp. Et renouabis faciẽ terræ. Verſ. Saluum fac ſeruum tuum. Reſp. Deus meus ſperantem in te. Verſ. Dominus vobiſcum. Et cum ſpiritu tuo, Oremus. Deus qui corda fidelium, Sancti Spiritus illuſtratione docuiſti da nobis in eodem ſpiritu recta ſapere & de eius ſemper conſolatione gaudere. Oratio. Prætendę Domine famulo tuo dexteram cęleſtis auxilij,vt te toto corde perquirat & quæ dignę poſtulat aſſequatur,Per Chriſtum

dñm

dominum noſtrum Amen. Deinde Magiſter aſpergat fratrem nouiter indutum aqua benedicta. Qui tamen Magiſter in caſu quo plures eſſent induendi, debet in ſupradictis orationibus & locutionib⁹ ſemper vti numero plurali,& non ſingulari. Deinde vbi videatur Magiſtro & Fratribus ꝙ frater indutus tunc ad profeſſionem recipiatur,poterit tunc profiteri,ſecundum quod in quarto capitulo Regulæ, & in expoſitione eiuſdem quantum ad fratres pertinet continetur, hoc modo. Quod Magiſtro porrigente manus ſuas profiteri volenti,& ipſo profitente,mittente manus ſuas in manibus Magiſtri,ad maiorem ſuę profeſſionis firmitatem,dicat tunc in bona voce intelligibili & expreſſa. Ad honorem Dei omnipotentis,Patris & filij & ſpirituſſancti, & beatiſſimæ Virginis Mariæ, & beati Dominici, Ego Frater. N. coram vobis. Fratre. N. Magiſtro, & coram vobis Priore aut Suppriore ſeu Vicario fratrum Ordinis de pęnitentia ſancti Dominici talis loci, facio profeſſionem,& ꝓmitto me velle viuere de cętero ſecundum formam, & Regulam eiuſdem Ordinis de Pœnitentia beati Dominici, vſq; ad mortē.

Vel potius fiat in vulgari pro maiori euidentia.

*

INCIPIT LIBER DE INSTRVCTIONE Officialium Ordinis Fratrum Prædicatorum, Reuer.P. Fratris Vmberti Mag.Ordinis Fratrum Prædicatorum.

PROLOGVS.

RELIGIONES approbatę.ſicut in conſtitutionibus fere omnium Religionum diligẽter perlectis vidimus, diſtinxerũt antiquitus officia,tradentes inſcriptis quid cuilibet competeret officiali.vt dum hęc ſciret q̄libet, nullus alterius occuparet officium,nec ſuum negligeret. Et ſic ordinatius & completius fierent vniuerſa. Porrò in ordine noſtro ſunt officiales quidam qui habent ordinariè curas pertinentes ad animas, differentes ſecundum plus & minus,vt Magiſter Ordinis,Prior prouincialis,& Prior conuentualis. Alij ſunt q̄ habent hmõi curam ex commiſſione.vt Supprior. Magiſter nouitiorum,Magiſter conuerſorum,& Corrector familiæ. Et horum quatuor primus habet vniuerſalem in conuentu,alij vero particularem circa determinatas perſonas. Alij ſunt circa cultum diuinum vt cantor,ſuccentor,ſacriſta. Alij circa ſtudium vt lector,Magiſter ſtudentium,librarius,procurator librorum,& ſcriptorum. Alij ſunt circa cuſtodiam diuerſarum rerum quę indigent cuſtodia,vt examinatores recipiendorum,circa cuſtodiã ingreſſus, circator circa cuſtodiam religionis,cuſtos dormitorij circa dor-

mitoriũ

mitorium,& portarius circa portam,depoſitarius cir
ca res depoſitas. Alij circa varias neceſſitates fratrũ
Et horum quidam ſunt generales vt procurator,con-
ſiliarij, eleemoſynarius,q̃dam particulares,& horum
quidam ſunt circa neceſſitates quotidianas, vt circa
conuentũ refectorarius. ſeruitor menſę.lector in mẽ-
ſa,& corrector in menſa. Quorum primi deſeruiunt
neceſſitatibus corporalibus,alij duo ſpiritualibus,&
circa infirmos,infirmarius,& infirmorum cuſtos, &
circa hoſpites,receptor hoſpitum,& his omnibus ſcz
conuentui,infirmis,& hoſpitibus,deſeruiens coquina
rius,& cuſtos cellarij. Alij circa indumenta vt veſtia
rius,ſartor ſutor. Alij circa opera vt præfectus ope-
rum. Alij circa culturam horti,vt hortulanus. Sunt
igitur in vniuerſo,quadraginta ſeptem genera officia-
lium apud nos.ſ.Magiſter ordinis,Prior prouincialis,
Prior conuentualis,Supprior, Magiſter nouitiorum,
magiſter conuerſorum,corrector familiæ,cantor,ſuc-
centor,ſacriſta,lector,Magiſter ſtudentium,librarius,
curam gerens deſcriptis,examinator,circator,cuſtos
dormitorij,portarius,depoſitarius,ꝓcurator,eleemo-
ſynarius,refectorarius,ſeruitor mẽſę,lector in menſa,
corrector in menſa,infirmarius, cuſtos infirmorum,
receptor hoſpitum,coquinarius,cuſtos cellarij, veſtia
rius,ſartor,ſutor,præfectus operum,hortulanus.Sunt
inſuper alij quibus ordo non indiget continue,ſed in
caſibus & ad tempus,vt ſunt diffinitor generalis capi
tuli,& ſocius eius, elector Magiſtri,elector prioris ꝓ-
uincialis,diffinitor capituli prouincialis,viſitator,p̄-
dicator generalis, & ſocius prioris conuentualis ad

capitulũ

capitulum & confeſſor. Similiter præter hos ſunt alij, quorum officia patent ex ordinario, vt ebdomadarius & miniſtri altaris, lector Kalendarum, & alij q. in tabula ſcribi ſolẽt. ¶Item cum ſunt aliqui fratres qui ſciũt artes aliquas mechanicas vt ſuere. ſcribere, radere, dolare, & hmõi debent hoc facere, ꝓut eis iniungitur. Sed hæc non computantur inter officia. ¶Item vbi paucitas eſt fratrum ſolent plura officia iniungi vni. & tunc ipſius intereſt omnia quæ pertinent ad illa exequi. Videtur autem tam ex ratione quám ex conſuetudinibus noſtris ꝙ ea quæ religiones ꝑdictæ ſuper hmõi ediderunt, poſſunt apud nos diſtingui & aſſignari modo ꝑdicto. Iſta quæ ſcripta ſunt de officijs ordinis, non ſunt ſcripta ad hoc ꝙ inferãt aliquã neceſſitatem, ſed ad hoc tm̃ vt fratres quib9 imponuntur aliqua officia & nõ ſunt in illis plene inſtructi poſſint hic reſpicere ſi velint, & ſi aliquid ibi inueniũt qđ eis rationabile videatur poſſunt acceptare ſi volunt, alioquin in nullo tenẽtur ex vi huiuſmodi ſcripturę, ꝓpter ꝙ dicuntur inſtitutiones.

¶De officio Magiſtri Ordinis. Cap. I.

Circa ordidinem in generali.

MAgiſtri Ordinis officium eſt de toto ordine ſibi commiſſo gerere aſſiduam ſolicitudinem, paupertatis humilitatis, & omnium obſeruãtiarum ordinis totiuſq; ſanctitatis quantum poſſibile eſt naturæ ſuæ ꝑ omnibus in ſe monſtrare indicia, vt non ſolum pręſentes fratres exemplo edificet, ſed etiam abſentes fama reficiat. Fratres pñtes verbis, abſentes vero literis ꝓmouere ad omne bonũ, & Deo, & Beatę Virgini

& beato Dñico recomendare in orationibus fratres, & ordinem inceſſanter, & ad hoc etiam bonorum ſuffragia ꝓcurare. Debet quoq; habere ſecum Regulā conſtitutiones, priuilegiorum Ordinis trāſumpta, ammonitiones capitulorum generalium, breuiarium & miſſale bene correcta, & hoc ſcire bene & fratribus ſuper his ſatisfacere. ¶Item ipſius intereſt pro poſſe laborare vt interſit capitulo generali.

¶Circa capitulum generale.

¶In vigilia Penthecoſtes poſt primam, ꝑlectis in capitulo Kalendis & tabula, faciendus eſt ſermo aliqs breuis de pertinentibus ad religionem & ſtatum Fratrū ab eo, vel ab eo cui ipſe iniunxerit ad hoc idoneo, & poſtmodum ad monitiones, circa ea quæ pertinent ad inſtans capitulum. Orationes quoq; aliq̄ vel miſſę ꝓ ipſo capitulo ſunt fratribus iniungendę, Poteſt etiam dare licentias aliquas generales durante capitulo, vel de loquendo, vel de alijs ſecūdum ꝙ viderit expedire. Ipſius etiam eſt congregare tunc diffinitores & in diffinitionibus minus exercitatos dirigere, de conſtitutionibus confirmatis vel inchoatis, & de alijs actis ꝑteriti capituli, cum neceſſę fuerit rōnes q̄ mouerunt diffinitores reddere. Summa quoq; cura eſt ei adhibēda vt cōſtitutiones vtiles ꝓ ordine ꝓcedant. alię vero non. Et idem circa admonitiones, & alia agenda in capitulo faciēdum. Et circa hmōi tūc ꝓuidendum eſt ei, & frequenter per totum cogitandum. Literę gñales alique de aliqua conſolatione & vtili exhortatiōe ad fratres omnes, & alię ad ſorores, tunc ſunt ab eo tranſmittendæ, & tam tempeſtiuè ꝓ-

mulgandæ

m ulgandæ cum indulgentijs ſique nouę fuerint, vel li
teræ Papales,vel alia p̃ter acta per ordinem mittenda,
ꝙ ante diffinitionem poſſint omnia á fratribus tran-
ſcribi. Curandum quoq; eſt ei ꝙ acta modo debito,
& decenter formen̄t, & ꝙ omnia fiant in capitulo or-
dinatè. Committere etiam alicui debet ꝙ habeat cu
ram de literis de beneficijs concedendis, alij vel alijs
de legendis illis quæ fuerint tranſcribenda. Omni-
bus etiam q̄ ſcribunt ei ſiue fratribꝰ,ſiue extraneis de
aliquo quod req̄rat reſcriptum, per literam decentē
reſcribendum eſt rõnabiliter & ꝓut poterit gratioſè.
Et vt plenius expediantur literæ,debet ſibi de pluribꝰ
ꝓuidere dictatoribus idoneis tunc habendis. In te-
nendo quoq; capitulum multum curandum eſt ſibi
ꝙ diſſolutiones non fiant,ꝙ in loquẽdo & in alijs mo
dꝰ & forma ſcripta ſeruetur, ꝙ ꝓclamationes iniquę
vel indiſcretę,doloſę,& friuolę reprimantur,ꝙ abſen
tes leuiter non infamentur & hmõi multa. In termi
natione vero capituli, in ipſo capitulo poteſt p̃figere
terminum infra quem recedāt fratres ſi timet̄ de mo
ra fratrum & domus grauamine. Denunciare quoq;
quo ꝓponat iter dirigere,vt ſciāt fratres vbiq; vbi po
terit inueniri,ſi eo indiguerint, & tam p̄ntium quām
abſentium fratrum orõnibus ſe recomẽdare. Et his
factis ad abſolutionem ibidē faciendā ē ꝓcedendū.
¶Circa ꝓuincias vero,debet habere curam magnam,
ꝙ bonos ꝓuinciales habeant, cum ex ipſis ꝓ magna
parte dependeat bonus ſtatus ordinis in ꝓuincijs.Et
ideo debet interdum electoribus priorum ꝓuinciali-
um lr̄as ad hoc ꝑtinentes dirigere,interdum ēt cõce-

dere eiſdem ꝙ poſſint eligere de alijs ꝓuincijs, interdum etiam circa perſonam eligendam eos dirigere. Cum autem electio deuoluta fuerit ad eum, cum diligenti diſcuſſione ꝓut vtilius poterit ꝓuidere. ¶Item ꝑ communi bono ꝓuinciȩ debet quandoq; ſpāles literas ſpālibus ꝓuincijs mittere, ſecundum exigentiā negociorum & temporis, vel viſitatores interdum ſecundum formam taxatam cum diſcretione, cum maior fuerit neceſſitas, p̄cipue cum conſilium diffinitorum in hoc concurreret deſtinare. ¶Item ꝓuincijs magis deſolatis vel minus ſufficientibus ſibi, debet eſſe fauorabilior in concedendis fratrib⁹ vtilibus & ydoneis ſiue ad legendum, ſiue ad p̄dicandum, ſiue ad alia ordinis negocia ꝑagenda, vel in collocando Fratres de illis ꝓuincijs alibi ad ꝓficiendum, & ꝑ eis in hmōi gradibus ꝑ quos poſſint vtiliter releuari. Suum eſt ēt transferre fratres de ꝓuincia ad ꝓuinciā ꝑ vtilitate vel ordinis, vel fratrum transferēdorum, vel ꝓuinciȩ ā qua vel ad quam trāſlatio hmōi fuerit facienda. Contentiones quoq; ſi quæ fuerint inter ꝓuincias debet dirimere, & â mutuis iniurijs conſetuare eaſdem. Per fratres venientes ad capitula & aliàs cum comodè poterit de ſtatu ꝓuinciarum debet inq̄rere diligenter, & ad habendam noticiam qualēcūq; de regimine earum, vt acta capitulorum ꝓuincialium ad ſe deferantur ad capitula generalia ſi voluerit:

¶Circa conuentum.

¶Intereſt etiam ipſius vt ad cōuentus ad quos nō declinat interdum literas mittat conſolatorias ſi ſint in tribulationibus, vel de concordia ſi ſint inter ſe diſcordes

cordes,vel alias ſecundũ ꝙ exigũnt cauſæ variȩ emer
gentes,vel etiam mittat viſitatores ſecundum formã
taxatã ſi maior neceſſitas & prioris ꝓuincialis caren-
tia vel abſentia,vel negligentia,& inſufficiẽtia hæc re-
qrant. Sane cum declinat ad conuentum aliquem in
tranſitu,ſemper debet intrare capitulum, & ibidẽ fra
tribus congregatis recomendandos recomẽdare fra
trum orõnibus,& cãm ſui trãſitus(niſi ſit res ſecreta)
reſerare eiſdem. Niſi vero arcta neceſſitas ipſum feſti
nare compellat,non debet ſi audiuit aliqua notabilia
ibidem corrigenda ipſa incorrecta dimittere. Si ve-
rò non audiuit,nihilominus vel in capitulo, vel corã
ſenioribus aliquibus debet ſe offerre ad corrigendũ,
ſi aliqua videntur ſuam correctionẽ requirere. Q̃d
ſi videatur eis vt iſtis intẽdat,debet ſeorſum ſumma-
tim illa quæ eos mouerent ꝑlibare,& tunc ſi ei viſum
fuerit poſt ea capitulũ vel quo ad omnia, vel quo ad
illos caſus tenere. Ante receſſum autem ſuum debet
cum omnibus in refectorio ſi fieri poteſt comedere,
& in capitulo aliquem ſermonẽ vel collationem, vel
ammotiones aliquas ꝓponere fratribus,tam clericis
quàm laicis ſecundum exigentiam ſtatus eorum, &
in fine conſuetam abſolutionem facere gñalem,& ſe
ſpãliter & negocia ſi qua grandia habet tunc tempo-
ris,fratrum orõnibus recomendare. Cum verò mo-
ram contrahit in aliquo cõuentu debet tam frequen-
ter quam diligenter tenere capitulum, & cum non te
net,interdum tam vtiles,& tam efficaces admonitio-
nes ꝓponere,ꝙ ex eius mora non ſolum ex eius ꝑſen-
tia,ſed ẽt poſt receſſum ſequãt in eadẽ domo euidẽs

religionis augmentum. Melius quoq; eſt vt neceſſitates ſuas de communi ꝓuiſione conuentus vel aliq̃bus amicis ordinis manifeſtè recipiat, quâmquòd aliquid fiat circà hoc per modum occultum, vel ab aliquo fratre ſingulariter ꝓcuret. Cauendum eſt autem ei diligenter ne reddat oneroſum ſe in expẽſis aut in ſeruitijs quæ fratribus alijs fieri non conſueuerunt, aut faſtu aliquo tanquàm nõ ſit vnus aliorum, aut inſeruiendo nimias fieri ſibi reuerentias, ſed potius laboret vt ſocietas ſua non ſolum fratribus ſed ẽt familiæ (cum qua ẽt hñda eſt ei aliqua religioſa collatio) ſit amabilis & accepta. Non decet ẽt vt extra domũ facile comedat vel inter homines diſcurrat. Cum autem eum ire oportuerit inter homines, cum ſocietate moderata ire eum conuenit, ne nimis magna ſocietas attribuatur pompę, vel nimis modica apud imperitos pariat cõtemptum. Sed in hoc tñ ſecundm cõditiones regionum eſt temperandum. Fratres quoque qui occaſione eius ſuperueniũt ne ex eorum mora domus grauetur debet breuiter expedire, & licentiare curialiter commorantes inutiliter.

¶Circa Fratres.

¶Ad ipſum quoq; pertinet maiorum Fratrum exceſſus viriliter corrigere, minoribus ſe talem exhibere, ꝙ ad eum non timeant accedere. Dignos honore ꝓ meritis vel alijs conditionibus decenter honorare, irreligioſos & male viuentes à ſua grã, & familiaritate ad correctionem repellere. Laborantibus laudabiliter & fructuoſè ꝓ ordine ſe gratum oñdere, infirmis corpore ſeu mente pie condeſcẽdere, ꝓteruorum &

cõtumatiũ

contumacium duritiam frangere, nouitijs temptatis & afflictis dulces conſolationes impēdere, petitiones Fratrum rōnabiles libēter exaudire, cum vero repellēdę fuerint, cauſas quare recipi non debeant pruden ter explicare, quęrelantium de alijs cā diligēter audita quod iuſtum fuerit ordinare. Diſſolutiones nota biles coram ſe nunquàm ſuſtinere; de vtilibus vel de confeſſionę loqui ſecum volētibus facile locum dare. Fratres oēs aduenientes (niſi ſit certum ꝙ inordinatè vadant) cum leto vultu, & ad oſculum pacis ſemꝑ recipere. Diſcuſſa verò cā itineris, eoſdē ſecun dum meritā tractare. Recedentes ad partes remotas cum oſculo licentiare, abſolutionē gñalem ſi petierint eis cōferre, & ſe per eos fratribus ad quos declinauerint recomēdare, & ſalutare eoſdęm. Apoſtatis & eiectis ad ſe confugiētibus audiētiam ꝑbere, ipſiſq; auditis ſcribere eorum prioribus ꝓuincialib⁹ & cōuētualibus ſecundum quorum relationē ꝙ viſum fuerit expedire. In ſimilibus & diſſimilibus ſe ſingugulorum vtilitatibus ſecundum diuerſos ſtatus eorū coaptare.

¶Circa Curiam Romanam.

¶Curia Romana viſitanda ē á Magiſtro tam ꝓ ipſius reuerētia quâm ordinis vtilitate, tēporibus opportunis, vbi ſi eam turbatam inuenerit in aliquo cōtra ordinem vel fratres aliquos, debet ad ſedandam ipſam ſolicitè laborare. Indulgētias, conceſſiones ēt verbo ſolo, vtiles ordini quas poterit impetrare. D. Papę & Cardinalium & aliorum curialium beniuolētiā ergā ordinē captare, negocia magna ſiqua habet ordo

pro viribus ꝓmouere. Capellanis & pœnitentiarijs fratribus,& ſi qui ſunt alij in ſocietate curialium, tenere capitulum,& ipſos diligenter corrigere. Appo nere ẽt diligẽtiam ꝙ inde caute remoueantur ſi q̃ fuerint minus apti,& ꝙ pauci ſint ibidem in ſocietate ali cuius curialium,& ꝙ qui fuerint, tales ſint ꝙ ex eorũ mora in curia honor ſequatur ordinis & vtilitas aĩarum. Prouidẽdum ẽ ẽt ab ipſo ꝙ in conuentibus ciuitatũ vbi curia fuerit,ſemper ſint ſiue de ipſa ꝓuincia,ſiue de alijs fratres perſonati, diſcretione & honeſtate pollẽtes,& p̃cipuè prior & lector ſufficientes & famoſi. Conſtituendus ẽ ſemper ab ipſo aliq̃s frater in curia literatus,diſcretus,& zelator ordinis,ho neſtè & amabilis conuerſationis inter ſæculares, firmus in amore ſtatus ordinis, & perſonatus, qui ſit ibidem gñalis ordinis ꝓcurator hñs ſuper hoc ſuas literas cum diſcretione formatas. Cui ẽt cõmittẽda ẽ ptãs aliqua ſuꝑ apoſtatas ordinis, & ſuꝑ fratres ad curiam inordinate venientes, & ẽt ſuꝑ illos q̃ ordinate veniunt vt cum conſilio ſuo ꝓcedant,& circa alia quædam ꝓut viſum fuerit expedire,& de expenſis ei neceſſarijs, debet cum diffinitoribus gñalis capituli per ſe ſi cõmodè poterit, quod expedierit ordinare, & licentias ei dare,quæ ad exequendum ſuum officium vtiles reputentur.

¶Circa Nationes.

¶Licet aũt de omni fructu animarum per ordinẽ faciẽdo ſit ei multum curandum,tñ ſpãliorem curam, & zelum feruentiorem hr̃e debet circa Barbaras nationes & paganos,ſarracenos,iudeos,hereticos,ſchiſ

maticos,

maticos,& hmôi qui ſunt extra Eccleſiam,vt ꝑ ordinis laborē & ſolicitudinē in viam dirigantur ſalutis, & Chriſti in eis gloria dilatetur. Et ideo curandum eſt ei vt ſemꝑ in ordine ſint aliqui tractatus cōtra errores eorum in quibus fratres exercere ſe valeant cō petēter,& vt aliqui idonei inſudēt in locis idoneis ad linguas Arabicam,Hebraicam, Grecam, & Barbaras addiſcēdas. Et in ꝓuincijs quę ſunt ad hmôi fructū faciēdum aptiores,debet ſuꝑ hoc excitare fratres & non quoſcunq;, ſed qui circa fructum hmôi feruent & aliter ſunt idonei,ad hmôi negocia deputare.

¶Circa extraneos.

¶Cum aliqui extranei voluerint Magiſtrum viſitare,ñ debet eē ad eos difficilis acceſſus,ſed ſine mora in loco opportuno vel exeūdo ad eos vel ipſis ītroductis ad eum,ſui debet ꝑſentiam exhibere acceptabilē, affabiliter oēs recipe,& ſecundum conditiones eorum plus vel minus honorare. Si verò petitiones aliquas faciunt,ſi cōmodè fieri pōt debet omnibus libēter ſatisfacere,vel ſi non poſſunt exaudiri, de impotētia tali ſunt eis rōnabiles cauſę aſſignandę. Caueat autē omnino ne ruſticanum aliquid aliquis in eo repiat, & det opam quantum pōt vt nullus ſcandalizatus ab eo recedat, Circa legationes & alios nuncios ad ſe miſſos ſic ſe debet habere, vrbanè in loquēdo,& ī neceſſitatibus eis ꝓuidere faciendo,intantum,q̄ recedētes occaſionem habeant bona loquēdi de eo. Cū religioſis tractandum ē ei de ſanctitate,cum ſęcularibus ſunt ei verba ſalutaria verbis ſæcularibus immiſcenda. Nulli qui manifeſtè non ſit indignus negare

debet in propria perſona gratiam hoſpitalitatis, aut eleemoſynas quæ fieri conſueuerunt in ordine. Benefactoribus & amicis ordinis ſpecialib⁹, dignæ ſunt eis gratiæ redende, & in amorem ordinis ſunt p ei⁹ diligentiam confirmandi. Ipſi autem aliunde venientes (cum eos tales cognouerit) ſunt cum omni deuotione ſuſcipiendi, & omnis humanitas tã in hoſpitalitate quâm in alijs quę nos decuerint, eſt eis ab ipſo exhibenda. Prælati per quorum dioceſes trãſit, & pręcipue ſub quibus morantur fratres, ſunt ab eo viſitandi, & ſi quas hñt erga fratres turbationes, pro poſſe conandum eſt ei ipſos pacificare, & fratribus gratiam eorum acquirere: aut in ipſa continuanda (ſi habent) eos ſolidare. Magnates ſiue ſint principes ſæculares, ſiue perſonæ eccleſiaſticæ quos non expedit per fratres quoſlibet moneri, vel argui, tempore opportuno cum diſcretione & modeſtia charitatiuè de ſalute ſua debet etiam commonere, Ad pacem Fratrum minorum cuſtodiendam diligentiam debitam debet adhibere, ipſoſq; viſitare, aut ſi non põt, ſe per Fratres ad eos miſſos excuſare, In viſitatione verò cum opportunitas fuerit collationem efficacẽ aliquam eis facere, eoſq; cum omni deuotione recipere & tractare, pedeſq; eorum perſonaliter interdũ lauare, & exceſſus Fratrum contra eos ſine dilatione dignè corrigere. Prouidendum autem eſt ei ꝙ omnes cum quibus eum eſſe contingit antequàm recedant ab ipſo aliquam ędificationem in verbo vel in facto reportent. Ad trahendum quoq; ad ordinem pſonas idoneas, curã debet apponere diligentem.

¶Circa diuinum officium.

¶Non conuenit Magiſtro libenter ſe abſentare â diuino officio & maxime â completorio, niſi forte propter impotentiam corporalem, aut ſi habeat occupationes circa maiores vtilitates, Cum autem p̃ſens fuerit in choro, debet primum locum in dextro choro tenere. Tempore communionis abſolutionẽ in capitulo facere, & Miſſam celebrare conuentualem, fratribus infirmis vbi præſens eſt ſacram miniſtrare communionem & extremam vnctionem, & ſepelire defunctos, recipere nouicios, recipere ad beneficia, recipere legatos & magnates in conuentibus in quibus fuerit, in magnis ſolemnitatibus facere officia, & alias conuentuales Miſſas interdum cum requiſitus fuerit à cantore celebrare. Extra chorum vero cum maiori maturitate & diligẽtia quàm ab alijs cõmuniter conſueuit fieri, eſt officium dicendum ab ipſo, & celebrandum frequenter, Officium quoq; mortuorum trium lectionum licet non ex debito teneatur, non decet ab eo pretermitti.

¶Circa Menſam.

¶Cum comedit in conuentu, non eſt ei ſuſtinendum ꝙ ei ſingularitates notabiles fiant. Cum verò habet vnde poſſit aliquibus aliquid mittere illi ſunt potius eligendi quibus cedit ad conſolationes, vt ſunt Nouicij vel tẽptati & hmõi, vel qui ſunt magis indigentes, vt debiles vel infirmi, vel qui pro aliqua rõne ſũt honorandi vt qui fuerunt nobiles vel diuites in ſecula, vel ſunt in ordine lectores & ſimiles. Protrahendo eſt ab ipſo comedẽdo ſic menſa curialiter, vt qui

moroſius comedũt comeſtionem interrumpere nõ cogantur,nec ſignum facere debet quouſq; videat, ꝙ comeſtio communiter ſit completa. Quod ſi qs mora notabili faciat alios plus debito expectare,per ſeruitorem poteſt ipſum priuſquâm ſignum faciat vt finem faciat commonere. Cum autem extra refectorium comedit in hoſpitio vel in infirmitorio, cauendum eſt ei ne occaſione ipſius ſuperfluitates fiãt inconſuetæ,& maxime ſi adſunt extranei. Nec danda eſt loquendi licentia paſſim,ſed modo vni modo pluribus,modo omnibus,modo nulli ſecundum diuerſas circunſtantias ſecum comedentium, p̃cipue verô cum interſunt extranei,caute ſunt hmõi licentiæ dandæ. Intereſt autem valde ipſius aliqua verba ędificatoria & ſpiritualis conſolationis interſerere comeſtioni, & frequẽter lectionem aliquam in menſa in parte vel in toto habere,niſi pro reuerentia perſonæ excellentis quæ adſit intermittatur,aut de eius beneplacito fieri procuretur.

[Circa cameram.

[Cum autem camera ſit ei cõceſſa propter certas vtilitates ordinis,attendendum eſt ei ne redũdet in dãnum ordinis talis conceſſio,quod fieret ſi fierent ibi diſſolutiones,ſi protenderentur vigilię vltra ſignum, ſi fierent ibi comeſtiones vel potationes niſi tempore ſuæ infirmitatis,ſi permittetet fieri ibidem faſtum aliquem in lecto aut in aliquo apparatu. Et ideo sũt hæc ab ipſo & ſimilia coercenda.Nunq̃ etiã dormire debet in camera ſine duobus ſocijs & lumine.

[Circa itinera.

¶In itinere conſtituto vt tempus vtiliter expendatur, ſunt ei cum ſocijs aliqui pſalmi & orationes deuotę dicendæ,aliquę ſalutares collationes habēdæ, ſed cū tali moderamine ne vertātur in tedium graue fratribus,quibus non tedioſum ſed iocūdum debet ſe ſocium exhibere. Adiungentes quoq; ſe ęi debent ab eo vel ſocijs ſemꝑ aliqua ſalutis monita reportare. Cum opportunitas occurrerit, non eſt omittendum quin per eum vel ſocios ꝑdicatio fiat. Illi aūt qui cā conſilij vel loquendi de ſalutę ad eum acceſſerint,benigne ſunt audiendi,& cum fauore dimittendi.Quāuis aūt fratres viatores non debet libēter à ſua ſocietate repellere,tñ cauendum eſt ei ne ex multitudine Fratrum concurrentium,vel ex ſuperfluitate expēſarum quam cohibere poſſit,grauentur hoſpites, & nè ſine vtilitate eorum tranſeat. Et de ſalute animę eſt cum habitantibus collatio ſemꝑ hñda, & ad bñficià ordinis ſunt interdum recipiendi, & laborandum vt nihil fiat ī quo male ędificetur, & quod bonus odor & gratia apud ęos remaneat poſt receſſum.

¶Circa literas.

¶Literę ineptę nunquàm ab eo ſunt mittendę,ſed decenter formatę plus vel minus ſecundum exigentiā materię vel perſonarum quibus dirigendę ſunt. Et ideo ſunt omnes añ ſigillationem ſolicitè reſpiciédę. Scribētibus diligēter eſt reſcribendum. Verba pungitiua ſunt in eius lr̄is ſemper deuitanda: & inſerēda lenitiua & gratioſa. Dandaq; eſt ęi opera vt fructum quem verbis facere non pōt,lr̄is compleat apud abſentes,ſiue fratres,ſiue extraneos ī varijs caſibꝰ emer

gentibus

gentibus prout fuerit opportunum. Non ſunt etiã ſuæ literæ paſſim dandæ, ſiue de beneficijs ordinis, ſiue de precibus, ſiue de teſtimonio & ſimilib⁹, ſed cũ multa cautela & deliberatione. Fratribus & alijs qui ſcribunt ſcribere non omittat:

[Circa poteſtatem.

[Licet autem Magiſter habeat plenam & generalem poteſtatem in ordine, tamen nunquàm eſt ei vtendũ hmõi plenitudine poteſtatis: vbi cauſa rationabilis ñ occurrerit. Specialiter vero eſt cauendum ei ne in temporalibus grauet prouincias vel cõuẽtus vel fratrem aliquem vtpote libros vel paramenta vnius alteri concedendo, onus pecuniæ alicui ſoluendæ imponendo & ſimilia, ſine cauſa rõnabili euidenti. Officia inferiorum non debet ſibi aſſumere libenter, niſi cauſa vrgente. Nec oneri ſuo, aliorum onera. Licentias quæ per alios expediri poſſunt raro dare debet, ſed potius Fratres ad prælatos ſuos mittere pro ijs. Et ſi quas dederit quæ ſecretum non requirant Fratrum factum, Prioribus prouincialibus vel cõuentualibus prout magis conuenit ſignificare debet. In concedendo vero licentiam alicui Fratri confitendi alij quam prælato ſuo, debet habere cautelam, ſciens ꝙ hmõi confeſſiones interdum in graue periculum ordinis redundant, [Item in licẽtiando aliquem ab ordine, cauendum eſt ei ꝙ nihil faciat niſi quod liceat & quod expediat, & quod ſalutem Fratris non negligat propter onus. Cum autem fuerit faciendum, ſic prouideatur ꝙ habeat locum ad quem trãſeat antequàm recedat, ꝙ euagationi piculoſæ nõ exponat.

Circa

Circa diſpenſationem & licentias quæ ſibi reſeruantur, vt de ſtudio in liberalibus artibus, de eundo ad curiam, vel quæ non conſueuerunt fieri per aliquem de facili, vt de ingreſſu mulierum in clauſtro & ſimilia, talem mediocritatem tenere debet, ꝙ propter nimiam eius duriciam circa hoc maior fructus non impediatur, vel graue ſcandalum generetur. Et rurſus ex nimia facilitate periculoſa diſſolutio in ordine inducatur. Circa ſe vero quantum valetudo permittit ipſi parum diſpenſationibus eſt vtendum, & cum neceſſitas requirit aliud, huiuſmodi neceſſitas eſt opportuno tempore inſinuanda fratribus vt non ſcandalizentur in ipſo.

[Circa Socios.

[Eligendi ſunt â Magiſtro ſocij deum timentes, ordinis zelatores, diſcretione pollentes, religioſæ & amabilis conuerſationis, corpore potentes, qui inter fratres ſe ſicut vnus cæterorum gerētes, nihil in hoc officio quærant niſi ſolam ordinis vtilitatem. Horum enim commune erit officium quæ viderint in eo corrigenda interdum cum humilitate & modeſtia ei dicere, interdum quæ in alijs ſciuerint vel audiuerint emendanda eidem tempore ſuo referre. Agenda ei ad memoriam reducere, & circa eadem ipſum ſollicitare. Secreta quæ ad ipſum veniunt ſub diſtricto ſilentio cuſtodire. Si qua grauia vel periculoſa ordini multum ſciuerint in eo, diffinitoribus vel alijs qui prodeſſe poſſunt & non obeſſe tempore ſuo non tacere: Fratres cum eo loqui volentes, etiam in hoc timidos ad eum adducere. Aduenientes ad eum ſiue

fratre

fratres ſiue alios extraneos benigne recipere, & ad eum ipſos introducere vel ad ipſos eum euocare. Ipſorum negocia ſi qua habent ſolicite promouere, & curam habere ꝙ charitatiue tractentur â fratribus in hoſpitalitate & huiuſmodi, cum fuerit faciendum; dare operam ad pacificandum eos quos turbatos viderint occaſione repulſarum petitionum, vel alia de cã erga Magiſtrum, & ꝙ quietati recedãt & cum gratia. Cum ſenſerint murmur de factis aliquibus Magiſtri eidem charitatiue narrare dñt, & murmurãtes ꝓ poſſe reddendo rõnes de factis vel quas forte ignorãt ſedare. Contra neminem ipſum prouocare, niſi forte cauſa correctionis ꝓut neceſſe fuerit. Horum vnus debet eſſe conuerſus cuius erit officium ſpeciale cuſtodire ſigillum, ſigillare literas, & pertinentia ad hęc in promptu habere, libros Magiſtri, & veſtes aliquas cum fuerit neceſſe portare ĩ via, & circa neceſſitates eius corporales ſolicitudinem gerere, & ſuſtinere labores. Alius debet eſſe notarius cõpetẽs, qui magis debet laborare ad notandum ſententioſè & breuiter, quâm adornata verba multiplicare. Cum Magiſter commiſerit ei literas ſibi Miſſas debet eidem legere & ſenſum ei referre ſummatim & plenè, & notare diligenter ad quas literas vel ad quos articulos ſit reſpondendum. Si aliquod ſecretũ in ęis contineri aduerterit, ſtatim ſuperſedere debet â legendo, & reportare Magiſtro. Congregationibus & ſublimibus perſonis & pro magnis negocijs, decẽtes literas facere & de litera magis legibili & meliori. Literas de bñficijs & alias quæ committuntur alijs ſcribenda

vel fa-

vel faciẽdę, añ ſigillationẽ debet recipere vt videatur ſi ſunt debito modo formatę & ſcriptę. Põt & p̃ter iſtos (ſi viſum fuerit) tertium aſſumere ſocium, virũ conſilij & l̃ratum, cum quo poſſit hr̃e conſilium vel de ſcripturis conferre, modo in via, modo in domo, & in ijs quibus ſibi ſtudendum ẽ ipſum adiutorẽ hr̃e, vel aliqua agẽda ſua ei interdum cõmittere, cum viderit expedire. Præter ſupradicta vero ſunt alia quędam ſcripta in regula & in conſtitutionibus & ordinario aut in vſu. Alia verò quædam quæ dicere in ſingulis caſibus ẽ magis rõnis bñ diſpoſitæ vel vnctionis quàm hominis, vt ẽ, nihil ſubito negare vel concedere, non de facili aliquid in futurum ꝓmittere, quorundam conſilijs interdum acquieſcere, quorũdam non, de noctę deo de die proximis vacare, benignè omnes audire, & ſimilia quæ ſunt ei ſolicitè per agenda. Quod ſimiliter intelligendum eſt de alijs officialibus infraſcriptis.

[De Officio Prioris prouincialis. Cap. II.

[Circa principium regiminis.

OFficium Prioris prouincialis ẽ circa principiũ regiminis ſui cum timore & tremore incedere, per orationẽ ad Deum concurrere, frequẽter orationes aliorum ſibi ſolicitè procurare, pro p̃tate cõmittenda ſupra ſe in confeſſione, ad Magiſtrum recurrere, nouitates nullas cito ĩducere quouſq; magis per experiẽtiam quàm per aliam ſapiẽtiam ſit ędoctus, Mutationes paucas facere, quouſq; de ſtatu prouinci., cõuẽtuum, & fratrum notitiam habeat pleniorẽ: Fratrum Deum timẽtium, & religionẽ zelantium, & amplori

pliori diſcretione pollentium magis conſilijs adhęrere, notam fouendi partem aliquam ſi forte inter aliquos reputetur declinare pro poſſe, & cauere ne ex amore priuato vel familiaritate aliquid faciat non fiendum, aut facere videatur. ¶Item ad ipſiꝰ pertinet officium diligenter conſiderare quæ de officio Magiſtri ſunt prædicta, & ea quæ dicuntur infra de officio Prioris conuentualis, & ea quæ de illis competũt ſibi ſecundum ſtatum ſuum & cum his quæ cõtinentur in p̃ſenti nota de officio ſuo quod debet ſtudioſè perlegere, & opere adimplere, laudabilia quę in anteceſſoribus ſuis fuerunt prudenter inquirere, & inuẽta pro viribus obſeruare, & per eorum ſocios laudę dignos inſtrui & dirigi in officio humiliter & deuotè. ¶Item ipſius eſt in choro ſiniſtro ſtare, & ꝙ officium diuinum dicatur reuerenter & deuotè, & ſecũdum modum ordinis tam in choro quàm extra diligentiam apponere, & de cantoribus competẽtibus prout põt conuẽtibus prouidere. Debet etiam ꝓcurare ꝙ exemplar totius officij bñ correctum habeat in aliquo loco in prouincia, vñ poſſit ad conuẽtus alios deriuari, & ordinare per conuẽtus ꝙ hmôi libri vel ſcribantur ſi non habeantur, vel corrigantur diligẽter vbi habẽtur. ¶Item intereſt ſua cum Magiſter pñs non eſt celebrare Miſſam in maioribus ſolẽnitatibus, & miniſtrare Sacramẽta decedentibus & hmôi quæ ſupradicta ſunt de Magiſtro.

[Circa commune bonum prouinciæ.

[Item ad ipſum pertinet commune bonum prouinciæ procurare ſolicitè, ſiue erga Magiſtrum, ſiue in capitulis

pitulis gñalibus & prouincialibus. [Item de ijs quæ videtur corrigenda vel faciēda quæ per ſe nō pōt cōmodè expedire, memorialia facere, & ipſa capitulorū tēpore promouere. [Item in emergētibus neceſſitatibus fratrum in diuerſis locis conſilium dare, ſiue per recurſum ad curiam Romanam, ſiue alijs modis prout variæ neceſſitates exigunt, ad cōmunem pacē prouinciæ dare operam efficacē. Partes ſi quæ ſunt pro viribus auferre, inſtruendo vnitatem & concordiam ponendo, quærelas ſiquę ſunt inter conuentus de terminis vel alijs quibuſcunq;, cito terminare. Cōuētus nouos qui euidenter reputantur vtiles procurare, de minus neceſſarijs non curare. Regulam, cōſtitutiones, priuilegia, acta capitulorū, lrās Magiſtri, bñ correctas ſecum portare & ad exemplar ſuū vbiq; per conuentus facere ſcribi quæ non hñtur, quę vero hñtur perlegi & corrigi diligenter & interdum facere legi vbi viderit expedire. Infirma fratrum vel conuentuum aliquorum ſine cā rōnali nunquàm debet alijs recitare. Quod fratres vbiq; pacem habeant erga clerum, & populum, & prælatos, & alios laborare. Quod metas priuilegiorum vel conceſſionum quæ habuit á prælatis in confeſſionibus audiendis vel abſolutionibus, & diſpenſationibus, & hmôi, fratres nō tranſgrediantur, & ꝙ ad hæc exequenda non ponant fratres niſi ſufficiētes monere & cauere. Diſcurſus fratrū reſtringere, nec permittere ꝙ diſcurrat ꝑpter negocia quæ poſſunt per literas expediri.

[Circa Conuentus.

[Item circa conuentus oēs debet apponere curā quā

pōt,

pōt, vt habeāt oēs Priores bonos, & vt in quolibet ſit lector, & aliquis vel aliqui gratioſi prædicatores, & ſimiliter aliquis vel aliqui viri conſilij. Et vbi non poterunt haberi tot lectores quot ſunt conuentus, ſaltē ſit aliqua lectio vel de ſumma de caſibus, vel de artibus, de ſententijs Magiſtri, vel de hiſtorijs, vel de aliqua alia ſumma & hmōi. Conuentus aūt deſolatos & pauperes, & remotiores magis debet habere cordi, & plus cauere ab eorum grauamine, & eis magis ſubuenire in quibus pōt, ſiue in fratribus concedendis, ſiue in alijs, & ad ſubueniēdum eis conuētus aliquos & fratres animare, eoſdē quoq; per literas conſolari frequentius, & animare in bonum. In miſſione vero nouorum conuentuum ſic ſolicitè prouidere debet de fratribus excellentibus, ꝙ à principio religionis rigor ī illis ſeruetur, & fructus animarum cū ipſis perueniat in tota vicinia, & honor ordinis & fama in illis partibus dilatetur.

¶Circa Priores.

¶Item circa abſolutiones Priorum qui boni reputantur non debet eſſe facilis, nec propter eorum inſtantiam nec fratrum aliorum importunitatem. Magis aūt debet eos animare ad oneris ſuſtinētiam ꝓpter deum & ordinem, eoſq; fouere & animare in quibus bono modo pōt, eoſq; moleſtantes comprimere, pacemq; eis prout poſſibile eſt procurare. priores vero minus idoneos facile debet abſoluere, cum ſperatur ꝙ meliores poſsūt haberi, et vt poſſint ſibi fratres vtilius prouidere, concedere poteſtatem eligendi aliquos fratres de quibus pōt fieri bono modo. Ipſius

eſt ēt

eſt etiam Prioribus confeſſores cum larga poteſtate concedere,niſi ex cauſa aliqua interdum aliud fiat. Quandoq; etiam ſuper eos aliquibus aliquam poteſtatem tradere,vel in recreationibus recipiendis, vel huiuſmodi,cum cauſa rationalis hoc requirit.

¶Circa Fratres.

¶Item ipſius eſt de fratribus periculoſis & diſſolutis ſolicitè ordinare,ꝙ non ponantur in locis diſſolutis, in quibus minus viget diſciplina,ſed in domibus in quibus melius cuſtodiri poſſint & corrigi. Et quantum fieri licet,conditiones eorum Prioribus ad quos mittuntur notificare debet. Et cum transferũtur de loco ad locum prouidere vt bñ aſſocientur: & certum tempus habeant pro itinere taxatum. Qui autẽ peſtiferi fuerint inuenti,ſecundum ꝙ grauiores eorum culpę requirunt,grauius vel per carceres vel percuſſiones,vel per eiectiones à fratrum ſocietate, vel aliter puniantur. Perturbatores verò conuẽtuum aut Priorum alibi trãsferre,colligationes in malum, per diſperſionem diſſoluere. Talem ſe debet omnibus exhibere,ꝙ ad confitendum eidem non timeãt accedere. Extra capitulum quoq; fratribus aliquibus interdum charitatiuas facere exhortationes,prout ſtatum eorum viderit indigere. Diligenter quoq; debet vbiq; aduertere qui & quot ſunt in quolibet cõuentu qui ſint apti ad proficiendum in ſtudio, & huiuſmodi ſi ſint bñ morigerati ad ſtudium promouere,vel ad ſtudia meliora mittendo,vel in ipſis domibus proprijs libertates aliquas concedẽdo, vel ab occupationibus aliquibus eximendo, inſuper in ſcrip-

tis eiſdem prouidendo, Et eos etiam de quibus eſt bona ſpes ꝙ poſſint eſſe vtiles ad Prioratus & officia ordinis magis neceſſaria, in ſcientia, & hmõi officijs neceſſaria promouere. In recipiendis vero conuerſis pluribus, vel qui non nouerint officia in quibꝰ poſſint ordini deſeruire, & etiam clericis minus idoneis, dignam debet adhibere cautelam.

[Circa viſitationem.

[Item viſitare frequẽter prouinciam debet prout poteſt, & frequentius domos quæ plus indigẽt, cum autem non poteſt in propria perſona, debet interdum cum neceſſe fuerit per alios fratres diſcretos & acceptos fratribus hoc ſupplere, taxata eis per literas diſcretè poteſtate. Cum autem de prouincia recedit ſemper relinquere vicariũ vel vicarios per diuerſas partes prouinciæ, & interdum etiam cum præſens eſt in prouincia in aliquibus locis magis remotis vicarium vel vicarios inſtituere, poteſtate eis taxata ſemper per literas & expreſſa. [Item cum viſitatores aſſignati à capitulo prouinciali viſitare non poſſunt, ꝓ eis viſitatores idoneos ſubſtituere. Porrò in viſitatione tantum debet in qualibet domo morari, ꝙ diligenter & plenè quod requirit viſitatio valeat exercere. Epiſcopum loci, fratres minores, & alios amicos ordinis viſitare, vel cum ipſis eum viſitantibus competentem collocutionem, & collationem habere, populo, clero, & religioſis (vbi hoc expedierit) prædicare, ſcandala & turbationes ſi quas inuenerit erga aliquos religioſos, prælatos, clerum, & alios, ſedare. Cum fratribus in refectorio in officijs diuinis, & in

dormitorio aliquanto tempore intereſſe. Fratribus tam clericis quàm laicis ſui copiã facere,ſiue de cõfeſſione,ſiue de quibuſcunq; alijs loqui voluerint cũ eo,ſiue in capitulo,ſiue extra. Collationes fratrum audire,vt de profectu eorum aliquid in ſtudio eorũ aduertere poſſit. Saltem ſemel audire computationem domus & ſtatum,quo ad temporalia. Auſcultare infirmos,puſillanimes,& temptatos,& nouicios ſingularibus collationibus conſolari,nouicijs cõuerſis aliquas priuatas collationes facere. Familiã vbicũq; ſuperfluam inuenerit remouere. Si qua maioris põderis ordinare voluerit,prius diſcretorum cõſilium conuocare. Et quantum poteſt fieri rationabiliter dare operam vt omnes in pace & conſolatione relinquat. Et ſic inter eos in illo tantillo temporis ſtudeat conuerſari,ꝙ plus eos exemplis quàm verbis ędificet & informet.

[Circa capitulum prouinciale.

¶Item ad locum capituli prouincialis debet aliquantulum tempeſtiuius alijs venire, vt cum fratribus domus tractet ſi expedierit de aliquibus ad capitulum pertinentibus,& vt fratres qui quandoq; citius veniunt pro aliquibus negocijs expediat. [Item intereſt ſua tunc tempori s literas ſibi Miſſas per ſe vel per ſecretarium reſpicere,& ea ad quæ rñdendum eſt notare,& quæ ſine capitulo poteſt facere cito expedire. Ea vero quorum reſponſio ex capitulo dependet in memorialibus ponere, vel ipſas literas diſtinctè pro diuerſis conuentibus ad confuſionem cauendam in diuerſis locis ſeruare,& quàmcito poterit expedire,

illas vero quæ reſponſionem non requirũt, ſtatim deſtruere. [Item prouidere debet ꝙ acta capituli gñalis, & lræ Magiſtri, & ſi quæ aliæ lræ vel ſcripta emanauerint à capitulo gñali per prouinciam, hñda, legant̃ añ electionem diffinitorum, & ordinetur ꝙ certo loco, & certo tempore conueniant qui hñt tranſcribere, & per aliquem vel aliquos legantur, & ad ſcribendum neceſſaria ibidem miniſtrentur de domo, ita ꝙ añ diffinitionem capituli omnia hmõi ſint trãſcripta, & tunc acta capituli, & ſi qua alia mittẽda ſunt in ſcriptis per prouinciam, ſunt ab eodem capitulo celeriter ſecundum modum eundem ſcribenda. [Item nõ debet dare licentias veniendi ad capitulum ſine cauſis rõnalibus, & qui aliter veniunt, condignè cum cõſilio diffinitorum in ipſo capitulo cõfundere debet, & punire, vel ſegregãdo à capitulo, vel ſtatim remittendo, vel aliàs, prout maior exceſſus eorum exigerit. Ordinare etiam debet ꝙ nimis tempeſtiuè non veniant, & ꝙ non nimis morentur qui venire tenentur. [Item diffinitores minus expertos in aliquibus dirigere, & de conditionibus perſonarum quarum notitiam non hñt (cum de eis agitur) inſtruere eoſdem quantum cõmodè & licitè põt, & ordinis vtilitas req̃rit. [Item dare operam ꝙ paucæ mutationes fratrũ fiant, & quæ fiunt non fiant ſine cauſa valde rõnabili, cum ex hmõi mutationibus frequenter incõueniẽtia multa oriantur. [Itẽ cauendũ eſt ei ne in ſuis agẽdis ſit ita fauorabilis maioribus conuẽtibus & perſonis contra minores quibus magis eſt ſubueniendum, ꝙ indę ſcandalum apud ęos & turbatio ſubſequatur.

Ordinandũ

Ordinandum eſt etiam ab eo ꝙ fratres qui tunc mittuntur de conuentu ad conuentum, certam & bonã ſocietatem & tempus ad viam habeant arripiendam & conſumandam. Eo modo expedit tunc ordinare propter diſcurſus euitandos, ꝙ conuentus qui carẽt prioribus habeant poteſtatem eligendi, prout ſibi viſum fuerit aliunde, & confirmare in domo vel vicino conuentu aliquo interdum, & pronũciare ꝙ ad eum nulli fratres mittãtur pro hmõi & ſimilibus, quę per gartiones & literas valeant expediri.

¶De officio prioris cõuentualis. Cap. III.

¶Circa ſe ipſum.

OFficium Prioris conuentualis eſt diligenter notare ea quæ de ſupradictis officijs Magiſtri & Prioris prouincialis ſibi competunt, ſecundum ſuum ſtatum, & ea adimplere. [Item pro religione primo, & pro ſtudio ſecundo, pluſquàm pro alijs quibuſcunq; zelare. [Item non tantum extra domum morari ꝙ ea quæ ſunt intus agenda negligat, nec tñ intus reſidere ꝙ fructus quos põt extra facere minus & damnoſè pereat. [Item amore quietis fratrum & ordinis, negocia non negligere, & rurſus propter nimiam occupationem circa curam ad alios, nimis â ſe exire, [Item circa occupationes odioſas, & deuotionem hominum ad ordinem ſuffocantes, vt ſunt viſitationes, & correctiones poteſtatiuè monaſteriorũ, receptiones arbitriorum & ſimilia, ſe de facili non implicare. Circa fructum verò animarum qui fit per prædicationes, per charitatiuas admonitiones, per conſilia, per confeſſiones, per paces, & hmõi quæ magis decẽt or-

dinem,& ſpiritum magis ſapiunt, libenter intendere debet. Spiritualibus quoq; exercitijs intra clauſtrũ vt ſunt ſcholę collationes,ſermones, officiũ diuinũ, & hmõi,libenter intereſſe. Circa cuoquinam verò veſtiariam,vel ortum,vel ędificia, & hmõi quotidianas anguſtias & minoris valoris quæ per alios officiales exerceri ſolent,occupari raro. [Item ipſius interest ĩ abſentia Magiſtri vel Prioris prouincialis, vel de eorum mandato (ſi præſentes exiſtunt) recipere nouicios. In magnis ſolẽnitatibus facere officium, ſepelire fratres,infirmis miniſtrare Sacramenta,& alia ſimilia,quæ ſupradicta ſunt in officio Magiſtri. Non debet autem de facili vnquàm deeſſe à cõpletorio. Cum autem eſt in choro,ſtare in dextra parte.

¶Circa Maiores.

¶Item ad ipſum pertinet Magiſtrum vel Priorem ꝓuincialem,viſitatorem, & omnes maiores ſuos cum debita reuerentia ſuſcipere & tractare,ſtatum ſui cõuentus cum quæſierint vel expetierint, fideliter eis exponere,eorum mandata & ordinationes,& capitulorum gñalium,& prouincialium deuotè ſuſcipere, memorię comendare,fratribus frequẽter exponere, & vt plenariè obſeruentur operam dare. Vtilitatem quoq; domus & fratrum ſuorum ſolicitè procurare, grauia ſi qua ſibi imponunt ab eis ſine murmure portare,eos ꝓ ſua abſolutione vel alijs negocijs nõ grauiter moleſtare,repulſam petitionum ſuarum patienter ſuſtinere,& cãm quare hoc fiat ab eis aliquã cãm rõnabilem eſſe(licet neſciat) ſupponere,& in ſuis anguſtijs de multitudine negociorum & impotentia ſa

tisfaciendi omnibus eis potius compati, quàm de repulſa hmõi indignari. Pro eis quoq; orare, & alios frequenter inducere ad hoc ipſum. Si qua in eis corrigenda viderit, vel de aliquo quocunq; tractare cum eis habuerit, cum digna humilitate loq debet eiſdē.

¶Item debet à Priore prouinciali vel verbo, vel per literas petere licentiam confitendi, & ꝙ committat ſecundum ꝙ ei videbitur fratri vel fratribus in foro pęnitentiali ſuper eum poteſtatem, & quod ipſe ordinauerit in ſcripto, retinere.

¶Circa Conuentum.

¶Item ipſius intereſt cõuẽtui in victu, in veſtitu, & infirmitatibus, & alijs neceſſitatib⁹ prout poteſt cõmode procurare. In refectorio, in cõmuni minutione, & raſura, & vbiq; libenter eſſe in conuentu. Singularitates in cibo vel extraordinarijs comeſtionibus, & hmõi cauere. In veſtium pręcio ſequi communitatem tam in ſe quàm in alijs. Singulares prouiſiones in neceſſarijs nulli concedere, ſed de communi omnia prouidere, nunquàm apud ſe vel alium niſi cõmunem cuſtodem, & non niſi pro libris pecuniã habere. Superfluitates in hoſpitio, & infirmitorio, & horum frequentationes præter neceſſarias reſtringere, & in diſpenſationibus circa corporalia ſe non facilẽ exhibere. Ipſos quoq; fratres in ſpiritualibus debet in capitulo īformare, ad omne bonum ſanctis exhortationibus animare, magis in dulcedine ſpirit⁹ q̃, per potentiam pertractare. Curandum eſt ei multum de pace conuentus conſeruanda, prout fieri poteſt. Nec facile deuiandum eſt ei á concordia ipſius, vel volun

tate, vel cõſilio, vel petitiõe. Dʒ quoq; ab ipo aſſignatos hr̃e fratres q̃ audiāt cõputationē, & ſtatũ dom⁹ ſciant, & de quorũ cõſilio ĩ ędificijs ꝓcedat. Diſpēſationes vero ĩ ieiunijs, ĩ abſtinētijs cũ toto cõuentu, nunq̃; ſunt faciēdę, & ſi perſonis aliqb⁹ ſit ĩterdũ merito ĩdulgendũ. Debita magna cõtrahere, vel emptiones, vel vēditiones magnas vel alia magna, facere ñ dʒ, ſine cõſenſu cõuent⁹, vel cõſiliariorũ q̃ ex parte cõuent⁹ adhoc fuerĩt aſſignati, & qb⁹ ſuper his fuerit cõmiſſa ptās. Cũ āt accedet ad capitulũ, vel alias lõge, dʒ ſēper vicariũ relinq̃re ſiue ſuppriorē, ſiue aliũ vtilē & idoneũ ꝓ religione, & ꝓut fieri p̃t acceptũ cõitati fratrũ. Dʒ āt ei ptātē taxare, & ĩ ijs q̃ vident vtilia ĩſtruē diligenter. ¶Item cum egreditur ciuitate ſemper ſuppriori vel pluribus cauſam vie quo vadat ſignificare, & interdum ipſi conuentui ſi maior ratio hoc req̃rit.

¶Circa Officiales.

¶Itē ad offm̃ ei⁹ pertinet officiales idoneos cũ cõſilio fratrũ diſcretorũ vel cõſtituē, vel abſoluē, ipos vero cõſtitutos ĩ ſuis officijs diligēter ĩformare, & ptātem quā eos hr̃e voluerit taxar̃, & ſi expediēs viderit ĩſcriptis eiſdem tradere, licētias quoq; aliquas gn̄ales dare dᷣ loq̃ndo, vel de remanendo ab horis aliqb⁹ vel alijs qbuſdā q̃ ad exeq̃ndũ officia ſua nec̃ia reputātur. Nõ licet aũt ei aliqua officia ad manũ ſuā tenē, nec dᷣ ipſis ſe multũ ĩtromittē, ſed poti⁹ officialiũ negligentias corrigē, & ĩ eis q̃ facienda fuerint ipſos freq̃nter ſolicitare & ĩſtruē. Fr̃es vero ipſos perturbātes corripē, reprimē, & pacem eis fratrũ ꝓcurare. Cauere etiā ne occaſione officiorum ea q̃ ſunt ordinis negligant

officia-

officiales,aut omittant,niſi quantum propter officiũ compelluntur, vel de licentia rationabiliter eis permiſſum fuerit,aut conceſſum.

¶Circa varietates Fratrum ſuorum.

¶Item ipſius eſt cognoſcere tam interius quam exterius varias conditiones & complexiones, & diſpoſitiones Fratrum ſuorum,& non eodem modo tractare omnes,& coaptare ſe quãtum rõ & religio permittit,ſingulis,ſecundum eorum diſpoſitionem,& abſq; peccato,debet aliorum infirmitates, & defectus tam morum quâm corporum portare. Aliorum proteruiam & contumaciam humiliare,puſillanimes roborare,deſolatos & triſtes conſolari,nãliter impatientes ad horam ſuſtinere,vicioſos debet corrigere, de ſocietate Fratrum eijcere contagioſos, feruentiores plus debito refrenare,periculoſos ſolicitè cuſtodire, ipſoſq; ſi cõtingat interdum exire aſſociare caute,iuuenes de facili non exponere,maturos & idoneos ad fructum faciendum,nõ permittere ocio de facili torpere,inutiles ad fructum animarum circa negocia & officia domus occupare. Cũ aũt tp̃s extiterit ꝙ Fratres ad p̃dicãdum vel q̃rendum nec̃ia fuerint diſpergendi,eſt ei de hoc tractandum cum Fratribus ſenioribꝰ & diſcretis. Summopere vero illis qui apti ſunt ad magna vel officia Prioratuum, vel Lectoratuũ dare opportunitatem ad proficiendum in ſtudio, & ad hoc etiam compellere ipſos cum fuerint negligẽtes. Sic agendo in ſimilibus & diſſimilibus, modo priuate,modo publicè,modo durè,modo blandè,mõ verbis,modo diſciplinis,modo pęnis,mõ recreationibꝰ,

modo

modo per ſe,modo per alios Fres diſcretos agendo, modo licentias negando,modo concedẽdo,dare debet ſingulorum & ordinis profectibus operam efficacem. In trahendis vero,& recipiendis nouicijs,tantam debet in deo hr̃e fiduciã, ꝙ nunquàm ꝓpter onꝰ domus aut expenſas in veſtibꝰ,ſi pauperes fuerint repellat aliquos qui ad ordinem idonei reputantur. Nec rurſum debet ita eſſe facilis ꝙ ordo oneret perſonis inutilibus & veniat in contemptum. Nullum quoq; debet licentiare ab ordine abſq; Magiſtri vel Prioris prouincialis licentia ſpeciali.

¶Circa Fratres aliorum conuentuum.

¶Item Fr̃ibus & conuentibus vicinis debet ſe fauorabilẽ ſi eo ĩ aliquo indiguerint exhibere, eis piè in eorum neceſſitatibus in quibus poterit ſubuenire, bona aliqua procurare. Aduenientes Fr̃es charitatiuè ſuſcipere & tractare, & ſecũdũ ꝙ eorũ ſtatꝰ reqrit plꝰ vel minus honorare. Qñ vero de alijs prouincijs venerint lętius eos videre,& in prouiſione eorum qbꝰ indiguerint,vt ſunt ſotulares, naulũ vel veſtes interdum & hmõi antequàm cogantur petere præuenire, & ipſos cõmodius recreare. Cauendum eſt tñ ne curialitatis cã ad hoſpites,Fratres ad hoc ſe extendant vt in hoſpitio nimis ſine neceſſitate rõnabili teneantur,vel ꝙ ibidem diſſolutiones fiant,vel quæ ſunt religionis diſſipentur,quin potius ad capitulum euocandi ſunt,& corrigẽdi charitatiuè, & ad ea ſeruãda quæ ſunt ordinis inducendi, & ſi neceſſe fuerit cõpellẽdi.

¶Circa Extraneos.

¶Item laborandum eſt ipſi ad amicos ordinis conſeruãdos

uandos & multiplicādos,& hñdam gratiam prẹlatorum,magnatum,ſacerdotum,cleri,& nobilium,& ſi fieri pōt omnium aliorum. Proinde debet oēs affabiliter recipere,eos ēt in ſuis negocijs honeſtis libenter per Fres & per ſe iuuare,illorũ aliquos magis interdum viſitare,ad hoſpitalitatem aliquos magis familiares recipere & inuitare, & Fribus eis notis aliquas licentias ſuper hoc cum expedierit dare.In hoc tñ cauendum eſt ne ſuperfluitates aliquę quæ paupertatem noſtram non deceant pro eis fiant,& ne ad tantam recipiantur familiaritatē ꝙ infirma noſtra videntes minus apprecient,quod añ in reuerētia habebāt. Prouidendum eſt ei cum diſcretione qui inducantur in hoſpitium,& qui in refectorium,& ꝙ qñ comedūt in hoſpicio pauci Fres aut īterdum nulli cum eis comedant. Cum aūt in refectorio,deputandi ſunt Fratres qui eos aſſocient intrando & exeūdo,& eos collocent in ſuis locis,hoc prouiſo ꝙ in menſa Prioris ñ ponātur paſſim perſonæ minores, nec mutetur ordo deferendi ſcutellas, niſi pro magnis ꝑſonis,ſicut ſūt Epi,Comites, & maiores his, & nihilominus vltima ſcutella feratur tunc Priori,& pro hmōi perſonis, & ñ minoribꝰ ī refectorio remaneat ad gratias.Alij vero ī Eccleſiā ſequanẗ Fres, vel alij Fres ducant eos ad capitulum vel ad locutorium,& ibi redditis gratijs, ducantur ad lotionem manuum in lauatorio. Maioribus vero qui remanent in refectorio miniſtretur ibi aqua ad lotionem prædictam poſt gratias,& poſtea ſecundum morem patriæ tam hi quàm alij prædicti ducendi ſunt ad hoſpicium,ad bibendũ,vel ad capitulũ

ad

ad loquendum & quocũq; ducẽtur, hñda ſunt cũ eis verba ſancta & ędificatoria. Inſtruendi ſunt quoq; ab eo ſeruientes, & Fr̃es ad quos ſupradicta pertinebunt circa prædicta & alia facienda, & prouidendum eſt ꝙ tales ſeruitores tunc ponantur, qui omnia expedite faciant & decenter. Cauendum eſt aũt ne ĩ mẽſa Prioris collocentur niſi perſonæ dignę reuerentia, nec etiam omnes hmõi immediate iuxta eum collocentur niſi magna reuerentia hoc exquirat, quod ẽt ſtrictius ſeruandum eſt circa Priorem prouincialem, & Magiſtrum cum in illa menſa fuerint. Non debet aũt cedere Magiſter loco ſuo qui ẽ añ campanã niſi pro rege vel Cardinali, vel Legato, vel epõ, vel electo. Pro Abbatibus vero, & maioribus, vt ſunt Cluniacenſes, Ciſtercienſes, & ſimiles, Archidiaconis, & Decanis, Magiſter põt aliquantulum cedere ita ꝙ campana ſit inter vtrũq;, Priores vero prouinciales vel cõuentuales pro minoribus cauſis poſſunt cedere, primo, vel ſecundo modo ita tamen quòd non ſine rationali & decenti cauſa.

¶Circa Fructum animarum.

¶Item ad officium eius pertinet ſcire clare, & plenę, & cum neſcit diligenter certificari ab alijs cuiuſmodi ptãtem habeat ordo in confeſſionibus audiendis, in ṗdicationibus, in diſpenſationibus, & in abſolutionibus circa Fratres & alijs multis. Scire etiam cuiuſmodi ptãtem habeat ipe ab Epõ ſuo, vel Epis vicinis, circa confeſſiones, & abſolutiones tam pro ſe quàm pro alijs Fr̃ibus, & quid in hmõi põt comitere Fr̃ibꝰ, & quid non. Et cauere debet ne vltra ptãtem quę hr̃

fiat

fiat aliquid ā quocũq;. Procurandum etiam eſt ipſi quid,& quantum,& quibus expediat in hmõi comittere Frĩbus. Ipſos verò q̃ noui ſunt Sacerdotes, vel etiam antiqui minus inſtructi circa iſta ĩſtrui diligenter, ne circa ſalutem animarum oberrent. Et licet quantum rõnabiliter fieri põt ſit ei zelandum ꝓ animarum ſalutè,tñ magis expedit pro ordine & Frĩbus ꝙ minor potius fiat fructus, quã n cum fructu multo fiant Fres occaſio periculi, vel ſcandali: dum minus idonei laxantur indiſcretè ad ꝑdicãdũ, ad conſilia danda,& ad confeſſiones audiendas,& ſimilia.

[Circa Temporalia,

[In procurandis quoq; temporalibus ſiue per ſe,ſiue per Fres cauendum eſt ei quãtum fieri põt ne grauẽtur hoĩes notabiliter,& ne fiant quęſtus inhoneſti.Cogitandum quoq; eſt ei ꝙ hmõi ſic acquiſita cũ timore Dei,& parcitate congrua expendantur,nec ꝓpter negligentiam cuſtodiendi depereant vel prodigè cõſumantur. In ędificijs verò nulla curioſitas ſed ſola Frum cõmoditas eſt attendenda,qualiſcũq;, & religionis opportunitas eſt ei quærenda. Et quia Fres laici ꝓpter Frum & religionis ſeruicia corporalia cõceſſi ſunt in ordine,non ſunt recipiendi, nec procurandi niſi quibus neceſſario indigent Fratres. Et attendendum eſt ei quòd qui erũt in domo omnes vtĩliter occupentur.

[Circa Familiam.

[Familia quoq; non niſi neceſſaria,& de cuius honeſtate & fidelitate firma præſumptio habeatur nullatenus eſt hñda. Circa quam prouidendum eſt etiã, vt

ſi ha-

ſi habeant Fratrem inſtructorem & correctorem, vt per eius diligentiam apud Fratres proficiant ĩ his q̃ pertinent ad ſalutem animarum ſuarum. Prouideatur autem ꝙ non ſit notabilis in laſciuia vel ętate, vel pulchritudine vel ornatu. Cum autem recipiuntur fiat eis proteſtatio ꝙ Fr̃es nolunt eis teneri in aliquo quin Fratres poſſint eos qñcũq; voluerít etiam ſine mercede licentiare vel expellere ſi ſibi â mortalibus peccatis non cauerent vel bona domus diſtraherent quámdiu eſſent cum eis. Prouidendum eſt tñ ipſi ꝙ illi qui laudabiliter Fratribus ſeruiunt non fraudent iuſta retributione, etiam ſi Fratres ex pacto eis nõ teneantur, & quando incurrent infirmitates vel impotentiam in ſeruicio Fratrum non expellãtur, ſed charitatiuè cum illis agatur.

[De officio Supprioris. Cap. IIII.

[Circa Priores & Maiores.

OFficium Supprioris eſt, cum inſtitutus fuerit quęrere diligenter á Priore & retinere memoriter, cuiuſmodi poteſtatem vult eum habere, ſiue in pñtia ſiue in abſentia ſua, & non vltra ſe extendere. Aliqñ etiam eadem quæ dicta ſunt de officio Prioris inſpicere, & notare quid ſibi conuenire poſſit, ſiue rõne officij Supprioratus, ſiue ratione Vicarię, cum Vicarius Prioris relinquitur, & illa cum illis quæ conſtitutiones ſibi concedunt facere ſolicitè. [Item ipſius ẽ conſeruare memoriter mãdata & ordinationes Prioris conuentualis, Viſitatoris, Prioris prouincialis, capitulorum gñalium, prouincialium, & dare operam, ꝙ á Fratribus plenariè compleantur. [Item ipſius ẽ

Priorem

Priorem fideliter adiuuare,quærulоſorum & turbantium alios nõ ſe receptorem exhibere & de his quorum curam ei iniunxit Prior,vt hoſpitum vel infirmorum & huiuſmodi,ſolicitè ſeruare vel curare. Ad ipſum etiam pertinet pacem Prioris erga conuentum q̃tũ p̃t procurare,& in factis ſuis quæ turbãt aliquos quantum conſcientia permittit,ipſum erga alios excuſare,pro his quoq; quæ vtilia ſunt conuentui, ſiue corporalia,ſiue ſpiritualia apud ipſum intercedere. Et grauamina ſi qua facit, eidem ipſi charitatiue oñdere,& qñocunq; occurrerit occaſio inter Priorem, & conuentum fidelis mediator eſſe, Ideo enim Supprior eſt, & ſuper alios vt ſit mediator eorum. Ipſi etiam Priori debet maiora qñ emergunt reſeruare,& quæ corrigẽ ñ valet eĩ denunciare,& de his quę agenda ſunt vel corrigenda frequenter cum eo tractare. ¶Item notabilia quę emerſerint in abſentia Prioris debet eidẽ cum venerit referre,licet fuerint correcta,& circa ea quæ fuerint facienda ab ipſo,cum fuerit oblitus,vel negligẽs,aut occupatus alijs,ipſum debet ſolicitare. ¶Item ipſius intereſt ſpãliter Viſitatori & ꝓuinciali ſtatum domus,& Frũm,& Prioris enarrare fideliter,& ſuper ſcribẽ Priori vel capitulo prouinciali vel gñali interdum,cum maior neceſſitas hoc reqrit.

¶Circa Conuentum.

¶Item ipſius officium eſt de conuentu magnã & ſpãlem curam hr̃e,& quaſi continuè cum ipſo eſſe.Cum aũt propter ꝓceſſionẽ vel funus,vel alios caſus emergentes fuerit conuocandus conuentus,debet de cõuocando ipſo,& deducendo,& reducendo diligentẽ

çuram habere. Prouidere etiam debet ꝙ non nimis cito vel nimis tarde ſed debito modo ſurgat, ꝙ ſigna quæ ipſum connocant debito modo fiant, ꝙ nūquâm inutiliter moretur aliquid expectādo, hora debita co medat, & intret dormitorium, ꝙ nunquám ſine rōnā li cā extraordinarie congregat⁹ eſt omnia fiāt decen ter & ornate. Cum aūt in abſentia Prioris tractatur de Priore in connentu, vel de aliquo, ſiue tpe quo tra ctatur de mittendo ad capitulum, ſiue alio, debet ip- ſum regere, & inordinationes & inſolentias ſi quæ e- merſerint cohibere: Si āt aliqua ordinantur q̄ Prio- rem, & alios qui non aſſunt non expediat ſcire, pōt ī- ponere ꝙ illud non reueletur. Ebdomadam ēt ſuam vbi non eſt multitudo Fratrum nimia, debet in con- uentu, ſuo tempore facere. Et in conuentu vbiq; ī ſi- niſtro choro primum locum hr̄e, & in abſentia maio- rum ſigna facē in choro, & in fine horarum fidelium dicē, & in abſentia Prioris q̄ dicta ſunt ſupra de Prio- rè ſupplere pro eo. [Item debet habere curam ꝙ ſi- gillum conuētus cuſtodiatur, & quòd nihil ſigilletur cum illo niſi negocia conuentus.

¶Circa Religionem.

¶Item ad ipſum pertinet ꝙ religio in domo plenè ſer uetur & diſtrictè. Et ideo curare debet & erga Prio rem laborare ꝙ habeātur in domo bn̄ correcta & bn̄- legibilia, regula, conſtōnes, lr̄æ Magiſtri, acta capitulo rum, & p̄cipuę admonitiones, et ꝙ totum officiū Ec- cleſiæ diligenter ſeruetur. Vt aūt per obliuionem n̄ negligātur, debet ordinare cōmunicato cōſilio Prio ris ſi pn̄s fuerit, ꝙ īterdum cum plures Fr̄es īterſunt

legantur

legantur conſtitutiones,& lrẽ p̃dictæ, aliæq; rubricæ de officijs quorum notitia frequentius indigent Fratres. Debet etiam laborare ꝙ habeantur in domo, vitæ patrum,& liber collationũ,& hmõi libri,ex quorum lectione proficiunt Fratres in religione,& præcipuè iuuenes ſolicitare,ꝙ in hmõi partem ſtudij ponant,& ordinare ꝙ in refectorio in ſero legantur.¶Itẽ ipſius eſt aduertere defectus & offenſas,quas faciunt Fr̃es in quocunq; officio in cõuentu, vel qui aliquid de religione omittunt, vel in aliquo rephenſibiliter gerunt ſe,& ipſos qñq; extra capitulum qñq; in capitulo accuſare & corrigere. ¶Item ſi dubietas de aliquo pertinente ad officium vel religionem inter fratres oriatur,certitudinem debet hr̃e á maioribus, & qđ diffinitũ fuerit facẽ obſeruare. Manifeſtos quoq; errores & inordinatos,q fiũt publicè in cõuentu ſtatim corrigere,maximè in abſentia maiorum.

¶Circa vacationem Prioratus.

¶Item ipſius intereſt vacante Prioratu ad tractãdum de Priore creando conuocare conuentum,& cũ conſilio Fratrum diem ad electionem Prioris aſſignare, abſentes vocandos vocare,dare operam ꝙ bonꝰ Prior habeatur. Ad Priorem ꝓuincialem mittere gartiones pro hmõi negocio,vel alios,cum neceſſe fuerit,& miſſionem Fratrum quantum cõmodè fieri poteſt declinare. ¶Item ad eum pertinet apponere curam quòd Prior citò habeatur, & interim conuẽtum in bono ſtatu cuſtodiat, quòd pauca immutet, quòd nihil magnum interim attentet,niſi fortè magna neceſſitas vel euidens vtilitas hoc expoſcat, & conſiliũ

magnum concurrat. Debet quoq; Priorem cum aliunde venerit, vel ſtatum domus vel Fratrum ignorauerit, ſolicitè in hmõi inſtruere, prout viderit expedire. Ipſiq; prout poterit ſolatio eſſe, onera ipſi⁹ circa primordia maximè, fideliter ferendo.

¶De Officio Magiſtri Nouiciorũ, Cap. V.

¶Circa ſe ipſum.

OFficium Magiſtri nouiciorum eſt in primis inquirere à Priore quam ptãtem velit eũ hře ſuper nouicios in confeſſione, & dandis licentijs de loquẽdo & hmõi, & in prouidẽdo eis in neceſſitatibus quo ad veſtes, quo ad ieiunia, & alijs hmõi. ¶Item quas licentias gñales vult ei dare rõne officij quo ad perſonam ſuam, ſiue de loquendo cum omnibus, ſiue cum ſolis nouicijs, vel de intrando officinas, vel de remanẽdo ab horis interdum, & cauere ne licentias petat vel recipiat niſi quas rõnabiliter reputat ſibi neceſſarias propter officium ſuum, & ꝙ ipſis ad aliud non abutatur. ¶Item diligentiam magnã apponere debet circa nouicios, ſciens ꝙ tota ſpes eorum religionis, dependet ex informatione eorum primitiua. Se quoq; eis ita amabilem debet reddere, ꝙ ſit eis ex hoc occaſio libentius in ordine remanendi. ¶Item reſpicienda ſunt ab eo diligenter ea quæ hñtur in conſtõnibus ad eum ſpectantia, & complenda.

¶Circa ingreſſum Nouiciorum.

¶Item cum aliquis debet ingredi ducendus eſt ad eũ in aliquo loco ex͠ capitulũ idoneũ añ q̃ intret capitulum, & ibidem debet dicere aliqua verba ei conſolatoria, & inquirere de his quę in capitulo publicè ſunt

inquirenda. Et ſi inuenerit in eo aliquid de impedimentis,debet hoc notificare illi qui habet eum recipere,antequàm vlterius procedatur, & fiat tunc qđ ei videbitur faciendum. Si verò nihil talium inuenerit,nihilominus debet ei dicere, ꝙ hæc inquirent̄ ab eo in capitulo,& qũo debeat rñdere. [Item ibidem debet eum inſtruere qũo ſit venia facienda in capitulo,deinde in choro,& ſi viderit expedire ei, ipſe Magiſter faciat,vel ab alio fratre faciat fieri coram illo, vt meliꝰ ſic addiſcat. [Item debet eum inſtruere qd debeat facere vel rñdere in capitulo ad ea quæ dicentur ei,ſecundum ꝙ ſcriptum eſt in conſtitutionibus, & quid poſtmodum ſit ei faciendum in choro cum illuc ducitur. [Item debet eum docere qũo in capitulo remouebit veſtes ſęculares vſq; ad tunicam, & ꝓuidere ꝙ omnia pertinentia ad veſtes ſint parata ĩ capitulo,añquàm eum inducat. Poſtea debet eum introducere & vſq; ad locum venię ducere & ibidē ꝓpè eum ſtare & dirigere ſi neceſſe fuerit in agendis, & iuuare ad ipſum veſtiendum. Et egrediente conuentu ipſum ducere in fine vſq; ad locum venię añ altare,& ibidem interim propè eum ſtare,quouſq; finitis orōnibus fuerit erigendus ab ipſo. Quo erecto ducendus eſt ab ipſo, extracto aliq̃tulum caputio ad receptorem,& aqua bñdicta aſperſus ad oſculum recipiendus,& ab omnibus Fratribus per choros diſcurrendo,& primo per dextrum deinde per ſiniſtrũ, ipſo Magiſtro eum ſemper ſociante &in omnibus eũ dirigente. Deinde ad locum tonſionum immediatè eſt ducendus ab ipſo,prouiſo primo ꝙ ĩ hoc nullꝰ

ſit defectus. Facta autem tonſura & raſura,poſtmodum citò hora competenti ducēdus eſt ad locum in quo deponat omnes veſtes ſęculares et ſotulares, et ſolum ea quæ ſunt religionis deinde habeat. [In remotione ſęcularium veſtium et indutione regulariū curialiter eſt inſtruendus.

¶Circa profeſſionem

¶Porrò vt ſciatur quando ſit completus annus ꝓbationis,ſcribēda eſt ab ipſo dies receptionis, et appropinquante termino anni animandus eſt ab ipſo ad ꝓfitendum,ſi viderit eum vtilem pro ordine,aliter nō. Et cum petierit recipi ad profeſſionem añ diem profeſſionis petitionem eius in capitulo proponere debet,et de eo cum requiſitus fuerit ſiue ꝓ eo,ſiue contra eum,fidele teſtimonium perhibere,ita tñ ꝙ per teſtimonium vel conſilium ſuū nulla mala ſuſpitio poſſit in cordibus Fratrum de ipſo gñari, de aliquibꝰ illorum malorum ſi qua ſunt quæ ipſe per confeſſionē nouit,et aliter et ab alijs neſciuntur : Sanè cum recipiēdus fuerit nouicius ad profeſſionem aſſignanda eſt dies profeſſionis,et añ illam inſtru ere eum in omnibus quæ ei tūc fuerint agēda, vcz qualiter venia ſit faciēda,et ad verbum dicētis quid petis, rñdēdum ē, Miſericordiam Dei et vrām. Et cum erectus fuerit, et propoſitum ei fuerit de voluntate profitēdi,q̃d rñdēdum,et qūo verba profeſſionis ſunt ei cordetenus retinenda,et quomodo flexis genibus int er manꝰ recipientis ſunt dicenda, et quomodo añquàm dicat illa,ſi vult petat quòd mutet ei in profeſſione alia vota ſi qua alia habeat. Deinde quomodo ſolus ille qui

recipit

recipit ad profeſſionem poſt illum receptum,recipit eum ad oſculum pacis. Ad ipſum etiam pertinet ꝓ uidere ꝙ aqua benedicta & liber in quo eſt oro bñdictionis veſtium ſint impromptu,& bñdicendam veſtẽ offerre bñdicenti,& deinde profeſſo tradẽ,qđ nõ ſolet fieri niſi de caputio,poſtmodum aũt debet mittẽ ꝓfeſſum ad locum ſuum. Si aũt viderit expedire debet ſuggerẽ Priori ꝙ adhuc ad maiorem humilitatẽ, & informationem,ſit cũ alijs nouitijs in capitulo eorum,& ſub cura ſua ad tp̃s, ſecundum quod vtilitas illius & ordinis requirit.

¶Circa repulſam.

¶Item ipſius intereſt cum aliquis minus bñ ſe habet ĩ ꝓbatione,circa tp̃s ꝓfeſſionis conſulẽ ꝙ adhuc ſtet in ꝓbatione,niſi omnino ſit certum ꝙ nullatenus expediat ꝙ recipiatur,& hoc ad videndum ſi melius ſe habebit,cum ꝓteſtatione tñ,ꝙ adhuc tanq̃ nouicius & ſolum ad ꝓbationem retinetur. Si ergo bñ ſe poſtea habuerit dꝫ ipſi poſtmodum adiutorium p̄ſtare, ꝙ ad ꝓfeſſionem recipiatur. Si ãt ñ fuerit ſpes in ꝓceſſu tpis ꝙ bñ ſe hẽat, ꝓcurãdũ ẽ ei tã apđ nouitiũ q̃ apđ Fr̃es ꝙ recedat, & dandũ ẽ ei cõſiliũ& auxiliũ, ꝙ in aliqua religione ſibi magis competenti ponat. Non ãt debet eẽ facilis ad repellendũ niſi magnę cãę concurrant,& Fr̃ibus minus rõnabiliter motis ad repellendum eum,ꝓut melius põt bono mõ contrariũ perſuadendo,& ꝓ nouicio ſtare. Nunq̃ aũt repellẽdus videtur inuitus nouicius ꝓ illiteratura vel impotentia aliqua,vel deformitate corporali, & hmõi defectibus,qui ab initio noti fuerunt Fr̃ibus,nec ꝓpter

infirmitatem ſuperuenientem, niſi â principio receptionis facta fuiſſet ꝓteſtatio expſſa,ꝙ ꝓ hmōi caſib⁹, vel ꝓ ſola voluntate,pn̄t eum Fr̄es repellē ſi vellent. Cum aūt recedē debebit,ꝓuidendum eſt ſolicitè ipſi Magiſtro,ꝙ tam vrbanè & cautè & occultè, & cum oībus bonis ſuis q̄ portare voluerit recedat,ꝙ alijs n̄ ſit ſcandalum,nec ipſe ſcandalizatus recedat,ſed potius quantum fieri poterit ędificatus, & cum amore ordinis & Fratrum.

¶Circa ſcholam & capitulum.

¶Item ad eum pertinet laborare ꝙ aliquis locus ſeq̄ſter & remotus ab acceſſu ſęcularium & idoneus habeatur,qui ſit quaſi ſchola nouiciorum,ad quem ducendi ſunt cum ipſe vel alius Fr̄ habuerit loq̄cū eis de eorum neceſſitatibus,& de quocūq; alio, In hoc loco inſtruendi ſunt in cantu, & in legēdo q̄ neſciūt, & addiſcē pn̄t. In hoc repetendū eſt ab eis q̄cq̄d hn̄t legē vel cantare in conuentu,& auſcultandum,& reddendum cordetenus illud qđ de pſalterio, & diuino officio cordetenus ſcire op3, vcz offm̄ mortuorum , & de Beata Virgine,Pſalmi de horis diurnis,& veſperarum per ferias. In hoc faciēdę ſunt eis admonitiones interdum,vel collationes,vel collocutiones ędificatoriæ ab ipſo vel Fr̄ibus ad hæc ḡroſis, ipſo ꝓcurante,& familiares collocutiones,& conſolationes . Cauendum tn̄ eſt ei ne Fr̄es quicunq; adiūgant ſe eis ſua voluntate,niſi de ſua lnīa,& q̄bus vidērit expedire. In hoc ēt loco docendi ſunt,de regula,de conſtō nibus,de offō & alijs q̄ ī docēdo locutionē req̄rūt.In hoc ēt loco(ſi ali⁹ aptior n̄ hr̄)tenendū ē eis capitulū,

in quo cauendum eſt quòd nouicius per multos dies non accuſet ſe, nec accuſetur, quouſq; multoties viderit quomodo alij ſe accuſant vel accuſantur,nec moleſtandi ſunt in aliquo pro culpis quas in primis incurrunt. Si verò non fuerit niſi vnus nouicius vel duo, mittendi ſunt aliqui de iuuenibus profeſſis ad capitulum eorum, qui coram ſe accuſando multis diebus,exemplo eorum eos doceant quomodo ſunt huiuſmodi facienda. Cauendum eſt autem ipſi magiſtro ne in capitulo eorum aliquid fiat,qđ alicui verecundiam inducat,& quòd modus capituli ſcriptus in conſtitutionibus bene ſeruetur,& quòd magis informationi eorum intendat quâm punitioni culparum. Sunt etiam inſtruendi quòd ad locum capituli ſui conueniant,cum in capitulo Fratrum dicitur, exeant nouicij, ſi tunc debet eis capitulum teneri, vel alio tempore cum teneri debet, quomodo finito capitulo recipiant diſciplinas qui recipere debent. Et poſtea vel alio certo tempore & loco aſſignato ab eo loqui de confeſſione. Cum autem tanta fuerit multitudo nouiciorum quôd Magiſter non poteſt plene ſufficere omnibus,poteſt aliquibus magis nouis aliquos magis inſtructos aſſignare, qui circa eos curam habeant de aliquibus,prout eis videbitur expedire. Non tamen debet ita alijs imponere onus, quin ipſe nihilominus ſit frequenter cum eis, & eis quantum poterit intendat.

[Circa neceſſitates.

[Item ipſis nouicijs ſemper piè compatiens debet cogitare quòd competenter ſecundum quòd ordo, &

acult ates permittunt,habeant neceſſitates in victu, n veſtitu,in lecto,in infirmitatibus, & in huiuſmodi diſpenſare quandoq; cum neceſſitas fuerit in vigilijs & facilè in ieiunijs ordinis. Cauere etiam debet ne ſingularitatibus aliquibus in abſtinentijs, vel vigilijs, vel alijs aflictionibus indiſcretis, conterant corpus ſuum. Porrò circa paupertatem & neceſſitates quas interdum ſecundum ordinem oportet ſuſtinere, ſic debet eos animare,& ab omni ſuperflua recreatione retrahere vt á principio quantum fieri poteſt aſperis aſſueti ſemper ordinem tollerabilius ferant,& declinare prout commndè poteſt vt cauſa recreationis ad communè hoſpicium vel minutionem, vel infirmitorium (vbi interdum fiunt diſſolutiones maiores)ſed alibi ducantur. Et cum oportebit ducere illuc habeatur cura ab ipſo vel ab alio quòd tardè veniant & citò recedant, & Fratres cauti reddantur quòd coram eis diſſolutiones non fiant. Ipſos quoq; debet nouicios confortare quòd in quibuſcunq; aliquo indiguerint,ad eum ſicut ad matrem recurrant. Et debet eos docere vbi ſit lectus vel cella ſua, vt ſi die vel noctè ipſo indiguerint,ſciant vbi poterint eum inuenire, & illuc ad eum recurrant. Debet etiam & docere eos quomodo ī neceſſitate in loco ſilentij per vnam dictionem vel imperfectè loqui poſſunt,& quo mō in huiuſmodi locis digito ori ſuperpoſito ſciant petere licentiam loquendi.

[Quo ad membra ſua,

[Item ipſius officium eſt informare diligenter & ſolicite nouicios circa hominem exteriorem & interiorem.

rem. Circa exteriorem quo ad membra ſua,vt mani
bus caueant ab oī tactu indecenti,& ab iniurioſo, pe
dibus à vagis & incertis diſcurſib⁹, & ne intrent loca
ꝓhibita. Cum ſederint ne coxas nimis diſiunctas te
neant,vel vnam tibiam ſuper aliam ponant, cum ma-
turitate incedant,nec ſe moueant de facili ad eūdum
ſine cā p̄meditata. Cum aūt ſteterint n̄ ſicut arundo
mobilis, ſed potius appareant ſicut fixi ſuper gradū
ſuum. Oculis quoq; caueant ab intuitu rei quam nō
licet cōcupiſcere,à uagatione, ab hauſtu vanitatis &
aſpectu turpi & curioſo. Linguam aſſueſcant refre-
nare licet inuitam,& libentius audiant q̃ loquantur.
Cum āt loq̄ndum fuerit pauca ſint verba, & prius ad
limam q̃ ad linguam veniant. Oīb⁹ āt cum reueren-
tia loquantur per pluralem dicendo poti⁹ vos q̃ p ſin
gularem tu, nunq̃ de Frē vel Frīb⁹ loq̄ndo vocent eū
ſine additione h⁹ noīs Fr̄,nec nomē nouum imponāt
Fri,vel impoſitum recitent vllo mō,nec aliq̄d cum iu
ramento q̄tūcūq; leui more ſecularium ꝓferant. Cū
āt maiorib⁹ loquuntur ſp caputium extrahant,Vultū
n̄ triſtem habeant, ſed iocundum moderatè. Os ad
chachinnos vel ad riſus diſſolutos ꝓnum n̄ hēant, li-
cet ad riſus mediocres ipſum īterdum aperiri ſit tol-
lerabile. Ceruicem & collum erectam nō habeant,
ſed poti⁹ mediocriter inclinatam. Iram vel impatiē
tiam in vultu vel actu aliquo n̄ oſ̄dant. Supercilia n̄
erecta ſed poti⁹ dep̄ſſa habeāt. Aures,n̄ ad rumores
ſeculares & ocioſa,ſed ea q̄ dei ſunt & ſalutaria,faci-
les & veloces habeant. Nares ad fętores aliquos ſi
occurrant n̄ ſicut delicati cum ſcandalo inruēt iu p

nimis

nimis notabilitet obturent,ſed ꝓ odorib⁹ in qb⁹ ma lè delectati fuerant in ſęculo iſta in pnīa patienter fe rant. Qđ in faciendo venias ñ ꝓſternant ſe ſup vẽtrem,ſed ſuper lat⁹,& in longum,tibiam vnam ſuper aliam tibiam tenendo. In ꝓſtrationib⁹ verò ſup cubitos ſe appodiẽt,iunctis manib⁹ ſtando. In inclinationibus verò vſq; circa genua caput deponant. In genuflexionib⁹,ſtent ſuper genua capite eleuato.

[Quo ad veſtes.

[Item quo ad veſtes informandi ſunt vt eas diligẽter ſecundum modum religioſum nó laſciuium ſibi coaptent,in oī loco & tpe ꝓuidentes, ꝙ inferiores tunicæ ñ appareant vltra Superiorem,& ꝙ tunicę ñ nimis ſint ſuccintę aut breuiatę notabiliter, & maximè cũ trãſeunt per villas. Quod capa vel caputium ñ ſint vltra formam conſtõnum longę,in cõuentu,& ī quocũq; loco caputium ñ nimis ſupet oculos habeãt,qđ ad cameras econtrario vadant & ſtent capitè coopeꝛto. Quod in cameris ſedẽdo veſtes circa ſe ñ nimis eleuent,ſed poti⁹ ſe ipſos honeſtè cooperiant. Qđ ī diſcalciando & calciando ſe ſotularibus aut caligis, tibias ñ nimis eleuent. Qđ vbicunq; ſedeãt caueãt ne veſtes eleuentur,ꝙ cum tunicas deponunt,retẽto caputio,per aperturam tunicam ſuperiorem vel inferiorem ſi voluerint deponant. Et ꝙ cum intrant lectum aut ſurgunt vel ad miniſtrandum in altari ſe parant, nunꝗ̃ ſine caputio in capitè appareant. Qđ in conuentuali loco diſcalciati vel in caligis,vel ſocis ſine ſotularibus nunꝗ̃ vadant. Qđ ſedendo vel inclinando,capam ſuper genua complicẽt,vel caputium,

cum

cum fuerint ſine capa. Qđ in loco conuentuali, nunq̃ deferant ad modum mantelli, capam, ꝙ in raſura, & lotione capitis, caputium inuerſatum retineant, ꝙ in lotione pedum nūq̃ vltra genna ſe diſcooperiāt, ꝙ ad primam tunicam cingulum & cordam ꝓ bracali habeant. Qđ ad diſciplinas ſe parando cincti corrigia retenta & capa, & caputio vel caputio ſolo ꝓ tpe Superiores partes tunicarum cadē primo permittāt, & poſt ea capam vel caputium ſuper caput replicent. Qđ capellum nunq̃ ſine neceſſitate ferrē aſſueſcant, & qñ ferunt vile ſit, & ꝙ nunq̃ in loco cōuentuali ex̃ caputium appareant. Qđ ꝓuideāt ne pelliceum, ꝑ collum vel aliás appareat vnq̃. Qđ ad ex̃neos cū bottis magnis nunq̃ vadāt, & de die ſine neceſſitate nunq̃ ferant, ꝙ cum iacent caputium vel in capitè retineant, vel de ipſo caput cooperiant, & ꝙ ſic ſꝑ ſe cooperiant, ꝙ aliqd indecens in eis videri nunq̃ contingat. Qđ lectum poſtq̃ ſurrexerint decēter cooperiant, & ꝙ ſubtus vel circa nihil appareat qđ videri vel ñ deceat, vel ñ expediat. Qđ lectiſternia & veſtes mundè cuſtodiant, & ñ ſub lecto ſed in loco honeſto alio replicato reponant, & interdum excutiant & tꝑe ſuo ad lauandum tradant, & de mō excutiēdi doceātur. Qđ cum ſeruiunt in refectorio vel hoſpitio capā deponant. Cum āt in lauandis pedibꝰ vel capitibꝰ occupantur honeſtè ſe ſuccingant, caputij prima parte cum corrigia ligata. Qđ ad lectum vel cellam alterīꝰ ſine cā valde nečia ñ accedant. Qđ veſtes vel ſotulares (cum alij indigēt) hĩta lnĩa libēter concedāt. Qđ abiectas & humiles veſtes carius complectātur.

Qđ

Qđ qñ noue dantur vetẽs ſem ꝑ reddant,quæ ſunt vltra numerum in conſtitutionibus expreſſum.

[Circa loca & primo de choro.

[Itẽ ad offm̃ ei⁹ pertinet inſtruẽ eos circa loca q̃ eis licet intrare ſine lnĩa & q̃ ñ, & qñ fiunt ſigna ad q̃ loca dñt cõuenire ſecundũ varietatẽ ſignorum,ſiue ad Eccleſiã,ſiue ad capitulum,ſiue ad ſcholã , ſiue ad refectorium,ſiue ad collationẽ,ſiue ad repetitionẽ officij ſiue ad infirmitorium cum infirmi fuerint,ſiue ad mixtum nouiciorum & hmõi . [Itẽ ꝙ nunq̃ ſe ingerant inter Fres colloq̃ntes,niſi vocati fuerint aut adducti, ꝙ ĩ oĩ loco vbi conuẽtus fuerit congregat⁹ religioſi⁹ & maturi⁹ ſe gerãt,& in choro ꝑcęteris,ꝑcipuè qñ miniſtrãt ibi in aliquo offõ, vel qñ fiunt admonitiones , ad orones ſolẽnes,vt in die paraſceue ad adorationẽ crucis,vel oblationẽ vt in feſto Purificationis cũ cęrei offerũtur & hmõi,maximè verò tꝑe cõmunionis, circa q̃ & ſimilia inſtruẽdi ſunt,qũo ſe hẽant ſecundũ formam traditam in ordinario,cui⁹ rubricę ad hæc ꝑtinẽtes ſuis tẽꝑorib⁹ ſunt eis exponẽdę, & addẽda q̃ ĩ illis min⁹ pleni⁹ continẽtur,ſicut ẽ ꝙ mapã cum duab⁹ manib⁹ vrbanè ſub mẽto applicẽt, ꝙ recepta hoſtia terrã ñ oſculẽtur,ſed ſolum aliq̃tulũ caput inclinẽt , & recedãt ad locum vbi flexis genib⁹ hoſtiã cõſumãt qua conſumpta ad calicẽ cum reuẽntia accedant , et alia ad hmõi ꝑtinẽtia ordinatè faciant et honeſtè.Docẽdi ſunt ẽt quos libros et qb⁹ horis ad chorum deferant,et vt finitis horis reponãt eoſdẽ decẽter , et qũo de nocte candelas ꝑ abſconſis accẽdant tẽpeſtiuè,et ad libros ipſas teneant,cauẽtes vt poterũt ne lumine

lędãt

ledant oculos aliorum,& cum alijs diligenter cantẽt & pſallant.

[Circa refectorium.

[Item inſtruendi ſunt circa refectorium quõ lauãdæ ſunt manus ad qđ cum primo dñt venire veſtes replicent,ne eas deturpent:& vbi lotis manibus ſedeant.quõ intrantes refectoriũ añ imaginem q̃ ẽ añ mẽſam Prioris aliq̃tulum inclinent. Qđ in prãdio vel cœna ordinate intrent,& ſedeant, & exeant, ſua loca tenentes. In collatione verò ñ exigitur iſtud. Qđ collocantes ſe ad ſedendum ñ nimis vnus ſuper aliũ ſe comprimant,ſed tm̃ ſit ſpacium ꝙ competẽter in illo valeant excreare,ꝙ ſe collocent añ ꝑparatam aliquam portionem. Qđ ñ nimis citò poſtq̃ ſederint ad modum glutonum comedẽ incipiant, ſed cũ maturitate mapa explicata & pane inciſo. Qđ panem vel aliã pitantiã ſuperfluè ñ ſcindãt vel in fruſta ñ cõminuant,ſed ſolum q̃tum comedent. Qđ paraturas panis notabiles ñ faciant. Qđ vinum (niſi temperatum fuerit) temperare aſſueſcant. Qđ à detur patione manicarum & capę vel mappę nimia caueãt. Qđ ꝓ modica effuſione vini vel aquę,vel alijs hmõi minimis in fine veniam facẽ ñ opꝫ. Qđ ſingularitates in comeſtione ñ faciant: ſed comedant qđ apponitur cum gr̃arum actione,& ſi aliqđ genus ciborum ñ conſueuerint comedẽ,aſſueſcant, vt poſſint ĩcõſueta comedẽ. Qđ ſcutellas qñ comederint qđ placebit,ponant in loco apto miniſtris ad tollẽdum, Qđ oculos vagos ad reſpiciendum qd alij faciant ñ habeant. Qđ circa finem menſę aduertant qñ alij

finiũt

finiunt comeſtionem, q eos in ꝓtrahendo comeſtionem expectare ñ faciant: Qđ cum alij replicare mappas cęperint, & ipſi replicent decenter, ſemper reliquias & panem remouendum añponant, vel ſeruitorib⁹ diſcurrentibus ad tollendum in caniſtro eorum ꝓij ciant decenter. Qđ ēt ꝑdicta & alia hmôi q̄ ad honeſtatem pertinent ſeruent: & alibi vbicunq, eos comedē contingat, & magis qñ ſęculares cõtingerit intereſſe. Qđ niſi forte aliqñ data fuerit licentia loqndi ab aliquo qui hoc poſſit, nihilominus ſeruent ſilẽtium aut valdè parum loquantur.

[Circa locutorium.

¶Item iuſtruendi ſunt q ad locutionem, vel ad locũ alium lòqndi facilè ñ vadãt niſi vocati fuerint, vel ex aliqua cã rõnabili & ꝑmeditata. Tolerabile eſt aũt vt interdum vadant illuc ad horam, ꝓpter tollẽdum faſtidium vel aliquam recreationem hñdam, ſed cum lnĩa, ſpãli ad hoc ſocio deputato, qui ad recreationẽ honeſtam eis faciendam idoneus reputetur. Verum in hmôi locis ñ ē loqndum de facili niſi ſedendo & ſine clamore, et nunq̄ eſt coram nouicijs diſputãdum vel contentioſè loqndum, ſed de aliquo vtili q̄rendũ vel conferendum. Si aũt ad ſęculares vocati fuerint nũq̄ ſine lnĩa ſpãli et ſocio ad hoc deputato ē ad eos eundum. Cum ãt ſunt cum eis dñt dare operam vt eos ędificẽt, religiosè et maturè ſe hñdo, vultus hilaritatem ꝑtendendo, de rumoribus ñ curando, verba ſalutaria inſerendo, eis ſi peruerſi fuerint improbando, qđ fecerint fortiter deteſtando et eis de religione vel pnĩa potius perſuadendo, et periculum ſtatus

ſęcularis

ſęcularis oñdendo. Non aũt eſt immorandum cum eis ĩ quacũq; locutione,ſed inuenta curialr̃ aliqua oc caſione recedendum,eſt feſtinè. [Item docendi sũt ꝙ ſemper libentius morentur in clauſtro cum F̃rib⁹, q̃ ex̃ cum ſęcularibus. [Item qd̃ libentius ĩ clauſtro morentur in loco ſilentij,vt ſunt cella,oratorium & hmõi,q̃ freq̃ntent locutoria. [Item ꝙ libentius interſint in locis oĩbus cum conuentu,q̃ ex̃ in locis alijs ex̃ conuentum vt ſunt hoſpicium,infirmitorium, et hmõi. [Item ꝙ libentius declinent ad loca vbi sũt maturi et religioſi aggregati,q̃vbi ſunt diſſoluti et leues. [Item ꝙ libentius currant ad loca in quibus audiuntur vtilia,vt ſunt ſcholę et locus collationum, q̃ ad alia in quibus contingit interdum audiri inutilia vt ſunt ortus,et plateę curioſorum. [Item ꝙ libentius veniant ad loca in quibus ĩ aliqua actione ſalubri occupantur,vt eſt locio pedum vel veſtium,q̃ inutiliter diſcurrant ꝑ domum. [Item ꝙ plus diligant loca in quibus exercentur magis vtilia.ſ. ꝑtinentia, ad religioné et virtutẽ,vt ẽ capitulum et oratoriũ, q̃ alia in quibus minus vtilia,vt pertinẽtia ad ſciam,vel cor poris neceſſitatem,vt ſunt ſcholæ,infirmitorium,refectorium et huiuſmodi.

[Circa tempus.

¶Item inſtruendi ſunt circa tp̃s ꝙ ipſum ñ ſolum qñ ſunt in occupationibus conuentualibus ſed etiam totum reſiduum vtiliter expendant. Et iõ inter duo ſigna poſt dictum offĩm d̃ Btã Virgine, et qñcũq; conuentus congregatur vel congregat⁹ aliquid expectat et intrando lectum et ſurgendo, vel in lecto cum iacentes

iacentes dormire ñ pñt, vel cum ſpaciando per ortũ vel clauſtrum deambulant ſoli, & hmõi ſimilib⁹ temporibus, dñt aliquas orõnes dicẽ vel aliquid ſalubrẽ meditari. Silr̃ tp̃s qd̓ eſt inter gr̃arũ actiones & dormitionem in ęſtatẽ poſt prandium in orõne vel lectione, vel aliqua actione vtili ſub ſilentio occupent. ¶Itẽ tp̃s ꝙ q̃nq; conceditur ad loq̃ndum ſi in hoc recreari moderatẽ voluerint, reddẽ ſibi vtiles recreatiões huiuſmodi ad finem debitum dirigendo, vcz vt fortiores ex hoc reddantur ad ordinis actiones, & ſeruiciũ Creatoris, vel in hmõi recreationibus de repetitionibus lectionum, diſputationum, vel ſermonum, vel alijs vtilibus cum alijs pertractando, vel dũ his vacant ab alijs, vel aliquibus q̃ ſibi agenda ſunt, vt ſi hñt aliquid facẽ in veſtiaria vel ſimilibus tunc intendendo. Sunt etiam docendi ꝙ in cella nunq̃ ſint ocioſi ſed legant, aut ſcribant, aut orent aut meditent̃ vtilia. ¶Itẽ iuuando Fratres in quibuſcũq; officijs vel ſeruicijs libenter occupent̃. Qd̓ ñ de facili ocioſi diſcurrant, ꝙ aliqua mechanica q̃ neſciunt vt ſunt ſcribẽ q̇ neſciunt, vel ſimilia, interdũ addiſcãt, Qd̓ ad offm̃ mortuorum extraordinarium libenter remaneant. Qd̓ in itinẽ rumores & ocioſa declinent, ſed de aliquo vtili q̃rant vel conferant cum ſocio vel cum alijs, cum q̇bus fuerint, ſiue in domo, ſiue in via, ꝙ aliquem librũ ferant iu quo cum non melius fecerint & vacauerint vt ſemper legant.

¶Circa ſeruicia.

¶Item ipſius eſt inſtruẽ nouicios qũo ſeruire dñt in miſſis priuatis, in miniſterio altaris, in cõuentu, & in

incẽſando

incenſando chorum,in refectorio,& hmōi,tam ī ſpiritualibus q̄ corporalibus ſeruitijs diuerſis,ſecundū ꝙ in rubricis & in deſcriptionibus officiorum diuerſorum continetur,& addat quod minus cōtinetur ī iſtis. Sunt ēt aīandi ꝙ libenter in hmōi ſeruiant vel ſuppleant vices Fratrum cum fuerint requiſiti,& pci puè in magis humilibus,ſicut eſt lotio pedum,mūdatio domus,lotio veſtium,ſeruire īfirmis,parare mortuos & hmōi. Cauendum eſt tñ ei ne de facili occupentur in ſeruitijs ex̄ conuentum, ꝓpter diſſolutiones quas facilius videre ibidem poſſunt.

¶Circa reuerentiam.

¶Item inſtruendi ſunt ꝙ reuerenter ſe ſemper habeant & vbiq;. Qđ qñ tranſeunt añ imaginem aliquā vel altare,vel alia ſacra inclinent, & caputium ex̄hāt aliq̄tulum. Qđ in offō diuino dicendo ex̄ chorum reuerenter ſe gerant,cum maturitate,dicendo quod dicendum eſt ſolicitè ꝓuidendo, in nullo alio ſe occupādo,& humiliter inclinationes & ꝓſtrationes bono mō faciendo,ꝙ ñ ſolum p̄latis ſuis īmo ēt oīb⁹honorem exhibeant,& pcipuè ſenib⁹ ſacerdotib⁹,Prioribus ī ordine,ſc̄itate famoſis & hmōi,ꝓut variè cōditiones reqrunt. Fit aūt reuerentia hæc multis modis.ſ.cum tranſeunti aſſurgitur, cum añ aliū ñ nimis ꝓpè tranſitur,cum añ alium inclinatur, aut genufle-ctitur,cum ſedenti decenter aſſiſtitur,cū iuxta ſedentem ſedē volens aliq̄tulum à lōgè ſe collocat,vel ſedē volenti ſedens aſſurgit,vel cedit,vel loq volens añ alium ex̄hit caputium,vel ī humili ſeruitio miniſtrat, vel alium in via,vel in oī verbo añponit,vel cum p̄ire

ſi aliquo cogitur cum oī reuerentia hoc facit,& alijs varijs modis,q̄ ſcd'm plus & minus ſunt exhibēda diuerſis,& p̄cipuè p̄latis ñ ſolum ordinis ſed ēt Epis, quibus ſcd'm conſuetudinem regionum ſunt interdum manus oſculandæ vel genuflexiones faciendæ, ſimiliter regibus & magnatibus.

¶Circa confeſſionem

¶Itē inſtruē d3 eos circa confeſſionem qūo plenè, & bñ confiteri ſciant,ſupplendo cum neſciunt per īterrogationem de pc̄ōrum gñib9 & circunſtātijs, quot & de quibus circunſtantijs debeant confiteri, [Item qñ recordant vel aduertunt in ſcripturis aliqd' pc̄m̄ qd' añ neſciebant,vel qd' ñ ſunt confeſſi,vel aliqd d' nouo occurrerit in cogitationibus,vel omiſſione alicuius eorum q̄ ſunt de ordine & ſimilib9,dñt citò venire ad confitendum iſta. [Item qūo pñt ſcribē confeſſionem,vt per ſcriptum melius ſciant qñ erunt plenè & bñ confeſſi. [Item attendendum ē ei q̄ det eis bona conſilia qūo expediantur de reſtōnibus,de irregularitatibus,de votis ſi in iſtis fuerint irretiti. [Itē & docendi ſunt q̄ in confeſſione nihil celent,nec d' p̄teritis,nec de emergentibus,nec de temptationibus qbuſcunq;,nec de viſionibus aut viſitationib9 ſibi accidentibus,nec de ſingularitatibus ſi quas ſupra alios facē voluerint,& q̄ ſuper his & ſimilib9 ſēper credant Magiſtro ſuo,ne forte aliquo mō decipiantur. [Item cum fuerint nimis ſcrupuloſi, qūo ñ oporteat eos de aliquibus vel timē,vel confiteri, cum autē fuerint negligentes circa confeſſionem, q̄ certo & aſſignato tempore confiteantur. [Item qūo venientes

ad confeſſionem dn̄t facē veniā,& dicē mea culpa: & erecti flexis genibus,inclinato capitę, & ꝓcumbētes ex̄cto caputio incipē dn̄t,dicendo Confiteor Deo,& Beatæ Marię,& Btō Dn̄ico,& oībus Sc̄īs,& tibi Pr̄ qa peccaui nimis cogitatione,locutione opere,& omiſſione,mea culpa,vel cā breuitatis,ſic dicē,mea culpa, ego peccaui in hoc,& in hoc,& in fine dicē,& in multis alijs mea culpa,p̄cor tè ora ꝓ me,& recepta pnı̄a, & abſolutione,& completa inſtructione , ſi in aliquo confeſſor eum īſtruē voluerit,ſurgē d3,caputium reponendo vt primo . ¶Itē ꝙ nunq̄ cum conſcīa alicuiꝰ pc̄tī mortalis ingrediantur lectum de noctè, vel accedant ad Sacr̄m aliqd̄ vel miniſterium Miſſæ,ſiue ī cōuentu,ſiue in priuatis Miſſis,niſi prius confiteantur . ¶Itē ꝙ n̄ confiteanť niſi Magiſtro ſuo,vel Priori ſine licentia ſpāli . ¶Itē ꝙ qn̄ per primam confeſſionē gn̄alem n̄ ē eorum conſcientijs ſatisfactum plenè,pn̄t ſecundo vel pluries confeſſionē gn̄alem iterare, vt tūc eis plenius ſatisfiat cum ſciunt melius confiteri.

¶Circa Orationes.

¶Itē circa orōnem debet eos inſtruē ꝙ n̄ ſolum Pſalmos vel orōnes formatas dn̄t dicē,īmo ſecūdum varias neceſſitates mō ꝓ pc̄tō vel offenſa tali vel talibꝰ remittendis,vel cauendis,vel ꝓ talibus defectibꝰ tollendis,vel talibus gr̄ijs aut virtutibus conferendis,& ſimilibus deuotè ſupplicare . ¶Itē ꝙ in orōne ad contritionem vel deuotionem incitandam potius dn̄t ītendē,q̄ in multis dicendis laborare . ¶Itē n̄ ſolū ſui, ſed ēt parētum & amicorum familiarium,& bn̄factorum,& ēt perfectorum,& infidelium, Deū ignorātiū,

& aliorum qui adhuc longè ſunt à Deo,& per diuerſa detinent pctã,dñt memores eẽ. [Itẽ tẽpora ocioſa dñt in aliqua orõne occupare,&aliquem locum ad hoc idoneum in Eccleſia eligẽ, vel añ altaria ſingula diſcurrendo ibidem ad quodlibet aliquã orõnem facẽ ſpãlem,vel in quocunq; loco facẽ idem. [Item ꝙ in orõnibus cõibus magis q̃ in priuatis dñt cõfidẽ, & illis libentius intereſſe,ſiue in horis, ſiue in priuatis poſt Completorium, poſt Matutinas, & ꝙ ad hæc bñ & deuotẽ dicenda dñt magnam curam adhibẽ, & ꝙ añ plenam terminationem horarum vel grarum à choro ſine neceſſitate ñ recedant, nec ẽt ipſis terminatis niſi prius aliquantulum orent vel Deo ſe cõmẽdẽt. [Item ꝙ cum legendo vel audiendo intelligũt aliqua in quibus peccauerunt vel omittendo vel cõmittendo,vel aliqua bona q̃ eis deſunt,dñt in ipſa lectiõne conuerti ad orõnẽ, ꝓ malis amouendis vel bonis adipiſcẽdis. [Item quõ ĩ perplexitatibus dubijs, & temptationibus, & difficultatibus, & in principio nouarum actionum ad orõnẽ recurrẽ, & quõ ꝓ malis quibuſcunq; q̃ vident vel audiunt tollendis vel remittendis,aſſueſcẽ ſupplicare;& ꝓ bonis grãs agẽ,et in omnibus tã ꝓſperis q̃ aduerſis ſemper Deum laudare. [Item quõ laborare dñt vt ĩ his q̃ dicunt orando cor verſetur,qđ ſi ñ ſemper fecerint ñ tñ dñt ꝓpter hoc deſperare qn orõnes ſint fructuoſę, nec ꝓpter impugnationes quas acriores interdum ibi faciunt inimici:dñt eis cedẽ et orationes dimittẽ. [Item ꝙ in orando ñ dñt ſe ſuper ventrem,nec in cruce extendẽ vel caput nimis inclinatum tenẽ,ſed potiꝰ ſtando ſu

do ſuper genua erecti, vel aliquantulum incuruati orare debent.

¶Circa Studium.

¶Item inſtruendi ſunt ab ipſo circa Studium ꝙ ſecularibus ſcientijs neglectis, ſe totos transferant ad diuinas, et inter alias à principio magis vacent vtilibus et planis, q̃ ſubtilioribus et obſcurioribus, et ꝑcipuè illis q̃ vtiliores ſunt ad informationem et inflãmationẽ ipſorum: vt ſunt liber Vgonis de ſcía, lib de clauſtro aíæ, Meditationes Bti Bernardi, Meditationes et orones Anſelmi, liber confeſſionum Auguſtini, et collationes, et Vitæ Patrum et dicta eorum, Paſſiones et Legendæ Sanctorum, Epiſtola ad Fres de Monte Dei Bernardus de Gradibus ſuperbiæ. ¶Item de diligendo Deum, liber Barlaam. Tractatus di vicijs et virtutibus et ſimilia. ¶Item ꝙ potius intendant pauca ſapere et memoriæ cõmendare, et circa illa ſe afficẽ, et ſe informare, q̃ multa legẽ. ¶Item qñcunq; aliqua audiant vel legant conſiderent ſi poſſint eis ad aliqd valẽ, et inde aliquã edificationem trahẽ. ¶Itẽ ꝙ ſemper libenter audiant, et ad docendum non feſtinent. ¶Itẽ ꝙ qñ incipiunt facẽ collationes vel ſermones potius ſtudeant circa bonum modum dicendi, et vtilẽ mãm, q̃ circa multitudinem verborum, et ꝙ ſemper multitudinem caueant ſiue in audiẽdo lectiones plures et nimias, ſiue in legendo nimis, ſiue in docendo multa, in collationibus, et in ſermonibus, et lectionibus ſi qñq; contingat ipſos Lectores fieri. ¶Itẽ ꝙ nunq̃ ſic ſint ardẽtes circa ſcíam, ꝙ ꝓpter ſtudium negligant ea q̃ ſunt religionis vel virtutum vel charitatis;

[Itē ꝙ nunq̄ dᶠ libris et ſcriptis ſuis ſint auari, ſed libēter illa alijs comunicent,et ꝙ nunq̄ confidētiam dᶠ ſciendo aliquid ponant in ſcriptis,ſed potius ingenium et memoriam excitent ad ſciendum cordetenus quicquid poſſunt.

[Circa Meditationes

[Item circa Meditationes inſtruendi ſunt ꝙ tp̄s īterdum expēdant,vel cum ſunt in via,vel cum per clauſtrum,vel ortum,vel alibi per domum quaſi ſpaciando deambulant,vel cum ſunt ī orōnibus ſecretis vel in cella,vel in lecto vigilando quieſcunt. Sunt āt Meditationes hmōi hn̄dæ qn̄q; circa Dei bn̄ficia gn̄alia vel particularia,qn̄q; circa pc̄tā ingratitudinis humani gn̄is gn̄alia vel ꝓpria,modo circa opera creatiōis modo circa opera redēptionis vt ē incarnatio,paſſio et hmōi,mō circa p̄mia bonorū,mō circa pęnas malorum,mō circa vindictas iam factas,mō circa miſericordias exhibitas,mō circa creaturas,mō circa ſcripturas,mō circa ꝓprios defectus,mō circa ꝓfectꝰ,mō circa fallacias demonum,mō circa miniſteria āgelorum,mō circa exēpla Sanctorum, mō circa peruerſitates peruerſorum,mō circa ſtatum ſuum interiorē, mō circa exteriorem,mō circa facta recogitādo, mō circa facta faciendo,modo circa Dei oīpotentiā,modo circa eiꝰ ſciam,modo circa bonitatem,modo circa ſeueritatem,modo circa eius miſericordiam,modo circa iuſtitiam,modo circa iudicia manifeſta, modo circa occulta . Sunt āt ī hmōi et ſimilibus diuerſę trahendæ affectiones,modo ſpei,modo timoris, modo amoris,modo doloris, modo gemitus de malis,

modo ſuſpiria ad bona, modo admirationis, mō exclamationis, modo gratiarum actionis, modo ſupplicationis, modo verecundiæ, modo reuerentiæ & huiuſmodi, quæ per experientiam melius quàm per doctrinam addiſcuntur.

[Circa alia exercitia multa.

¶Item inſtruendi ſunt ꝙ dꝛ viſionibus videndis & miraculis faciendis non curent, cum hæc parum valeāt ad ſalutem, & interdum in his homines illudant, ſed potius curent de virtutum operibus, in quibus ſalus conſiſtit. [Item ꝙ ſi conſolationes diuinas quas audiunt alios recipē ñ hñt, ñ inde contriſtentur, ſed ſciant hoc interdum ex cā ſubtrahē pium patrem. [Item ꝙ ſi compunctionis vel deuotionis gratiam ñ hñt, nō ex hoc reputent ſe ñ ēē in ſtatu bono, dūmō bonā habeant voluntatem, cum ipſam ſolum reſpiciat deus. [Item circa conſciām dirigendi ſunt, ꝙ ipſi purgandę curam magnam habeant & apponant, ꝙ ñ nimis ſcrupuloſam vel audacem habeant, ꝙ contra ipſam nihil faciant, ꝙ erroneam ad conſilium deponant. [Item intētionem in omnibus operibus ſaltem á principio ad Deum erigant, & vana ſi qñ aduenerint abijciant. [Item ꝙ nullam affectionem carnalem ad aliquā perſonam habeant ſuſpectam, vel ī ſe diu durare permittant, & ꝙ caueant ne affectiones ſanctæ ī carnales trāſeant. [Item ꝙ propriam voluntatem frangē aſſueſcant, ſenſum ſingularem pęnitus dimittāt, priuatum amorem ad aliquid nunꝗ habeant. [Item ꝙ in oībꝰ obedientiam ꝑponant, & propter ipſam oīa alia etiā bona dimittant. Qdꝛ tam ſibi ꝗ alijs in melioribus

bonis q̃ minoribus libentius vacent & intendãt. Q d᷑ virtutes eorum quos audiunt laudabili⁹ viuẽ diligenter notent, & imitentur ꝓ poſſe. Quæ aũt ſupra ipſorum vires vel nãm ſunt, potius admirẽtur q̃ imitentur. Q d᷑ ſuper lapſus aliorum non indigentur, ſed compatiantur, & ſibi de ſimilibus timeãt. Q d᷑ d᷑ factis aliorum non cogitent, nec d᷑ dom⁹ negocijs ſint in aliquo ſoliciti, ſed tm̃mõ de ſe. Q d᷑ omnia agant cum diſcretione, q̃ ſummè conſiſtit in hoc vt ñ ſenſu ſuo ſe regant ſed alterius, & maximè Magiſtri ſui. Q d᷑ ea q̃ audiunt in ſcripturis de virtutibus & operibus Deo acceptis ſtudeant exercere, & vicia ſeu mala quæ quotidiè in ipſis ſcripturis plus & plus cognoſcunt diligenter cauere.

¶ De Officio Magiſtri Conuerſorum. Cap. IV I.

AD Officium Magiſtri Conuerſorum pertinet ſcire â Priore poſtq̃ impoſuerit ei iſtud offm̃, qualẽ vult eum hr̃e ptãtem ſuper eos, ſiue nouicios, ſiue ꝓfeſſos, ſiue in confeſſionibus, ſiue in licentijs dandis, ſiue in corrigendis exceſſibus. [Item reſpicere diligenter quæ p̃dicta ſunt de offõ Magr̃i nouiciorum, & illa quæ de illis ad conuerſos ſiue nouicios, ſiue ꝓfeſſos pertinere p̃nt notare, & circa illos executioni mãdare. [Item debet eiſdem exponere de regula & cõſtõnibus q̃ ad eos pertinent, & ea quæ dñr in actis capitulorum gñalium, vel ꝓuincialium, vel in capitulo conuentuali, vel â Priore conuentualis vel â Priore prouinciali, vel viſitatoribus, vel ab Suppriore, vel Vicarijs ipſorum, ad eos pertinentia ſolicitè retinere, & eiſdem notificare, & obſeruanda imponere, & Pa-

ter noſter,& Aue Maria, & Credo in Deum tantum, cum neſciunt, docere non in ſcriptis ſed cordeten⁹. [Item debet eis tenẽ capitulum tempore & loco ad hoc à Priore aſſignato,& accuſationes fratrum clericorum quas in capitulo ſuo vel extra de eis faciũt retinẽ,& eos ſuper his in ſuo capitulo ꝓclamare, & fratres clericos qui interdum ad capitulum eorum ꝓpter hoc veniũt recipere ad accuſandum, & exceſſus maiores Priori relinquere ad corrigendum. [Ipſum quoq; Priorem conuentualem inuitare frequẽter ad tenẽdum eis capitulum,& tam ipſum viſitatorem q̃ etiam Priorem prouincialem (cum ad domum veniunt) de corrigendis circa ipſos debet inſtruere. [Itẽ ſtudium debet apponẽ vt fiant eis exhortationes vtiles & ad ſtatum ſuum pertinentes, ſiue ſermones,ſiue collationes,ſiue per alium,ſiue per ſe,ita tñ ꝙ pauca ſemper dicant eis vna vice. Procurare etiam debet ꝙ ſit aliqd̓ ſignum in domo per qd̓ conuocentur,vel ad ſuum capitulum vel ad capitulum clericorum,ſecundum diuerſitatẽ ſignorum,& cum vocandi fuerint debet illa ſigna facẽ. Accuſationes quoq; eorum contra clericos (ſi quas hñt) dꝫ ex parte ipſorum in capitulo clericorũ facẽ,& moleſtatores eorum accuſare,& ab iniurijs aliorum ꝓut põt defendẽ,& cum irrõnabiliter aliqui inſurgunt in eos in capitulo vel ex̃ q̃tum põt cum bona conſcĩa eorũ innocentiam oñdere,& ĩ ſua iuſtitia ſemper eos fouẽ piẽ, [Item dꝫ eẽ certus ꝙ confiteantͣ freq̃nter vel ſibi, vel Priori,vel alij de lnĩa ſpãli. Et ſi negligentes fuerint ſtatuẽ eis certum tp̃s & locum in quibus confiteantͣ.

[Itẽ

Qđ qñ noue dantur vetẽs ſem.p reddant,quæ ſunt vltra numerum in conſtitutionibus expreſſum.

[Circa loca & primo de choro.

[Itẽ ad offm̃ ei⁹ pertinet inſtruẽ eos circa loca q̃ eis licet intrare ſine lnía & q̃ ñ, & qñ fiunt ſigna ad q̃ loca dñt cõuenire ſecundũ varietatẽ ſignorum,ſiue ad Eccleſiã,ſiue ad capitulum,ſiue ad ſcholã, ſiue ad refectorium,ſiue ad collationẽ,ſiue ad repetitionẽ officij ſiue ad infirmitorium cum infirmi fuerint,ſiue ad mixtum nouiciorum & hmõi. [Itẽ ꝙ nunq̃ ſe ingerant inter Fres colloq̃ntes,niſi vocati fuerint aut adducti, ꝙ ĩ oĩ loco vbi cõuetus fuerit congregat⁹ religioſi⁹ & maturi⁹ſe gerãt,& in choro p̃cęteris,p̃cipuè qñ miniſtrãt ibi in aliquo offõ, vel qñ fiunt admonitiones, ad orones ſolẽnes,vt in die paraſceue ad adorationẽ crucis,vel oblationẽ vt in feſto Purificationis cũ cęrei offerũtur & hmõi,maximè verò tpe cõmunionis, circa q̃ & ſimilia inſtruẽdi ſunt,qũo ſe hẽant ſecundũ formam traditam in ordinario,cui⁹ rubricę ad hæc ꝑtinẽtes ſuis tẽꝑorib⁹ ſunt eis exponẽdę, & addẽda q̃ ĩ illis min⁹ pleni⁹ continẽtur,ſicut ẽ ꝙ mapã cum duab⁹ manib⁹vrbanè ſub mẽto applicẽt, ꝙ recepta hoſtia terrã ñ oſculẽtur,ſed ſolum aliq̃tulũ caput inclinẽt, & recedãt ad locum vbi flexis genib⁹ hoſtiã cõſumãt qua conſumpta ad calicẽ cum reuẽntia accedant, et alia ad hmõi ꝑtinẽtia ordinatè faciant et honeſtè.Docẽdi ſunt ẽt quos libros et qb⁹ horis ad chorum deferant,et vt finitis horis reponãt eoſdẽ decẽter, et qũo de noctè candelas ꝓ abſconſis accẽdant tẽpeſtiuè,et ad libros ipſás teneant,cauẽtes vt poterũt ne lumine

lędãt

lędant oculos aliorum,& cum alijs diligenter cantēt & pſallant.

[Circa refectorium.

[Item inſtruendi ſunt circa refectorium qūo lauādæ ſunt manus ad qđ cum primo dn̄t venire veſtes replicent,ne eas deturpent:& vbi lotis manibus ſedeant.qūo intrantes refectoriū an̄ imaginem q̄ ē an̄ mē ſam Prioris aliq̄tulum inclinent. Qđ in prādio vel cœna ordinate intrent,& ſedeant, & exeant, ſua loca tenentes. In collatione verò n̄ exigitur iſtud. Qđ collocantes ſe ad ſedendum n̄ nimis vnus ſuper aliū ſe comprimant,ſed tm̄ ſit ſpacium ꝙ competēter in illo valeant excreare,ꝙ ſe collocent an̄ ꝑparatam aliquam portionem. Qđ n̄ nimis citò poſtq̄ ſederint ad modum glutonum comedē incipiant, ſed cū maturitate mapa explicata & pane inciſo. Qđ panem vel aliā pitantiā ſuperfluè n̄ ſcindāt vel in fruſta n̄ cōminuant,ſed ſolum q̄tum comedent. Qđ paraturas panis notabiles n̄ faciant. Qđ vinum (niſi temperatum fuerit) temperare aſſueſcant. Qđ à detur patione manicarum & capę vel mappę nimia caueāt. Qđ ꝓ modica effuſione vini vel aquę,vel alijs hmói minimis in fine veniam facē n̄ opꝫ. Qđ ſingularitates in comeſtione n̄ faciant: ſed comedant qđ apponitur cum gr̄arum actione,& ſi aliqđ genus ciborum n̄ conſueuerint comedē,aſſueſcant, vt poſſint ī cōſueta comedē. Qđ ſcutellas qn̄ comederint qđ placebit,ponant in loco apto miniſtris ad tollēdum, Qđ oculos vagos ad reſpiciendum qd alij faciant n̄ habeant. Qđ circa finem menſę aduertant qn̄ alij

finiūt

finiunt comeſtionem, ꝙ eos in ꝓtrahendo comeſtionem expectare ñ faciant: Qđ cum alij replicare mapas cęperint, & ipſi replicent decenter, ſemper reliquas & panem remouendum añpõnant, vel ſeruitorib⁹ diſcurrentibus ad tollendum in caniſtro eorum ꝓijciant decenter. Qđ ẽt ṗdicta & alia hmõi q̃ ad honeſtatem pertinent ſeruent: & alibi vbicunq; eos comedẽ contingat, & magis qñ ſęculares cõtingerit intereſſe. Qđ niſi forte aliqñ data fuerit licentia loqndi ab aliquo qui hoc poſſit, nihilominus ſeruent ſilẽtium aut valdè parum loquantur.

¶Circa locutorium.

¶Item iuſtruendi ſunt ꝙ ad locutionem, vel ad locũ alium lòqndi facilè ñ vadãt niſi vocati fuerint, vel ex aliqua cã rõnabili & ṗmeditata. Tolerabile eſt aũt vt interdum vadant illuc ad horam, ꝓpter tollẽdum faſtidium vel aliquam recreationem hñdam, ſed cum lnía, ſpãli ad hoc ſocio deputato, qui ad recreationẽ honeſtam eis faciendam idoneus reputetur. Verum in hmõi locis ñ ẽ loqndum de facili niſi ſedendo & ſine clamore, et nunq̃ eſt coram nouicijs diſputãdum vel contentioſè loqndum, ſed de aliquo vtili q̃rendũ vel conferendum. Si aũt ad ſęculares vocati fuerint nũq̃ ſine lnía ſpãli et ſocio ad hoc deputato ẽ ad eos eundum. Cum ãt ſunt cum eis dñt dare operam vt eos ędificẽt, religiosè et maturè ſe hñdo, vultus hilaritatem ṗtendendo, de rumoribus ñ curando, verba ſalutaria inſerendo, eis ſi peruerſi fuerint improbando, qđ fecerint fortiter deteſtando et eis de religione vel pnía potius perſuadendo, et periculum ſtatus

ſęcularis

ſecularis oñdendo. Non aũt eſt immorandum cum eis ĩ quacũq; locutione,ſed inuenta curialr̃ aliqua oc caſione recedendum,eſt feſtinè. [Item docendi sũt ꝙ ſemper libentius morentur in clauſtro cum Frib⁹, q̃ ex̃ cum ſecularibus. [Item qđ libentius ĩ clauſtro morentur in loco ſilentij,vt ſunt cella,oratorium & hmõi,q̃ freq̃ntent locutoria. [Item ꝙ libentius interſint in locis oĩbus cum conuentu,q̃ ex̃ in locis alijs ex̃ conuentum vt ſunt hoſpicium,infirmitorium, et hmõi. [Item ꝙ libentius declinent ad loca vbi sũt maturi et religioſi aggregati,q̃vbi ſunt diſſoluti et leues. [Item ꝙ libentius currant ad loca in quibus audiuntur vtilia,vt ſunt ſcholę et locus collationum, q̃ ad alia in quibus contingit interdum audiri inutilia vt ſunt ortus,et plateę curioſorum. [Item ꝙ libentius veniant ad loca in quibus ĩ aliqua actione ſalubri occupantur,vt eſt locio pedum vel veſtium,q̃ inutiliter diſcurrant ꝑ domum. [Item ꝙ plus diligant loca in quibus exercentur magis vtilia.ſ. ꝑtinentia, ad religionẽ et virtutẽ,vt ẽ capitulum et oratoriũ, q̃ alia in quibus minus vtilia,vt pertinẽtia ad ſciam,vel corporis neceſſitatem,vt ſunt ſcholæ,infirmitorium,refectorium et huiuſmodi.

[Circa tempus.

¶Item inſtruendi ſunt circa tp̃s ꝙ ipſum ñ ſolum qñ ſunt in occupationibus conuentualibus ſed etiam totum reſiduum vtiliter expendant. Et iõ inter duo ſigna poſt dictum offĩi đ Btã Virgine, et qñcũq; conuentus congregatur vel congregat⁹ aliquid expectat et intrando lectum et ſurgendo, vel in lecto cum iacentes

iacentes dormire ñ pñt,vel cum ſpaciando per ortũ vel clauſtrum deambulant ſoli,& hmõi ſimilib⁹ temporibus,dñt aliquas orones dicẽ vel aliquid ſalubrè meditari. Silr tps qd eſt inter grarũ actiones & dormitionem in eſtatè poſt prandium in orone vel lectione,vel aliqua actione vtili ſub ſilentio occupent. ¶Itẽ tps q qñq; conceditur ad loqndum ſi in hoc recreari moderatè voluerint, reddẽ ſibi vtiles recreatiões huiuſmodi ad finem debitum dirigendo, vcz vt fortiores ex hoc reddantur ad ordinis actiones, & ſeruiciũ Creatoris,vel in hmõi recreationibus de repetitionibus lectionum,diſputationum,vel ſermonum, vel alijs vtilibus cum alijs pertractando,vel dũ his vacant ab alijs,vel aliquibus q̃ ſibi agenda ſunt, vt ſi hñt aliquid facẽ in veſtiaria vel ſimilibus tunc intendendo. Sunt etiam docendi q in cella nunq̃ ſint ocioſi ſed legant,aut ſcribant,aut orent aut meditent vtilia. ¶Itẽ iuuando Fratres in quibuſcũq; officijs vel ſeruicijs libenter occupent. Qd ñ de facili ocioſi diſcurrant, q aliqua mechanica q̃ neſciunt vt ſunt ſcribẽ q neſciunt,vel ſimilia,interdũ addiſcãt, Qd ad offm mortuorum extraordinarium libenter remaneant. Qd in itinẽ rumores & ocioſa declinent,ſed de aliquo vtili q̃rant vel conferant cum ſocio vel cum alijs, cum q̃bus fuerint,ſiue in domo,ſiue in via,q aliquem librũ ferant in quo cum non melius fecerint & vacauerint vt ſemper legant.

¶Circa ſeruicia.

¶Item ipſius eſt inſtruẽ nouicios qũo ſeruire dñt in miſſis priuatis,in miniſterio altaris,in cõuentu, & in

incẽſando

incenſando chorum,in refectorio,& hmõi,tam ĩ ſpiritualibus q̃ corporalibus ſeruitijs diuerſis,ſecundũ ꝙ in rubricis & in deſcriptionibus officiorum diuerſorum continetur,& addat quod minus cõtinetur ĩ iſtis. Sunt ẽt aĩandi ꝙ libenter in hmõi ſeruiant vel ſuppleant vices Fratrum cum fuerint requiſiti,& p̃ci puè in magis humilibus,ſicut eſt lotio pedum,mũdatio domus,lotio veſtium,ſeruire ĩfirmis,parare mortuos & hmõi. Cauendum eſt tñ ei ne de facili occupentur in ſeruitijs ex̃ conuentum, ꝓpter diſſolutiones quas facilius videre ibidem poſſunt.

¶Circa reuerentiam.

¶Item inſtruendi ſunt ꝙ reuerenter ſe ſemper habeant & vbiq;. Qđ qñ tranſeunt añ imaginem aliquã vel altare,vel alia ſacra inclinent, & caputium ex̃hãt aliq̃tulum. Qđ in offõ diuino dicendo ex̃ chorum reuerenter ſe gerant,cum maturitate,dicendo quod dicendum eſt ſolicitè ꝓuidendo, in nullo alio ſe occupãdo,& humiliter inclinationes & ꝓſtrationes bono mõ faciendo,ꝙ ñ ſolum p̃latis ſuis ĩmo ẽt oĩb9 honorem exhibeant,& p̃cipuè ſenib9 ſacerdotib9,Prioribus ĩ ordine,ſc̃ĩtate famoſis & hmõi,ꝓut variè cõditiones req̃runt. Fit aũt reuerentia hæc multis modis.ſ.cum tranſeunti aſſurgitur, cum añ aliũ ñ nimis ꝓpè tranſitur,cum añ alium inclinatur,aut genuflectitur,cum ſedenti decenter aſſiſtitur,cũ iuxta ſedentem ſedẽ volens aliq̃tulum à lõgè ſe collocat,vel ſedẽ volenti ſedens aſſurgit,vel cedit,vel loq volens añ alium ex̃hit caputium,vel ĩ humili ſeruitio miniſtrat, vel alium in via,vel in oĩ verbo añponit,vel cum p̃ire

ſi aliquo cogitur cum oī reuerentia hoc facit,& alijs varijs modis,q̄ ſcd'm plus & minus ſunt exhibēda diuerſis,& p̄cipuè p̄latis ñ ſolum ordinis ſed ēt Epiſ, q̄bus ſcd'm conſuetudinem regionum ſunt interdum manus oſculandæ vel genuflexiones faciendæ, ſimiliter regibus & magnatibus.

¶Circa confeſſionem

¶Itē inſtruē d; eos circa confeſſionem qūo plenè, & bñ confiteri ſciant,ſupplendo cum neſciunt per īterrogationem de pc̄tōrum gñib⁹ & circunſtātijs, quot & de quibus circunſtantijs debeant confiteri, ¶Item qñ recordant vel aduertunt in ſcripturis aliqd' pc̄m̄ qd' añ neſciebant,vel qd' ñ ſunt confeſſi,vel aliqd d' nouo occurrerit in cogitationibus,vel omiſſione alicuius eorum q̄ ſunt de ordine & ſimilib⁹,dñt citò venire ad confitendum iſta. ¶Item qūo pñt ſcribē confeſſionem,vt per ſcriptum melius ſciant qñ erunt plenè & bñ confeſſi. ¶Item attendendum ē ei ꝙ det eis bona conſilia qūo expediantur de reſtōnibus,de irregularitatibus,de votis ſi in iſtis fuerint irretiti. ¶Itē & docendi ſunt ꝙ in confeſſione nihil celent,nec d' p̄teritis,nec de emergentibus,nec de temptationibus q̄buſcunq;,nec de viſionibus aut viſitationib⁹ ſibi accidentibus,nec de ſingularitatibus ſi quas ſupra alios facē voluerint,& ꝙ ſuper his & ſimilib⁹ ſēper credant Magiſtro ſuo,ne forte aliquo mō decipiantur. ¶Item cum fuerint nimis ſcrupuloſi, qūo ñ oporteat eos de aliquibus vel timē,vel confiteri, cum autē fuerint negligentes circa confeſſionem, ꝙ certo & aſſignato tempore confiteantur. ¶Item qūo venientes

ad confeſſionem dn̄t facē veniā,& dicē mea culpa: & erecti flexis genibus,inclinato capitę, & ꝓcumbētes ex̄cto caputio incipē dn̄t,dicendo Confiteor Deo,& Beatæ Marię,& Btō Dn̄ico,& oībus Sc̄tis,& tibi Pr̄ qa peccaui nimis cogitatione,locutione opere,& omiſſione,mea culpa,vel cā breuitatis,ſic dicē,mea culpa, ego peccaui in hoc,& in hoc,& in fine dicē,& in multis alijs mea culpa,p̄cor tè ora ꝓ me,& recepta pnīa, & abſolutione,& completa inſtructione , ſi in aliquo confeſſor eum īſtruē voluerit,ſurgē dꝫ,caputium reponendo vt primo . ¶Itē ꝙ nunq̄ cum conſcīa alicuiꝰ pc̄tī mortalis ingrediantur lectum de noctè, vel accedant ad Sacr̄m aliqdꝰ vel miniſterium Miſſæ,ſiue ī cōuentu,ſiue in priuatis Miſſis,niſi prius confiteantur . ¶Itē ꝙ n̄ confiteanť niſi Magiſtro ſuo,vel Priori ſine licentia ſpāli . ¶Itē ꝙ qn̄ per primam confeſſionē gn̄alem n̄ ē eorum conſcientijs ſatisfactum plenè,pn̄t ſecundo vel pluries confeſſionē gn̄alem iterare, vt túc eis plenius ſatisfiat cum ſciunt melius confiteri.

¶Circa Orationes.

¶Itē circa oronem debet eos inſtruē ꝙ n̄ ſolum Pſalmos vel orones formatas dn̄t dicē,īmo ſecūdum varias neceſſitates mō ꝓ pc̄tō vel offenſa tali vel talibꝰ remittendis,vel cauendis,vel ꝓ talibus defectibꝰ tollendis,vel talibus gr̄ijs aut virtutibus conferendis,& ſimilibus deuotè ſupplicare . ¶Itē ꝙ in orone ad contritionem vel deuotionem incitandam potius dn̄t ītendē,q̄ in multis dicendis laborare . ¶Itē n̄ ſolū ſui, ſed ēt parētum & amicorum familiarium,& bn̄factorum,& ēt perfectorum,& infidelium, Deū ignorátiū,

& aliorum qui adhuc longè ſunt à Deo,& per diuerſa detinent pctã,dñt memores eẽ. [Itẽ tẽpora ocioſa dñt in aliqua orõne occupare,&aliquem locum ad hoc idoneum in Eccleſia eligẽ, vel añ altaria ſingula diſcurrendo ibidem ad quodlibet aliquã orõnem facẽ ſpãlem,vel in quocunq; loco facẽ idem. [Item ꝙ in orõnibus cõibus magis q̃ in priuatis dñt confidẽ, & illis libentius intereſſe,ſiue in horis, ſiue in priuatis poſt Completorium, poſt Matutinas, & ꝙ ad hæc bñ & deuotè dicenda dñt magnam curam adhibẽ, & ꝙ añ plenam terminationem horarum vel grãrum à choro ſine neceſſitate ñ recedant, nec ẽt ipſis terminatis niſi prius aliquantulum orent vel Deo ſe cõmẽdent. [Item ꝙ cum legendo vel audiendo intelligũt aliqua in quibus peccauerunt vel omittendo vel cõmittendo,vel aliqua bona q̃ eis deſunt,dñt in ipſa lectione conuerti ad orõnẽ, ꝓ malis amouendis vel bonis adipiſcẽdis. [Item qũo ĩ perplexitatibus dubijs, & temptationibus, & difficultatibus, & in principio nouarum actionum ad orõnẽ recurrẽ, & qũo ꝓ malis quibuſcunq; q̃ vident vel audiunt tollendis vel remittendis,aſſueſcẽ ſupplicare;& ꝓ bonis grãs agẽ,et in omnibus tã ꝓſperis q̃ aduerſis ſemper Deum laudare. [Item qũo laborare dñt vt ĩ his q̃ dicunt orando cor verſetur,qđ ſi ñ ſemper fecerint ñ tñ dñt ꝓpter hoc deſperare qn orõnes ſint fructuoſę, nec ꝓpter impugnationes quas acriores interdum ibi faciunt inimici:dñt eis cedẽ et orationes dimittẽ. [Item ꝙ in orando ñ dñt ſe ſuper ventrem,nec in cruce extendẽ vel caput nimis inclinatum tenẽ,ſed potiꝰ ſtan

do ſuper genua erecti, vel aliquantulum incuruati orare debent.

[Circa Studium.

¶Item inſtruendi ſunt ab ipſo circa Studium ꝙ ſecularibus ſcientijs neglectis, ſe totos transferant ad diuinas, et inter alias à principio magis vacent vtilibus et planis, q̃ ſubtilioribus et obſcurioribus, et ꝑcipuè illis q̃ vtiliores ſunt ad informationem et inflãmationẽ ipſorum: vt ſunt liber Vgonis de ſcia, lib de clauſtro aiæ, Meditationes Bti Bernardi, Meditationes et orões Anſelmi, liber confeſſionum Auguſtini, et collationes, et Vitæ Patrum et dicta eorum, Paſſiones et Legendæ Sanctorum, Epiſtola ad Fres de Monte Dei Bernardus de Gradibus ſuperbiæ. [Item de diligendo Deum; liber Barlaam. Tractatus di vicijs et virtutibus et ſimilia. [Item ꝙ potius intendant pauca ſapere et memoriæ cõmendare, et circa illa ſe afficẽ, et ſe informare, q̃ multa legẽ. [Item qñcunq; aliqua audiant vel legant conſiderent ſi poſſint eis ad aliqd valẽ, et inde aliquã edificationem trahẽ. [Itẽ ꝙ ſemper libenter audiant, et ad docendum non feſtinent. [Itẽ ꝙ qñ incipiunt facẽ collationes vel ſermones potius ſtudeant circa bonum modum dicendi, et vtilẽ mãm, q̃ circa multitudinem verborum, et ꝙ ſemper multitudinem caueant ſiue in audiẽdo lectiones plures et nimias, ſiue in legendo nimis, ſiue in docendo multa, in collationibus, et in ſermonibus, et lectionibus ſi qñq; contingat ipſos Iectores fieri. [Itẽ ꝙ nunq̃ ſic ſint ardẽtes circa ſciam, ꝙ ꝓpter ſtudium negligant ea q̃ ſunt religionis vel virtutum vel charitatis:

¶Itē ꝙ nunq̄ dᶠ libris et ſcriptis ſuis ſint auari, ſed li-
bēter illa alijs comunicent,et ꝙ nunq̄ confidētiam dᶠ
ſciendo aliquid ponant in ſcriptis,ſed potius ingeni-
um et memoriam excitent ad ſciendum cordetenus
quicquid poſſunt.

¶Circa Meditationes

¶Item circa Meditationes inſtruendi ſunt ꝙ tp̄s īter-
dum expēdant,vel cum ſunt in via,vel cum per clau-
ſtrum,vel ortum,vel alibi per domum quaſi ſpacian-
do deambulant,vel cum ſunt ī orōnibus ſecretis vel
in cella,vel in lecto vigilando quieſcunt. Sunt āt Me
ditationes hmōi hn̄dæ qn̄q; circa Dei bn̄ficia gn̄alia
vel particularia,qn̄q; circa pc̄tā ingratitudinis huma-
ni gn̄is gn̄alia vel ꝓpria,modo circa opera creatiōis
modo circa opera redēptionis vt ē incarnatio,paſſio
et hmōi,mō circa p̄mia bonorū,mō circa pęnas ma-
lorum,mō circa vindictas iam factas,mō circa miſeri
cordias exhibitas,mō circa creaturas,mō circa ſcrip
turas,mō circa ꝓprios defectus,mō circa ꝓfect⁹,mō
circa fallacias demonum,mō circa miniſteria āgelo-
rum,mō circa exēpla Sanctorum, mō circa peruerſi-
tates peruerſorum,mō circa ſtatum ſuum interiorē,
mō circa exteriorem,mō circa facta recogitādo, mō
circa facta faciendo,modo circa Dei oīpotentiā,mo-
do circa ei⁹ ſcīam,modo circa bonitatem,modo cir-
ca ſeueritatem,modo circa eius miſericordiam,mo-
do circa iuſtitiam,modo circa iudicia manifeſta, mo
do circa occulta. Sunt āt ī hmōi et ſimilibus diuerſę
trahendæ affectiones,modo ſpei,modo timoris, mo-
do amoris,modo doloris, modo gemitus de malis,

modo ſuſpiria ad bona,modo admirationis , mō exclamationis,modo gratiarum actionis, modo ſupplicationis,modo verecundiæ, modo reuerentiæ & huiuſmodi,quæ per experientiam melius quàm per doctrinam addiſcuntur.

[Circa alia exercitia multa.

¶Item inſtruendi ſunt ꝙ dr̄ viſionibus videndis & miraculis faciendis non curent, cum hæc parum valeāt ad ſalutem,& interdum in his homines illudant, ſed potius curent de virtutum operibus, in quibus ſalus conſiſtit. [Item ꝙ ſi conſolationes diuinas quas audiunt alios recipē n̄ hn̄t,n̄ inde contriſtentur,ſed ſciant hoc interdum ex cā ſubtrahē pium patrem.[Item ꝙ ſi compunctionis vel deuotionis gratiam n̄ hn̄t, nō ex hoc reputent ſe n̄ ēē in ſtatu bono,dūmō bonā habeant voluntatem,cum ipſam ſolum reſpiciat deus. [Item circa conſciam dirigendi ſunt,ꝙ ipſi purgandę curam magnam habeant & apponant,ꝙ n̄ nimis ſcrupuloſam vel audacem habeant, ꝙ contra ipſam nihil faciant,ꝙ erroneam ad conſilium deponant. [Item intētionem in omnibus operibus ſaltem á principio ad Deum erigant,& vana ſi qn̄ aduenerint abijciant. [Item ꝙ nullam affectionem carnalem ad aliquā perſonam habeant ſuſpectam,vel ī ſe diu durare permittant,& ꝙ caueant ne affectiones ſanctæ ī carnales trāſeant. [Item ꝙ propriam voluntatem frangē aſſueſcant,ſenſum ſingularem pęnitus dimittāt, priuatum amorem ad aliquid nunq̄ habeant. [Item ꝙ in oīb⁹ obedientiam ꝑponant,& propter ipſam oīa alia etiā bona dimittant. Q dr̄ tam ſibi q̄ alijs in melioribus

bonis q̃ minoribus libentius vacent & intendāt. Qđ virtutes eorum quos audiunt laudabiliꝰ viuē diligenter notent, & imitentur ꝓ poſſe. Quæ aūt ſupra ipſorum vires vel nām ſunt, potius admirētur q̃ imitentur. Qđ ſuper lapſus aliorum non indigentur, ſed compatiantur, & ſibi de ſimilibus timeāt. Qđ dꝫ factis aliorum non cogitent, nec dꝫ domꝰ negocijs ſint in aliquo ſoliciti, ſed tm̄mō de ſe. Qđ omnia agant cum diſcretione, q̃ ſummè conſiſtit in hoc vt ñ ſenſu ſuo ſe regant ſed alterius, & maximè Magiſtri ſui. Qđ ea q̃ audiunt in ſcripturis de virtutibus & operibus Deo acceptis ſtudeant exercere, & vicia ſeu mala quæ quotidiè in ipſis ſcripturis plus & plus cognoſcunt diligenter cauere.

¶De Officio Magiſtri Conuerſorum. Cap. XVI.

AD Officium Magiſtri Conuerſorum pertinet ſcire â Priore poſtq̃ impoſuerit ei iſtud offm̄, qualē vult eum hr̄e ptātem ſuper eos, ſiue nouicios, ſiue ꝓfeſſos, ſiue in confeſſionibus, ſiue in licentijs dandis, ſiue in corrigendis exceſſibus. ¶Item reſpicere diligenter quæ p̄dicta ſunt de offō Magr̄i nouiciorum, & illa quæ de illis ad conuerſos ſiue nouicios, ſiue ꝓfeſſos pertinere pn̄t notare, & circa illos executioni mādare. ¶Item debet eiſdem exponere de regula & cōſtōnibus q̃ ad eos pertinent, & ea quæ dñr in actis capitulorum gn̄alium, vel ꝓuincialium, vel in capitulo conuentuali, vel â Priore conuentualis vel â Priore prouinciali, vel viſitatoribus, vel ab Suppriore, vel Vicarijs ipſorum, ad eos pertinentia ſolicitè retinere, & eiſdem notificare, & obſeruanda imponere, & Pa-

ter noſter,& Aue Maria, & Credo in Deum tantum, cum neſciunt, docere non in ſcriptis ſed cordeten⁹. [Item debet eis tenē capitulum tempore & loco ad hoc à Priore aſſignato,& accuſationes fratrum cleri corum quas in capitulo ſuo vel extra de eis faciūt re tinē,& eos ſuper his in ſuo capitulo ꝓclamare, & fratres clericos qui interdum ad capitulum eorum ꝓpter hoc veniūt recipere ad accuſandum, & exceſſus maiores Priori relinquere ad corrigendum. [Ipſum quoq; Priorem conuentualem inuitare frequēter ad tenēdum eis capitulum,& tam ipſum viſitatorem q̃ etiam Priorem prouincialem (cum ad domum veniunt) de corrigendis circa ipſos debet inſtruere. [Itē ſtudium debet apponē vt fiant eis exhortationes vtiles & ad ſtatum ſuum pertinentes, ſiue ſermones,ſiue collationes,ſiue per alium,ſiue per ſe,ita tñ ꝙ pauca ſemper dicant eis vna vice. Procurare etiam debet ꝙ ſit aliqd' ſignum in domo per qd' conuocentur,vel ad ſuum capitulum vel ad capitulum clericorum,ſecundum diuerſitatē ſignorum,& cum vocandi fuerint debet illa ſigna facē. Accuſationes quoq; eorum contra clericos (ſi quas hñt) dꝫ ex parte ipſorum in capitulo clericorū facē,& moleſtatores eorum accuſare,& ab iniurijs aliorum ꝓut pōt defendē,& cum irrōnabiliter aliqui inſurgunt in eos in capitulo vel ex̃ q̃tum pōt cum bona conſcīa eorū īnocentiam oñdere,& ī ſua iuſtitia ſemper eos fouē piē, [Item dꝫ eē certus ꝙ confiteant̄ freq̄nter vel ſibi, vel Priori,vel alij de Inīa ſpāli. Et ſi negligentes fuerint ſtatuē eis certum tp̄s & locum in quibus confiteant̄.

[Itē

[Item debet eos in officijs quæ eis imponuntur interdũ inſtruẽ, qũo illa faciãt ſolicitè & plenè & diligenter. [Item illis qui neſciunt aliquam artem in ordine necíam d; aſſignare de illis qui ſciũt aliquem fratrem qui eos doceat aliquam arté hmõi & ad diſcendum eos compellere. [item d; eos ſummè incitare ad laborandum ſemper & libenter in aliquo ope pro cõuentu, & ꝓpter hoc licentiare eos ab oĩbus horis, ſiue de die, ſiue de nocte, pterq̃ â Completorio, â quo non ſunt lnĩandi niſi ꝓpter ſeruicia q̃ tunc ex neceſſitate ſunt facienda. In feſtis etiã ſimiliter ſunt lnĩandi ꝓpter officia q̃ tunc op; fieri, etiã concedendum eſt eis ꝙ nunq̃ teneantur ad Miſſam cõuentualem vel horas canonicas pter Cõpletorium, ſed ſufficiat eos audire aliquam Miſſam priuatã, & dicẽ horas vbi voluerint, cum aliquibus operibus fuerit vacandum. Illis etiam qui inſtãte hora dormitionis de die laborant, pôterit indulgeri ne ſurgant ad Matutinas. Coercendi ſunt etiã á multitudine Miſſarum audiendarum, & ab audiendo horas conuentuales, cum ꝓpter hoc labores omittunt. Inſtruendi ſunt etiã diligenter ab eo qñ ſunt inter exneos, vt honeſtè ſe habeant & mature, & ꝙ ad menſas magnorum ſe nõ collocẽt niſi inuitati, & tunc etiam cum quadam difficultate. [Item debet eſſe ſolicitus pro eis, ꝙ in infirmitatibus & alijs eorum neceſſitatibus charitatiuẽ miniſtrẽtur eis nečia. [Item cum ſenſerit eos ſcãdalizatos ex aliquibus ordinationibus q̃ interdum fiunt circa eos per capitula vel maiores q̃ reputãt fieri in eorum cõtemptu piè & prudenter debet eos ſedare, oñdendo

quõ non in contemptu eorum hæc fiant,ſed propter aliquam cãm rõnabilem.ſicut ſupra Priores & lectores,& alios interdum fiunt ſimilia non in contemptu eorum,ſed propter aliquam vtilitatem ordinis,oſten dendo quõ in magno ſtatu & honorabili magis ſunt apud nos q̃ alij conuerſi in alijs ordinib⁹. ¶Itẽ d3 eis reducẽ ad memoriam quõ faciunt eandem profeſſio nem quam & clerici,vt ex hoc intelligãt ſe ita obliga tos ad ea q̃ ſunt ordinis,& ſic ñ negligãt ea q̃ ſunt religionis. ¶Item vbi hñt dormitorium ſeparatum d3 iacẽ cũ eis, vbi verò ñ hñt ſeparatũ d3 ſaltem iacẽ ꝓ pè eos. D3 etiam qñq; de eis ſolicitudinem ſpãlem hre & vbiq; notare defectus & offenſas eorum,& ipſos charitatiuè corrigere vel ad partem,vel in capitu lo. Cum aliqui fuerint ei inobedientes,quod ſupra vires ſuas eſt,debet maioribus referre,vt per eos me lius emendentur.

¶De Officio Correctoris familiæ. Cap. VII.

FRater cui imponitur ꝙ habeat curam de familia, d3 pceteris fratribus curare ꝙ nõ recipiãtur ĩ familia niſi tales dꝫ quib⁹ ſit bona ſpes ꝙ honeſtè ſe habeant inter fratres. Cum aũt recepti fuerint, d3 hre curam ꝙ ſibi vel alij cõfiteantur freq̃nter, & de hoc d3 eẽ certus. Inſtruendi ſunt etiam ab eo cum ei cõ fitentur ipſo procurante,circa cõfeſſionem, ꝙ plenè ſint confeſſi,& ꝙ ſciant bñ cõfiteri. ¶Item informan di ſunt ab eo ſingulariter & inſimul de modo hñdi ſe honeſtè,& cogitãdi & laborandi ꝓ ſalutè ſua,& ĩterdum faciedę ſunt eis aliquę collationes ab ipſo vel ab

alio ipſo procurante & ordinante, & faciendi ſunt venire ad ſermones qui fiunt ad populum in domo cũ poſſunt, vel ad ſermonem qui fit conuerſis interdum ſi Priori viſum fuerit. ¶Item ꝙ laborent fideliter & diligenter in ſuis officijs, & q̃ fuerint ĩ coquina mundè faciant omnia, & bono mõ, parẽt q̃ habuerint ibi ꝑparare, & ea q̃ neſciunt ſolicitè addiſcant, vel à fratribus, vel ab alijs dᶠ familia qui ſciunt. ¶Item ꝙ per villam non diſcurrant niſi pro neceſſitatibus domus & cum lnĩa, nec pro ſeruicijs fratrum ſpãlibus dimittant cõia, niſi dᶠ lnĩa ꝑlati ſpãli & gñali. ¶Itẽ dʒ Priori oñdẽ, & apud eum procurare ſi clauſura domus eſt minus bona, ꝙ ſic aptetur ꝙ non poſſint egredi dᶠ nocte vel hora dormitionis, ne fortè ex nimia reqſitione ab eorum deuotis videantur modo aliquo abhorreri. ¶Item dʒ eẽ ſolicitus quæ ſit fama dᶠ eis vel ĩtᵉ, vel ex̃, & conſiderare facta eorum & vitam, & qdᶠ inuenerit vel per alios audierit corrigendum in eis, ad partem corrigẽ, vel interdum in cõmuni quaſi ꝑ modum capituli poſſunt eis pnĩæ aliquę tñ tolerabiles ĩiungi. Et eſt eis dicendum in principio qñ veniunt ꝙ ſi volunt eſſe cum fratribus, ꝙ ipſi ita corrigentur. Cauendum tñ eſt omnino ne vnq̃ ipſe vel alius frater eos percutiat, non ſolum ex ira ſed nec ludo, nec ẽt cã correctionis. Fratres quoq; qui excedunt in eos, vel indebitè eos moleſtãt, vel aliquod malum exemplum oñdunt eis, uel in aliquo reꝑhenſibiliter ſe hñt circa eos, dʒ eos proclamare in capitulo, et cum minus rationabiliter loquuntur contra eos, dʒ eos excuſar̃ prout põt cum bona cõſcĩa, cum non ſunt in

culpa ſuper illis quæ dicuntur. [Item cum aliquis petit recipi in conuerſum, d; fidele teſtimonium perhibere quid ſuper hoc expediat, magis attendendo ordinis vtilitatem q̃ illius petitionem. Cum autem aliquis inuenitur talis ꝙ nõ expedit fratribus vt cum eis moretur, d; apponere curam ꝙ ſic vrbanè lnietur ꝙ non ſcandalizetur contra fratres, ſed cũ amore eorum & ordinis recedat, ad id laborandũ eſt circa omnes qui recedunt â fratribus quocunq; modo. Porrò circa aduenientes gartiones d; cauē ꝙ nunq̃ ītroducantur alicubi vltra portã, niſi prius conſtet ꝙ ſint apud fratres alios vñ veniunt intimi & familiares valde, & quaſi vnus ex eis. Debet aũt inſtare apud ꝓcuratorem vel Priorē ꝙ fiat eis in porta vel in villa quo ad iacendum illud quod fuerit faciendum. D; etiã laborare ꝙ illis qui gratis ſeruiunt & ꝓpter Deũ fratribus, vel laudabilius ſe habuerunt inter eos, fratres ſint magis grati deuoti, & in ſuis neceſſitatibus ampliorem eis exhibeant charitatem. Ipſius etiam ītereſt maiorem apponere diligentiam, ꝙ omnia quæ de ipſis ordinantur in capitulis, vel â maioribus, executioni mandentur, ſicut eſt illud ꝙ diuiſim iaceãt tam illi de domo q̃ ex̃neī. Qđ non habeant veſtes notabiles in pulchritudine vel ornatu, vel ꝑcio vel colore & rurſus ꝙ non habeant veſtes ſimiles conuerſis nec tondeantur ad modum eorum. Qđ non recipiãtur ad ſecreta & familiaria ſeruicia fratrum, vt eſt lauare pedes fratrum, ſeruire in hoſpicio, in refectorio, ī infirmaria, ꝙ carnes pro eis non parentur. Qđ nullꝰ frater ſingularem habeat gartionē. Qđ qñ mittunť

ita

ita prouideatur eis in expenſis ꝙ alios fratres nõ grauent,& ſimilia,ꝙ quæ non põt ducere ad effectum,debet ad Priorem recurrere & ipſum ſolicitare vt hoc faciat obſeruari frequenter.

¶De offõ Cantoris.Ca. VIII.¶Circa libros & ſcripta.

OFficium Cantoris eſt ſolicitare Priorẽ vt totũ officium bñ correctum habeatur in domo, & ſi negligens fuerit circa hæc, erga maiores eum accuſare & laborare ſolicitè ꝙ hoc faciat emendare. Pertinet etiam ad eum libros Eccleſiaſticos corrigere diligenter,in cantu,& uerbis,& puntuationibus, & accentibus,& hmõi,uel per ſe ſi ſcit,uel per alios ſi neſcit,adhibita authoritate Prioris,& eoſdem mundos ſeruare,& pparare,& reparare in camiſijs & coopertorijs, & in ligaturis,& malè tractantes accuſare. [Item dꝫ reſpicere diligenter totum offñ, & firmare cordetenus,& maxime ea quæ ad ipſum pertinent ſecũdum quòd notata ſunt in diuerſis locis & rubricis,& ĩ notula pñti,quæ continet multa quæ alibi minus plenè ſunt notata. [Item opꝫ procurare quòd aliquod armarium habeatur in choro,uel in ſacriſtia uel alibi, prout uidebitur locus magis idoneus deputatus ad hoc,in quo libri omnes de choro reponantur,pręter libellos proceſſionales,& inde per ipſum uel per aliũ ſi prælato uiſum fuerit deportentur ad chorum tempore officij,prout neceſſarij fuerint, & poſtea reportentur.Ipſius autem eſt diſtribuere ipſos per chorum prout uidebitur expedire,ſiue pro funeribus,ſiue ꝓceſſionib. [Item ipſius intereſt ponere in aliqua cędula quæ affigenda eſt parieti in ſacriſtia in loco apto

to numerum miſſarum & orationum quæ iniungun-
tur in capitulo, vel à maioribus cuilibet fratri vel cõ
uentui, vt fratres ſciant ad quid tenentur & qñ ſolue
runt totum, & de miſſis quæ debentur à conuẽtu ſpã
lem curam d3 hr̃e, vt ſoluantur q̃ citò cõmodè fieri
põt, & facere memoriale de ſolutis. [Item qñ ema-
nat aliquod mandatum ꝙ fiat aliquod feſtum vel me
moriè, alicuiꝰ Sc̃tĩ, vel alicuiꝰ defuncti anniuerſariũ vel
memoria alicuiꝰ aĩæ perpetuo per orationẽ aliquam
in Miſſa, debet hoc inſerere per ſcripturam in libris ĩ
in ſuis locis. [Item ipſius eſt procurare erga præla-
tum ꝙ aliquę rubricę de officio q̃ magis ſunt neceſſa
rię ad ſciendum legantur in refectorio interdum, ma
ximè qñ fratres plures interſunt, & ſimiliter illę quæ
hñt maiorem difficultatem & minus ſunt viſitate, vt
ſunt ille quæ pertinent ad tres dies lamentationũ &
ſimiles, legantur inſtantibus diebꝰ ad quos pertinẽt.
[Item ad ipſum pertinet formare breuia quę interdũ
ad alia loca mittuntur pro ſuffragijs impetrandis, &
procurare per quem mittantur. Forma ãt hmõi bre
uium eſt talis. Tali die obijt frater talis in tali con-
uentu. Similiter recipere hmõi breuia qñ mittũtur
aliundè, & tradere ea ei qui legit kalendas, vt ea reci-
tet in conuentu añ illud cõmemoratio fratrum & ſõ
rorum &c. Similiter in rotulis qui mittuntur inter-
dum pro ſuffragijs ſcribere. Et ſcribi ſolet hoc mõ.
Titulus fratrum prædicatorum talis loci, aĩa eius &
aĩæ omnium fidelium defunctorum requieſcant ĩ pa
ce. Orauimus pro veſtris oratè pro noſtris. Die ta
li fuit rotulus apud nos. [Item d3 auſcultare fratrẽ
qui

qui voluerit,qui h3 aliqd legere vel cantare,loco, & tempore ad hoc aſſignato. Et etiam ſi fuerint aliqui rudes in his,d3 eos per Priorẽ facere corrigi. Interdum etiam cum occurrunt nouæ hiſtoriæ vel alia ad cantandum difficilia,d3 conuocare conuentum hora qua videbitur Priori, vt cõiter cant⁹ hmõi ꝓuideatur & repetatur. [Item ipſius intereſt facere tabulã ſemper,niſi fortè ad leuationem eius alij iniungatur à Priore. D3 ãt ipſo procurante hr̃i tabula bona, & ad hoc offiñ apta,&[de litera bona, per illum qui eam ſcribit,vel alium ſibi ad hoc aſſignatum, & ita tempeſtiuè ꝙ in ſabbato legi poſſit cum Kalẽdis,poſt lectionem dᶠ conſtõnibus vel de Euangelio illa tabula quę eſt pro ſeptimana,illa verò quæ fit ꝓ feſtis & alijs diebus ĩ mẽſa p̄cedẽtis diei. Dñt ãt oẽs abſq; acceptione perſonarum ſcribi ad officia tempore ſuo qui pñt & ſciunt ea facere, niſi fortè aliqb⁹ ex cã de lnĩa Prioris parcat qño ad aliquod offiñ, hoc tñ ꝓuiſo, quòd in feſtis & diebus qñ plures conueniunt,talis Sacerdos ponatur ad offiñ, qui laudabiliter ſciat dicere & maximè Miſſam. Qui ãt ex impotentia vel ignorantia,vel de lnĩa nõ facit illa officia, d3 ſic in alijs recõpenſare,q̃ poteſt facere, & ad illa ſcribi,vt fiat ęqualitas qualiſcunq;. Cum ãt poſt tabulam ſcriptam aliquis de fratribus ſcriptis in ea d3 recedere, vel infirmatur,vel aliàs h3 cãm rõnabilem quare nõ põt facere illud ad quod ſcriptum eſt, d3 hoc notificare cantori qui d3 tunc alium ſcribere loco eius. Quotieſcunq; immutat aliquid circa tabulam poſt pronũciationem eius,d3 notificare illi qui ſcribitur & illi qui

deletur.

deletur: Porrò defectus fratrum qui deſunt nec alios poſuerunt loco ſui d3 ſupplere authoritate ſua, p ſe uel per alios,& omnes dñt eidé in hoc obedire,& facientes defectus d3 tépore ſuo in capitulo proclamare. Frater qui per quatuor dies facit offm̃ ad qđ ſcriptus eſt,& poſtea impeditus nõ põt reſiduum facere,ſeptimanam feciſſe reputetur. Si Prior ordinauerit quòd aliqui fratres ſcribantur in tabula per ſeptimanam uel quindenam uel méſem, uel amplius ad aliqua officia quæ non pertinent ad Eccleſiam, ut eſt ſeruire infirmis uel in hoſpitijs & hmõi,faciédum eſt ſecundum modum quem dixerit,& de perſonis & đ tempore. Tabula verò ſcripta collocanda eſt in Sacriſtia vel in alio loco idoneo eminenti & aperto ut poſſint ibidem legere qui eam non audierint,vel audientes non intellexerint,vel q. audierint & obliuioni tradiderint,& vt ſciatur quicquid debet facere, & quos defectus quis faciat. Et non debet deleri tabula ebdomadalis, vſque ad tempus quo ſequens fuerit ſcribenda.

¶Circa Sedes.

¶Item ad ipſum pertinet ſtare ĩ choro dextro, poteſt tñ cã officij mutare ſedé, & ſtare mõ ſupra mõ infra, modo in choro maiori,mõ in choro minori, & qñq; tranſire ad ſiniſtrum. In feſtis verò duplicibus & totis duplicibus licet habeat ſtare in medio chori incipiendo aliquid,tñ põt poſt inceptionem diſcurrẽ añ fratres ſui chori,ad incitandum eos ad cantandũ melius,& interdum in choro ſuo ſedere inferius vel appodiare ſe in aliqua Sede. Ipſius eſt etiam collocare

nouicios vel alios Fratres de nouo venientes in cho
ro altero,prout viderit expedire,& in ſuis ſedibus ſe
cundum tp̄s quo ſteterint in ordine collocare, quod
à ſuperuenientibus quærere pertinet ad ipſum. Cum
autem aliqui ex̃nei intrant chorum vel ponunt ſe in
hoſtio,pertinet ad ipſum ſecundum quòd digniores
fuerint eos trahere ad locum honeſtum. Si aũt abie
ctę fuerint perſonæ vrbanè eos trahere à ſedibus di-
gnioribus, vel à toto choro,ſi ſine ſcandalo fieri pōt.
Ipſius etiam eſt dare operam ne extranei nimis faci-
liter intrent chorum,& maximè laici vel pueri. Q̃d
ſi clerici aliqui cantent cum fratribus,ipſius eſt ĩ pau
ſis & cantu eos rectificare,vt fratribus ſe conformẽt
& eos in locis debitis collocare. Ad ipſum etiã per-
tinet ſic prouidere cum conſilio Prioris vtriq; choro
de fratribus qui ſciunt legere & cantare,ꝙ non ſit ĩę-
qualitas notabilis. Cùm autem ꝓpter abſentiã fra-
trum aliq̃ñ chorus alter nimis eſt vacuꝰ,debet ãnue-
re aliquibus de alio choro vt ad alterũ ſe transferãt,
& illi dñi in hoc obedire eidem,vel ad horam, vel ad
diem vel plus ſecundum ꝙ ipſe ordinauerit. Ipſius
ẽt eſt nouos Sacerdotes inſtruẽ circa Miſſam,& ꝓui-
dere eis de adiutore & inſtructore idoneo in Miſſis
primis,quouſq; ſint ſufficienter ędocti. Similiter om
nes promotos de nouo debet in ſuis officijs inſtruẽ
diligenter. Cum autem Abbas vel Ep̄s vel alius ex̃-
neus celebraturus eſt in conuentu, debet prouidere
ꝙ tales ponantur ad officia qui omnia ſciant facere
decenter & ordinatè,& ꝙ talem Sacerdotem ſibi aſſi-
ſtentem habeat ſi viderit expedire,qui eos ſciat ĩ om

nibus rectificare diſcretè. Cum aũt tales celebrant vel miniſtrant in conuentu, vel etiã Fratres celebrant de quorum ruditate timet, dȝ accedere verſus altare interdum vt ſi voluerint aliquid ab eo quærere, habeant eius copiam, vel ipſemet eos in aliquibus p̄ueniat, vt qnando debet dici Credo vel non, vel quaão debet dici flectamus genua vel non, vel cuiuſmodi orõnes debent dici & hmõi, & maximè quæ non habent̄ ſemper in memoria à minus prouidis. Debet etiam notificare Sacerdoti in Miſſa vel antè, quando aliqua orõ vel aliquę orões ſunt ex aliqua iniũctione dicendæ in Miſſa, vt pro infirmis, vel pace, vel hmõi. [Item Miſſas quæ non debent̄ vel rõne dici vel ordinis, vel alicuius iniunctionis non debet dicere pro arbitrio ſuo in conuentu, ſed cum conſilio prælati. Cum autem Miſſa fuerit celebranda, põt interdum inter primum ſignum & ſecundum ad Sacriſtiam ire ad ſolicitandum Sacerdotem & Miniſtros ſuper faciendis. [Item ad offm̃ eius pertinet facere offm̃ cũ ebdomada pertinet ad chorum dextrũ, & ſemper ita citò venire ad offm̃ & maximè in ſeptimana ſua, ꝙ in principio inchoationis ſit, & ita continuè & finaliter ibi manere, qd᷑ ex eius abſentia non ſit defectus in aliquo. [Item debet excitare dormientes in choro, & torpentes incitare ad cantandum, & pſallendum, & interdum eos ad librum ducere. vel in vnum ad meliꝰ cantandum, maximè in feſtis deuotioribus. [Item añas in choro ſuo imponendas debet iniungere; ſimiliter omnia cantanda vel legenda quæ ex ordinario vel tabula non ſunt determinata à quo debeant dici, debet

imponere in ebdomada ſua. [Itē añas de choro ſuo d3 reincipere p̄ter añas ſuper Magnificat & Bñdict⁹ in duplicibus,& totis duplicibus. Similiter alleluia ĩ Miſſa in ebdomada ſua cum cantatur â pluribus.[Itē inchoare Pſalmũ ex parte chori ſui modo mediocri, & tenere tonum,& exaltare vocem tam in Pſalmis q̃ in alijs qñ nimis demittitur,& facere ſigna cum manus percuſſione ad pauſas in Pſalmis vel Hymnis, & alijs hmōi faciendis,diſtinctè cum notabiliter cõfunduntur, & ad illos qui confundunt pauſas interdum accedere,ad corrigēdum eos, ſine ſtrepitu manuum & collerę,ſed cum pace & honeſtatę, ne correcti per turbentur & aſtantes deedificentur. [Item de collectario & abſconſa prouidere in ebdomada ſua, & qñ incipitur offm̃ in choro ſuo ꝙ ſint in promptu in loco debito quæcunq; ſunt neceſſaria Sacerdoti, & ipſi in feſtis p̄cipuis deferre verſiculum, quem op3 dicere añ laudes. [Itē qñ tardè ſurgitur ex errore ad Ma tutinas facere feſtinare offm̃,& á breuiare lectiones. [Item pertinet ad eum in ebdomada ſua in ſolemnibus Proceſſionibus,in ſepulturæ offō,in miniſtratione Sacr̃i infirmis & hmōi,prouidere dr miniſtris ſi nõ ſunt ſcripti ĩ tabula,& ſi ſunt ſcripti reducere ad memoriam quid facere debeant. D3 ēt ꝓuidere quòd omnes vadant ordinatè,& quòd qui facit offm̃ habeat librum ſibi neceſſarium, & iuxta eum ſtare freq̃nter,& rectificare eum & alios omnes in his quæ agenda ſunt vel dicenda. In Proceſſionibus verò ſolēnibus pertinet ad vtrũq;.ſ. cantorem & ſuccētorem de his curam hr̄e. [Item ipſius intereſt ĩ ebdomada ſua

cum

cum p̄latus non vult,vel non pōt facere officia q̄ ad eum pertinent & eſt pn̄s,de conſilio eius īponere alicui alij hm̄oi officia. Si aūt non eſt pn̄s vel ei loq nō poterit,d3 alicui iniungere quòd faciat offm̄,hoc obſeruato quòd hm̄oi officia ſemper iniungātur perſonis ſenioribus,& qui ſciant ipſa facere competenter. Ipſius etiam eſt corrigere errores in quocunq; erret, ſiue ab aliquo,ſiue á conuentu,ſiue in legendo, ſiue ī cantando,ſiue in ānexis officio,vt ſunt inclinationes, proſtrationes,genuflexiones,ſeſſiones,ſtationes & ſimilia in quocunq; loco,p̄terq̄ in refectorio in lectione,& ſuper huiuſmodi facere proclamationes. Ipſi⁹ autem correctionem omnes ſequi debent (etiam ſi erret) dummodo error non ſit intollerabilis,& obedire ei in his quæ pertinent ad officium,licet proclamandus ſit in capitulo & corrigendus ſuper his ī quibus errauerit.

¶De Officio Succentoris.

Cap. IX.

OFficium Succenroris eſt reſpicere diligenter q̄ p̄dicta ſūt de officio cātoris,& circa ea q̄ dicta ſūt de libris & ſcriptis ſollicitare Cantorē,& iuuare eundem diligenter, & quæ ad ſe pertinent de illo titulo memoriter retinere,& ſtudere in officio diligenter, & firmare cordetenus, & dr̄ diſtributione librorum in ſuo choro executioni mandare. [Item pertinet ad eum iuuare Cantorem circa tabulam faciendam, vel ipſam facere pro ſeptimana ſua, vel ſemper ſi à Priore fuerit ordinatum. Defectum verò Fratrum d3 in in ebdomada ſua ſupplere ſecundū modum q ſupra-

dictus eſt de Cantore in choro ſuo. Ipſius eſt ēt ſtare in choro ſiniſtro, & mutare ſedem ſuam pōt rōne officij ī choro ſuo cūvoluerit. In feſtis duplicib⁹ & totis duplicib⁹ poſt īceptionē q̄ fit ī Miſſavel ī choro p̄t facere quod ſupra notatum eſt dꝫ diſcurſu & ſeſſione & apodiatione Cantoris. [Item dꝫ ex̄neis collocandis vel repellendis, & de clericis qui cantant ī choro ſuo rectificandis dꝫ hr̄e curam, ſicut ſupradictum eſt de Cantore. Cum aūt chorus ſuus nimis à fratribus vacuus fuerit, ſi in alio abundant, pōt innuere Cantori. vt aliquos mittat ad chorum ſuum. Ad ipſum ēt pertinet facere in ſeptimana ſua circa Miſſam qcquid ſupradictum eſt ab illo loco. (Cum āt tales in conuentu celebrant vel fratres, & cętera) vſq; ad illū locum. ([Item ad offm̄ eius pertinet.) [Item ipſius ē cum ebdomada ſua fuerit ex parte ſui chori facere offm̄ & exequi diligenter ea quę circa offm̄ Cantoris ſupra notata ſunt ab illo loco. (Semper ita citò venire) vſq; ad illum locum. (Ipſius āt correctionem) inquantum pertinent ad chorum & ſeptimanam ſuā hoc excepto q̄ correctiones & directiones in officio non pertinent ad eum ſuper totum chorum ſed ſolū ſupra chorū ſuū, niſi tp̄e ebdomadę ſuæ, p̄ter errores ītolerabiles quos ſp p̄t corrigere Cātore ñ corrigēte Ad Cantorem verò pertinet illa omni tempore qn̄ ſibi vr̄ expedire. [Item ad ipſum pertinet acqeſcere Cantori in dubijs, & ēt ſi malè corrigat vel dicat non dꝫ ei contradicere in choro, ſed corrigi dꝫ in capitulo. [Item qn̄ Cantor non eſt præſens dꝫ ſupplere vices ſuas, & tranſire in eius ſeptimana ad chorū eius,

&

& econtrario, quando Succētor vel non hr̄, vel non ē præſens in choro, d3 Cantor facere pro eo vel alij co mittere vt ſuppleat vices eius. Cum āt conſtituunt̄ aliq adiutores Cantoris vel Succentoris, vel vtriuſq; eorum intereſt ſupplere vices eorum cum deſunt, & cum præſentes ſunt iuuare poſſunt eos in quibus fue rit de conſilio Prælati ordinatum.

¶De Officio Sacriſtæ.

Cap. X.

OFficium Sacriſtæ ē curam hr̄e dᷓ Eccleſia ſępè ſco panda, & ab araneis & hmōi purganda & munda ſeruanda, & dᷓ choro magis q̃ dᷓ naui, & dᷓ presbyte rio tam maioris altaris q̃ minorū, q̃ dᷓ choro. Et vbi eſt conſuetudo in maioribus feſtis in ęſtatè herbas vi rentes vel ramunculos aliquarum arborum & in hye me paleas ſternere in choro & p̄sbyterio, & antè par ua altaria, & in ſacriſtia, & in capitulo, & hr̄e curam dᷓ reparādo coopertoria ne vnq̃ pluat ī Eccleſia et dᷓ a lijs reparādis ī Eccleſia vel ſacriſtia, vel cimiterio, et dᷓ ſeris et clauibus hoſtiorū omnium. Et d3 hæc clau dere et aperire tempore ſuo ſeq̄ns ordinem Prioris de horis claudendi et aperiendi oſtiū Eccleſię de die,

¶Circa pulſationes.

¶Item ad eum pertinet omnis pulſatio quæ fit in Ec cleſia, niſi quando fiunt cā capituli vel ſermonum. Porrò primum ſignum ſic d3 fieri ꝙ non ſit nimis ꝓ lixum, nec nimis breue, ſed mediè temperatum, hoc tamen magis vel minus pro tempore obſeruetur. Similiter ſignū quod fit pro collatione ad quod ſuffi ciunt quaſi quinq; ictus ex vtraque parte campanæ,

Secundum verò ſic dʒ eſſe prolixum, ꝙ á principio il lius poſſint conuenire Fratres de omni loco in quocunq; fuerint in domo ad Eccleſiam, & tũc dʒ ſtatim terminare cum venerint omnes, non expectato ẽt ſigno Prælati. Spacium verò quod eſt inter duo ſigna ſic dʒ eſſe temperatum ꝑciſè, ꝙ in illo ſpacio poſſint eſſe Fratres expediti de horis Beatę Virginis quas ha bẽt dicẽ, & de neceſſitate camerarum, & lotione manuũ hora primæ. Ad Veſperas verò tali dʒ hora pul ſare ꝙ poſt ſecundam mẽſam tempore binę refectionis, vel poſt veſperas tempore ieiunij, nõ ſit multum de ſpacio vel tẽpore vſq; ad horã Completorij. Ad Completorium verò tali dʒ hora pulſari, ꝙ facto vlti mò ſigno in ęſtate ſit adhuc quaſi dies, in hyeme verò quaſi nox. Spatium verò quod concedit̃ ad orandũ poſt completorium nec nimis prolixum ſit, nec nimis breuè, ſed mediè temperatum, & tam moderatũ quod Fratres communiter ſine faſtidio poſſint illud tp̃s in orõne expendẽ, quod reputatur poſſe fieri cum tp̃s eſt tm̃ ꝑciſè ꝙ poſſint in illo dici Pſalmi ſeptem, & lętania. Signum verò vltimum ſic faciendũ eſt, ꝙ bñ poſſit audiri vbiq; per totam domum. Cęterum de modo pulſandi ad Miſſam & ad funus, põt conſuetudo patrię obſeruari. Conſuetudo tñ ordinis magis gñalis vr̃ eſſe, ꝙ pulſatio ad Miſſam fiat per tres interruptiones. Ad funus verô & ad proceſſionem, & ad vnctionem faciendam conuocantur Fr̃es per ſignum in campana factum tm̃ ex vna parte. Ad ipſum etiam pertinet hr̃e curam vt ſolicitet Priorem & Fratres de bonis campanis hñdis, & moderate ma

gnitu-

gnitudinis,& de hñdo horologio tali quod nõ ſit notabile curioſitate vel p̄cioſitate,magis aũt detur opera ꝙ ſit verax & certum. Et de cõſilio Prioris & fratrum horam ſurgẽdi ad Matutinas, & Primam,& Nonam tempore dormitiónis diurnæ obſeruet. Dȝ ât valde eſſe ſolicitus circa pulſationes tempore ſuo & modo debito faciendas,ne earum inordinatione cõtingat conuentum turbari vel impediri.

¶Circa Luminaria.

¶Item ipſius intereſt curam de hñdis lampadibus, & oleo,& cera,& candelis,& cereis,& candelabris competentibus,& in miniſterio circa altare maius,& ĩ ꝓceſſionibus circa funera,& de miniſtrandis his tẽpore ſuo,& de lampadibus,cereo paſchali, & alijs cereis circa maius altare in Miſſa,in Veſperis, in Matutinis,in Completorio accendendis,& extinguendis,& melius inflãmandis,& emungendis. Similiter curam dȝ hr̃e et prouidere ꝙ non ſolum ĩ maiori altari ſed etiam in minoribus cerei aliqui competentes ſecundum varietates dierum et feſtorum, et candelæ ſuffi cientes ibidem ĩ choro ſemper ſine defectu habeantur. Dȝ etiam prouidere de candelis in hoſpitio,in infirmitorio,refectorio,et Fratribus itinerantibus et ſimilibus,vel plus,vel minus,vbi hoc ordinatum fuerit á Priore. Porrò expenſas ad ſupradicta dȝ accipere à Procuratore,vel de q̃ſtu proprio, vel de oblationibus,vel alio modo ſecundum ordinationem Prioris,et de omnibus computationibus ſecũdũ tp̃s computare. Bñficia verò collata ſacriſtiæ ſpãliter dȝ recitare in capitulo. Dȝ ẽt hr̃e ferrum et lapidẽ cũ

quo

quo ſolet ignis excuti ad hñdum ignem,ſi forte eſſet neceſſe,in quo caſu contingit ignem non inueniri in domo. [Item d3 prouidere ꝙ hoſtię pulchrę cũ pixidibus decentibus,& vinum purum & ſanum & bonũ & aqua recens & munda,cum ampullis honeſtis,calices,veſtimenta,libri neceſſarij pro Miſſis,carbones ĩ patellis tempore magni frigoris,flabelli tẽpore muſcarum,thuribulum cum carbonibus & thus ĩ diebus feſtiuis in maiori Miſſa,& crux deferenda in totis duplicibus,cuſſini & mapulę ad tergendũ manus,& alię ad purgandum nares,candelabra, inſtrumenta apta ad candelas tenendas in Miſſis,& omnia alia neceſſaria pro Miſſis tam in maiori quàm alijs ſemper habeantur impromptu, & in certis & competentibus locis inueniantur,& reponantur. Cauere quoq; d3 ne hoſtię propter loci humectationem vel alias corrumpantur,cum minus idoneę fuerint aliás miniſtrare. D3 ẽt prouidere ꝙ in ſacriſtia in loco competenti ſemper inueniatur aqua ad lotionem manuum volentium celebrare:vel miniſtrare,& mapulę ad exterſionem faciendam. Solent etiam haberi ibidem â q buſdam pectines honeſti ad capillos componendos, & forcipes ad vngues ſcindendas,ab illis qui interdũ his indigent,& hoc ibidem volunt facere. D3 etiam prouidere ꝙ in ſacriſtia ſit piſcina vel peluis, in qbus recipitur vltima ablutio,& quod mundè & honeſtè, & ſolicitè cuſtodiantur in omni munditia, & ꝙ ĩ iſtis nunq̃ alia ablutio recipiaẗ, vel ad alios vſus applicetur. D3 etiam procurare ꝙ aliqua ſcãna lignea ſint circa minora altaria apta ad orandum, in quibus in-

terdum procumbere poſſint Fratres miniſtrãtes vel aſſiſtentes.

¶Circa Sacramenta & Sacramentalia.

¶Item diligentius quoq; d3 hrē diligentiam magnã ꝙ locus honeſtus & decentis pulchritudinis habeat ſuper altare,in quo corpus Dñi in pixide habeatur,& heneſtè ſub claue ſeruetur. ¶Item ꝙ oleum infirmorum ad faciendum extremam vnctionem ſemper habeatur in domo,& in honeſta ampulla in loco honeſto ſub claue conſeruetur. ¶Item ſi dñt fieri ordines in domo vel confirmationes,vel conſecrationes Ecclefiæ,vel altaris,vel Epõrum vel bñdictio Abbatum, vel cimiterij & ſimilia, d3 prouidere cum conſilio ca pellani Epi,vt ſecundum ordinarium eius omnia ad hmõi pertinentia fiañt & habeantur in promptu. Si verò fiant aliquę coronæ,eius eſt aſſiſtere Epo & miniſtrare cultellum,vel forcipes ad capillos ĩcidẽdos, & ipſos ſciſſos d3 recipere & comburere. ¶Itẽ ſi cõtingat ex aliquo caſu ꝙ dñt aliqui extranei cõmunicare in domo,vel debeat fieri baptiſm⁹, vel bñdictio nuptialis,& hmõi,d3 conſilio Prioris ordinare vbi & qñ hæc fiant,& neceſſaria miniſtrare. Et cum inſtat inunctio facienda pro Fratre,vel cõmunio infirmi de cumbentis,vel etiam ad altare potentis venire,vel ẽt extraordinaria cõmunio Fratris alicui⁹,ex alia aliqua cã facienda in conuentu,d3 de omnibus ad hoc pertinentibus gerere ſolicitudinem,& de neceſſarijs ꝓuidere, & conuocandos conuocare vel verbis interdum,vel cum pulſationib⁹ cum cõuentus fuerit con uocandus. ¶Item circa funera eius offm̃ eſt prouidẽ

de foſſis

de foſſis faciendis, & de loco foſſarum, cum conſilio Prioris. [Item de cęreis & candelis & candelabris,et thure,et thuribulo, et carbonib⁹ tam pro turibulo q̄ pro ollis, et de conuocandis Fratribus ſuo tēpore,et de cruce deferenda,et aqua bn̄dicta, et ſtola, et libello Sacerdoti recepturo ſun⁹,et de libellis manualibus, et alijs neceſſarijs miniſtrandis,tam ꝑ Fratribus q̄ pro extraneis defunctis curam dꝫ hr̄e. [Item dꝫ ſi contingat Ep̄m vel Abbatem vtentem mitra vel annulo vel baculo,vel Cardinalem,vel Legatum, vel alium dignitatis excellentis apud nos facere offm̄ in Miſſa,vel Proceſſione,vel aliter quocunqꝫ modo, dꝫ cum conſilio Capellani ſui,vel aliorum ſociorū eius, de neceſſarijs ſecundum ſuę dignitatis exigentiā prouidere,et gerere ſolicitudinem, ꝙ non ſit defectus in aliquo,et ꝙ fiant omnia ordinatè.

¶Circa ornat⁹ et paramenta et mūdicias.

¶Item ad offm̄ eius pertinet apponē curam quā pōt, ꝙ habeantur indumenta pro Miniſtris,et ornamenta pro altaribus honeſta,et pulchra,et diuerſa ſecūdum diuerſitatem temporum et feſtorum,ita ꝙ in diebus feſtiuis meliora producantur. Porrò ad ornatum altaris cuiuſlibet,præter illam mappam quæ adhęret lapidibus dꝫ hr̄e aliam deſuper,quæ tā longa ſit ꝙ quaſi vſq; ad terram ex vtraq; parte deſcendat,ſuper quā palla iterum collocetur quæ ſit adeo longa et lata,ꝙ quaſi totum altare deſuꝑ cooperiat,ſuper quā ē corporale collocandum. Cum aūt iſta fuerint replicata, dꝫ hr̄i aliquod groſſum cooptorium ad totum cooperiēdum altare. Cogitandum ē ēt ei ꝙ hēantur ali

quę reliquiæ in vaſis pulchris et decētibus,vel arcellis,et cruces,et imagines competentis decoris,et de his aliqua ſunt ponenda in feſtis maioribus ſuper altare ad ornatum. D3 etiā hr̄e curam ꝙ ampullę, piſcinæ,pelues,et alia vaſa et vtenſilia,camiſię albæ, pallæ et tobaliæ et altarium corporalia, et manutergia, et cętera omnia linea in vſus altarium vel miniſtrorū ſic frequenter lauentur, quòd ſemp inueniant mūda et nitida,et ṕcipuè ea quæ ſunt circa altaria. Corporalia verò et pāniculi pro abſterſione calicum,ēt manuum poſt vltimam ablutionem,lauanda ſunt ſeparatim ab alijs,et lotio in piſcina ſacra mittenda,cum āt conſumata fuerint vetuſtate,comburenda ſunt, et cinēs in eandem piſcinam mittendi.

¶Circa cuſtodiam rerum.

¶Ad ipſum etiam pertinet cum de nouo ponitur ī officio,facē memoriale dꝭ numero calicum,librorum, paramentorum,et omnium huiuſmodi quæ ſunt valoris notabilis,et ſunt ab eo cuſtodiēda. Et cauē d3 ne ꝑdatur aliquid dꝭ iſtis, ſed potius ſecundum eius induſtriam augmētetur. Et cum abſoluitur,ſucceſſoribus ꝑ memoriale d3 rōnem reddē dꝭ ṕdictis.D3 ēt cauē veſtimentis et paramentis à putrefactione et corroſione,interdum ad ventū et calorem exponendo non in locis humidis,ſed ſiccis,et à tineis conſeruando. D3 curam hr̄e ꝙ diſſuta reſartiantur,et læſa in aliquo,ſiue vaſa ſiue vtenſilia et huiuſmodi, reparentur diligenter. Vetuſta et minus vtilia, quæ poſſunt vendi,dꝭ licentia vendātur:et eorū ṕtia in aliqua meliora mutentur. ¶Item d3 oblationes omnes Ecclęſię

cleſiæ recipere,& diligenter cuſtodire,& eas procura tori integrè reddere,vel neceſſaria pro ſacriſtia de illis procurare,& reſiduum eidem procuratori ſi quid fuerit reddere,vel in alios vſus expendere, ſecũdum ꝙ Prior duxerit ordinandum. Pro receptione verò & cuſtodia horum ſolent interdum hr̃i trunci in Eccleſia,vel pixides clauſæ deſuper,cum modicis aperturis,vel alia hmõi aperta ad ſecuram reſeruationẽ. Sunt etiam hn̄da aliqua armaria & arcę forcia,& apta ad cuſtodiam rerum,vel in ſacriſtia, vel extra in loco ſecuriori,vel vtrobiq;: & ſacriſtia dʒ eẽ fortis in hoſtijs,feneſtris,et clauibus,in qua etiam, ꝓpter rerum cuſtodiam iacere poteſt cum vno ſocio vel duobus, cum locus ad hæc aptus fuerit,& hoc ſi Priori videbitur expedire.

¶Circa ordinarium.

¶Ad eundem pertinet ſcire bñ ordinarium totius officij, vt per eum qñq; Fratres rectificentur de aliqb⁹ quæ requirunt, & ea quæ in eodem ſcripta ſunt p̃ter ſupradicta ad eum pertinentia: vt in cineribus in capite ieiunij,& ramis in die palmarum,et ſimilibus ſolicitè exequat̃. Dʒ ẽt hr̃e curã ꝙ ordinariũ de Miſtris & Miſſa maiori et alijs habeatur ĩ ſacriſtia, in aliquo propatulo,de groſſa et legibili litera, vt Fratres ꝑ huiuſmodi ſcripturam certificari poſſint, cũ de aliquo dubitant de p̃dictis. Summas quoq; et tractatus magiſtrorum d̃ officijs Eccleſiæ dʒ procurare libẽter cũ poterit,vt in ſacriſtia inueniantur. Poſtremo: quia ĩ magnis conuentibus difficilè ẽ omnia ſupradicta ab vno executioni mandari; tũ cum ſocius ei dat⁹ fuerit

d̃ conſilio

& conſilio Prioris,poſſunt ſupradicta ſic per eos diuidi,vt vtroq; ſciente quid ad ſe pertineat nec confidente de alio in his quæ ad ſe pertinent, fiant ordinatius vniuerſa.

De Officio Lectoris. Cap. XI.

Circa Doctrinam.

OFficium boni lectoris eſt conformare ſe capacitati auditorum,et vtilia et expedientia eis vtiliter, et intelligibiliter legē; opiniones nouas refugē,et antiquas et ſecuriores tenē: ea quæ ñ bñ intelligit nunq̃ docere, à faſtidioſa prolixitate quæ accidere ſolet ex nimia repetitione eiuſdem,aut ex inuolutione verborum,vel ex alijs cauſis cauere ſemper. Dare operam vt ex lectionibꝰ ſuis proficiant auditores,aut circa veritatem librorum,aut circa qõnum vtilium ītelligētiam: aut circa aliqua quę poſſint ad morum ędificationē eſſe: lr̄am tm̄ legere relicta multitudine eorum quæ dici poſſunt ad ſingula: ꝙ auditores ſub eo proficiant ad ſciēdam bibliam et hyſtorias,et ſn̄tias, maximè lectiones aut omnes,aut ſaltem vnam continuare libenter. Cùm verò vacationes fecerit: eligat illas illo tempore facere, quo ſolent Fratres minꝰ ſimul in domo manere. Tempore verò vacationum, et in alio tempore libenter legere dȝ aliquid Fratribus aliquibus in camera, qui habiles ad proficiendū in ſtudio reputantur. Dubitantibus verò & interrogantibus de aliquo dȝ benignè & charitatiuè ſatisfacere,prout poteſt & ſcit. Cum verò exigente intelligentia & vtilitate auditorum īterdum expedit diſputare,eligenda eſt ab eo mã vtilis & intelligibilis, ma-

ximè ſi ſit diſputatio inter minus peritos. Vt ãt melius & fructuoſius offiñ exequatur, d3 ſtudẽ diligenter,& p̃cipuè ĩ ſcriptis quæ cõi iudicio meliora reputantur,ſi illa põt hr̃e. Et vt melius poſſit vacare ſtudio,ab alijs occupationibus d3 ſiue in domo,ſiue ex̃ cum põt,ſalua obĩa ſubtrahẽ ſe libenter. Cauẽdum ẽ ẽt ei ã nimijs diuiſionibus & rõnibus reddendis de ſufficientia & numero,& à friuolis expoſitionibus,& ſimilibus quæ certam veritatem non hñt,& cogunt ſepe dicere alia quàm ſanctorum, vel gloſarum expoſitiones contineant,quæ maximè ſunt ſectandæ.

¶Circa vitam.

¶Item ad ipſum pertinet vt ſicut alios p̃cellit ĩ ſcĩa diuina,ita & in exemplo totius ſanctitatis & virtutis,p̃cipuè humilitatis, patientiæ,et ſobrietatis. D3 etiã animare alios ſermonibus collationib⁹ fraternis ad omnem religionem et obedientiam ſpãliter,et iuuare efficaciter p̃latos in hoc ipſo. ¶Item ad prælatos ſemper pacem hr̃e d3 et reuerentiam dignam, et cauere ne perturbatores vel diſcoli,vel indiſciplinati apud eum refugium inueniant vel fauorem. In refectorio vel choro d3 libenter eẽ cum põt,et â capitulo vel completorio nunq̃ ſine magna et euidenti neceſſitate remanere. Diſpenſationes verò in ieiunijs et abſtinentijs (cum non indiget) aut nunq̃,aut raro et cum difficultate recipere, cum verò recipit, caueat ne in infirmitorio,vel hoſpicio occaſione eius ſiat aliqua diſſolutio,aut inuigilijs, aut ſuperfluitatib⁹ aut inordinatis locutionibus,et ſimilibus. ¶Item nomine Magiſtri vel Lectoris quantum in eo ẽ nõ d3 p̃mittere

mittere ſe vocari,ſed ſolum nomine fratris. [Item li bentius d3 carẽ camera & ſocio,q̃ hr̃e,ſi pōt aliter ſu um cõmodè explere offiñ. Cùm verò hoc habuerit, d3 ſe ad ſocium hr̃e non ſicut dñs,ſed ſicut ſocius & frater,nec permittere d3 ꝙ ei faciat ſeruitia quæ non ſolent alijs fratribus fieri,vt eſt facẽ lectum ſuum, diſ calciare eum,portare libros ad ſcholas, ſicut bedell⁹ & ſimilia. D3 ẽt cauẽ ne camera ſua ſit in occaſione diſſolutionis,aut ex vigilijs,aut ex frequentibus ibidem collocutionibus,vel conuenticulis, vel clamoribus,vel hmõi alijs. [Item ñ d3 verecundari q in libenter quærat ab alijs dubitationes ſuas, immò qñcunq; occurrunt notare d3 diligenter, & cũ ĩuenerit à quo poſſit edoceri,quicũq; ſit ille, quærere d3 humiliter & audire & retinẽ diligenter. D3 ẽt ꝓcurare quantum in eo eſt,ꝙ habeat aliquem ſublectorem, qui legat ĩterdum cum hoc requirit multitudo vel vtilitas auditorum,& eidem charitatiuè in omnibus aſſiſtere d3,iuuando in ſcriptis & in alijs prout fuerit opportunum. Porrò monitiones emanãtes à capitulis circa lectores d3 diligenter retinẽ in memoria, & ſeruare. Licentijs verò gñalibus de loquendo vel remanendo à choro,& ſimilibus,non debet vti propria au ctoritate & ad libitum ſuum,ſed prout Priori viſum fuerit & cã rõnalis reqrit. Poſtremò verò ut Deo & ꝑlatis,& fratribus ſit acceptnm eius obſequium ñ d3 ſe reddere difficilem ad legendum, vel quęrere ĩ hoc aliquid ꝙ ſapiat vanam gloriam,vt eſt legere ĩ maioribus conuentibus,vel anhelare ad hñdum lnĩam in ſolemnibus ſtudijs,vel ferre grauiter ſi de modo le-

debet prouidere ꝙ recipiantur & collocentur honorificè iuxta exigentiam ſui ſtatus.

¶Circa Sermones.

¶Item ipſius intereſt iniungē Sermones qui ſolent, in capitulo fieri in omni Feſto nouem Lectionum, niſi legatur in ſcholis, & in capite ieíunij, & in Vigilia Natalis Dñi, & in alijs caſibus emergentibus, ſicut ē tpe capitulorum prouincialium vel gñalium, & qñcunq; in caſu aliquo ſunt faciendi. Nō ſunt āt ad hmōi ſermones paſſim admittendi extranei, niſi vbi intereſſe voluerit competēs multitudo, & hoc đ lnía & cū ſcía Prælati, & dȝ dici illi qui facturus ē ſermonē ꝙ exñei dñt adeſſe, & cauēdum ē in hoc caſu ne iniungantur ſermones alicui, niſi tali ďquo credatur ꝙ ſit idone⁹ ad laudabiliter proponēdum. Porrò ſermones q̄ fiunt in gñali vel ꝓuinciali capitulo, dȝ iniungē ď lnía & ſcía maioris p̄lati. Extraneis verò nō dñt hmōi ſermones iniungi, niſi ď ſcía et voluntate Prælati. Cum āt contingit ꝑtranſire Cardinalē, vel Legatū, vel Epm magnæ literaturæ, vel Magiſtrum aliq̄m ī Theologia, vel alium magnæ authoritatis virum. et prædicatione exercitatum, vel miniſtrum fratrum minorum gñalē, vel ꝓuincialē, vel aliquē ď ordine noſtro Priorē, vel Lectorē, vel fratrē alium in p̄dicatione famoſum, dȝ cum p̄lato conferre ſi ſit horum aliquis inuitādus ad p̄dicandum fratrib⁹ in capitulo, aliqua die, et fiat qď ei videbirur faciēdum. Hmōi verò ſermones capituli fieri ſolent vel poſt Matutinas cum ſunt noctes ꝓlixę, vel poſt primam cum hora illa non ē in alijs occupata, vel poſt Nonam tpe dormitionis diurnæ, vel

alia hora ſecundum ordinationem Prioris, in qua fra tres pñt cõmodius intereſſe. Pertinet verò ad ipſu; pulſare hora competenti ꝑ ſermone hmôi. Cum ãt horam variari contingerit, d; in p̃cedenti capitulo ſi hoc ſciuerit, p̃lato dicë vt fratribus p̃dicetur. Dñt ãt hmôi ſermones fratribus tam tempeſtiuè iniũgi, vt ſe dr modico tempore non valeant excuſare. Cum aũt aliquis ſe excuſat et non h; cãm rõnabilem: non d; eſſe facilis ad relaxandum eum. Si aũt ĩminente die p̃dicationis appareat ei ꝙ debeat eſſe defect⁹ ſermonis ex cã quacunq;, d; rogare p̃latum vel aliũ ad hoc idoneum ꝙ ſuppleat hunc defectum, vel ipſemet ſuppleat, et ille q defectum hmôi facit ſuo tempore vel ĩ ipſo die ſermonis in capitulo corrigatur. Si ãt aliq Fr̃es adeo ſunt inepti ꝙ non ſperetur ꝙ vnq̃ poſſint hr̃e modum p̃dicandi, non op; ꝙ ſit nimis importunus iſtis ad iniungendum ſermones. Ipſius etiam eſt p̃monë fratres quibus iniunguntur ſermones, vt caueant à ꝓlixitate ſermonum, interdum iuxta eos ſedë, vt cum nimis prolongant ſermones faciat eis ſignum. Cum aũt aliquid rep̃henſibile dixerint i ſermonẽ, d; ipſa die hora competenti charitatiuè oñdë fratri, vt aliàs caueat circa illud. Porrô Sermones ad populum in Villa vel extra d; alij cui Prior iniunxerit imponë, et annexa illi officio exequi, vel ipſemet, vbi propter paucitatem Fratrum hoc ei committitur á prælato.

[Circa Collationem.

¶Item ad ipſum pertinet conuocare Fratres ad collationes in loco apto ad hoc, ſecundum ordinationem

Prioris,

Prioris,et hoc ſemel vel bis in ſeptimana, vel freq̃nti us,vbi vel qñ non ſunt lectiones. Facienda eſt hmõi conuocatio cum ſigno ad hoc determinato, vel poſt Nonam binę refectionis tempore, vel poſt Veſperas tempore ieiunij, vel inter comeſtionem et Completorium in Quadrageſima,vel alia hora in qua Fratres commodius poſſint intereſſe ſecundum volutatem Prioris. In hmõi aũt collationibus ſolet interdum recitari aliqua q̃ſtio determinata ĩ ſcholis ab illo cui fuerit iniunctum,vel recitari aliqua ab aliquo qui eam ꝓuiderit,ex iniunctione ſibi facta,et poſt recitationes Fratres qui volunt opponant recitanti, & ita exercitent ſe opponẽdo & rñdendo,vel ſolet ab eo quæri aliquid de lectionibus vel qõnib⁹ auditis à fratribus,vt videatur de ꝓfectu eorum,vel ſolẽt fieri collationes dᶠ moralibus,vel de certa aliqua mã vt dᶠ Euangelio,vel dᶠ Epiſtola,vel dᶠ ſumma dᶠ vitijs & virtutibus,vel dᶠ caſibus,& ſimilibus, ita ꝙ q̃libet Fr̃ ſciat dᶠ quo titulo debeat recitar̃,vel dᶠ quolibet,ad voluntatem cuiuſlibet, & ab illis qui nõ ſunt adhuc ſufficientes ad maiora,ſaltem aliqua notabilis auctoritas recitari. Solet aũt interdum ordinari qdᶠ vnus chorus dicat vnà vice,& alius alia vice,vel certis fratribus iniungi ꝙ faciant collationem, alij in vna die, alij in alia die,& ſic dᶠ alijs,& dᶠ modis iſtis quis ſeruetur,fiat cum conſilio Prioris qdᶠ melius videbitur. Fr̃es aũt qui non faciunt qdᶠ debuerint,vel in aliquo offendunt,vel falſum dicendo,vel auctãtem aliquam non bono mõ aſſignando,vel confusè,vel ꝓlixè loq̃ndo, vel ibidẽ clamosè cõtẽdẽdo,vel aliâs quoquomõ

confundātur,nec contendatur cum eis,& ī hmōi caueatur ab eorum offenſa. Porrò ſi quis vel Fr̄,vel lector in diſputando ī aliquo rep̄henſibiliter ſe habuerit,d3 eum ſuper hoc ſuo tempore in capitulo ꝓclamare. D3 etiam ſuggerē Priori admonitiones quas faciat in capitulo Fr̄ibus,ad hn̄dum ſe religioſè in diſputatione. Si aūt aliquis notabiliter in diſputatione ſe habeat,& non ſperetur dr eius correctione,d3 ei īponē ſilentium ex̄ ſcholas in aliquo loco charitatiuè, vel ſuggerē Priori ꝙ hoc faciat ī capitulo publicè,vel priuatim,ſi magis viſum fuerit expedire.

¶Circa Lectiones.

¶Item ad ipſum pertinet conferre cum Fr̄ibus quot Lectiones & quę ſint Lectiones legēdæ,& ad illud qdꝫ ei viſum fuerit vtilius inducē Lectorem. D3 ēt ordinare dr libris & biblijs,vel domus,vel Fratrum,ꝗ Fratres,quos libros habeant in ſcholis,& quot,& ꝙ magis idoneis ad proficiendum melius ꝓuideat in hoc, & ꝙ portentur ad ſcholas,& Lectionem reſpiciāt Fratres in eis diligenter & repetant. Vbi verò eſt ſtudium ſolemne vel magna multitudo Fr̄m vel aliorū auditorum d3 procurare ſi pōt,ꝙ habeatur aliquis Fr̄ ꝗ legat ex̄ordinarie tēpore vacationum, & in diebꝰ vacationum quibus non legit lector vel non diſputat.

¶Item ꝙ vbi non eſt Lector ſaltem ſit aliqua lectio leuis,vel de hyſtorijs,vel dr aliqua ſumma, vel ſimilibꝰ, & ſi aliqui ſunt iuuenes habiles ad proficiendum habeant aliquem Lectorem in grām̄aticalibus,vel logicalibus,& ſimilibus,prius ſuper hoc lnīa impetrata.

¶Item d3 ꝓcurare ꝙ fiat repetitio Lectionū ſemper,

vel per eum, uel per alium, uel per alios, uel mō per iſtum, uel modo per alium, uel una Lectio per unum, alia repetatur per alium, ꝓut ab ipſo uel â Priore fuerit ordinatum. Fr̃es uerò qui proficiunt & non ſunt multum prouecti in ſcĩa, & maximè iuniores, ſunt cōpellendi repetitioni huiuſmodi intereſſe.

¶Circa profectum Fratrum in ſtudio.

¶Item ad ipſum pertinet gerere ſolicitudinem circa Fratres omnes & ſingulos qūo ſe habeant circa ſtudium, uel qui frequentant ſcholas, collationes, diſputationes, repetitiones: uel qui non libenter ĩ cellis reſident, uel ſunt uagi, qui ſcribunt, uel qui faciunt ſcribẽ, utrum utilia vcz uel curioſa, & utrum dr̃ utili & legibili lr̃a, uel qui ſtudent in quo ſtudẽt, qui hñt voluntatem ꝓficiendi in ſtudio, & qui non curant, q̱ ſtudẽt ordinatè, & qui confuſè, qui circa utilia, qui circa curioſa, q̱ libenter audiunt uel interrogant qď neſciūt, & q̱ non, & q̱cq̱d circa hoc & ſimilia inuenerit reprę henſibile in aliquo, ſtudeat emendare, modo per admonitiones ſecretas et charitatiuas, modo per accuſationes in capitulo, et modis alijs q̱bus poterit diligenter. Cum aūt fuerint aliq̱ in conuentu de quorum profectu in ſtudio multum ſperet̃ et ſunt bñ morigerati, dꝫ laborare ut detur eis occaſio et adiutorium ad ꝓficiendum in ſtudio, iuuando eos ad hoc ĩ q̱bus p̄t per ſe, et innoteſcendo hoc maioribus, intercedendo ꝓ eis, ut prouideatur eis in libris, ut mittantur ad ſtudia meliora, ut parcatur eis ab alijs occupationibus, ut fiant eis aliquę recreationes (ſi fuerint debiles) ut habeant aliquas licentias ab officio remanendi,

nendi: et ſimilia quæ poſſunt ad promotionem ualere prædictam.

¶De Officio Librarij. Cap. XIII.

¶Circa armarium.

OFficium Librarij eſt hr̃e curam ut pót ꝙ habeatur bonus locus pro Libraria et ſecurus, et bñ aptus cõtra pluuiam et intemperiem, et copiam hñs boni aëris pro libris cuſtodiendis. Armarium aũt in quo libri reponuntur dꝫ eſſe dʳ lignea mã, ut melius cuſtodiantur à putrefactione uel nimia humectatione: et hr̃e multa intermedia et diſtinctiones, ĩ quibus reponuntur libri: et ſcripta diuerſarum facultatum: et diuerſi libri et poſtillę: et hmõi eiuſdem facultatis ſeparatim, et non confuſè: cum ſignationibus debitis factis per ſcripturam, quæ applicanda ẽ unicuiq; ĩterſtitio: ut ſciatur ubi inueniatur qdʳ quæritur. Dꝫ ãt ipſe cuſtodire clauem hmõi armarij: ſeu librarię & aperire & claudere tempore ſuo: et hr̃e cellam ꝓ ſtudio (ſi locus eſt aptus) ĩ ipſa libraria: uel dʳ propè ut citius inueniatur cum q̃ritur pro aliquo negocio ad ſuum offm̃ pertinente.

¶Circa libros.

¶Item ad ipſum pertinet hr̃e chartam in qua ſint ſcripti omnes libri conuentus, & cum augmentantur vel minuuntur, ſcribẽ vel abradẽ in charta illa, ſicut fuerit faciendum. Hmõi ãt chartam dꝫ tradẽ ſucceſſori ſuo cum dimittit offm̃, & accipere á prædeceſſore cum aſſumit offm̃ de nouo, vt ſic ſemper poſſit reddi rõ de libris cum exigitur â ꝓlato, ne per obliuionem eos deperire contingat. Ipſius etiam intereſt hr̃e curam ꝙ per ſe vel per alium ſecundum ordinationem

Prioris

lós ad armarium reportare. ¶Item ad ipſum pertinet prouidere ꝙ in aliquo loco ſilentij & apto ſit aliq̃s pulpitus magnus, vel plures, in quibus ligentur aliqui libri bñ legibiles, quibus frequentius Fr̃es indigent cum habentur, ut eſt biblia gloſata ĩ totum uel in parte, biblia ſine gloſis, ſummæ de caſibus, & gaufredi, & de uitijs & uirtutibus, & dᶠ qõnibus concordantiæ, ĩterpretationes, decreta, decretales, diſtinctiones morales, ſermones uarij d̃ feſtis de Dñicis per totum annum, hyſtoriæ, ſnĩæ, cronica, paſſiones, & legẽdæ ſanctorum, hyſtoria eccleſiaſtica, & ſimilia multa ut cõitas Fr̃m in promptu poſſit illa hr̃e. Armarium uerò ſic d; aptum tenere certo tempore, uel eſſe iuxta eum, uel in ipſo, ut qui uolunt aliquid in trãſitu videˀ in alijs libris qui ſunt in eo, uel aliquem hr̃e ad horam breuem, poſſint copiam eorum de facili hr̃e. Porrô cum aliqui Fr̃es uolunt hr̃e aliquẽ librum uel ſcriptum aliqdᶠ non ad horam, ſed ad portãdum ad ſcholas, & ad tenendum diu in cella, d; ſecundum conſilium Magiſtri ſtudentium aſſignare quib⁹ & quos ipſe iudicauerit expedire, & facere memoriale in ſcripto, qui fratres, quos libros hñt aſſignatos, hoc modo & cũ reddiderint memoriale delere. Fr̃es uerò qui libros deturpauerint uel in eis aliquid propria auctoritate ſcripſerint uel deleuerint, uel ĩ aliquo negligẽter ſeu male tractauerint, aut ĩ aliquo offenderint circa pertinentia ad ſuum offm̃, d; ſuo tempore proclamare & admonitiones facẽ fratribus, circa idem ſuggerere p̃lato tempore opportuno. ¶Item cum aliq libri uel ſcripta petuntur mutuo, d; ſuper hoc memo-

riale fieri, vel pignus interdum accipi, ne contingat libros hmõi deperire. Qui verò mutuo accipiuntur ab alijs, dñt per manum eius accipi, & ipſe d; memoriale ſuper hoc facere, & habere curã quòd bene cuſtodiantur, et ſuo tempore ſine mora reddãtur, et pignus ſi datum fuerit rehabeatur.

¶Circa annexa Studio.

¶Item ipſius intereſt hr̃e in libraria atramentum, pẽnas, pumices, chartam, plumbos. regulas, cultellinos ad ſcindendas pennas, ſepum et candelas ad vigilandum de nocte, et omnia hmõi ad ſcribendum neceſſaria, vel ſtudendum, vel vigilandum, et Fratribus ſine difficultate (cum indiguerint) miniſtrare, pergamenum etiam ſecundum conſilium Magiſtri ſtudentium dare d; illis quibus dixerit, maximè ad ſcribendum ea quæ audierint in lectionibus, vel diſputationibus, vel ſermonibus, et in alijs etiam caſibus, de p̃lati lĩa ſpãli. Expẽſas verò pro pertinẽtib⁹ ad offm̃ ſuum neceſſarias debet accipere à procuratore vel d' quæſtu acquirere, vel aliter prout Prior duxerit ordinandum.

¶De Officio Fratris curam gerentis de ſcriptis. Cap. XIIII.

¶Circa ſcripta.

OFficium Fratris gerentis curam de ſcriptis eſt diligenter & ſolicitè procurare ſcripta omnia tam conuentus q̃ Fratrum ſingulorum, vt ab hmõi ſolicitudine ſint oẽs alij expediti. Vbi verò multa ſunt circa hoc facienda, ita ꝙ cella ſua ei nõ ſufficit, aſſignandus eſt ei locus aliquis idone⁹ alius, ad reſeruandum

vel

vel pergamenum vel pēnas,vel alia hmõi,vel alia opera facienda ad offm̃ ſuum pertinentia. Dʒ aũt apponere curam ꝙ omnia quæ facit ſcribi, plus ſint de legibili litera et durabili, q̃ formata multum vel p̃cioſa,et maximè circa libros cõuentus vel ſcripta Cum aũt facit aliquid ſcribi pro Fratre,dʒ prius ei conſtare ꝙ frater habeat lnĩam,et pecuniam cum lnĩa, q́ ad opus illud ſufficiat. Si aũt vult facere ſcribi aliquod opus curioſum,vel min⁹ vtile,vel vult ſcripturam nimis p̃cioſam vel curioſam fieri,vel nimis ſubtilem,ñ dʒ in illo opere procedere,niſi prius conferat d' hoc cum Magiſtro ſtudentium et p̃lato,et tunc de approbatione p̃lati fiat quod fuerit faciendum. Si aũt aliquis frater intromittit ſe de ſcriptis ſuis nimis,vel in aliquo circa hoc ip̃m uel ſcriptorẽ moleſtat,uel alias offendit dʒ hoc indicare Priori, vel ipſum proclamare vt corrigat̃. Ad ipſum etiam pertinet emere vel vendere libros vel pergamena, quæ fuerint emenda vel vendenda in domo pro fratribus vel conuentu. Porrò pecunia quæ pro hmõi opere fuerit ſibi cõmẽdata, vel in ſumma vel partes, ſic dʒ ſagaciter cuſtodire ne pereat, ſic diſtinctè ne confundatur vna cum alia,ſic expendere prudenter vt poſſit ſemper de omnibus reddere rationem. ¶Circa Scriptores.

¶Item ipſius eſt hr̃e cautelam circa Scriptores, ne eũ decipiant, ne ſint tales qui nimis mẽdaciter ſcribãt, ne ſint tam infames ꝙ ex eorum familiaritate ad fratres naſcatur ſcandalum,ne aliqui malę vitæ euidenter vnq̃ morentur cum fratribus et ſimilia. ¶Item ꝙ ſi aliqui morantur cum fratribus,vel continuè vel d'

die,

die, ꝙ in tali loco ponantur, ꝙ ſecreta fratrum nō ſciant, vel eos, vel facta eorum facilè non videant. Si āt domus d3 eis prouidē in victualibus ſuper hoc quomodo fiat hora debita et per quos, d3 curare. ¶Item cum tractat pecuniam occaſione officij vel ſoluēdo Scriptoribus, vel emendo aliqua et hmōi, ſic occultè et caute d3 hoc facē, ꝙ videntes extranei ī ordine nō ſcandalizentur. Porrò ſi aliquis frater ſcribat aliquid pro domo ex ordinatione Prioris, d3 ei necia q̄rere et miniſtrare. D3 ēt ſuggerere Priori vel Viſitatoribus vel alijs maioribus, vt ordinent ꝙ fiāt aliqua ſcripta pro domo, vel teneant Scriptores et hmōi, ad augmentationem librorum vel ſcriptorum prout viderit facultates domus poſſe portare.

¶De Officio Examinatorum.

Cap. XV.

OFficium Examinatorum eſt reddere cautos Frēs qui aliquē volunt examinari, ꝙ nō p̄ſentēt aliq̄m de quo certum ſit ꝙ non ſit ſufficiēs, ne fiat ei qui talis ē confuſio pro nihilo. Illos ēt dr̄ quib⁹ veraciter cōſtat per certos teſtes vel facti euidētiam, uel famā publicam, ꝙ ſunt bn̄ ſufficiētes, non op3 examinare ſed referre Priori hmōi certitudinē. Cum aūt dr̄ aliquo ꝓpter dubium fuerit examinatio faciēda, nō expedit ꝙ fiat cū aliqua ſolēnitate vel acerbè, ſed ita vrbanè ꝙ ipſe qui examinatur, ꝙ ſit examinatus plenarie nō aduertat, quod fiet qn̄ diuiſim, vel ēt ſimul examinatores eundo per hortum vel alibi loquūtur latinæ cum eo, modo dr̄ rumoribus mundi, modo de rebus impertinentibus ad ſcīas, modo dr̄ ſcīa aliqua ī-

q̄rēdo,

quirēdo,in qua ſtuduit,et quantum,et vbi,et ſub qb⁹ Magiſtris,et ſic ītrando quaſi inſenſibiliter ad inqrēdum aliquid de ſcīa in qua ſtuduit, et modo transferēdo ſe ad alios rumores, modo reuertēdo ad ꝓpoſitum. Magiſ aūt attēdendum ē ad ingeniū ad facundiam,ad aptitudinē ad addiſcēdū,et ad bonā diſpoſitionē nālē,q̄ ad hoc ꝙ multa audierit et diu. Poſſunt ēt examinare illos qui ſciunt ſcribē, imponēdo eis ꝙ faciāt aliquā lrām dᶠ aliqua mā,quā dent eis quaſi ad uidēdum qūo ſciunt ſcribē,et tunc pn̄t ex modo dictandi aliquid perpendē dᶠ ſufficiētia ſua. Pn̄t ēt inquirē ſi ſciunt cantare et legē,ut ſi ī hmōi ſunt excellētes poſſint facilius cum eis in alia inſufficiētia diſpēſari. Pōt aūt ſufficiēs quo ad ſcīam reputari quicunq; talis ē ꝙ ex bono ingenio et alijs bonis nālib⁹, et ex ſcīa iam acquiſita uel ex alijs quæ apparēt in eo pōt extimari ꝙ poſſit theologiam addiſcē,et apdᶠ fratres ꝓficē,ad hoc ut poſſit tm̄ intelligere de ſcripturis,ꝙ poſſit fieri p̄dicator,uel confeſſor ſecurus. Verūtn̄ ſecundum ſtatum et īdigētiam ꝓuinciarum,vel conuētuum,et abundantiam uel penuriam literatorum in natione,facilius ſunt aliqui recipiēdi ī uno loco q̄ in alio,et poſſunt ſecundum modum patrię alicubi aliqui ſufficiētes iudicari, qui alibi īnſufficiētes reputantur. Porrò inquiſitio de moribus ſic caute ē faciēda uel à ſocijs uel à notis, ꝙ ipſi non aduertant ꝓpter quid fiat. Hmōi aūt inquiſitio fieri dꝫ maximè circa uitia quæ ſunt quaſi nālia et īſeparabilia, ut innata iracundia, ębrietas uel à debilitate naturę ꝓueniēs,uel à uitioſa conſuetudine,diſpoſitio ad furioſitatē,

ſitatẽ,uel malitiam,uel percuſſionis,uel hmõi perpetrandis, et dͤ receptione talium et ſimilium dͤ quorum correctione uix ſpes hr̃,ſummoperè ẽ cauendũ. Si uerò poſt examinationem dͤ ſcĩa et morib⁹ hmõi uideatur Examinatoribus ꝙ indubitanter recipi debeat examinatus ſic â conuentu,pñt añquàm plus ꝓcedatur inquirere leuiter dͤ illis impedimentis recipiendorum,quæ in conſtõnibus ſunt exp̃ſſa, ne fortè in uanum ulterius procedatur,ſi talè aliquod habeat propter quod nullo modo ſit recipiendus. De oĩb⁹ aũt quæ inuenerint dñt Priori et conuentui relationem facere fideliter,nec zelo receptionis,et repulſionis in partem aliquam declinare.

¶De Officio Circatoris.
Cap. XVI.

OFficium Circatoris dꝫ imponi tali Fratri q̃ ſit zelator religionis,et maturus et induſtri⁹ad cognoſcẽdum ea quæ ſunt religionis uel contra,non p̃ceps ĩ zelo ſuo. Hmõi ergo offm̃ eſt circuir̃ per totam domum,et per omnes officinas,et in Eccleſia exteriori, et ubi Fr̃es ſolent confeſſiones audir̃,uel loq̃,uel morari cum exterioribus,et per omnia alia loca ĩfra ambitum clauſurę exterioris ſemel uel pluries ĩ die, p̃cipuè cum uiderit expedire,et ſp̃ãlr̃ poſt prãdium tempore dormitionis,et notare ſi alicubi ĩueñerit in quocũq; loco aliquid fieri ab aliquo fratre, ſiue maiore, ſiue minore,quod ſit contra religionem, uel debitã honeſtatem. Precipue aũt dꝫ circuire poſt ultimũ ſignum,uel cum lumine cum profunda nox fuerit, uel ſine lumine cum adhuc dies ſit per hoſpitium,

& infirmitorium ad videndum ſi ſunt adhuc in locutionibus vel alijs aliquibus diſſolutiõnib⁹ fratres aliqui & per oſtia ſingula claudenda, ad videndum vtrũ ſint bñ clauſa, & tempore Matutinarum interdũ per dormitorium & cellas, ad videndum ſi aliqui remanſerint in locis iſtis. Ipſius ẽt intereſt ꝓuidẽ ne aliqđ oſtium faciat inquietudinem tempore ventoſo, & ponere repagula in oſtijs & feneſtris, cum fuerint reponenda. Cum aũt pluuia ſuperinundat, dꝫ citò ſuccurrẽ in locis in quibus maximè nocẽ põt, & ꝑcipuè circa libros. Si aliqui remanſerunt in lectis, vel ſi dicunt Matutinas qui remanent đ licẽtia loco & tempore debito, vel ſiqui hñt lĩam cã ſtudij, vacant ſtudio tunc, vel reuertuntur ad lectos. Verum non eſt eius ſingula circuendo corrigẽ, ſed notare, & memorię commendare, & proclamare proclamandos in capitulo, & referre grauiores diſſolutiones, & magis ĩuſitata ꝑlatis vt maius apponant conſilium, & tempore viſitationis prouinciali vel alij viſitatori ſtatũ domus quo ad religionis obſeruantiam plenius indicare. Põt tñ aliquod leue verbum dicẽ interdum vel ſignũ aliquod facẽ in tranſitu ad diſſolutiones aliquas compeſcendas, & ꝑcipuè poſt vltimum ſignum vel tẽpore dormitionis diurnè. Põt facẽ ſigna ad ĩponendũ ſilentiũ loqntib⁹ ex̃ horã, ẽt ſi ꝑlatũ cõuentũq; ĩter eſſe cõtingat. Põt ẽt ĩterdũ cũ Fres aliquos videt deeſſe đ choro vel lectiõnib⁹, vel collationib⁹ & hmõi qb⁹ dñt cõiter ĩter eẽ, exire & explorare vbi sũt & notare cãm ſi hñt aliq̃ remanẽdi. Ad ipsũ ẽt pertinet diligenter notar̃ ſi clauſura dom⁹ ſit bona, ſi bona oſtia, ſi bo-

nę claues vbiq;,& ſi quid in his ęmendandum fuerit per hoc inſtare apud prælatos frequenter. De claudendis verò oſtijs aliquibus vel clauibus oſtiorum aliquibus cuſtodiendis & accipiendis & reddendis, facere d3 prout Prior ordinauerit: Porrò ſi conuent⁹ adeo magnus fuerit ꝙ vnus circator nō ſufficiat, dn̄t aſſignari duo vel plures, & ita īter ſe diuidē offin̄ per loca & tempora, ꝙ nihil ex mutua confidentia negligatur. Si aūt circatorem recedē contigerit ad breue tp̄s, d3 alicui vices ſuas committere. Si ad longū tp̄s, d3 ad memoriam reducē prælato ꝙ alicui vices ſuas imponat vſq; ad ſuum regreſſum. ¶Item Prior & Supprior poſſunt & dn̄t interdum huiuſmodi officium exercere non obſtante quòd ſit alius circator, cum eis videbitur expedire.

¶De Officio Cuſtodis dormitorij. Cap. XVII.

CVſtodia dormitorij ſolet iniungi fratribus per ſeptimanas in tabula, vel alicui conuerſo, ſeu clerico qui ad alia minus vtilis inuenitur pōt iniungi ſim plr̄. Hmōi aūt offin̄ eſt claudere & aperire dormitorium ſuis temporibus. Cū aūt poſt vltimū ſignū vel ſecūdam męnſam tempore dormitionis fuerit claudendum, d3 facē cuſtos aliqd̄ ſignum modicū cū clauibus parum an̄quàm claudat, vt ſiqui adhuc ex̄ ſunt intrare feſtinēt. Verum ſi fuerint hoſpites fratres, d3 inueſtigare vtrum fuerint expediti, & ſi ſic, ꝑpter eos n̄ op3 amplius expectare. Si aūt n̄ fuerint expediti, & intrare debeant dormitorium, pōt aliquantulum expectare, & ſignum eis facē ꝙ feſtinēt. Ad eum etiam

pertinet

pertinet claudē & aperire feneſtras communes dormitorij,& cellarum,& camerarum, ēt ꝓprias ſingularum cellarum in abſentia fratrum cum fuerint aperiendæ,cā aëris vel pluuię,vel caloris, vel frigoris, vel venti,uel alicuius inquietudinis & hmōi. Ipſius etiā intereſt prouidere ne aliquod oſtium faciat inquietudinem tempore ventoſo, & ponē repagula ī oſtijs & feneſtris cum fuerint reponenda. Cum āt pluuia ſuperīundat,dꝫ citò ſuccurrē in locis in quibus maximè nocere pōt,& ꝑcipuè circa libros. Defectus aūt circa oſtia & feneſtras & claues & repagula & coopturam dormitorij,cellarum,camerarum,& domorū aliarum,& viarum ſique ſunt his annexæ,dꝫ ſignificare Priori & inſtare vt emendentur. ¶Item ad ipſum pertinet prouidē d' oleo ī lampadibus dormitorij & camerarum,& vijs inter hæc,& accēdere & extinguere hmōi lumina tempore ſuo. Si aūt in aliquo caſu contingat omnia extingui,ipſi⁹ ē ad Eccleſiam recurrē vel coqnam pro igne hn̄do. ¶Item ipſius eſt ſi aliq̄ue īmunditiæ inueniantur in cameris quæ ſunt abſtergendæ,uel dormitorium ſit ſcopandum, uel cellæ,hoc per ſe facere ſi pōt commodè, uel cū alijs adiutoribus ſibi datis. ¶Item dꝫ hr̄e curam ꝙ ſic ſemꝑ ſit aptatum dormitorium, ꝙ ſiquos intrare contigerit,nihil ibi uideant quod eorum offendat aſpectum, & ideo cum fratres non cooperiūt lectos ſuos honeſtè, uel caligas ſeu ueſtes alias non reponunt in loco debito,uel urinalia ſeu vaſa alia ad eorum vſus vn̄ oritur corruptio de die in dormitorio dimittunt, uel bottas uel contilias dimittunt in propatulo an̄ lectos

& ſimilia, d3 eorum negligẽtias in hoc ſupplere, faciendo circa hoc quod fieri d3, & ipſos ſuper hmõi negligentijs in capitulo proclamare. ¶Item ſi fuerint plura oſtia in dormitorio, d3 hr̃e locum ad ſedẽdum uel ſtudẽdum propè illud, per quod communius ẽ ingreſſus ſęcularium de die, & alia ſi fuerint claudẽda claudere. Iuxta introitum uerò illi⁹ oſtij d3 eẽ campanula parua, in qua faciant illi q̃ ĩtroducunt ex̃neos uel ipſe ſi p̃ſciuerit ĩgreſſum iſtorum ſignũ, ſi illi fratres omiſerunt facere ſignum, ut fratres q̃ ſunt ĩ dormitorio uel ĩ cellis hoc audito, caueant ne apud eos aliq̃d uideant quod eorum offendat aſpectũ, & ĩ quo male ędificentur. Ipſe etiam d3 eſſe ſolicitus ne per illos q̃ ſic ĩtrant, uel ẽt occaſione aliquorum operum libros aliquos uel res alias deperire contingat. ¶Itẽ d3 ꝓuidere q̃d ĩ publico ſeu ĩ loco ĩ quo fratres remanẽtes â choro ĩ Matutinis uel alijs horis ſolẽt dicere offm̃ ĩ domitorio, ſeu ĩ cellis, ſemper ĩueniantur lĩbri parati ad dicendum offm̃ & lumen de nocte, & abſconſa, & alia hmõi neceſſaria ad offm̃ dicendum. D3 ĩterdum ẽt illos q̃ ex̃ordinariè ueniunt illuc ad offm̃ dicendum iuuare, cum ĩdigẽt adiutorio p̃cipuè ſi fuerint ĩfirmi uel iuſto ĩpedimẽto detenti, ut non uenirent cum alijs hora ſua. ¶Item cã ſeruandi dormitorium ſecurum uel ſaluum põt remanere à Matutinis uel alijs horis, uel à prima menſa, cum neceſſe fuerit, & Prior duxerit ordinandum. Si verò nõ hoc fuerit uiſum Priori, nihilominus cum uadit ad horas uel ad menſam d3 hr̃e curam quòd claudãtur quæ claudenda fuerint, uel ponatur ad cuſtodiam alius loco ſui.

¶Itẽ

¶Item pertinet ad eum cum ſunt aliq̄ lecti q̄bus nulli iacent ſic eos aptare, ꝙ non appareant incōpoſiti vel indecentes. Cum ſuperſunt aliquæ paleæ, ſic eas remouere, ꝙ non ſint occaſio ignis. Cum excreſcunt telę aranearum in aliquibus locis, & hmōi indecētię, eas remouere freq̄nter, & ipſum dormitorium in oībus mundum & honeſtum ſeruare. Notare quoque q̄ aliqua reprehenſibilia hn̄t, vel faciunt circa lectos, & cellas ſuas, & ipſos in capitulo proclamare. Fribꝰ verò qui circa ſe ſunt negligentes, aut ī coopertorijs aut in cuſſinis, aut in lecti commoditate aliqua & ſimilibus, compati debet & procurare quòd eis meliꝰ prouideatur.

¶De Officio Portarij. Cap. XVIII.

¶Circa ſtatum Portarij.

CVſtodia portę dꝫ iniungi tali fratri conuerſo uel clerico ſi pōt hr̄i q̄ ſit ętate prouectus, religioſus, aſpectu g̃roſus & in actibus, ſecurus contra omne uitium, diſcretus in ſenſu, prudens in rn̄ſis, dulcis in affectu, qui nullum multiplicibus īterrogationibus fatiget, nullū dura rn̄ſione, aut iniurioſa uel ruſtica collocutione commoueat, qui ſcandalizatos ſciat placare, & omnes cum eo moram aliquam contrahentes, vel eidem ſe applicantes, verbis & factis ędificare ſufficiat. Hic dꝫ hr̄e locum aliquem aptum iuxta portam intrinſecus, in quo cum non habeat aliam operationem operetur aliquid, ſi eſt cōuerſus, vel legat vel ſcribat, vel aliud honeſtum faciat, ſi eſt clericus. Non aūt dꝫ eſſe vagus, ſed ibi continuè reſidere, niſi fortè ex cā rōnali alibi interdum declinet, & alium vel ſo-

cium ſi h3 loco ſui ponat. Cum aũt alibi eum declĩ nare op3 & nullus ibidem remanet, ſic d3 oſtium firmare, ꝙ nullus aň ſuum introitum poſſit intrare. In hoc quoque loco cum ſocium non habuerit poterit tempore dormitionis diurnæ remanere, ꝓpter aduenientes, vel vigilare, vel paululum dormitare, & ĩ nocte á Matutinis remanere, niſi per Priorem aliter fuerit ordinatum, vcz vt de die dormiat & aliquis ſit ĩ loco illa hora pro eo, & hoc idem ſeruetur de remanendo á prima mẽſa & collatione, hoc addito ꝙ cum comedit in ſecunda menſa, ordinetur qui tunc portam cuſtodiat loco ſui· Si aũt ſocium habuerit fratrẽ tũc per ſeptimanas pñt diuidẽ quis de die lèctũ intret, & in prima menſa comedat, & interſint collationi communi. Si verò fuerit ſęcularis ſocius, tunc ſecũdum ordinationem Prioris fiat de dormiẽdo de die, & comedendo in prima menſa, & de conueniendo ad collationem communem, ita ꝙ ſocius ſemper portã cuſtodiat ſi tũc ipſe fuerit abſens. Porrò ab horis diurnis & miſſa ſemper remanere põt ſi fuerit conuerſus, & de loco portę Miſſam audire, uel in mane aliquam priuatam anteq̃ in ſuo offõ eum oporteat occupari. Si aũt fuerit clericus eodẽ modo ab horis põt remanere, niſi ꝓpter paucitatem fratrum eſt eius pñtia interdum neceſſaria, & ꝙ ſemper Miſſam audiat cõuentualem vel priuatam, ita tñ ꝙ in his caſibus aliquis ſit in porta loco ſui. Si fuerint duo fratres ad portam, tunc ſi ſunt ambo clerici vel vnus, ſemper cleric⁹ vn⁹ ſit in officio, ſi põt alius competenter ſupplere q̃ tũc circa portę cuſtodiam ſunt agenda.

¶Circa

¶Circa multa officia eius.

¶Item ad eum pertinet hr̄e curam de portis per quas eſt ingreſſus ad curiam exteriorē,& ad clauſtrū claudendis,& aperiēdis ſuo tempore,& claues vel ſeruare,vel tradere illi ſeruandas de quo Prior ordinauerit. Si aliqui de nocte pulſauerint ad intrandnm vel exire voluerint,dꝫ inueſtigare cās & cum difficultate & non ſine lnīa ſpāli tunc alicui aperire. ¶Item cum aliqui pauperes petunt eleemoſynam aliquam dꝫ eis pie rn̄dere,& ſi vident eos dignos miſeratione ꝓcurare eis quod poterit bono modo. Similr̄ cum aliq clerici vel religioſi, vel peregrini tranſeuntes petunt hoſpitium vel comeſtionem,dꝫ vel vrbanè oſ̄dendo paupertatem domus vel conſuetudinem contrariam vel procurare quod petunt erga illos ad quos pertinet,ſi fuerint perſonæ digne,vel de ſcandalo ſi non fiat timeatur. Cum autem aliquæ perſonæ recipiūtur ad comedendum ad portam intus vel extra,dꝫ gerere curam de miniſtrando eis charitatiuè & mūdè qđ fuerit miniſtrandum, & curialr̄ lnīare cum fuerint expediti. ¶Item ipſius eſt cum omnibus q cum eo reſident vel moram contrahunt aliquid loqui de deo, & cauere ne aliquis ſcandalizatus recedat ab eo. ¶Item cum videt aliquos per domum diſcurrentes ad loca vel officinas ad quas ire nō dn̄t,dꝫ eos pacificè & curialiter ad loca alia reuocare. Eos verò qui qn̄q; intrant ſine lnīa,& ſunt tales perſonæ quæ non conſueuerint lnīari ad intrandum,dꝫ ſilr̄ pacificè & manſuetè educere & inducere ad egreſſum. Cum pulſat ad portam citò dꝫ adeſſe, & per feneſtram paruā aliquā

quæ ſemper d3 eſſe in oſtio, antequàm oſtium aperiat reſpicē perſonam pulſantis, & ſi fuerint tales quas non op3 introduci vt mulieres ribaldi & viles perſonæ d3 eis ſatisfacere ſicut poterit in his quæ petūt ſine introductione. Cum autem introducēdi fuerint, ſi ſunt perſonæ excellentes ducat eos ad capitulum, & aduocet illos fratres ibi qui fuerint aduocandi. Si fuerint perſonæ mediocres, remaneant propè portā, & ibi aduocentur ad eos qui fuerint aduocandi. Si verò Prælati vel religioſi, primò ducantur ad Eccleſiam ad orandum quàm ad capitulum. Si verò fuerint fratres extranei, ducantur ad Eccleſiam, & quæratur qui det eis bn̄dictionem, & ſignificetur ſtatim hoſpitū receptori. Si verò perſona fuerit excellens, vt Ep̄s, vel Abbas, vel vir nobilis, magnus amicus fratrum vel ſimilis dum venerit ad domum fratrum, d3 hoc īdicare Prælato, etiam ſi non petatur ab eis. ¶Item in recipiendo aduenientes d3 hr̄e modos diuerſos ſecundū dr̄iam perſonarum, oēs quidem in primò occurſu d3 affabilr̄ recipere & iocūdè, ſi verò fuerint religioſi cū humili inclinatione & reuerentia. Si Ep̄i vel Abbates excellentes, cū maiori humiliatione, vel oſculando manus, vel flectēdo genua, & his ſimilia ſecundū morem patriæ. Si fratres minores vel noſtri extranei, vel magni familiares, cū ſummo gaudio & charitate magna. Si fuerint Principes, vel ſublimes in ſtatu ſæculari, cū magno honore tam per ſe quàm per alios fratres ad hoc idem per ipſum inuitatos. D3 etiam hr̄e magnam ſolicitudinem de cognoſcendis familiarib⁹ fratrum, vt cum venerint, nullus defect⁹ fiat circa eo-

rum

rum receptionem, & dꝫ fratribus qui nõ cognoſcũt eos eorum notitiam dare, & Prælatos incitare ad oñdendum eis omnem familiaritatem & humanitatem in hoſpitio & in alijs quibuſcunq;. Porrò cum muli erculis quæ freq̃ntãt domum pauca & magis dura q̃ mollia verba dꝫ hr̃e, & maximè cum mulieribus modice authoritatis, quæ ſolẽt quærere nimis fratres & detinere, quas dꝫ interdum repellere verbis aſperis, & de nimia mora q̃ in domo faciũt ĩcrepare. ¶Itẽ inuocando fratres ad portam, dꝫ ſeruare modum qui â Prælato fuerit ordinatus. Ordinant autem Prælati qñq; ex cã, ꝙ aliqui fratres nunq̃ vadant ad portã, aut nunquàm ad mulieres, aut nunq̃ ad talem vel talem perſonam, aut nunquàm niſi prius dicat̃ eis talis aut talis vocatur à tali, qñq; autem dant lnĩam aliq̃bus vt confeſſoribus, vel alijs qui poſſint ire qñcunq; vocantur, de alijs volunt vt non vadãt ſine lnĩa ſpãli, primo quæſita à portario non á fratre, vel econtrario ab ipſo, non á portario. In his ergo & ſimilibus, obſeruare dꝫ domus conſuetudinem & ordinationem Prioris. ¶Item ipſius intereſt notare fratres qui in aliquo excedunt circa portam, aut nimis loquendo mulieribꝰ, frequenter & leuiter veniendo & morando ĩ porta, aut qui duros ſe exhibent ad veniendum ad cõfeſſionem & ſimilia, & referre Prælatis, vel proclamare ĩterdum, vel facere proclamari eoſdem. Siquis etiam ſit defectus in ſeris, in portis, in clauibus, & repagulis ꝑtinentibus ad ſuum offm̃, dꝫ hoc, indicare Priori & ĩſtare ꝙ emendetur. Porrò ſi duo vel plures fuerint portarij debent onera & officia ita inter ſe diuidere,

ꝙ in

ꝙ in ſpe alterius alter defectum non faciat, ſed fiant omnia plenè & ordinatè.

¶De Officio Depoſitariorum. Cap. XIX.

CVſtodia Depoſitorum ſolet imponi duob' vel tribus Fratribus, diſcretis & ſecuris, quorum quilibet dꝫ habere clauem vnam de loco depoſiti, nec alij committere, ſed apud ſe diligenter cuſtodire. Iſti autem dñt hr̃e curam ꝙ locus depoſitorum ſit ita firmus & ſecurus in omnem euentum, ꝙ nec ab interioribus nec ab exterioribus poſſit aliquatenus temeraria manus ad depoſitum aliquod vnq̃ extendi. Porrò in recipiendo depoſita cauere dñt ne vnquàm recipiant aliquod depoſitum ſine lr̃a ſpāli vel gn̄ali, nec depoſita recipiant quæ ſecundum conſtõnes recipi nõ dñt, niſi forte ex diſpenſatione Prælati expreſſè facta ſuper hoc interdum ex cā. ¶Item circa deponentem ſi ſit ignota perſona, & poſſit haberi ſuſpitio probabiliter, ne forte aliquid fraudis ſit in eo, procedendum eſt cautè, vt ante receptionem depoſiti inquiratur, ſicut fieri poterit de perſona, & ꝙ videatur quid deponere velit, ſi forte timeretur, ne plumbum pro argento in ſacco vel ſcrinio ſignato vel ſimilia vellet depo nere. ¶Item ſecurius eſt ꝙ ſemper illud quod recipitur recipiat ſignatum, vel clauſum q̃ aliter, quia in rebus quæ ſunt in pondere numero & mẽſura, ſi aliter reciperentur, videretur ſecundũ iura ꝙ periculũ trãſiret apud depoſitarium, & non apud deponentem remaneret, & ideo ſi periret, poſſet agi contra depoſitarium ſicut de commodato. ¶Item dꝫ in aliquo memoriali

moriali ſubſcribi cuius ſit depoſitum,& quid īde deponens ordinauerit de reddendo ſibi vel alij, vel q̄d inde ſit faciendum,ſi contingeret non repeti, vel deponentem mori. ¶Item ſolet īterdum per chyrographum cuius vna pars ſit apud deponentem,alia apud depoſitarium ordinari de depoſito,ſecūdum voluntatem deponentis,de modo reddendi, licet iſtud ſecundum iura non reputetur multum efficax ad aliq̄d ꝓbandū. ¶Item cauendū ē depoſitarijs ne vnq̄ aliq̄d accipiant de depoſito,nec etiam pro mutuo, ſine voluntate deponētis, nec depoſitarius tenetur ſuꝑ hoc in contrarium obedire Prælato. ¶Item depoſitū ſemper reddi d3 ſecūdum formam traditam á deponente,niſi in caſibus quatuor exceptis à iure. Primus ē cum quis gladium deponit & furens repetit. Secundus cum deponens fuerit deportatus,nam bona eiꝰ, tunc in publicum deferūntur. Tertius eſt cū fur deponit & repetit, ſed repetitio Dñi cum fure cōcurrit. Quartus cum fur rem furtiuam deponit apud illum á quo ſurripuit. Et ſciendum quia ſi res deponit̄ pręſentè Prælato & capitulo,tenetur Eccleſia illa de depoſito,aliter non,niſi ſolus ille vel illi apud quos deponitur,vt Sacriſta,Theſaurarius,& hm̄oi, cum autē reddit̄ depoſitum ſemper ſub bono teſtimonio reddi debet,propter calumnias euitandas,quę naſci poſſent ſi aliter fieret.

¶De Officio Procuratoris .Cap. XX.

PRocurator licet verſet̄ circa temporalia, tñ quātę virtutis debeat eſſe d3 conſiderari ex verbis beati Bñdići,de ſtatu cellerarij(q apud nos Procurator

vocatur) ſic loquentis. Cellerari⁹ monaſterij eligatᷓ de congregatione ſapiens, maturus moribus, ſobri⁹, non multum edax, non elatus, non turbulentus, non iniurioſus, non tardus, non prodigus, ſed timens Deum, qui in congregatione ſicut pater curam gerat de omnibus, ſine iuſſione patris nihil faciat, quæ iubentᷓ cuſtodiat, fratres non contriſtet. Siquis Fr̄ ab eo forte rōnabiliter aliqua poſtulat non ſpernendo eū contriſtet, ſed cum humilitate male petenti deneget, animam ſuam cuſtodiat, memor ſemper illius Apoſtolici ꝑcepti qui bñ miniſtrat, gradum bonum ſibi acquirit. Infirmorum, infantum, hoſpitum, pauperumque cum omni ſolicitudine curam gerat, ſciēs ſine dubio ꝙ ꝓ his omnibus in die iudicij rōnem redditurus ē. Omnia vaſa monaſterij cunctamque ſubſtantiam ac ſi altaris vaſa ſacrata conſpiciat, nihil ducat negligendum, nec auaritiæ ſtudeat, nec ꝓdigus ſit, aut extirpator ſubſtantiæ monaſterij, ſed omnia menſuratè faciat ſecundum iuſſionem Abbatis ſui. Humilitatē aūt ſuper omnia habeat, & cum ex ſb̄a non eſt quod tribuatur, ſermo bonus rñſionis porrigatur, vt ſcriptū ē Sermo bonus ſuper datum optimum. Omnia quæ ei iniunxerit Abbas, ipſa habeat ſub cura ſua, á quib⁹ eū ꝓhibuerit non præſumat. Fr̄ibus conſtitutam annonam ſine aliquo typho vel mora offerat, vt non ſcandalizentur, memor eloquij diuini, quid mereatur qui ſcandalizauerit vnū de puſillis iſtis, expedit ei vt ſuſdendatur mola aſinaria in collo eius & demergatur in ꝓfundum maris. Si cōgregatio fuerit magna dentᷓ ei ſolatia, â quibus adiutus & ipſe æquo animo adim

pleat

pleat offm̃ ſuum. Horis competentibus dentur quę danda ſunt,& petantur quæ petenda ſunt,vt nemo ꝑ turbetur,neq; contriſtetur in domo Domini.

¶Circa actus multiplices.

¶Ad huius offm̃ pertinet recipere omnia quæ dantur domui,vel procurantur,vel obueniunt quoquomodo,niſi qñ forte Prior, in aliquo aliter interdum duxerit ordinandum. ¶Item facere & ſoluere oẽs expẽſas quæ fiunt in domo, niſi forte circa Sacriſtiam vel opera,vel alia hmõi cũ Prior aliter ordinauerit. ¶Itẽ recitare fideliter bñficia omnia in capitulo. ¶Itẽ cõputare de omnibus coram Priore & Suppriore,& fratribus conſiliarijs,quotiens ipſis viſum fuærit, & dʒ hr̃e ꝓprium ſcriptum,in quo recepta & expenſa ſolicitè ſcribat quotidie,ne per obliuionẽ aliquid omittatur;in quo etiam ſtatum domus quo ad ea quæ debentur eidem diligenter ſcribàt. ¶Item ipſius intereſt emere omnia quæ emenda ſunt tempore ſuo,vt ligna oleum,corium & ſimilia quæ ſolent emi. Simil̃r vendere ſiqua vendenda fuerint de his quæ ſub manu eius ſunt,vt bladum interdum vel vinũm ſuperfluum & hmõi,quod cum magna cautela & diſcretione & occultè per familiares eſt faciendum. ¶Item cum inſtat tempus ad ꝓcurandum in aliquo, vel quęrere, dʒ ſuggerere Prælatis tempeſtiuè, ꝙ ordinent de Fratribus ad hoc mittendis. Cum autem aliqua quęſita fuerint,& fratres non faciunt apportari, dʒ hr̃e curã qualiter apportẽtur,& apportata qualiter ĩ locis debitis reponantur,& diligenter conſeruentur. ¶Itẽ dʒ hr̃e ſolicitudinem gñalem, ne àliquæ res ex mala cu-

ſtodia

ſtodia depereant vel male tractentur, ne fiát ſuperflui tates in hoſpitio vel ĩ infirmitorio vel alibi: & ea quæ remanent diligenter recolligantur, ꝙ officiales particulares, vt ſeruitor hoſpitum, ſeruitor ĩfirmorum, coquinarius, refectorarius, & ſimiles officia ſua diligenter faciant, & ad hęc videnda interdum diſcurrere dʒ per officinas, & ſupplere defectus eorum, & ſuper huiuſmodi facere ꝓclamationes in capitulo. ¶Item ipſius eſt habere ſpãlem curam quotidie de conuentu, & hoſpitibus ſi fuerint ꝓcurandi, & de pitãtijs ſecundum poſſibilitatem domus, & Prioris ordinationem faciẽdis. Et ſuper omnia cauere dʒ ne res corruptę vel putridę quæ ſunt in periculum ſanitatis fratribus vnq̃ dentur. Cum autem panis fit ĩ villa de bonis fratrum, vel paſtilla, vel alia hmõi, dʒ ꝓuidere ꝙ ſic cautè fiant ꝙ ex his ſcandalum non ſequatur. Circa horam verò prandij dʒ ſemper vſitare coquinã, & ſi res non ſunt paratę facere differri pulſationem cimbali. Et cum viderit expedire vel cã hoſpitum vel conuentus vt iuuet in coqnã vt melius fiant omnia, põt à prima menſa remanere. Ad ipſum autem pertinet tempore minutionis gñalis vel particularis, tempore raſurę, tẽpore lotionis pedum vel capitum conuentus, tempore ignis faciendi ꝓptẽr frigus ꝓ conuentu, cogitare & ꝓuidere đ neceſſarijs ad hoc, & ꝓ miniſtris ad hoc neceſſarijs requirere Prælatũ vt eos aſſignet, vel in tabula ꝓnuncientur. ¶Item Fratribꝰ extraneis cum indigent aliqua pecunia aut rõne nauli ſoluẽdi, aut hmõi neceſſitate libalr̃ dare, & cum recedunt ſimilia deuotè offerre. ¶Itẽm dʒ habere curam de cognoſcẽdis

gnoſcēdis amicis fratrum & familiaribus, & cum ad domum veniūt eos honorificè & deuotè recipere & tractare. Licet aūt ſine lnīa gn̄ali vel ſpāli nihil dare debeat, tñ d3 conſiderare q̄bus expediat aliquādo aliqua ſeruitia fieri, vel d' fructibus horti, vel d' mittendo aliqua pitantia, vel faciēdo aliquam remunerationē pro ſeruitijs exhibitis, vel ī domo à gartionib', vel extra ab aliq̄bus paupibus, l3 gratis & ſimilia, & ſuggerē Priori, quod bonum videbitur ī hac parte, & cū lnīa eius facē quod fuerit faciēdum. Circa gartiones d3 habere diligētiam, vt videat q̄ valēt q̄ īutiles q̄ fideles, q̄ neceſſarij, q̄ ſupflui, q̄ religioſi, q̄ irreligioſi, q̄ ſuſpecti, q̄ ſecuri ſunt, & quod ei videbitur bonum d' abijciēdis d' retinēdis, d' recipiēdis d' nouo, ſuggerē Priori, & cum conſilio & lnīa ſua facē quod fuerit faciēdū. Si āt fuerit ei iniuncta cura d' correctione eorum, d3 exeq̄ ſolicitè quod ſcriptum ē ſupra ī capitulo d' offō correctoris familię. ¶Item ad ipſum ptinet iuxta poſſe ſuum procurare p ſe, & p alios vtilitatem domus ī teſtamētis & alijs modis q̄bus poterit, iuxta modum qui fuerit conſuetus in domo.

¶De Officio Conſiliariorum.

Cap. XXI.

QVædam modica freq̄nter oriuntur ī religione q̄ Prælatus pōt ſine conſenſu aliorum expedire. Quædam verò ſunt adeo magna, q̄ nullo modo dñt ſine conſilio conuentus expediri, quædam verò media ad quę expediēda ſolēt aſſignari Fratres aliq̄ à cōuentu, d' quorum conſilio quæ hmōi ſunt expediant̄, ne vel conuentus ī hmōi nimis fatigetur, vel Prælat9

pro ſuo libitu faciens iſta, minus ſapienter procedat. Debent ergo ad hoc aſſignari ſi poſſibile ſit Fratres, qui bonæ ſint diſcretionis, exercitati ĩ agendis, amatores boni, in ſenſu ſuo non nimis abundantes, authoritatis competentis, & qui Dei ſpm̃ hr̃e cre dantur. Porrò ad horum offm̃ pertinet audire cum Priore, Suppriore, & Procuratore computationem, & ſcire ſtatum domus in his quæ hñr, quæ debentur, & quæ d3 domus. ¶Item dare conſilium circa ædificia circa officiales creandos, vel abſoluendos, & mutandos, circa Fratres ad ordines, vel prædicationes, vel audientiam confeſſionum ꝓmouendos, circa miſſionem Fratrnm & combinationem vel cã ꝑdicationis vel quæſtus, circa familiam recipiendam, vel abijciendam vel ſuſtinendam, circa prouiſiones ĩ neceſſarijs emendis vel procurandis, circa diſtributionem librorum Fratrum defunctorum & ſimilia, ĩ quibus neceſſariò non requiritur de iure conſenſus conuentus. Porrò in apponendo ſigillum conuentus in aliqua litera vel charta, in alienatione vel emptione rerum ĩmobilium & mobilium in magna ſumma, ĩ receptione Fratrum, & ſimilium, in quibus requiritur de iure conſenſus capituli, cauere debent ne dent conſilium ſine licentia, & cum ſcientia conuentus, niſi forte ſuper his commiſſionem habeant á conuẽtu, ſed referre debent talia ad conuentum.

¶De Officio Eleemoſynarij. Cap. XXII.

¶Circa petitionem eleemoſynę.

Eleemoſynarius dr̃ qui vel h3 petere eleemoſynã. Porrò ad primũ offm̃ d3 poni talis Fr̃ cõuuerſus

qui ſit

qui ſit ſecurus contra omne peccatum,affabilis i verbis,amabilis,& honeſtę cōuerſationis īter homines, qui ſufficiat aliqua verba ędificatoria ſimplicia interdum dicere,prudens in obſeruando quid & quando & qualiter & á quibus petere debeat,non importun' notabiliter in petendo,nec tedioſum ſe reddens hominibus,nec de fructu ſui laboris & induſtriæ ſuperbiens inter Fratres. Ad hmōi offīn pertinet eſſe ſolicitum qualiter cautè & religiosè melius poſſit procurare eleemoſynas pro Fratribus,ſiue in panę,ſiue ī pitantijs,ſiue pro hoſpitibus,ſiue pro infirmis,ſiue ī denarijs,ſiue in alijs rebus,ſecundum morem patriæ & ordinationem Prioris. Quod autem in pecunia acq rit,d3 ſecundum ordinationem Prioris vel ī pane vel in alijs neceſſarijs expendere,vel procuratori tradē. D3 autem ſibi familiares acquirere, q eum & domū iuuēt,& dirigāt īterdū ī ꝓcurādo aliquas eleemoſynas d teſtamtis vel alijs eleemoſynis. ¶Itē eūdo ꝑ villā n̄ ſe d3 â ſocio ſeparar̄,maximè cū aliq̄ domū ītrat, & cauere d3 ne vnquàm cū mulieribus longas collocutiones habeat,vel frequentes,& ſedere cum eiſdē. Vbi autem ē conſuetudo ꝙ petitur eleemoſyna panis clamando pro Fratribus,d3 ſub nomine Prædicatorum & non alio. Ad magnates autem cum tranſeunt non d3 pro eleemoſyna accedere,niſi prius habita collatione cum Prælato. Et cùm accedit,d3 explorare modum curię illorum virorum,vcz vtrum in ꝓpria perſona ſoleat ab eis peti eleemoſyna vel ab eleemoſynarijs ſuis,vel alijs de curia ſua,& cōſuetudinē curię ſeruare. ¶Item cum Fratres hn̄t aliquid man-

M dare

dire vel explorare aliqua quæ per eos expediri pñt,& procurari in villa,dñt hoc libēter expedire, ne diſcurſus per alios oporteant multiplicari.

¶Circa largitionem eleemoſynarum.

¶Porrò ad largiendam eleemoſynam communem ſecundum poſſibilitatem domus ſolet Fr̄ aliquis aſſignari,vel idem qui habet petere eleemoſynas,aut alius qui ſit pius in compatiendo,manſuetus ī tolerando improbitates & moleſtias petentium,diſcretus ī diſtribuendo, ſolicitus in congregando quæ fuerint largienda. Ad huius officium pertinet recolligē debito tempore in refectorio,in procuratione, in hoſpitio,in infirmitorio,in coquina,tam conuentus q̄ īfirmariæ,in domo familiæ & vbicunq; ſolet ī domo comedi,ea quæ remanent ad eleemoſynam pertinentia & ſeruare mundè & honeſtè ī vaſis ꝓprijs ad hoc deputatis,i loco honeſto vſq; ad tp̄s diſtributionis. Præter reliquias cōes,non dꝫ alia cum eis reponere,ſine lnīa ſpāli. Ea verò quæ in infirmitorio colliguntur, ī quibus aliquid de carnibus vel brodio carnium pōt inueniri,ſic dꝫ ſemper ſeparare & cuſtodire, & dare alicubi in villa,non in porta,ſecundum cōſilium Prioris,ꝙ nunquàm aliquid mixtum de iſtis īueniatur in eleemoſyna communi. Eleemoſyna cōis ſecundum morem patriæ & ordinationē Prælati,dꝫ vel certis ꝑſonis dari vel cōiter ad eleemoſynam venientibus ad portā certis diebus & horis & locis ad hoc aſſignatis. Cum aūt datur ad portam,cauere dꝫ ne ingerentes ſe improbè vel tumultum facientes percutiat,vel aſperis verbis corripiat, ſed cum omni patientia eos

ordinatè & pacificè faciens reſidere, miniſtret charitatiuè qđ' hȝ,& verbis dulcibus conſoletur eos. Siq. verò inter iſtos veniunt qui videātur magis reuerendæ & verecundæ perſonæ,ad partem eos ſegreget miniſtrans eis honorabilius qđ' poterit, & á verecūdia ipſis caueat ꝓut pōt. Prudenter quoq; cauere dȝ ne trutani vel ribaldi ipſum decipientes reportēt ab eo pluſquâm deceat ſtatum ſuum. Infirmis verò & magis miſerabilibus,abundātius ꝓut pōt aliquid dȝ dare. Cū āt ñ datur eleemoſyna diebus ſingulis,dȝ ſic cautè ſeruare quotidianas reliquias,ꝙ non putrefiāt, & tēpore diſtributionis calefacere & parare pulmenta & brodia ꝓut melius poterit ad conſolationé pauperum,& vtilitatem ipſorum.¶Item dȝ ſolicitè curare ne ea quæ debent in eleemoſyna dari per negligentiam pereant,vel per gartiones vel alio modo in vſus alios transferantur. Diligenter etiam dȝ conſiderare ſi ſit aliquid in domo ſiue bladum corruptum,ſiue vinum,ſiue legumina,ſiue herbæ in horto,ſiue alia q̄cunq; quæ non ſint neceſſaria Fratribus & inſtare apud Prælatum,quòd hmōi in eleemoſyna largiantur. Tempore verò chariſtiæ plus, & plus ipſum, & Fratres ĩcitare debet,ad opera pietatis ĩ omnibus quantūm poſſit.

¶De Officio Refectorarij. Cap. XXIII.

¶Circa menſam conuentualé ordinariam.

AD Officium Refectorarij ponēdus eſt Frater clericus vel conuerſus qui ſit induſtrius, & diligēs ad faciendum honeſtè,quę hmōi requirit offm̄. Porrò ad ipſum pertinet præparare menſam tempeſtiuè

añ comeſtionem decenter & mundè,& ſic plenè ĩ eis
ſingula ponenda collocare, ꝙ ſeruitores non habeāt
ponē niſi plumenta,ſalſas,& pitantias. Proinde dꝫ à
principio aptare mappas.ponē panem, & vinũ vbi v-
ſus eſt vini,vel in ſingulis vaſis ꝓ ſingulis Fratribus,
vel in vaſę vno ꝓ multis,ſecundum conſuetudinē, &
ciphos. ¶Item ſal & aquam in tot vaſis ꝙ competen-
ter poſſint hr̃e qui voluerint. ¶Item coclearia cũ fue
rint apponenda aliqua ad quæ ſunt neceſſaria. ¶Item
candelas cum decentibus candelabris cum cenatur
vel fit collatio tardè, tot quot ſufficienter illuminēt
vnumquēq;. ¶Item fructus ſeu cepas & hmõi cũ de-
bent hr̃i. Sic aũt aptandæ ſunt mappæ ꝙ à parte añrio
ri remaneat tantum de menſa nudum ꝙ vaſa pro vi-
no, ꝓ ſale, pro aqua, ꝓ candelabris & oſſa fructuũ, &
paratura pomorum,& hmõi inutilia remanentia ibi-
dem valeant collocari,ne mappam deturpent, alia ve
rò prædicta quæ ſuper mappam collocantur debent
cooperiri de parte mappę depēdente ſuper illa repli-
cata honeſtè quouſq; Fratres collocati ad ſedendum
partem illam replicent ſuper genua. Et cauendum
ab omnibus ne vel digitorum exterſione vel effuſio-
ne alicuius liquidi,vel appoſitione ſcutellæ, vel vaſis
ĩmundi inferi⁹ vel alijs modis mappa vnq̃ de turpet
notabil̃r. Dꝫ ēt hr̃e curam ꝙ tempore magni frigo-
ris qñ Prior dederit lnĩam vt ſtupha refectorij calefi-
āt (vbi eſt vſus ſtupharum) vel vbi non eſt vſus hmõi
carbones accenſi habeantur in refectorio in patellis
congruis deferendis per ſeruitores, ĩ aliquo vaſe vel
in aliquibus aqua calida vinum calidum pro illis qui
voluerint

voluerint vinum ſuum calefacere. D3 etiam expedi te in ſolo paruo caputio & freq̃nter circuire per mẽſas ad videndum ſi deeſt aliquid alicui de communi, vel ſi aliquis aliquid dimittit de quo non curetur, illud reportet vel det alij, ſiquis fuerit qui non habuerit. Siqui verò fuerit Fratres qui propter infirmitatem vel alia de cã, de lnĩa vtantur aliquibus alijs q̃ cõmunibus vel aliter paratis, debet eſſe ſolicitus circa illos vt fiat eis ſine defectu prout Prior duxerit ordinandum. Et d3 circuendo coram Prælato ſe pñtare frequenter, ad videndum ſi aliq̃d dixerit ei faciẽdũ. Cum aliquis Fr̃ tardè venit & non audet intrare ſine lnĩa, ipſius eſt petere pro eo luiam, & prouidere de loco ſi forte ſedes oẽs fuerint occupatę, & miniſtranda eidem miniſtrare, vel ſeruitoribus hoc ſuggerẽ. Si ãt aliquos extraneos contingat in refectorio comedẽ, tunc magis d3 eſſe ſolicitus ne ibi videãt aliquid qd' eos minus ędificet, vel offendat, & ſecundum eorum ſtatũ magis curare de eis, & Priori reducẽ ad memoriam, ſi vult eis mittẽ aliquid, vel vult eis aliquid melius miniſtrari, in pane meliori vel alijs quibuſcunq;. Summopere cauendum eſt ei ne vinum nimis forte vel p̃cioſum tunc miniſtret, & maximè qñ ſolet multitudo magna cõium perſonarum ĩtereſſe vt in feſtis noſtris, & in die cęnæ ad collationem, ĩ quo caſu d3 cautè prouidere ĩ ingreſſu, ne viles perſonæ occupẽt loca dignioribus aſſignanda. Cùm verò aliquis ĩtrare vult ad aliquod enxenium deferendum, ipſius ẽ ipſum primò recognoſcẽ cuius ſit nuntius, deinde ducere illum añ illum cui fuerit enxenium pñtatum, &

dare ei notitiam breuiter mittētis, ſi forte nō cognoſcat eum, deinde docere vbi ſit deponendum qđ defert. Et ſi fuerit conſuetudo patriæ, ꝙ talibus offerat ad bibendum, dȝ ꝓuidere quôd habeatur vinum bñ temperatum, quod ei offeratur, ſi forte habuerit vinū notabiliter bonum, vel de ꝓprio vino ſi forte vinum apportauerit, deinde ſi dȝ reportare vaſa vel caniſtra vel hmōi in quibus eſt apportatum, dȝ illa expedire & poſtea ipſum educere illis traditis ipſi. De exenijs verò miſſis, facere dȝ ſecūdum ordinationē Prioris. Porrò ea quæ remanent & recolligūtur de menſa, quæ non deferuntur ad coquinam, ipſius eſt ſeruare, & ſequeſtrare ea que pertinent ad eleemoſynam, & illa quæ pñt iterum Fratribus dari, & illa quæ magis competunt familiæ vel operarijs, qñ ſunt tales q̄bus ꝓuideatur in cibo, vel ī hmōi vſus alios reſeruare. Cæterum cum Fratres conueniunt ſolum cā collationis vel in die Paraſceues ad refectorium, ñ ſunt mappæ ponendæ nec alia, niſi ſolum ea quæ pertinēt ad horam illam & diem.

¶Circa menſam extraordinariam.

¶Item ipſius eſt ſeruire nouitijs & illis cum quib' diſpenſatur vt bis comedant tempore ieiunij in refectorio, & certo tempore ad hoc facē ſignum, & p̄parare ea quæ fuerint p̄paranda ſine defectu, & miniſtrare illis ꝓut à Priore fuerit ordinatum, Si aūt aliquos fratres cum lnīa contingat p̄occupare horam comeſtionis cā egrediendi, vel poſt vtrāq; mēſam venire, & comedē ī refectorio, dȝ iſtis ſeruire & aſtare ipſis, & ea quæ cōuenīt' ſunt eiſdē miniſtrare. Si aliquis extraneus

ibi dr

ibi de lnía comedat,dȝ eidẽ ſeruire & miniſtrare ſecuudum ſtatum perſonę ſuæ,& familiaritatem ad fratres,plꝰvel minus. ¶Item ſi aliquis extra menſam hȝ lnĩam bibendi,dȝ ei potum q̃rere & miniſtrare,circa eos quoq; qui pro pnĩa ſedent in terra dȝ hr̃e ſolicitudinem,vt fiant quæ ſunt facienda. Dȝ ãt cum tanta diſciplina & religione ſe hr̃e in omnibus,ne occaſione officij frangat ſilentium cum aliquibus,nec clamet altè ꝑ aliquo negocio, nec ad feneſtram cõqnæ tumultuosè,nec multum niſi de neceſſarijs loquat̃. Benigne aũt & manſuetè ſe habeat ad omnes,& charitatiuè & hylariter ſeruiat,& faciat quę fuerint facienda,caueat tamen ſolicitè ne alicui vel in menſa ordinaria vel extra miniſtret, niſi quæ ſecũdum ordinẽ fuerint nec miniſtrare ꝑmittat. Et licet ab acceptiõe perſonarum ſit ei cauendum, tamen nouitijs & magis indigentibus debet oſtendere ampliora viſcera charitatis.

¶Circa domum procurationis ſiue diſpenſam.

¶Item ipſius eſt hr̃e domunculam iuxta refectorium, quæ dr̃ domus procurationis vel diſpenſa, quam dȝ mundam hr̃e,& ſic aptare modis diuerſis in feneſtris ĩ perticis,& in armarijs,& in archis & ſimilibus,ꝙ cõmodè poſſint ibi ſeruari & collocari quæ ſunt ibi ſeruanda vel reponenda. In hac verò debet ſeruare panem,& miniſtrare per totam domũ vbicunq; fuerit miniſtrandus,hoc ſeruato moderamine,ꝙ in infirmitorio meliorem infirmis miniſtret,vbi varietas panis hr̃. In hac etiam dȝ ſeruare caſeos,fructus, & cępas, & hmõi quæ ſibi tradunt̃ á Procuratore, vel quotidie

vel certis diebus, ſecũdum eius ordinationem miniſtranda. In hac etiam dȝ ſeruare mappas, caniſtros, vtenſilia, & hmõi neceſſaria ad ſuum offm̃, niſi forte ĩ refectorio reponantĩ alio loco apto. Tẽpore quoq; comeſtionis vel collationis inſtãte, dȝ de cellario vinum apportare ad hanc, & ſi temperatum non fuerit temperare, & inde in refectorio miniſtrare, vel tradere ſeruitoribus miniſtrandum. Ibi etiam dȝ in certo loco reſeruare eaque pertinent ad eleemoſynam que de refectorio colliguntur, vt eleemoſynarius ĩde accipiat tempore opportuno.

¶Circa lauatoriũ & munditias & alia quædam.

¶Item ad ipſum pertinet ꝓuidẽ de aqua in lauatorio & ipſum lauatorium frequenter mundare & mundũ ſeruare. ¶Item de manutergijs in clauſtro ꝓuidẽ, & illa frequenter mũdare, & interdum alicubi remouẽ certa hora, ꝓpter aduenientes ea deturpantes. Circa quæ cauendum eſt ab omnib' ne ea deturpent vel dentium exterſione, vel fricatione, vel fluxu narium, vel ſanguinis exterſiõe, vel alijs modis. ¶Item dȝ ꝓuidẽ ꝙ mappæ de refectorio lauentur & mundentur tempore congruo, & ꝙ iuſtæ & lagenæ, & ciphi pro ſale, & aqua, & vtenſilia, & cætera omnia quę ad refectorium pertinent lauentur, tergantur: & munda ſeruentur, & refectorium & procurationis domus ſcopent̃, & ab araneis muribus & hmõi immũditijs lauentur, vel purgent̃ ſępe, & diligenter, prout requirit neceſſitas. Cum autem magnates comedunt in refectorio, debet ꝓuidere quòd ſemper pulchras mappas et honeſtas, ciphos et ſcutęllas et coclearia, et huiuſmodi

habeãt

habeant ĩ menſa ſua,inſuper pulchra manutergia dʒ hre,quæ ante eos ponantur cum comedunt,& alia ſimilia,quæ eis apponantur in manuum lotione. Debet quoq; ſolicitare coqnarios vt ſic tempeſtiuè parent omnia,quòd facto ſigno in Eccleſia omnia ſint parata,& ipſo audito & ĩquiſito vtrum ſint omnia parata, ſine mora debet cimbalũ pulſare, ſi omnia ſunt parata,ne Fratres ocioſi expectent.Et huiuſmodi mora ſimiliter cauenda eſt ĩ pulſando cimbalum ad collationem poſt ſignum factum in Eccleſia. Ad ipſum etiam pertinet habere curam quòd ſedes aptę habeantnr in clauſtro, in quibus ſedeant Fratres poſt manuum lotionem,& in refectorio neceſſarię pro ſedentibus in terra,vt vez pro grauiori culpa ibi ſedentibꝰ habeatur aliquis aſſer iuxta terram ĩmedietate, ĩ quo ponantur cibaria,& ipſi ſedeant ſuper nudam terrã. Pro alijs verò qui ſedent pro ſilentio vel alijs pęnis ĩ iunctis in capitulo,habeantnr aſſeres, ſuper quos ſedeant,& aliqua menſa vel forma lignea ſuper quã comedant. Er iſta ſint in promptu, vt cum neceſſe fuerint,& in certis locis reponantur & talibus,quòd nõ ſint impedimento in refectorio. Cum autem aliquid aptandum fuerit in refectorio,vel extra,vel aliqua ęmundãda vel reficienda circa ea quæ pertinent ad officium ſuum,debet pro his inſtare ſolicitè erga ꝓcuratorem, uel p̄latum ſi negligens fuerit procurator. Cum autem ſcit aliquos extraneos debere comedere in refectorio,vel debere enxenia deferre,vel alias intraturos,debet Priorem cautum reddere ne aliquos ſedere in terra permittat,quod ſi aliqui ſederint iam

& alij

& alij debeāt ſuperuenire, debet hoc Priori dicere antequâm aliquos intrare contingat. Debet quoq; ſemper vel cetis horis ſic adſtare in refectorio vel circa ꝙ cū neceſſe fuerit poſſit facilè reperiri, ꝑcipuè vbi magnus eſt conuentus & multę occupationes circa refectorium occurrunt. Vbi verò propter paucitatem Fratrum modica ſunt agenda, debet cum circa refectorium non eſt occupatus, in alijs occupari libēter. Ipſius eſt claudere & aperire refectorium & domum procurarionis tempore ſuo & claues cuſtodire, & ſi quas diſſolutiones ibidem ab aliquo fieri viderit, indicare Prælato vel ſuper hoc proclamare.

¶De Officio ſeruitoris menſę.

Cap. XXIIII.

¶Circa primam menſam.

SEruitor ſeu ſeruitores primæ menſę. audito ſigno poſt horas in Eccleſia facto debent feſtinè ad refectoriū ire, & remota cappa ī caputio ſolo remanentes, iuuare refectorarium in faciendis quæ ad eū pertinent circa illam horam, ſi forte illa non compleuit. Pulſato vero cimbalo debent incipere ponere ſcutellas, incipiēdo à menſa Prioris ꝑcipuè vbi eſt magnus conuentus, niſi forte propter magnum frigus & muſcas interdum dimittat, & ſi neceſſe fuerit aliquos de Frarribus qui manus iam lauerint ad adiuuādum ſe in hoc aduocare. Facta autem bndictione, & reſidentibus Fratribus, ſcutellas quæ poſitæ non fuerint ponāt, vel ſi nullæ poſitæ fuerint feſtinè & mature eaſdē apportare debent, incipiendo tunc ab inferioribus. Collocatis verò primis ſcutellis ſine mora longa apportare

portare debet quicquid eſt iterum apportandum ante remotionem primarum ſcutellarū,ita quòd ſi ſalſa fuerit apportanda ſeparatim ab alio, cum ferculo illo vel ante apportetur,& idem eſt obſeruandum in tertio vel vltimo ferculo, ſi fuerint apportanda in cōparatione ad pcedens. Cum autem communiter videntur Fratres expediti de pulmento vel alio ferculo,tunc primo debent illud communiter remouere, cauentes ne remoueant aliquid à conſpectu Fratris qui illud non elongauerit à ſe,& amplius non videatur curare de illo. Ipſorum etiam eſt circuire cū aliud non habent facere, ad videndum ſi deeſt aliquid, vel aliquis eis aliqd dicere velit, & officium refectorarij ſupradictum ſcire bene, & ipſum in omnibus q̃ ad eum pertinent vſq; ad finem primæ menſæ iuuare diligenter,vel ſupplere quod ipſe non poteſt facere, vel non facit. Appropinquante aūt fine primæ menſæ cum omnia vaſa in quibus miniſtratur apportauerint ad coquinam,debent fructus ſiqui fuerint ſupra in caniſtris vel alijs vaſis decentibus,& oſſa & paraturas fructuum,& teſtas ouorum, & nucum vel huiuſmodi, & inutilia in alijs vaſis decentibus recolligere ſeparatim,& ad procurationem deferre. Tandem cū Fratres communiter ceſſant comedere, ī ſportis vel alijs vaſis honeſtis recolligere panis pecias,quæ poſſunt ante Fratres reponi. Attendendum autem eſt eis in omnibus quòd diſciplinatè ſe habeant, & maturè incedant,ne in frangendo ſilentium,vel clamando vel tumultuando ad feneſtram coquinæ,vel contendendo cum aliquo,vel frāgendo, vel effundendo

aliquid

aliquid, aliquem ſcandalizent, & p̄cipuè cum extraneos contigerit intereſſe. Circa quos magis debent eſſe ſoliciti, & tanto plus quanto fuerint honeſtiores vel excellentiores perſonæ. Cum autem tales apud nos comedunt vel magna multitudo extraneorum, & non ſunt ſibi conſcij quòd ſciant competenter ſeruire, debēt alios ponere magis idoneos pro ſe, vel ad hoc faciendum rogare Prælatum. Ipſorum etiam eſt tempore comeſtionis primę menſæ curam habere d' oſtijs & feneſtris claudendis & aperiendis, prout fuerit opportunum, & de catis & de hmōi animalib⁹ excludendis. Cum magna multitudo debet comedere in domo, vt tempore capituli & ſimilibus caſibus, dꝫ ſuggerere Prælato vt tot ſcribantur ad ſeruiendum, vel dentur eis in adiutorium ita apti ad ſeruiendum, quòd omnia poſſint fieri competenter, & in tali caſu expedit interdum quòd ipſi ſeruitores præter illud quod faciunt communiter, inter ſe, curam de diuerſis inter ſe diuidant, vcꝫ vnus de vino alter de pane, alter de aqua & hmōi curam habeant, vt ſic nihil omitti contingat. Cum autem plures ſunt ſeruitores ſcripti, vbi propter paucitatem Fratrum vnus tm̄ ſufficit debent inter ſe ordinare quòd vnus interdum comedat, & alter ſeruiat viciſſim. Porrò ad ſeruitores ſecundæ menſæ pertinet quòd egreſſo conuentu de refectorio ipſi remaneant & ibidem gratijs redditis remotis capis parent menſam in qua debent comedere qui comeſturi ſunt in ſecunda menſa, & ipſis ſeruiant portando & reportando & alia faciendo, quæ dicta ſunt ſupra de ſeruitoribus primæ menſæ. Dum āt

habuerit

habuerit tempus quòd non oporteat eos in eorum ſeruitio occupari; debent colligere reliquias quæ ad eleemoſynam pertinent,ita cautè cum replicatione mapparum quòd effluant ĩ caniſtris ſeu vaſis alijs ad hoc deputatis & ĩ loco debitô reponẽ ſeparatim. Si aũt aliqua ſuperfuerint in menſa quæ non petinẽt ad eleemoſynam, ſi poſſunt iterum dari Fratribus illa ẽt dñt colligẽ & ponẽ ſeparatim, quæ omnia faciẽda ſunt poſt ſecundam menſam,ſi forte illa durãte ñ habuerint ad hoc tp̃s. Si aũt iſtis factis adhuc durante menſa tp̃s fuerit,dñt in ciphis tergendis vel ĩ alijs ad adiutoriũ refectorarij pertinentibus occupari,vel ſi Fratres voluerít & eis vacauerit, legẽ aliquid ſubmiſſè. Finita verò ſecunda menſa,dñt facẽ de remanentibus in illa ſicut ſupradictum eſt de reliquijs primæ. Tempore verò ieiunij dñt mappas & omnia(p̃ter ciphos) remouẽ de menſa in prandio,& ĩ ſuis locis reponẽ,ſimiliter ſemper in cena.Cum verò bis comeditur,dñt mappas poſt prandium ĩ menſis dimittere vſque ad cenam replicatas decenter. Cauẽdum eſt ãt ipſis ne loq̃ndo vel modis alijs dent occaſionẽ comedentibus frangendi ſilentium, & ne aliud miniſtrent quod in prima menſa non fuerit miniſtratum, vel aliquam diſſolutionem faciant,vel ſi viderint fieri non omittant quin ſuper hoc proclamationes faciant tempore opportuno. ¶Circa collationem.

¶Ad ſeruitores verò pertinet primæ menſæ audito ſigno in Eccleſia pro colatione cõuenire, & iuuare refectorarium in hjs quæ ad collationem pertinent, & ſeruire in collatione. Seruitores verò ſecundæ menſæ ſeruire

ſæ ſeruire dñt illis, qui poſt conuētus receſſum à col latione immediatè hñt bibē, & iuuare ſi neceſſe fuerit refectorarium, in his quæ tunc hȝ facē ſi pñt breuiter abſq; completorij amiſſione. De ſcribendo verò ſeruitore vno vel pluribus in menſa, dȝ fieri prout Prior ordinauerit, conſiderata paucitate vel multitudine Fratrum.

De Officio Lectoris menſæ.
Cap. XXV.

AD Offiñ verò Lectoris menſæ pertinet ꝓuidē diligenter lectionem non ſolum quo ad pũctuationes & modum accētuãdi, ſed etiam quo ad ſnĩam vt ſciat ſenſum eorum quæ dicuntur, & vt ſic etiam ibi proficiat inaddiſcendo. Cum aũt de aliquo dubitat ſiue quo ad ſenſum, ſiue quo ad modum legendi, dȝ recurrē ad gloſſas & poſtillas, vel ad fratres per quos poſſit inſtrui, & maximè ad correctorem menſæ. Cũ aũt accipit bñdictionem in prandio vel cęna, dȝ accipere de medio refectorij, in collatione verò de ſede in qua ſedet, facto ſigno à Prælato, vel ab ebdomadario (ſi Prælatus non fuerit præſens). In prandio verò & cęna dȝ expectare quòd omnes reſideant pacificè, añquàm incipiat legē. In collatione verò poſtq̃ aliqui licet pauci conuenerit põt incipere ad ſignum predictum, vel ſine ſigno illo, cum deſunt illi ad quos pertinet illud facē. Dȝ ãt ſe ſic diſponē in ſede ĩ qua legit, ꝙ ꝓ magna parte habeat vultum verſum ad cõuentum, ſi loci diſpoſitio hoc permittat. Porrò in legendo dȝ cauē ne nimis ſubmiſſè vel clamoſe legat, nec nimis curſim ſed moroſè valde & diſtinctè, & ſo-

nore

nore & pauſas faciat interdum competentes. D3 aũt aurẽ apponẽ ad intelligẽdum ſi in aliquo corrigitur, & correctionẽ quæ fit à correctore ẽt ſi minus bñ dicit humiliter ſuſcipere & exequi,dummodo manifeſtum errorẽ non dicat. Cum aũt legitur de biblia d3 ſic incipere.Talis libri,capitulum tale,dum ĩcipit lectio in principio capituli, ſi aũt incipit infra capitulũ d3 ſic incipere. Talis libri capitulo tali. Cum incipit in principio alicuius libri ſic d3 incipẽ. Incipit liber talis. Cum aũt incipit ĩ aliquo prologo ſi ſit vnicus prologus in libro illo d3 ſic incipere. Incipit ꝓlogus in talem librum. Si verò multi d3 in primo ſic incipere. Incipit primus prologus in librum talem, in ſecundo verò ſic, prologus ſecundus in librum talem,& ſic deinceps. In ępiſtolis verò Pauli d3 ſic incipere. Incipit argumentum &c.poſtea legẽ argumẽtum,deinde dicẽ incipit ępiſtola talis. Si aũt legit homeliam præmiſſo textu Sancti Euangelij, & præmiſſo in illo tẽpore & reliqua & lectio Sancti Euangelij d3 ſic incipere,homelia talis. Cum aũt legit Euangelia & venit ad paſſionem, d3 tranſire vſq; ad reſurrectionẽ. Vbi aũt eſt conſuetudo ꝙ legatur tabula in menſa in Feſtis maioribus, d3 eam prouidẽ & legẽ circa finem menſæ. Cum verò finitur liber d3 ſic terminare. Explicit liber talis. In legendo aũt talẽ vel talem librum,ſiue in comeſtione,ſiue in collatione non d3 aliquid propria authoritate facẽ, ſed quod ei dictum fuerit â Correctore in menſa. Regulam d3 legẽ prima die poſt Dñicam qñ non contingit extraneos intereſſe in refectorio. Ad ipſum ẽt pertinet hře curã

d₃ libro in quo legitur cuſtodiēdo,& portando in refectorium,& repottando. Cum aūt aliquas falſitates manifeſtas vel defectus vel errores inuenit ī libris in quibus præuidet lectiones, ſi fuerint libri de domo, d₃ hmōi falſitates oñdē librario,ſi ſunt libri de communi,vel Fratribus quibus ſunt aſſignati ſi nō fuerit de communi. In terminatione verō lectionis d₃ aliquod ſignum tunc facē cum cera, vel ſperam ſupponē vt ſciat vbi debeat reincipere vel oñdere ſucceſſori,ſiue alij qui legerit loco ſui. Cum dñt extranei intereſſe,& ſi non eſt talis Lector qui conſueuerit bñ legē,d₃ alij magis idoneo ad legēdum committere lectionē,vel rogare Prelatum vt hoc faciat, p̄cipuè cū illi extranei literati & intelligentes reputantur.

¶De Officio Correctoris in menſa.
Cap. XXVI.

OFficium Correctoris in menſa eſt,ordinare cū p̄lato quid,quo tēpore,ſiue in prandio, ſiue in cena,ſiue in collatione legat,& mutuó accipere libros aliquos ad hoc vtiles,cum lnīa eiuſdē, cum in domo non hñr,& de ipſis cuſtodiēdis & reddēdis curā hr̄e, & dare operam erga p̄latos, ꝙ illi libri de domo in q̄bus op₃ legere corrigantur bñ,& punctuentur, & viuificentur. Ipſius ēt intereſt cum cōſilio p̄lati obſeruare qñ Fratres melius ſunt in domo,tunc facere legere frequenter in anno, acta capitulorum gñalium & prouincialium,lr̄as Magiſtri,& conſtōnes, & notas aliquas de rubricis magis vtiles,& frequentius neceſſarijs ſecūdum iudicium Cantoris. In collatione verò & in cena d₃ prouidere ꝙ legātur libri aliq̄ bonæ

edificationis,

ędificationis.& frequentius hyſtorlas, q̃ retinere valeãt continentes,vt ſunt vitæ Patrum, libri collationum,& ſimiles. In prãdio verô & ſi freq̃ntius biblia eſt legẽda,tñ poſſunt interdum vtiles libri aliqui legi,vt ſunt originalia multum vtilia,& ſimiles libri. In vigilijs verò & Feſtis & ĩ diebus priuilegiatis,vt ſunt dies rogationum,& hmõi,poſſunt legi Paſſiones, vel Homeliæ,vel Sermones Sanctorum ędificatorij dum hñr,& ĩ die Paraſceues ſolẽt legi Treni Hieremiæ,vel Sermones deuoti de Paſſione. Porrò ipſius ẽ ꝓuidẽ diligẽter lectionẽ,& ſtudium ſuum circa illa maximè applicare,& Lectorẽ inſtruẽ cum petierit,vel ẽt ſi ipſe non petierit ꝑuenire eum in hoc, maximè cum ĩ lectione occurrerit aliquid difficile, vel dubium in accẽtuando vel pronunciando,vel lr̃a dubia & hmõi. Cum aũt ſedes ſua nimis diſtat à loco lectionis vel ñ ẽ bñ diſpoſita ad intelligendum Lectorẽ, põt de lnĩa eligẽ locum alium ad ſedẽdum in refectorio,propinquium Lectori añ faciẽ conſtituto. Cauẽdum eſt aũt ei ne correctionibus nimis curioſis ſeu inuſitatis vel minus vtilibus moleſtet Lectores vel auditores. Si ãt contingat ꝙ extranei lr̃ati debeãt intereſſe,& Lector non reputetur multum idoneus ad legẽdum, prouidẽdum ẽ ei ꝙ ipſe,vel alius legat tunc loco ipſius, & ſuper hoc Prælatum adeat, & ſi fuerit neceſſe aliquis compellatur. Cum verò aliquẽ Lectorẽ viderit freq̃nter circa aliqua deficẽ,dȝ his obſeruatis ad aliquẽ locum congruum ipſum aduocare,& ipſum circa defectus & ignorantias ſuas inſtruẽ charitatiuè. Vt ãt q̃ ad iſtud offm̃ pertinẽt meliꝰ fieri poſſint,dȝ ꝓcura-

re ꝙ habeantur in domo aliquæ ſummæ de modo ac centuandi,& pronunciandi,& ad grammaticam pertinentes,& correctiones bibliæ & hmői,per quæ Fratres in legendo poſſint dirigi, & correctorin corrigendo,& hoc d3 corrector prout poterit procurare.

¶De officio Infirmarij. Cap. XXVII.

INfirmarius dicitur qui h3 curam gñalē infirmorū, & infirmitorij. D3 aũt ad hmői offm̃ poni Fr̃ ꝗ ſciat eē patiens ad moleſtias infirmorum, & compatiēs infirmitatibus & neceſſitatibus eorum,qui ſit dulcis eloquio,verbis conſolatorijs affluens,& prouidus,& diſcretus in procurandis,ſeruandis, & miniſtrandis neceſſarijs, nec tenax in diſpenſando neceſſaria,nec prodigus in conſumendo aliqua ſine cauſa. Ad huiuſmodi igitur offm̃ pertinet,hr̃e curam de omnibus quæ ad infirmitorium vel infirmos pertinēt gñaliter, vel in caſibus varijs,& emergentibus, quæ pro aliquibus hr̃i dñt vel fieri,& prouidere de his quòd habeantur ſine defectu tempore opportuno.

¶Circa res habendas.

¶Proinde d3 ſolicitudinem hr̃e erga maiores quantum pōt,ꝙ habeatur īfirmitorium ſanum & bonum, & bñ diſpoſitum in officinis commodè aptatis,ſufficientibus,commoditate camerarũ, & horto ſeu prato vel virgulto ad recreationem infirmorum,in quo etiam ſint aliqua loca ſeu domunculæ,& archæ,& armaria apta ad repoſitionem rerum omnium quas ibidem ſeruare op3,& ꝙ hmői domus freq̃nter purgetur,& munda ſeruetur & repeteretur,& reficiatur cum neceſſe fuerit diligenter. D3 etiam prouidere quòd

habeantur

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

habeantur ibidem competentia vaſa,vel vtẽſilia,map pæ,ciphi,ſcutellæ,menſæ communes,& ſingulares ꝓ comedẽtibus in lecto,inſtrumẽta & hmõi neceſſaria abundanter,circa coquinas,circa lectos,circa comeſtionem,circa medicinalia, circa balnea vel ſtuphas, circa minutiones,circa raſuram circa lotiones pedũ & capitum,circa potionandos, vrinalia quoq; & ſellæ pro impotentibus ſurgere & ire ad cameras communes,feretrum quoq; & coopertoria ꝓpria,& alia neceſſaria pro mortuis,& loca apta ad lauandum mortuos,& lauatorium commune pro manibus & receptacula aquarum quæ effundũtur interdũ, libri quoq; pro officio diuino dicendo, & ad legendum interdum pro conſolatione,& ædificatione inrmorum, vt ſunt vitæ Patrum,& ſimiles libri. Candelæ quoq;, & oleum pro lampada, & ſeruitores ſecundũ exigentiam multitudinis & ſecundum cõditiones infirmorum,& infirmitatum,procurandum eſt apud plãtũ. Et cauendum ne extranei ſeruiant infirmis, ſed Fres inuicem vbi hoc põt commodè obſeruari. Vbi ergo extraneos aduocari compellit neceſſitas, cauendum eſt ne aliqui ad hmõi recipiãtur ſeruitia,niſi adeo familiares ſint, ꝙ Fratrum ſecreta poſſunt eis reuelari ſecurè. Ipſius etiam ſi nouit per ſe medicinã,vel alios medicos Fres vel extraneos adhibẽ cõſilium medicinæ,circa infirmos,& procurare ꝙ fiat quod faciendum fuerit prõ ſalutè, ordinare etiam & prouiderẽ quid quotidie comedatur,ſiue ab illis qui veniũt ad menſam communem ſiue qui decumbunt, & hrẽ ſolicitudinem q̃ tam hoc quàm medicinalia tempe-

ſtiuè & ſuo tempore miniſtrentur, ſicut requirit con ditio & neceſſitas infirmorum. Neceſſaria verò pro expenſis d3 â procuratore recipere,vel aliter ſi Prior duxerit ordinandum,& omnia computare,& in capi tulo recitare ſi qua ſpãlia beneficia notabilia fuerint collata infirmis, Ipſius etiam intereſt freqnter viſitare infirmos,& diſcurrẽ per coquinam & officinas alias ad videndum ſi fiũt omnia quæ fieri dñt,et ſi q̃d negligentiæ inuenerit,corrigẽ d3, et cum commodè põt apponere manum ad adiuuandum. D3 ẽt hr̃e curam ne res aliquæ ſiue reliquiæ,ſiue aliæ pereãt, vel ĩutiliter expendantur,et quæ reſeruanda ſunt diligen ter cuſtodiantur,et ſi aliqua vtẽſilia vel alia hmõi accepta fuerint interdum de ĩfirmitorio pro raſura,vel etiam minutione,vel alijs de cauſis, ꝙ reddãtur et in ſuis locis reponãtur. Notare etiam ſi aliqua fiat diſ ſolutio vel inordinatio ibidem,et illud ĩterdum charitatiuè corrigere, et interdum etiam p̃latis referre. ¶Interdum etiam in capitulo ſuper hmõi proclamare. Si qua verò dicta fuerint in capitulo quæ ad infir mos pertineant,d3 illa infirmis referre,et cum eorũ infirmitates aggrauantur Prælatis in capitulo dicere, vt faciat orare pro eis. Mortuos quoq; de nouo, ipſi Prælato in capitulo ad memoriam vt Fratribus recomendẽtur reducere, et habere curam quòd per domos alias citò ſignificetur. ¶Circa Infirmos.

¶Porrò cum aliquis de nouo mittitur ad infirmitorium,d3 eum cum omni charitate ſuſcipere, et dulciter conſolari,et ſecundum ſuam neceſſitatem de eo ſolicitè cogitare,ſiue in aſſignando locum et lectum

ſi expedit

ſi expedit eum iacere in infirtorio, ſiue de ſpāli ſeruitore ſi indiget, et alijs hmōi quibus eius īfirmitas noſcitur indigere. Si aūt commiſſum fuerit ei â Priore ꝙ curam habeat de ponendo Fratres in infirmitorio, d; eē ſolicitus de his quibus indigent, cum ei dr̄ vel aduertit, et eos ꝑuenire añquàm petere illud cogant. Cùm verò aliquis abutitur infirmitorio, ſine cā rōnabili ibi nimis morando, d; hoc cautè ſuggerere Prælato, vt ipſe faciat quod circa hoc fuerit faciendum. Circa verò illos qui ex nimía humilitate vel religione petunt lnı̄am recedēdi anteꝗ expediat eorum ſtatui, d; ēt Prælatum cautum reddē, vel ipſemet d; eē cautus ſi data eſt ſibi ptās in hmōi lnı̄js concedendis ne cedat eis ſua religio ī corporis notabile detrimentum. Cûm verò nullus infirmus fuerit, d; hr̄e curam de domo infirmitorij claudenda et cuſtodienda.

¶De officio Seruitoris infirmorum.

Cap. XXVIII.

SEruitor infirmorum dr̄ qui deputatus eſt ad ſeruiendum infirmis vel in communi quo ad illos ꝗ veniunt ad mēſam communem, vel ſingulariter alicui vel aliquibus cùm decumbunt. Huius aūt offm̄ ē ſolicitum eē vt fiant omnia faciēda rōne officij diligēter, et ſuo tēpore, pium eē ad infirmorū neceſſitates, patientem ad eorum moleſtias, conſolationes charitatiuas, verbis et factis impēdere eis, et oīa ꝗ ad ſtudium vel alias occupationes ꝗ d̄ neceſſitate ſalutis nō ſunt vel ordı́s, poſtponē ꝑpter huius modi pietates.

¶Circa communem Seruitorem.

¶Porrô qui deputati ſunt ad ſeruiendum cōiter oīb⁹

ſiue ad ſeruiendum in domo in qua comeduntur carnes,ſiue in domo recreationis,debēt ſcire diligenter illud quod ſupra notatum eſt circa offm̄ refectorarij, & ſeruitorum primæ menſæ vel ſecundæ,circa menſas parandas,& ſeruitium ibidem faciendum, & remouenda,& recolligenda in fine & munditias faciendas,& vtenſilia & hmōi cuſtodienda,& lauanda,& lauatorium & ſimilia,& illa omnia quæ ex illis ad ſuū vſum pertinere videntur exequi diligenter. Dꝫ aūt in infirmitorio eē domus aliqua ꝓ procuratione,vel duæ pro duabus prædictis domibus in loco vel locis idoneis, quarum vel cuius cuſtodiam dꝫ vel debent hr̄e qui eſt vel qui ſunt principales ſeruitores. Cum aūt comeſtionis hora appropinquat dꝫ hmōi ſeruitor facere ſignum cum campana,quæ ad hoc dꝫ apta hr̄i in infirmitorio,in loco idoneo,ad conuocandum Fratres in infirmitorio comeſturos. Cùm verò conueniſſe viderit, dꝫ aliud modicum ſignum facere ad manuum lotionem,quo facto ſine aliqua expectatione eorum qui non venerunt dꝫ fieri bn̄dictio. Si verò aliquid mittatur infirmis, dꝫ cauere ne deferens introducatur, quouſq; prouideatur ꝙ nihil ibi videri poſſit quod ipſum valeat ſcandalizare. Dꝫ ēt ꝓuidere ꝙ liber aliquis ędificatorius habeat ſemper ī ꝓmptu,in quo vel ipſe qn̄ n̄ eſt in alijs occupatus vel aliquis Fr̄ alius de comedentibus,legere poſſit interdū in mēſa ſi velit. Si verò mēſę fuerint mobiles, dꝫ eas in fine reponere in loco ſuo. Expeditis verò omnibꝰ quæ ad comeſtionem pertinēt,dꝫ hr̄e curam de claudenda domo in quá comeditur,ſi ibi lecti nō fuerint

in quibus aliqui iaceant,tempore & hora á Priore de terminatis. Illos verò qui tardè veniunt vel recedũt tardè vel ſilentium tempore debito vel loco non ſeruant, vel aliquas diſſolutiones ibidem faciunt, vel aliqua alia rephenſibilia, d3 ſuo tempore in capitulo proclamare. D3 aũt cum infirmario conferre in ſero de his quæ agenda ſunt pro infirmis,vel paranda, & innoteſcere ei de multitudine infirmorum,& con. dõnibus eorum,& cum multiplicantur vel minuuntur,vt ſciat melius quid & quantum ſit ĩ craſtinum p̃ parandum. Ipſius etiam eſt accipere & apportare panem & vinum de refectorio & cellario, prout fuerit ordinatum,& cauere ne ſuperfluè apportentur, & ne ea quæ remanent pereant, vel inutiliter conſumanť, ſed pro eleemoſyna vel ad aliquos vſus ſicut ordinatum fuerit diligenter ſeruentur. D3 ẽt ſępe cum neceſſe fuerit viſitare coquinam, & ſolicitare coquinarios,& eos iuuare cum põt,& ipſi indigent, vt meli⁹, & citius omnia expediantur. Cùm verò non ſunt tot infirmi vel tot facienda ꝙ oporteat eum morari multum in infirmitorio,d3 cauere multum ne ocioſę ibi commorans effundat ſe in diſſolutionib⁹, & omittat ea quæ ad ſtudium pertinent,& ad religionem,& cõuentum, & committere põt aliqua modica infirmis facienda qui poſſunt illa facere, vt ẽ completio alicuius modici ſeruitij,vel ꝙ vnus qui non comedit ſeruiat alij vel ꝙ remoueat mappas vel menſas cnm comederint aliqui & hmõi,vt poſſit ipſe cum alijs intereſſe conuentui. Cùm aũt expeditus fuerit de conuentu,redire d3 ad videndum ſi quæ commiſit facta fuerint,

rint,& ſi quid deeſt, ē ſupplēdum ab eo. D3 ēt curā hr̄e de faciendis lectis infirmorum qui non hn̄t proprios ſeruitores,cum ipſi voluerint.

¶Circa ſeruitorem ſpecialem.

¶Porrò ad ſeruitorē deputatum alicui vel aliquibus decumbētibus pertinet eius coopertoria & veſtes,& hm̄oi de dormitorio apportare,ſi ipſe voluerit vel indiguerit,facere lectum infirmi, procurare ei vrinalia vel alia vaſa,ſeu ſellā, et hm̄oi quæ fuerint neceſſaria, reſeruare vrinam ad oñdēdum, aſſiſtē eidē de die et nocte cum fuerit neceſſe,iuuare eum in diſcalciando in ſurgēdo,in intrando lectum,et ſimilibus. Iacere ī infirmitorio, vigilare coram eo cum fuerit neceſſe, ſeruare eum in calore,coram eo ſtare ne ſe diſcoope riat. Quærere conſilium diligēter cū inrfimario de infirmitate eius á medico,et quæ medicus mandauerit exequi diligēter,ſiue in medicinalibus,ſiue ī cibis ſiue in alijs quibuſcunq;.Hr̄e etiam curam ſpālem de eis quæ paranda ſunt in coquina pro eo quotidie hora debita,& in hoc faciendo iuuare vel totum facere ſi fuerit neceſſe,& de aptando menſam circa eum cō modè & omnibus ad menſam pertinētib⁹ miniſtrandis,& recolligendis,& reponendis in locis ſuis, & de calefaciendo aquam vel vinū & brodium & ſimilia. Veſtes etiam eius & coopertoria & alia lauanda lauare,& purgare locum vbi iacet. Procurare etiam omnia quæ ſunt in caſu neceſſaria, vel cā balnei vel minutionis vel lotionis pedum,vel capitis, vel cocturæ alicuius,& ſimilium, dummodo in aliquod periculū mortis non ſint vel grauis mutilationis,& his aſſiſtē,

& iuuare

& iuuare vel totum facē cum pōt commodè & honeſtè. Panem verò & vinum & hmōi communia dʒ accipere á communi ſeruitore, alia verò q̄ n̄ hn̄t cōmuniter quæ tamē ſunt neceſſaria interdum, dʒ quęrere ab infirmario. Ipſius ēt intereſt prouidere de lumine & libris ꝓ officio dicendo cum eo, vel coram eo cum ipſe non pōt, in quo ēt non eſt omittendum q̄ dicatur coram eo offīn miſſæ, cum ad miſſam ire non pōt. Cûm verò pōt ſed debilis eſt, eū iuuare dʒ, eundo & redeundo. Dʒ ēt aliquem librum cōſolatoriū & ędificatorium hr̄e in ꝓmptu, in quo aliquid legat coram eo interdū ad eius conſolationem. Et ēt tam per ſe q̄ per alios Fr̄es ad hoc idoneos, quos interdū dʒ ad hoc inducē, intendē conſolationi, & ędificationi eiuſdem. Si qd verò petierit vel facē voluerit qd' ſuę contrarium ſanitati ſit, cautè dʒ eum aduertere. Si aūt non ſit contrarium dʒ ei obtemperare cùm cō modè fieri pōt. Deinde quicquid pōt excogitare qd' ei prodeſſe poſſit ſiue quo ad corpus, ſiue ad animam debet totum ſiue per ſe, ſiue per alios facere, vel procurare diligenter. ¶Circa Sacramenta ſuſcipienda. ¶Porrò circa confeſſionem & vnctionem & communionem petendam ſi fuerit negligens, dʒ eum cautè ſolicitare, & cum hæc facienda fuerint ſignificare illis ad quos pertinet, & neceſſaria ex parte infirmi ſolicitè procurare, & ingraueſcēte infirmitate reducē ad memoriam Priori in capitulo, vt faciat orare pro eo, ſi infirmarius hoc non fecerit. Cùm verô morti appropinquauerit dʒ facē ſignum cum tabula, ad cōuocandos Fr̄es ad cōmendationem faciendam, cineres

& locum

& locum p̄parare cum ſuper eis fuerit deponendus, & pertinentia ad hoc & ſimilia circa ſtatnm illum dirigē & facē, ſocijs ad hoc cum indiguerit aduocatis vel à p̄lato petitis. Cùm verò mortuus fuerit dʒ hr̄e curam de aqua calefaciēda ꝓ ablutione corporis eiꝰ & inuoluēdo,& coopertorio ad hoc deputato apponendo,ipſo verò ſepulto, feretrum & coopertorium reportare ad ſua loca. Deinde veſtes eius & coopertoria in quibus iacuit (ſi apportata fuerant de dormitorio) dʒ tradē veſtiario,vt ipſis lotis & mundatis ꝑ eum diligenter,de illis poſtea fiat quod fuerit faciendum. Si verò coopertoria p̄dicta erant de infirmitorio,ipſa & capitergia & hm̄oi que cum eo fuerint,dʒ tradē infirmario,vt illa faciat diligenter mundari, & aptari añquàm in vſus Fratrum iterum aſſumantur, ſotulares verò & bottas & conſimilia dʒ reddē in ſutoria. Dʒ quoq; infirmario reducē ad memoriam ꝙ habeat curam ꝙ in primo ſequenti capitulo recōmendetur anima defuncti Frībus,& ꝙ citò denuncietur per alios conuentus,& ipſius in hoc ſupplere negligentiam,ſi forte ipſe negligens extiterit.

¶Circa vtroſque ſeruitores.

¶Eſt notandum quòd in magnis conuentibus & vbi eſt multitudo infirmorum multiplicandi ſunt ſeruitores tam cōmunes q̄ ſpāles ſecundum indigentiam multitudinis īfirmorum,vbi verò ſunt pauci,pauciores ſunt ponendi,ſufficientes tñ. Si verò adeo pauci fuerint ꝙ cōmunis ſeruitor ſufficiat, vel ſeruitores, vel ēt ſolus infirmarius, tunc ille vel illi dʒ vel debēt exequi quantum neceſſe fuerit omnia ſupradicta.

Vtrum aũt ad hoc imponendi ſint Fr̃es clerici,vel laici,vel ẽt familiares & honeſti famuli, & aliqui de iſtis vel de illis,& vtrum per ſeptimanas,vel ad tp̃s ꝓlixius prouidentiæ Prioris eſt ordinare,hoc ꝓuiſo quòd vnus principalis habeat alios adiutores. Ipſius etiã Prioris ẽ ordinare ꝙ poſtq̃ prima mẽſa finierit, de comedentibus in refectorio aliqui Fr̃es vadant ad infirtorium,qui ſuppleant ſeruitorum vices, cum nondũ completa ſint omnia,vt ipſi ſeruitores comedant in menſa ſecunda, vt tertiam fieri non oporteat. Qui poſtquàm comederint,debẽt redir̃ ad ĩfirmitorium, ad videndum ſi illi qui eorum vicè ſeruierunt bñ omnia compleuerunt. Et ſi quid defuerit debent illud ſupplere. Si verò aliquem de familia vel aliquem extraneum in domo aliquo caſu contigerit ęgrotare, ad infirmarium pertinet vt ſecundum voluntatem Prælati ordinet vbi ponatur & qualiter & per quos ſeruiatur ęidem tam charitatiuè & ſolicitè ſecũdum exigentiam perſonæ,ꝙ in hoc nunquàm negligentia committatur.

¶De officio Receptoris hoſpitum.

Cap. XXIX.

AD receptionem hoſpitum talis Fr̃ cleric⁹ vel laicus eſt ponendus qui induſtrius in agendis, hylaris vultu,verbis aſtabilis,charitatiuus in neceſſitatib⁹ promptus in omni obſequio,diſciplinatus ĩ morib⁹, in expendendo mediocris,inhoneſtis ſolatijs carens, non tardus in labore,competenter potens,ędificatorius in verbo,& qui ſciat ſe morib⁹ aliorum & diuerſitatibus varijs prudenter,& religiosè ſe cõformare,

& gratum

& gratum cunctis ſeruitium exhibere.

¶Circa curam quam debet habere.

¶Ad hmõi offm̃ pertinet hr̃e curam de domo vel de domibus hoſpitum (ſi ſunt plures) cuſtodiẽdis,claudendis,aperiendis tempore ſuo,mundandis & honeſte & cõmodè aptandis,in formis,in ſedibus, in menſis & hmõi,et ꝙ habeatur lauatorium pro manib⁹ intus,vel extra in vicino,et receptacula aquarum q̃ effunduntur,vt domus non madefiat, et menſæ, et ſedes ſiue ſedilia ſufficientia,et ꝙ habeat ibi aliqua domũcula pro procuratione,et arcæ vel armaria,ſeu feneſtræ et perticæ et hmõi,ad repoſitionem et conſeruationem rerum quas ibidem opȝ ſeruari interdum. Et ꝙ habeantur ibidem ciphi et vaſa ꝓpria,et coclearia,et vaſcula pro ſale,et hmõi vaſa ſeu vtenſilia ꝓut neceſſe fuerit,ſiue ad pedũ lotionẽ,ſiue ad alios vſus q̃ dȝ mundare freq̃nter,et diligẽter,et in locis debitis cuſtodire. Dȝ ẽt curam hr̃e dᷓ lectis eorum parandis honeſtè et mundè vbicũq; fuerint, et hr̃e aliquas caligas,et tunicas,et caputia munda,et bottas ſub aliqua claue,quas poſſit indigẽtibus tradẽ, pro tp̃e, ad mutandum ſua,candelas ẽt pro neceſſitatibus hoſpitum,ſiue in domo,ſiue in via cum recedunt, campanulam ẽt aliquam cum qua fiat ſignum cũ fuerit cõmunis hora comedẽdi pro hoſpitibus, niſi ſit conſuetudo in illo conuẽtu ꝙ fiat in cimbalo ictibus. Porrò panẽ à refectorio recipiat, vinum verò á cellario, quale ꝑ procuratorẽ fuerit ordinatum. Quæ vero ꝑtinẽt ad ſotulares vel veſtes, á veſtiario ſi modica fuerint,vel à p̄lato ſi fuerint magna q̃rẽ dȝ & accipere:

Ea verò quæ ad cibum pertinent vel alia quæcunq; dꝫ miniſtrare Procurator, & pro eis eſt recurrēdum ad eum. Si qua verò mittuntur eis vt piſces, vel alia pertinentia ad cibum, præter panem & vinum, vel ēt iſta in magna quantitate dꝫ hoc indicari Procuratori, & ſecūdum eius ordinationem diſpenſare, & ſi venerit deferens hora comeſtionis, dꝫ prouidere ꝙ nō ingrediatur, quouſq; ꝓuideat, ꝙ in eis quæ viſurꝰ eſt circa menſam, non poſſit in aliquo male ędificari.

¶Circa Fratres hoſpites.

¶Cùm igitur intellexerit Fr̄ hoſpitarius aduentū Fratrum aliquorum qui nō ſunt de cōuentu ſuo, vel etiā de conuentu qui diu ſteterunt extra domum, ſtatim ad eos dꝫ feſtinare, & occurrere leto vultu, & ſi non ſunt auctoritatis magnę dꝫ dare oſculum pacis, ſi verò ſunt grandis auctātis, non dꝫ ſe ingerere ad oſculum pacis, niſi primo inuitetur ab eis. Deinde ducere eos ad bn̄dictionem ſi non receperunt, & quærere Sacerdotem, ſi ipſe non eſt Sacerdos, qui eam faciat, & ipſa recepta acceptis baculis & libris & alijs ſi qua gerūt, quæ ſunt ab eo cuſtodienda, ducere eos ad hoſpitium, et ſignificare Prælatis aduentum eorum. Si verò fuerit Magiſter ordinis vel alius recipiēdꝰ à cōuentu, ſua intereſt pulſare campanam capituli, ad cōgregandos Fr̄es hora competēti ad bn̄dictionem, et ipſa recepta iterum pulſare ad capitulum cū debuerit intrare capitulum, primò ſuper hoc eius inquiſita voluntate. Cùm ergo reſederint in hoſpitio ſi tali venerint hora ꝙ iam comederint, debent inuitari ad potum, deindę ad requieſcendum in lectis ſi voluerint;

rint,et hora hoc requiſierit,et de loco camerarũ edo ceri. Et ſi non eſt dies in quo eos oporteat ieiunare inquiſito de qualitate refectionis quã illa die habuerunt,dꝫ hoc ſignificare Procuratori,vt ſecũdnm exigentiam neceſſitatis debito modo paretur quod poterit haberi. Si verò nõdum comederint nec audierint Miſſam,dꝫ de Miſſa audienda vel celebrãda cum ipſi voluerint,de miniſtris hñdis prouidere. Si veró fuerint fatigati,et qeſcere voluerint,fiat de hoc ſi voluerint añ Miſſam vel poſt et ĩterim ſolicitare Procuratorem de prouidendo quæ fuerint neceſſaria ad refectionem,et ipſe ſolicitè adiuuet in præparando, et ordinet ſi neceſſe fuerit per Prælatum, ꝙ aliqs vel aliqui interim ſint cum hoſpitibus, qui eos aſſocient et dirigant ſi aliqua voluerint. Cùm ergo fuerint oĩa ꝑparata,ſi fuerit hora conſueta comedendi pro hoſpitibus,faciendum eſt ſignum prædictum, aliter non. Quod etiam obſeruandũ eſt omni tempore circa hoſpitũ comeſtionem,et deinde ablutis manibus,et dicta bñdictione,et collocatis Fr̃ibus ab eodem,ſecundum ſtatum eorum,proſeqnda ſunt cetera q̃ ad menſam pertinent. Porrò in parandis et ſeruiendo, et remouendis menſis,et colligẽdis reliquijs et reponendis,tã illis quàm ciphis,et alijs hmõi,obſeruãda ſunt ea quæ ſupradicta ſunt circa refectorium, et ſeruitores primæ menſæ et ſecundæ,et ſeruitores infirmorũ prout et quantum competere pñt in hoſpitio. Hñdꝰ eſt etiam aliquis liber in hoſpitio ędificatorius ĩ ꝓmptu,in quo dum comeditur legi poſſit interdum aliquid ab aliquo ſi viſum fuerit expedire. Ablutis verô

manibus poſt refectionem offerendus non eſt potus niſi aliqui petierint vel indiguerint,et ſit in patria talis vſus. Ordinandum verò eſt à Prælatis ꝙ cum comedũt hoſpites hora comeſtionis conuentꝰ,nec ſunt expediti finita prima menſa conuentus,ꝙ aliquis vel aliqui dꝭ Fr̃ibus qui comederunt veniant ad hoſpitiũ & ſuppleant vices receptoris hoſpitum,vt ipſe comedé poſſit in ſecuuda menſa,et facta comeſtione redire d3 ad vidẽdum,ſi ſunt omnia bñ facta, et ſupplendum quod factum fuerit minus. De lotione verô pedum et miniſtratione potus in prandio et cęna tempeſtiuè fiendis,d3 prouidẽ hora tali, ꝙ eorum occaſione non protrahantur vigiliæ poſt ſignũ dormitionis,niſi forte pp tardum aduentum hoſpitum, ſi obſeuari non poſſit, in quo caſu ſi fieri non poſſunt omnia conſueta, fiat quod ſecundum horam fieri poterit bono modo,ſiue in procuratione eorũ,ſiue i alijs. Cum aũt ad lectos ducuntur prouidendum eſt eis de vrinalibus vel alijs vaſis idoneis ad vrinã, & edocendi ſunt de loco camerarum ſi vſq; tunc neſciũt,et oñdendæ ſunt eis tunicæ,et caligæ,et caputia ad mntandum,et bottæ ſiue fotulares,vt reficiantur, ſi aliquo indigent et vngãtur,et ſi nox fuerit,dandæ ſunt eis aliquæ candelæ cũ quibus vadãt ad cameras vel alibi, et quibus dicãt offm̃,et de libro pro officio ſi nõ hñt eſt eis prouidendum. Si verò veſtes eorum indigent lotione,cum eorum lnía d3 procurare ꝙ lauentur. Si verò hñt magnam indigentiam in ſotularibus, vel aliqua veſtè,vel fecerint aliquas rõnabiles expẽſas in via nondũ ſolutas,vt de naulo et hmôi, d3 hoc oñdẽ

Priori

priori,vt añquàm petant,cum eius lnía illud quo indigent offeratur eiſdem. Quanto aũt ſunt magis ex̃nei,vel de nationibus rcmotioribus,vel de maiori labore veniunt,vel ſunt maioris auctoritatis rõne ſtatus ſeculi,vel rõne maioris ſtatus ĩ ordine, vel ſi ſunt nouitij,tanto in omnibus ſunt magis charitatiuè tractandi. Quod ſi fuerint conſueti vagationi & diſcurſui,vel de minori rcligione notati,tanto diſciplina religionis & auſteritatis circa eos magis eſt obſeruanda,& excluſi citò de hoſpitio mittẽdi ſunt ad cõuentum,& ad capitulum ſuo tempore vocandi. Qui ergo digni ſunt ſecũdum ordinem prædictum oſtõ charitatis,cum recedere voluerint inuitandi ſunt ad manendum & morandum ſecurè, & ad hoc quodammodo ſunt cogendi. Cûm veró omnino recedere voluerint,inuitandi ſunt ad dicendum ſi aliquo indigent,quod poſſit pro eis fieri, & faciendum charitatiuè quicquid pro eis põt fieri bono mõ. Et ſi vias neſciunt docendi ſunt de illis & de hoſpitio,& interdum conducendi per fratres vel familiam ſi neceſſe fuerit,& ſtatus eorum hoc requirit,ſecũdum ꝙ ſunt ĩ maiori reuerẽtia hñdi,vt ſunt diffinitores,& priores, & fratres alij magnæ auctoritatis vel famæ, & dꝫ poni magna cura ab ipſo hoſpitario ꝙ conſolati & ædificati recedant. Ad bñdictionem verò vocandi ſunt ab ipſo aliqui de fratribus antiquis,& ꝑcipuè prelati, & cum oſculo & recõmendatione ſui & orationibus eorum & aliorum fratrum ſunt per eos lnĩandi & vſque ad portam vel plus ſecundum ꝙ p̃lato viſum fuerit per aliquos conducendi. Porrò in cõmunibus &

quotidianis

quotidianis ſeruitijs receptor hoſpitum dȝ eſſe ſolicitus, tempeſtiuè parare omnia diligenter, & conferre cum procuratore tempeſtiuè vt ꝓuideat de neceſſarijs competenter, ſecundum multitudinem & conditiones hoſpitum, & ſeruientes in coquina pro hoſpitibus ſolicitè iuuare, cum neceſſe fuerit diligẽter. Cauere quoq; quantum in eo eſt, ne fiant, aliquę diſſolutiones in hoſpitio, & facientes ſuo tempore proclamare. Et ſi aliqua dicantur in capitulo quæ pertinent ad hoſpites, ipſis referre, ſi in capitulo non fuerint. Quod ſi aliqui in hoſpitio nimis morari voluerint, vel nimis citò recedere, dȝ ꝑlato ſuggerere qđ viderit expedire, ſimiliter de eis ad capitulum conuocandis, vel chorum interdum cum circa hæc accidiſſe videntur. Cùm verò fratres minores apud nos cõtigerit comedere vel hoſpitari de nocte, in omnibus deuotius & hylarius debet eis aſſiſtere & miniſtrare, ꝗ̃ fratribus noſtris. ¶Circa hoſpites extraneos.

¶Cum aliquos alios extraneos, ſiue religioſos, ſiue ſęculares hoſpitari contigerit apud nos, pertinet ad eũ hr̃e curam diligentem, ſecundum cõſuetudinem domus vel ordinationem prælati, vbi & quid comedãt, vbi iaceant, & conducere eos per officinas cum illas voluerint viſitare, ducere ad refectorium, lotis prius manibus cum ibi debent comedere, & in locis debitis collocare, & finita mẽſa cum eis remanere, & ducere eos ad Eccleſiam ad gratias, vel ducere ex̃, & dicẽ cum eis officium, ſi fuerint magnæ perſonæ, & poſtea ipſos ad loca debita ducere, reddere etiam cautos ſeruitores menſę ꝙ eis diligẽter ſeruiãt ſecundũ

O ſtatum

ſtatum eorum. Si aūt capitulum vel chorū vel eccleſiam ad officium intrare debuerint: debet eos in locis debitis collocare ſecundum ſtatum eorum: & cū exire debuerint eos iterum ad debitum locum ducere. Si aūt tales ſint ꝗ horas dicere habeant & libros non habent dꝫ eis prouidere de libris & iuuare ſi volunt: ſi vero laici fuerint debꝫ eos inſtruere, qñ & vbi miſſam vel aliud officium ſi voluerint poſſint audire. Si aūt habēt aliqua negocia extra domum debet eos dirigere, & iuuare prout cōmode pōt in his que decet ordinem: petita licentia prius: ſi talia ſunt que ſine licentia fieri non debent. Lꝫ auté omnes ſic tractare debeat ꝙ conſolati & edificati recedant: tñ ſecundum exigentiam ſtatus eorum & familiaritatem maiorem, vel neceſſitatem plus vel minus eſt cum eis aliquid faciendum. Pro nullis vero parande ſunt carnes vel linteamina in lectis ponenda: niſi illa apportauerinr ſecum. Vtrum aūt cum fratribus in hoſpitio comedere debeant vel alibi, & vtrum illi ſoli vel aliqui fratres cū eis: ad ꝑlati diſcretionē ꝑtinet ordinare. Si āt fuerint adeo familiares ꝙ quaſi frēs hēantur: non oꝫ omnem ſolicitudinem ſupradictam circa eos hēri. Si vero alique dñe vel mulieres religioſe aduenerint: quibus oporteat & deceat in aliquo miniſtrare: ad ꝑlati & procuratoris prouiſionē pertinebit ordinare, vt in aliqua domo vicina & honeſta miniſtretur eis quod fuerit miniſtrandum ſicut viderit expedire. Super omnia vero cauere debet frater hoſpitarius ne extranei aliquid videant inter fratres ſiue in ſuperfluitatibus ſiue in vanis locutionibus & ſimilibus,

milibus, vnde male poſſint edificari: & e contrario dare operã per ſe & per alios, loquẽdo cũ eis de Deo & de vtilibus, & virtutum exẽpla monſtrando, & mũdè & honeſtè miniſtrando: deuote & humiliter in omnibus obſequendo, ꝙ fratres vere reputẽt ſeruos dei. Vbi vero frater vnus ad omnia non ſufficit propter hoſpitum multitudinem: expedit duos fratres poni ad iſtud officium, vnum ſcilicet propter fratres & alium propter extraneos, vel illi qui principalis eſt dare adiutores: & quos & quot ſiue clericos ſiue laicos: & vtrum ſcribi ꝑ ſeptimanas aliqnos vel ad tempus ꝓlixius aſſignari, ad prelati pertinet prouidentiam ordinare, cum tanta cura & ſolicitudine, ꝙ de hoſpitalitatis gratia cõuentus ſuus ſemꝑ habeat bonã famã.

¶ De officio coquinarij. Cap. XXX.

Coquinarius dicitur frater qui habet curã de coquina, & depertinentibus ad coquinam. Ad qđ debet aſſignari frater laicus, qui habeat induſtriam in parandis eis que ad cibos pertinent competenter honeſtè & mundè. Qui ẽt ſit diſcretus in diſpenſando, & prudens in prouidendo & cuſtodiendo, & in occupationibus non turbulentus: patiens & pacificus cum omnibus qui ſecum habent aliquid agere: & non impotens ad officij ſui labores. Ad officium ergo hmõi pertinet habere curam quantum põt circa domũ coquine, ꝙ ſit bene aptata, & extraneis nõ peruia: & ꝙ munda ſeruetur, & ſuo tempore claudatur. Item ꝙ habeantur ibidem ſcutelle, & vaſa, & huiuſmodi vtenſilia neceſſaria & ſufficientia: & ꝙ diligenter cuſtodiantur, & frequentèr mundentur.

¶Item ꝙ prouideatur per procuratorem tempore debito, ꝙ habeantur ibidem in promptu ſemper ligna, ſal,oleum,allia,cępe,& hmõi quæ quotidie,vel freq̄nter ſunt neceſſaria & in loco debito illa cuſtodiantur diligenter , & moderatè conſumantur vel expendantur . ¶Item procurare debet aquam , & ignem & herbas de horto neceſſarias ad ſalſam & ſimilia, & habeantur cum fuerit neceſſe , & propter caſus in quibus contingat ignem extingui ſic pęnitus , ꝙ non inuenitur in domo,debet habere lapidē & ferrum cum quibus extrahatur ignis,cum fuerit neceſſe. ¶Item ꝙ habeantur ſub eius cuſtodia legumina, quæ ſolent comedi in competenti quantitate. ¶Itē ipſius ītereſt ꝙ legumina,vel herbas de horto ſecundum dies in q̄bus illa ſolent comedi vel alia pulmenta,faciat tempeſtiuè & diligenter mundari & parari, Apponenda eſt etiam magna cura ꝙ pulmenta bona ſemper habeantur in conuentu.

¶Circa conuentum & hoſpites & alios extraneos.

¶Scire etiam debet á procuratore tempeſtiuè quid p̄ter pulmenta debeat præparare, & vtrum vnum pulmentum vel plura,& habere diligentiam magnam ꝙ fratribus nūquàm dentur oua putrida vel piſces vel alia,vel minus cocta . Cum autem appropinquauerit hora comedendi nunq̄ debet dicere ꝙ pulſetur cimbalum,quouſq; omnia ſiue pitantiæ,ſiue ſalſæ,ſiue alia ſint ita plenè vel ferè parata , ꝙ miniſtrādo omnia continuè,nullam moram oporteat facere . Ipſius ēt eſt facere ſcutellas,& diuidere & diſpenſare pitātias & alia hmõi bona fide, & omnia ad feneſtram mini-

ſtrare

ſtrare ſeruitoribus, niſi forte procurator aliquando hoc ſibi aſſumere velit, vel ipſemet aliqua de iſtis cõmittere velit pueris, vel alijs qui tunc ſeruiunt in coquina. Si autem prælatus ordinauerit ꝙ alicui vel aliquibus paretur aliquid aliud q̃ communiter paratur propter aliquam infirmitatem vel cauſam, vel ad tempus vel ſemper, debet prouidere ꝙ circa hoc nõ fiat defectus. Similiter debet habere diligẽtiam debitã circa ea quæ parantur pro hoſpitibus, ſiue operarijs, ſiue alijs quibuſcunq;, ꝙ omnia fiãt tempeſtiuè & ordinatè & benè, & ꝙ omnia quæ de menſis remanent recolligantur diligenter, & reſeruentur ſiue ad eleemoſynam, ſiue ad alios vſus, prout eorum qualitas requirit.

¶ Circa adiutores.

¶Circa pueros verò ſeu familiam quæcunq; fuerit in coquina debet habere curam vt indoctos charitatiuè inſtruat in agendis, minus diſciplinatos vel morigeratos prout poterit bono modo ad honeſtatem induεat, & corrigenda circa eos, eorum indicet correctori, & caueat ne res domus diſtrahant, vel prodigè pro ſe vel pro alijs expendãt. Et ſi viderit eos ineptos oĩno ad offm̃ coquinæ, vel inhoneſtæ vitæ, vel alias inutiles, vel indignos ſocietate fratrum, non debet hoc celare procuratori & prælato. Summè verò cauere debet vt nũquam eos percutiat, vel conuicijs aut maledictionibus vel hmõi verbis inordinatis cõturbet, vel aliquid faciat vel dicat coram eis, vnde poſſint habere occaſionem detrahendi ordini poſt receſſum. Debet etiam prouidere eis de cibo & potu, & de nu-

mero & horis comeſtionis eorum ordinare, & diſtribuere eiſdem quid in pitãtijs vel alijs fuerit diuidendum, & carnes quæ infirmis remanent eis interdũ dare & diuidere, ſi prælato viſum fuerit expedire. D3 etiam cautè prouidere, vt cũ eis vel ſeruitoribus hoſpitum vel infirmorum vel alijs accedẽtibus nunq̃ litiget, vel clamore contendat: ſed in ſpiritu patientiæ, & manſuetudine omnibus ſatisfaciat prout põt. Cauendum eſt etiam ei diligenter ne vnq̃ extranei intrent coquinam, niſi forte aliqui coqui magnatũ cũ apud nos comedunt & conuentum procurant: & tũc valde cauendum eſt ne videãt aliquid in coquina vel in accedentibus vel ſeruientibus ibidem, quod eos poſſit offendere: in quo caſu cauendum eſt etiam ne coquina infirmorum cũ carnibus vnq̃ paretur in cõi coquina conuentus, ſed alibi. Vt aũt omnia fiant diligenter d3, ſe extrahere ab alijs occupationibus, & mane breuem miſſam audire & euigilare ſeruientes in coquina cum nimis dormiunt: & non ſolum dicẽdo ſed manum apponendo dare operam ad omnia peragenda. Cum aũt comedere h3 in ſecunda menſa: d3 ordinare ꝙ aliquis de ſeruientibus in coquina interim ſuppleat vices ſuas, & dicere quid ſit ei faciendum.

¶Circa infirmos.

¶Vbi aũt in magnis conuentibus coquina infirmorũ ſeparata eſt a coquina conuentus: d3 ibidem eſſe ꝑprius coquinariꝰ: qui ſecundum modum notatũ omnia peragat que ad coquinam infirmorum poterunt pertinere. Cuius eſt etiam habere curã ꝙ plume vel animalium pelles ſi que ſuperfuerint: ad vſus aliquos reſeruentur.

reſeruentur. Si vero coquina infirmorũ non eſt alia a cõi conuentus: ſed in cõi præparatur pro eis: d3 ibidem eſſe proprius ſeruiens pro infirmis ſi cões ſeruitores non ſufficiant:qui diligenter ibidem p̄paret que pro eis fuerint p̄paranda,ſequeſtratim ab alijs & diſtinctè. De multitudine vero famulorum ſeu fratrum ſeruientium in cõi coquina vel infirmorum:d3 p̄latus ordinare, prout multitudo fratrum & negociorum requirit.Si vero contingat ꝙ nullus frater ponatur in coquina pro coquinario: ſed famulus aliqs ſecularis: d3 ꝓcurator ſupplere que p̄dicta ſunt de coquinario per ſe vel per aliquem de famulis ad hoc aptiorem ſi poteſt & ſi viderit expedire.

¶De officio cuſtodis cellarij. Cap. XXXI.

CVſtos cellarij dicitur frater qui habet cuſtodiam vini & omnium qne ad potũ pertinent. Ad quod officium ponendus eſt frater aliquis, qui ſciat de his que pertinent ad cuſtodiam vini. Et ſi neſcit: eſt circa hoc inſtruendus diligenter:& ipſemet qñ poteſt ĩquirere d3 ab illis qui dicũtur ſcire de arte hmõi,& exequi que ad hoc pertinent, ne vinum deperat aliquo modo, aut per eius negligentiam deſtruatur. Porro ad hoc officium d3 habere cellarium ſecundũ modum terre in bono loco & bñ aptatum: habens vnũ oſtiũ ex parte exteriori ad inducendum vinũ: & aliud ex parte interiori ad intrandũ illuc ſecreto cũ fuerit neceſſe. D3 aũt ſi fieri poteſt ſic eſſe diſpoſitũ, ꝙ habeat feneſtras ad aquilonẽ: bonũ ẽt eſt ꝙ ſint ibi due diſtinctiones in quarũ ſecũda plus reſeruẽt de vino, ne forte ſeculares intrãtes a caſu, primo intuitu

videāt oīa . Cauendū etiā eſt ne vnq̄ illuc intrēt extra nei,niſi valde familiares & ſecretarij fratrum ſint. Et ideo expedit aliquam domunculam, vel appēdicium fieri ante cellarium extra, in quo reponatur vinum á ſæcularibus,poſtea ītroducendum eſt per fratres vel familiam vel alios magis familiares,ſiue per canales ſiue alio modo. In regionibus verò in quibus ſolent vina cuſtodiri in diuerſis locis in hyeme & ęſtate,ſolent etiam habere duo genera cellariorum, vnum ſu per terram pro hyeme,& aliud ſub terra pro ęſtate. Pertinet etiam ad iſtum officialem appropinquātib⁹ uindemijs habere curam de dolijs diligenter parandis,& habere utenſilia in loco debito,uel inſtrumenta & ſimilia,quæ poſſunt eſſe neceſſaria ad ſuccurrendum,cum timetur de uini effuſione, uel ad reparationem aliquam faciendā,uel ad alios uſus. Debet etiā cum candela frequenter die et nocte circuire per dolia,ad uidendū ne aliquod periculū immineat de effuſione.Cū autē dolia euacuata fuerint,debet ea diligēter mundare et reponere in loco apto cuſtodię eorū ne putreſcant uel deteriorentur,hoc prouiſo, ne locus ille ſit adeo patulus ꝙ frequenter uel facilè ab exterioribus uideatur . Ipſius quoq; intereſt frequenter temptare uina ne corrumpantur,et transferre de uaſę in uas,et miſcere ad inuicem cum fuerit faciendum,et ſcire quæ melius ſeruari poſſint, ſecūdum ordinationem procuratoris uel prælati, habita cum eis collatione primo miniſtrare quæ ipſi primo dixerint miniſtranda, et ſecundum ordinationem eorum ſcire quod uinum cōuentui,quod hoſpitibus,qđ infirmis,qđ

mis, quod familiæ, quod operarijs. quod aduenientibus diuerſis & hmôi dare debeat, & vtrum temperatum, & qualitet, vel temperatum purum, & vtrum in menſura, & quali menſura, & qđ ipſi ordinauerit exequat diligenter. Poſt comeſtionem verò debet per omnes officinas ī quibus fuerit vinum diſcurrere, & recolligere ſi quid ſuperfuerit in loco quocūq;, & ponere in certo loco, vt det poſtmodum quibus ſecundum ordinationem prioris uel procuratoris uiſum fuerit expedire. Solet autem ad cuſtodiam hmôi reliquiarum uel deputationem uini haberi dolium ſaliuiatum uel de raſepto in quo omnes hmôi reliquiæ reponantur, vt melius conſeruentur. Debet etiā ꝓuidere ꝙ horis debitis inueniatur circa cellarium cū uinum fuerit miniſtrandum, nec debet tradere niſi illis ſolis ad quos pertinet ex offō accipere, & nec illis in alijs horis uel extra menſuram taxatam, niſi de licentia ſpeciali. Cum autem aliquid de uino contingit corrumpi grauiter, nunquàm poſtmodum dandū eſt fratribus, nec miſcēdum cum alio uino bono, ſed ſecundum uolūtatem prælati fiat de eo quod ipſe dixerit faciendū. Cū autē tēpus fuerit procurādi uel emēdi uinū, ubi emitur, uel ex toto vel ex parte, debet hoc ita tempeſtiuè prælato & procuratori ad memoriam reducere, ꝙ ualeant in tempore congruo ꝓuidere. In claudendis uerò feneſtris & aperiendis, ſiue de die, ſiue de nocte, ſiue in calore, ſiue in frigore, ſiue in temperiè, ſiue in inquieto tempore, ſiue inuento auſtrali, ſiue aquilonari & claudendo cellarium et cuſtodiendo clauem diligenter, tātam debet habere

curam: ne ex omiſſione aliqua contingat ledi vinum vel per manum temerariam in aliquo deperire. Porro vbi nō eſt vſus vini ſed ceruiſiæ vel alterius potus ſic facere d3 circa illud genus potus omnia ſupradicta que competunt circa illud & alia que requirit cōditio potus illius, ſicut fuerit faciendum. Et caueat ne cum aliqua pitancia de vino datur procuratori ꝑ fratribus, vel infirmis, vel hoſpitibus, vel conuentui ſic fiat incaute ꝙ cedat in ſcandalum aliorum.

¶De officio veſtiarij. Cap. XXXII.

VEſtiarius dicitur non frater qui facit veſtes. S3 q̄ eſt conſtitutus: tam ſuper eos qui faciunt veſtes q̃ ſuper illos qui faciunt ſotulares.

¶Circa res habendas.

¶Ad officium eius pertinet habere curam de omnibus que pertinēt ad indumēta & calciamēta & annexa his: vt ſunt cappæ: caputia: tunicæ: pellicea: & capelli: cinguli: cinctoria: vagine cultellorum: ſotulares: conciſie ſotularium: botæ: brachalia: ſiue corde & ligature ad caligas & vnctum ad ſotulares: caligæ: ſocci: & ſimilia. ¶Item lecti & coopertoria pro lectis: & cuſſini: & ceruicalia: ſtramina: palee; & fiſcones: culcitre: & capitergia pro infirmis: linteamina pro balneis: item foreli: & camiſiæ, pro libris: item panni pro lotione pedum & capitum: & pro raſura: pectines: & raſoria: & bindelli pro minutione: & forcipes ad vngues ſcindendos: & ſi qua ſunt alia. Ad horum aūt conſeruationem & repoſitionem d3 habere domum aliquam idoneam & in loco apto p̄ter illam vel illas in quib⁹ operātur ſutor & ſartor qui debent

bent habere duas vel vnam in duas diſtinctam in quib⁹ipſi & famuli ſeculares ſi qui fuerint neceſſarij operari debent: & omnes ſub cura veſtiarij & eius obedientia debent eſſe. Intereſt etiam ipſius curam habere de omnibus p̄dictis: procurandis: reparandis: reficiendis: miniſtrandis: recolligendis & conſeruādis, & expenſis pro hmōi factis cōputandis: quas recipere dʒ vel a procuratore, vel aliunde, vel ipſemet, vel ab alijs querere ſecundum ordinationem p̄lati & conſuetudinem domus. Cum aūt hyemale tempus appropinquauerit: dʒ apponere curā ꝙ id quòd dandum eſt fratribus ꝓ veſtibus ſic tempeſtiue procuretur, ꝙ anteq̄ frigore fratres ledantur omnia habeantur. In diſtributione verò intereſt ipſius videre quid quiſq; habeat: vt melius ſciatur indigentia cuiuſcunq;. Dʒ autem ſcire a prælato quæ liceat eum dare ſine licentia ipſius & que non: & quòd iuſſerit obſeruare. Cum autem frater aliquid petierit de prædictis, & indiguerit: dʒ ei charitatiue ſine difficultate miniſtrare ſi poteſt ſine licentia, vel licentiam procurare. Si autem non indiguerit: dʒ eū charitatiuè monere, vt ſuperſedeat a ſuperfluitate quam petit. Qđ ſi noluerit: dʒ hoc ipſum indicare p̄lato, & facere qđ iuſſerit faciendum. Nihilominus dʒ inſpicere fratrū neceſſitates: vel intelligere cum ab aliis ei ſignificantur. Et licet frater indigens nihil petat: dʒ ei tanto magis ſolicite prouidere: quanto humilitas ſua dignior eſt fauore. Cum autem nouum aliquid datur fratri: dʒ vetus reddere niſi de licentia (ſi indiguerit illo) eum retinere contingat. Cum autem emenda

fuerint

fuerint aliqua de prædictis, ſiue de bonis conuentus ſiue ex pecunia ſpecialiter ad hoc alicui data: debēt omnia emi per manum eius. Et cū oritur aliqua dubitatio de aliquo panno vtrum ſit notabilis in precio vel in colore, vel alio quocunq; modo: non dȝ inde aliquid facere, quouſq; per examinatores (ſi ſunt in domo) vel per prelatum (ſi non ſunt) fuerit iudicatum vtrum ſit ſecundum ordinationē vel nō. Nunq̃ autem ſine licentia eius dȝ aliquis ſibi facere ſcindi veſtem, vel ſotulares, vel hmōi aut in domo aut ex̃: niſi forte ſit in itinere conſtitutus. Eius etiam eſt recipere ſiue pannos, ſiue veſtes, ſiue denarios qui dātur pro huiuſmodi, vel conuentui, vel etiā fratri cuicunq;, & cuſtodire: & facere quod de his fuerit faciendum. Ad ipſum quoq; pertinet nouitiorum veſtes preparare cum fuerint induendi, & in capitulum portare, & veſtes eorum ſeculares ſeruare: & nec ſine eorum voluntate aliquid facere de eiſdem. Dȝ etiam prouidere receptori hoſpitum de veſtibus pro hoſpitibus ad mutandum, & familiæ de competētibus veſtibus & calciamentis ſecundum ordinationem prelati: cum domus ipſis ad iſta tenetur. Et aduertere ne veſtes deferant laſciuas ſeu minus honeſtas. Seruitoribus etiam infirmorum & hoſpitum miniſtrare dȝ illa quibus indigent pro illis quibus ſeruiunt: ſiue pro lectis, ſiue pro alijs quibuſcunq; ad ſuum officium pertinentibus. Cum autem in dormitorio ſit aliquis lectus de nouo, vel aliquis eſt qui non hēt neceſſaria: ipſius eſt in hmōi ſiue ibi ſiue alibi prouidere in tota domo quecunq; neceſſe fuerint. Tempore

vero capituli ſuperuenientis multitudinis fratrum, cum non ſufficiunt lecti aut ſupellectilia domus : ipſius eſt procurare de foris quòd deeſt : & ſignare cuius ſit vnumquodq;, & habere curam de reddendo tēpore ſuo : prouiſo ꝙ ſi aliquid deturpatum fuerit, vel in aliquo lęſum, prius reparetur & mundetur. Et cauendum eſt in his caſibus ne coopertoria de ſerico vel aliter precioſa mutuentur: ſed humilia vbi hoc poterit obſeruari. ¶Item ad ipſum pertinet habere aliq̃ groſſa ſcapularia pro conuerſis, que eis tradat qñ ſeruiunt in coquina vel cemento, vel hmōi operibus q̃ ſolent veſtes deturpare. Similiter pro fratribus vel famulis qui ſeruiunt in coquina, vel pro fratribus qui raduntur & illis qui radunt : aliquas camiſias quibus tunc vtantur deſuper ad mundiciam conſeruandam. Porro cum lotio cōis veſtium fuerit facienda: dꝫ de omnibus ad hoc pertinentibus ſiue lixiuio ſiue miniſtris & ſimilibus curam habere, & hoc in capitulo predicere, vt certa hora & certo tempore deferant fratres que fuerint lauanda, & cum ſignis appoſitis veſtibus : tradere ſingula ipſo preſente. De quibus cuſtodiendis & reddendis ſingulis q̃ ad curam ipſius pertinent, & idem in vnctione cōi ſotularium obſeruetur. De particularibus lotionibus & vnctionibus ſotularium cum frater ad eum recurrit: dꝫ procurare ꝙ fiat cum licentia, quod ſecundū indigentiam fuerit faciendum. Cum autem aliqua viderit circa lectos vel alibi, ſiue cooꝑtoria ſiue alia ad ſuum officium pertinentia ocioſa vel derelicta: dꝫ ipſa recolligē ſolicitè. & botas & pellicia omnia, tē-

pore

pore certo ad veſtiariam deferre: & dare operam cir ca omnia que ſunt in veſtiaria ſic cuſtodiēda & excutienda, vel ad ſolem proijcienda, vel ad aerem pro tē pore exponenda, vt a tineis, vel a muribus, vel alias non ledantur. Bottas autē & pellicia & veſtes & alia quecunq; remanſerunt, que pn̄t aptari ad vſus fratrū d3 facere ſic cum tempore aliter ocioſo reparari, ꝙ ſuis temporibus omnia parata ſint ad fratrum neceſ ſitates. Que vero non pn̄t bono modo in vſus fratrū vel familiæ redire, d3 ſolicite ad eleemoſynam reſer uare, & cum conſilio prelati diſtribuere tempore op portuno. Cum autem frater indiget aliqua reparatio ne veſtis vt cum manicis alijs indiget vel ſoleis & ſimilibus, ſuper his, d3 prouidere ꝙ fiant. Cum autē indiget aliquibus ſutoribus ad huiuſmodi opera per agenda, nunq̄ d3 eos introducere ad loca fratrum ſe creta: niſi ſint valde honeſti & familiares: ſed in loco a ſecretis fratrum remoto, in domo alicubi ſunt ponendi: vel in villa ad eos vel ad domos proprias: interdum huiuſmodi opera ſunt mittenda, dummodo ſint talia que poſſint a ſecularibus ſine ſcādalo vi deri. Cum autem aliqui ſeculares domum frequentant, cauere d3 ne remaneant aliquam in loco tali ꝙ per manum temerariam aliquid deperire contingat, & ſuper hoc fratres cautos reddē: ꝙ ſi frater aliquis circa cuſtodiam huiuſmodi negligens fuerit, vel veſtes ſuas male tractauerit, vel in aliquo circa ea que ad ſuum officium pertinent offenderit, pertinet ad ip ſum illum in capitulo proclamare, & ſuggererē p̄lato de admonitionib⁹ quas viderit faciēdas, circa ea q̄ ad

ſuum

ſuum officium pertinent quoquomodo. Cum autē perpēderit ꝙ aliqui fratres aliquas ſuperfluitates habeant in veſtibus, & coopertorijs & hmōi: d3 inſtare apud p̄latū ꝙ iniungat in capitulo: ꝙ quicunq; hn̄t aliquid ex̄ numerū taxatū a cōſtitutionibus vel aliter ſuperflua, ſic vel ſic, reddant infra certum tempus veſtiario. Tempore vero ſcrutinij cū inuenitur aliquid ſuperfluum de his que ad ipſum pertinent: debent omnia talia ſibi tradi. Si verò aliquis frater aliunde aſportauerit aliquam veſtem, vel nimis longam, vel in aliquo notabilem, ſeu etiam ſotulares, pertinet ad ipſum huiuſmodi veſtem corrigere, vel prælato ſuggerere ꝙ auferatur ei, ſi ſecundum ordinem tolerari non d3. Et cum a multis exceditur in longitudinem ſcapularium, vel capparum, vel in pilcolis præciosis & ſimilibus: d3 erga priorem inſtare ꝙ huiuſmodi corrigantur. Vbi autem pro veſtibus faciunt fieri fratres pannos de lana vel empta vel alias data: debet ſic hoc fieri cautè, ꝙ apud extraneos inde verba facile non poſſint exoriri.

¶De officio ſartoris. Cap. XXXIII.

SArtor dicitur frater conuerſus qui ſcit artem ſcindendi & ſuendi in pannis & in pellibus: & cognoſcendi pannos: & ſi quid minus plene ſcit in iſtis debet adiſcere diligenter.

¶Circa res habendas.

¶Ad huius officium pertinet habere ſecretam aliquā domum bn̄ feneſtratam ad habendum multum de lumine in qua ſit aliquod inciſorium ſcilicet locus aliquis de aſſeribus complanaris collocatus in alto, &

aptus

aptus ad ſcindendum: inſuper pertice, & arce & armaria, & huiuſmodi ad repoſitionem & cuſtodiã rerum que apud eum ponuntur. Ad iſtum etiam pertinet habere forcipes: acus: fila: & ſimilia ad artem ſuam neceſſaria, in locis certis pro ſe & ſuis adiutoribus abundãter ſecundum ꝙ requirit multitudo eorum quos oportet interdum ad ſuũ adiutorium conuocari. Eos verò qui ei adiunguntur in adiutorium: d3 edocere in his que minus ſciunt, & in omnibus dirigere: & ipſi ſecundum ꝙ ipſe dixerit operari, & ĩ omnibus ei obedire. Non debent autem aliqui famuli recipi nd manendum in domo continuè ſine licentia prælati: nec ad horam etiam ſine licẽtia veſtiarij. Debent autem illis qui debẽt in domo comedere ſecundum ordinationem procuratoris & quid & qñ & vbi comedant prouidẽ: & de lectis ſi iacent in domo ſecundum ordinationem veſtiarij, ſuper hoc cum prælato collationem habentis. Si verò pro p̃cio ſtant cum fratribus: pertinet ad veſtiarium ſoluere, & ipſius eſt ad hoc eum inſtigare. Si verò aduerterit in eorum aliquo: aliquid propter quod non expediat vel deceat eum in domo commorari: vtpote qa deſtruũt bona domus vel ſunt malę vitę in aliquo vel ſimilia d3 veſtiario ſine mora vel prælato ſignificare D3 autem tam honeſte coram eis ſe habere, quandiu ſunt apud nos, & eos in his que ad ſalutem pertinent dirigere & inſtruere ꝙ nõ ſe ingerant ſuper fratres vel ac loca vbi non debent: & ſimiliter ꝙ ipſi ex conuerſatione inter fratres meliores fiant & fratres ab eorũ ſocietate non moleſtentur in aliquo vel perturbentũ.

¶Circa

¶Circa actus eius.

¶Porro in operando ſic d3 eſſe ſolicitus ꝙ non ſolum de die: verum etiam de nocte tempore quo fratres vigilare ſolent, operetur ad lumen, orationibus pro matutinis breuiter conſumatis. Similiter in eſtate dum fratres dormiunt in meridie: ſi poteſt cõmode ſuſtinere & licentiam obtinere quæ de facili dari debet, & in hoc indulgeri, vt poſsit a matutinis remanẽ & dormire tunc vt poſsit huiuſmodi vigiliam de die melius ſuſtinere. Poteſt etiam petita licentia a prælato operari in omnibus feſtis quæ non ſunt ab eccleſia vel conſuetudine patriæ introducta. Proprer opus etiam poteſt ab horis omnibus præterquam a completorio remanere: & ſufficit vnicam miſſam priuatam breuiter & expeditè audire. Sic autem debet ſubiacere veſtiario, ꝙ in omnibus pręferat ea quę ipſe dixerit: nec ſine eius licentia debet aliquid dare fratribus: licet etiam modicum, ut capellum vel ſocos & huiuſmodi: nec magnum quid pro eis facere, vt ęſt ſcindere tunicam: ponere nouas manicas & ſimilia. Modica tamen vt eſt ſuere aliquid in tunica vel apponere modicam petiam in veſte, & huiuſmodi, debet facere ſine licentia ſpeciali. In ſcindendis vero veſtibus fratrum debet diligenter curare ꝙ religioſè & non ſeculariter fiant, vel cum aliqua laſciuia parentur, & vniformiter: & ideo debet habere formas aliquas, vel exemplaria de pergameno vel ſigno pro caputiis pro capellis, pro manicis, & ſimilibus, vt vniformiter & modo religioſo ad illa exemplaria faciat vniuerſa: vt fiant in competẽti menſura

P cum

cum non fiant veſtes in incertum : ſed pro fratre aliquo uel aliquibus certis, debent aduocari : vt ſecundum eorum ſtaturam coaptentur. Cum autem aliquis pannus ei apportatur a quocumq; etiam veſtiario, & videtur reprehenſibilis in precioſitate, vel colore vel alias : nunq̃ debet ipſum incidere quouſq; prælato oſtenderit, ut ipſo examinato ab eo iubeat quid voluerit ſuper illo. Cum autem non habuerit certum opus debet circa illa quæ reparanda ſunt vel paranda pro futuris temporibus ſic vacare : ꝙ tempore neceſsitatis maioris illa expedita ſint, & tunc poſsit melius ſe impēdere neceſsitatibus inſtātibus. Si vero non ſufficiat per ſe ad omnia facienda: debet inſtare apud veſtiarium, ꝙ ſic tempeſtiue prouideat eidem de adiutorio : ꝙ tempore opportuno ſint oīa competenter expedita. Deniq; in his quæ pertinent ad officium veſtiarij ſupra notatum, & reſpiciunt officium ſuum : debet eum ſolicitare & dirigere, & iuuare, & eius negligentias, vel ignorantias, ſeu etiam offenſas circa ſuum officium prelato oſtendere diligenter, vt vel corrigatur uel mutetur.

¶De officio Sutoris. Cap. XXXIIII.

SVtor dicitur frater laicus qui ſcit artem faciendi ſotulares & ſuendi in corio. Cum autem huiuſmodi officium imponitur ipſi : pertinet ad eum ſcire omnia circa huiuſmodi materiam quæ dicta ſunt de Sartore circa pannos : & cauendum eſt ei diligenter ne faciat ſotulares qui in forma vel ſtrictura vel in aliqua alia nota : aliquid ſapiant ſæculare, ſed potius humilitatem & religionem : nec ſint in altitudine ni-

mia reprehenſibiles, Cum autem contingit eum cũ Sartore habere domum communem debet,ſic in illa ſecundũ aliquam diſtinctionem operari, ꝙ eorũ opera non commiſceantur confuſe. Cum autem habet vterq; famulos,poſſent in miniſtrando eis cibnm, ſic officium per ſeptimanas diuidere, ne vterq; infimul occupentur in eo, quod poteſt per alterum fieri cõpetenter. Cum autem officinę huiuſmodi operariorum ſunt ita extra clauſuram clauſtri ꝙ de nocte non poſſunt ire ad illas ad operandum: debent aliqua apportare ad dormitorium, vel ad locum aliquem intra clauſuram prædictam tempore hyemali: in quibus operentur nocte, cauentes a tumultu. Cum autem indiget vnus altero in aliquo, vt ſutor Sartore in iuuando ad vnctionem: Sartor Sutore ad lotionẽ veſtium & ſimilium, debent libenter muto ſe iuuate. Porro cum non eſt aliquis in domo frater ad artem huiuſmodi vel earum alteram exercendam,ſed famulus aliquis ſęcularis: pertinet ad veſtiarium huiuſmodi famulo committere omnia quæ ad officialem pertinent prædictũ, vel aliqua: & ordinare de eo & circa eũ hoc & alia prout viderit expedire. Si vero nec frater nec famulus ſit in domo ad iſta facienda quod valde cauendũ eſt; prouidendum eſt a ueſtiario ꝙ ſic caute p familiares fiant hmõi,ꝙ ex inde non poſſint oriri ſcandala,vel domus in bonis hmõi damnificari.

¶ De officio Præfecti operum,
Cap. XXXV.

PRæfectus operum dicitur frater qui conſtituitur ad exequendum circa opera illud quod prælatus

de conſilio operariorum (ſi magnum quid fuerit) vel etiam alia ſine conſilio (dummodo non ſint magna) duxerit ordinandum. Debet autem ad huiuſmodi officium haberi ſi poſsit frater qui circa huiuſmodi habeat prudétiam bonã: qui inter operarios: & alios ſæculares ſciat honeſte & pacifice conuerſari: qui etiam circa agenda ſoleat gerere ſolicitudinẽ competentem, & qui a maiori bono propter huiuſmodi occupationes non euellatur. Cum autem ſecundum modum prædictum inſtant aliqua opera facienda de nouo, vel cõplenda vel reponenda: ipſius eſt cogitare & prouidere de materia habenda, & ad domum portanda: ut ſunt ligna, lapides: tegulæ: arena, calx, & ſimilia. Si autem aliqua iſtorum poſſunt procurari per fratrum ſtudium & laborem: debet ſuper hoc ſolicitare priorem vt fiat cum debita diligentia, tempore opportuno. Si autem oporteat iſta emi, debet cum bonis viris qui circa hoc habeant experientiam conferre, qualiter bona matetia, & cum meliori foro, & quo tempore, & vbĩ poſſit haberi, & qualiter deferri: & exequi quod ipſi conſuluerint faciendum. Et ſi ſtatim non ponatur huiuſmodi materia in operibus, cum fuerit ad domum apportata, vel extra etiam quæſita: ſuum eſt prouidere quomodo cuſtodiatur diligenter ne pereat uel deterioretur. Porro circa opera quæ fiunt debet attendere, ne fiat aliquid quod curioſitatem uel ſuperfluitatem prætendat: & ad hoc operam dare ꝙ fiant opera durabilia & humilia, & quæ paupertati & religioni conſona videantur. Ad ipſum etiam pertinet

conducere operarios & ſeruare, & ſolicitare eoſdē: & cum ſunt in expenſis domus in cibo,& potu,debito prouidere eiſdem loco,& tempore opportuno: & ſi debent aliqui aliqua occaſione iacere in domo, de loco & lectis ſecundum ordinationem prælati ordinare. Debet autem atrendere ꝙ illi quos aſſumit ſint operarij boni in arte ſua,& fideles,& honeſtæ conuerſationis & famę: & ſi contrariū in eis inuenerit ſunt ab eo q̃ cito licentiandi cum tali cautela ꝙ ſcandalizati non recedant. Pro eis vero non ſunt carnes in domo perandæ vnq̃,nec linteamina ad iacēdum, niſi ipſi ſua apportent:& hoc debet eis in conuentione prædici cum ad cibum & lectos fratrum conducuntur. Sic autem ſe debet habere & dare operam ꝙ fratres alij ſic ſe habeant coram eis & cum eis,ꝙ non videant apud fratres aliquid quod eis cedat in ſcandalum vel offenſam: ſed magis apud fratres proficiant in his quę pertinent ad ſalutem. Soluere quoq; eis mercedem ita tempeſtiue & fideliter, ꝙ occaſionem non habeant contra fratres murmurandi. Itē ipſius intereſt notare & videre quæ ſunt in domo reparanda, vel meliorāda, ſiue in tectis,ſiue in clauſuris,ſiue in his quæ ruinam minantur, & in aliis quibuſcunq; & oſtendē prælato: & ſecundum diſpoſitionem & licentiam eius dare operam ad huiuſmodi facienda. Debet etiam diligenter computare quantum recipit, & vnde & quantum & in quibus expendit: & de hoc ſuo tempore reddere rationem, & procurare quod poterit pro operibus ſi ei imponatur: & quod datū fuerit pro operibus ſpecialiter ſi non ad manus alias

ſed ad ſuas ſecūdum ordinationem prælati deueniat in capitulo recitare. Si vero frater aliquis fuerit in domo qui ſciat in huiuſmodi operibus operari, ſi ponatur ad operandum, huiuſmodi officiali obedire debet, & eum adiuuare in quibus dixerit ei: niſi forte ipſi iſtud officium imponatur.

¶ De officio Hortulani. Cap. XXXVI.

HOrtulanus dicitur frater qui habet curam videlicet de horto procurando: ad quod officium ponendus eſt frater qui habeat experientiam circa huiuſmodi, vel ſciat ſaltem habere ſolicitudinem ad inquirendū ab illis qui ſciunt: & exequendum quod fuerit circa hoc faciendum ſecundum conſilium aliorum.

¶ Circa virgultum.

¶ Ad huiuſmodi officium pertinet dare operam ad arbores, vites, arbuſta, & omnia ad virgultum pertinentia, plantanda, inſerenda, riganda, purganda, ſeu putanda, appodianda, liganda, ſuffodienda, & ſimilia facienda prout eorum & terræ conditio requirit. Et cauendum eſt circa huiuſmodi ne arbores vel arbuſta, vel alia huiuſmodi inutilia habeantur, ſed ea quæ fructus vtiles & abunde ſecundū modum terrę producere ſolent, & varios ſecundum tempus & varietates, & precipue tales qui infirmis proſint, vel ſaltem non ſint infirmitatum facile generatiui. Porro prouidere debet ne arbores alte ſint iuxta clauſurā, per quas poſſit aſcenſus fieri vel deſcenſus. Item ꝙ nō ponantur nimis ſpiſſę precipue vbi terra ſub arboribus non ſolum reſeruatur ad pratum ſed ad aliquid ſeminandum, & ꝙ in decenti ordine & diſtantia collocen-

locentur: vt non ſolum ex fructibus ſed etiā recreationem faciant ex decore. Item ꝙ nunq̃ ſit tanta ſpisſitudo arborum vel lignorum vel obumbratio, ꝙ omnes deambulantes vel reſidentes in loco quocunq; posſint competenter videri. Porro in plantandis arbuſtis debet attendere ꝙ ſint talia quæ posſint in aliquo valere, vt vimina ad ligādum, roſæ ad aquā roſeaceam, altarium ornatum & ſimilia, & ꝙ hæc in talibus locis collocentur ꝙ non impediant vtilitatē maiorem. Sine licentia vero prælati non debet magnum quid nouum facere, vt arborem aliquam eradicare vel plantare in loco qui ſolet ad aliquos vſus haberi, & ſimilia quæ poſſunt fieri.

¶Circa terræ naſcentia.

¶ Pertinet etiam ad eum dare operam ꝙ habeantur prata ſiue pro infirmis, ſiue pro hoſpitibus, ſiue pro conuentu in locis opportunis, ſecundum diſpoſitionem prælati competentia pro recreatione, & honeſtā & munda, & quod huiuſmodi opus exigit, facere diligenter. Item apponere curam magnam ꝙ habeantur in horto ſemper abundanter herbæ tempore cōpetenti ad faciendum olus. Item aliqua legumina quæ recentia conuentui ſolent dari, vt fabę & piſa noua. Item porri, cepe, allia cucurbitæ, cucumeres, pepones, & ſimilia prout gignē poteſt humus nationis illius. Item ſaluia, petroſilium, & huiuſmodi herbæ vel flores pro ſalſis, tam ſolicite cultiuentur ꝙ quocunq; tempore de ipſis reperiatur copia pro ſalſamētis optimis faciendis, ne deperire videantur ſolemnia fercula pulmentorum pro condimento pulmen-

ti,pro pulueribus, pro medicinis idoneis. Item radices vt paſtinacæ,& ſimilia,Semina feniculi, & aniſij & ſimilia quæ in varias vtilitates & vſus cedere poſſunt,ſiue pro conuentu,ſiue pro medicini s,ſiue certo tempore conſumenda, ſiue in tempus longius cõſeruanda. Debet autem in ipſo horto tales diſtinctiones & vias facere ꝙ omnia ſint diſtincta, & locis debitis ſic collocata,ꝙ non contingat ea pedibus trãſeuntium conculcari. Vbi vero ſolent multi conuenire cauſa habendi ſaluiam vel petroſilium, & huiuſmodi modica, faciendus eſt aliquis hortulus prope portã vbi fieri posſint,in quo ſint huiuſmodi de quibus extraneis ſufficiat,ne ad interiora eos frequenter oporteat intrare. ¶ Circa vtraq;.

¶ Item pertinet ad eius officium procurare diligenter bonos ſurculos aliunde ad inſerendum bona ſemina & huiuſmodi precipue quæ non habentur in domo,& tempora obſeruentur apta ad ſingula faciẽda. Item vt melius terra fructificet debet habere curam de ipſa firmãda & riganda, ſi haberi valeat aqua & defodienda,& eligendis lapidibus, & eradicandis herbis,& arbuſtis malis ſuis tẽporibus, ſingulis iſtis, & ſimilibus faciendis. Item oſtendere ſeruientibus in coquina,ſiue pro conuentu, ſiue pro infirmis quæ herbæ,& iu qua parte horti ſint pro tempore colligẽdæ. Scire etiam debet quo tempore qui fructus ſemina,quæ radices & ſimilia ſunt colligenda, quæ & quomõ debeant & valeant conſeruari, & vbi & apud quem ſecundum diſpoſitionem prælati,& dare operam vt fiat circa hoc quod fuerit faciendum. Si vero huiuſmodi

huiuſmodi hortulanus ſit conuerſus, debet propriis manibus laborare in prædictis, & alia quæ circa laborem diurnum dicta ſunt ſuperius de ſartore, poſſunt ad ipſum pertinere, ſi vero ſit clericus poteſt idem, licet non tantum laborare ſi ſciat, ſi vero ſit hortulanus aliquis extraneus ſęcularis & familiaris pertinet ad procuratorem ipſi præeſſe, & ſecundum ſupradicta ordinare de ipſo. Cum aũt hortulanus quicunq; ſit indiget adiutorio pro variis neceſſitatibus, debet ad ꝓcuratorẽ ſuper his recurrere, & ſi negligens fuerit ad pręlatũ. Ipſorum autẽ qui ad hoc ſunt neceſſarii debet hortulanus curam habere in conducendo, in miniſtrãdo, ſi debent de bonis domus comedere, & in aliis prout ſupradictũ eſt de præfecto operũ circa operarios, hoc excepto ꝙ a procuratore debet expẽſas recipere ad eorũ ſolutionẽ, & alias quaſcunq; fecerit ad hortum pertinentes, niſi forte ordinatum fuerit a prælato ꝙ de aliquibus bonis de horto venditis fiant expenſæ quę pro horto fuerint faciendæ, in quo caſu de venditis & de expenſis debet reddere rationẽ procuratori vel alij prout prælatus duxerit ordinandũ. Cum aũt aliqua de horto vẽdenda fuerint, ſic caute fieri debet, ꝙ inde verba inter homines vel ſcandala non ſequantur. Ipſius etiam eſt cuſtodire clauem horti & claudere & aperire tp̃e opportuno, & cauere ne aliqui extranei indiſcrete ingredientes diſſipent horti bona. Si vero fuerint perſonæ reuerendæ, nullatenus debet eos prohibere vel moleſtare, dare quoq; non debet aliquid de horto extraneis ſine licentia generali, vel particulari.

¶ De quibuſdam communibus ad officiales multos. Cap. XXXVII.

DEinde circa officiales ſunt quædam notanda, quæ ad multos pertinere uidentur. Debet ſiquidem omnis officialis dum imponitur ſibi officium aliquod, ſi videtur ſibi ꝙ nō habeat gratiam vel vires ad illud faciendum, humiliter excuſare ſe apud imponentem, & oſtendere ſine falſitate vel fictione defectus ſuos circa illud officium. Quod ſi non audierit illum imponens officium, debet in confidentia de bono obedientiæ ſuſcipere deuotè quod fuerit imperatum. Item recepto officio debet cōſiderare cuiuſmodi licentię generales ſunt ſibi neceſſariæ ad officium exequēdum, pro quibus difficile nimis eſt recurrere ad prę latum aſsiduè & de illis cum prę lato conferre, quas debet prælatus liberaliter ei concedere. Quod ſi nolit, debet nihilominus facere quod poteſt bono modo, & pro licentiis huiuſmodi recurrere ad ipſum, q̃q̃ graue & difficile videatur. Item cū aliqui excedunt circa aliqua de pertinentibus ad officium ſuum, debet ſuper his proclamare, & prælatis ſuggerere ꝙ fiant admonitiones vtiles aliquę circa illa de pertinētibus ad officium ſuum, de quibus eidem videbitur expedire. Item cum non ſufficit ſolus peragere ea quę ſunt officij ſui, poteſt erga prælatum pro adiutore inſtare, & cum adiutoribus ſibi datis ita ſociabiliter & amabiliter ſe habere, ꝙ inueniātur facile qui in eius adiutorium ſuſtineāt aſsignari. Item cum contingit eum recedere de domo, vel infirmitate, vel alia impotētia ab officio præpediri, debet

bet officium ſuum vel aliis committere, vel ad officiales qui in hmōi habent poteſtatem, vel ad prælatū recurrere, & ſic diligenter aduertere, ꝙ ex eius abſentia defectus non fiat. Item debet diligenter aduertere ſi qua ſcripta ſunt in conſtitutionibus vel ordinationibus, vel emanant ab admonitionibus vel ordinationibus capitulorum generalium, vel prouintialiū vel quotidianorum, quæ ad ſuum pertineant officiū, & illa ſolicite cuſtodire. Cum etiam imponatur ſibi officium cui res aliquæ ſint annexæ, vt ſacriſtæ, calices, paramēta, libri & huiuſmodi, & ſic de aliis, debet cum recipit officium ſuum ſcire quæ & quot recipit, & in dimisſione ſi excreuerint vel ſi aliqua nō ſuperſunt reddere rationem. Non debet autem ſine licentia generali, vel ſpetiali aliquid dare de pertinētibus ad officium vel intus, vel extra nec recipere, cum receperit etiam de licentia, debet in capitulo beneficium collatum fratribus ad ſuum officium pertinens recitare. Item expenſas quas facit pro officio ſuo recipere debet, vel a procuratore, vel aliunde ſecundū diſpoſitionem prælati, & de ipſis computationis tempore uel quandocunq; requiſitus fuerit reddere rationem. Item cum vnus officialis habet aliquid facere cum aliquo, & in aliquo non conſentiunt, non debent litigare adinuicem, vel adinuicem ſe perturbare, ſed ad prælatum, vel alium recurrere, qui ſuper his habeat poteſtatem. Item cum habent aliquos ſæculares in adiutorium vel cum eis aliquid facere cauſa officii, debent ſic honeſte & pacifice cum eis & corā eis agere vniuerſa, ꝙ nō ſcandalizentur in eo, & cum

ſunt

ſunt de familia ad ſuum officium pertinente, de pértinẽtibus ad eos curam gerere ſpecialem & in omni tempore cauẽ ne vnq̃ aliquem famulũ vel operariũ etiam leuiter percutiat uel iniurijs laceſſat, charitatiuè tamen poteſt eum corrigere & inſtruere. Item cũ vni plura officia cõmittuntur, pertinet ad eum ſcire & agere omnia quæ de huiuſmodi officijs ſunt notãda. Cum vero vnum officium duobus committitur, debet ſic prouideri per prælatum, quid ad quem pertineat, ꝙ in confidentia de altero aliud vel negligere, vel omittere non contingat. Deniq; ſuper omnia cauere debet ne ſit in aliquo negligens circa ea quę ad officium ſuum pertinent, & pręcipue in his, vnde turbatio vel damnum temporale, vel ſpirituale fratrum ſequi, vel ſcandalũ posſit oriri. Cum autem imponitur ei officium de nouo de quo non eſt conſcius bene ꝙ ſciat illa quæ ſunt in illo officio facienda, debet a prælato petere vt per aliquem exercitatum in illo officio ſe faciat in omnibus inſtrui diligenter.

¶De officio diffinitoris capituli generalis.

Cap. XXXVIII.

¶Circa ea quę ſunt agenda ante diffinitionem,

AD officium diffinitoris capituli generalis pertinet cum electus fuerit ſi præſens fuerit in capitulo poſtulet a priore prouinciali huiuſmodi laborem ſibi iniungi in remisſionem peccatorum, & ſic ipſo imponente recipiat officium humiliter veniam faciẽdo, & hoc ſi oportuerit eum ire in regionem longinquam. Bonum eſt etiam ꝙ ſuper huiuſmodi officiũ pro ſe & pro ſocio ſibi asſignato teſtimoniales recipiat

piat litteras,a priori prouinciali & diffinitoribus, vel aliquibus alijs prioribus de capitulo, quam non negligat propter multas difficultates quæ ex defectu literarum huiuſmodi poſſent oriri. In ipſo capitulo in quo eligitur debet ordinari de ſocio ſi præsēs fue rit,vtrum inſimul ire debeant & quando & per quas vias. Si autem alter illorum tantum præſens fuerit, debet qui præſens fuerit prædictas litteras procurare,& de ſupradicta via cum abſente per literas ordinare,ꝙ ſi neuter præſens fuerit, debet prior prouincialis prædictas literas procurare & diffinitori vel ſo cio mittere,& qui primo recepit, alteri debet de via prædicta ſignificare. Porro in eundo qnantum poſſi bile ēſt debet diffinitor ſic formam ordinis ſeruare eundo pedes,& ſine expenſis & famulo,ꝙ fratres per quos tranſierit in hoc ædificet,& audaciam poſſit ha bere in capitulo exceſſus huiuſmōdi in alijs corrigē di. Cum autem declinauerit ad cōueutus,& in ipſo capitulo,& inter extraneos per quos tranſit, ſic in vi gilijs,in ſobrietate,in ſilentio,in ſtudio, in oratione, & in omni honeſtate & obſeruantia religionis,in col locutionibus & verbis edificatorijs dare d3 exēplū & conſolationem omnibus,vt euidenter appareat ꝙ non immerito ad tm̄ negociū ordinis ſit aſſumptus. Si vero fratres aliqui per quos tranſit, vel in ipſo capitulo velint ipſi aliquid dicere de pertinentibus ad ordinem, quod ſuum officium poſſit reſpicere, debet eos diligenter audire, ſed cauere ne credat omni ſpiritui, vel ſuggeſtioni, vt loquentes plene ſibi ſint noti, vel poſt inquiſierit a fratribus diſcretis,

diligenter

diligenter & fide dignis de conditione, & diſcretione, & zelo & intentione & motu loquentiũ, & in quibus, & in quantum debeat eis credere. Debet etiam ſcire ꝙ melius eſt frequenter ſequi conſilium, & ſenſum eorum qui parum ei loquuntur, q̃ multorũ qui multum ſe ſolent ingerere ad loquendum, & ſolent de ſingulis iudicare, nec eſt ſecurum conſcientiã ſuã ex huiuſmodi auditu formare, quouſq; conſtet ſibi plenius de auditis. Item poſtq̃ factus eſt diffinitor, debet diligenter reſpicere acta capituli præcedentis, & conferre cum fratribus diſcretis tam ſuper illis q̃ ſuper alijs quæcunq; ad vtilitatem ordinis posſint in capitulo promoueri, & ſuper his per totum annum frequenter cogitare & conferre, vt ſit melius inſtructus circa huiuſmodi, vt melius ea posſit promouere in capitulo, ad quod debet dare operam habendo in aliquo memoriali conſtitutiones nouas, vel admonitiones, & alia huiuſmodi quæ videntur ei promouenda, quæ proponere debet inter diffinitores tempore opportuno.

¶ Circa diffinitionem.

¶ Item ad capitulum debet ita tempeſtiue venire, ne mora eius diffinitores alij ex hoc impediantur a procedendo in agendis, & cum in domo fuerit, ſic officium & miſſam dicere vel audire in tẽpore congruo, ꝙ eorum occaſione vel alia nõ impediatur, quin ſemper ſit cum ipſis tempeſtiuè vel in capitulo, vel in loco diffinitionum. Cum autem in capitulo reſederit, ſic in loquendo, iudicando, & in omnibus ſocijs ſuis debet deferre, & ſibi eos anteponere, & in omnibus

maturè

matnrè,honeſtè,& commodè agere,iuſtè & rigidè tamen,& ſic ſine perſonarum acceptione pro tempore ſe habere,ꝙ nec pręſumptuoſus vel inutilis,vel remiſus,vel ſine zelo religionis valeat ab aſtantibus reputari. Porro in diffinitionibus non debet multum curare de ordine loci, vel vocis, ſed modum ſequi in hoc qui cõmuniter alijs placuerit obſeruari. Nec cõtentioſè aliquid agere vel clamòsè nec eſſe multum confirmatus in ſenſu ſuo ſuper his quæ ante deliberauerat,vel alijs quibuſcunq; emergẽtibus,præcipue cum in diſcusſione videt validiores ad oppoſitum rationes, vel videt illos qui magis exercitati ſunt & diſcretiores habentur, a ſua ſententia diſcrepare, ꝙ ſi forte in aliquam declinat ſententiã quę ante pronunciationem diffinitionum videbatur ſibi nimis bona, poteſt & debet illam ſententiã reuocare ante diffinitionem prædictam. Summopere cauendum eſt ſibi cum ſit iudex,ne aliquo caſu faciat aliquid pro perſona aliqua,vel conuentu,vel prouincia,vel natione,vel contra,quod ſapiat acceptionem quãcunq;, neq; vnquam debet declinare in aliquam ſententiam quę ad eneruationem ordinis, uel minorationẽ ſtatus eius cedere posſit,uel in aliquam ordinationem quę intolerabilis communitati fratrum reputetur, vel posſit eſſe tranſgresſionum occaſio plurimarum, ſed ſic in omnibus cum zelo ſancto & diſcretione intendat, ꝙ in patriam reuertens,ſuper aliquo quod fecerit modico tempore poteſtatis ſuæ non reportet conſcientiam remordentem. Si vero aliqua ſibi iniuncta fuerint a cõdiffinitoribus facienda,vt pòte legẽ litteras

vel ſcribere aliqua memcrabilia de his quę leguntur inter diffinitortes, vel habere curam, vel cuſtodiam de aliquibus quæ inter eos recitantur vel aguntur, de huiuſmodi debet ſic habere curam diligentem, ꝙ circa hoc omisſio vel negligentia nulla contingat. Si uero fratres aliqui velint ſibi tradere literas aliquas, vel aliqua pertinentia ad diffinitores debet ea recipe, & diffinitoribus in communi præſentare. Debet etiam introducere quandoq; fratres qui habent negocia, cum commode poteſt ad eos. Ipſius etiam eſt prouidere quantum poteſt ne ipſe, vel alij diffinitores tantum occupentur circa aliqua perſonalia, vel localia, vel minus vtilia, ꝙ communia & vtiliora currente tempore expedire non posſint. Item de his negocijs quæ pertinent ad prouinciam ſuam debet conferre cum ſocio ſuo, vt ea cum communi cõſilio (ſi talia ſunt quæ vtriq; ſunt communicata, vel communicari posſint) expediat diligenter & non cõfuſe. Proinde ſi habentur literæ aliquæ, aut negocia aliqua pertinẽtia ad ſolum magiſtrum: debent ante capitulũ q̃ cito poſſunt ſibi literas præſentare, & negocia proponere ordinatè, ſcilicet ea quæ prouinciæ ſunt primo, quæ ſunt conuentus, vel conuentuũ aliquorum ſecundo quæ ſunt fratris, vel fratrum tertio quæ ſunt eorum qui non ſunt de ordine quarto. Si vero pertinẽt ad diffinitores, obſeruata hora ab ipſo diffinitore, debet ingredi ſocius, & cum diffinitore reddere literas, vel proponere negocia ordine ſupra dicto, & debent habere curam de expediendis negocijs & reſcribendo cum fuerit reſcribendum. Si vero

ſunt

ſunt negocia impertinentia ad magiſtrum:vel ad diffinitores, vt ſunt emptio librorum & ſimiliũ,debent cum licẽtia magiſtri (ſi fuerint neceſſaria) vel prioris domus (ſi ad eum pertinuerint) adiutorio (ſi indiguerint) illa prout poterunt honeſtè & religioſè expedire. Si vero fuerit aliqnod negocium tale ꝙ inter vtrunq; non ſit comunicandum :debet ille cui commiſſum eſt vel ad quem pertinet, illud prout cõmode poterit expedire. Cum autem inter diffinitores agitur de prouinciæ ſuæ ſtatu vel aliquibus ad ea pertinentibus : debet ſuper quibus requiritur ab eis vel a magiſtro per ſe fidele teſtimoniũ dare: loquendo de ſingulis de ſcientia vel credulitate,vel neſcientia,prout cõſcientia ſua reperit vniuerſa. Si autẽ aliquid habet referre de ſua prouincia:debet omnia ſic recitare diſtinctè vt ſciatur à diffinitoribns quid dicat de motu ſuo: quid ex parte capituli prouincialis vel diffinitorum capituli prouincialis, vel cõuentus, vel conuentuum, vel fratris vel fratrum aliquorum.

¶ Circa ea que fuerint agenda poſt diffinitionem.

¶ Poſtremo determinata diffinitione ſua intereſt dare operam ꝙ omnia que ad ſuã pertinẽt prouinciã, quę nondum ſunt expedita expediantur : & vbi in regreſſu inuenerit fratres turbatos de aliquibns in capitulo ordinatis, reddere eis rationem ſuper iſtis,& eos vt commode poterit ſedare : in capitulo vero ſuo prouinciali debet reddere omnia, & conferre q̃ ad ipſum pertinent,quæ de capitulo generali emanauerint, vt ſunt acta capituli generalis:literæ magiſtri; literæ vel indulgentiæ nouæ ſi q̃ ſunt impetrate de

nouo & ſimilia: & habere curam ꝙ ibidem publicentur: & conſtitutionibus inchoatis de nouo vel admonitionibus ſi qua obſcuritas inuenitur vel admiratio oritur, declarare intellectũ, & rationes aſſignare, q̃ diffinitores mouent ad iſta. Si vero magiſter vel diffinitores commiſerint ei aliqua verbo vel literis in ſua prouincia vel alibi nuncianda vel exequenda, quod iniunctũ fuerit diligẽter executioni mãdar̃.

¶ De officio ſocij diffinitoris capituli generalis.

¶ Capitulum. XXXIX.

OFFICIVM ſocij diffinitoris capituli generalis eſt huiuſmodi: Cum officium ſibi fuerit iniũctum & excuſationem eius recipi non contingit: dꝫ cum venia & humilitate recipere: deinde cum diffinitore de agendis (ſi præſens eſt) verbo, vel ſi abſens eſt, per literas pertractare, & ei tanq̃ maiori in eis q̃ cõmuniter ad eos pertinent obedire: habere etiam curam ſpãlẽ de petitionibus prouinciæ, & literis capituli prouincialis, vel conuentuũ vel fratrum portãdis, de negocijs alijs, vt ſunt cauſæ vel qõnes, vel alia quæcunq; proferendis, & cum conſilio diffinitoris & auctoritate ipſius ſuo tempore promouẽdis. Si aũt contingat eum ire cum diffinitore, licet prior ſit in ordine: debet eum tanquã priorem habere, & procurare erga priorem prouincialem, ꝙ hoc ipſum ordinetur ab eo.

¶ Circa capitulum.

¶ Porro cum in loco capituli fuerint, dñt in dicendo officium, in celebrandis miſſis, in iacendo prope eũ ſi fuerit ordinatum, in ſcribendo vel exequendo aliqua ꝓ eo ſi voluerit, & ſimilibus, ei aſſiſtere, reuerẽter,

&

& diligẽter iuuare:negocia quoq; ꝓut poterit debet eidẽ reducere ad memoriam, & cũ eodẽ ſi vult con ſilium,promouere: literas quoq; ad magiſtrum & diſ finitores pertinentes,quas habet cũ eius cõſilio red dere tempore opportuno. Item dum diffinitor vacat diffinitionibus, debet habere curam ſpãlẽ de ſcri bendis actis,& literis magiſtri, & indulgentijs nouis ſi ibi fuerint,& ſub autẽtico ſigillo habendis,& ſimilibus, q̃ oportet ad profectum ſuæ prouinciæ deferre,& ſolicitare magiſtrum ad reſcribendum illis qui ſcripſerunt de ſua prouincia eidem. Et ſi magiſter ei dixerit, ipſemet curam hẽat de huiuſmodi literis ſecundum modum cõſuetũ ſcribendis. Debet etiã literas procurare de beneficijs q̃ fuerint procurãdæ pro perſonis ad ſuam prouinciam pertinentibus, & proſequi cauſas ſuæ prouinciæ ſi q̃ fuerint, vel agendo vel reſpondendo quantum de iure poteſt, & alia negocia ſuæ prouinciæ,quantum poteſt ſine diffinitore expedire,& pro iſtis cum poteſt ad eum recurrere,& omnia huiuſmodi ſic ſolicite expedire, ꝙ facta diffinitione nõ oporteat morã cõtrahere propter iſta. Si vero non fuerint expedita omnia, diffinitione completa: tunc cum diffinitore iam expedito dꝫ operam dare ad omnia q̃ remanent expedienda quã cito poteſt. Si vero diffinitores vel magr̃ inquiſierint aliquid ab eo de pertinentibus ad prouinciã ſuã uel ipſe aliquid de iſti habeat dicere eis debet circa iſta fideliter & diſcrete ꝓcedere, ſicut ſupradictũ eſt de diffinitore.

¶ Circa regreſſum.

¶ In regreſſu vero magis ſpecialem curam dꝫ habe

re de actis & literis & alijs huiuſmodi reportandis q̃ diſtinitor: licet vterq; habeat de his cogitare, & reddere omnia quibus fuerint reddẽda. In capitulo vero prouinciali debet acta: literas magiſtri, & indulgentias q̃ ſunt nouæ,& alia pertinẽtia ad capitulum illud reddere diffinitori,& laborare cum eo vt legantur,& fiat de eis quod fuerit faciendũ. Si vero magr̃ vel diffinitores aliqua commiſerint, ea agenda cum diffinitore vel ſoli,debet exequi dilig ẽter prout fuerit ſibi dictum. ¶ Circa ſuſceptionẽ in diffõne.

¶ Quod ſi oporteat eum diffinitorem eſſe ſecundũ formam conſtitutionum propter mortem vel impedimentum diffinitoris: tunc ad eum pertinẽt omnia q̃ de diffinitore ſunt prędicta. Si vero antequam receſſerit de prouincia ſua contingat illud impedimẽtum tali tẽpore ꝙ hoc prouinciali poſſit ſignificare: debet illi innoteſcere,& cum eius cõſilio ſocium accipere, qui prędicta de ſocio prout poterit compleat diligenter. Si vero in via diffinitor impediatur, vel tam tarde ꝙ non poſſit habere recurſum ad priorem prouincialem: tunc ſicut poterit prouideat de ſocio: & ſi non eſt ſufficiẽs: vel idoneus ad officia ſocij peragẽda peragat ipſe prout melius poterit vniuerſa. Deniq; tam ad diffinitorem quam ad ſocium pertinet cum ſunt noui & inexperti in iſtis, dare operam vt per expertos circa huiuſmodi in his q̃ neſciunt inſtruantur:& ipſi cum inſtant agenda debent diligenter notare quomodo ſe habeant illi qui magis ſufficientes in huiuſmodi reputantur,& eiſdem prout potuerint ſe conforment.

¶ De officio electoris magiſtri. Cap. XXXX.

AD Officium electoris magiſtri pertinet ꝙ poſtq̄ electus eſt poſtulet vt ſupradictum eſt de diffinitore, ſi oporteat eum ire longius, a priore prouincia li huiuſmodi laborem ſib iniūgi in remiſſionem peccatorum & iniūctum ſuſcipere cum venia humiliter & deuotē, & hoc ſi fuerit preſens in loco electionis. De literis quoq; teſtimonialibus idem ſeruetur ꝙ de diffinitore eſt ſupradictum: de ſocio vero & via & tēpore eundi debet facere ſecundum conſilium procincialis. Porro in via inter fratres inter extraneos in conuentibus, in capitulo & vbiq;: debet illam honeſtatem & religioſitatem ſeruare, q̄ de diffinitore ſuperius ſunt prædicta. Pro negocio vero electionis debet a tēpore ſue electionis orare deuote, & orationes a ſanctis ꝑſonis cū poterit impetrare: vt ſecūdū volūtatē dei & vtilitatē ordinis tā ipſi quam alij dirigantur. Cum autem aliquos fratres inuenerit diſcretos & deum timentes, exercitatos in negocijs ordinis & perſouarum, habentes ordinis notitiam: debet libenter cum eis conferre in ſancta & ſimplici intentione, vt per eos in aliquibus pertinentibus ad negocium plenius informetur. Cauendum eſt autem ei ne propter auditum aut notitiam leuem ad eligendum aliquem inclinetur, niſi prius per fide dignos, & qui talem magis de propinquo nouerint, plenius inſtruatur: nec vnquam ſic debet animū ſuū in aliquem firmare, quin ſi aliquid melius ex collatione aliqua poſtmodum appareat, paratus ſit ad alium transferre vocem ſuam. Illud quoq; diligentiſ-

ſime præcauendum eſt ei, ne notio vel familiaritas vel confidentia præſumpta de aliquo, vel turbatio contra alium, vel deſpectio quecũq;, vel alie ſimiles, vel diſſimiles cauſæ, q̃ ſpiritumſanctum non ſapiunt eum moueant in aliquo contra aliquem, ſed ſolum pura & ſancta intentio, & recogitatio: ſolum dei voluntatem, & vtilitatem ordinis inueſtigans: dȝ etiã attendere ꝙ licet in huiuſmodi perſona ſunt multa attendenda ſi reperiri poſſent in aliquo, vtpote conditio generis & perſonæ, ſcientia, fama, auctoritas, notitia, gratia prædicandi, & inter hommines cõuerſandi, & talia multa, tamen ſuper omnia videtur attendenda: vitæ ſanctitas: diſcretio naturalis: experiẽtia prælationis: zelus ſanctus; animoſitas ad mala perſequenda, & bona promouẽda: maturitas in agẽdis cum oportuerit, condeſcenſio ad infirma: firma de deo fiducia in inſolitis & grauibus cum emergũt. Ceterum vero tanquam pernicioſum & viliſſimũ eſt procul abijciendum, ne vnquam inducat vel inducere ſuſtineat quemcunq; circa huiuſmodi negocium ad aliquid, niſi quod purè ſanctitatem ſapiat & virtutem: ſed ſic in omnibus cum timore dei diligẽti deliberatione procedat, & votum ſuũ ſolum in deum & ordinis transferat vtilitatem: habens præ oculis ꝙ nihil faciat vnde malam reportans conſcientiam gemere habeat in omnibus diebus vitæ ſuæ cum aliq̃d fecerit quod poſtmodum nunquam poterit emendare. Si vero fctõ ſcrutinio publico nondum valet electio, nec videatur per proceſſum ꝙ valere poſſit niſi mutet vocem ſuam: multo melius eſt mutare vocẽ

dummodo

(dummodo cum bona conſcientia fieri poſſit) quam diu diſcordiam ſuſtinerè. Sed in mutatione illud videtur ſecurius ꝙ cum oportet mutari propter concordiam, illorum ſequatur conſcientiam & ſenſum, qui ſecundum ſuam conſcientiam & ſenſum melioris & ſanioris ſententiæ, reputantur. Si vero electio valeat per ſcrutinium pro aliquo quem ipſe non elegerit, nihilominus debet in ipſum libenter & liberaliter conſentire, & poſt publicatum ſcrutinium aſſẽtire, dummodo ad contrarium conſcientia non compellat. Deniq; omnia que acta ſunt in ſecreto ſic dꝫ habere ſecreta, ꝙ nunꝙ ex ore eius egrediatur aliqd vnde poſſit aliquid de illis percipi, vel poſſit aliquis fratrer percipere talis vel tales fratres elegerũt hũc, vel illum reprobauerunt, vel illi contrarij fuerunt, & ſimilia ꝗ pñt inducere turbationẽ. Debet etiam eſſe cautus ꝙ in collatione facienda de aliquibus eligendis ante electionem inter electores ſuos, non eſt ſecurum conſentire, propter occaſiones denigrationis famæ multorum, & alia mala multa ꝗ ſolẽt inde ſequi. Porro in regreſſu cum declinat ad fratres debet laudare quantuncunq; poteſt cũ bona conſciẽtia quod factum eſt: & ſuper hoc fratrum animos conſolari.

¶ De Officio electoris prioris Prouincialis. Capitulum. XXXXI.

AD Officium electoris prioris prouincialis pertinet, vt cum electus fuerit conferat cum priore & conuentu de literis ſuper hoc habendis, & de ſocio in via, & faciat prout ſuper hoc duxerit ordinandum: in alijs autem ꝗ ad electionem pertinent, obſeruet

habito reſpectu ad prouinciam, omnia q̃ ſupradicta ſunt de electione magiſtri, habito reſpectu ad ordinẽ vniuerſum. Multum autem attendere debet ꝙ talis eligatur (ſi fieri poteſt) qui ſit ad pacem & cõſolationem cõmunem prouinciæ, dummodo aliæ circunſtãtiæ bonæ concurrant: & libentius debet procurare ꝙ aliquis de prouincia eligatur, dummodo ſit ſufficiens & habeatur vtilis, quã aliundæ etiam ſi magis ſufficiens habeatur, de quo non ſeparetur ꝙ poſſit haberi, niſi cum magna anguſtia animi ſui, & anhelaret ad recedendum q̃ citius poſſet. In formatione vero decreti ſi opus fuerit, debet in omni caſu ſine difficultate qualibet teſtimoniũ perhibere veritati.

¶ De Officio diffinitoris cap. Prouincialis.

¶ Capitulum. XXXXII.

AD Officium diffinitoris capituli prouincialis pertinet vt poſt electionẽ audiat negocia fratrum, mõ ſequeſtratim modo cum alijs diffinitoribus, prout ipſi requirunt, & ipſe poterit vacare: recipere etiã literas: vel memorialia q̃ ad diffinitores pertinent cũ ei porriguntur vt ea inter diffinitores præſentet tꝑe opportuno. Poſtq̃ autem inchoatũ fuerit capitulũ: debet cum priore prouinciali in loco diffinitorum in capitulo ſedere, hoc ordine ſeruato inter diffinitores: vt qui primo ſedent in choro primo ſedeant inter eos. Cauendum eſt autem ei ne aliquid faciat ꝓ fratre: vel conuentu: vel contra, quod ſapiat priuatum amorem: vel turbationem: vel vindictam cõtra alium: ſedtantum ea q̃ ſapiunt equitatem & bonum. Item ne ſit facilis ad mutationes faciendas, ſiue in

abſolutionibus priorum multorum, vel translationi bus lectorum & fratrum: niſi quado poſt diſcuſſio nem diligentem manifeſta rō reperitur. Item non tantum intentus ſit circa particularia facta: q̄ cōe bonum & magis quod pertinet ad ſtatum totius pro uincie negligatur. Porro circa conuentus nouos et remotos, & deſolatos vel præ paucitate fratrum, vel paupertate, vel propter aliqua ſcandala ibi orta: vel alijs de cauſis, vt releuentur a grauaminibus & bene prouideatur eiſdem & in aliquo non grauētur. Similiter circa ſtudiū & omnia pertinētia ad id promouenda. Item circa fratres qui notati ſunt de ſcādalo turbationis, & periculoſi reputantur reprimen dis, & refrenandis, & in talibus conuentibus collocandis vbi ſub diſciplina & cuſtodia bona alicuius cuſtodiantur, & ſimilibus q̄ ſunt maioris neceſſitatis debet habere curam maiorem quantum in eo eſt. Sunt & alia quedam notata in capitulo de officio prioris prouincialis circa fratres, q̄ pro magna parte eidem quantum ad officium ſuum in modico tempo re pertinent: conſiderāda ſunt & ſolicite obſeruāda. Item pertinet ad eum cū alijs diuidere viſitatoribus domos viſitandas, & alia quedam q̄ in conſtitutioni bus expreſſa ſunt: & in ammonitionibus capituli ge neralis quandoq; inſeruntur: inſuper & multa alia de illis q̄ ſupra notata ſunt de officio diffinitoris capituli generalis: q̄ omnia ſunt ab eo conſiderāda di ligenter: & prout competunt obſeruanda. Deinde finita diffinitione cū aliquos turbatos viderit de aliqua ordinatione, non debet ita ſe ſuper aliquo excu-

ſare (licet in illo non conſenſerit) ꝙ ſuper ſocios ſuos calumnia deuoluatur: vel que acta ſunt inter eos de quibus oritur turbatio, per quos factũ ſit reuelet.

¶ De Officio viſitatoris. Capitulum. XXXXIII.

¶ Circa ea que precedunt viſitationem.

AD Officiũ viſitatoris pertinet ſi laborioſa fuerit ſua viſitatio poſtulet a priore prouinciali laborẽ in remiſſione peccatorum ſibi iniungi. Sociũ quoq; de eius ordinatione ſi poteſt ei loq: vel ſcribere: vel ſi hoc non poteſt de ordinatione prioris ſui conuentualis aſſumere debet. Si vero ante tẽpus viſitandi contigerit eum infirmari vel aliter impediri: debet priori prouinciali hoc indicare vt de alio prouideat qui ſuppleat vices eius. Porro tempus ad viſitandũ debet eligere tale in quo fratres melius poſſint haberi in domo, ſine danno predicationis, vel prouiſionis temporaliũ: & ꝙ non concurrat cum viſitatione prioris prouincialis, vel nimium ſit vicinum viſitationi, vel capitulo ſequenti, vel precedẽti prouinciali vel generali, ſi fuerint in prouincia illa celebranda. Cum autem venturus eſt ad domum aliquam debet primo ſignificare tempus aduentus ſui, vt fratres abſentes commode conuocari poſſint. Non debet aũt ad conuocandos fratres inferre neceſſitatem qui ſine magno danno domus aut ſalutis animarum conuenire nõ poſſint, niſi magna & rationabilis cauſa & neceſſitas hoc requirat.

¶ Circa quedam in generali.

¶ Intereſt etiam ipſius portare ſecum regulã & conſtitutiones bene correctas, & acta capitulorum gene

ralium

ralium & prouincialium,ſaltem illius anni, & literas magiſtri,& alia que emanauerũt a capitulo generali vel ꝓuinciali, & in domo omni viſitationis ſuæ ſi nõ habentur,facere ſibi ſcribi.vel corrigi ſi minus corrects habentur, & facere ea legi que emanauerunt illo anno a capitulo generali vel prouinciali in preſentia ſua, in capitulo vel in menſa cum fratres comuniter interſunt. Debet autem ſummati in omni conuentu videre & inqrere ſi habentur libri officij eccleſiaſtici bene correcti. Item ſi habentur libri ſcholaſtici ſufficienter,ſi habentur paramenta eccleſiaſtica,& huiuſmodi que pertinent ad cultum dei competentia. Item quomodo ſit diuinum officium,& quomodo proficitur in ſtudio. Item q & quot fratres ſunt in domo qui multum reputentur idonei ad proficiẽdum in ſtuſtio,quos exigentibus meritis ad hoc expediat promoueri,quot boni prædicatores,quot boni in conſilijs, quot boni ad confeſſiones, ſiqui graues in moribus vel notati publice de ſcãdalo,ſi multi grauibus & longis infirmitatibus prægrauati, ſi habentur competenter tẽporalia, & qualiter. Item ſi habitant inter deuotos homines,ſi domus eſt onerata multitudine fratrum,vel paucos habet, ſi ſunt fratres de illa natione vel aliunde, ſi libenter morantur fratres in illo conuentu vel inuiti,ſi habent pacẽ fratres cum prẹlatis & ſimilia multa, vt tẽpore ſuo his cognitis in genere,ſciat melius priori prouinciali vel diffinitoribus conſulere de his que circa domum illã fuerint ordinanda,& ipſe nihilominus faciat bonum quod potetit,quantũ officium ſuũ ſe extendit. Porro

ante tempus viſitationis ſue non pertinet ad eum facere aliquam inquiſitionem ex officio licet ipſe poſſit audire aliqua, ſi aliqui gratis ad hoc ſe ingeſſerint, vel ſine inuitatione aliqua gratis dicere voluerint, in quibus tamen non ſunt expendendi dies multi, ne in fraudem prolongandi dies officij hec fieri videãtur.

¶ Circa capitulum.

¶ Cum autem primo capitulum intrauerit ad officiũ exercendum, poteſt aliquam breuem collotionem facere fratribus de aliqua ſpirituali materia & vtili ſi voluerit, deinde recommendare fratrũ orationibus illos quos voluerit. Poſtmodum facere iniunctionẽ, & admonitiones de pertinentibus ad officium, ſicut viderit expedire. Solet autem in comuni viſitatione capituli vbi aliqua ſpecialis cauſa hoc reqrit iniungi vniuerſis abſq; præcepti expreſſione, ꝙ quilibet dicat ei illud quod ſibi videt̃ dicendum ſecundũ ſuã cõſcientiam pro bono ordinis ſiue in capitulo ſiue ex̃, ſecundũ ꝙ requirit natura negocij, vʒ quod dicendũ eſt in capitulo dicat ibi, & quod extra dicendũ eſt dicat extra. In admonitionibus vero ſolent fratres reddi cauti, ne aliquid dicant contra aliquem ex aliqua turbatione vel motu inordinato, ſed ſolum ex ſinceritate fraternæ charitatis & amore ordinis. Itẽ ne taceant aliquid dicẽdum vel ex familiari amore perſonæ vel timore quocunq; vel alia quacunq; ex cã minus religioſa. Ipſis etiam prælatis & fratribus poteſt iniungi ſi videatur expediens, ꝙ occaſione eorum q̃ dñr bono & conſueto mõ contra aliquem nihil poſtmodum dure agãt. Cum etiam ſit conſuetum ꝙ ipſi

priores

prioreſ inſtante viſitatione ſoleant animare in capitulo fratres ad dicendum fideliter omnia que videntur eis dicenda. Item ꝙ caueant ꝙ non dicant inutilia, vel q̄ alias ſunt correcta, vel q̄ ſecrete ſunt dicenda non dicant in publico, & ſimilia. Item ꝙ in proclamando ſe habeant modeſtè & formam cōſtitutionum obſeruent diligenter. Hec quoq; & ſimilia plura vel pauciora pn̄t dici ſecundū ꝙ rō ſuggeret ſtatui domus, & circunſtantijs ad hoc pertinentibus conſideratis. Poſt huiuſmodi vero iniunctiones & admonitiones anteq̄ ꝓcedatur ad culpas audiēdas, dandū eſt aliquod tempus fratribus ad loquendum ſibi ſecreto ſi voluerint, vt ex aliq̄bus auditis magis inſtructus, ſciat melius quid ſit agendū. Si vero ſibi videatur poteſt vocare aliquos & maxime diſcretos & magis dignos fide etiam ſi gratis non veniant, ad inquirendū de ſtatu domus leuiter & ſummatim. Ex his vero que ſibi dn̄r ad partem, non multum expedit ꝙ conſcientiā ſuā formet, niſi poſtq̄ diligentius inueſtigauerit de conditionibus perſonę loquentis, ſi forte eum non cognoſcat, & diſcretione & zelo, & motu & modo. Ex his autem que dn̄r in occulto, nō dꝫ ad aliquam ſententiam contra aliquem in aliquo ꝓcedere, niſi in publico recitentur. Inſtruere etiam dꝫ ſibi loquentes in ſecreto, cum loquuntur de talibus que ſolent & pn̄t in proclamationibus dici, ꝙ nō bn̄ liberant animas ſuas niſi in publico illa dicant. Si āt viderit aliquos paratos ad dicendum aliqua in publico, que dici ſic non ſolent nec dn̄t, debet eos inſtruere charitatiue ſi ex ſimplicitate hec faciunt, quid eis

ſit

ſit agendum. Si vero ſibi videatur malitioſè,terroribus,& comminationibus debet eos in iuſtitia refrenare,& condigne punire poſtmodum,ſecundũ quantitatem exceſſus, ſi procedunt. Porro cum prælibatis pædictis tenetur capitulum de culpis,ſic cũ debito moderamine,& diſcretione cuncta ſunt eidem agenda; vt viſitatio que inducta eſt ad correctionem malorum,non ſit occaſio exceſſuum agendorum.
Proinde ſolicite curandum eſt ei ꝙ forma capituli q̃ ſcripta eſt obſeruetur, ꝙ male accuſantes reprimat & refrenet,& ꝙ bene accuſantes iuuet, ꝙ dubia diligenter inquirat,ꝙ accuſato det licentiã & tempus ad rñdẽdũ,ꝙ in friuolis nõ permittat occupari, ꝙ ea q̃ digna ſunt reprobatione cum audiuntur,valde verbis reprobet & inſinuet eſſe horrẽda,ꝙ laudabilia ſic commendet ꝙ ad ſimilia animet audientes, ꝙ iniungendo penitentias prouidè diſcernat quantitates culparum,& prout poſſibile eſt ſine tranſitione pũiat iuſto modo,& pluſq̃ in quotidianis capitulis puniri ſoleant exceſſus,ne viſitatio veniat in contemptũ. Añ iniunctionem vero penitentiæ aggrauet culpas: quas audiuit dignas maiori reprobatione in quolibet accuſato, vt per hec audientes inducantur efficatius ad cauendum. Ad hoc ſi in his que in ſecreto vel in publico,in domo vel etiam extra domum audiuit,videatur ꝙ circa aliqua maiora ſit plenius aliquid inquirẽdum,de quibus per cõmunem modum ſupradictum viſitandi nõdũ ei eſt ſatisfactũ, poteſt ꝓcedere ad p̃cepta,vel omnibus vel aliquibus facienda,in publico vel in ſecreto.ſecundũ ꝙ negocij nãrequirit.Cauẽdũ
tamen

tamen ne faciat aliquid contra aliquem iniurioſe. In grauibus vero ne ita parcat alicui, ꝙ culicem exco lare & camelum glutire videatur, & caueat ne ventilanda ſecreto vel coram paucis deducat in comuni, vel que mota ſunt coram omnibus ſic ſepeliat, ꝙ his qui audierint non ſatisfaciat per punitionē male accuſantis vel bene accuſati. Sunt & alia ei diligenter obſeruāda q̄ in cōſtitutionibus & admonitioni buscapitulorū, & ſupra in capitulo de officio prioris prouincialis circa viſitationem ſunt conſcripta. Cum autem ad terminationem viſitationis accedere voluerit, ſi vult aliquas ordinationes vel admonitiones arctius cuſtodiendas relinquere, debet primo ſuper his cum diſcretis fratribus conferre, & eorū ſenſui qui nouerunt plenius ſtatū domus & patriæ q̄ ſenſui ſuo credere. Poteſt autem & huiuſmodi in ſcriptis in aliquo memoriali relinquere in cuſtodiam ſup prioris, vt ſciatur tempore ſuo ſi illa fuerint correcta vel obſeruata, & ipſe poteſt memoriale retinere. Finaliter autē & principaliter debet intendere ad hec, & laborare ꝙ per viſitationē ſuā ſequatur correctio exceſſuum, pax & tranquillitas relinquatur. Propter quod ſi videt aliquā turbationem, debet ante determinationem viſitationis dare operam ad quietandū, ſi religio in aliquo depereat reformetur, obedientia, concordia, deuotio, & omne bonum in fratribus augeatur. Non pertinet autem ad eum confeſſiones audire, aut abſolutionem aliquam facere generalem vel ſpecialem, ſ; in fine factis abſolutionibus & admonitionibus ſiquas voluerit facere vel collatione

vel

vel vtraq; , & commendato conuentu ſuper bonis q̃ inuenit,& rogato ad corrigendum & obſeruandum quæ dixit, poteſt ſe commendare eiſdem, & aliquos alios ſi voluerit quos forte nondum commendauit, & ſic terminare viſitationem,

¶ Circa quedam poſt viſitationem.

¶ Si vero frates vel conuentus rogauerint eum, vel ſuper aliquibus promouendis apud priorē prouincialem,vel ad diffinitores capituli prouincialis, vel magiſtrum,vel alibi ſi ſibi rationabilia videntur,dꝫ eis libenter acquieſcere,& ſuper his memoriale facere, & proponere ea tempore opportuno,fratrum defectus niſi ſolum prouinciali vel diffinitoribus vel magiſtro prout eſt ſecundum ordinem faciendū dicat,ſed potius bona de conuentibus viſitatis predicet,prout ſecundum conſcientiam facere poterit bono modo.

¶ De officio predicatoris generalis.

¶ Capitulum XXXXIIII.

AD Officium predicatoris generalis pertinet cum ad hoc aſſumitur cum venia ſuſcipere illud officium,& ſingulis annis ad capitulum prouinciale venire,niſi de lnīa vel ex cauſa remanſerit. Cum autem non venerit,debet ſe excuſare per literas continētes cauſam abſentiæ ſuæ . Ipſe etiam eſt de corpore capituli prouincialis , & ideo pertinet ad ipſum tanq̃ ad membrum omnia q̃ pertinēt ad illud capitulum , ut electio diffinitorum prouincialis & generalis capituli,& viſitatorū,& diſcuſſio petitionū capituli eiuſdem, & ſimiliter q̃ ad ipſos pertinent . Et ideo ſolet ſpecialiter talibs concedi , ꝙ habeant ſpeciale ſigillum.

gillum. Ad hoc etiam quia eſt de capitulo tali, debet apponere curam ꝙ habeat maiorem notitiam fratrum de prouincia,& exercitium circa ea que in capitulo ſunt agenda,vel pertinent ad cõmuné ſtatum domus vel prouinciæ. Debet etiam frequentius & libẽtius vbiq; predicare,præcipue ſi gratiam habeat predicandi. Non eſt autem propter hoc officium exẽptus in aliquo ab obedientia prioris ſui, vel a cõmuni vita fratrum aliorum, niſi quo ad hoc ꝙ poteſt ſine licẽtia ſpeciali ire ad capitulum prouinciale,vt prædictum eſt. Sed tantum de ſocio & tempore eundi ſtare debet ordinationi prioris ſui, dummodo ſic ordinauerit ꝙ ſperetur ꝙ poſſit illuc commode peruenire. Procuratio vero negociorum conuentus ſui vel fratrum eiuſdem in capitulo,ad eum non pertinet ex officio, ex charitate tamen debet pro eis procurare bonum quod poterit bono modo, & pro eis ſtare fideliter in eis que iuſta fuerint & honeſta. Priori quoq; prouinciali, & diffinitoribus cum de pertinentibus ad cõuentum ſuum fuerit requiſitus, enarrare meram & ſimplicem veritatem.

¶ De officio ſocij prioris conuentualis euntis ad capitulum prouinciale.

Capitulum. XXXXV.

¶ Circa quedam ante capitulum.

PRIORI conuentuali ituro ad capitulum prouinciale eligendus eſt in ſocium frater qui poſſit laborem viæ ſecundum formam ordinis ſuſtinere, qui commodè exercitium habeat, vel ſaltem ap-

titudinem ad ea que in capitulo ſunt agenda, q etiã fidelis reputetur ad agendum pro omnibus, ſiue ꝓ conuentu ſiue fratribus ſingulis, ſiue prælatis ſiue lectore, quod ſecundum veritatem fuerit faciendũ. Ad huiuſmodi ergo officium pertinet accuſationes prioris ſiquæ fuerint, petitiones & literas, & negocia quecunq;, ſiue conuentus ſiue fratrum ſingulorum recipere, & portare ad capitulũ, & dare operã ꝙ illa que ſigillanda ſunt ſigillentur. De ſocio vero accipiendo, & quando arripere viam & quam viam debeat, ſequi debet ordinationem prælati.

¶ Circa capitulum.

¶ Cum autẽ fuerit in capitulo, pertinet ad eum ſicut ad membrum cum ſit de corpore circa omnia que ad cauſam pertinent, ſicut predictum eſt de prędicatore generali. Specialiter vero negocia conuentus vel fratrum ſuorum debet procurare, videlicet literas miſſas priori prouinciali, vel diſtinitoribus vel alijs reddere tẽpore opportuno. Accuſationes prioris ſui in capitulo diſcrete & ſimpliciter proponere, prout fuerint formare. Si autẽ aliquas alias de motu ſuo facere voluerit, eas ſequeſtratĩ, & diſtinctè ab alijs opponere. Petitiones ſingulorum fratrũ ad prouincialem, ſi que ſibi commiſſæ fuerint oſtẽdere & procurare, & ſimilia. Si vero a prouinciali vel diffinitoribus aliquid ab eo fuerit inquiſitũ, de ſtatu prioris vel conuentus vel fratrum aliquorum, ſic ſimplicem veritatem dicere debet, ꝙ pro aliquo vel cõtra aliquem nunquam inclinet ſe ad aliquid, niſi ſolum quantũ requirit equitas & veritas omni

motu

motu inordinato excluſo. Cum autem aliquid dicit, debet huiuſmodi diſtinguere diſcrete, quid dicit de motu ſuo, quid de aliorum, & quorũ, quid de volũte conuentus, vel totius vel maioris partis, & q̃ ſit pars illa maior, ſi expedierit enarrare. Item pertinet ad ipſum oñdere priori prouinciali indigẽtias domus quas habet, aut in lectore, aut in predicatoribus, aut in fratibus expeditis in cõſilijs, aut in cõfeſſoribus, aut in cantoribus, aut in conuerſis, ſecundum varia exercitia, aut in paucitate fratrum & ſimilibus, & grauamina aut in infirmis, aut in diſcolis, aut in nimia multitudine fratrum & ſimilibus, & laborare debet per ſe & per fratres ſibi notos & amicos ſui conuentus, vt domui ſue per priorem, & diffinitores vtiliter prouideatur. Cauendum eſt ei ne de motu ſuo vel aliorum de ſuo conuentu qui ad partes locuti fuerint, ſibi procuret aliquid quod ad turbationem conuentus vel fratrum de conuẽtu ſuo qui meliores & diſcretiores reputantur valeat prouenire. Item ipſius eſt ſcribere, vel procurare ꝙ ſcribantur cito & vere omnia que de capitulo generali vel prouinciali illo anno emanãt in ſcriptis, & portare ad conuentum ſuum, & tradere ſuppriori, vt per eius diligentiam conſeruata & ſcripta vbi fuerint ſcribenda inueniantur.

¶ Circa quedam poſt diffinitionem.

¶ Verum ſi cõtingat priorem ſuum abſolui, vel poſt diffinitiones omitti aliquid eorum que in ſuo conuẽtu ſunt neceſſaria, vt prouiſio de lectore & huiuſmodi, tunc cum illis qui fuerint in capitulo de do-

mo ſua,vel etiam aliorum fratrum de quibus conuentus ſuus confidit debet, tractare quid poſſit fieri pro domo ſua ſiue in poſtulando quos poſſit eligere : ſiue in confirmationis cõmiſſione:ſiue in prouiſione & de lectore & ſimilibus que ſũt omiſſa vel minus facta bñ pro domo ſua:& tam cum ipſis procurare quam per priorem prouincialem, quod poterit ꝓ neceſſitate ſui conuentus & vtilitate eiuſdẽ. Deinde in regreſſu non debet moram cõtrahere, ſꝫ ſicut poterit bono modo ad conueutum ſuum feſtinare. Et ſi aliqua negocia fuerint q̃ expediat eis tam cito ſcire,debet hoc quam cito poterit per literas intimare: ſi ante aduentum ſnum hoc preſciri expediat. Cum autem venerit : cauere debet ne rumores inutiles vel non bonos de capitulo referat: vel infirma quæ non cedunt ad vtilitaté audiétium referat,vel aliquid vnde fratres turbet contra priorem prouincialem,vel diffinitores, vel aliquos fratres qui minus fuerint fauorabiles vel contrarij in ſuis negocijs:ſed potius ea referat quæ ad conſolationem & pacem fratrum debeant prouenire : & det operã pacificare fratres in cõmuni, & ſingulariter,ſi aliquos eorum viderit turbatos ſuper his que acta ſunt in aliquo vel omiſſa:ſuper his reddens pro ut poterit excuſationem rationabilẽ. Super his vero que ſibi ſpecialiter commiſſa fuerint : ſic ſtudeát omnibus & ſingulis reddere rationem : ꝙ de negligentia iuſtè non valeat reprehendi.

¶ De Officio confeſſoris. Capitulum. XLVI.

FRATER qui confeſſiones auditurus eſt : neceſſa

rium

rium eſt vt ſciat quantum poteſtatis habet. Item vt ſciat que & qualiter a confitente inquirere debet. Item oportet eum eſſe cautum circa abſolutiones,& circa excõmunicationes,diſpẽſationes, & alias ſatisfactiones,& circa caſus matrimoniales,& circa penitentiarum iniunctiones,& ſymoniarum reſignationes, & circa modum ſe habendi ad confitentem: & ſpecialiter circa ſecretum confeſſionis,

¶ Circa poteſtatem.

¶ Circa poteſtatem notandum eſt ꝙ frater cui nõ eſt dictum a prelato ſuo vel ab alio qui poſſit ei dare iuriſdictionem ꝙ audiat confeſſiones: de nullo peccato mortali poteſt abſoluere. Si vero dictum eſt ei a prælato ſuo vt audiat eas priuilegio dñi pape:poteſt audire confeſſiones: iniungere penitentias quantũ priuilegium ſe extendit.Aliter vero non poteſt,niſi habeat auctoritatem vel a dioceſano,vel a ſacerdote parochiali,vel ab aliquo alio qui eam poſſit ei dare. Ille autem qui habet ptãtem a dioceſano: videre debet quam poteſtatem habeat, vtrum plenã poteſtatem quantum ad omnia que ad forum penitentialẽm pertinẽt ſcilicet quantum ad omnia genera peccatorum: & quantum ad diſpenſationes,& abſolutiones excomunicationum, vel habeat aliquantulum reſtrictam: & ad maiorem certitudinem bonũ eſt ꝙ de hoc literas habeat vel memoriale aliquod.Sacerdotis vero parrochialis poteſtas dependet ex cõſetudine & ex ſtatutis ſinodalibus & cõciliorũ prouincialium: propter quod debent cõfeſſores in vnaquaq; dioceſi ſcire iſta: vt ex his ſciant quid poſſint

eis commitere ſacerdotes: & quid epiſcopi ſibi reſeruant. ¶ Circa inquiſitionem.
¶ Circa inquiſitiones. Notandum eſt ꝙ duo ſunt genera interrogationum que a peccatore confitente querendæ ſunt. Quedam, enim pertinent ad ipſam perſonam confitentis: quedam vero ad factam perſonæ. Ille vero que pertinent ad perſonam naturaliter ſunt priores: vnde niſi ſacerdos ſciat poteſt inquirere a confitente vtrum ſit clericus: vel laicus: & ſi clericus vtrũ religioſus: vel non, & vtrũ hẽat beneficium eccleſiaſticum: vel non precipue cum cura animarum. Si laicus, inquiri poteſt cuius officij ſit & vtrum in matrimonio ſit vel ſolutus: & vtrum paterfamilias vel de familia alterius. Cognito vero qualis ſit perſona, ſecundum ſtatum ſuum vel perſone poſſunt fieri alique alie interrogationes. Mulieres vero precipue inquirende ſunt de ſortilegijs: de fractione votorum, & ſuffocatione puerorũ: & vtrũ viris ſubiectæ ſint: & vtrum diligenter filios inſtruant: & ſi iuuenes inquirende ſunt de ornatu & choreis: ſi vetule ſunt de conſenſu aliorum peccatorũ. Milites inquirendi ſunt precipue de rapinis & iniurijs, de vẽditione iuſtitiæ, de profuſione pecuniæ cã adulationis vel inſtrionatus facta: de vanagloria & laboribus & doloribus quos pro ea habẽt: & ſũptibus quos propter ea faciũt. Mercatores vero q̃rẽdi ſunt de mendacijs & periurijs, & venditione ad terminũ in fraudem vſurarũ facta: & de alijs fraudibus. Burgenſes vero inquirendi ſunt de ſocietate, de modo congregãdi diuicias & cauſa. Si enim cõ
gregant

gregant diuicias propter ſe, non propter aliquam cauſam honeſtam, quaſi idolatre ſunt. Inquirendi ſunt etiam de inuidia: mos enim ciuiũ eſt alios alijs inuidere. Illi vero qui ſunt de familia alicuius potẽ tis, inquirendi ſunt de fidelitate vtrum domino ſuo fideles extiterit: de adulatione de mendacijs de ra pinis: de prauis conſilijs: de iniqua acceptione munerum vtrum domino precipienti aliquod impium obedierunt. Clerici vero inquirendi ſunt de percep tione ſimoniaca, beneficiorum & ordinum: & ſi deſeruiunt prout beneficia ſua requirunt: & an di cant officium ſecundum ꝙ ordo eorum requirit: & modo diſpenſandi reditus ſuos. Alij qui habẽt curam animarum, inquirẽdi ſunt de ſolicitudine vtrũ. ſcilicet ſint ſoliciti, quomodo de cibo ſpirituali filijs ſuis prouideatur: & de alijs quę ad regimen animarum pertinent. Inquirendi ſunt agricolæ de fraudatione ſui laboris. Si enim habent bonam intentionẽ & ſunt abſq; mortali peccato: martyres dei ſunt: & exhibent corpora ſua hoſtiam deo viuentem: ſi vero ex cupiditate tantum laborant, velut martyres diaboli ſunt, & exhibent corpora ſua diabolo hoſtiã fetentem. Rectam vero intelligimus intentionem, vel quando laborant vt agant penitentiã adeo iniunctam ſcilicet in ſudore vultus tui veſceris pane tuo: vel vt corpora ſua doment ne laſciuiant, vel ne oporteat eos male accipere vnde viuant, vel vnde habeãt ad eleæmóſynas tribuendum. Item inquirendi ſunt vtrum reddãt que ſunt ceſaris ceſari & que ſunt dei deo: de falſis teſtimonijs, & de vſurpatione aliena-

rum terrarum,& de inuidia,& de accuſatione proximorū apud deū. Generaliter inqrendus ē peccator de his quinq; ſilicet de odio, vtrum .ſ. aliquod odiū habeat & vtrum ſciat aliquem qui eum odio habeat propter factum vel dictum ſuum:& de peccato luxuriæ,& iniuria & inobedientia erga eccleſiam, vel fractione penitentiæ,vel non obſeruatione ſolemnitatum: vel alio modo, & de peccatis oris: precipue de crapula & ebrietate, mendacijs, periurijs, blasfemijs, conuicijs, detractionibus, maledictionibus, prauis conſilijs. Iſta quinq; ſaltē d3 inquirere qui audit confeſſionem a peccatore,qn̄ per occupationem querere plura non pōt. De fide non eſt tutū interrogationem facere,l3 aliqui magnifaciant,niſi in caſu in quo illa perſona ſuſpecta eſſet de fide. De peccatis vero occultis vt ē de peccato cōtra naturam,non eſt inquirendū niſi caute, ne aliquid manifeſtetur ſimplicibus: quod ipſi neſciant quod poſſit eis eſſe occaſio peccandi. Modus autem inquirēdi poterit eſſe talis. Poterit queri vtrū inſultus carnis aliqn̄ patiatur & ſi reſponderit ꝙ ſic: poterit q̄ri vtrum illa titillatio ducat eum ad aliquid faciendū, & ſi ſic,quod eſt illud,& ſic nihil ei manifeſtatur ſ3 datur ei occaſio manifeſtandi ſe, vel ſic poterit eſſe modus inquirendi. Si peccator opus carnale perpetrauerit ,poteſt queri ab eo vtrum vigilādo abſq; naturali vſu mulierū ſcilicet delectationem vnquā habuerit: & ſi ſic: queratur quid tunc faciebat: ſi vero non perpetrauit, p̄t q̄ri vtrum dormiendo de muliere aliquid sōniauerit:& ſi ſic; queratur vtrum vigi

lando ſimilē delectationem habuerit,& quid tunc faciebat. Aliqui tamen querunt vtrum vigilando ſemen effuderit abſq; naturali vſu mulierū, & ſi rńderit ꝙ ſic, qua occaſione ei accidit. Sed in experti opus carnale nō intelligerēt qđ eēt effuſio ſeminis.

¶ Circa abſolutiones vero notandum eſt ꝙ non eſt requirendum ab eo qui confitetur iuramentum, vel votum,vel alia obligatio ꝙ abſtineat a mortali:ſ3 ſufficit ꝙ habeat bonum propo ſitum & bonam volūtatem abſtinendi ab omni peccato mortali, & ſpecialiter a luxuria, & ꝙ remitat odium ſi quod h3 contra aliquem: & ꝙ velit ſatisfacere pro poſſe de iniurijs ſi quas fecit: & quod peniteat de omni peccato mortali quod fecit,ad minus in generali. Si autem dicit ſe nolle vel non poſſe abſtinere ab aliquo mortali: non eſt iniungenda penitentia: ſ3 ſignificandū eſt ei ꝙ ſi decederet in tali ſtatu, damnaretur. Verū dandum eſt ei aliquod conſilium quod faciat vt deus illuſtret cor ſuum ad penitentiam: & dicendum eſt ei ne in tali ſtatu communicet.

¶ Circa excōmunicationes notandum eſt ꝙ ille qui audit confeſſiones non debet ſe intromittere de alicuius abſolutione excōmunicationis,niſi ſciat ſe poteſtatem habere: & niſi ſciat formā ſecundum quā debet ſieri abſolutio. De qua forma breuiter notandum eſt,ꝙ minor excomunicatio abſoluitur ſolo verbo: maior abſoluitur ita: excōmunicatus expoliatur: virgis verberatur cum hoc pſal. Miſerere. In quo tamen cauendum eſt ne in publico ſic eum abſoluat niſi de licentia eius: ſi ſecreto eſt confeſ-

ſus de excomunicatione: ſꝫ in loco ſecreto fiat. Dicit autem ille qui abſoluit ab aliqua excõmunicatione hec verba: vel equipollentia cum in recta forma abſoluat. Auctoritate qua fungor abſoluo te ab omni vinculo excomunicationis, vel ſpecialiter ab excõmunicatione qua ligatus es pro hoc fcõ. vel a tali iudice. Alia que pertinent ad formã talis excõmunicationis quere in ſumma magr̃i raymundi, in tractatu de excõmunicatione. De poteſtate aũt talium abſolutionum breuiter notandum eſt: ꝙ ille qui audit confeſſionem nõ poteſt abſoluere ſua auctoritate ab aliqua maiori excõmunicatione quã alius iudex tulerit q̃ ſit maior vel par ei. Itẽ notãdum ꝙ abſolutio excõicatiõis debet præcedere abſolutionẽ peccatorum. Cum enim abſolutio peccatorũ ſacramentum ſit: non dꝫ dari alicui excõmunicato niſi prius abſoluatur.

❡ Circa diſpenſationes. Notandũ eſt ꝙ circa diſpẽſationes nullus debet intromittẽ ſe de aliqua diſpẽſatione votorum vel irregularitatum, niſi ſciat ſe habere poteſtatem licentiandi & diſpenſandi: neceſſe eſt etiam vt ſciat ſecundum quam formam dꝫ fieri diſpenſatio votorum. Dicat ergo peccatori vt que vouit impleat, donec ſibi conſultum ſit ab eo qui cum eo poſſit diſpenſare.

❡ Circa vero reſtitutiones. Notandum eſt ꝙ nõ eſt alicui danda penitentia niſi voluntatẽ hẽat reſtituendi ꝓximo quòd ei abſtulit: niſi ꝓximus voluerit ei reſtituere vel remittere. Caueat vero ne det ei dilationem: ne iniungat ꝙ inde faciat elemoſynas. Spoliato

liato enim debet illud reſtituere, vel heredi eius quã citius potuerit: niſi ſpoliatus det ei dilationem: vel nõ poſſit inuenire cui reſtituendum eſt. Tunc enim etiam poteſt ei dare dilationem ſi cã ſubſit. Tunc ẽt debet erogari de conſilio eccleſie in pios vſus, & niſi peccator hẽat voluntatẽ ſic faciẽdi, non eſt ei iniũgenda penitentia. Si vero occultũ eſt factum, inſtruẽdus eſt peccator qũo occulte reſtituat, vel occultè dilationem petat, ſcilicet per aliquã honeſtam perſonam præcipue ſacerdotem cui in confeſſione reuele-letur: ꝙ tacito nomine pctõris negocium procuret. Si vero pctõr aliquẽ offẽderit, iniungendũ ẽ ei vt ſtudeat q̃ citius poterit ſedare eum per ſe vel per aliũ.
¶ Circa vero caſus matrimoniales. Op3 enim in cauſis matrimonialibus eum eſſe cautum qui audit confeſſionem, vt non det conſilium niſi valde certus ſit: ſ3 differat rñdere donec diſcretiores cõſuluerit, vel ad eos eum mittat. De celebratione diuortij nõ ſe intromittat cũ hoc ꝑtineat ad epm vel eius officialẽ.
¶ Circa iniunctiones penitentiarũ. Similiter op3 eẽ cautũ vt ꝑuas iniungat: melius eſt enim ponẽ hoĩes in purgatorio q̃ in inferno. habet enim deus vbi purget filios ſuos ſi non purgentur hic. Dicat etiam qñ numerum orationũ iniungit: ꝙ ſi aliqñ ñ dixerit nõ ei ad culpam imputetur: ad minus mortalem. Caueat etiam ne multitudinem miſſarum iniungat penitentibus: ne fiat eis occaſio cõmittendi ſimoniam. Caueat iterum ne iniungat penitẽtiam vñ ſequatur ſcandalum: ſicut accidit qñ adoleſcentulis q̃ viros habent, qui hñt eas ſuſpectas iniũgitur talis peniten-

tia

tia vnde confirmantur in ſua mala ſuſpetione,vt eſt ieiunare in pane & aqua & hmōi, Item non iniungatur penitentia alicui ſi habet offm̄ quod ſecundū conſcientiam ſuam ſine pctō mortali facere nō poſſit,niſi deſerat id officium. Item ſi hēat aliquam aliam peccandi occaſionem ex qua veriſimile eſt ꝙ nō poſſit ſibi cauere a peccato mortali niſi eam a ſe remouerit,vt eſt cohabitatio mulieris ſuſpectæ cū qua peccare conſueuit,penitentia non detur ei niſi occaſionem illam a ſe remoueat,

¶ Circa vero ſimoniacos. Notandum eſt ꝙ ille qui ꝑ ſimoniam adeptus eſt aliquod beneficiū non debet recipi ad penitentiam,niſi habeat propoſitum renūciandi illi beneficio pure & ſimpliciter,q̄ āt diſpēſatio poſſit poſtea fieri cum eo:inuēies in ſumma. Raimundi in tractatu de ſymonia. Forma vero abſoluēdi a peccatis hæc eſt. Facta vero generali confeſſione in latino: vel in Romano a peccatore,& dicta illa oratione,miſereat &c. Debet ponere ſacerdos dexteram manum ſuper caput confitentis, ita tamen ꝙ ſi mulier eſt, nō eſt neceſſe nec ſecurū vt cōtigat manus caput,& tunc dicere debet abſolutionem &c.ſubiungatur etiam benedictio dei pr̄is &c. ita vt ſigno crucis ſignetur pcōr,vel ſecundum alios debet dr̄e. Et ego abſoluo te auctoritate qua fungor in nomine patris &c. Debet āt tunc eſſe fides,tam ſacerdotis q̄ eius qui confitetur,ꝙ niſi per culpam confitentis ſteterit,remittentur peccatori pctā ſua tunc, & gr̄a dei infunditur,ſi prius non erant dimiſſa & gratiam non hēbat. Si vero prius peccata dimiſſa & gratiā prius

hēbat,

hēbat, tunc augetur dei gratia.

¶ Circa modum hn̄di ſe ad confitentem.

¶ Item ad officium confeſſoris pertinet omnes confiteri volentes benigne & affabiliter recipere, & precipue illos qui raro confiteri conſueuerunt. Si aūt aliq̄ magne perſone confiteri voluerint de q̄bus credat ꝙ erubeſcant in cōmuni auditorio confeſſionū videri, debet eos ducere ad alium locum magis ſecretum & honeſtum. Omnes āt qui neſciunt modū ſtandi in confeſſione, debet eos inſtruere vt ſtent flexis genibus, inclinato capite, apodiādo ſe ad dexteram vel ad ſiniſtram ſacerdotis. Añ q̄ vero incipiat confiteri, p̄t illis qui non ſunt aſſueti cōfiteri frequēter, aliqua verba dr̄e de pertinentibus ad confeſſionem, vt querere de patria ſua, vel hmōi vt cōfitens interim ſumat audaciam ad cōfitendum, dum aliquātulū in huiusmodi detinetur, deinde p̄t ei dicere vt incipiat dicere q̄d ſibi placuerit. Quòd ſi perceperit eum ita reſpondere ꝙ neſciat confiteri, debet ei aliquam circa hec inſtructionem facere, ꝙ ſi nec ſic ſciuerit confiteri, poteſt procedere ad inquiſitionē iuxta modum predictum. Cauendum eſt āt confeſſori ne vnq̄ confitēs ſcandalizatus recedat, ſꝫ placet eū ſicut poterit, ſi forte non poteſt eum abſoluē, vel alia de cauſa in aliquo ipſum perceperit perturbari. In penitentia vero iniungēda dꝫ reminiſci ꝙ preter ea q̄ iniungīt ſpecialiter imponat ei etiā omnia bona que fecerit in remiſſionem omnium peccatorū, & det ei poteſtatem cuicunq; confiteri poterit, q̄ laxare poterit de penitentia ſibi iniuncta ab eo ſi forte

viderit

viderit expedire. Debet ēt multum ipm̄ inducere ꝙ frequenter aſſueſcat confiteri. Obſeruandum eſt ēt confeſſori, ꝙ sēper libentius & prius audiat cōfeſſiones illorum qui magis indigere reputantur, vel qui raro venire ſolent, vel qui ſunt extranei, vel qui ſunt in ſtatu maiori, vel de quorum cōfeſſione maior vtilitas ſecutura ſperatur.

¶ Porro circa mulieres cauere debet ne vnquam audiat eorum confeſſiones niſi in publico, & vbi ab aliquo, vel aliquibus videatur. Audiēdo vero eas nūq̃ habeat faciem contra faciem, nec multum immoretur, niſi quantum neceſſitas confeſſionis requirit. Illas vero quæ vocantur beghine & frequenter volunt confiteri, temperet ab huiuſmodi nimia & quaſi inutili frequētatione, & certum tempus eis aſſignet ad confitendū, extra quòd ipſas non audiat, nec in alijs collocutionibus frequentibus ſe eis exponat vnq̃, & ſemper potius duris & rigidis verbis vtatur ad eas quam mollibus.

¶ Deinde circa ſecretum confeſſionis ſic debet eſſe cautus ne vnquam directe vel indirecte de longe vel de prope in genere, vel in particulari poſſit aliquid percipi de ore eius quod aliquam notam habeat de aliqua reuelatione quantuncumq; leui. Vnde cauendum eſt ei ne vnquam dicat in ſermone vel locutione, ego audiui huiusmodi caſus in confeſſione, quia ſimplices credūt ꝙ ſit reuelatō. Nec vnquā debet dicere in illa abbatia vel capitulo vel villa in quib⁹ audiuit cōfeſſiones ſunt multa mala & hmōi. Nec etiā debet in ſpeciali laudare aliquem cuius confeſſionem

nem audiuit,de virginitate vel innocentia & hmõi, ne apud ſapientes cum de alio orietur verbum,quē etiam audiſſet & non ita laudaret,poſſet oriri ſuſpitio ꝙ idem non eſſet in illo. Nec vnq̄ debet propter aliquod genus peccati confitenti oſtendere minorē familiaritatem,vel ſigna dilectionis minoris.

¶ De officio predicatoris communis.

Capitulum XXXXVII.

¶ Qualis debet eſſe in ſe.

PREDICATOR comunis habet officium ſpeculi quantum ad bonum exemplum, & habet officiū lucerne ardentis quātum ad prædicationis verbum. Vnde neceſſe eſt vt concordet in ipſo vita & doctrina,ne quòd per vnam manum edificat, per aliam deſtruat. Pretendat itaq; prædicator in hītu humilitatem, in moribus honeſtatem, in verbis diſcretionē, in zelo animarum charitatem,in cibo & potu ſobrietatem,in agendis maturitatem.

¶ Qualiter ad ſocium.

¶ Predicator egrediens difficultatem ñ faciat in ſocio, ſʒ accceptet illum quem ſibi prior aſſignauerit. Ad hec etiam niti debet vt quem libet ſocium ſuſtineat,vt poſſit quemlibet ſuſtinere in via & in hoſpicijs,non ſe notabiliter ſeparet a ſocio. Itē concordes ſint ad inuicē & pacifici,nec,loquatur ſimul aſpere àut contentioſe,precipue coram ſecularibus mutuo ſe honorent ac ſupportent. Si vnus ipſorum dixerit ſnīam aliquam coram ſecularibus q̄ tollerari poſſit,alter non cōtradicat. Si ad vnum mota fuerit qō aliqua,alter non reſpondeat ꝓ eo, dummodo

ille ſit ſufficiens rn̄dere, pro via non litigent, ſi qn̄q; errauerint non propter hec ſe obiurgent. Iterum ſi ambo ſunt p̄dicatores & equalē habent gr̄am, maior in via n̄ ſibi ſolemniores ſtatōes eligat, ſ3 p̄dicatōes ſuas diuidant, ꝓut paci ipſorum & ſaluti animarum viderint expedire, niſi prælatus aliter cum ipſis ordinauerit. De nocte meliorem lectū maior notabiliter non eligat, nec in alijs ſuper ſocium extollat.

¶ Qualiter in hoſpicijs.

¶ Predicator nō ſolum domi ſtudeat, ſ3 etiam in hoſpicijs & in via, edificatoria extra libenter dicat. Nō fatiget homines alios cibos quam preparauerit poſtulando, aut etiam aliquos refutando. Item n̄ hēat in conſuetudine cibos menſe diuerſis mittere vel diuidere, vel etiam elemoſynás dare ꝓ arbitrio ſue voluntatis. Itē in bonis conſuetudinibus conformet ſe his quibus conuerſatur. Verbi gratia in aliqbus regionibus indecens ē bibē vltra ciphū, dum quis bibit potagium de coclear, ſorbē vt ſon⁹ audiat, mēſe cubitis incumbē, & ſimilia q̄ quāuis pctā nō ſint, tn̄ vitanda ſunt propter honeſtatē apud eos q talia reputant indecora. Sunt ēt alia q̄ apud homines ſunt indecētia, ſicut dormire in menſa, vel loqui dum qs cibum in ore t3 & hmōi, hec vbiq; ſunt vitanda. Itē qn̄ p̄dicator propter eſtum vel propter vie laborē ſitim patitur, p̄t in menſa, vel an̄ per hauſtū aq̄ illam reſtringē, vel vinum cum aqua melius tēperare. Committat ſocio verbum qn̄q; in menſa, nec ibi dicant ocioſa ſ3 ſerioſa, & de paſſione dn̄i non d3 fieri mētio, niſi cum omni reuerētia & maturitate.

¶ Quid

¶ Quid predicandum.

¶Cum predicator proponit verbũ dei attendat quid dicat, qa mã ſermõis eius eſt deus: angelus,hõ,celũ diabolus,mund⁹,infernus,p̃cepta,cõſilia, ſacra ſcriptura,virtutes,vicia. Itẽ magis illa ſtudeat ſ.p p̃dicare per q̃ magis videatur poſſe fructificare.

¶ Quibus predicandum.

¶ Attendat ẽt qbus dicat,vt ſecundum hoc ſermonẽ ſuum formet. Quibuſdam enim cõpetũt ſubtilia, quibusdã plana & ſimplicia,qbuſdã inſtructiua,quibuſdã motiua,quibuſdã terribilia,qbuſdã gaudioſa. Conſideret ergo quid clericis conueniat vel laicis, quid religioſis vel ſecularibus,quid militibus aut ruſticis,quid ſanis aut infirmis, quid iuuenibus aut antiquis,quid obſtinatis vel humilib⁹ ac deuotis. Itẽ nõ ſolum curet predicare multis ſed paucis, nec tm̃ in caſtris & ciuitatibus,ſed & in villis.

¶ Qualiter predicandum.

¶ Studeat quãdo q; p̃dicare breuiter,feruenter, vtiliter, faciliter & decenter,multum deniq; nitatꝰ ꝙ tractim p̃dicet & diſtincte. Item ſi fratres minores añ ſermonis inchoationẽ ſupuenerint,verbũ p̃dicatõis eis exhibeat,niſi rõnabile qd obſiſtat. Si vero q̃ſtuarij ſupueniunt hñtes lr̃as apoſtolicas vel ep̃i: ſtudeat vt in pace ſit cum eis.

¶ Que ſunt vitanda in predicatione.

¶ Nõ p̃dicet ſine p̃meditatõe,niſi ſciat alias qd dicere,velit,vel dẽat.Itẽ vitet qñ bono mõ p̃t p̃dicare immediate p⁹ prandium. Id .n. tp̃s eſt tã audientib⁹ q̃ loq̃ntibus min⁹ aptũ, ſ3 ſi oportet fieri, tẽperantius

ſumat

ſumat cibum & potum. Item ñ capiat in irã contra impediẽtes ꝓdicatiõem, vel cõtra pueros ibi flentes aut ẽt contra dormientes ſʒ benigne mõeat eos. Itẽ caueat inordinatũ motum corporis, vt vʒ faciẽ non deformet, caput nõ agitet, manibus non percutiat, pedibꝰ ñ calcet & ſimilia. Itẽ deuitet dicẽdi velocitatem, ꝓlixitatẽ, ſuꝑfluam ſubtilitatẽ, inordinatũ clamorẽ: & breuiter oĩa q̃ reddẽ pñt auditores minus dociles bẽeuolos & attentos. Item caueat in ſermo ne deriſiões pñtium, vel derogationes abſentiũ, ſpecialiter ãt vitã clericorũ vel religioſorum corã popu lo nunq̃ arguat: nec eos directe vel indirecte quaſi ſub pallio notet, qa de talibꝰ nõ ſequĩt edificatio, ſʒ freq̃nter ſcãdalũ & turbatio plurimorũ. Item videat diligẽtiſſime ꝓdicator ne qñ de verbo dei faciat ſibi viã vindictæ, vt vʒ in ſermone ſuas perſequat̃ iniurias. Item dubia pro veris non ꝓdicet, nec fabulas vanas aut ſcurrilia quæ pñt ſermonem facere cõtemptibilem, vel minus autenticum. Item nõ verecundetur id ꝓdicare ſepius, dũmodo bonũ ſit & vtile, nec etiam id omittat dicere ꝙ alias ꝓdicauit. Item caueat precipue ne ſit in his notabilis contra q̃ predicat. Deniq; tam in ſermonibꝰ publicis quam in collationibꝰ priuatis aduertat ꝓdicator: circunſtãtias q̃ continẽtur in hoc verſu, reſpice, quid: cur: vbi: cui: quo modo: quando: loquaris.

¶ Explicit liber de inſtitutione officialium ordinis fraternitatum predicatorum Reuerendiſſimi patris fratris Vmberti prefati ordinis generalis magiſtri.

ℂ Regeſtum Capitulorum.

De officio magiſtri ordinis predicatorum	cap. 1
De officio prioris prouincialis.	cap. 2
De officio prioris conuentualis.	cap. 3
De officio ſupprioris	cap. 4
De officio magiſtri nouiciorum.	cap. 5
De officio magiſtri conuerſorum	cap. 6
De officio correctoris familie.	cap. 7
De officio cantoris	cap. 8
De officio ſuccentoris.	cap. 9
De officio ſacriſtæ.	cap. 10
De officio lectoris.	cap. 11
De officio magiſtri ſtudentium.	cap. 12
De officio librarij	cap. 13
De officio fratris geré. curam de ſcri.	cap. 14
De officio examinatoris,	cap. 15
De officio circatoris.	cap. 16
De officio cuſtodis dormitorij.	cap. 17
De officio portarij	cap. 18
De officio depoſitarij.	cap. 19
De officio procuratoris.	cap. 20
De officio conſiliariorum.	cap. 21
De officio eleemoſynarij.	cap. 22
De officio refectorarij.	cap. 23
De officio ſeruitoris menſe.	cap. 24
De officio lectoris menſe.	cap. 25
De officio correctoris in menſa.	cap. 26
De officio infirmarij.	cap. 27
De officio ſeruitoris infirmorum	cap. 28

De

De officio receptoris hoſpitum. cap. 29
De officio coquinarij. cap. 30
De officio cuſtodis cellarij cap. 31
De officio veſtiarij. cap. 32
De officio ſartoris cap. 33
De officio ſutoris. cap. 34
De officio prefecti operum. cap. 35
De officio ortulani. cap. 36
De quibuſdam communibus ad officiales multos cap. 37
De officio diffi. capituli generalis. cap. 38
De officio ſocij diffi. capituli generalis. cap. 39
De officio electoris magiſtri cap. 40
De officio electoris prioris prouincialis cap. 41
De officio diffinitoris capituli prouincialis cap. 42
De officio viſitatoris cap. 43
De officio predicatoris generalis. cap. 44
De officio ſocij prioris cō. ad ca. prouin. cap. 45
De officio confeſſoris cap. 46
De officio predicatoris communis cap. 47

¶ Explicit Regeſtum capitulorum.

FORMVLARIVM, PRINCIPALIVM ACTVVM, AD OFFICIVM PRIORIS PROVINCIALIS ET CONVENTVALIS ORDINIS PRAEDICATORVM SPECTANTIVM.

CVM FORMA, ELECTIONVM, PROceſſuum & Capitulorũ faciendorum Iuſſu. Reuerendiſs. P. F. Vincentij Iuſtiniani, Magiſtri ordinis, per Venerandum P. F. Felicem Caſtelfranco, de Caſtro franco eiusdem ordinis editum.

TECA NAZ.

OPTIMA Totius ordinis noſtri diſpoſitio conſurgit, cum partes omnes in ſeipſis bene diſpoſitæ fuerint, & alteræ cum alteris congruo loco conuenerint. Iccirco ſuppoſita cura Reuerendiſs. Magiſtri ordinis, cui totum ordinē moderari incumbit, erga ſingulas prouincias. Priores Prouinciales ſumma ope niti oportet, vt ſinguli conuentus, optimo iure gubernentur. Quod profectò, efficiēt cum eorum capita & membra præcipua, ſana et integra fuerint. Iis enim rectè decēterq; diſpoſitis, facilè cætera componētur & velut in harmonico inſtrumento, ex diſparibus vocibus concors & ſuauis reſonabit melodia. Debet igitur P. Prouincialis, prouidere, primum de Prioribus ac Præſidentibus Conuentuum, de Inquiſitoribus, & Viſitato-

tribus Lectoribus, quorum opera cæteri dirigantur; Deinde ſingulorum fratrum, vel benefacta gratijs & fauoribus promouere, vel minus bona, aut ẽt mala, monitis & correctionibus emendare, vel (vt alij caueant) caſtigare & punire, De quibus omnibꝰ non nihil hoc libello agitur. Priores, eliguntur, confirmantur, viſitantur, Deponuntur, Quorum omniũ formulam dedimus.

De electionibus.

ECcleſiæ noſtræ, Priuilegio D. Gregorij Papæ ix. & Innocentij iiij. ac aliorum ſummorum Pontificum dicuntur Conuentuales Conuentus autẽ iuxta cap. Rom. 1558. ſex ad minus fratribus vocem in capitulo habẽtibus cõſtat Qui rectè dici poteſt collegium, quod iuxta leges .ff. de verb. ſigf. .l. Neratius, tribus perficitur, ergo ad illum iure communi, ſui capitis & Prioris electio pertinet.

Electio non poteſt fieri in aliquo conuẽtu, niſi is qui tali officio præeſt ſit penitus amotus.

Nec poteſt fieri ſub cõditione Videlicet ſi eũ amoueri contigerit. Nec poteſt vltra menſem a notitia mortis vel amotionis differi. d. 2. c. 2. ¶ 3. ſi autem differatur ita ꝙ nullus actus ab electoribꝰ fiat, deuoluitur ad ſuperiorem poteſtas eligẽdi cap. Tolos 1304. & Rom. 1542. et ſi caſſetur non poteſt ab electoribus denuo fieri, niſi eis intimet̃ caſſatio, per verbum caſſo, vel caſſamus d. 2. c. 2. 1.

Eligendus in Priorem debet eſſe profeſſos in ordine tacitè vel expreſſe, Item debet eſſe ſacerdos quia curam gerit animarum, & fuiſſe in habitu quatuor an-

nis à profeſſione, Item Illegitime natus non pōt eli-
gi ſine diſpenſatiooe, Quam poteſt dare Prior pro
uincialis, 4. Qui ſemel electus vel poſtulatus fuerit,
confirmatore electionem eius vel poſtulationem ali
qua rationabili cauſa caſſantę, non poterit pro illa vi-
ce ſecundo eligi vel poſtulari, ſine licentia confirma
toris Quod ſi electores, caſſata eius electione vel po
ſtulatione, eundem ſine licentia confirmatoris vel
ipſiūs ſuperioris denuò elēgerint vel poſtulauerint,
electiò nulla erit, & poteſtas prouidendi de Priore
ad ipſum Prouinciālem deuoluitur cap. apud Mon
tem peſulanum 1271. & Florentiam 1272. 5. Non
poteſt eligi aut confirmari, niſi ſciant grāmatice lo-
qui abſq; falſa latinitate, & cōpetenter ꝓponere ver
bum Dei d.2. c.2. ¶ 3. 6. Qui nō poteſt ſequi chorū
Dormitorium. Refectorium & communia prout de
cet. cap. Cenomaneñ. 1491.
¶ Elector debet eſſe in ſacris ordinibus, nō irregula-
ris, Narbon. 1354. poſt quatuor annos a profeſſione
d. 2. c.2. ¶ 5. Translatus autem de habitu conuerſo-
rum ad clericalem poſt annos quinq; a, ſuſceptione
habitus clericalis. 1369. Brugis. Si vero de aliena
prouincia fuerit, admittitur, poſtquam per annū con
tinuum in illa prouincia aſſignatus, moratus fuerit
3. Electores debent eſſe preſentes in Cōuentū, quā-
uis nō interſint capitulo ſeu loco electionis. Et ſi fue
rint infirmi, debent ſcrutatores, ad eorum cameras
ire, & illorum vota ſcrutari & recipere. Quoniam
electio in ordine noſtro non poteſt fieri per procu-
ratorem, licet ſecundum iura fieri poſſit.

¶ Electio tribus modis fieri poteſt ſcilicet per cōmu nem inſpirationem, per compromiſſum, & per ſcrutinium, de quibus ſingillatim dicetur, In Capitulo Salmantin, additus eſt quartus, videlicet per cōpromiſſum limitatum, de quo vide in actis illius capituli.

Modus faciendi electionem Prioris Conuentualis.

CVM electio Prioris Conuentualis eſt facienda primo Debet Supprior vel Vicarius per literas vocare, & citare omnes vocales abſentes, non tamē pluſquam per vnam dictam diſtantes, & eis terminū ſtatuere, & dare conueniens temporis ſpacium intra quod cōmode conuenire poſſint. 2. ¶ Vocatis & expectatis abſentibus, ad diem præfixam vocari debēt vocales per ſonum campanæ, ad locum electionis, & præmiſſo tractatu ſaltem in comuni de perſona eligenda, debet interrogare vocales ſi eis placet locus & tempus pro electione. ¶ 3. debet facere poteſtationem, ꝙ non intendit excludere, aliquem admittendum, nec admittere quenquam excludendum ¶ 4. ad cautelam facere abſolutionem a, cenſuris ¶ 5. Inuocetur, ſpiritus ſancti gratia, per hymnum Veni creator, añam Veni ſancte. Kyrieleiſon Chriſte, Kyrieleiſon Pater noſter. ver. Emitte ſpiritum. Oratio. Deus qui corda. ¶ 6. debet proponere, triplicem viā procedendi ſcilicet per ſcrutinium, per compromiſſum, per communem inſpirationem ¶ 7. Si accepta fuerit via per ſcrutinium debet aſſumere ſecum duos qui diutius habitum poſt profeſſionem portauerunt, & cum eis accedere ad bācum præ foribus capituli paratum

ratum qui duo ſcrutatores nõ debent eſſe ceci, neq; ſurdi, ꝙ ſi aliquis præſentium in conuentu cuius intereſſet ſedere ad bancum, eſſet aliquo prędictorum, vel alió quocunq; legitimo impediméto impeditus, debet, non antiquior in habitu illi ſuccedens, ſed alius per electionem capituli loco illius ſubrogari. ¶ 8. Scrutatores debẽt primo, ſe ipſos, demum ipſi ſimul aliorum vota ſingillatim recipere & ſcribere. ¶ 9. Votis omnium in ſcripta redactis, debet vnus illorũ vota publicare, ita vt ab omnibus poſſit audiri, & hoc antequam ad alios actus diuertant. ¶ Notandum, ꝙ quilibet ante publicationem ſcrutinij, poteſt mutare votum ſuum, ſed ſcrutinio publicato nequanquã id facere poteſt. ¶ 10. Fiat collatio numeri votorũ ad numerum eligentium, & eis numeratis, ſi maior pars in vnum cõſenſiſſe reperiatur, dicat qui præeſt. Cum Frater N. habeat vltra medietatem votorum, & ſecundum iura ſit eligendus, vos qui eum non elegiſtis, vultis in illum conſentire? Si autem omnes in vnum conuenerint, non eſt neceſſe facere collationem numeri ad numerum. ¶ 11. Minori parte cõſentiẽte, vel nõ cõſentiẽte debet ille qui primus nominauit, ipsũ F. N. electum, formare decretũ tenens librũ conſtitutionũ in manibus, hoc modo, Ego F. N. Vice mea, & omnium electorũ, præſentium & conſentientiũ eligo R. Patrem F. N. in Priorem Conuentualem huius Conuentus Sancti N. in nomine patris et fil. et ſpiritus ſancti Amen. ¶ Hic modus procedendi per ſcrutinium iuxta conſtitutiones, antiquitus ſeruabatur. At quia in Concilio Tridentino decretum eſt,

ne vota manifeſtentur iccirco in Capitulo Generali Bononień. 1564. præſtituta, & ſeruari mandata eſt forma quæ, nunc, ſequitur vȝ. Primo, in ea ſeruantur ſex capita, in ſupradicta forma expreſſa, & ipſis ſcrutatoribus, poteſt (ſi maiori parti capituli placuerit) quartus adiungi. Ille videlicet qui per ſchedulas electorum, a tribus illis recipiendas, a pluribus licet medietatem votorum non excedant nominatus fuerit, & ſi plures, æqualia vota habere contingat, antiquior in habitu ordinis præferatur, ita ꝙ primo ſuffragio ſemper ſcrutator habeatur, pro ea dũtaxat electione, ¶ 7. Scrutatores, tres vel quatuor (ſi quartus electus fuerit) ad bancum ſedentes, in aliquod vas, ſingulas, à ſingulis electoribus acceptas ſchedulas inferant, inuolutas ſeu clauſas, in quibus nomen eligendi tantũ ſcriptum ſit, abſq; nomine eligentis hoc modo. Eligo Fratrem N. ¶ 8. ſchedulas effundãt, & antequam ipſas aperiant numerent, & ad numerũ vocalium conferant, & ſi æquales numero non ſint, ſtatim eas comburant, & iterum alias ſchedulas modo conſimili accipiãt. Quas ſi cum vocalium numero conuenire inuenerint aperiant, & nomina eorum qui in eiſdem nominati ſunt ſcribant, cum numero votorum quem habet vnuſquiſq;, & facta collatione numeri ſchedularum ad numerum & nomina ſcriptorum, in cedulis, eas ſtatim comburant. Deinde ad medium capituli veniẽtes, ſcrutiniũ publicent vnius cuiuſq: in ſchedulis nominati nomen & numerum votorum quem habet exprimẽtes. Et ſi nullus a pluribus vltra medietatem nominatus fuerit, iterum ad

recipiendum ſchedulas procedāt vt prius, donec aliquis, a maiori parte vltra medietatem fuerit nominatus, niſi fuerit de gremio eligentiū quia tunc oportet, vt habeat vnum votum ſupra maiorem partem vltra medietatem. ¶ 9. Inuento ꝙ aliquis eſt nominatus, a maiori parte, modo iam dicto, primus ſcrutator (licet ipſe in ſchedulis non nominauerit electū) formet decretū, niſi forte ipſe fuerit ſic nominatus, quia tūc ſecūdus ſcrutator habet publicare vota, & formare decretū, quod his verbis formari debet, Ego F. N. unc præſentium electorum, eligo F. N. in Priorem huius conuentus N. in nomine patris, & filij & ſpiritus ſancti Amen ¶ 10. habeantur literæ paratæ, & in literis ſcrutinij ſcribantur confirmatori ea tantū, quæ in capitulo plublicantur, iuxta formam inferius expreſſam, & ſic, a ſingulis ſcrutatoribus ibidem ſubſcriptæ & ſigillo, coram omnibus clauſæ, mittantur ad confirmatorem, niſi ſit præſens in Conuentu, Quia tunc, non oportet claudere aut ſubſcribere literas.

De Poſtulationibus Priorum.

POſtulationes admiſſæ ſunt in ordine noſtro ex conceſſione appoſtolica, per literas. Alexandri Papæ iiij. & Sixti ſimiliter iiij. quibus cōceditur confirmatori Prioris tam prouincialis quam conuentualis, vt poſſit cōfirmare aliquē de illis fratribus, quos ipſi electores, vel maior pars eorum per literas ſuas ab eo petierint, ſeu poſtulauerint, quando ad ipſum pro electi confirmatione mittunt, ſi ex aliqua cauſa electionem ab ipſis fratribus eiuſdē ordinis quorū

 intereſt

intereſt factam,non confirmari contingat. Et ideo non oportet eſſe ſolicitum ad quærendum, & ſciendum,quid ſecundum iura vel ſacros Canones ſeruādum ſit in poſtulationibus,ſed ſufficit noſſe practicam ordinis, quæ tamē in verbis litærarum apoſtolicarum ſuprapoſitis eſt expreſſa,& in cap.Rom. 1553 declarata, ꝙ ly. per ſuas literas,intelliguntur literæ ſcrutinij electionis,& eſt talis. Si electio fiat per ſcrutinium iuxta formam in conſtitutionibus poſitā,electores exprimunt vota ſua ſcrutatoribus,hoc modo Ego F. N. eligo Fratrem A. & poſtulo F. B. & F. C. & F. D. & quot quiſq; voluerit poſtulare, & qui inuentus fuerit (præter electum) nominatus hoc modo a maiori parte,dicitī in illo ſcrutinio poſtulatus, Ita ꝙ aliquando contingit vltra electum plures eſſe poſtulatos, immo contingit aliquando ꝙ ille qui a maiori parte electus fuerat,ſit etiam in eodem ſcrutinio ab alijs quibuſdam poſtulatus. Et illa poſtulatio fauet electioni adeo, vt electoribus exiſtentibus decem,ſiquis fuiſſet electus,a ſeptem,& poſtulatus a tribus reliquis,perinde eſſet apud confirmatorem, ac ſi fuiſſet ab omnibus electus. Itē electoribus exiſtentibus decem,ſiquis poſtularetur, a quinq;, & ab alijs duobus eligeretur, diceretur poſtulatus a maiori parte,& poſſet confirmari. Non tamen poteſt ad confirmatorem mitti ſola poſtulatio, Nec poſſet ab eo confirmari poſtulatus, nulla exiſtente ſeu comitante electione. Quoniam priuilegium eſt vt poſſit poſtulatus confirmari,quando aliquo caſu electionē factam non confirmari contigerit. Vbi ergo nō eſt

electio

electio facta,non habet locum priuilegium poſtulationis confirmandæ.

Cum ergo ad electionem proced tur per ſcrutiniū juxta formam cap. Bonień. per ſchedulas, tacito ſeu omiſſo nomine eligentis,ſolum nomen eligendi ſcribatur cum nomine vel nominibus poſtulatorum ſic. Eligo Fratrem A. & poſtulo Fratrē B. & F. C. & F. D. & quot quiſq; voluerit,& ſi plures vltra medietatem fuerint,præter electum poſtulati,debent coram omnibus legi cum electo, & in literis ſcrutinij ſeu decreti ad confirmatorem mittēdis ſcribi debent ſic, F. A. in electione habuit tot vota & F. B. in poſtulatione tot, & F. C. & F. D. &c. Dummodo ſint plura vltra medietatem.

Forma literarum ſcrutinij ſeu decreti electionis mittendarum ad confirmatorem.

REuerende Pater &c. Vacante Prioratu,noſtri Cōuentus N. poſt expletum triennium Reuerendi Patris F. N. in officio prioratus eiuſdem,vel propter abſolutionem R. P. F. N. vel propter aſſumptionem R. P. F. N. ad Prioratum N. ſoliciti fuimus nobis de capite & paſtore prouidere, ne diutius abſq; legitimo capite permanentes,aliquod dannū pateremur, Ideoq; citatis per me F. N. ſuppriorem,vel Vicarium eiuſdem conuentus, & vocatis ac expectatis omnibus & ſingulis,quorum intererat, aut intereſſe putabatur ad electionem conuenire, Die 6. Maij,ad conſuetum ſonum campanulæ,capitulū ingreſſi ſumus, cumq; locus & tempus eligendi cunctis placuiſſet, proteſtatus ſum me nullum admittendum excludere

re velle,nec excludendum admittere, inuocata dein de gratia Spiritus ſancti cuius nutu cuncta reguntur propoſitis tribus modis procedendi & accepto cõmuniter modo procedendi per ſchedulas. Omnibus deniq; & ſingulis præmiſſis quæ in huiuſmodi electionibus præmitti debent & ſolent,ego cum duob⁹ in habitu ordinis,a profeſſione antiquioribus,ad mẽſam coram omnibus paratam acceſſimus ibiq; vota omniũ & ſingulorum in ſchedulis accepimus. Quibus,acceptis,enumeratis atq; apertis & demũ lectis, nominibusq; eligendorum in ſcripta redactis, atq; ad numerum, collatis inuentum eſt ꝙ F. A. a maiori parte vltra medietatem per dictas ſchedulas in electione nominatus fuit. Nam cum eſſemus octo, vel nouem,habuit quinq; vota. Itẽ F. B. & F. C. & F. D. fuerunt poſtulati,cum enim eſſemus nouem F. B. habuit ſeptem poſtulationes F. C. ſex & F. D. quinq;. Tunc ego cum prædictis ſcrutatoribus ad medium capituli veniens,& librum conſtitutionum noſtrarũ tenens formaui decretum hoc modo, Ego F. N. ſup prior,vel Vicarius huius Conuentus N. vice præſentium electorum eligo R. P. F. A. in priorẽ huius conuentus N. & poſtulo F. B. & F. C. & F. D. ad idem officiũ in nomine patris & filij, & ſpiritus ſancti Amẽ. Cum ergo electio noſtra ſit rite facta, & de perſona, tam moribus & religione,quam prudentia & doctrina prædita ,rogamus Reuerend.P. V. vt eam probare,& electum omnino vel ſaltẽ vnũ ex poſtulatis confirmare & nobis concedere dignetur, cui nos & cõuentum noſtrum cõmendamus Romæ 1. Maij 1566.

Si

Si autem aliqua contradictio vel oppoſitio fiat ab ali quo, debet ſcribi in eiſdem literis, vel alijs ſeparatis cum decreto tamen mittendis, puta, Duo fratres, vʒ F. N. & F. P. noluerunt huic noſter electioni conſentire, vel oppoſuerũt ei, ꝙ facta fuera ꝑ practicas & minas, quod tamen non probauerunt, Deinde ſubſcribantur hoc modo. Ego F. N. ſupprior vel Vicarius & primus ſcrutator ſubſcripſi manu propria.

Ego F. P. 2. ſcrutator ita eſſe confirmo.

Ego F.M.3. ſcrutator ita eſſe cõfirmo, & ſic claudant

Alia Formula, introducendi predictum ſcrutiniũ.

Reuerende Pater Abſolutio Reuerẽdi P. F. N. ab officio prioratus noſtri Conuentus N. per R. T. facta, vel Aſſumptio Reuerẽdi P. F. N. ad prioratum conuentus N. reliquit nos & conuentum noſtrũ N. ſine legitimo capite deſolatos curamq; iniecit nobis prouidendi quamtocius de Priore, Ideoq; data eſt opera per me F. N. ſuppriorem, vel Vicarium eiuſdem conuentus, vt quorum intererat ad electionem conuenire, citarentur ad conſtitutam diem videlicet 10. Maij. Quibus omnibus vocatis, & expectatis, eadem die ad cõſuetum ſonum campanulę capitulum ſumus ingreſſi, & acceptatis ab omnibus tẽpore & loco, ꝓteſtatus sũ, mę nullũ excludendũ admitterẽ nec admittendũ excludere velle, ſicq; gratia ſpiritus ſancti qua filij Dei aguntur deuotius implorata, modus procedendi per ſcrutinium & ſchedulas, nobis præ cæteris propoſitis probatus eſt & acceptus, omnibꝰ ergo præmiſſis. &c. vt ſupra

De

De electione per compromiſſum.

ELectio per compromiſſum hac forma fieri debet Primo ſeruentur ſex capita in ſupradicto modo poſita, & oportet ꝙ omnes in hanc formam conueniant Quoniam vno contradicente, non poteſt procedi per viam compromiſſi. ¶ 7. Accepta ab omnibus de capitulo, via procedendi per compromiſſum, debent ab eis eligi compromiſſarij vel compromiſſarius, quoniā in vnum & in plures compromittere poſſunt. ¶ 8. Debent illi vel illis cōmittere vices ſuas, & dare liberam vel limitatam facultatem, prout eiſdem electoribus placuerit, & ius eligēdi, cū atteſtatione, ꝙ illum accipient in Priorem, quem ille vel illi aut maior pars eorum eligent, nec refutabūt, quam tamen facultatem electores reuocare poſſunt Re integra, ideſt antequam compromiſſarij incipiant de electione tractare, ſed poſtquam inceperint habere tractatum, non eſt in poteſtate electorum illam ꝓ ea vice reuocare. ¶ 9. Compromiſſarij accepta poteſtate, trahant ſe ad partem, & ſimul conferant & deliberent de perſona idonea, quæ tuta conſcientia eligi poſſit, & poſſunt eligere vnum de ſeipſis. ¶ 10. Si cōcordauerint omnes vel maior pars, ad capitulum redeant, & vnus eorum (non autem omnes) formet decretum, ſic. Ego F. N. de voluntate F. A. & F. B. collegarum meorum in quos vnanimiter, a capitulo cōpromiſſum eſt, & data poteſtas eligendi priorem huius Conuentus, Vice mea & ipſorum & aliorum omnium in electione ius habentium, prouideo de priore huius Conuētus, & eligo Reuerendum P. F. N. in

priorem

Priorem huius conuentus N. in nomine patris & fi-lij, & ſpiritus ſancti Amen. ¶ Si compromiſſarij non eſſent de capitulo,non oportet dicere Vice mea,ſed Vice totius capituli . ¶ Item licet compromiſſarius magis proprie dicat, prouideo,ſi tamen dixerit (eligo) non officit.

Forma literarum electionis per Compromiſſum.

REuerende Pater, Poſtquam Deo & obedientiæ placuit,vt cura & prouidentia Reuerēdi P. F. N. noſtri quondam Prioris deſtitueretur , hic nr̄ conuentus N.noſtrarum partium eſſe putauimus,de idoneo nobis paſtore & capite prouidere,cuius cura, & ſolicitudine regeremur, Scimus enim membra non poſſe diutius ſine capitis directione cū ſalute ſubſiſtere,ideoq; indicta & intimata omnibus quorū intererat electionis die,ad 6. vȝ Maij per me F. N. ſupp-priorem vel vicarium eiſdem conuentus,cum omnibus qui intereſſe poterant & debuerant , ad ſonum campanulæ (vt moris eſt) intrauimus capitulum,acceptantibus omnibus locum & tempus eligēdi . Facta igitur ſolita proteſtatione, & ſpiritus ſancti numine inuocato,omnibuſq; præmiſſis quæ in huiuſmodi electionibus præmitti ſolent & debent, conſiderantes multitudinem minus facile, paucos vero facilius in vnum cōuenire poſſe,e tribus modis procedendi propoſitis,modus per compromiſſum, magis arriſit,& ab omnibus nullo diſcrepante electus ē, ſicq; in Reuerendos Patres F. A. & B. & C. de quorum integritate religione & prudentia confidebamꝰ vota noſtra compromittentes, dedimus eis poteſta-

tem

tem & ius eligendi priorem noſtri conuentus, pro mittentes nos ratum habituros,& omnino receptu ios in priorem quem ipſi elegiſſent vel prouiderēt, Qui ſecedentes,& prudender deliberantes, & diui no ſpiritu deſuper radiante conuenientes in vnum, ad nos in capitulum rodierunt. Quorum antiquior electionem formauit his verbis. Ego F. N. de voluntate meorum collegarum N. & N. in quos vnanimiter,a capitulo fuit compromiſſũ, & data poteſtas eligendi Priorem huius cōuentus,vice mea, & ipſorum atq; aliorum in electione ius habentium prouideo de Priore & eligo R. Patrem F. N. in priorem huius conuentus N. in nomine patris, & filij, & ſpiri tus ſancti Amē. Cũigitur hæc electio rite & canonicè facta ſit,& pſona literis,religione, moribuse & prudentia ſpectabilis ſit & omni ex parte digiſſima rogamus Reuerendã P. T. vt eã nobis concedere & confirmare dignetur ſua authoritate ſupplendo om nibus ac ſingulis defectibus qui in ea intercidiſſent, Noſq; & noſtrum conuentum cōmendatum habere Romæ 1. Maij. 1566. Ego F. N. ſupprior, his omnibus interfui & ita eſſe atteſtor.

Ego F. N. omnium in capitulo exiſtentium antiquior in ordinę et pater conſilij confirmo.

Ego F. N. ſecundus poſt ſupradictũ, ita eē confirmo.

De electione per communem inſpirationem.

ELectio per communem inſpirationem tunc fieri dicitur. Cum fratribus intrantibus capitulum nullo præcedente ſpeciali tractatu, quaſi diuino nutu moti omnes in aliquem repente. conſentiunt ſi-

mulq;

mulq; eum nominant,& eligunt vna voce, A. eligo N. B. eligo N. C. eligo N. & ſic de alijs. Quæ electio licet ex ſingularibus facta,non dicitur plures electio nes,ſed vna, omnibus communis,propter vnanimitatem voluntatum & votorum,& ideonon datur in ea poteſtas vni qui vice omnium eligat. Et licet cre dibile ſit, ꝙ a ſpiritu ſancto procedat,quia tamen de diuina inſpiratione non conſtat,debet ad cautelã peti confirmatio,formari decretum,& examinari an ſit a ſpiritu ſancto,qui eſt ſpiritus conſilij. &c.

Forma literarum electionis per communem inſpiratiorem.

REuerende Pater Inſtãte termino electionis Prioris noſtri Conuentus,poſt expletum triennium officij prioratus vel propter amotionẽ vel aſſumptio nem,vel obitum Reuerendi patris F. N. ad diem 6. Maij pro electione conſtitutam & indictã,ſolito more,Capitulum ingreſſi ſumus,vbi factis debitis prote ſtationibus,& abſolutione a cenſuris, dum ſpiritus ſancti gratiam deuotius imploraremus, vnuſquiſq; noſtrum,nullo præcedente ſpeciali tractatu, repente conſenſimus, in R. Patrem F. N. eumq; vna voce ele gimus in priorem caput & paſtorem noſtri Conuen tus,atq; in eum vnanimiter, nemine diſcrepante,vota noſtra direximus. Ideoq; electionem noſtram tan quam miraculo factam miſimus confirmandã Reuerende P. t. Quam obnixè rogamus,vt præfatum R.P. F. N. alioqui literis religione & prudentia tanto mu neri idoneum,& vel ex hac miraculoſa electione digniſſimum admittere, nobiſq; ac noſtro conuentui

caput

caput & Priorem concedere & confirmare dignetur cui nos & conuentum noſtrum commendamus. Romæ 1. Maij 1566. Subſcribantur literæ per ſuppriorem Vel Vicariũ,& duos antiqores in capitulo.

De confirmatione Prioris &c.

CONfirmator,in electionibus ſeu poſtulationibus per ſcrutinium, ſi hoc ſolum ſeruatum viderit, ꝙ maior pars medietate conſenſerit ante publicationẽ ſcrutinij,poteſt eas pro canonicis approbare. Et ſẽper intelligitur ſupplere defectus electionis qui eius ſubſunt poteſtati,quando ſine clauſula diminutiua confirmat electionem, ex conſtiti. d. 2. c. 2.

Forma literarum, confirmationis Prioris electi per ſcrutinium.

IN Dei filio ſibi dilecto Reuerendo Patri F. N. &c. ordinis prædicatorum F. N. eiusdẽ ordinis & prouinciæ B. Prior prouincialis ſalutem.

Cum fratres Conuentus noſtri N. ſuo legitimo Priore deſtituti conueniſſent,vt ſibi & ſuo Cõuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inſpirati, te cuius probitatem,religioſum zelum,in agendis prudentiam atq; doctrinam,apprime nouerant,vnanimi voto (vel ſi electio non ſit vnanimis) canonicè elegerunt,noſq; rogarunt, vt eorum electionem probare:teq; illis concedere,præficere,& confirmare vellemus. Quorum votis & petitionibus facile condeſcendimus, Licet enim tibi tua tecum tractare, ac ſolitudines in corde edificare,& inibi quam ſuauis eſt dominus guſtare cupienti, durum videri credamus, poſt gregum veſtigia detineri, eorum diſtrahi curis infirmitatibus

infirmitatibus infirmari: paſſionibus angi et concuti,confidimus tamen, ꝙ ſolita prudentia, conſiderabis te non tibi ſoli eſſe natum,& charitate chriſtiana fretus,alienos profectus proprijs commodis antepones,ac demum Chriſti & Apoſtolorum eius exemplo,rem tuam omnem,& ſi opus fuerit,etiam vitam pro fratrū ſalute contennes. Ideoq; his atq; alijs animi tui dotibus & virtutibus nobis ingentia promittentes,prudentumq; patrum confirmati conſilio,dedimus præfecimus & confirmauimus & authoritate officij noſtri,ac præſentium tenore. Te Venerandū Patrem F. N. damus præficimus,& cōfirmamus priorem,caput,& paſtorem præfati conuentus N. Datūq; præfectum & confirmatum decernimus & declaramus in nomine patris,& filij,& ſpiritus ſancti Amen Damuſq; tibi, in & ſuper dicto conuentu,& fratrib⁹, ac perſonis etiam vtriuſq; ſexus tertij ordinis noſtri ad ipſum quauis ratione ſpectantibus,omnem in ſpiritualibus ac temporalibus authoritatem & poteſtatem,quam cæteri Priores in noſtro ordine & prouincia,vel eodem conuentu rite confirmati, de iure vel approbata conſuetudine ſeu etiam ex priuilegijs,habere conſueuerunt. In ſuper inſtituimus te Vicariū noſtrum,ſuper Monaſteria. A. & B. cum eadē authoritate,quorum curā per te vel alium ſeu alios gerere poſſis. Et quanquam de tua voluntate & prōpto animo confidimus,tamen, vt meritorum cumulus per obedientiam tibi non deſit. In virtute ſanctæ obediētiæ tibi pręcipimus vt intra quatuor horas,dicta prioratus ac Vicariatus officia ſuſcipias,& ad illorū exe-

 quutionem

qutionem quamtocius te accingas. Eodem quoq; præcepto præcipimus omnibus & ſingulis ad dictum conuentum & Monaſteria quomodolibet pertinẽtibus, vt te tanquam verum & legitimum ſuum & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium reſpectiue ſuſci piant, habeant, ac venerentur. Non obſtantibus quibuſcunq;. In quorum fidem his hofficij noſtri ſigillo munitis, manu propria ſubſcripſimus. Dat. Romæ, 10. Maij 1566.

¶ Alia introductio ad idem.

IN Dei filio &c. Non te lateat, conuentum noſtrum N. ſuo priore deſtitutum remanſiſſe, ac ſubinde, a Fratribus eius legitime adunatis, te cuius ſufficientiã probè nouerant, vnanimiter, (vel) canonice fuiſſe electum, vel poſtulatum, prout planiſſimè conſtat, ex eorum ad nos miſſo decreto, quo requiſiti ſumus, vt eorum electionem confirmare, teq; illis concedere vellemus. Nos ergo tuam ad hoc ſufficientiã, exploratam atq; compertam habẽtes, eorũ votis abſq; alio examine poteramus facere ſatis, veruntamen vt res ſpectator prodiret atq; probatior, ſeniorum prudentumq; patrũ conſilium habere, iudiciumq; & ſen tẽtiam expectare maluimus, quæ tibi dura & grauis propter onus fortaſſe videbitur, ſi tamẽ ad brauium & præmium, quæ ex eiuſmodi curſu te manent oculos mentis direxerís, ſi charitatem qua chriſti membra complecti debes tenere volueris, onus aut omnino non ſenties, aut cum ſuauitate portabis, vel ſaltem cum patientia perferes, atq; in eandem ſententiam, manibus ac pedibus ibis. Quæ, quia de tua pru

dentia

détia religione,probitate & charitate nobis promittimus,iccirco electionem prædictam tanquam canonicam probauimus,& eorundem fratrum votis condeſcendentes, te eis cóceſſimus atq; præfecimus. Ac authoritate officij noſtri & præſentium tenore Te &c.

¶ Alia ad idem.

IN Dei filio &c. Summus Pater familias qui cótractiorem noſtri ordinis uineã, opera Beatiſſimi patris noſtri Dominici plãtauit,ad partes illius fructuoſius excolendas,operarios continue conducere non deſiſtit. Id eum nunc feciſſe credimus,cum in Conuentu noſtro N. huius vinee portione non contênenda,per fratrum illius canonicam, vel vnanimem electionem,ad eius ſpiritualem culturã vocatus es, ꝓut ex eorũm decreto quod confirmari petierunt latiſſimè patet. Vide igitur & conſidera ꝙ ad opus peteris,ad laborem vocaris. Attamen, ne viribus fatigeris. Non deſpondeas animum. Opus quidem arduũ eſt,& humeros poſcens pluſquã athlanteos. Tu Chriſti tantum viſcera & amorem indue, illum ſolum in omnibus intuere, & cum apoſtolo, in eo qui te confortat omnia poteris. Quæ quia te facturum confidimus,& prudentum conſilio moniti & impulſi ſumus,ideo eorundem votis & petitionibus ſatisfacerẽ decreuimus. Quare,authoritate officij noſtri &c.

¶Forma confirmandi electum per communem inſpirationem.

IN Dei filio &c. Vacante prioratu Conuentus N. cũ fratres eius,pro eligẽdo priore capitulariter,cõue-

 niſſent

niſſent, concordi voto,& vnanimi conſenſu,in conſonam vocem de repente prorumpentes te elegerũt. Decretoq; ſuper his autentice facto, rogauerũt nos, vt eorum electionem tanquam miraculo factam nullo modo reijcere,quin etiam probare & confirmare vellemus. Nos igitur eorum electionem tanta pace & vnitate factã ab vnitatis & pacis authore Deo,prodire præſumentes,ac propterea Dei voluntati obſiſtere formidantes,eam admiſimus ac probauimus,& de tua ad tantum munus ſufficientia confidentes,authoritate officij noſtri, & præſentium tenere, te Venerandum Patrem F. N. &c.

¶Forma literarum ſcrutinij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale.

Reuerendi Patres, poſt humilem commendationem &c. Inſtante celebratione capituli nr̃i prouincialis hoc anno in Conuentu N. noluimus debito,quo iuxta cunſtitutiones noſtras tenemur habere ſcrutinium ſuper confirmatione vel amotione Venerandi P. noſtri Prioris,vllo pacto deeſſe, ideoq; vocatis per me F. N. ſuppriorem,vel Vicarium conuẽtus N. & adunatis fratribus dicti conuentus, ad diem 8. Maij,vt moris eſt intrauimus capitulũ, & cum duobus in habitu ordinis poſt profeſſionem antiquioribus,ad bancum coram omnibus acceſſi,& primo q̃dem electo per ſchedulas ſocio, Prioris, Veuerando P. Fratre N. ſcrutinium deinde ſuper confirmatione noſtri Venerandi Prioris habuimus,hoc modo v3 Ego F.N. ſupprior vel Vicarius & prim⁹ ſcrutator pe to confirmationem.

Ego

Ego F. A. 2. ſcrutator peto confirmationem.
Ego F. B. 3. ſcrutator peto confirmationem.
Ego F. C. peto amotionem.
Ego F. D. Renuncio voci mee.
Quod ſcrutinium habitum & per nos ſubſcriptũ coram omnibus clauſimus, & conuentus noſtri ſigillo ſignatum dedimus ſocio predicto, deferendũ veſtris R. P. Quibus nos & conuentum noſtrum commendamus, Romæ 8. Maij. 1566.
Ego F. N. ſupprior, manu propria
Ego F. A. 2. ſcrutator manu propria
Ego. F. B. 3. ſcrutator manu propria. A. tergo ſeu ſuperſcriptio. Scrutiniũ. Veñ. Prioris Conuentus N.

¶ Forma literarum ſocij Prioris Conuentualis, ad Capitulum prouinciale.

NOS infraſcripti fidem facimus, & atteſtamur qualiter Venerãdus Pater F.N. electus fuit, a maiori parte vocalium noſtri capituli & conuentus N. in ſocium noſtri Reuerendi P. Prioris ad Capitulum prouinciale habendũ in Conuẽtu N. hoc anno 1566 Nam in electione eius quæ ſeruatis quæ ſeruãda fuerant, habita eſt per ſchedulas, cum eſſemus octo vel nouem, ipſe habuit ſex vota. Cum ergo ſit electus, a maiori parte, & ſocius factus, Rogamus vt tanquam ſocius admittatur. In quorum fidem his manu propia ſubſcripſimus. Nõ oportet has literas claudere, aut munire ſigillo, ſed ſufficit ſubſcriptio ſcrutatorũ, ſic. Ego F. N. ſupprior vel Vicari⁹ ita eſſe atteſtor.
Ego F. A. 2. ſcrutator, confirmo vt ſupra.
Ego F. B. 3. ſcrutator confirmo vt ſupra.

Electores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, ſunt ea vice priuati iure & voce ad eligendum, poteſt tamen eorum P. Prouincialis (ſi ſibi placuerit) eos habilitare, & voci reſtituere ſic.

In Dei filio ſibi dilectis Venerãdis Patribus Supprio-ri, vel Vicario, & fratribus vocalibus Conuentus N. ordinis p̃dicatorũ F. N. Prior Prouincialis &c. Examinato diligenter decreto electionis veſtræ quã feciſtis de Venerando Patre F. N. in priorem veſtri conuentus, & iudicio peritorum bene diſcuſſo, percepimus vos commiſiſſe talem defectũ in forma, vel materia, &c. ac propterea, incidiſſe, in pœnam priuationis vocis, ita ꝙ pro hac vice nõ poteſtis eligere Priorem, & quia veſtram electionem (Cum iure ſubſiſtere non poſſet) caſſauimus, & irritauimus, conuentus veſter adhuc remanet abſq; Priore. Nos ne hanc ob cauſam detrimentum patiatur, poteſtatem eligendi quę ad nos deuoluta erat hac vice, vobis reſtituimus & conferimus, voſq; & veſtrum quemlibet ad eligendum habilitamus, Mandantes vobis, vt ad nouã electionem, ea diſcretione & prudentia procedatis, que nullius vitij, vel intolerabilis defectus accuſari poſſit, eumq; uobis eligatis quẽ uos habere, & nos confirmare poſſimus, Bñ valete & pro nobis Deũ orate

¶Forma eligendi Priorem per P. Prouincialem, quando ad illum propter aliquem defectũ poteſtas eligendi deuoluta eſt.

IN Dei filio &c. Cnm Fratrés vocales Conuentus N. in electione quam fecerunt de Venerando Patre F. N. in priorem cõuentus eorum, intolerabiliter defecerint,

fecerint,eligẽdo illegitime natum ſine diſpẽſatione, vel,a nobis vel a iure prohibitum vel nõ formãdo decretum electionis,vel excludendo talem admittẽdũ & ob id non ſolum illi a iure eligendi quod habebãt ceciderint, ſed etiam poteſtas eligendi ad nos deuenerit ac translata fuerit, Nec volentes Conuentum prefatum,diutius cum grauioris alicuius damni periculo ſine Priore permanere, Idcirco ad prouidendum de priore procedentes, diſcretorum patrum ſu per hoc habito conſilio & iudicio, te Venerandũ Patrem F. N. de cuius religione,prudentia. Zelo & doctrina confidimus, ad hoc munus deſignauimus, ac authoritate officij noſtri & preſentium tenore, eligimus, damus præficimus & confirmamus Priorem caput, & paſtorem præfati conuentus N. & ſic electũ datum,prefectum & confirmatum declaramus in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti Amen. Damuſq; tibi &c. vt ſupra.

¶ Corripiũtur Priores ꝑ literas priuatas clauſas,quarum tenores arbitrio R. Prouincialium dimittimus,ſuſpenduntur autem ab officio,multis cauſis quas explicare poteſt in literis ſub hac forma.

NOS F. N. ordinis prædicatorum prouinciæ N. Prior prouincialis, certiores facti, a fide dignis te Venerandũ Patrem F. N. priorem N. publice iurgatum fuiſſe cum Dño N. & ipſum in iurgio percuſſiſſe,cum ſcandalo plurium adſtantium & ex tua ipſius confeſſione de eodem confirmati nec valentes modo cauſam definire,ſcientes tamen eam nonnul-

lam ſatisfactionem apud ſcādalizatos expoſcere, ſuſpēdimus te ab officio Prioratus, & tibi in virtute ſanctę obedientiæ præcipimus, vt nullum actum ad officium prioratus ſpectantem exerceas, donec re iudicialiter cognita, per noſtram diffinitiuam ſententiā, vel tanquam reus danneris, vel vt innocens declareris. Inquorum fidem &c.

¶Forma excuſatoria P. Prouincialis, nolentis confirmare electum vel poſtulatum.

VEnerandi Patres, Accepi dectetum electionis veſtræ, de Venerando Patre F. N. in priorem conuentus veſtri N. cum poſtulatione, pro F.N. ad idem officium, cui adiunxeratis preces pro illius confirmatione, quibus propter bonos reſpectus, & rationabiles cauſas, adhærere vel condeſcendere nō potui prout velletis, & propterea tam electionem quam poſtulationem caſſaui, & præſentium tenore, caſſo & irritas eſſe declaro, adhortans vos, vt me excuſatum habere velitis, & ad alterius electionem denuo procedatis valete. A. tergo. Venerandis Patribus, ſuppriori vel præſidenti & vocalibus Conuentus N. ordinis prædicatornm.

¶Forma inſtituendi Suppriorem.

NOS F. N. &c. Requiſiti vt Conuentui N de Fratre qui ſupprioratus officium competenter exequi, & honeſte gerere poſſet prouidere vellemus, te Venerandum Patrem F. N. conſiderationis oculo reſpeximus, & in tuam ſufficientiam direximus intuitum, ſperantes tua induſtria & prudentia prædicto conuentui pro eodem officio ſufficienter eſſe prouiſum

ſum,& proptera authoritate officij noſtri & præſentium tenore. Te in dicto Côuentu aſſignamus remouentes aſſignationem tuam, a quocunq; alio conuētu & loco, & ſic aſſignatum inſtituimus & facimus ſuppriorem,cum omni authoritate & poteſtate, quā cæteri ſuppriores, in noſtra prouincia,iuxta conſtitutiones & approbatam conſuetudinem habere ſolent Maudantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt quā primum commodè tamen potueris, in dictum Conuentum te conferas & præfatum ſupprioratus officium diligenter exequaris. Dat. Romæ ſub noſtro ſigillo Die 10. Maij. &c.

¶Forma Inſtituendi Vicariū ſuper tota prouincia.

IN Dei filio &c. Cum ad celebrandum noſtrū iamiam q; inſtans generale capitulum proficiſci debeamus, & eē extra prouinciā,ne propterea detrimentū patiatur, ſi abſq; capite directore permaneat, vices noſtras in & ſuper ea tibi committere decreuimus. Ideoq; authoritate officij noſtri & præſentium tenore Te Venerandū Patrem F. N. præfatum damus inſtituimus & præficimus Vicarium noſtrum generalem in & ſuper tota noſtra prouincia N. Atq; ita datum,inſtitutum & præfectum declaramus,in nomine patris & filij, & ſpiritus ſancti Amen. Damusq; tibi in & ſuper ea & omnibus ac ſingulis Cænobijs Monaſterijs Conuentibus locis ac domibus, nec non omnibus & ſingulis fratribus, ſororibus, ác vtriuſq; ſexus perſonis tam capitibus quam membris, etiam tertij ordinis ad eam quomodolibet pertinentibus, omnem in ſpiritualibus & temporalibus authoritatem,

tem,quam nos habemus,& ſpecialiter, confirmandi (ſi opus eſſet) non tamen abſoluendi Priores,& generalr̃ omnia faciendi quæ nos facere poſſumus,etiã ſi mandatum exigerent ſpeciale,quæ authoritas, poteſtas & officium incipiat,duret ac locũ habeat,quãdiu fuerimus extra prouinciam.Mandantes,tam tibi, quam omnibus & ſingulis ſupranominatis in virtute ſanctæ obedientiæ tibi quidem, vt dictum Vicariatus officium ſuſcipias, & diligenter exequaris, Illis vero,vt te tanquam Vicarium noſtrum ſuſcipiãt, habeant ac venerentur. Non obſtãtibus quibuſcũq; In Quorum fidem. &c.

¶Si vero inſtituatur Vicarius Nationis vel partis prouinciæ, formetur ſic.

IN Dei filio, &c. Negociorum multitudo & grauitas, meiq; corporis & virium imbecillitas non permitunt me ſingulis quibuſq; partibus noſtræ prouinciæ(prout vellem,& ipſis opus eſſet)intẽdere,& quia melius & diligentius ſingula prouidentur, cum frequẽtius & propius diſpiciuntur, Tibi Venerãdo Patri F.N. qui in Natione N. degis & ex propinquo crebrius inueſtigare, & penitius noſſe,& religioſo zelo atq; prudentia,male,vel minus benefacta corrigere. & bona promouere ſufficis,in eadem Natione vices noſtras committere decreuimus. Ideoq; authoritate officij noſtri & præſentium tenore Te Venerandum Patrem F. N. præfatum Damus,inſtituimus,& præficimus Vicarium noſtrum,in & ſuper Natione N.noſtræ prouinciæ,ac ſuper omnibus & ſingulis Conuentibus Monaſterijs locis ac domibus, necnon omnib⁹

ac

ac ſingulis fratribus ſororibus ac vtriuſq; ſexus perſonis etiam tertij ordinis tam capitibus quam membris,ad dictam nationem quomodolibet pertinentibus,omnem in ſpiritualibus & temporalibus authoritatem & poteſtatem, quam huiuſmodi nationum Vicarij,ex conſtitutionibus noſtris,vel approbata cõſuetudine habere ſolent , Mandantes. &c.

¶De Viſitatoribus.

VIſitatores iuxta cõſtitutiones antiquas. d. 2.c.11 in capitulo prouinciali a P. Prouinciali & diffinitoribus inſtituebantur, ſed in capitulo Bonoñ.1275. in conſtitutiones redactum fuit capitulo 3. vt P. Prouincialis totam prouinciam ſuam per ſe (ſi poterit) vel Vicarios idoneos teneatur ſingulis annis viſitare, Quibus authoritatem ſuam committat,prout ſibi videbitur expedire,ergo poteſt ex conſtitutionib⁹ ipſe ſolus inſtituere Viſitatorem.

¶Forma inſtituendi Viſitatorem.

IN Dei filio &c. Cum vultum pecoris noſtri (iuxta ſapientis præceptum) cognoſcere teneamur ex officio,diuerſæ tamẽ & graues occupationes, quib⁹ nũc detinemur obſiſtunt,ne id per nos ipſos agere valeamus,Verumtamen tua nobis explorata,& comperta prudentia & fides,tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus,nos ipſos geſſiſſe putemus . Ea ꝓpter cũ conuentus noſtri N. & N.hoc anno viſitati non fuerint,& nos de ipſorũ diſpoſitione certiores fieri cupiamus,eorundẽ viſitationẽ tibi cõmiſimus. Ideoq; authoritate officij noſtri & præſentiũ tenore Te Venerandum Patrem F.N. inſtituimus & facimus Viſi-

tatorem

tatorem præfatorum conuentuum, Damuſq; tibi in & ſuper eis,& omnibus & ſingulis perſonis ad eos pertinentibus tam capitibus quam membris, omnẽ in ſpiritualibus & temporalibus authoritatem & po teſtatem, quam cæteri viſitatores ex conſtitutionib⁹ noſtris vel approbata conſuetudine habere ſolent. Mandantes tam tibi, &c.

¶ Viſitator taliter inſtitutus cum primum peruenerit ad conuentum,accepta benedictione & facta breui oratione, conuocari faciat fratres ad capitulũ, ibiq; legi ſuas literas, vt innoteſcat omnibus eius authoritas. Inde exponat ſuccinctè quæ intendit, a fratribus audire, tã circa eſſentialia religionis & tria vota,quam circa ceremonialia, & cæteras obſeruantias regulæ & cõſtitutionum, iuxta ea quę in eis expreſſa ſunt d. 2. c. 11. Inde ſuper his faciat præceptũ in virtute ſanctę obedientiæ, vt fratres dicant ſibi confidẽter, & zelo religionis abſq; vlla paſſionẽ, quæ dicere tenentur. Inde vadat ad ſepulturas fratrum,comitatus a cõuentu, & dicto cum fratribus. Pſalmo. De profundis, Kyrieleiſon chriſte eleyſon Kyrieleiſon Pater noſtẽr. A porta. Orationem Abſolue, ques Inde viſitet infirmos ſiqui ſunt. Locũ ſuæ profeſſionis vel gradus vbiq; teneat niſi in capitulo dũ actus viſitationis exercet. In inquirendo,examinando, im pendere poteſt quot dies iudicauerit neceſſarios & opportunos,tres vero dies tantum iuxta conſtitutiones expendat in corrigendis,& diſponendis his quæ occurrunt,& per viſitationem inuenit,& nihil prȩter uictum accipiat.

Forma

¶Forma inſtituendi Inquiſitorem.

IN Dei filio &c. Quamquã cæleſtis paterfamilias, per apoſtolos & apoſtolicos viros, in fertiliſſimo eccleſiæ agro puriſſima credibilium fidei ſemina ſeminauerit, iniqui tamẽ & inimici homines (iuxta parabolam euãgelicam) ceſſantibus vel dormientibus agricolis infelicia non ceſſant hæreſum ſuperſeminare zizania, & niſi vulpibus illis per Inquiſitores tanꝗ per ſampſonem, ignis ſuæ cenſuræ quo philiſteorum cadentium ſegetes cremãtur, alligaretur ad caudas, breui tempore, dominicam meſſem a zizanijs præfocatam plangeremus, Nobis ergo quibus apoſtolico priuilegio, conceſſa eſt facultas huiuſmodi cenſores, & Inquiſitores inſtituendi, operoſius laborandũ eſt, vt hoc munus illis committatur, qui ſcientiæ lumine adulterina ſemina, a veris diſcernere norint, ꝗ prudenter ijs quæ diſcreuerint, remedia adhibere ſufficiant, qui demum zelo fidei ſuccenſi velint, & animi fortitudine valeant, quæ prudenter diſpoſuerant ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, conſtanti fortitudine, efficaci prudẽtia, catholica doctrina, & vitę integritate cõfidimus, eiuſmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cum igitur in ciuitate & Dioc. N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. inquiſitionis officium vacet, nobiſq; illi prouidere incumbat, Authoritate apoſtolica nobis, & noſtro officio commiſſa, & præſentium tenore, Te Reuerendum P. F. N. decernimus, inſtituimus, & facimus Inquiſitorem hæreticæ prauitatis in præfata ciuitate & dioc. N. factumq;, inſtitutum, & decretum de-

claramus

claramus,cum omnibus gratijs,priuilegijs, immunitatibus,authoritate & poteſtate,quibus cæteri Inquiſitores rite inſtituti, ſummorum pontificũ indultis & priuilegijs,ac ſecularium principũ,Regum,vel Imperatorum conceſſione,quomodolibet potiri & gaudere conſueuerunt. Vt autem tam præclarum ſanctumq; munus & opus,non vacet obediẽtiæ merito, In virtute ſanctæ obedientiæ tibi præcipimus,vt intra horã dictum Inquiſitionis officiũ ſuſcipias, ac iuxta gratiam tibi a domino præſtitam,diligentius exequaris, In quorum fidem his officij noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus.

¶Forma dandi facultatem alienandi,iuxta breue Clemẽtis Papæ vii. Conceſſum Prouinciali Romano & Magiſtro ordinis ſup ſibi ſubditis in Italia conuentibus Monaſterijs,& locis.

IN Dei filio ſibi dilectis, Venerandis Patribus Priori & Fratribus noſtri Conuentus N. ordinis prædicatorũ. Expoſuiſtis nobis, ꝙ pro victu ſuſtentatione & neceſſitatibus Fratrum veſtri Conuentus coacti fuiſtis multa exponere,propter quod,ære alieno ac debitis obnoxij remanſiſtis & remanetis,ad quorum ſolutionem cum redditus annui ac eleemoſyne quotidianæ minimè ſufficiant,neceſſe eſt vendere aliquid immobile,vt creditorib⁹ pro iuſtitia ſatisfiat, Ideoq; rogaſtis nos,vt agrum ſeu fundum terræ quem conuentus veſter habet in loco N. inter alia bona ad ipſum ſpectantia minus vtilem,vendendi licentiam vobis concedere vellemus, Nos igitur qui Iuſtitiã per debitorum ſolutionem ſeruari cupimus, & agrũ ſeu fundum

fundum illum in loco N.cuius valor annuus centum aureos non excedere,& vobis minus vtilem eſſe credimus,authoritate apoſtolica nobis per literas in forma breuis,a fe. re. Clemente vii. collocata,& præſentium tenore vobis dictum Agrum ſeu fundum ſub ſuis finibus & terminis latius in contractu exprimendis,vendendi ſeu alias iuſto contractu alienandi, licētiam & facultatem concedimus, Diſpoſitione fe. re. Pauli Papæ 2. Cui per eaſdem literas derogat̄,& alijs in contrarium facientibus non obſtantibus quibuscunq;. Dummodo ad hoc accedat aſſenſus duorum tertiorum veſtri capituli,& præcium in dictorum debitorum ſolutionem realiter & cum effectu conuertatur. In Quorum fidem.

¶Alia pro eodem.

IN Dei filio &c. Expoſuiſtis nobis,habere vos præ manibus vnam domum vel poſſeſſionem veſtro cōuentui accommodam quam ſi emeretis non modica vobis proueniret vtilitas,ſed cum præciū pro eius emptione non poſſitis habere niſi ex aliorum immobilium venditione, rogaſtis nos vt aruum, ſeu hortū, ſeu ſyluam vel domum &c. in loco N. poſitam minus vtilem & incommodam vendendi licentiam vobis dare vellemus. Nos igitur bonam ſpiritualium diſpoſitionem,quæ ex temporalibus bene diſpoſitis & adminiſtratis ſeruatur, in conuentu veſtro teneri, & augeri cupientes & de prudentia atq; conſcientia veſtra confidentes,ꝙ non niſi vtilitatem publicam,& cōmodū cōmune quæretis,petitionibus veſtris facile cōdeſcēdimus. Ideoq; authoritate apoſtolica. &c.

Forma

¶ Forma iuſtituendi lectorem principalem.

NOS F. N. or. p. & Prouinciæ N. Prior prouincialis. Cum ex commiſſione Reuerendiſſimi Magiſtri Generalis noſtri ordinis, vel Capituli Generalis. Conuentui N. debeamus de lectore principali prouidere, Te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam diſſerendi, nec nō probitatem & religioſos mores nō paruo tempore ſumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum & tuæ obedientiæ meritum demandemus. Ideoq; authoritate vt ſupra nobis commiſſa Te F. N. præfatum damus inſtituimus, & facimus, & ſic datum inſtitutum & factum aſſignamus lectorem principalem in Conuētu N. Cum omnibus gratijs priuilegijs & exemptionibus, quibus huiuſmodi lectores potiri & gaudere conſueuerunt, Mándamusq; tibi in virtute ſanctæ obedientię, vt dictum lectoratus officium ſtatim ſuſcipias, & ad illius exequtionem & tuam pro eo aſſignationem, quātocius commodè tamen potueris, te accingas Dat.

¶ Forma licentiæ ad Epiſcopatum.

IN Dei filio &c. Æterna Dei ſapiētia Chriſtus, ſicut vnà cum patre & ſpiritu ſancto in humano corpore diſparibus gradibus & officijs membra diſtinxit, ita in myſtico eccleſiæ, quoſdam pedum aut manuū vicem gerere, quoſdam vero quaſi oculos eſſe decreuit, & licet illi quidē magis neceſſarij ſint & ampliori (iuxta apoſtolum) honore circundati, hi tamen illorum ſunt facti rectores, qui cæteros dirigere & illuminare ſufficiant, eiuſmodi fuerunt primum

Apoſtoli,

Apoſtoli,nunc autem ſunt apoſtolici viri,plebiũ præſules, quos mundi lumina, ſalem terræ, ciuitates in ſublime poſitas dominus appellauit, Ad horum con ſortium nuper te tuis egregijs meritis ſummus pon tifex extulit,cum ciuitati. N. præfecit antiſtitem,mu nus certè arduum & humeris etiam angelicis formi, dandum,Quod tu (quæ tua eſt modeſtia) declinans ad noſtram quam profeſſus es obedientiam confugi ſti,vel hac ſaltem ratione,vt communia noſtri ordinis ſuffragia non amitteres,quin etiã vt (ſi iugo collum dare neceſſe eſt) ad illud ſapienter fortiterq; ferendum,per illa iuueris,Nos igitur prudentiam tuã, doctrinam religioſosq; mores, & regiminis experiẽ tiam cognoſcentes,quanquam modeſtiam tuam lau damus,magis tamen ſummi pontificis propoſitum efferimus,eccleſiæ q; . N. de tua promotione gratula mur,ac tibi epiſcopatum prædictum acceptandi, licẽ tiam & facultatem (quod ex nobis eſt) præſentiũ te nore concedimus,ſuffragia quoq; merita & beneficia noſtri ordinis non ſolum illesa & integra tibi manere,ſed etiam maiori cumulo (ſi poſſibile eſt) ſuperad di volumus,& decernimus. In Quorũ fidem his offi. noſtri,ſig. mun. manu propria ſub. &c.

¶ Alia ad idem.

IN Dei filio &c. Quoniam iuxta cõſtitutiones nr̃as Quicunq; ſine licentia P. Prouincialis præſulatum receperit ſuffragijs, ſocietate, & omnibus beneficijs ordinis,in morte & in vita priuatur Tu Reuerende Pater. Qui ob egregias animi tui dotes & præclara merita Epiſcopus factus es, eiuſmodi ſuffragia magnificiens,

gniſaciens,eorum cõmunione & participatione priuari nolles,licentiam præfatã tibi dari deſideras,Nos igitur commune bonum priuato præferentes,& fructum animarum in eadem ciuitate ex tua promotione ſperantes,facultatem & licentiam ſuſcipiendi prędictum epiſcopatũ,præſentium tenore tibi concedimus,ſuffragijs vero meritis & beneficijs ordinis nõmodo non priuari, ſed eorum maiori cumulo te ditari & munerari volumus. Hortamur nihilominus, præſtantiam tuam,vt bonæ & religioſæ educationis reminiſcẽs,talem te epiſcopum præbeas, qualem Timotheo deliniauit Apoſtolus, Dat. &c.

¶ Forma ꝓmouendi ad Magiſteriũ ſacræ Theologiæ.

PRomotor habeat Annulum & biretũ nigrum paratum & ſedens expectet promouendũ, Qui flexis ad pedes promotoris genibus, interroget ab eo: Quid petis? & Reſpondeat, humiliter peto promoueri ad gradum doctoratus & Magiſterij ſacræ theologiæ, Promotor. Promittis tenere,ſeruare,docere, & defendere, doctrinam ſanam & catholicam, iuxta determinationẽ Sanctæ Matris Eccleſię catholicę Romanæ? Promo. Promitto & ſpondeo in hac forma.

¶ *Profeſſio fidei iuxta formam Bullæ Pij Papæ iiij.*

EGo N. firma fide credo,& profiteor omnia & ſingula quæ continentur in Symbolo fidei,quo Sancta Roman. Eccleſia vtitur, videlicet. Credo in vnũ Deum patrem omnipotentem,factorem cœli & terræ,viſibilium omnium,& inuiſibilium,& in vnũ Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum. Et ex patre natum, ante omnia ſæcula. Deum de Deo,

lumen

lumen de lumine Deum verum de Deo vero. Genitum non factum conſubſtantialem patri,per quẽ omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spirituſancto ex Maria virgine,& homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas. Et aſcẽdit in Cœlum,ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos,& mortuos, cuius regni non erit finis. Et in ſpiritumſanctum,dominum, & viuificantẽ, qui ex patre filioq; procedit. Qui cum patre & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per prophetas. Et vnam Sanctam Catholicã, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi Amen. Apoſtolicas,& Eccleſiaſticas traditiones, reliquasq; eiuſdẽ Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto,& amplector. Item Sacram ſcripturam,iuxta eum ſenſum quẽ tenuit,& tenet Sancta Mater Eccleſia,cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum ſcripturarũ admitto,nec eam vnquã niſi iuxta vnanimem cõſenſum patrum accipiã,& interpretabor,Profiteor quoq; ſeptem eſſe vere,& proprie ſacramenta nouæ legis, a Ieſu Chriſto Domino inſtituta,atq, ad ſalutẽ humani generis,licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmũ, Confirmationem,Euchariſtiã,Pœnitentiam,Extremam vnctionem, Ordinem,& Matrimonium, illaq; gratiam con

ſerre,& ex his Baptiſmum,confirmationem, & ordinẽ ſine ſacrilegio reiterari nõ poſſe.Receptos quoq;, & approbatos Eccleſiæ Catholicę ritus in ſupradicto rum omnium ſacramentorũ ſolẽni adminiſtratione recipio,& admitto. Omnia & ſingula quę de peccato originali,& de iuſtificatione in ſacroſancta Tridẽtiñ.Synodo diffinita,& declarata fuerunt,amplector, & recipio; Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum,proprium,& propitiatorium ſacrificium pro viuis & defunctis,atq; in Sanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe verè,realiter,& ſubſtantiãliter corpus, & ſanguinem vna cum anima,& diuinitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti,fieriq; conuerſionem totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem,quam conuerſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationẽ appellat. Fateor etiã ſub altera tantum ſpetie totum, atq; integrum Chriſtum,verumq; ſacramentum ſumi.Conſtanter teneo, Purgatorium eſſe,animaſq; ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter,& Sanctos vna cum Chriſto regnantes venerandos atq; inuocãdos eſſe,eoſq; orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum Reliquias eſſe venerandas. Firmiter aſſero imagines Chriſti,ac Deiparæ ſemper Virginis,necnon aliorum Sanctorũ habendas,& retinendas eſſe,atq; eis debitum honorem,ac venerationem impartiendam. Indulgentiarũ etiam poteſtatem a Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe,illarumq; vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicã Roman.Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem,et magiſtram agnoſco. Romanoq; Pontifici beati Petri

Apoſtolorum

Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cætera item omnia a ſacris Canonibus, & OEcumenicis Cõcilijs, ac præcipue à ſacroſancta Tridentiñ. Synodo tradita, diffinita & declarata indubitãter recipio atq; profiteor, ſimulq; contraria omnia atq; hæreſes quaſcunq; ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc verã Catholicam fidem extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quã in præſenti ſpõte ꝓfiteor, et veraciter teneo, eandem integram, & immaculatam vsq; ad extremum vitæ ſpiritum conſtãtiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & cõfiteri, atq; à meis ſubditis, ſeu illis quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, et prædicari quantum in me erit, curatũ rum. Ego idẽ. N. ſpondeo, voueo, ac iuro, ſic me deus adiuuet, & hęc ſancta dei Euangelia.

Promotor Quoniam ſapientiam vocaſti amicam, et amator factus formæ illius, quæſiſti eam tibi ſpõſam aſſumere, ecce Deus dat tibi eã ſponſam, vt ſemper tecum ſit, et cor tuum poſſideat, In ſignum ergo Accipe annulũ in manu tua, et ego Authoritate apoſtolica per literas etc. mihi commiſſa, Inſtituo creo, et facio, te Doctorem et Magiſtrum in ſacra theologia, Do q; tibi poteſtatem et facultatem publicè legẽdi, docendi, interprætandi, exponendi, et declarandi ſacrã theologiã in noĩe pr̃is, et filij et ſp̃s sãcti Amẽ.

¶ *Deinde ſurgat, & faciat promouendũ ſedere in ſua ſella dicẽs.*

PRomoueo te ad gradum Magiſterij ſacræ theologiæ, annumerans te conſortio doctorum et Magi

 ſtrorum

ſtrorum dictæ facultatis. Ita collocet et ſedere te faciat dominus cũ principibꝰ,vt ſolium gloriæ teneas.

¶ *Deinde imponit biretum capiti eius dicens*

ACcipe infulam ſeu biretum nigrum,inſigne Magiſterij,ſic ornet te Deus corona gloriæ.

¶ *Deinde eleuet eum,& dans ei oſculum dicat.*

ECce odor filij mei,ſicut odor agri pleni, creſcere te faciat dominus in milibus,et benedicat tibi in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Forma literarum promotionis ad Magiſterium.

IN Dei filio etc. Graues et honeſti labores illi,quos ab aduleſcentia,multis annis in diuerſis gymnaſijs, bonas literas quaſi fugientes perſequendo tuliſti,et deinde pluribus in locis legendo, diſſerendo, diſputando,et humanam diuinamq; philoſophiã alios docendo,multa cum laude et fructu proſequtus fuiſti, merito requirunt glorioſum fructũ honoris,quo nullum maiorẽ poſſũt interim virtutibus exhibere mortales, Nos quoq; decet excellentiæ quæ inte eſt, vel naturalis ingenij,vel ſcientiæ tot laboribus et incõmodis acquiſitæ illũ præbere,præſertim cum ex obedientia,pro religione hæc omnia ſubieris. Cum igitur, ad ſcholaſticos gradus etiam magiſterij fueris a prouincia tua petitus,& iam quatuor annos in vniuerſitate N. non paruo fructu ſententias legeris, aliosq; actus omnes feceris quos iuxta conſtitutiones aut capitulorum generalium ordinationes facere debueras,ac demum per examinatores deputatos,examinatus,idoneus ac ſufficiens habitus & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem haben

tes,

tes,ac de eiſ plenius & certius informati Authoritate apoſtolica nobis per literas in forma breuis commiſſa Te Reuerendum P. F. N. ad gradum magiſterij promouemus,datiſq; annulo in digitum tuum & infula ſeu bireto nigro inſigne magiſterij tuo capiti impoſito, facimus inſtituimus & creamus Magiſtrũ & doctorem ſacræ theologię ac numero & cõſortio doctorum & magiſtrorum annectimus,inſerimus, & incorporamus, Dantes tibi facultatem & poteſtatem, publice legendi,interpretandi,diſputandi, exponendi & declarandi ſacras literas, & diuinam ſcripturã, Cum omnibus gratijs priuilegijs,indultis,immunitatibus exemptionibus, gradu & loco, quibus cœteri huiuſmodi magiſtri & doctores,in ordine noſtro ritè promoti,de iure vel approbata conſuetudine potiri & gaudere conſueuerunt,Eadem apoſtolica authoritate diſpenſando ſupplentes,& ſupplendo diſpenſantes tecum in & ſuper omnibus & ſingulis defectibus & alijs quibuſcũq;,quæ huic promotioni, ex apoſtolicis decretis,aut ex noſtris conſtitutionibus, vel capitulorum generalium ſeu prouincialium ſtatutis ordinationibus & conſuetudinibus obijci poſſent, Mandantes omnibus & ſingulis, noſtræ obedientiæ ſubiectis in virtute ſanctæ obedientiæ,vt te,tanquam Magiſtrum & doctorem(vt præfertur)habeant, ſuſcipiant, & admittant,gratijsq; priuilegijs indultis fauoribus &c. gradu & loco prædictis, vti & potiri faciant & permittant, Non obſtantibus quibuſcunq;. In Quorum fidem. &c.

¶ Forma licentiæ ad arctiorem vitam.

IN Dei filio &c. Religioſa cõſuetudo tua, quam in noſtro ordine multis annis tenuiſti, ſpem nobis faciebat, in eadem te perſeueraturum, ac apoſtolicum præceptum ſeruaturũ quo præcipit, vt quisq; in qua vocatus eſt vocatione permaneat, ſed poſtquam tanta te vidimus inſtantia poſtulare facultatẽ ad arctiorem vitam hæremitarum N. tranſeundi, ſpiritum ſanctũ cuius forte duceris impulſu nolumus impugnare, quin potius, vbi ſpiritũ domini vel credimus, vel ſuſpicamur, ibi libertatẽ eſſe volẽtes, præſentiũ tenore, libertatẽ & facultatem (quod noſtrũ eſt) tibi concedimus, ad ordinem ſeu ad vitam ſolitariorum heremitarum tranſeundi, ibiq; per ſolennem profeſſionem Deo te dedicandi. Reſeruantes nobis quã nũc habemus ſuper te iuriſdictionem, donec eidem ordini ad quem tranſieris per ſolennem profeſſionẽ fueris obligatus. In Quorum fidem &c.

¶ Alia ad idem.

NOS F. N. Vniuerſis & ſingulis ad quorum notitiam hæ noſtræ peruenerint, fidem facimus & atteſtamur Nos Venerando P. Fratri N. ad ſuæ petitionis inſtantiam, dediſſe, prout etiam tenore præſentiũ damus, et concedimus facultatem et libertatem ab ordine habitu et inſtitutis noſtris tranſeundi ad ordinem Camalduleñ. heremitarum, quem ipſemet ſub arctioris vitæ ſpetie, ſuæ complexionj magis accommodũ et opportunũ delegit, Reſeruãtes nobis quã nũc habemus ſup eũ iuriſdictionẽ, donec in eo ordine per ſolennem profeſſionẽ obligetur. In Quorũ. etc.

Forma

¶ Forma Diſpenſandi illegitime natos fratres profeſ ſos. Cuius diſpenſationis facultas conceſſa fuit a Sixto iiij. in Mari magno Magiſtro Generali, Prioribus prouincialib⁹,& conuentualibus,ac eorum Vicarijs.

NOS F. N. &c. Cupiẽtes vt Fratres noſtræ curæ crediti,religioni cui addicti ſunt in omnibus ad quæ ſpiritus ſanctus eos vocare dignatus fuerit, libere valeāt deſeruire. Te Venerandũ Religioſum F. N. Quem religioſa vita ſpectabiles mores,catholica doctrina,& in agendis prudẽtia,& honeſti labores commendabilem reddunt,authoritate apoſtolica nobis & officio noſtro commiſſa, & præſentium tenore ad omnia & ſingula off cia,grad⁹, dignitates, & ordines etiam ſacerdotij,etiam prioratus Cõuentualis & prouincialis, etiam prædicatoris generalis,ac Magiſterij in ſacra theologia,& diffinitoris tam prouincialis q̃ generalis capituli,& electoris etiã magiſtri ordinis, a quorum ſuſceptione vel exequtione, ob defectum natalium iuxta conſtitutiones noſtras eſſes impeditus,habilitamus & habilem facimus Non obſtantib⁹ quibuscunq;. In Quorum fidem.&c.

¶ Forma mittendi prædicatorem.

NOS F. N. &c. Requiſiti, a Reuerendiſſimo D. epiſcopo N. vel a Reuerendis DD. Canonicis eccleſiæ N. vel a præſtantibus Officialibus Ciuitatis N. vel oppidi N. vt eorum eccleſiæ de idoneo prædicatore pro hac quadrageſima, vel vt eorum eccleſiæ Virum qui conciones habere digne poſſit hac proxime futura quadrageſima prouidere vellemus Te Venerandum

nerandum F. N. cuius doctrinæ copiam & ſynceritatem, in dicendo facundiam & efficaciam, in moribus religionem & grauitaté nouimus, deſignauimus atq; decernimus cui præfatum munus demãdemus, Mandamusq; tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore ad dictam ciuitatem te conferas, habiturus in eius eccleſia cõciones hac proxime futura quadrageſima, atq; ita te geras & habeas, vt qui nũc exiens vadis mittendo uerbi ſemina, poſt paſcha rediens, manipulorum ſpiritualium fructus vberes referas.

¶ Alia ad idem.

NOS F. N. Recolentes ordinem noſtrum ad animarum ſalutem prædicatione quærendã ſpecialiter inſtitutum & te Venerandum Patrem F. N. Zelo ſalutis carũ accenſum, tua catholica doctrina, atq; naturali facundia, arte, & gratia differẽdi, id poſſe præſtare, religioſis moribus quæ dixeris comprobare, & demũ verbis & exemplis ad edificandum eccleſiam ſufficere, Eccleſie N. ad quam pro hac proximè futura quadrageſima, petitus fuiſti prædicator, vel a tuis patribus cõcionator decretus fuiſti, concionatorem definimus Damus, & deputamus, Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius eccleſia N. conciones habeas hac quadrageſima, ac ea peracta ad Conuentum tuũ reuertaris, hortamur deniq; te vt concionatoris munus ſuſcipiens, verbum Dei tanquam ex Deo, coram Deo, in Chriſto loquaris &c.

¶ Forma licentiæ peregrinandi in terram ſanctam.

IN *Dei filio* &c. Quoniam in hac vita peregrinum

te

te (iuxta apoſtolicam ſententiam) eſſe cognoſcis,ad terram in qua Deus ipſe factus homo peregrinum ſe fecit, religionis cauſa peregrinandi licentiam tibi a nobis dari petiſti, Nos ergo eo facilius tuis petitioni bus condeſcendimus, quo vehementius cupim⁹, vt eidē Domino noſtro Ieſu chriſto, per ſpiritum (quæ noſtra perfectio eſt) renaſcaris,mūdo moriaris, in q; vitæ nouitate reſurgas,atq; in celeſtibus tota mente verſeris,ac propterea, ad natiuitatis mortis reſurrectionis & aſcenſionis eius loca videndū,ibiq; orandū vbi ſteterunt pedes eius proficiſcēdi licentiā & facultatem concedimus per præſentes. Cōmedamusq; te omnibus & ſingulis cōuentuū & locorum noſtrorū præſidentib⁹ & fratrib⁹ ad quos eundo vel redeūdo, ex itinere declinaueris, vt te recipiant & hoſpitaliter cum charitate pertractent. In Quorum fidem. &c.

¶ Alia communis & teſtimonialis.

NOS F. N. &c. Harum exhibitorem. Venerandum P. F.N. Sacerdotem,vel Studentem,vel &c. ad N. cū obedientia & noſtra benedictione exeuntē, commendamus omnibus & ſingulis Conuentuū & locorum noſtri ordinis præſidentibus ac fratribus, ad quos &c. vt ſupra.

¶ Forma licētiæ ſcribēdi in Confraternitate Roſarij.

NOS F.N. Certiores facti Te Venerandū Patrē F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatiſſimam Virginem Dei genitricem,ac proptetea cupidum propagandi cultum eius, & deuotionē erga illam per confraternitatem roſarij pectoribus fidelium inſerendi,præſentium tenore tibi concedim⁹

vt

vt vbicunq; fuerint huiuſmodi confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium ſcribere, Roſaria benedicere,& quando ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta confraternitas eam erigere,& inſtituere,aliquem qui eius curam habeat,& recipi volentes ſcribat,roſaria benedicat,deputare,& omnia & ſingula facere poſſis, et ille poſſit quæ per fratres noſtros ad id in noſtris eccleſijs deputatos fieri ſolent & poſſunt,Dũmodo pro huiuſmodi ſcriptura,benedictione,&c. nihil recipiat. In Quorũ fidẽ his nr̃o ſigillo munitis manu ꝓpria ſubſcripſimꝰ.

¶ Alia forma ad eccleſias extra ordinem.

NOS F. N. &c. Attendentes ad Vberes odoratoſq; fructus,quos in ſanctæ eccleſiæ horti concluſi roſeto protulerunt,atq; in dies magis proferũt Roſea illa plantaria,quæ Roſarium Beatæ Mariæ virginis appellantur, vbiq; illa plantari vellemus. Modus enim Deum orandi ijs ineſt ad eo facilis, vt omnibus ſit peruius,adeo numeri myſterio,& ordine ac varietate diſtinctus,vt omnibus poſſit eſſe iucundus, adeo frugifer,vt ad chriſtianæ perfectionis apicẽ cõpendioſiſſime ducat, Orationem quippe Dominicã, & angelicam ſalutationem, quibus Roſarium cõſtat nullus chriſtianus ignorat, Pſalterium proinde dicitur,ꝙ angelica ſalutatione cẽties & quinquagies in eo repetita,pſalmorum Dauidici pſalterij numerum referat,Vtq; varietate delectet,ad quamq; decimam, vnam interſerit orationem dominicam. At vero ſi ritè perſoluitur fructum reddit ampliſſimum, Nam præter hoc, ꝙ chriſti vita quæ in eo per multa my-

ſteria

ſteria recolitur meditãdo, mens inſtruitur, reficitur, & ſpirituali conſolatione pingueſcit, heroicæ ille virtutes,in eadem velut in firmamento ſydera fulgentes, ad conſimilia faciendum meditantis animũ trahere ſufficiunt, Ad quæ præſtãda ſiquid forte ex nr̃a infirmitate deficeret,Beatiſſimæ Virginis interceſſio, in eodem ſæpius implorata, facile impetrabit. Cui rei ſodalium Confraternitatumq; toto orbe diffuſarum,in meritorum participatione communio ſuffragatur, Indulgentiæ demum,peccatorumq; remiſſiones,a diuerſis ſummis pontificibus huiuſmodi ſodalibus & cõfraternitatibus collatæ, ad hæc plurimum conferunt,His forſan aut alijs bonis tamen rationibꝰ moti Chriſti fideles,oppidi N. vel eccleſiæ N. & cupientes tanto ditari theſauro, Confraternitatẽ hmõi in eadem habere,& altare pro ea deputare cupiunt, atq; vt dictarum indulgentiarum poſſint eſſe participes,noſtram ſuper his licentiam petierunt. Nos igitur. Glorioſiſſimæ virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos, ad veram pietatem & deuotionem per hæc accendere cupientes, Tibi Reuerẽdo N. vel vobis in Chriſto dilectis fidelibus oppidi N. præſentium tenore concedimus,vt in eccleſia N. Cõfraternitatem Roſarij huiuſmodi inſtituere et habere,altare pro ea deputare poſſitis, cui nunc primum Reuerendum D. N. Rectorem et directorem damus et nominamus,et poſt eum ſucceſſiue,qui per confratres pro tempore deputabitur, Cui nomina omnium in eadem recipi volentium ſcribendi,Roſaria ſeu coronulas benedicendi,et omnia et ſingula faciendi quæ

per fratres noſtros ad id in noſtris eccleſijs deputatos fieri ſolent et poſſunt,facultatem concedimus, Dummodo pro huiuſmodi receptione,ſcriptura,benedictione,et alijs ſimilibus nihil exigatur aut recipiatur, Ne pietas in quæſtum, et deuotio degeneret in auaritiam, Volumus autem pro recognitione q. nomina eorum qui nunc primum ſcribētur,ad Conuentum noſtri ordinis,eccleſiæ ueſtræ propinquiorē deferantur. In Quorum etc.

¶ Forma recipiendi ad beneficia ordinis.

IN Dei Filio etc. Deuotus veſtræ Charitatis affectus, quem ad noſtrum ordinem vos habere multiplici et grata fratrum noſtrorum relatione cognouimus,meritò requirit,vt beneficia ordini noſtro dei benignitate collata vobis gratius impertiamus,Quare de omnipotentis Dei miſericordia et liberalitate cōfiſi, omniū miſſarum, orationum,prædicationum, ſtudiorum, vigiliarum. Ieiuniorum, abſtinentiarum laborum,cæterorum q; bonorum operum ac meritorum,que per fratres & ſorores noſtras diuina bonitas (in noſtra prouincia) vel in orbe fieri dederit vniuerſo communionem,& participationem concedimus & elargimur, Vosq; ad ipſius ordinis (vel prouinciæ) beneficia & ſuffragia recipimus,& admittimus,in vita pariter & in morte, Vt multiplici ſanctorū ſuffragiorū præſidio adiuti, hic augmentū gratiæ, & in futuro vitā pcipiatis æternā. In Quorū fidē &c.

¶ De iudicijs in ordine faciendis.

LIcet ex decreto D. Bonifatij Papæ ix. conſtitutionibus noſtris inſerto.d. 2.c. 17. Præſidentes in noſtro

noſtro ordine in correctionibus fratrum, iuris ordine poſtpoſito, ſecundum conſuetudines approbatas & inſtituta dicti ordinis ꝓcedere, libere, & licite poſſint, quædam tamen in huiuſmodi correctionibus ita neceſſario requiruntur, vt illis omiſſis, iudicia nullius ſint roboris, aut iniqua. Scriptũ namq; eſt. Deute 16. Iuſte quod iuſtum eſt perſequeris. Iccirco, ne in illis errare contingat, notabimus aliqua.

¶ Ad Iudicium procedit Præſidens, per Inquiſitionẽ, & demum per ſententiam, In Inquiſitione quidẽ vtitur aliquando tormentis corporalibus (quanquam parcè propter pietatem) vt eliciat, a denunciato confeſſionem, vel a teſte veritatem, hoc enim in aliquib⁹ obſeruatur, ꝙ præcedente vehementi ſuſpitione, vel habitis aliquibus particularibus teſtimonijs, mittitur quis in arreſtum, & ibi atteritur abſtinentijs, & diſciplinis, donec confiteatur, ſed poſt cõfeſſionem, in carcere vel extra ſecundum demerita dignis pœnis ſubijciatur. ¶Pro Inquiſitione, Notandum, ꝙ quædã peccata ſunt occulta, vel omnino, ita ꝙ ea nouit ſolus ille qui fecit, vel quaſi omnino, quia videlicet ſciuntur tantũ ab illo qui fecit, & ab vno alio ſolo, & de his ſi veniunt ad aures prælati, non poteſt fieri inquiſitio, quia non poteſt quis conuinci niſi per duos teſtes, & ſi prælatus præcipiat vt ſe prodat, peccat, & delatus non tenetur reſpondere, non tamẽ licet mẽtiri.

¶ Quædam vero ſunt occulta, quę iam habent aliquos conſortes de quibus Ephes. 5. Quæ in occulto fiunt ab ipſis turpe eſt dicere, Ab ipſis (inquit) in plurali. Pluralis autem locutio, duorum numero cõtenta

tenta eſt .ff. de verb. ſig. l. pluralis, & hæc ſi veniant ad aures prælati, etiam per modum probabilis relationis, nō debet illa quamuis ſemel audita, relinquere indiſcuſſa, extra de colluſio. c. crimina, Sed debet illa memorie cōmendare in ſcripto, vt ſi notatus fuerit de eodē facto vel ſimili, magis eius opinio aggrauetur, & ad examen ac vindictā magis diſpoſitus habeatur, Debet tamen delatum monere ſeorſum, & ſi ſub proteſtatione non publicandi fatetur, puniat eum per orationes, per abſtinentias & diſciplinas ſecretas & per aliquam prohibitionē ad cautelam de futuro. Si autem negauerit vel non confitetur, durioribus verbis, ſecreto tamē increpetur & diligentius obſeruetur, Poteſt etiam aliquando diſſimulare vel vt deferat perſonæ, quæ hactenus fuit claræ opinionis, vel quia magnitudo facti, ſcandalū vel ſchiſma faceret, ꝓpter eum qui fauorē habet potentū vel ſociā multitudinem, & ſic veritas iuſtitiæ propter ſcandalum quādoq; relinquitur, & aptius tempus expectat.

¶ Quædam item ſunt quaſi occulta, quę ab aliquibus dicuntur, & a pleriſq; neſciuntur, et ab aliquibus reputatur innocens, a quibuſdam, e contrario noxius, In huiuſmodi debet Prælatus conſiderare & ſcrutari mores denunciati, qualiter ſe habuerit in alijs locis, Cuius meriti, Zeli, & numeri ſint qui ipſum deliquiſſe putant, aut qui pro eius innocentia dicunt, & tunc coram ſenioribus et pluribus ad placitum eſt examinandus, ſecundum formam infraſcriptā, et iuxta conſilium ſeniorum reſtringendus, et in caſibus grauioribus claudendus et commendādus diligentiori cu-

ſtodiæ

ſtodiæ,ac per pœnas abſtinentiæ etc. inducendus eſt ad confeſſionem.

¶ Quædam demum peccata ſunt reuelata, vel manifeſtata, que videlicet per infamiam ad aures multorum deferuntur In his prælatus deſcendere debet ad Inquiſitionem 2. q. 1. Deus omnipotens, et videre vtrum clamor qui venit ad eum opere ſit cōpletus, Ita ꝙ non poteſt ſine ſcandalo præterire, hic ſi probationes deficiunt,& infamia perſeuerat, indicenda eſt infamato purgatio canonica,quæ non ſolum pro clericis ſed etiā pro religioſis introducta reperitur 4.q. 3. Item ſæpe, & extra de purg. cano. Moniales,& in quibusdam prouincijs recepta. In prouincijs vero in quibus non eſt recepta, poteſt prælatus reū purgare, quando poſt arreſtum, & præceptum & penas diſciplinarum,& ieiuniorum ſibi illatas nō confitetur,dū modo,non ſint accuſatores, aut teſtes facti, & declarare eum liberum ab infamia. Porro numerus purgatorum ſeu compurgantium, arbitrarius eſt,& poteſt diſſimulari iuramentum,ſi ſunt maturi & probi. Quia ſub teſtimonio conſcientiarum ſuarum poſſūt dicere quod credunt de Reo, hoc modo, Propoſitis articulis interrogetur reus per præceptum vel per excomunicationis ſententiam, ſi negat, ſurgens cōpurgator dicat per conſcientiam ſuam ꝙ credit ipsū verum dixiſſe, & ꝙ credit ipſum de depoſitis innocentem eſſe. Si autem præſtare noluerit purgationē, vel in præſtando defecerit,canonica eſt animaduerſione puniendus. Si crimen ſit notorium, vel accuſator offerat ſe ad probationem, non debet præla-

tus recipere purgationem, etiam ſi infamatus offerat ſe daturum. Notandum ꝙ ſiue ex relatu ſiue ex ſuſpitione, ſiue ex fama agatur, multum refert, vtrũ, is contra quem agitur ſit prælatus ſeu perſona publica, an ſubditus vel priuata, Nam prælati quos oportet alios arguere & caſtigare, multorum captionibus obijciuntur, Ideo &c.

¶Teſtes ſi deponunt de auditu, probant infamiam, & ſequitur inquiſitio, ſi deponunt de facto, ſequitur pęna. vtrobiq; recipiuntur teſtes ſingulares ſuper factis iterabilibus, vt ſunt carnis peccata, & detractiones famoſæ, vel blasfemie, furta etc. Vbiq; ſuper infamia recipi debent teſtes vt procedatur ad Inquiſitionem & contra perſonam regularem non eſt expectandus clamor, ſed ſufficit delatio que fit, a pluribus, ordinẽ diligẽtibus, beneuolis, et Zelantibus, honore ordinis alias teſtimoniũ de auditu debile eſt, & aliquando, et ſi multiplicentur, uix vnius teſtis authoritatẽ habet, Nam centũ poſſunt audiuiſſe, ab vno, & quantum valet illius teſtimoniũ, tantũ valet omniũ. Rurſus vnus poteſt audiuiſſe, a centum, & illis abeuntibus, aut abſentibus, ſolus ipſe relinquitur. Quando ergo teſtibus eſt agendum, idonei reputari poſſunt ſocij, ſiue ſint eiuſdem ordinis ſiue non. Contubernales, vbi factum eſſe dicitur. Item qui paſſi ſunt etc.

In iudicijs caueat ſummopere prælatus, a verbis contumelioſis contra inquiſitum ſiue Reum.

¶Formã inquiſitionis cõtra denũciatũ aut infamatũ.

NOS. F. N. Accepta, a pluribus fide dignis denunciatione, vel Clamoſa inſinuatione et fama pulſati

ſati contra te Fratrem N. ꝙ contra votum paupertatis per occultam rerum,vel pecuniarum detentionẽ aut acceptionem feceris, vel ꝙ contra votum caſtitatis per actus carnales in ſecundam perſonam deliqueris, vel ꝙ per linguæ lubricitatem , grauiter nonnullis detraxeris,eosq; infamaueris,& volẽtes ex officio prouidere,vt cum emẽdatione perſonæ delicta uindicentur,ad iudicium deſcendentes,te primo,ſecundo & 3. monemus,& hortamur ad veritatem dicendam,et tibi in virtute ſanctæ obediẽtiæ, ſub pena conuicti,vel excomunicationis,præcipimus,vt ad interrogata,et quęſita,ſine tergiuerſatione meram, ſimplicem,& nudam veritatem reſpondeas. Dat Romæ die *6.* Maij. 1566.

¶ Forma examinis.

CORam Reuerendo P. Fratre N. Die *6.* Maij 1566. perſonaliter conſtitutus F.N. et præcepto ſupraſcripto ſibi facto,et intelligibiliter lecto, et ab eo audito de veritate dicenda Reſpondit vt ſequitur. Interrogatus An pecunias habuerit, habeat, aut expenderit ſine licentia ſuperiorũ ſuorum Reſpõdit. Ego habeo pecunias quæ miſſæ mihi fuerũt, a Magnifico D. A. pro quibuſdam negocijs ipſum tangentibus. In fine verò.Acta ſunt, hæc die ſupradicta,et fideliter ſcripta per me Fratrem N. ad hæc ſpecialiter Notarium et ſcribã vocatũ, et eidem Inquiſito, de verbo ad verbum lecta et repetita, Qui faſſus eſt ſe ita reſpondiſſe pro vt iacent, et infidem ſe propria manu ſubſcripſit Die qua ſupra (vel ſi ipſe neſcit ſcribere) Teſtibus Fratre N. et F. N. ad hæc vocatis, qui

ſe manu propria ſubſcripſerunt. etc.

¶ De modo procedendi per accuſationem.

SEcundo procedit prælatus contra reum per accuſationem,et tũc oportet vtrumq; ſcilicet accuſantem et accuſatum eſſe præſentem,et fit inſcriptio .i. ꝙ accuſans obligat ſe ad pœnam talionis,hoc eſt, ad ſubeundum pœnam illam ſi ſuccubuerit,quam ferre debuiſſet accuſatus,ſi conuictus fuiſſet, Debet autẽ accuſandus citari ſic.

¶ Forma citationis, ad eum qui accuſari debet.

NOS F. N. Non valentes,nec volentes cuiquam petenti negare iuſtitiam, neq; in abſentem aut inauditũ proferre ſententiã Tibi Venerando P. F. N. notum facimus ꝙ contra te obijciuntur quædã,quæ formam ſequntur accuſationis, Propterea,ad requiſitionem eius qui tę accuſare intendit,primo,ſecundo,et tertio perẽptorie te monem⁹, ac in virtute ſanctæ obedientiæ, et ſub pœna conuicti, vel carceris, tibi præcipimus,vt intra ſex dies, vel horas quarum duas primas pro primo, duas alias pro 2. et duas vltimas pro 3. et peremptorio termino aſſignamus, coram nobis in Conuentu N.perſonaliter cõparuiſſe,et te præſentaſſe debeas,reſponſurus his,quorum accuſatus fueris. Alias ſi contumax fueris, ad ſentẽtiam procedemus,et ad alia quæ cõtumacibus inferri ſolent. De harum autem tibi facta præſentatione latori præſentium fidem dabimus. Dat. etc.

¶ Forma accuſationis.

COram Vobis Reuerendo Patre F.N.Ego F.N. pro pono accuſando,et in his ſcriptis proponendo

accuſo F.N. ꝙ commiſit furtum in eccleſia N. vel peccatum tale fecit,& quia hoc eſt grauiſſimum ſcelus,& enormis iniquitas,ideo peto iuſtitiam deſuper fieri,& offero me per præſentes ad probandum,faciens prædictam accuſationem,& proponens tam verbo quam ſcripto, Die 6. Maij. 1566.

¶ Conteſtata cauſa, dantur probationes,& inducuntur teſtes,qui ſub præcepto examinantur,deinde datis articulis & probationibus, citatur & per præceptũ examinatur accuſatus, & ſi confitetur, aut cõuincitur,procedit iudex ad ſententiam & pœnas peccato condignas,ſi accuſans in probatione defecerit, ſubit pœnam talionis,ſi teſtes inueniuntur falſi, grauiter & ſeuerè puniuntur.

¶Forma condennandi conuictum,per accuſatorẽ.

NOS F.N. &c. In cauſa & cauſis contra te F.B. coram nobis pendente,& per proceſſus in ſcripto formatos deducta. Cum per accuſationem a. F.C. coram nobis cum inſcriptione propoſitã accuſatus fuiſſes,ꝙ furtum tale, commiſeras, & per productos idoneos teſtes, ſub præcepto examinatos, datis tibi defenſionibus,idem furtum feciſſe conuictus fueris, Nos vero vt ad finem cauſæ per diffinitiuam,ſententiam procedere vellemus,inſtanter fuerimus requiſiti, Vt iuſtitiæ deferamus,ad ſententiã hoc modo deuenimus. Videlicet. Quia ſedẽtes in Camera noſtra in ſella quam pro tribunali Et loco iudîcij elegimus, Deum & Iuſtitiã præ oculis habentes, Accuſatione, atteſtationibus, defenſionibus & dictis vtriuſq; partis auditis,& viſis,& omnibus diligenter inſpectis,pe-

 ritorum

ritorum etiam cõſilio de ſuper habito, Chriſti nomine inuocato, dicimus, pronunciamus & ſentẽtiamus te F. B. quamuis non confeſſum, Conuictum tamen eſſe criminis furti talis, & tanquam conuictum & reum dãnamus, cunq; aliter non ſis ſoluendo, decernimus vt per pœnas culpæ ſatisfacias, & miſericorditer tecum agendo arcto carceri, per tres annos addicimus, ibidem trib⁹ diebus qualibet ebdomada per annũ integrũ panis & aquæ ieiunio, ac ſingulis menſibus vna feria ſexta diſciplina circulari in capitulo, & proſtrationibus ad ianuam refectorij, tranſeuntibus ante & poſt prandium fratribus flagellandum affligendum, & humiliandum. Reſeruantes tamen nobis facultatem remittendi & moderandi, pœnas prædictas, vel totaliter relaxandi ſi confeſſus culpam, humiliter petieris veniam, & emendationem promiſeris, Acta lata & lecta fuit hæc ſententia In Camera tali, per me Fratrem M. præſente & audiente præfato F. B. & teſtibus in fraſcriptis, qui propria manu ſubſcripſerunt, Die 6. Maij. 1566.

¶ Forma ſententiæ contra denunciatum, confeſſum.

NOS F. N. &c. In cauſa & cauſis, cõtra te F. B. coram nobis pendente, & per proceſſus in ſcripto formatos deducta, & deductis, ad vltimatam concluſionem, per diffinitiuam ſentẽtiam pro iuſtitia, & ex officio procedere volentes. Cum per publicam famã vel potius infamiam, vel (Cum per plurium religioſorum & diſcretorum fratrum denunciationẽ) ad noſtram notitiam perlatum fuiſſet te F. B. præfatum, in prælatum tuum (clam tamen) & non publicè ma-

nus

nus iniecifſe temerè violentas, certius informandi vtrum clamorem opere compleueris, ad examen deſcendimus, Adhibitis ergo & ſub præcepto examinatis teſtibus idoneis, in certam & probatam facti cognitionem venimus, quam e veſtigio confirmauit cõfeſſio tua, primum in arreſto excuſſa, & demũ extra illud repetita, Ideoq; ſedẽtes in camera noſtra in ſella quam pro tribunali & loco iudicij elegimus, Deũ & iuſtitiam præ oculis habentes, Chriſti nomine inuocato pronunciamus & ſententiamus cõtra te. V3 Quia manus in prælatum iniecisti temere violentas. Te in pœnas in conſtitutionibus noſtris, huiuſmodi culpæ appoſitas incurriſſe, & propterea carceri addicimus & addictum eſſe declaramus per tres annos ibidem diſciplinis & ieiunijs panis & aquæ macerandum & flagellandum ſemel qualibet ebdomada, per tres menſes, reſeruantes nobis & prudẽtiæ & diſcretioni præſidentis facultatem moderandi prædicta ieiunia, & diſciplinas. Acta lata &c.

¶ Forma ſententiæ contra accuſatorem qui defecit.

NOS F. N. &c. Recolentes nos ex iuſtitia debitores eſſe æqualitatem conſtituendi, & attendentes, te Fratrem A. magna vſum iniquitate cum per accuſationem inſcriptione appoſita Venerãdũ Religioſum B. nepharij criminis concubitus contra naturã accuſaſti. Nec tamen intra tempus conſtitutũ teſtes legitimos & ſufficientes (prout te obligaueras) produxiſſe, vel, nec tamen productis teſtibus & ſub præcepto examinatis ſufficienter probaſſe, quod propoſueras, contra eum, propter quod ſi conuictus fuiſ-

ſet, pœnam perpetui carceris pati debuiſſet,ac propterea incidiſſe te in talionem Iccirco, vt in caput authoris recidat malitia eius & cæteris exemplo ſis non perpetrandi ſimilia, ſedentes in cella noſtra in ſella quam pro tribunali & loco iudicij elegimus Deum & iuſtitiam præ oculis habentes, dicimus & pronunciamus & ſententiamus, te F. N. præfatum, fuiſſe & eſſe iniquum accuſatorem,& malitioſum infamatorem,ac ſubinde pœna talionis damnamus ad perpetuum Carcerem, ad quem quamtocius Induci debeas,ibiq; &c. Reſeruantes &c. non tamen contra tenorem conſtitutionum. Acta lata &c.

¶ Forma indicendi purgationem,infamato.

NOS F.N. &c. Pulſati ſceleroſa,quæ cõtra te F.B. ſurrexit & peruagatur infamia, ꝙ homicidium perpetraueris,a quo tamen conſtanter aſſeris te immunem, Cumq; nullus apud nos contra te ſpecialiter inſtet aut agat in hac cauſa, nec factũ ſufficienter ꝓbet̃,nos q; deceat ne dum a crimine,ſed a ſuſpitione criminis eſſe liberos, propterea, vt infamia tollat̃ abs te,& ſcandalum ab alijs, purgationem canonicã indicere tibi decreuimus, Ideoq; in virtute ſanctæ obedientiæ,& ſub pœna conuicti tibi p̃cipimus per pręſentes,vt intra decem dies a præſentium notitia, feciſſe debeas canonicam purgationem cum quatuor compurgatoribus,quos tibi per hæc ſcripta deputamus,quam ſi facere recuſaueris, aut non perfeceris, vel præſtiteris,ſceleris contra te obiecti conuictũ te habebimus. Dat. &c.

Forma

¶ Forma liberandi, vel releuandi ab infamia eum qui ſi purgauit.

NOS F. N. &c. ſacris eloquijs admoniti, vt bonum nomen curemus, famamq; nō negligam⁹, non potuimus æquo animo ferre te Venerandum P. F. B. infamiæ peruagantis labe manere pollutum. Sapiens namq; Curam inquit, habe de bono nomine, et ſalomon, præ diuitijs illud aſſerit eligibilius, & iterū melius illud eſſe quam vnguēta præcioſa, Cum ergo contra te curreret infamia, ꝙ homicidium opere perpetraſſes, nos ad illam diluendam, tibi purgationem canonicam cum quatuor compurgatoribus indiximus, Quos abſtè prolatos probauimus tanquam religioſos, integræ ac rectæ conſcientiæ, & probos viros, nobis optime notos, qui tibi ſub præcepto ſanctæ obedientiæ & excommunicationis late ſententie pœna ad veritatem dicēdā requiſito & aſtricto & cōſtanter factum neganti, quin etiam innocentiam in hac parte aſſerenti, adhæſerunt, & in conſcientia ſua aſſeruerunt ſe credere, quod veraciter innocentiam tuam aſſereres, & ꝙ factum in tanto præcepto nō negares ſi illud commiſiſſes, Iccirco ad releuationem tue famæ, & dilutionem infamię deſcendentes. Viſis negatione, & aſſertione tua, & compurgatorū adhæſione et conteſtatione, ſedentes in Camera noſtra, in ſella quā pro tribunali, et loco iudicij elegimus, Deū et iuſtitiam præ oculis habentes, Chriſti nomine inuocato, dicimus, pronunciamus, et ſententiamus, te Venerandum Patrem F. B. ab infamia ſupradicta illeſum et liberum et in facto innocentem, et iniuſte af-

fectum

fectum nomine et infamia prædictis, et tanquam innocentem, liberum declaramus In nomine patris, & filij & ſpiritus ſancti Amen, Acta lata & lecta. &c.

¶ Forma reſtituendi ad gratias ordinis quibus propter delicta quis erat priuatus.

NOS F. N. &c. Scientes peccati veniam non debere dari niſi correcto, Correcto vero indulgentiæ veniam dari, Iura quoq; ad parcendum magis quam vlciſcendum aut puniendum eſſe propenſa, Te Venerandum P.F. B. miſerationis & benignitatis oculo reſpeximus, & quia correctum & emendatum credim⁹ veniæ & Indulgentiæ brachijs ſuſcipimus & amplectimur, ac authoritate, Reuerendiſſimi Magiſtri Generalis ordinis, vel Capituli Generalis, aut Capituli prouincialis, Nobis commiſſa, & præſentium tenore Te. F. B. præfatum, ab apoſtaſia redeuntem, ad habitum ordinis recipimus, ac reſtituimus ad omnes & ſingulas gratias, beneficia, & ſuffragia, & vtranq; vocem & locum, & omnia & quecunq; alia, a quorũ adeptione, vel exequtione propter tale crimen, iuxta cõſtitutiones, vel ſententiam per F. N. contra te alias latam vel quomodolibet aliter, eſſes impeditus, aut prohibitus. In Quorum fidem his officij noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus &c. Dat.

¶ De modo eligendi Prioriſſam in monaſterijs ordini prædicatorum ſubiectis.

MOdus eligendi prioriſſam talis eſt. Nam eo tempore quo prioriſſa alicuius monaſterij eligi dꝫ, ſorores habent in tres fratres ordinis ſe compromittere, ſcrutatores votorum ac voluntatum ipſarum.

Qui

Qui dicti tres audient ſingillatim & ſeorſum redigẽdo in ſcriptis voces ipſarum,& ſecreto. Quibus auditis, nõ debẽt voces ſingillatim promulgare,ſed ſic dicere. Talis ſoror habet quatuor voces,talis aũt hꝫ x. & iſta habet plures,& nominata a maiori parte capituli. Ille autem qui fuit primus inter ſcrutatores habet alijs dicere ſi volunt cum pluribus conuenire & electioni ipſarum conſentire. Si dixerint ꝙ ſic,tũc primus & principalis habet ſic formare decretũ electionis. Ego frater A. vice mea & collegarum meorum compromiſſariorum fratris. B. & Fratris. C. & ſororum preſentium eligentium eligo ſororẽ. N. in prioriſſam monaſterij ſanctæ N. de N. &c. Ex quo apparet ꝙ compromiſſarij ſcrutatores habent conſentire in electione plurium,& eligere cum illis cõmuni forma electionis. Si vero dixerint ſe nolle conſentire in illam electam a pluribus, habet tunc principalis formare decretum electionis ita dicens. Ego frater A. vice mea & compromiſſariorum collegarum meorum & ſororum conſentientiũ eligo in prioriſſam monaſterij ſancte N. d.N. ſororem. N. de N. &c. Et ſi omnes eligant vnanimiter & concorditer nulla ex ipſis ſororibus diſcrepante, dicat primus & principalis compromiſſarius. Ego frater. A. vice mea & compromiſſariorum collegarum noſtrorum & omnium ſororum preſentium electioni, eligo ſororem. N. de N. prioriſſam monaſte. ſancte N. de. N. ¶ Predicta aũt prioriſſa ſic electa debet per magiſtrum ordinis vel prouincialem prouincie illius monaſterij ſeu per vicariũ ad hoc cõſtitutũ ſpãlem illorũ cõfirmari.

¶ De

¶ Forma decreti electionis Prioriſſe mittendi ad confirmatorem.

REuer. Pater. Cum Veneranda. M. S. N. Prioriſſa noſtri Monaſterij N. functa fuerit officio ſuo, volentes infraſcriptæ ſorores, ſuæ communitati & Monaſterio, de capite prouidere, hac die 6. Maij, ad ſonum campanæ per M. ſupprioriſſam vocatæ in capitulum conuenerunt, propoſitisq; & acceptis loco & tempore, & e tribus modis eligendi, recepto modo per ſcrutinium, factis proteſtationibus, & inuocata gratia ſpiritus ſancti. Ego F. N. & F. A. & F. B. cõpromiſſarij & ſcrutatores deputati, ad feneſtram, ſeu bancum acceſſimus, vota ſingularum ſcrutaturi, & recepturi ſingillatim, Quibus auditis et ſcriptis cõpertum eſt, ꝙ S. A ſupprioriſſa elegit S. N.

S. B. eligit S. N. S. C. eligit S. N.

S. D. eligit. S. O.

Poſtmodum publicato ſcrutinio, factaq; collatione numeri ad numerum inuentum eſt ꝙ S. N. electa eſt, a maiori parte, Interrogatis vero ſororibus an oẽs condeſcendere & aſſentire vellent in eam Ipſisq; nihil reſpondentibus, vel omnibus, aſſentientibus ego N. formaui decretum ſic. Ego F. A. Vicarius &c. vice mea & F. B. & F. C. collegarum meorum cõpromiſſariorum, & ſororum, electricum, eligo S. N. in Prioriſſam huius monaſterij N. in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti Amen, et infidem nos ꝓpria manu ſubſcripſimus. Die ſupradicta. Ego F. A. Vicari⁹

Ego F. B. 2. compromiſſarius et ſcrutator.

Ego F. C. 3. compromiſſarius et ſcrutator.

A tergo

A tergo, Reuer. P. Prouinciali N. ord. præd.

¶ Literas confirmationis,faciet P. Prouincialis,conformiter ad ſuprapoſitas pro prioribus.

¶ Forma tenendi capitulum quotidianum.

POſtquam prior ingreſſus fuerit capitulum, dicat Benedicite, & reſponſo ab omnibus. Dñs, dicat prior. Recitentur beneficia quæ ſunt recitanda Qui bus recitatis,prior dicat. Multa ſunt beneficia pr̃es & fratres in chriſto dilecti quæ continue nobis a deo conferuntur,quibus viuimus & ſuſtentamur. Vnde ne domino deo & benefactoribus noſtris inueniamur ingrati. Recommitto miſſis & orationibus veſtris bonum ſtatum ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ,capitis eius ſummi pontificis,& collegij Reuerendiſſimorum dominorum Cardinalium, maximeq; reuerendiſſimi domini protectoris ordinis noſtri,Statum omnium prælatorum eccleſiæ ſanctæ dei,maxime aſſumptorum de ordine noſtro. Statum reuerendiſſimi domini patriarche, vel archiepiſcopi, vel epiſcopi, huius ciuitatis cũ toto clero & populo ſuo. Quo ad ordinem noſtrum recommẽdo ſtatum totius ordinis noſtri in generali. In ſpeciali autem ſtatum reuerendiſſimi magiſtri ordinis & Reuerendi procuratoris ordinis cum ſocijs eorundem,& omnium prouincialium & priorum ordinis & per maxime Reuerendi patris prouincialis & omnium priorum noſtrę prouincię & mei ipſius qui plurimum indigeo. Quo ad ſtatum temporalem recommẽdo miſſis & orationibus veſtris in communi ſtatum totius chriſtianitatis,in particulari vero ſtatum Sereniſſimi imperatoris

ris & omnium regum,ducum principum dominorũ & communitatum totius chriſtianitatis,maxime aũt huius dominij ſub quo viuimus ſuſtentamur, & ſereniſſimi regis,vel principis,vel magnificę communitatis ipſius,vt dominus pacem & tranquillitatem ei cõcedere dignetur ad regendum populum ſibi cõmiſſum. Recommẽdo etiam vobis ſtatum benefactorũ parentum conſanguineorum amicorum beniuolorũ & affectorum noſtrorum & totius ordinis noſtri & maxime huius conuentus,& ciuium huius ciuitatis. & maxime talẽ. N. qui maxime nobis afficitur & bonam eleemoſynam cõtulit. Item talem N. qui grauiter infirmatur vel eſt in tali N. vel tali. N. neceſſitate tribulatione vel anguſtia conſtitutus. Recommẽdo etiam omnes chriſtianos qui ſunt in tribulatione in captiuitate in ſeruitute infidelium & inquibuſcunq; anguſtijs paupertatis vel infirmitatis cõſtituti. Multe ſunt etiam perſone quę in tribulationibus & anguſtijs poſite ſepe rogant commẽdari orationibus veſtris habentes deuotionem in eis. Illas igitur ſecundum fidem earum vobis recommẽdo. Quo ad ſtatũ defunctorum in generali recommẽdo miſſis & orationibus veſtris animas omnium fidelium defunctorum. In particulari vero animas parentum noſtrorum fratrum & ſororum ordinis amicorum & benefactorum qui nobis annuales ſiue quotidianas eleemoſynas contulerũt,vel pro quibus a ſuis nobis collate ſunt & conferuntur, & maxime illarum pro quibus eleemoſyne præcedentes recitate fuerunt. Inſuper recommẽdo animam talis fratris.N. vel talis perſonę

ſone N. quæ his diebus ex hoc ſeculo migrauit. Et ſi quę eſſet obligationes, vel eleemoſynę datę pro ali quibus animabus pro quibus non eſſet ſatisfactum, ego accepto animas illas ad participationem miſſarum & omnium bonorum noſtrorum donec fuerit pro eis ſatisfactum coram domino deo. Hos igitur nominatos & alios merito nominandos tam viuos quam defunctos miſſis & orationibus veſtris recom mēdo, pro quibus omnibus in præſentiarum dicem⁹ ad dommninum. Prior ſurgens dicat orationem. Retribuere. Pſal. Ad te leuaui, cum Gloria patri. De profundis, cum Requiē, Kyrieleyſon chriſte eleysō Kyrieleyſon. Pater noſter. Et ne nos. v. Oremus pro domino papa. reſp. Dominus conſeruet eum & viuificet eum & beatum faciat eum in terra, & nō tradat eum in animam inimicorum eius. v. Saluos fac ſer uos tuos & ancillas tuas. reſp. Deus meus ſperantes in te. v. Requieſcant in pacę. reſp. Amen. Dominus vobiſcum. Oremus. Oratio. Oṗs ſempiterne deus qui facis mirabilia magna ſolus, prætende ſuper famulum tuum papam noſtrum, & ſuper cunctas congregationes illi commiſſas, ſpiritum gratie ſalutaris, & vt inueritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tue benedictionis infunde. Prætende dn̄e famulis & famulabus tuis dexteram celeſtis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ digne poſtulant aſſequantur. Fidelium deus omnium conditor & redemptor animabus famulorum famularumq; tuarū remiſſionem cunctorū tribue peccatorū, vt indulgētiam quam ſemper optauerūt pijs ſupplicationibus

conſequantur.

conſequantur. Qui viuis & regnas per omnia ſecula ſeculorum, reſp. Amen.

¶ Forma ad induendum nouitios.

CVM aliquis, recipi ad ordinē petit, prior de conſenſu capituli eligat tres examinatores q̧ recipiēdum examinent, an ſit aptus religioni noſtre, an ſit boni ingenij & competentis litteratur͛, & quāto tēpore ipſe habuit hanc voluntatem, & qua ratione ingrediatur, ſi propter deuotionem, vel fugā laboris, vel neceſſitatem, vel parentū rigiditates, & ſi eſt coniugatus, vel ſeruus, vel habet reddere rationem de adminiſtratione, vel ſit debitis obligatus, vel profeſſus alterius religionis, vel habeat occultam infirmitatem, an ſit illegitimus, & cuius ætatis. Cum igitur quilibet his eum examinauerit referant priori & capitulo quid ſibi videatur de illo. Tunc prior querat conſenſum fratrum, & ſi maior pars conſenſerit, ſi in clericū eſt recipiendus, poterit recipi, ſi vero fuerit conuerſus, requiritur auctoritas prouincialis & conſenſus duarum partium vocalium. Vocales autē hic ſunt omnes clerici, profeſſi. Interim magiſter nouitiorum inſtruat eum quomodo ſe habere debeat in capitulo, & q̄uo ſe proſternat, & ad petitionem prioris petētis quid petat ꝙ reſpōdeat. Miſericordiā dei & veſtram. Cum igitur ducendus eſt ad capitulum, magiſter nouitiorum eum ducat vſq; ad medium capituli, & oſ̄dat ei locum veniæ faciendæ. Qui toto corpore in terram proſtratus, & manibus in modum crucis extenſis, priori petenti quid querat reſpondeat. Miſericordiā dei & veſtrā. Tunc prior faciat eum

ſurgere

ſurgere & dicat ei. Fili chariſſime in iſta petitione tua duo petis, ſcilicet miſericordiam dei & noſtram Sed miſericordiam dei tibi dare non poſſumus, ſed bene credimus te fuiſſe eam conſecutum, quia dñs deus te inſpirauit ad ingreſſum huius religionis. Noſtram autem miſericordiam tibi dare non poſſumus ſine quibusdã cõditionibus, quas ſi nõ haberes aut nõ ꝓponeres obſeruar̃, nõ poſſes haber̃ miſericordiã noſtrã. ¶ Nam in primis ſi eſſes coniugatus & matrimoniũ cõſumaſſes cũ vxore tua, non poſſemus te recipere, quia tu illi eſſes obligatus. ¶ Secundo ſi eſſes ſeruus emptitius ſimiliter nõ poſſemus te recipere, qa eſſes in ptãte domini tui. ¶ Tertio ſi haberes debita magna que ſoluere nõ poſſes, aut eſſes obligatus redder̃ rationẽ alicuius adminiſtrationis per te factę de rebus alterius, donec de illa eſſes expeditus, non poſſemus te ſimiliter recipere, quia religio ẽ pauperrima, & non poteſt ſoluere debita aliorum. ¶ Quarto. Si eſſes profeſſus alterius religionis, quia illi eſſes ob ligatus non poſſemus te recipere. ¶ Quinto. Si haberes aliquam occultã, vel manifeſtam infirmitatem ſimiliter non poſſemus te recipere, quia religio propter labores ſuos corpora conſumit & non reſtaurat, & fratres multa habent agere, que ſi infirmis continue ſeruire deberent non poſſent peragẽ. Habes tu aliquam vel aliquas iſtarũ conditionũ? Quo reſpondẽte, domine non, dicat prior. Ad conſequẽdam miſericordiam noſtram non ſufficit non habere prædicta, ſed etiã opꝫ ꝙ intelligas que habeas ſeruare in religione, ne poſtea dicas te fuiſſe deceptum

vel nõ credidiſſe tot ardua eſſe in ea . In primis opꝫ te ſeruarẽ tria vota principalia religionis, ſcilicet obedientiam,paupertatem,& caſtitatem. ¶Quantum ad obedientiam ſcias ꝙ eris obligatus ſeruare regulam & conſtitutiones noſtras & obedientias maiorũ tuorum,ita ꝙ non extimes te vllam habere libertatem, ſed totaliter eſſe ſubiectum & priuatum propria voluntate . Nam non poteris manducare,vel bibere ſine licentia,nec ad aliquem locum accedere,nec tibi aliqua placita facere ſine voluntate tui prælati . Et ſi velles ſtare venetijs & tui ſuperiores voluerint ꝙ Romæ aut Florentiæ, aut Mediolani,aut in Francia, vel in Hyſpania,tenebris obedire eis, & non tibi cõplacere . Quantum ad paupertatem ſimiliter non poteris habere aliquid, quamtumcunq; modicum quod poſſit dici tuum,vel ꝙ tu poſſis dicere hoc meum ẽ, ſed ea que tibi erunt conceſſa, erunt ſubiecta voluntati prelati tui,q ea tibi auferre poterit quotieſcunq; voluerit,& tu non habebis contra eum ius aliquod . Nec poteris tenere pecunias, & ſi tibi date fuerint non poteris eas expendere, nec aliquid de tibi conceſſis donare alienare, vel commutare ſine licentia prelati tui quamtumcumq; minimum ſit . ¶ Circa caſtitatem teneberis nõ ſolum ſeruare caſtitatem corporis ſed etiam mentjs,ideſt ꝙ non cogites de rebus inhoneſtis nec delecteris in illis,& vltra hoc non poteris loqui turpia,aut facere alios actus turpes,& inhoneſtos& lubricos nutus,& fixionem oculorum in mulieres,& ita te exiſtimes in hoc tanquam non eſſes homo, ſed lapis vel lignum . Et ad melius ſeruan

da iſta,regula & conſtitutiones ordinauerunt aliqua ad corporis macerationem, ſcilicet vigilias, quia qñ placebit tibi dormire, tunc oportebit te ſurgere ad matutinas, vel ad faciendas alias obedientias. Item ieiunia,quia vltra omnia ieiunia eccleſię teneberis ie iunare a feſto ſanctę crucis vſq; ad paſca,exceptis die bus dominicis & etiam in omnibus ferijs ſextis totius anni. Et non poteris comedere carnes vnquam ſine neceſſitate, infirmitate, vel licentia. Et quia reli gio eſt diſcreta, & non vult a religioſo niſi id quod poteſt, ſcias ꝙ accedente aliqua neceſſitate prior,vel prelatus tuus poterit diſpenſare tecum in huiuſmodi auſteritatibus aliquando, maxime in vigilijs & ieiunijs. Item oportebit te ambulare lõga itinera pedeſter,& aliquando ſine pęcunijs queſtuãdo victum. Item oportebit te ire per villas ad queſtuandum grana,vinum,& alia pro victu fratrum, pro pane queren do cum ſacha,& neceſſe erit tibi etiam aliquãdo por tare veſtes laceratas & viles, & pati multa incommoda & multos labores, & quando iſta feceris adhuc habebis tribulationes & reprehẽſiones,& vilificatio-quas,quas omnes oportet te ferrre patienter,que & ſi graues ſint, habent tamen magnam mercedem,ſci licet vitam eternam quam tibi ex parte dei firmiter promitto ſi prædicta obſeruaueris. Vis ergo obſerua re omnia prædicta pro poſſe tuo? Quo reſpondente ꝙ ſic,dicat prior. Dominus qui incepit ipſe perficiat. Et conuentus reſpondeat Amen. Tunc magiſter nouitiorum ducat eum ad priorem,& faciat eum genu flectere coram eo,& veſtiarius ſimiliter portans ve-

ſtes præparatas eas priori porrigat,& prior primo eũ induat tunica,& poſtea cingat cingulo, poſtea ponat ei ſcapulare & capucium & vltimo capam. Quo induto,omnibus flectentibus genua,cantor incipiat in cantu hymnum. Veni creator ſpiritus,& fratres bini & bini vadant cantando hymnum ad chorum. Poſt priorem vero ſequatur magiſter nouitiorum ſecum ducens nouitiũ vſq; ad gradus altaris maioris,& ibi faciat eum proſterni. Completo hymno, & dicto Kyrieeleiſon &c. pater noſter. Ver. Emitte ſpiritum & Ver. Saluum fac &c. & orationibus. Deus qui corda. & Pretende,a priore dicendis,magiſter nouitiorum ducat nouitium ante priorem,& faciat eum genũflectere & diſcooperire, & prior aſpergat ipſum aqua benedicta, poſtmodũ vero recipiat eũ ad oſculum pacis, & poſt priorem ſimiliter omnes fratres primo in choro dextro poſtea in ſiniſtro, & interim cantetur. Te Deum. Quo facto magiſter ſuus eum ad priorem reducat. Qui ſi vult, tunc poteſt ei nomen mutare. Poſtea dicat. Ecce fili tu recepiſti miſericordiam noſtram ex parte, quia tibi dedimus habitum noſtrum ad probationem, reſtat tibi facere profeſſionem, vt ipſam miſericordiam noſtram poſſis habere complete. Et quia forte mores religionis non placebunt tibi aut mores tui non placebunt nobis. Iõ auctoritate eccleſiæ,& ordinis tibi concedo vnum annum, vt tu poſſis probare mores noſtros & nos mores tuos.Et ſi tibi placebit nobiſcũ viuere, & nobis placebit conuerſatio tua recipiemus te ad profeſſionẽ. Alias & nos & tu erimus in libertate.

Conare

Conare ego iugum hoc ꝑ amore dei libenter ferre, & magiſtro tuo in omnibus obedire tanquam mihi. Tunc prior dicat. Auditorium noſtrum &c.

¶ Forma & modus faciendi profeſſionem.

CIrca finem anni poſt receptioné prior in capitulo mandet magiſtro nouitiorum ꝙ referat quomodo nouitius ille ſe habuerit. Qui fideliter referens mores eius & aptitudines ad religionem nr̄am, dicat opinionem ſua an ſit recipiendus ad profeſſionem. Poſtea prior reqrat conſensū capituli. Quo accedéte, cópleto anno et die mgr̄ nouitiorū ducat nouitiū in capitulo corā priore, & facta proſtratione & petita miſericordia dei & ordinis & expoſitis ei per prioré impedimētis, & auſteritatibus vt ſupra in receptione nouitij notatū eſt, & nouitio promittente ſe illas ſeruare velle, prior dicat. Dóminus qui incepit ipſe perficiat, & conuentus, reſpondeat Amé. Tunc accedēs nouitius genuflectat ante Prioré, & prior accipiat manus nouitij, inter manus ſuas, & librū conſtitutionū ſuper manus vtriuſq; ponat̄, & ille qui profitetur legat. Ego frater talis &c. vt ibi habetur. Poſtea ſolus prior recipit ipſum ad oſculum pacis. Completa ꝓfeſſione prior benedicat ſcapulare ſicut in cōſtitutiōnib⁹ ſcriptum eſt. Si fuerint plures nouitij recipiēdi mutet̄ in ſuprapoſitis numerus ſingularis in pluralé.

¶ Forma generalis abſolutionis que fit in capitulis vel ſolemnitatibus magnis.

QVando facienda eſt generalis abſolutio in capitulo vel choro fratres omnes ſe proſternāt. Et dicto Cōfiteor & Miſereatur, ſurgat prior ſolus & di-

 cat.

cat. Si tenemini aliquo vinculo, vel aliquibus vincu lis excommunicationis ſuſpẽſionis aut interdicti inquantum ſe extendunt gratie, & priuilegia ordini noſtro indulta, mihi commiſſa & vobis conceſſa. Ego abſoluo vos, & reſtituo vos ſacroſanctis ſacris eccleſiæ, communioni & vnitati fidelium. In nomine patris, & filij & ſpiritusſancti Amen. Item eadẽ auctoritate ego diſpenſo vobiſcũ ſuper irregularitate, vel irregularitatibus ſi quam vel ſi quas cõtraxiſtis & habilito vos executioni ordinum, & officiorũ vrõrum. Item eadem auctoritate. Ego abſoluo vos ab omni trãsgreſſione regulæ & conſtitutionũ & ordinationum & admonitionũ maiorum noſtrorum, & ab omni penitẽtia oblita & neglecta, & maxime a pena que debetur propter fractionem ſilẽtij inter duo capitula. Et ab omnibus alijs de quibus conſueuit fieri abſolutio in conſimilibus capitulis, vel ſolemnitatibus, vt ſitis abſoluti, hic & ante tribunal dñi nr̃i Ieſu chriſti, habeatiſq; vitam eternam, & viuatis in ſecula ſeculorum Amen. Poſtea iniungat penitentiam ad arbitrium ſuum.

¶ Forma tenendi capitulum pro ſcrutinio prioris & electione ſocij prioris euntis ad capitulum prouinciale.

PRimo Supprior, vel Vicarius Conuentus, debet intrare capitulum cum fratribus vocalibus, & ſtatuere diem electionis ſocij, & ſcrutinij prioris.

Secundo exhortetur fratres ad eligendum pacifice, et quiete, et concorditer ſocium prioris.

Tertio obſeruentur omnia que canonice obſeruanẽ

in

in electione Prioris.
Quarto eligatur ſocius a maiori parte.
Quinto fiat ſcrutinium prioris.
Sexto ſcribantur accuſationes prioris in ſcrutinio.
Septimo ſigilletur ſcrutinium per ſuppriorem, vel vicarium conuentus coram toto cõuentu ſigillo cõuentus, & nullo modo publicetur ante ſigillationem vel poſt, et ſic ſigillatum detur ſocio.
Octauo Scribantur in carta petitiones que fiunt a conuentu.
Nono Scribantur in eadẽ carta nomina fratrũ, quos conuentus petit amoueri, & nomina illorum quos petit aſſignari.
Decimo Scribantur in eadem carta obitus fratrum qui a tempore capituli prouincialis proxime præteriti in dicto conuentu obierunt.
Item ſcribantur debita conuentus in eadem carta.
Hec carta ſigilletur ſigillo conuentus, & detur ſocio vt eã portet ad capitulum prouinciale.
Item ſocius debet deferre capitulo nomina fratrum ſui conuentus, cum expreſſione ordinum & officiorum ſuorum conſcripta in vna carta particulari, hoc ordine.

¶ Iſti ſunt frẽs qui aſſignati ſunt in cõuentu N. de N.

In primis Frater .N. prior. Sacerdotes.
Frater .N. de N. ſupprior.
Frater. N. magiſter nouitiorum.
Frater.N. Sacriſta.
Frater .N. Syndicus, & ſic de ſingulis officialibus.
Frater .N.

Et hanc cartam ſimiliter preſentare debet Reuerendo prouinciali,& diffinitoribus capituli.

¶ Forma electionis Reuerendiſſimi magiſtri ordinis fratrum prædicatorum.

1 ¶ In primis cantetur miſſa de ſpirituſancto, cum oronibus de beata virgine,& de beato Dominico

2 Diſponatur locus electionis cum diſco atramento ,& penis.

3 Aſſignentur conſtitutiones, & rubricæ alicui, vel aliquibus.

4 Inueſtigetur ab electorib⁹ qui ſunt tres antiquiores prouinciales,et quis inter eos eſt antiquiſſim⁹.

5 Congregentur fratres ad capitulum.

6 Publicetur determinatio examinatorum vocum.

7 Legatur bulla ſiqua legenda eſt.

8 Excludantur promiſſiones.

9 Legatur rubrica,et conſtitutio.

10 Moneant priores prouincie vt ſint parati ad introducendum patres electores in conclaui, et ad ipſum cuſtodiendum.

11 Ordinentur cuſtodes pro conclaui.

12 Imponantur miſſe et orationes.

13 Fiat proteſtatio.

14 Fiat generalis abſolutio.

15 Includantur electores in conclaui.

16 Ante omnia iſta, debent fieri examinatores vocũ tres . Vn⁹ de Hiſpania Vn⁹ de Italia, vn⁹ de Gallia.

¶ In conclaui fiant iſta.

1 ¶Legatur rubrica et cõſtitutio de electione magr̃i.

2 Deinde flexis genibus et deuote dicatur hymnus.

Veni

Veni creator. cum ver. et oratione,et habeatur liber pro hymno et oratione.

3 Inueſtigetur ſi aliquis electo r eſt abſens.

4 Exponatur per vicarium de tempore procedendi ſcilicet an velint illo tẽpore ad electiõnẽ ꝓcedere.

5 Exponantur modi procedendi ſcilicet compromiſſionis,comunis inſpirationis, et ſcrutinij per ſchedulas,et eligat modus ꝓcedendi ꝑ ſchedulas

6 Tres antiquiores vadant ad diſcum.

7 Recipiant in aliquod vas ſchedulas inuolutas iuxta formã in electione prioris cõuentualis poſitã.

8 Redigant omnia in ſcriptis in conſpectu omnium ſecrete,et in eadem domo et loco.

9 Videatur ſi eſt aliquis abſens et infirmus.

10 Publicentur vota coram omnib⁹ electoribus.

11 Fiat collatio numeri ad numerum.

12 Formetur electio per antiquiſſimũ prouincialẽ ſi ipſe nõ eſt electus,et ſi eſt electus,tunc alius antiquior immediate ſub eo formet decretum. Iuxta ordinationem capituli Generalis.

¶ Deinde incipiatur in conclaui Te deum laudamus, et fratres ab extra ipſum proſequantur. Et conueniant omnes fratres ad locũ conclauis,et per prouincialem antiquiſſimum recitetur proceſſus electionis breuiter et ſuccinte, et formetur decretum vt ſupra. Poſtea conueniant fratres ad eccleſiã,et duo prouinciales antiquiſſimi dũcãt magr̃m ordinis ante gradum altaris,et magiſter flexis genibus proſtratus iaceat, et antiquiſſimus prouincialis dicat verſum,et orationem. ver. Saluum fac ſeruum.

ſeruum tuum. Dñs vobiſcū. Oremus. Oratio.

Concede q̃s omnipotens deus, vt famulum tuum quem ad regimē animarum noſtrarum elegim⁹, dono tue gratie proſequaris, vt te largiente cum ipſa tibi noſtra electione placeamus. Per chriſtum.

Poſtea ijdem antiquiſſimi prouinciales mgiſtrum eleuent, et ipſum ponant in ſede ſua in choro dextro. Et interim pulſetur ad capitulum, et fratres ſine proceſſionis ordine intrent capitulum, et magr̄ vltimo. Et poſitus in loco ſuo fratrum orationibus ſe commendet, et alia que vult ꝓponere ꝓponat. Et moneat fratres circa ſpiritualia, et actus ſcholaſticos, et bonos mores.

Iterū moneat cunctos vt dent memorialia et ſcrutinia. Ordinetur tabula officialium.

Surgat magiſter completo capitulo et dicat, Adiutorium noſtrum etc.

¶ Forma celebrādi capitula generalia vel prouincialia ſecundū conſuetudinem fratrū predicatorū.

In ebdomada præcedente aſſignationem futuri capituli fiant que ſequuntur.

Conſilium de examinatoribus vocum teneatur ꝑ patres nationum ſimul cum prouinciali.

Collatio in capitulo fieri debet.

Statuant̄ cuſtodes ne ſeculares impediāt capitulū

Pronuncientur in capitulo vel in menſa examinatores vocum.

Statuat̄ vnus q̄ ſcribat nomina fratrū aduenientiū

Prouideatur de fratribus vocandis conuentuum propinquorum ad proceſſionem.

Diſponantur

Diſponantur predicatores per totum capitulum & maxime per proceſſionem .

Ordinentur circuli,diſputationes cathedrales, & fratres qui habent tenere concluſiones.

¶ 3 . die ante inceptionem capituli fiant hec. ¶Die iouis vel veneris . Scribantur nomina patrum vocandorum ad conſilium die ſequenti ꝓ electionẽ diffinitorum,& ponatur ſchedula ꝙ mane tempeſtiue veniant ad conſilium .

Mandetur vocalibus ꝙ in mane ſequenti conueniant ad capitulum.

Scribatur tabula officialium capituli.

Scribatur tabula vocaliũ ꝓ ſcrutinio diffinitorũ.

Scribantur mandata neceſſaria.

Scribãtur in vna tabula,vel quaterno, nomina conuentuum, & dimittatur ſpatium pro fratribus aſſignãdis . Et ita fiat de alijs fiendis in capitulo,puta de ordinationibꝰ pñijs & ceteris pro actis capituli.

¶ Die ſequenti fiant hæc. ¶ Die ſabbati .

Mane teneatur conſiliũ de diffinitoribus capituli.

Habito conſilio vadant ad capitulum.

Fiant publica mandata neceſſaria.

Legatur tabula officialium capituli.

Audiantur examinatores vocum.

Petantur voces fratrum ſi placet ſnĩa .

Fiat proteſtatio.

Fiat generalis abſolutio.

Mandetur fratribus ꝙ poſtquam dederint vocem non loquantur ad inuicem.

Prouincialis,prior, & ſupprior vadãt ad diſcũ & audiant

ant vota frm,& ſit ibi papyr⁹ atramẽtũ, & calami.
Auditis pñtibus vocalib⁹ vadãt ad infirmos ſi q̄ ſũt.
Publicentur per ſuppriorem vota fratrum.
Vocentur electi ad medium & imponatur eis officiũ diffinitionis,& poſtea ſedeant in locis ſuis, ſuper omnes alios,quẽ teneãt durãte ipſorũ authoritate
Poſt electionem diffinitorum fiat ſermo litteralis.
Petatur aſſenſus diffinitorum ad omnia que prius ordinata ſunt,& eorum auctoritate confirmentur.
Dicãt priorib⁹ & ſocijs conuentuũ & fratrib⁹ vt dẽt in ſcriptis pueros & iuuenes aptos ad ſcientiam.
Mandetur ſocijs conuentuum ꝙ portẽt ſcrutinia,memorialia,petitiones,& debita conuentuũ,& ſi quã voluerint ꝓponere diffinitorio ponãt in ſcriptis.
Ordinentur ſacculi pro diffinitoribus.
Ordinentur capſa campanula & alia neceſſaria ꝓ diffinitorio & de ſeruitoribus.
Inuitentur per priorẽ ſeculares & religioſi ad ſermonem craſtinum.
Statuatur dies proceſſionis & qui debeant ſe preparare & committatur alicui vel aliquibus.

¶ In diffinitorio fiant iſta.

Accedat prouincialis & diffinitores ad locum diffinitorij & aperiantur ſcrutinia conuentuum.
Cõmittat alicui de diffinitorib⁹ dictamẽ ordinationũ
Audiantur priores & ſocij,& mittatur pro eis.
Audiantur viſitatores vel vicarij nationum ſiqui ſũt, & mittatur pro eis.
Sit in diffinitorio aliquod foliũ in quo cõſcripta ſũt nomina omnium priorum prouincię de per ſe &

iuxta

iuxta nomen cuiuslibet prioris, ponatur nomen ſocij conuentus ſui & viſitatores & vicarij nationum, vt quādo diffinitoriū mittit pro aliquo priore, mittatur etiā pro ſocio & viſitatore, et vicario, nationis ſi fuerit preſens.

Proponatur in menſa ꝙ ſi fratres volunt aliquid proponere in diffinitorio cito ſe expediant, et tales volentes proponere audiantur.

Videantur petitiones conuentuum, memorialia fratrū, & litere dominorū & cōmunitatū ſi que ſunt.

Videatur numerus fratrū iuxta conuentus ꝓuincie.

Examinentur qui priores ſint abſoluendi.

Diſponant aſſignationes fratrū pro conuentibus.

Fiāt ꝑdicatores generales. Aſſignent ſtudentes.

Dentur penitentie.

Fiāt vicarij in cōuētibꝰ in qbꝰ priores ſunt abſoluti.

Aſſignentur ſuffragia pro viuis & mortuis.

Dentur ſocij prouinciali, vel diffinitori euntibus ad capitulum generale.

Aſſignetur ſequens capitulum prouinciale.

Fiat aliquis examinator literarum de beneficijs.

Inſtituantur iudices ad cauſas.

Taxetur pena in eorum literis.

Audiantur iudices.

Approbentur eorum ſententie.

Prouincialis reddit computum de introitibus & expenſis prouincie.

Fiat rōcinium de introitibus & expenſis capituli.

Prouideatur prouinciali & diffinitoribus & alijs qui laborauerunt pro capitulo.

Fiant

Fiant littere reſponſiue dominis & communitatibꝰ.

¶Die ſequēti fiāt iſta. ¶Die dñico vel die lune.

Declarentur iudices ad cauſas.

Exponātur examinatores literarum de beneficijs.

Videāt ſi qua preter cōſueta ſint dicēda in capitulo.

Pulſetur ad capitulum.

Poſt Benedicite,legitur conſtitutio de ſolemni celebratione capituli a principio vſq; ad finem illius .§ ſcilicet Finito ſermone.

Dicatur Veni creator ſpiritus. cū verſu, & collecta.

Detur benedictio ſermocinanti.

Fiat ſermo.

Fīito ſermōe legāt cōſtitutio ab illo .§.Fīito ſermōe.

Recitentur obitus fratrum.

Fiat cōmendatio viuorū & defunctorū,dicāt pſal.Ad te leuaui, & De profundis, cum verſibus & collectis,vt dicitur in eodem capitulo,vbi ſupra.

¶ Die ſequenti fiant iſta. ¶ Die martis.

Egrediantur qui non ſunt de corpore capituli.

Legantur qui deficiunt & excuſentur.

Culpe audiantur ſingulorum de capitulo.

Quādo priores dicūt culpas ſuas petantur viſitator vicarius illius nationis,& ſocius conuentus.

Committatur audientia reliquarum culparum.

¶ Die ſequenti. ¶ Die mercurij.

Tenetur conſilium de diffinitore mittendo ad capitulū generale.

Pulſetur ad capitulum.

Mandetur fratribus ꝙ non deſcedant.

Prouincialis prior & ſupprior vadant ad diſcum.

Audiantur

Audiantur vocales.
Publicentur vota fratrum.
Vocet̃ elect⁹ ad mediũ,& imponat̃ ſibi offm̃ diffõnis.
¶ Die ſequenti fiant iſta. ¶ Die Iouis.
Procedat̃ ad ſcrutinium ꝓuincialis per diffinĩtores.
Sigilletur in conſpectu omnium.
Requirantur petitiones.
Scribatur in ſcrutinio nomen diſtinitoris & ſocij.
Aſſignetur ſcrutiniũ diffinitori ſi pñs eſt in capitulo.
¶ Die ſequenti fiant iſta.
Pulſetur ad capitulum.
Legatur conſtitutio de capitulo generaliſſimo,ibi de ſolutione autem queſtionum.
Poſt Benedicite, recitentur beneficia.
Exhortentur fratres vt benigne et humiliter ſuſcipiant que acta ſunt.
Legantur acta capituli·
Priores abſoluti veniant ad medium capituli & conſignent ſigilla conuentuum ſuorum.
Pronuncietur taxa pretij pro ſcriptura actorum.
Fiat mandatum ꝙ nullus ſocius conuentuum recedat de capitulo ſine actis.
Significetur iter prouincialis.
Fiat generalis abſolutio.
Conſignentur diffinitoribus aut vicarijs conuentuũ vel ſocijs ſigilla conuentuum.
Deputetur vnus qui corrigat acta.
Terminetur capitulum per audiutorium noſtrum.
¶ Poſtea iſta fiant.
Videatur de contributionibus perſoluendis.

Exhortent̃

Exhortēt frēs ad bñ exequēda officia ſua, & priores
ad recipiēdos nouitios bñ natos & aptos ꝓ ordīe
Dent frĩbꝰ lr̃e rñſiue dñis & comūitatibꝰ quas portēt.
Sollicitentur frēs vt cito vadant ad conuētus ſuos.
Ordinet vuꝰ quaternꝰ in quo ponāt pūcta lr̃arū dire-
ctarū aut capitulo aut magiſtro ordinis vel ꝓuincia
li,& ſcribatur datū & dies quando fuerūt recepte.
Ordinetur de rñſionibus literarum receptarum.
¶ Circa proceſſionem generalem capituli.
Scribantur ſingillatim oēs fratres iuxta gradus ſuos.
Prouideatur de via proceſſionis.
Ordinetur vbi debet cantari miſſa.
In quibus ſit magis cantandum.
Si alicubi debet pauſari proceſſio .
Fiant ordinatores proceſſionis qui preuideāt viam,
& cum ſilentio corrigant fratres.
Sint fratres preparati cum reliquijs ſanctorum.
Predicti fratres & cantores ſint raſi.
Fiant plures ordines de cantoribus .
Sribant̃.xij. frēs qui ſint primi parati in proceſſione.
Cōbinentur pueri cum aliquibus prouectioribus.
Publicetur proceſſio in predicatione.
Ante ꝓceſſionē ꝓuincialis intret capitulū & decla-
ret modū ꝓceſſionis,& hortet̃ frēs vt diſcrete & ho
neſte incedāt,& faciat aliqua mandata ſuper hoc.
Infra miſſam fiat predicatio.
Finita miſſa oēs ꝓceſſionaliter redeāt ad conuentū.
Sint in proceſſione due cruces cum quattuor acoly
this,vna in principio,alia in medio.
¶ Iſta ſunt mandata obſeruanda in capitulis genera-

bus

bus & prouincialibus.

Nullus recedat a capitulo abſq, licentia.

Fratres ſint ſoliciti circa celebrationem miſſarum & ſequelam chori.

Fratres ſint ſoliciti intrare capitulū quādo pulſāt & ſimiliter circa ꝓceſſiones fiendas poſt cōpletoriū.

Omni die,veniāt ad ꝓceſſionē q̄ fit poſt miſſā cōuēt⁹.

Officium diuinum diurnum,pariter & nocturnum in eccleſia deuote dicatur.

Nullus recedat niſi prius conſignauerit pannos & clauem celle officiali deputato.

Nullus tranſmutet pannos de loco ad locum, nec deponat ſchedulas.

Nullus mittat extra conuentum vtenſilia capituli, & conuentus,nec etiam cibaria.

Nullus contrahat debita in ciuitate.

Nullus accedat ad loca ſuſpecta & inhoneſta.

Nullus dormiat extra conuentum abſq; licentia prouincialis.

Quilibet ſit auiſatus in portando & tenendo ignem in cella de nocte.

Nullus cōmittat defectum in officio ſibi commiſſo.

Fratres ſint obedientes officialibus capituli ſecundum quod fuerint ab eis requiſiti.

Nullus frater vadat ſolus in ciuitate, & præcipue in ſcapulari.

Nullus frater accedat ad aliquod monaſteriū abſq; licentia prouincialis.

Explicit Formularium.

¶ INCIPIVNT COMPENDIOSISSIMA Chronica, Reuer. Magiſtrorum Generaliũ ordinis prædicatorum, ex antiquis, quæ poſt priuilegia ordinis impreſſa habebãtur vt ibi dicebatur F. Iacopi de ſuſato, ab Anno autẽ 1503. in hũc Annum 1566. per eundẽ R. P. F. Felicem Caſtel Franco addita.

DOMINVS noſter & ſaluator Ieſus Chriſtus verus ſamaritanus, infundẽs miſericordiſſimè ſauciato vulneribꝰ pleno vinum & oleum, immo vt verus paterfamilias meſſẽ videns quãplurimam operarios aũt paucos, nouiſſime diebus iſtis miſit operarios in meſſem ſuam, poſuit quoq; meſſores ad fructus vberes in agro dominico colligẽdos, fratres de ordine p̄dicatorum, qui p̄dicãdo verbo pariter & exemplo, cõfeſſiones audiendo, ac per alia virtutũ exercitia, hereticorũ ꝓpulſarent vitia & extirparent, mundũ errabundũ verbo doctrinæ illuſtrarent tenebris ꝓfugatis, Qui ſupradicti fratres cũ adhuc floruit charitas, affuit benignitas, viguit hoĩnũ compaſſio, in ſpiritus feruore abiectis ſarcinis mundanarum facultatũ, calciati pedes in p̄paratione euãgelij, pro proximorum ſalute multis laboribus & vigilijs ac periculis, non ſolum apud chriſtianorum nationes, verum in diuerſarũ regionũ partes ſe diſperſerunt, morti ſe pro chriſto expoſuerunt, & quotidie perſeuerant reddere dño populum acceptabilẽ, etiã

in terris infidelium. Saracenorum. Paganorum. Grecorum. Bulgarorum. Cumanorum. Ethyopũ. Zirorũ. Iberorum. Gazarorum. Gothorum. Ruthenorum. Iacobitarum. Nubianorum. Neſtorianorum. Georgianorum. Armenorum. Perſarum. Indorum. Tartarorũ. aliarumq; infidelium nationũ, vt ꝓteſtantur in ſuis priuilegijs. Alexander. iiij. Innocentius. iiij. Clemens iiij. Bonifacius. viij. Ioannes. xxij. & Gregorius xi. Hi enim diuina gratia cooperante, laudabilibus incrementis ſucceſſiue ſanctæ eccleſiæ profuerunt, qui aſſidue flores ꝓferẽtes copioſius honeſtatis, ꝓducũt vberius fructus vitæ. Hec enim euidẽs vtilitas vniuerſali eccleſiæ ꝓueniens, beatiſſimis apoſtolicis & ſummis pontificibus nota, promuerit ipſum ordinẽ ꝑdicatorum & fratres ſpirituali fauore proſequi, defenſare priuilegijs, ac communire ſpecialibus ſedis añ dictę multiplicibus gratijs, vt apoſtolicę gratię fauoribus quaſi rore irrigati maioribus, ſemper tribuente dño conſurgat & dilatetur ipſorum incrementum. Ne ergo tam glorioſorum virorũ noſtri ordinis fratrum laudabilia opera ipſa negligentia, quæ eſt mater ingratitudinis, & gratiæ inimica aboleret, curaui poſt terga metentium cum humili Ruth hincinde ſpicas per modum chronicæ ab ordinis noſtri origine, glorioſorũ fratrũ magis ſtudioſorum ſolicitudinem circa doctrinam & ſcripta pluſquam vitam cepi colligere, quoniã multorũ vitæ glorioſæ in vitas fratrum ſunt collectę, vt legentibus normã & formã ceterisq; traderem imitandi, atq; ea que oculi mei minime reperire potuerunt, eiſq; nota ſecundũ diſcre-

tionē patriarum nationum atq; terrarum ipſi ad hūc tractatū addere atq; apponerē curēt,in laudē & gloriā nomīis dñi nr̄i Ieſu xp̄i.Qui cū patre & ſpiritu ſācto viuit & regnat de⁹ vn⁹ in ſæcula ſæculorū, Amen .

¶ De origine beatiſſimi Dominici patris noſtri & inſtitutione ordinis prædicatorum.

ANno igitur M. cc. iij. tēpore Innocentij .iij. q̄ cepit anno dñi M. c. xcviij. & ſedit annis.xviij. mēſibus. iiij. diebus xxiij. & huius Innocentij pōtificatus anno vj. beatus Dñicus ordinis fratrum p̄dicatorum magiſter & inſtitutor primus, natione hyſpanus, de villa que dr̄ calaroga oxomenſis dyoceſis,vir ſcīa dei plenus,vita ſincerus,religione cōſpicuus,incepit ordinem fratrū p̄dicatorum mēte cōcipere,& voto tractare,in partibus tholoſanis primordia cōputando, quo primum tholoſam aduenit. Siquidē.xii. abbates ciſtercienſis ordinis cū vno apoſtolicæ ſedis legato mittunt ab hoc Innocentio papa in terrā albigenſiū, vt fidem catholicā p̄dicarent,& heretica venena pro viribus ꝓpulſarent.Quib⁹ de hyſpania didacus oxomenſis ep̄s hn̄s in comitatu ſuo beatum Dñicum ꝓ hereticis conuertendis adiungitur. Poſt biennium autē redeuntibus ad ꝓpria legato ſedis apoſtolicæ &.xii. abbatibus dictis & dño didaco oxomenſi ep̄o, beatus Dñicus cū paucis ſibi adherētibus ſolus permanſit ibidem,in indefeſſa continuatione p̄dicationis,& in impugnatione hæreſis ferè per annos decē, vſq; ad tp̄s lateranēſis cōcilij quod celebratū fuit anno dñi. M. cc. xv. ſub eodem Innocentio menſe nouēbris . Hoc tempore videns beatus Dñicus ꝙ aliq̄

nobiles

nobiles in partibus tholoſanis egeſtate compulſi,tradebant filias ſuas hereticis nutriendas & erudiendas, immo potius peſtiferis erroribus imbuēdas, earum miſeratus calamitatem inſtituit monaſteriū de pruliano ad earum ſuſceptionem . Vbi ancillę dei virtutibus & numero plurimum excreſcentes, deuotū altiſſimo ex hibent famulatum . Et hoc fuit primū monaſterium ſororum ordinis. Poſtea ſucceſſiuè beatiſſimus pater Dñicus poſt ordinis confirmationem, inſtituit monaſterium ſancti Sixti de vrbe, ad mandatum dñi pape Honorij tertij. In quo centū & quinq; ſorores recluſit. Ab his ergo omnia alia monaſteria ſororum ordinis originē habuerunt. Et ſic ordo iſte ſororum qui ſecundus ordo appellari poteſt,originē habuit a beato Dñico. Profectus eſt itaq; beatus Dñicus cum fulcone epo tholoſano ad dictum conciliū generale,cum quo adijt Innocentium papam, petēs vt ſibi dignareturconfirmare ordinem, qui ꝑdicatorum diceretur & eſſet. Qui cum ſtatim non acquieſceret,nocte viſum eſt eidē pontifici in ſomnis ꝙ lateranenſis eccleſia grauem ſubito minaretur ruinam. Quod dum timens aſpiceret, ex aduerſo vir dei Dñicus occurrebat, humeriſq; totam illam caſurā fabricam ſuſtentabat. Euigilans autē & viſionem intelligens,petitionem viri dei hylariter acceptauit,hortās vt ad fratres ſuos rediens,regulam aliquam approbatam ſibi eligerent, & ad ipſum rediens confirmationem ad libitum reportaret. Eodē tēpore,cum Innocentius papa quædam ſcripta dirigere vellet pro negocijs fidei ad partes tholoſanas, deliberauit ſuper

his ſcribere beato Dñico & his qui cum eo erant. Ac cito autẽ notario ait. Sede ſcribe ſuper his fratri do minco & ſocijs eius in hec verba. Et ſtans paululum ait. Noli ſcribere ſicut p̃dixi, ſed ſic. Fratri Dñico & cum eo prędicantibus in partibus tholoſanis &c. Et aliquantulum plus conſiderans dixit. Scribe ſic. Ma giſtro Dñico & fratribus p̃dicatoribus &c. Et ex tũc cœperunt vocari nomine iſto quod os domini nominauit tam in curia quam alibi. Per illud tẽpus dũ beatus Dominicus Romæ in eccleſia ſancti Petri ora ret, apparuerunt ei beatiſſimi apoſtoli dei Petrus & Paulus, quorum beatus Petrus baculum, beatus vero Paulus librum porrigebant dicentes. Vade prædi ca quia ad hoc miniſterium es electus. Reuerſus eſt igitur beatus Dominicus ad fratres ſuos tholoſæ cõ ſiſtẽtes. Erant autẽ fratres numero. xvi. Quos cõuo cans apud pruliaṇum inuocato primum ſpiritusſancto regulam beati Auguſtini doctoris & p̃dicatoris egregij, ipſi pariter re & nomine p̃dicatores futuri, vnanimiter elegerunt, quaſdam arctioris vitæ conſue tudines quas ſibi per formam conſtitutionũ obſeruandas ſtatuerunt inſuper aſſumentes. Electa autem regula, beatus Dominicus Romam rediens, inuenit Innocentiũ papã apud Peruſiũ defunctũ, & Honoriũ. iij. electũ, a quo ordinis cõfirmationẽ impetrauit.

¶De habitu fratrum prædicatorum dato per beatam virginẽ, & de ꝓphetia abbatis Ioachim, & de in ſtitutione fratrũ & ſororũ tertij habitus.

ANno itaq; domini .M. ccxvi. xi. Kalẽdas ianuarij, in craſtino ſancti Thomæ appoſtoli, Romæ apud

ſanctum

ſanctam Sabinam ordo fratrum p̄dicatorum eſt con firmatus, pontificatus dn̄i Honorij pape iij. anno pri mo. Nec eſt pretereundum ꝙ cōfirmatione ordinis habita, beatus Dn̄icus & alij primitiui fratres habitū quem hēmus non ſtatim deferre ceperunt, ſed ſuper pelliceis vſi ſunt ad modum canonicorū regulariū, cuius ordinis fuerat beatus Dn̄icus vſq; ad ingreſſū magiſtri Reginaldi decani aurelianenſis ad ordinem noſtrum, qui ipſo anno confirmationis ingreſſus eſt. Huic magiſtro Reginaldo grauiter decūbēti, & a medicis deſperato, nocte quadam beata virgo apparēs, ſalutari vnctione perunxit eum, atq; ſanauit, eiq; habitum ordinis oſtendens, ait. En habitus ordinis tui. Qua reuelatione facta fratres habitu ordinis celitus ſignato vti ceperunt. Venerabilis āt abbas Ioachin floracēſis ordinis inſtitutor, fratribus ſuis habitum quem dictus magiſter Reginaldus a beata virgine ac ceperat prophetice demonſtrans, in quodam monaſterio ſui ordinis quod eſt in Calabria depingi, & ēt in eccleſia ſancti Marci de Venetijs opere muſiuo fie rí fecit, dicens. Cito ſurget in eccleſia dei nouus ordo docētium, cui p̄erit vnus maior & cum eo & ſub eo erunt. xij. prefatum ordinē regentes. Quia ſicut Iacob p̄iarcha cum xij. filijs ingreſſus eſt egyptum, ſic ipſe cum. xij. illis in illo ordine poſt ipſum ingredientur & illuminabunt mundum. Stante iſta prophetia, timeo eos peccaſſe qui cauſam & occaſionem dederunt vt per prouinciarum diuiſionem hic ꝓphe ticus & apoſtolicus numerus ab ordine tolleret. Di uina p̄terea prouidentia beatum Dn̄icum ſecundum

ꝙ de beato Iob ſcriptũ eſt v. ca. ſcieſq; ꝙ multiplex erit ſemen tuum & ꝓgenies tua vt herba terre, nob li ꝓle fecnndauit. Diſpergente namq; beato Dñico fratres ſuos tanquam quoſdam radios, immo q̃dam luminaria vbiq; terrarum ceperunt in breui tẽpore copioſe multiplicari. Eodem tempore dum per totã Italiã & etiam per partes tholoſanas hereticorum & eorum credentium perfidia intantum diffuſa eſſet ꝙ quaſi nullus catholicus eis poſſet reſiſtere, adeo etiã iura eccleſiæ a laycis fuerant occupata, ꝙ pontifices & clerici mendicare cogebantur. Inſuper & veneno ſa hereticorum veſania adeo multorum & potẽtium animos ſubuerterat, ꝙ ſine magna fidelium multitu dine non poterant coerceri quin ſuos errores publice p̃dicarent & in ſcholis docerẽt. Volens igitur fer uentiſſimus fidei zelator beatiſſimus pater Dñicus tam bona & iura eccleſie defendere, quam hereticorum venenoſa figmenta detegere, aduocatis quibuſdam viris fidelibus ſibi deuotis, cepit cum eis de eccleſie defenſione & de heretica perfidia extirpanda tractare. Et vt competẽtius talia perficere poſſet, inſtinctu ſpiritusſancti cogitauit nouum ordinẽ catholicorum laycorum facere in penitentia viuẽtium, qui eum adiuuarent ad hereticorum perfidiam abolendam, & eccleſiam & fidem catholicam defendẽdam. Et quos voluntarios inueniſſet, faciebat eos iurare ꝙ omnia bona ſua & vitam corporalem pro his expone rent. Ea propter cum multos tales inueniſſet, eos fra tres de militia Ieſu Chriſti appellauit. Et vt vxores eorum eos non impedirent, faciebat etiam eas iura-

re

re ꝙ in negocio eccleſiæ & fidei defenſandæ nullum maritis p̄ſtarent impedimentum. Vt autem tales me rito ab alijs diſcernerentur tam viris quā eorum vxo ribus habitum album & nigrum contulit, & eis certum numerum orationum indixit, cum quibuſdam ieiunijs & alijs abſtinentijs, fratreſq; & ſorores de mílitia Ieſu Chriſti appellauit. Igiť cum miniſterio beati Dñici & aliorum fratrum p̄dicatorum auxilioq; & armis militū militie Ieſu Chriſti heretici fuiſſent quā plurimum debellati & deſtructi, intantū ꝙ in canonizatione beati Dñici ꝓbatū fuit quòd pluſquā centū milia hereticorum per doctrinā merita & miracula beati Dñici fuerant ad fidem conuerſa, poſt obitum beati patris Dñici & eius ſolemnem canonizationē viſum eſt tam patribus ordinis quā ipſis confratrib⁹ militie Ieſu Chriſti ad honorem beati Dñici ſui inſtitutoris. mutare nomen militię in nomē pœnitentiæ, & appellari voluerunt fratres & ſorores de penitētia beati Dñici. Qui ſub vtroq; nomine & titulo diuerſa priuilegia a ſede apoſtolica habuerunt, & nouiſſime per .d. Innocentium papam vij. iſte ordo fuit pleniſſime confirmatus & gaudet omnibus priuilegijs quibus gaudēt fratres ordinis. Et ſic beatiſſimus pr̄ Dñicus tres ordines inſtituit & fundauit ad laudem patris & filij & ſpirituſſancti.

¶ De receptione conuentuum bononiēſis & pariſiēſis, & primis capitulis generalib⁹, & obitu beati Dominici & magiſtri Reginaldi.

ANno dñi M. ccxviij. fratribus p̄dicatoribus data eſt domus ſancti Iacobi pariſius a magiſtro Ioanne

ne decano ſancti quintini & vniuerſitate pariſienſi. Inde miſſus fuit frater Petrus cellani lemonicam, vbi factus eſt primus conuentus francie. Et ſtatim poſt miſſi ſunt fratres remis & aurelianis, & eodem anno cõuẽtus ibi receperunt. Hoc tẽpore multi magni & literati viri Archidiaconi decani, abbates priores doctores omnium facultatum ordinem intrauerunt. Inter quos bononie fuerunt magiſter Rolandus Cremonenſis ſummus philoſophus, qui primus Pariſius ex fratribus in theologia rexit & ſummã glorioſam compilauit. Magiſter etiam clarus qui penitẽtiarius pape exiſtẽs & regens in iure canonico ordinem intrauit. Magiſter quoq; Moneta famoſiſſimus in toto orbe terrarum, qui ſummã theologie contra hereticos compilauit. ¶ Anno dñi. M. ccxix. miſſi ſunt fratres de Roma Bononiã a beato Dñico, quos ipſe poſtea ſubſecutus eſt, & miſit inde fratrem Reginaldũ Pariſius iam antea a regina celi perunctum. Qui Pariſius veniens Ieſum Chriſtum & hunc crucifixũ p̃dicabat verbo pariter & exemplo. Vbi paulo poſt obdormiens in dño, in eccleſia ſancte Marie de campis ſepultus eſt, quia fratres ius ſepulture nondũ hẽbãt. Hic vir beatiſſimus fratrem Iordanum theutonicum eo tẽpore ad ordinẽ receperat, qui tunc tẽporis Pariſius erat ſacre theologie bachalarius. ¶ Anno domini. M. ccxx. fuit celebratum Bononie primum capitulum generale a beato Dñico. Et anno ſequenti ſcilicet. M. ccxxi. Beatus Dñicus ſecũdũ capitulum generale celebrauit Bononie. In quo capitulo ordinatum eſt ne poſſeſſiones, vel redditus fratres noſtri re

tinerent

tinerent,ſed & his que habuerunt penitus renunciauerunt. In eodem capitulo frater Iordanus p̄dictus qui nondum in ordine annum compleuerat factus ē prouincialis lombardie fundatis iam per orbem circiter. lx. conuentibus,qui in octo ꝓuincias erant diſtincti ſcilicet hyſpaniā, franciā, lōbardiam, romanā, ꝓinciā prouinciæ theotoniam, vngariam, & angliā. Poſt iſtud capitulum generale ſtatim a confirmatione ordinis anno v. obijt beatus Dn̄icus v. die menſis Auguſti pontificatus dn̄i Honorij pape iij. anno v. & bononie ſepultus eſt. Contigit in diebus illis Reuerendiſſimum virum dn̄m Vgolinum cardinalem hoſtienſem apoſtolicæ ſedis legatum in lombardia,qui poſtea fuit ſummus pontifex & Gregorius. ix. appellatus eſt bononiam dn̄o ordināte adueniſſe. Propter quod multi & magni viri & eccleſiarum prelati aderant tunc p̄ſentes. Hic cognita beati viri morte aduenit,& officium miſſæperſoluens, corpus eius ſanctum cum digna deuotione ſepulturę mandauit. Nouerat quidem ſanctam eius conuerſationē in dn̄o, & ſpirituali eum dum viueret ſibi aſtrinxerat amoris amplexu. Qui etiam p̄ſens extiterat, quando idē pater ſanctus romæ neapoleonem dn̄i Stephani cardinalis nepotem a mortuis orando ſuſcitauit. Aderat namq; cum p̄dicto legato Reuerendiſſimus patriarcha Aquilegienſis pluresq; epiſcopi & abbates aliorumq; p̄latorū multitudo nō parua, qui omnes eius ſacro funeri interfuerunt, & dictus Reuerendiſſimus cardinalis eum proprijs manibus ſepeliuit. Quo tempore quidam frater Bernardus bononienſis

demoniacus

demoniacus multum fratres vexabat. Cuius grauis vexatio fuit vna de cauſis quibus moti fratres Salue regína poſt completorium decantari inſtituerunt apud bononiam, & inde per totum orbem illa deuotio glorioſiſſimę virginis eſt diffuſa. Eodem anno frater Paulus vngarus cum quatuor ſocijs miſſus fuit ad vngariam ad prædicandum. Hic actu erat legens in iure canonico quãdo intrauit ordinẽ. Hi igitur totam ꝓuinciam peragrantes, magnum fructum fecerunt in populo. Et multiplicatis ibidẽ fratribus miſſi ſunt, aliqui a dicto fratre Paulo in terrã que ſtructium dr̃, quam heretici & ſchiſmatici incolebant. Vbi poſt multas tribulationes tandem dño largiente mirabiliter ꝓfecerunt. Deinde memores dicti fratres deuotionis beati Dñici qui ire volebat ad p̃dicandum cumanis, qui nullam penitus dei notitiam habebant, ordinauerunt mittere fratres ad dictam terram. Quam ingreſſi ſed exire cõpulſi & denuo regreſſi ad eam p̃dicare ceperunt. Et duobus ex ipſis ab infidelibus martyrio coronatis, alij in p̃dicationis officio perſeuerantes conuerterunt primo ducem vnum ex ipſis nomine Bruchi, qui in fidei xp̃ianę confeſſione deceſſit. Poſtea vero alium ducẽ maiorem nomine Bribrech cũ mille de familia ſua, quẽ rex Vngarie Andreas de ſacro fõte leuauit. Qui ſimiliter ſuſceptis ſacramẽtis eccleſię fideliter deceſſit. Fratres igitur perſeuerantes ibidem fructum maximum fecerunt & conuentus ceperunt. Cum hec agerent & feruor fratrum magis ad conuerſionem paganorum accreſceret, dei occulto iudicio venerunt tarta

rorum

rorum exercitus, qui non ſolum p̄dicationē p̄dictā impediuerunt, verumentiam circiter nonaginta fratres ad regnum cœleſte per coronam martyrij trans miſerunt. Poſt tartarorum autē expulſionē miſſi sūt alij fratres, qui indefeſſe dei verbum p̄dicantes mul ta milia ex eis conuerterunt & baptizauerunt. Item miſſi fuerūt a dn̄o papa in Boſina & Dalmatia fratres ad hereticos conuertendos. Qui pręd icationi & diſputationibus inſiſtentes multos hæreticos ad fidem conuerterunt, licet aliqui fratres ab eis marty rio coronati fuerint, & duo conuētus ordinis quos ibi habebamus igne cremati ſunt. In partibus etiam transmarinis multi fratres miſſi ad prædicandum ibidem a Saracenis martyrio coronati ſunt. Inter quos paſſus fuit epiſcopus ordinis noſtri cum quatuor fratribus in captione Anthiochie. Frater etiam Guido de longimella, vir deuotus & ſanctus in eiſdē partibus cum vno ſocio paſſus eſt martyrium.

¶ De magiſtri Iordani ſecundi ordinis generalatu, & tranſlatione ac canonizatione beati Dominici.

ANno dn̄i. M. ccxxij. frater Iordanis Theutonicus de prouincia Saxonię, & ipſe natione ſaxo, de vil la que dicit borterge, dyoceſis maguntinæ verus iſra elita electus eſt in ſecundum magiſtrum ordinis, in capitulo generali pariſius celebrato. Erat enim tunc prouincialis lombardiæ. Sub hoc magiſtro fuit ordo merito & numero dilatatus. Qui fere annis xv. opti me regens & dirigens ordinem, mille fratres & amplius manu ſua fertur ad ordinem recepiſſe, & habi-

tu

tu induiſſe.Migrauit autē ad xp̄m āno dn̄i. M.ccxxxvi xij. die Februarij multis clarens miraculis. ❡ Anno dn̄i. M. ccxxiiij. menſe Auguſti in vigilia beati Laurētij, venerunt fratres primo in magdebur ciuitatē ſaxoniæ,miſſi a capitulo pariſienſi & magiſtro Iordane ad petitionem Reuerendiſſimi. d. archiepiſcopi magdeburgenſis, & quorundam aliorum epiſcoporū & nobilium,& ſecundo anno introitus fratrum primū ꝓuinciale capitulum eſt ibidem celebratum, ſuper venientibus tantum decem fratribus extraneis, quia in ꝓuincia theutonie tantū quatuor cōuentus erāt. ſcilicet Friſacenſis, colonienſis,argētinenſis, & magdeburgenſis. ❡ Anno dn̄i M.ccxxvij. mortuo Honorio papa d. Grego. nonus qui antea dn̄s Hugolinus hoſtienſis appellabatur, de quo ſupradictū eſt, in pōtificali cathedra ſublimatus eſt,& ſedit ānis xiiij. Eodē anno in generali capitulo tertio pariſius celebrato ſub magiſtro Iordane,erant ſuperaddite prouincijs iam dictis aliæ quatuor prouinciæ ſcilicet polonia,datia,grecia,& terra ſancta. Et ſic ordo a ſua cōfirmatione anno xi. erat diuiſus in. xij. prouincias .ſ. Hyſpaniam, Franciam, Lombardiam. Romanam,ꝓuinciam, Theutoniam: Vngariam, Angliā, Poloniā, Daciam,Greciam, & Terram ſanctam. ❡ Anno dn̄i M. ccxxxiij. crebreſcentibus per totam Italiam ſancti Dn̄ici euidentibus miraculis,fidelium duxit deuotio corpus ſancti patris humili loco repoſitum ad altiorem locum debito cum honore transferre. Facta eſt ergo hec tranſlatio in capitulo generali Bononiæ poſt annos xiij. a ſepultura viri ſancti. Ad quam trāslationem

lationem conuenerunt de mandato dñi papę Grego
rij viri reuerendiſſ.videlicet archiepiſcopus rauẽnas,
& epiſcopus mutinenſis poſtmodum ſabinenſis,Bri-
xienſis & tornacenſis,necnõ & magiſter ordinis dul
cis pater Iordanis cum diffinitoribns capituli, pote-
ſtas quoq; bononienſis cum ciuibus multis bononiẽ
ſibus,aliarumq; ciuitatum non paucis ciuibus hono
ratis,cum fratribus & clericis laycіſq; affuerunt. Ex
cuius ſacris oſſibus tanta prodijt odoris fragrantia,
ꝙ non defuncti cadaueris theca, ſed pigmẽtorum &
odoramẽtorũ omnium apotheca patuiſſe videretur.
Oñdit etiam dñs multa miracula in eadem tranſlatio
ne,ad laudem & honorem ſancti ſui,anno dñi quo ſu
pra,pontificatus vero dñi Gregorij. ix. anno.vi. à cõ-
firmatione autẽ ordinis anno.xvij. a trãſitu vero bea
ti Dñici.xiij. Sit ergo per omnia benedictus deus.
Eodem anno conſtitutus Peruſij p̃fatus dñs Grego-
rius papa,p̃ſentibus archiepiſcopis & epiſcopis alia-
rumq; eccleſiarum p̄latis multis, fidelẽ chriſti famu-
lum beatum Dñicum ſanctorum cathalogo ſolemni
ter canonizando aſcripſit,perhibens tale de eo teſti-
monium,ꝙ ita dubitabat de ſanctitate eius ſicut de
ſanctitate beatiſſimorũ apoſtolorum Petri, & Pauli,
quia vt p̃dictum eſt magnam familiaritatem adinui-
cem habuerant. Conſumatum eſt ergo totum cano-
nizationis officium apud Peruſium ſolemniter,anno
& tẽporibus p̃ſcriptis,ſub reuerendiſſimo & ſanctiſ-
ſimo parre magiſtro Iordane generali ordinis magi-
ſtro ij. & directꝰ ſunt literę apoſtolicæ per omnia re-
gna eccleſiæ hoc atteſtantes, in quibus ipſius vite ſin

ceritas,

ceritas, & gloriæ ſublimitas chriſti fidelibus decla ratur. Sub iſto magiſtro Iordane frates primo fuerūt licentiati pariſius ad legendum, & ipſe primus fuit q̃ literas a capitulo generali ad prouincias ordinis mit tere cepit. Scripſit idem pater ſuper apochalypſim poſtillam gratioſam. Item ſuper Priſcianū minorē. Item quedam grammaticalia delicata. Scripſit præ- terea libellum de ordinis initio qui incipit Filijs gr̃e &c. Sub iſtò patre ordinem intrauit vir eximie lite- rature, frater Ioannes de ſancto Egidio magiſter in theologia & multi alij excellentes viri, quorum ſcri- pta vſq; in hodiernum diem eorum ſapientiam & do ctrinā de monſtrāt. De hoc glorioſo patre & dulciſſi mo vide librū q̃ vitas fratrū dicit, in tota tertia parte.

¶ De mag̃ro Raymūdo ordīs nr̃i mag̃ro generali. iij.

ANno dñi. M. ccxxxviij. Poſt tranſitum beati Iorda nis electus eſt Bononie abñs in capitulo genera- li in magiſtrum ordinis tertiū frater Raymundus, na tione cathalanus barchinonenſis. Hic fuit excellen- tiſſimus doctor in iure canonico, in quo multis ānis rexit Bononie. Tranſeunte autē epiſcopo barchino- nenſe per Bononiam, cum magnis p̃cibus eum ſecū ad patriam reduxit, & canonicum & p̃poſitum eccle ſiæ cathedralis eum fecit. Vbi poſtmodum feria. vi. in paraſceue ordinem p̃dicatorum eſt ingreſſus. Au- dita āt fama ſanctitatis & doctrinæ eius dūs Sabinen- ſis cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus, eum licet reni tentē in ſocium legationis aſſumpſit, & diu ſecum te- nuit. Cumq; eum vellet Romam ſecum ducere, nul lo modo acquieuit. Qui tñ Romam reuerſus multa

de eo dño papę bona narrauit. Summus vero pontifex Grego. ix. literas p̃ceptorias direxit, mãdans ei vt ad ſe veniret. Qui obediens apoſtolicis literis, romam veniens,ab eodem pontifice factus eſt penitentiarius & confeſſor papæ,& aduocatus ac expeditor cauſarum pauperum. Nec multo poſt mandauit ei quatenus decretales in vno volumine cõpilaret,quo in iudicijs & ſcholis nunc omnes vtuntur. Tandem propter vigilias & labores quos in curia cõtraxerat, maxime quia nunquã carnes comedere voluit, nec cibaria ordinis mutare,in grauem incidit egritudinẽ & magnã. à qua cum Romæ minime liberari potuiſſet,habita cum magna difficultate licentia, ad conuẽtum barchinonenſem redijt. In quo exiſtens,capitulum generale ipſum abſẽtem elegit in totius ordinis magiſtrum. Et quia dubitabant eum nolle acceptare magiſterium,diffinitores capituli generalis miſerũt ad eum quatuor magnos viros,vſq; barchinonã, qui ei perſuaderẽt ꝙ ordinis curã acceptaret, inter quos fuit frater Vgo qui poſtea fuit primus cardinalis ordinis noſtri. Qui timens ordinis ſcandalum,ad p̃ces illorum patrum electionem cum multis lachrymis acceptauit. Hic ſanctus pater multis claruit miraculis in vita & in morte,& ordinem per biẽnium ſapiẽtiſſime gubernauit. Hic etiam conſtitutiones ordinis in duos partes diuiſit ſicut ſunt nunc, cum antea ſatis eſſent confuſæ. Compoſuit etiam ſummam de caſibus valde vtilem,que ſumma Raymundi appellatur. Cum autem per biennium ordinem rexiſſet glorioſe,in capitulo generali pariſius allegans debilita-

tem ſuam generalatui ceſſit. Quapropter magna turbatio in ordine exorta eſt, propter eius ceſſionē. Vndē ſtatutū fuit hoc in cōſtitutionibus, ꝙ magiſtri ceſſio nullo modo admitteret decetero, niſi ꝓpter perpetua impedimenta. Vixit āt in conuentu barchinonenſi per xxv. annos poſt hanc ceſſionē, & anno dñi. M. cc.lxxv. multis miraculis clarus, in feſto epiphaniæ domini inigrauit ad chriſtum.

¶ De magro Ioāne theutonico Magiſtro ordinis nri. iiij. & dño Vgone cardinali & btō Petro marty.

ANno dñi. M. ccxlii poſt renunciationem magiſtri Raymundi electus fuit in quartum magiſtrū ordinis noſtri, in capitulo generali pariſius, frater Ioannes theutonicus, quondam epiſcopus boſinenſis in vngaria, natione vueſtphalus bremēſis diocesis. Hic prouincialis vngariæ exiſtens factus epiſcopus boſſinenſis, impetrauit ab epiſcopatu ceſſonem nulla ſibi prouiſione retenta. Poſtmodum effectus prouincialis Lombardię eligitur in magiſtrum. Cumq; renueret nec vellet acceptare allegans exceptiones epiſcopatus, è contrario porrecta eſt litera dñi pape Gregorij. ix. quam ꝓpter ipſum fratres impetrauerant, que ipſum totaliter ordinis obedientię ſupponebat. Igitur compulſus ordinis magiſtratum ſuſcepit, & tanq̄ vir deo plenus ac in omni virtuteconſpicuus, xij. annis cum dimidio ordini p̄fuit, & virtutibus & miraculis tam in vita quam in morte clariſſimus, argentinæ obijt, pridie nonas nouembris, anno dñi M.cc.liij. & illo anno non fuit celebratum generale capitulū.

¶ Anno dñi M. cc. xlij. apud Auinionetum tholoſanæ

dyoceſis

dyoceſis in camera comitis tholoſani martyrizati fuerunt pro fide chriſti frater Gulielmus Arnaldi de mōte peſſulano, inquiſitor hereticæ prauitatis, & frater Bernardus de rupe forti, ac frater Garſias de aura omnes de ordine prædicatorum, qui poſtmodū multis claruerunt miraculis. ¶ Anno dñi M. cc. xliij. poſt biēnalem vacationem ſedis apoſtolicæ electus eſt in papam Innocentius. iiij. natione ianuenſis & ſedit annis. xi & menſibus ſex. Hic primo anno ſui pontificatus fecit primum cardinalem ordinis fratrum p̄dicatorum fratrem Vgonem de ſancto Theoderico, puincialem franciæ, qui fuit primus poſtillator totius bibliæ, & eam tam excellenter poſtillauit, q; hucuſq; parem non habuit. Scripſit etiam ſuper quatuor ſentētiarum libros. Item librum quem ſpeculum eccleſie appellauit. Et ſicut primis temporibus cū ſolus Origenes ceteros omnes doctores & ſcriptores vinceret in ſcribendo, ipſe in canticis ſcribens ſeipſum vicit, ſic temporibus his ſolus Vgo cum poſtillatores omnes vinceret & excelleret ſuis poſtillis, ipſe ſeipſum in pſalterio & in Iſaia & in euangelijs ſuperauit, non tantum extenſiue quatuor ſenſuum quemlibet latius & diffuſius proſequendo, ſed etiam intenſiue de quolibet gratioſius & impermixtius differendo. Legis enim verba per legem explanauit, nec phiſica nec alia quelibet intermiſcens nec muſas poeticas interponens, ſed legem per legem expoſuit gratioſe. Fuerunt ab initio naſcētis eccleſiæ in terra ſancta & maximè in carmelo heremite multi, ſicut p3 ex chronicis & ex multis ſanctorum vitis. Harum conuerſa-

tionem videns felicis recordationis. D. Albertus patriarcha hieroſolymitanus multum eos ſpiritualiter in domino nutriebat. Et in ſcriptis modum vitæ eorum redigens, ſeparatim in cellulis per totum mõtem carmeli antea habitantes, ſub cura vnius eorum ipſos adunauit, & per ꝓfeſſionis vinculũ pariter colligauit, & per ſedem apoſtolicam confirmari curauit. Qui poſt multos annos ad papam Innocentium iiij. ueniẽtes lugdunum, pro eo quod regula grauis erat nec eis in ciuitatibus & uillis habitare licebat: obtinuerunt ꝙ negocium totum committeretur uenerabilibus patribus. videlicet domino Vgoni de ſancto Teodorico presbytero cardinali: & fratri Guilielmo epiſcopo antacanenſi, qui ambo erant de ordine predicatorum. Qui eis ſpecialem regulam ſcripſerunt, quam extunc profitentur & tenent: primo per tantos uiros ſcriptam, & ſecundo per Innocentium papam quartum bullatam & confirmatam.

¶ Per idem tẽpus paſſus eſt pro fide criſti & ab hereticis ueneno extinctus, frater Pontius hyſpanus inqſitor hæreticæ prauitatis apud vigellũ cathaloniæ ciuitatem: & ibidẽ in eccl'ia cathedrali multis clarẽs miraculis honorifice ſepultus. ¶ Anno dñi. M.cclij. F. Petrus veronẽſis ordis predicatorũ hęreticę prauitatis inquiſitor, ab hereticis martyrio coronatus eſt. Hic prior comenſis exiſtens, a domino Innocẽtio papa. iiij. Inquiſitor miſſus cõtra hæreticam prauitatẽ, ab hæreticis paſſus, nonis aprilis ſabbato in albis, dũ pro exequenda inquiſitione contra eos properaret, occiſus, fuit. Hic vir beatiſſimus a teneris annis fidẽ

catholicam

catholicam defendens ordinem prædicatorũ ingreſſus, virtutibusq; ac miraculis decoratus, euangelicã prædicationem per totam italiam cum mirabili gratia & fructu diſſeminãs, ac virgo permanẽs, nulliuſq; mortalis peccati macula vnquã fœdatus, martyrioq; coronatus, tribus decoratus, coronis cœlum cõſcendit. Hunc dum infinita miracula ad eius tumulũ & per multas mundi partes fierent, dominus Innocentius papa prædictus, nondum anno elapſo a paſſione eius, ſanctorum martyrum cathalogo aſcripſit, ſtatuitq; feſtum eius iij. Kalendas maij ab vniuerſali eccleſia celebrari, quia dies paſſiõis eius frequenter inter paſchalia feſta occurrit. Paſſus eſt cum eo frater Dominicus ſocius eius, qui ab eodem lictore quatuor ictibus letaliter vulneratus quinta poſt die obijt.

¶ De magiſtro Vmberto generali ordinis Magr̃o, & beato Thoma aquinate, & beato Alberto magno.

ANno domini M.ccliiij. mortuo magiſtro Ioanne theutonico electus fuit apud Budam ꝓuincie vngarie in capitulo generali in magiſtrum ordinis quintum magiſter Vmbertꝰ natione burgundus ex ꝓuinciali franciæ, cunctis exiſtens religionis exemplar & imago. Hoc tempore quidã canonicus matiſconenſis videlicet Gulielmus de ſancto amore qui pariſius legebat, ex quibuſdam auctoritatibus ſacræ ſcripturæ, & doctorum per eum male intellectis, vel potius maligne ad ſuum ꝓpoſitum adductis, magnum libellum domino Innocentio porrexit, in quo ꝓbare nitebatur ꝙ fratres nõ poterãt de eleemoſinis viuere, nec mendicare, niſi cum damnatione animarum ſua-

rum. Multa inſuper alia heretica & falſa conflans, ordines mendicantium valde vexauit. Eodem etiam tempore idem Innocentius fulminauit bullam terribilem contra mendicantes, pcipiens in virtute ſpiritusſancti & ſanctę obedientiæ, & ſub pena excomunicationis latę ſententiæ, quod nullo modo diebus dñicis & feſtiuis parrochianos alienos in ſuis ecclesijs reciperent ad diuina, nec eorum confeſſiones audirent ſine ſpeciali licentia ſacerdotum parrochialium, nec in ecclesijs ſuis añ miſſarum ſolemnia pdicarent, ſed in prima parte diei omnes parrochiani ad parrochias ſuas ad audiendas miſſas accederent, nec in ecclesijs parrochialibus vel qñ eps pdicaret, vel faceret ſolemniter coram ſe pdicare minime pdicare poſſent, & quod de funeralibus portionem canonicam (etiã nõ requiſiti) infra octo dies dare tenerentur ſacerdotibus parrochialibus, de quarum parrochia eſſent defuncti. Iſtis anguſtijs & tribulationibus ſic fratres nimium vexantibus, ordinatum fuit, quod fratres dicerent poſt matutinas ſeptem pſalmos & letanias cum orationibus beatæ Mariæ & beati Dominici. Quę dum in quodam conuentu dicerentur, quidam frater deuotus vidit beatam virginem rogantem dulciſſimum filium ſuum atq; dicentem. Fili exaudi eos, fili exaudi eos. Nec mora, & ecce exaudiuit eam dñs. Nam Gulielmus de ſancto amore pdictus ad inſtantiam magiſtri Vmberti citatus, Romæ in publico conciſtorio corã domino Alexandro papa iiij. a beato Alberto magno diſputãdo confuſus, priuatus beneficijs quæ poſſidebat, combuſtoq; libro eiuſdem

in publico conciſtorio, quem contra mendicātes dictauerat, e clero expulſus fuit. Contra hunc etiam ad mandatum magiſtri ordinis ſcripſit libellum vnum ſanctus Thomas de aquino, qui p̄notatur contra impugnantes religionem. Innocentius etiam in ſua ſententia permanens, dum eſſet neapoli graui infirmitate percuſſus, aduertens ꝙ male egerat religioſos moleſtando, ad cor rediens dixit. Propter iniquitatem corripuiſti hominem, & tabeſcere feciſti animā meam. Et his dictis expirauit. Cui ſuccedēs dn̄s Alexander papa. iiij. bullam Innocentij contra mendicātes reuocauit, & nullius roboris eſſe voluit, & aliam ampliſſimis fauoribus refertam ordini gratioſiſſimè conceſſit. Ex quo tempore cardinales & prælati dicere ſolebant in quodam ſolacio. Cauete a letanijs fratrum p̄dicatorum, quia mirabilia faciunt. ¶ Anno dn̄i. M.cclv. mortuo eodem papa Innocentio, ſucceſſit ei Alexander iiij, natione campanus, & ſedit annis vij. Hic Alexander anno pontificatus ſui primo (vt p̄dictum eſt) p̄dictas literas Innocentij reuocauit, & libellum Gulielmi p̄dicti condemnauit, & publice in eccleſia cathedrali Ananię in ſui & omnium p̄latorū præſentia comburi fecit. Hic etiam magnus amicus religioſorum fuit, & plura & inſignia eis priuilegia conceſſit. ¶ Hoc tempore claruit frater Gulielmus de peyranta dyoceſis viēnenſis, vir deuotus & verax, qui ſummam de virtutibus & vitijs, & ſermones de tempore & de ſanctis, ac expoſitionem ꝓfeſſionis q̄ eſt in regula ſancti benedicti, & librum de inſtitutione religioſorum, & de regimine principū, & alia mul

ta compoſuit. ¶ Hoc etiam tempore diuina ꝓuiden te clementia duo magna luminaria ex ordine p̄dicatorum mundo apparuere, ſcilicet luminare maius .i. beatus Thomas de aquino vt p̄eſſet diei,& luminare minus ideſt d. Albertus magnus, vt p̄eſſet nocti. De quibus poſſet dici illud ꝓpheticum Zacharia 4. Iſti ſunt due oliue videlicet fundētes oleū,duo filij olei, & duo filij ſplendoris. Et Apocya.xj. Hi ſunt duæ oliuæ & duo cadelabra lucentia ante dn̄m,vt luceāt omnibus qui in domo dn̄i ideſt in ſancta eccleſia ſunt. Verum quia d. Albertus magnus beatum Thomam, de aquino p̄ceſſit,primo de eo agetur. ¶Albertus cognomento magnus philoſophorū omniū totius xp̄ianitatis ſol p̄clariſſimus,& generalis, natione ſueuus de oppido louuingenſi ꝓpe auguſtenſem ciuitatem ad quatuor miliaria,ex genealogia militarium natus xvj. etatis anno ordinem fratrum p̄dicatorum ꝓpter deuotionem & ſtudium Paduæ,vel vt alij dicunt Coloniæ ingreſſus eſt. Cumq; ſtudio intenderet diligēter, forte ad maiorem beatiſſimæ virginis gloriā cui. Albertus maxima deuotione afficiebatur, & deuota mente ſeruiebat,adeo labilis memorię & hebetis ingenij erat,ꝙ nihil ꝓficere poterat. Proficiētibus autem ſocijs cum nihil ipſe ꝓficeret, deliberauit omnino ordinem relinquere. Cumq; in iſto propoſito inſiſteret, in viſione raptus,ſibi videbatur,ꝙ apponebat ſcalam ad murum conuentus vt extra conuentū & ordinem recederet. Cumq; ſcalam aſcendiſſet, vidit in ſummitate eius quatuor venerādas matronas, quarum vna repulit eum & ad terram deiecit. Cūq;

iterato

iterato ſcalam aſcendere vellet, a ſecunda venerãda perſona ſecundo repulſus fuit & ad terram deiectus. Cum autem tertio idem attentaret, a tertia veneranda perſona interrogatus fuit de cauſa aſcenſus ſui ꝑ illam ſcalam. Cui verecundo vultu reſpondit. Dña video ꝙ ſocij mei in philoſophia ꝓficiunt, & ego nihil addiſcere poſſum. Propter hunc igitur ruborem, diſcedere ab hoc ordine propono. Cui illa. Illa dña q̃ vides hic, eſt mater dei, regina cæli, & mater miſericordie, & nos ſumus eius ancillæ. Recommitte te ei, & nos te adiuuabimus vt ipſa intercedat pro te ad filium ſuum, pro docili ingenio tibi cõcedendo. Quo audito, letatus in his que audiebat, dixit. Valde libenter. Vnde rogo vos vt ſitis mihi adiutrices. Cumq; vna cum ipſis reginam glorie rogaret, dixit illi beatiſſima virgo. In qua ſcientia vis docilis fieri, in theologia an in ſcientia naturali? Cui cum reſponderet ꝙ in naturali philoſophia & annexis ei ſcientijs libenti' vellet proficere, & talis fieri qualis nunquam fuit aliquis vel futurus eſt in ea, reſpondit beatiſſima virgo Maria. Habebis quòd rogaſti. Sed quia non queſiſti ſcientiam filij mei, in vltimo vitæ tuæ omnem ſcientiam tuam amittes, & eris obtuſi ingenij ſicut modo exiſtis. Annuente ergo glorioſa virgine vt orationi deuotioni & ſtudio vacaret, ſic facere promiſit. Recedente viſione ad ſe rediens, mandatum virginis exequi ſatagens, quicquid legebat pleniſſime intelligebat. Et ſi aliquando aliquam difficultatem habebat orationibus apud beatã virginem inſtabat, & quòd proprio ingenio non poterat, ꝓcibus impetrabat. Frequenter

quenter

quenter autem rogabat ipſam beatã virginem ne per mitteret eum philoſophorum rationibus a veritate fidei auerti, ſed in fidei ſoliditate eius animum firma ret. Que apparuit ei & conſolans eum ait. Eſto fidelis in ſtudio perſeuerans, quia deus te tanta copia ſapientię ditabit, ꝙ per libros doctrinæ tuæ tota eccleſia illuminabitur. Tamen ante mortem tuã a te oĩs ſillogiſtica ars auferetur, ne in fide vacillare poſſis, & vt in ſinceritate fidei perſeueres. Hanc viſionem de ſeipſo narrauit Albertus magnus p̄dictus in vltima lectione quam legit, in qua ipſa viſio completa eſt & verificata. Igitur vir iſte ſanctus & p̄clariſſimus poſt adeptam diuinitus ſcientiam, (vt p̄dictum eſt) primo legit ſententias in conuentu hildenſemenſi ꝓuincie ſaxonie, ex cuius conuentus refectorio naturali arte muſcarum multitudinem taliter abegit, ꝙ de cetero vſq; in p̄ſens nulla muſca potuit ibi viua conſiſtere. Poſt ea legit in vapingo, poſt in ratiſpona duobus annis, deinde pariſius poſt ſentẽtias glorioſe lectas magiſter factus, ibidẽ tribus annis reſedit. Deinde Coloniam reuerſus, legere cepit glorioſiſſime. Quo tempore ſanctus Thomas de aquino ipſum audiuit, & ei⁹ diſcipulus fuit. Poſt hec magiſter Albertus fuit prouincialis theutoniæ, & illo tempore monaſterium ſororum de ſuſato, colonieñ. dyoceſis quòd dr̃ paradiſus, inſtituit, & ſorores in eo introducens ſua benedictione ſtabiliuit. Exinde a papa Vrbano 4. ꝓp quoſdam errores eliminandos ád curiam vocatus, ad ei⁹ petitionem & dñorum cardinaliũ beati Ioannis euãgelium & epiſtolas canonicas, inaudito modo expo-

nendo

nendo legit. De quo aduerſarij veritatis obſtupeſcẽtes confuſi ſunt. Frater Gulielmus corinthienſis auctor libri de apibus refert in eodem libro, ꝙ quidam canonicus regularis de bauaria vir ſanctus & bonus qui pro ſuis negocijs ad curiam venerat, vna dierum exiſtens in eccleſia ſancti Petri orans, ad exceſſũ mentis raptus vidit ipſam eccleſiam ſerpentibus totam plenam, quorum horribili ſibilo tota roma replebatᷓ. Cumq; ille miraretur vnus frater ꝑdicatorum ordinis ſibi incognitus eccleſiã intrauit. Qui licet a ſerpentibus multipliciter impediretur, violenter tamen reſtitit, & eos a ſe repellens aſcendit ambonẽ in quo diebus ſolemnibus ſolet legi euangelium. Et perlecto ſancti Ioannis euangelio vſq; ad verbum caro factum eſt, omnis illa multitudo ſerpentiũ a ſibilo ceſſauit, & de dicta eccleſia effugata eſt. Reuelatumq; eſt illi diuino reſponſo, ꝙ ille erat frater Albertus theutonicus. Poſt hæreſum igitur expugnationem Vrbanus papa fecit eum epiſcopum ratiſponenſem. Quã dignitatem cum tribus annis adminiſtraſſet, videns vir ſanctus ꝙ armis & magnis tumultibus ſe implicabat, reſeruatis ſibi quibuſdam redditibus, epiſcopali cure renunciauit, & Colonie ad ordinem redijt, ac continue per annos 18. legit gratioſiſſime. Conſtrui autem fecit in conuentu Colonienſi chorũm quo diuine laudes perſoluunt ſuis expenſis, normamq; edificandi ſecundum veram geometriam edificantibus dedit. Totus deniq; ſtudio intentus, & bonis operibus ſicut oliua fructifera intentus, feruenter clero & populo ꝑdicabat, conſilia petẽtibus ſaluberrima dul

citer & affectuoſe dabat, deuotione p̃cipua vigebat, locum ſepulchri ſui quotidie viſitabat, & officia ibidem pro ſe ac ſi eſſet defunctus dicebat. Quotidie poſt lectiones factas totum pſalterium dicebat. Ad beatiſſimam vero virginem multum deuotus, ſequẽtias eius que pro ſabbatis aſſignantur cum cantu dictauit. Et dum componeret ſequentiã de aſſumptione eiuſdem virginis beatiſſimæ que incipit. Salue mr̃ ſaluatoris, & veniſſet ad verſum Salue mater pietatis parum ſubſtitit, & deliberans quid ſubderet, ſubito ſcripſit, & totius trinitatis nobile triclinium. Et ecce beatiſſima virgo ei apparens dixit. Gratias tibi ago bone Alberte, quia me ſalutaſti tali ſalutatione, quali ab alio nunquam prius ſalutata fui. Hic doctor clariſſimus infinita ꝓpemodum ſcripſit que vulgatiſſima ſunt. Super p̃dicabilia Porphyrij, p̃dicamenta, ſex principia, priorũ, poſteriorũ, topicorũ, elẽchorũ phyſicorum de lineis indiuidualibus, de celo & mũdo, de generatione & corruptione, de natura loci, de ꝓprietatibꝰ elemẽtorum, metheororũ, de anima, de ſenſu & ſenſato, de memoria & reminiſcentia, de inſpiratione & reſpiratione, de ſomno & vigilia, de nutrimento & nutribili, de longitudine, & breuitate vite, de morte & vita, de mineralibus, de vegetabilibus & plantis, de animalibus, de cauſis, ſuper libros metaphyſice. Omnes iſti ſunt ſupra Ariſtotelis textum. Super libros ethicorum, politicorum, & rethoricorũ librum de animalibus ꝓfundiſſimæ intelligentiæ, ſuper ꝓbleumata, de quatuor coeuis, de origine anime de potentijs anime, de intellectu & intelligibili, contra

tra vnitatem intellectus, de vnitate forme, de homine,de bono,de herbis, de lapidibus, de alchimia, librum qui dicitur ſemita recta,contra necromanticorum libros,contra auerroyſtas,quinque determinationes queſtionum quarundam ad clerum pariſienſem,ſupra ſpheram & aſtrolabium. Speculum de partu hominis,de muliere forti,ſequentias multas, ſup Iob,ſuper cantica,ſuper yſaiam, Hieremiam,Ezechielem, Danielem,& xij. ꝓphetas minores. Super Mattheum,Marcum,Lucam,& Ioannē,Super omnes epiſtolas Pauli. Super Dionyſium de celeſti hierarchia, de diuinis nominib⁹, dę ſymbolica hierarchia, ſuper quatuor libros ſententiarum, Summam theologie, Secretum ſecretorum,expoſitionem Euclidis,perſpectiue almageſti,de perfectione ſpiritualis vite. Item de myſterio miſſæ,& ſuper euangelium Miſſus eſt angelus gabriel,ad laudem beatiſſimæ virginis Mariæ, ꝓfūdiſſime & copioſiſſime ſcripſit,& in fine vite ſue libellum de ſacramento altaris compilauit. Et infinita pene alia opuſcula compoſuit ad laudem Ieſu chriſti, que hic nō enumerātur. Tandē per trienniū ante mortem ſuam dum ſemel Colonie legeret oēm memoratiuam amiſit. Et recordatus viſionis & ſpōſionis beatæ virginis, ꝑdictam viſionem quam adoleſcens habuit omnibus narrauit,& ait. Ego filij deceтero non legam, ſed confiteor publice coram vobis me omnes articulos fidei veraciter credere,& de eis nil penitus dubitare,ſupplicans mihi exhiberi eccleſiaſtica ſacramēta tempore opportuno. Et ſi quid dixi, vel ſcripſi fidei vel bonis moribus incongruū, ex

nunc

nunc ipſum reuoco, omnem doctrinam meam ſanctæ matris eccleſiæ Romanæ,correctioni ſubdens. Et ſic de cathedra magiſtrali deſcendens, omnibus lachrymantibus ac eum oſculantibus vſq; ad mortem in magna ſimplicitate permanſit,nihil de his que religionis ſunt ptermittens. De eius autem mirabili doctrina ſequens metrum compoſitum fuit Cunctis luxiſti ſcriptis præclare legiſti. Mundo luxiſti quia totum ſcibile ſciſti. Anno igitur dñi M. cc. lxxx. annis ſex, & octo menſibus poſt obitũ beati Thome de aquino die.xv. nouembris anima illa ſanctiſſima carne ſoluta eſt,& per Reuerendiſſimũ dñm Siffridum colonienſem archiepiſcopum accedentibus omnibus cõgregationibus collegiorũ coloniẽſis ciuitatis,necnõ & dominorum omnium in circuitu,& totius ciuitatis concurſu,in choro conuentus coloniẽſis ordinis ꝑdicatorum ante maius altare ſepultus fuit. Cuius ſepulchro tale eſt epytaphium inſculptũ. Fenix doctorum paris expers philoſophorũ. Princeps doctorũ vas fundens dogma ſacrorum. Hic iacet Albertus preclarus in orbe diſertus. Præ cunctis certus aſſertor arte repertus. Maior Platone vix inferior Salomone. Quem tu chriſte bone doctorum iunge corone. Annis bis denis minus actis ac mille tricenis. Chriſti naſcentis de corporis exit habenis. Quinta poſt feſtum Martini luce moleſtũ. Omne petendo deum trãſiuit agens iubileum. Qui legit hos verſus. mox ad tumulum retrouerſus. Inclina dicat collectam cum requieſcant. Cum autem poſt aliquot tẽpus corpus eius in tumba poſitum fuiſſet requiſitũ,

cum

cum poſitum fuiſſet ſupinum vt moris eſt, repertum fuit genuflexum ac in faciem incuruatum ꝓut orare ſolebat dum viueret. ¶ Non ceſſauit autem deus ei⁹ gloriam reuelare poſt mortem, quam felix in patria poſſidebat. Magr̃o ſiquidem Theodorico lectori treuerenſi in cella ſua ſtudenti quedã ſancta & nobilis mulier que ei in vita ſua confiteri cõſucuerat .xv. diebus poſt mortem ſuam apparuit, dicẽs ſe fuiſſe a deo miſſam vt eum de tribus certificaret quorum veritatem ſcire volebat. Et cum queſiſſet ab ea quomodo ſe haberet, reſpõdit. In cõſpectu ſum ſanctiſſime trinitatis, quieta gloriæ beatitudine. Cumq; ab ea queſiſſet que ſcire deſiderabat, & illa reſpondiſſet optime ad omnia, ait illi. Cognoſcis ne fratrẽ Albertum theutonicum qui nuper in Colonia defunctus eſt, qui fuit frater ordinis noſtri. Cui illa optime. Ad quam magiſter. Vbi eſt inquit? Et illa Gaudet letitia inenarrabili longe ſuper nos. ¶ Fratri etiam Conrado de duſborgh, eiuſdem dñi Alberti ſocio & miniſtro pro eius anima oranti, poſt matutinas in eccleſia fratrum in Colonia vigilanti poſt receſſum aliorum fratrum, apparuit dñs Albertus magnus corporaliter, ſpecioſiſſimis veſtibus pontificalibus indutus, hñs in infula ſuper frontem gemmã ſpecioſiſſimam, que ſolares radios emittens totam eccleſiam illuminabat. Qui ab eo requiſitus qualiter ſibi eſſet, reſpõdit. Humani ſenſus non ſunt capaces glorie mee. Claritas autẽ que ex gemma frontis meæ ꝓcedit ſignificat inexplicabilem gloriam in claritate ſcientie quam tradidit mihi dñs, qua totam eccleſiam ſuam dignatus

eſt

eſt illuſtrare meo miniſterio & labore. Et euanuit ex oculis eius,ad fruitionem ſancte trinitatis, nũc & in perpetuum manſurus accedens. Hec breuiſſime de vita beati Alberti magni dicta ſufficiant. Floruit etiã hoc tempore frater Vincentius beluacenſis ordinis p̄dicatorum,qui ſcripſit quatuor magna ſpecula,ſcilicet naturale, doctrinale,morale,& hyſtoriale. Beato Ludouico francorum rege ei libros miniſtrante. Scripſit etiam librum gratie,& epiſtolam conſolatoriam ad eundem ſanctum Ludouicum ſuper morte ſui primogeniti. Scripſit etiam libellum de laudibus beatiſſimæ virginis ex dictis ſanctorum concatenatum & multa alia.

¶ De magiſtro Ioanne Vercellenſi & de beato Thoma aquinate & inſtitutione feſti corporis Chriſti ad eius inſtantiam & preces impetrati.

ANno dñi M.cc.lxij. obijt dominus Alexander papa. 4. ſpecialis patronus fratrum p̄dicatorum & ſepultus eſt Viterbij in eccleſia cathedrali,cui ſucceſſit dominus Vrbanus 4. nationegallicus, & ſedit ãnis tribꝰ,mẽſe vno,& diebꝰ.4. ¶ Anno dñi M.cc.lxiij magiſter Vmbertꝰ.v. ordinis magiſter magiſterio ceſſit. Hic enim religionis exemplar & cerimoniarum pater totum officium quo ordo vtitur ordinauit,quã ordinationem dñs Clemens papa 4. poſtea approbauit & confirmauit. Scripſit etiam hic pater ſanctus ſuper regulam ſancti Auguſtini egregium volumen. Item libellum de vij. gradibus contemplationis. Itẽ de tribus votis religionis eſſentialibus, librũ p̄terea de omnibus officijs ordinis miro ordine dictauit, vt

quilibet

quilibet frater ſciret quid ſua intereſſet, cum ei aliquod officium imponeretur. Scripſit etiam ſuper cõſtitutiones, ſed non perfecit morte pũentus. Cũ igitur hic glorioſus pater annis nouem ordinem laudabiliter rexiſſet, magiſtratui ceſſit anno. M. cclxiij. in capitulo lugdunẽſi, & ſuperuixit annis. xi. obijtq; plenus bonis operibus anno dñi. M.cclxxiiij. in conuentu valentino ꝓuinciȩ. Hic etiam ordinari fecit librũ de vitis fratrum p̄dicatorum. ¶Anno dñi M.cclxiiij. in capitulo pariſienſi electus eſt in magiſtrum ordinis.vi. Frater Ioannes de vercellis prouincialis lombardiæ magnæ prudentiæ & ſapientiȩ vir. Hic trãsferri fecit corpus beati Dñici in archã de alabaſtro valde pulchram, in qua etiam nũc requieſcit, quam ipſe fieri ꝓcurauit, & hoc anno dñi M. cclxvij. Hic Reuerendus magiſter totum ordinem viſitauit cum baculo ſuo pedeſter sẽper incedendo. Qui vt melius oculata fide mores fratrum exploratos haberet, ſuperueniebat conuentibus incognitus, & diligenter obſeruabat qualiter religio ſeruaretur. Vnde cum ſemel ad quẽdam cõuentum valde famoſum theutonie debuiſſet accedere, dimiſſis ſocijs extra ciuitatẽ, ipſe cũ vno fratre hora prandij cõuentũ ingreſſus eſt. Cũq; quereretur ab eis qui eſſent, reſponderũt ꝙ erant fratres lombardi. Quod prior qui in refectorio prandebat audiens, hoſpitium minime eis p̄parari iuſſit, ſed ſeruitori dixit. Vade & p̄para illis lombardis in vltimo loco illius menſæ. Quod cum factum fuiſſet, & male fuiſſent ꝓcurati, vidẽs magiſter ordinis ꝙ prior & fratres alij haberent bonos piſces, & eis ſolum fer

culum datũ fuiſſet, vocato ſeruitore, dixit. Bone frater dicatis patri priori, ꝙ placeat ei dare nobis etiam modicum de piſcibus, quia laſſi ſumus, & ieiunamus. Quod cũ priori a ſeruitore dictum fuiſſet, prior alta voce clamauit. Non habemus piſces pro Lõbardis. Magiſter ordinis hoc audito patienter ſuſtinuit. Finito prandio ſicut magiſter ordinauerat dñ fratres gratiarum actiones peragerent, ſocij magiſtri ad portã conuentus pulſauerũt. Et intromiſſi dum peteretur ab eis qui eſſent, reſponderunt. Socij ſumus Reuerendiſſimi magiſtri ordinis. Et illi. Vbi eſt inquiunt magiſter ordinis? Quibus ſocij magiſtri dixerunt. Nunquid non venit ad vos iam diu pater vnus antiquus cum baculo & vno ſocio? Conſternati illi, & verecundia ac confuſione repleti, quid agerent neſciebant. Tunc magiſter ordinis mandauit pulſari ad capitulum. Et ingreſſus capitulum aſſumpſit pro themate. Non habemus piſces pro lombardis Et increpata duriſſime inhumanitate prioris & fratrum, facta viſitatione priorem abſoluit, & fratres & conuentũ in melius reformauit. Hic beatiſſimus pater ordinẽ rexit annis fere .xx. & ob eius ſingularem ſapientiã & prudentiam, aliquibus legationibus dñi papæ laudabiliter functus eſt, & dum eſſet vltra montes, electus fuit in papã a dñis cardinalibus. Sed antequam electio ei fuiſſet p̃ſentata apud montẽ peſulanũ ſanctiſſimè diem clauſit extremũ anno dñi. M. cclxxxiij.

¶ Horum p̃cedentium magiſtrorũ. Vmberti, videlicet & Ioannis tẽpore claruit etiã aliud luminare maius, ſcilicet ſanctus Thomas de aquino, qui genere

nobiliſſimus

nobiliſſimus vtpote in linea paterna natus ex genere comitum aquinorum, qui dñr comites de loreto & de belcaſtro, & antiquitus dicebantur de frangipanis romanis, que fuit ꝓgenies ſanctiſſimi Gregorij papæ primi huius nominis, & ꝓgenies eſt antiquiſſima. Retulit dñs Bernardus comes de loreto ſe habere vnum inſtrumẽtum apud ſe pertinens ad ꝓgeniẽ ſuã in quo Boetius ſenator ſummus philoſophus & theologus, qui alias ſanctus Seuerinꝰ appellatur pro teſte inducit, in quo ipſa domus de loreto, & de bel caſtro vocatur de frangipanis, vt reperitur in quadã chronica antiqua in conuentu ſanctorum Ioannis & pauli de Venetijs. In linea vero materna habuit matrem neapolitanam Theodorã nomine, que habuit duas carnales ſorores, quarum vna mater extitit Petri ſereniſſimi regis aragonum, altera autem fuit mr̃ inclyta Ludouici regis ſicilie. Ex hac ergo nobiliſſima ꝓgenie ortus beatiſſimus Thomas, ordinẽ p̃dicatorũ infra annos pubertatis ingreſſus eſt. A quo nullis parentum blandicijs, vel tribulationibus potuit amoueri, ſed poſt plures eorũ perſecutiones miſſus fuit Coloniam, ad ſtudendum ſub magiſtro Alberto magno. Quo in loco exiſtẽs dum eſſet deuotus, ſtudioſus, & taciturnus, nec die nec nocte chorũ neglexit. Refectorium & alia comunia frequentans, nihil in eis faſtidiebat. Quo effectum eſt, vt p̃clariſſimè ſcientię apicem app̃henderit. Vnde miſſus pariſius pro bachalario, curſum ſuum laudabiliter exercuit, cum tanta omnium admiratione, & p̃claro nouoq; legendi modo, ꝙ ſchola eius quotidie replebatur. Quo tẽ

pore ſcripſit ſuper quatuor ſentētiarum libros. Triginta autē annorum exiſtens, factus eſt ſacræ theologiæ magiſter. In quo magiſterio annis fere xx. permanens multa p̄clara & magna, conſcripſit volumina. videlicet ſummam theologiæ, quatuor magnis voluminibus diſtinctam, queſtiones multas, videlicet de veritate, de anima, de potentia dei, de malo, de virtutibus. Summā contra gentiles. Quodlibeta.xi. Super Iob yſaiam & threnos. Super quinquaginta primos pſalmos pſalterij. Super cantica. ſuper Matheum, ſuper Ioannem. ſuper omnes epiſtolas Pauli. Opus cōtinuū in quatuor euāgeliſtas. Opuſcula multa que vno magno, & inſigni volumine continentur. Dictauit fallacias in logica. Scripſit ſuper librum peryermenias, poſteriorum, phyſicorum, de anima, de celo & mundo, de generatione, & ſuper libros ethicorum politicorum ac metaphiſicę Ariſtotelis. Super Dionyſiū de diuinis nominibus & de celeſti hierarchia. Super Boetiū de trinitate, & de hebdomadibus. Officium corporis chriſti ad mandatum Vrbani papæ 4. Hæc & multa alia opera preclara edidit doctor hic glorioſus, quę breuitatis cauſa p̄termittunt. Et quia mentio de officio corporis chriſti facta eſt, congrue cauſa tanti feſti inſtituendi hic ponetur. Cum enim beatus Thomas ad mandatum d. Vrbani papæ 4. dictaſſet opus continuum ſuper quatuor euangeliſtas, pro premio laboris dn̄s papa ei epiſcopatū obtulit, quem tamen ipſe noluit acceptare. Vnde rogauit eū dem vt pro reuerētia eiuſdem ſacramēti, feſtum inſtitueret particulare de eo ad laudem ſaluatoris, & in

recompenſationē

recompenſationem ſui laboris. Quod papa libentiſ ſime fecit,concurrentibus maxime ad hoc quibuſdã reuelationibus factis,ac miraculis circa huius ſacratiſſimi ſacramenti venerationem. Ad preces igit̃ ſancti Thomæ predictũ feſtum inſtituens,ordinauit officium per eundẽ dictari, ꝙ per vniuerſalẽ eccleſiã tali celebritate dici poſſet. Quod & factum eſt. Nam officium quod per totam eccleſiam ſolemniter cantat̃ tali celebritate,eſt illud quod ſanctus Thomas dictauit. Et ita feſtum corporis chriſti eſt quaſi feſtũ ſancti Thomæ & fratrum p̃dicatorum, quia ad eius inſtãtiam,& remunerationem laboris eius inſtitutũ fuit.
¶ Tempore huius pontificis Vrbani. 4. apud vrbẽ veterẽ vir ſanctitate & doctrina mirabilis dñs Vgo cardinalis ad dñm migrauit. Cuius corpus lugdunũ ad eccleſiã fratrum p̃dicatorum cum magna ſolemnitate tranſlatum eſt & ſepultum,cum tali epytaphio, In hoc ſepulchro iacet vir laudabilis Vgo de ſancto Theodorico, deo & hominibꝰ gratioſus,tituli ſanctæ Sabinæ quondam preſbyter cardinalis. Hic habetur vt̃ luminare magnum eccleſię,ordinis p̃dicatorũ lucerna,pariſius doctor theologiæ egregius,famoſus diuinarum ſcripturarum tractator, & expoſitor luculẽtus,verbi dei p̃dicator eximius,oliua pietatis, palma iuſtitiæ,ſpẽs honeſtatis, religionis patronus,veritatis p̃co,pater pauperum,& ſolatium miſerorum,q obijt apud vrbem veterem anni dñi M.cclxij. xiiij.Kalẽdas aprilis. Hic dominus Vgo fuit cardinalis legatus in theutonia, & in ea legatione laudatiſſime ſe habuit
¶ Eodem tempore floruit frater Guilielmus braban-

tinus ſacræ theologiæ bachalarius, qui ad inſtantiam ſancti Thomę omnes libros naturalis & moralis philoſophiæ & metaphyſicę Ariſtotelis de greco in latinum tranſtulit, & librum de apibus, & de naturis rerum compoſuit. Hic Vrbanus fratrem Anibaldũ Romanum ſecũdum cardinalem ordinis fecit. Qui vir doctiſſimus in ſententias p̃clara commentaria fecit, in quo cardinalatu vixit annis decẽ & beato fine quieuit. ¶Anno dñi M.cclxvi. Vrbano 4. migrante Peruſij electus eſt in papam dñs Clemens 4. natione ꝓuincialis, & ſedit annis tribus, menſibus ix. & dieb⁹ xi. Hic pontifex multũ ordinẽ nr̃m dilexit ac varijs priuilegijs decorauit. Qui moriens Viterbij in eccleſia fratrum p̃dicatorum, quorũ vitã & abſtinentiã dudũ imitatus fuerat, corpus ſuum ſepeliri iuſſit. Quod ẽt factum eſt. Ab hoc ſanctiſſimo põtifice cum quidam miles peteret in quo ordine melius ſibi eſſet ingredi, ſcilicet in ordine p̃dicatorũ, vel minorũ, eidẽ literas infraſcriptas direxit videlicet. Clemens ep̃s ſeruus ſeruorum dei dilecto filio P. militi ſalutẽ & apo. bñ. Queris a nobis conſilium, quod apud te rectius poteris inuenire: Si enim tibi dñs inſpirauit relicto ſeculo, vitæ frugem appetere melioris, dei ſpiritum ſicut nec poſſumus ſic nec volumus ꝓhibere, preſertim cũ filium habeas bene diſciplinatũ (vt credim⁹) qui tue domui ſciet ꝓuidere. Quod ſi ꝓpoſito nõ mutato ſciſcitaris vlterius, quem tibi ex fratrum p̃dicatorum & minorum ordinibus p̃eligẽdũ credimus, id p̃cipue cõſciẽtiæ tuæ relinquimus. Magis enim tu ſcire poteris vtriuſq; ordinis obſeruantias, que non

ſunt

ſunt pares in omnibus,& in diuerſis articulis excedẽtes & exceſſæ. Alterius quidem iſtorum ordinum lectus eſt durior,nuditas grauior,& (vt nonnulli iudicant) paupertas ꝓfundior. Et alterius cibus parcior, longiora ieiunia,& (vt quãplures autumãt) ſanctior diſciplina. Neutrum ergo neutri preficimus, ſed in vna & arctiſſima paupertate fundatos, ad vnum tendere credimus, ſalutem ſcilicet animarum. Et ideo ſiue hũc ſiue illum elegeris,arctam viam aggredieris, & per portam intrabis anguſtam ad terrã melliſluã, & prę cœteris ſpacioſam. Vnde hoc apud te põdera, hoc diligẽter aduerte,quis magis animo tuo placeat, quẽq; ſperes melius portaturum. Et ſic vni conuerſatione adhereas,vt amore ab altero non diſcedas. Frater enim pdicator eſt reprob⁹, qui minores non diligit, & execrabilis frater minor,qui vel odit pdicatorum ordinem vel contemnit. Datum Peruſij xiij. Kalendas maij. Pontificatus nri anno 2. Intrauit autẽ predictus miles ordinem pdicatorum, & ẽt filius ei⁹ poſt eum. ¶ Anno dñi. M.cclxxi. electus fuit in pontificem dñs Gregorius x. vir ſanctus & iuſtus, poſtq̃ p biennium vel triennium cardinales in contentione fuiſſent,& ſedit annis tribus mẽſibus duob⁹ & dieb⁹, xv. Hic fecit cardinalẽ fratrem Petrum de tharãtaſio magiſtrum in theologia virum doctiſſimum,q poſtea fuit ſummus põtifex. Hoc tẽpore in ordine predicatorũ plurimę fulſerunt præclariſſimę ſtellæ, tã in ſanctitate vitæ, quã doctrinæ amplitudine, vltra eos qui ſupra nominati ſunt. ¶ Quorũ primus fuit Petrus de tharantaſio prædictus q ſcripſit poſtillas ſuper Gene

ſim, Exodum, Leuiticum, Numeros Lucam, ſuper omnes epiſtolas Pauli, ſuper quatuor ſententiarũ libros, de vnitate formarum, de materia celi, de eternitate mundi, de intellectu & voluntate. Huius cõtemporaneus fuit frater Egidius de liſciuijs bachalarius in theologia, qui ſcripſit duos libellos de vnitate formarum. Item de immediata viſione diuinæ eſſentiæ. ❡ Item eodem tẽpore floruit frater Robertus natione anglicus archiepiſcopus cãtuariẽſis ac cardinalis portuenſis, qui ſcripſit ſuper Porphyriũ, prædicamenta, Peryermenias, ſex principia, diuiſionum, Priorum, Poſteriorum. Thopicorum, elenchorum, ſuper Boetium, ſuper Priſcianum minorem, de natura relationis, ſophiſtriam grammaticalem, ſophiſtriam logicalem, librum de ortu ſcientiarum, de rebus prædicabilibus, de vnitate formarum. Item ſuper libros phyſicorum, de celo & mundo, de generatione & corruptione, ſuper libros metheororũ, de anima, ſuper metaphyſicã & omnes paruos naturales, & ſuꝑ quatuor libros ſententiarũ. ❡Frater etiam Vlricus theutonicus bachalarius in theologia, ſcripſit ſuper librũ metheororum, ſuper ſententias, & ſummam theologię magnam & ſubtilem. ❡Frater Gerardus de mida bachalarius in theologia, ſcripſit ſuper metaphyſicã & ſuper eccleſiaſten. ❡ Frater Tidericus de Vriburgh magiſter in theologia ſcripſit de origine prædicamẽtorũ, de tẽpore, de iride, de menſuris rerum, de defenſione priuilegiorũ ordinis, de tribus difficilibus, de quidditatib⁹ rerũ, de generatione lucis, de viſione beatifica. ❡ Frater Ioãnes pariſiẽſis magiſter in theologia,

gia, ſcripſit ſuper quatuor libros ſentẽtiarum. Item librum de iride, & cõtra corruptoriũ ſancti Thome. Item libros metheororũ. Item libellum de tranſubſtantiatione panis & vini in ſacramento altaris. De vnitate eſſe & eſſentie, de aduentu chriſti, & apologeticum. ❡ Frater Iacobus de Voragine archiepiſcopus Ianuenſis ſcripſit legẽdam ſanctorum abbreuiatam. Item ſermones dñicales, & quadrageſimales, & de ſanctis per totũ annum valde bonos & vtiles, & mariale beatę virginis. ❡ Frater Ioannes de Vriburgho lector, ſcripſit ſummã confeſſorum in caſibus valde notabilem. Item confeſſionale, pro audiendis confeſſionibus. ❡ Frater Hermãnus de minda prouincialis theutonie ſcripſit de interdicto, & inquiſitionibus criminum, & epiſtolas ſingulares. ❡ Frater Ioannes Chriſtofori de minda ſcripſit ſuper quatuor euangelia, ſuper apoſtolum totum, ſuper canonicas epiſtolas, ſuper librum elenchorum, & ſuper librum de anima. ❡ Frater Vgo gallicus q fuit archiepiſcopus lugdunenſis & cardinalis hoſtienſis, ſcripſit ſuper quatuor libros ſentẽtiarũ. Item de vnitate forme. Item de viſione immediata diuine eſſẽtie. Item cõtra corruptorium beati Thome. ❡ Frater Guilielmus de altono anglicus magiſter in theologia. Hic ſcripſit poſtillam ſuper Mattheum. Item de decem virginibus. Itẽ ſuper eccleſiaſten. ❡ Frater Thomas de ſuetonia anglicus q ſcripſit ſuper prædicamẽta, ſex principia. Item cõpleuit ſcriptum ſancti Thome ſuper librum peryermenias. Item ſcripſit ſuper librum priorum. Item de vnitate formę. Item duo quolibeta. Item de

relatione.

relatione. Item ſummā theologie. Item ſuper pſalterium. Item queſtiones difficiles pro declaratione dictorum ſancti Thome. ¶Frater Richardus Clapoel anglicus magiſter in theologia ſcripſit ſuper quatuor libros ſententiarum. Item contra corruptoriū ſancti Thomę. Item de vnitate formarum. Item de immediata viſione diuine eſſentie. ¶ Eodē tēpore Gregorius x. congregauit concilium lugdunēſe, ad quod vocauit ſanctum Thomam ꝓpter eius eminentem ſcientiā. Qui dum de neapoli romam accederet, in itinere infirmatus deuotiſſime apud monaſteriū foſſæ nouæ ciſtercienſis ordinis terracinenſis dyoceſis, ad dñm migrauit, etatis ſue anno quinquageſimo inchoanto, & ſepultus fuit in illa abbatia ſub depoſito tamen, cuius abbatię conſanguinei eius erant patroni, multis miraculis clariſſimus. ¶ Mortuo Gregorio x. anno dñi 1275. Creatus eſt in papam dñs Innocentius v. cardinalis de ordine pdicatorum. Petrus de tharantaſio antea vocatus, de quo ſupra dictum eſt. Qui primo fuit magiſter in theologia, poſtea archiepiſcopus lugdunenſis, & cardinalis hoſtienſis, ac demum Innocentius papa v. appellatus. Hic vita moribus & ſcientia excellenter decoratus, infra ſex menſes a ſua creatione rome obijt, & in eccleſia lateranēſi ſepultus fuit. ¶ Anno dñi 1276. mortuo Innocentio v. electus eſt in papam Adrianus v. Qui cum ſediſſet menſe vno & diebus ix. obijt in Viterbio & ibi ſepultus fuit. Poſt eum ſucceſſit Ioannes xxi. Petrus hyſpanus antea vocatus q ſedit mēſibus octo, & obijt Viterbij. ¶ Anno dñi 1277. Nicolaus 3. de Vrſinis

natione Romanus pontifex creatur qui ſedit annis tribus . Hic anno pontificatus ſui primo, fratrem Robertum anglicum p̄dictum ordinis p̄dicatorū fecit cardinalem portuenſem . Idem papa dn̄m Latinum de frangipanis, ideſt de ꝓgenie ſancti Gregorij pape primi cardinalem hoſtiēſem creauit, virum ſanctum prudentem & doctum . Qui in cardinalatu vixit annis .xvij. & obijt anno 1294. Item anno 1280. dn̄s frater & magiſter Albertus magnus de quo ſupra habitum eſt migrauit a ſeculo. ¶ Anno 1231. electus eſt in papam Martinus 4. Ante iſtum Martinum reor magiſtrum Ioannem vercellenſem magiſtrum ordinis noſtri ſextum fuiſſe electum in papam.

¶ De magiſtro Munione & eius generalatu ac multis viris excellentibus ſui temporis.

ANno dn̄i 1285. poſt obitum Martini 4. electus eſt in papam Honorius 4. qui ſedit annis tribus. Eodem anno electus eſt in magiſtrum ordinis 7. in capitulo generali Bononie magiſter Munio prior ꝓuincialis hyſpaniæ, & rexit ordinem annis 6. laudabiliter & prudenter . Hunc Nicolaus papa 4. aſſumptus ex ordine minorum abſoluit a generalatu, toto ordine reclamante. Qui ſuperuiuens ix. annis aſſumptꝰ fuit ad epiſcopatum palentinum in hyſpania . Et inde ad curiam vocatus abſolutus eſt ab epiſcopatu per Bonifacium 8. Tandem pius hic pater inter manus fratrum ad dn̄m migrauit, ſepultus in conuentu ſanctæ Sabinæ Romæ. Fuit āt vir magni animi, & patiētię ſingularis in aduerſis. Hic pater ſanctus regulam fratrū & ſororum de penitentia beati Dn̄ici dictauit quam

nunc

nunc habent, cum prius ſub quibuſdam conſuetudinibꝰ a beato Dñico eis traditis viuerent, & ordinem illum plurimum auxit & gratijs communiuit. ¶ Anno dñi 1292. poſt Honorium 4. cepit Nicolaus 4. & ſedit annis 6. menſibꝰ 8. diebꝰ 16. Hic fuit de ordine minorum, & fecit cardinalem dñm Vgonem 2. gallicum de buliono archiepiſcopũ lugdunẽſem, de quo ſupra, qui poſt mortẽ dñi latini factus eſt eṗs hoſtienſis. Eodem tẽpore Henricus de gãdauo qui doctor ſolemnis appellatˢ pariſius, frater Iacobꝰ de viterbio ordinis heremitarũ, & magiſter Godifridus de fontibus, multa conſcripſerunt, quibꝰ lucidiſſimã ac veridicã ſancti Thomæ doctrinã impugnare nixi ſunt. Contra quos ſuſcitauit dñs ſpiritum glorioſorũ doctorũ ordinis ṗdicatorũ, qui doctrinã impugnatam glorioſius defenſarẽt, fundarẽt & declararent, Quorum primus fuit Robertus ortford anglicus qui cõtra Henricum de gãdauo ſcripſit in his in quibꝰ vult impugnare ſanctum Thomam. Item contra primum Egidij vbi aduerſatur doctrine ſancti Thomæ. ¶ Frater Bernardus claramõtenſis eṗs, & bachalarius in theologia, ſcripſit contra Henricum. Item cõtra Godifridum de fontibus, & contra Iacobum Viterbienſem auguſtinenſem in his quibꝰ latrant cõtra ſanctũ Thomam. Idem ſcripſit ſuper quatuor libros ſentẽtiarũ. ¶ Frater Guilielmꝰ de maſſebt anglicus magr̃ in theologia ſcripſit contra Henricum de Gandauo, vbi ſanctum Thomã impugnare conatur. Item contra corruptoriũ corruptorij. Item queſtiones de angelis. ¶ Anno domini 1292. in capitulo Romę cele

brato

brato electus eſt in magiſtrum ordinis frater Stephanus biſuntinus magiſter in theologia, & prefuit duobus annis. Hic obijt anno 1295 in conuentu lucano. Scripſit autem ſuper eccleſiaſten. Item libellũ de auctoritatibꝰ ſanctorũ,& philoſophorũ. Item librũ exẽplorum per alphabetum narrationum. Item poſtillam ſuper apocalypſim. Huius tẽporibus fuerũt viri literati multi in ordine ꝑdicatorũ. ¶ Inter quos fuit frater Berdardus de trilia hyſpanus Magiſter ſacræ theologiæ,qui ſcripſit poſtillas ſuper eccleſiaſten, & librum ſapientie, tria quolibeta,ſuper Ioannem,queſtiones de ſpiritualibus creaturis,queſtiones de anima coniuncta, queſtiones de anima ſeparata,queſtiones de differentia eſſe & eſſentie,queſtiones ſuper totã aſtrologiam, & queſtiones de potentia dei. ¶ Frater Oliuerius brito magiſter ſacræ theologiæ ſcripſit ſuper quatuor libros ſententiarum, & ſuper librum elenchorum. ¶ Frater Nicolaus de goram gallicus ſcripſit poſtillas ſuper eccleſiaſticum, ſuper canonicas epiſtolas,ſuper Mattheum & lucam,ſuper totum apoſtolum,ſuper pſalterium,ſuper apocalypſim. Itẽ diſtinctiones & themata. ¶ Anno dñi 1293. mortuo Nicolao 4. electus fuit Celeſtinus v. qui ſedit menſibus v. Quo papatui renunciante electus fuit Bonifacius 8. ¶ Anno dñi 1296. electus eſt in magiſtrum ordinis ix. frater Nicolaus de Taruiſio prouincialis lõbardię in capitulo Argentinenſi, qui in pace & humilitate ordinẽ rexit duobus annis,& fuit magnus amator comunitatis. Sub cuius magiſterio ꝓuincie ordinis cum prius eſſent 12. diuiſe fuerunt in 18. ꝓuin

cias.

cias. Hic ex magiſtro ordinis aſſumptus fuit ad cardi
nalatum per dñm Bonifacium 8. vt infra dicet. ¶ An-
no domini 1300 in capitulo generali Marſilie elect⁹
fuit in x. Magiſtrum ordinis frater Albertus Ianuen-
ſis bachalarius in theologia, vir religioſus & p̄fuit tri
bus menſib⁹. Hic obijt in conuentu Ananie in vigi-
lia ſancti Auguſtini. ¶ Anno dñi 1301. electus fuit in
magiſtrum ordinis 11. in cap. generali Colonie cele-
brato frater Bernardus de Vizico, de prouincia tho-
loſana ꝓuincialis ꝓuincie ꝓuincie & p̄fuit duobus
annis & 4. menſibus. Obijt aūt in conuentu treuerē-
ſi in feſto ſancti Lamberti.

¶ De domino papa Benedicto xi. ordinis noſtri.

ANno domini 1303. mortuo Bonifacio 8. electus
eſt in papā 11. Kalendas nouembris dñs magiſter
Nicolaus de Taruiſio olim generalis ordinis & tunc
cardinalis hoſtienſis, & appellatus fuit Benedictus xi
de quo ex cronica ordinis fratris Bernardi de caſtris
ſancti Vincentij ſic habetur. Eadem Romana eccle-
ſia geminata letitia gratulatur ſe habuiſſe p̄ſulē & pa
ſtorem dñm Bñdictū 11. qui prius dictus eſt frater Ni
colaus de Taruiſio 14. ætatis ſuæ anno prædicatorū
ordinē eſt ingreſſus. in quo. 14. annis primis ſtuduit
& laudabiliter ꝓfecit. Et in alijs 14. annis ſequētib⁹
exercuit officium lectorie, & 14. annis alijs in p̄latio
nis officio in ordine laborauit. Hic prior ꝓuincialis
lombardię exiſtens, factus fuit magiſter ordinis, in ca
pitulo generali argentinæ anno dñi 1296. Hic p̄fuit
magiſterio annis duobus cum dimidio in pace & hu
militate equitate magna, magnus amator comunita
tis.

tis. Deinde creſcentibus eius meritis & p̃conijs claræ famæ, vocatus eſt de magiſterio ad cardinalatus titulum & honorem, per dñm Bonifacium papã octauum, dũ eſſet ipſe in ꝓuincia ꝓuinciæ. Cui per nũcios dñs Bonifaci⁹ papa infraſcriptas direxit literas apoſtolicas vez. Bonifacius epiſcopus ſeruus ſeruorũ dei dilecto filio fratri. Nicolao de Taruiſio quondã magiſtro ordinis fratrum p̃dicatorum in ſacroſanctę Ro. eccleſiæ p̃ſbyterum cardinalem aſſumpto, ſalutẽ & apoſtolicã bñdi. Inter ceteros ordines in agro plãtatos Dñico ſacrum fratrũ p̃dicatorum ordinem dileximus hactenus, & diligere non ceſſam⁹, ad ea que proſperum ſtatum eius ſuiq; honoris incrementa reſpiciunt paternis ſtudijs intendentes. Volẽtes itaq; perſonã tuã quã laudabilis fama refert, ac fide digna clamat aſſertio, claris virtutum inſignijs decoratam, & in te p̃fatum ordinẽ multipliciter honorare, te nuper de fratrum nr̃orum cõſilio in p̃ſbyterum cardinalẽ ſacroſanctæ romanæ eccleſiæ duximus aſſumendũ. Quocirca diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mãdamus, quaten⁹ impoſitũ tibi onus a dño ꝓmpta deuotione ſuſcipiens, te ſubmoto dilationis obſtaculo p̃pares, ad noſtrã preſentiam quãtocius acceſſurus. Datum reate nonis decẽbris, põtificatus noſtri anno quarto. Prefatam literã cum bulla recepit ipſe dñs Nicolaus in leſinhano ꝓpe narbonã. Et ſequenti mane intrauit narbonam. Et in capitulo fratrum p̃ntibus fratribus & dñis ciuitatis & multis ſolẽnib⁹ viris fecit legi literas apoſtolicas, & renunciauit magiſterio ordinis lachrymabiliter, & cardinalatũ acceptauit,

ceptauit. Hic igitur primo cardinalis presbyter. fuit tituli ſanctæ Sabinæ & poſtmodum tranſlatus fuit ad epiſcopatum hoſtienſem, in quibus dignitatibus mā ſit quaſi annis quinque. Tandē mortuo Bonifacio. 8. factus eſt ſummus pontifex & Benedictus 11. fuit appellatus. In quo pōtificatu vixit menſibꝰ 8. diebꝰ 17. & migrauit apud Peruſium . 134. nonis iulij die martis hora quaſi nona omnibus eccleſiaſticis ſacr̄is deuote ſuſceptis, & ſepultus fuit in eccleſia fratrum p̄dicatorū Peruſij ante altare ſub terra ſicut ipſe mādauit dum ad huc viueret, ne in alto poneret̄ ſed ſub terra ex magna humilitate quam habebat. Et lʒ mo dico tempore vixerit multa tñ bona fecit, & meliora ſperabantur. Nā cōſtitutionē Bonifacij de ſepulturis reuocauit tanquā nimis rigidā, & aliam fecit que incipit Inter cunctas, in fauorem religioſorū. Præterea duos cardinales ex columnenſibꝰ reconciliauit, quos Bonifacius acriter fuerat perſecutus. Hic etiā fecit ſucceſſiue tres cardinales de ordine prædicato rum vʒ. dñm Nicolaum de prato in titulum hoſtieñ. fratrem Guilielmuū anglicū. Item fratrem Gualterum anglicū confeſſorem regis angliȩ in p̄ſbyteros cardinales. Conceſſit etiam priuilegia multa religio ſis, & eos tenerrime dilexit. De hoc ſanctiſſimo viro legitur, ꝙ cum mater eius que erat pauperrima audiſſet eum pontificem creatum venit Romam ad videndum eum. Cumq; ab amicis p̄cioſis veſtibꝰ ſericis fuiſſet induta, ad p̄ſentiam pontificis eſt perducta. Quā cum pontifex ita pōpoſe indutā vidiſſet abhorruit factum, & dixit. Que eſt iſta dña, quam ante me

p̄ſentaſtis

p̄ſentaſtis? Et illi. Beatiſſime pater, eſt mater ſanƈtitatis veſtræ. Qui licet optime eã cognoſceret, ait. Mater mea eſt vna paupercula, vilibus veſtib⁹ induta, & iſta eſt ita bene induta ꝙ non cognoſco eam ꝓ matre meã. Vnde eã extra ducatis, quia non cognoſco eam vt matrem meã. Quæ eduƈta & veſtibus vilib⁹ quib⁹ antea veſtiri conſueuerat reinduta, ad conſpeƈtum põtificis p̄ſẽtata fuit. Quam pontifex de cathedra deſcendens amplexatus eſt, & dixit circunſtantibus. Filij iſta eſt mater mea paupercula, & non illa diues & præcioſe induta. De quo multum edificati fuerunt omnes, attenta eius maxima humilitate. ¶Ordo fratrum ſeruorum beatæ mariæ qui dr̃ ortum habuiſſe a beatiſſimo Petro martyre ordinis noſtri, lꝫ alij dicant ꝙ non originem habuit ab eo, ſed magnũ incremẽtũ receperit, a dño Bñdiƈto papa xj. ordinis fratrum p̄dicatorũ fuit confirmat⁹, ob magnam deuotionem quã ad ipſum martyrẽ glorioſum hẽbat. Et quia ſicut ſcriptum eſt, q̃ ſe humiliat exaltabitur, quia iſte ſanƈtus pontifex ſe valde humiliauerat, ideo poſt mortem eius adiecit dñs eũ magnificare ſuper terram, corruſcatione miraculorum, vt per hoc oñderet, ꝙ felix viueret in excelſis. Quedam hic inferius annotaui ꝓut accepi ex literis fide dignorum in curia exiſtentium, qui viſu vel auditu de eis certius põtuerunt informari. Et q̃dam ex eis poſt modum audiui relatione plurium confirmari. Quę quidẽ breuiter & ſummatim ponam, dimiſſa omni hiſtorie longitudine. ¶ Ipſa die obitus beati Bñdiƈti papæ, qua ſanƈta illa anima celum conſcendiſſe credita eſt, tantus

fuit concurſus populorum circa corpus eius in pala tio adhuc poſitum,venientium ad pedum oſcula bea torum,& in caſtrinum in eccleſia fratrum prædicato rum dum officium cantaretur, & ſuper ſepulchrum ipſo etiã tumulato, ꝙ præſſura gentium a nemine po tuit cohiberi. Ceperuntq; varijs languoribus labo- rantes beati Bñdicti papæ ſuffragiũ implorare,moxq; diuinam adeſſe virtutem percipere & ſentire. ¶ Ma- ter cuiuſdã fratris ordinis ꝑdicatorũ quę per 14. an- nos continuos dolorem capitis continuum ſuſtinue rat, deuote ſibi deuouẽs, ꝓtinus eſt curata. ¶Homo qdam filium hñs paruulum ꝗ tribus diebus ſine cibo & potu fuerat,de vita ipſius pueri quaſi deſperat⁹,ad ſepulchrum beati Bñdicti eundem attulit. Et quia tu lit cum reguli ac centurionis fide & deuotione que rens ſalutem filij, ſtatim beati Bñdicti meritis ſanita tem recepit,& per ſe in eccleſia deambulare cepit,ꝗ prius fuerat deportat⁹. ¶Mulier quedam brachium alterum curuum & quaſi aridum habebat, cum quo nil agere poterat. Que bñdictionis & ſalutis ibidem petens auxilium,a Bñdicto dñi, ꝓtinus eſt curata, ita ꝙ ſic cum eo ſicut cum altero omnia poterat opera- ri. ¶Quedam ẽt mulier & qdam puer penitus nil vi- dentes, ad Bñdicti ſepulchrum perducti, ſtatim fue- runt eius meritis ad lumen priſtinũ reſtituti. ¶ Qui- dam domicellus vicecãcellarij impotẽs factus in vno brachio,audiens tanta miracula beati Bñdicti papæ meritis diuinitus perpetrari, cum fide & deuotione ad eius ſepulchrum veniens,fuit ibidem continuo li beratus. ¶ Quãdam mulierẽ a fluxu ſanguinis quẽ

per

per annum paſſa fuerat liberauit. ¶Puerum vnum ad ambulandum penitus impotenté in pedib⁹ & tibijs ex retro iam multis annis, ibidem ſuis meritis inſtau rauit, & greſſum reddidit pñte populo & teſtimoniũ perhibente. ¶ Quedam mulier demoniaca ad ſepulchrum Bñdicti papæ adducta fuit. In eiſdem diebus paulopoſt in ipſius tumulationem, quam diabolus multum vexabat & torquebat, & vociferare pre anguſtia miſerabiliter cõpellebat, In qua diabolus mu lieris vtens labijs, latinum congrue admirantibus au dientib⁹ loq̄batur. Muliere igitur iuxta ſepulchrum poſita vnus frater p̄dicator pñtib⁹ omnib⁹ qui aderant clericis & laycis in multitudine copioſa, & duobus fratribus minoribus incepit demonem adiurare dicens. Adiuro te ex parte dei & ſerui ſui papæ Bñdicti vt exeas inde, & dimittas iſtã mulieré. Tunc rñdit demon verbis latinis, Quomodo credis ꝙ Bñdictus me hinc expellat, cum Franciſc⁹ me non potuerit expellere. Predicta namq; mulier prius adducta fuerat apud aſſiſium ad beati Franciſci tumulum. Tunc frater dixit, Scio ꝙ vterq; hẽt poteſtatem a deo expellendi te. Sed deus poteſt iſtam gratiã reſeruare ſancto papæ Bñdicto, quam non fecit ſancto Franciſco hac vice. Tunc dixit demon. Rogo te vt non vexes me amplius nec infeſtes, quia per 16. annos in hac muliere manſi. Et iterato cepit frater eum adiurare ex parte beati papæ Bñdicti vt prius, & dicere euãgelium ſecundũ Ioanné. In principio erat verbũ. Cũq; perueniſſet ad finem & dixiſſet. Et verbum caro factum eſt, continuo exiuit diabolus, & dimiſit mulie-

rem ita conquaſſatam & vexatam, ꝙ multo tempore nihil potuit loqui. Poſtquam autẽ reſpirauit, virib⁹ aliqualiter iam reſumptis, deuote laudes & gratias egit deo & ſancto Bñdicto, nec vlterius locuta eſt latinum, quod non didicerat nec ſciebat, nec recordata eſt ꝙ vnquam taliter fuerit locuta. Sed cum ſibi dicebatur de hoc plurimum mirabatur. Oro. ¶ Deus qui beatum Bñdictum põtificem tuum bñdictionis tue gratia ſubleuaſti ad celũ, populũ tuũ qs nõua bñdictione grẽ tuę ſanctifica, & a cunctis malis im minentibus eius meritis & precibus tua nos virtute defende, per chriſtum. ¶ Anno dñi. 1304. Clemens papa v. eligitur in papam poſt longam contentionẽ cardinalium, & ſedit annis 8. Hic tranſtulit curiam vltra montes, que continue ibidem manſit vſq; ad Gregorij. 11. pontificatũ, qui diuina reuelatione per beatam Catherinam Seneſeĩ ordinis de pñia beati Dominici ſibi factam, curiam ad vrbem Romanam reduxit. Hic Clemens fecit cõcilium generale apud Viẽnam galliæ, & multas conſtitutiones preſertim contra religioſos. Ex ordine autem pdicatorum ſucceſſiue tres cardinales creauit, quorum primus fuit dñs Nicolaus de farinula qui tunc erat cõfeſſor regis Frãciæ. Hunc conſtituit presbyterum cardinalem tituli ſancti Euſebij. Secundus fuit dñs Thomas anglicus magiſter in theologia, quem fecit preſbyterũ cardinalem tituli ſanctæ Sabinæ. Tertius fuit fratrer Guilielmus Petri barbacenſis magiſter in theologia quẽ ex lectore ſacri palatij fecit preſbyterum cardinalẽ tituli ſanctæ Ceciliæ, poſtmodum autem per d. Ioan.

22. factus eſt cardinalis epiſcopus Sabinenſis. ¶ Anno dñi 1308. electus fuit in magiſtrum ordinis 12. F. aymericus placentinus lõbard⁹ tunc lector Bononienſis, in cap. generali Tholoſano. Hic legerat in ordine annis 23. tam in philoſophia quam in theologia, & ordinem gubernauit annis. 7. Hic etiam in capitulo neapolitano ceſſit magiſtratui, & pluribus annis ſuperuiuens, tandem bononiæ die 7. Iulij. 1327. diem clauſit extremum ibidem ſepultus. ¶ Anno dñi 1312. electus fuit in capitulo generali carcaſonæ in magiſtrum ordinis 13. F. berẽgarius de ꝓuincia tholoſana. Hunc papa Ioannes 22. miſit legatum in frãciã & poſtea cõceſſit ei archiepatũ cõpoſtellanum.

¶ De infamia ordini impoſita per quendã monachũ cyſtercieñ. & fratres minores dicentes ꝙ F. Bernardus de montepolitiano veneno in hoſtia conſecrata extinxerat Sereniſſimum dominum Henricum lucellembourch imperatorem Romanum.

ANno dñi. 1314. Sereniſſimus dñs henricus lucellembourch romanorum imperator exiſtẽs in tuſciã in ciuitate piſarum & volẽs cum exercitu verſus reliquas partes tuſciæ adire, per magiſtrum Bartholomeum de vagenaria fuit diſſuaſus ne illo tẽpore exponeret ſe itineri propter eſtum, quia erat diſpoſitus ad magnam infirmitatem. Cumq; ille nullomõ acqeſcere voluiſſet, tandem poſt in bonconuentu infirmatus, nona die diem clauſit extremum. Quidam autem monachus Ioãnes nomine, ordinis ciſtercieñ.

qui erat cappellanus imperatoris,ſperans effici confeſſor eius propter diſceſum cancellarij & epiſcopi botontini qui imperatorem aliquando in confeſſione audiebant, & videns Ioannes ꝙ F. Bernardus de mōtepolitiano ordinis prędicatorū effectus eſſet eius confeſſor,inuidia motus,ipſum fratrem Bernardum infamauit,ꝙ imperatorem in hoſtia conſecrata veneno extinxiſſet. Vnde ꝓpterea magna tribulatio ordini prędicatorum excitata fuit maxime per alemaniam,& prouincias quę erant ſub imperatore predicto,adeo ꝙ fratres prædicatores non poterant ſine periculo clauſtrum egredi nec p̄dicare. Verum comperta veritate ꝙ imperator ex naturali infirmitate obierat & non ex veneno,plures cardinales & epiſcopi teſtimonium innocentiæ fratris Bernardi qui culpabatur,& famæ ordinis p̄dicatorum per ſuas literas ad prælatos illarum partium tranſmiſerunt,& ipſe F. Bernardus obtulit ſe cuiuſcunq; recte ſentientis iudicio & examini,ſicut per literas ſuas euidentius ſe purgat,& etiā teſtimonia de vita laudabili ipſius fratris Bernardi quam ſemper tenuit in ordine, ipſum immunem declarāt. Nam ſemper fuit bonæ famæ & honoratus in officijs ordinis, & ꝓpter bonitatē ſuā in multis negocijs ordinis fuit expoſitus. Infraſcripta autē ſunt inditia quib⁹ dictus F. Bernardus ab hoc ſcelere purgatur clariſſime & euidentiſſime. ¶Primo quia ipſe F. Bernardus ꝓbatus fuit ſemper innocentiſſimæ vitæ & laudabilis famæ in ordine,nec tantum flagitium in tantum dn̄m & cum viuifico ſacramēto admiſiſſet. ¶ 2. Omnes cōſanguinei eius (nam erat

nobilis

nobilis genere) erant de parte imperatoris & ei valde fauorabiles, nec eis tantam iniuriam, infamiam, & damnum feciſſet. ¶Tertio. Per dñm Nicolaum de prato cardinalem hoſtiẽſem qui erat amiciſſimus dicti imperatoris ipſe F. Bernardus datus fuerat in ſeruitium & familiarẽ dicti imperatoris. ¶ 4. Quia ſum me honorabatur ab imperatore. Nam confeſſor ei⁹ factus fuerat,& imperator plus in eo quam in aliquo confidebat,& eius principibus equabatur. ¶5 Quia poſt mortem imperatoris non fugit ad inimicos im peratoris,ſed ad ei⁹ amicos acceſſit,& iudicio cuiuslibet recte ſentientis ſe expoſuit. ¶6. Quia medicus imperatoris antequam piſis diſcederet ei ſuũ receſſũ diſuaſit,aſſerens ꝙ diſpoſitus erat ad magnam ægritudinem,de qua re ipſe medicus publicum fieri fecit inſtrumentũ. ¶ 7. Quod in vigilia aſſumptionis dñe noſtræ habuit vnum paroſiſmum tertianæ de quo nõ curauit,& in die dñe noſtre p̃ſentibus multis baronibus cõicauit, & diem illum cum illis in magno cõ uiuio & letitia expendit, & poſtea die ſequenti oĩo voluit equitare & caſtra mouit, & ex labore itineris & eſtu habuit alium paroſiſmum qui nunquam eũ deſeruit. ¶8. Ipſe erat in loco valde infirmo,quia lo cus ille ſuos habitatores deuorat,ſicut dicunt ipſi ha tatores eiuſdem loci. ¶9. Quia medici dederunt ei quotidie tres & aliquando quatuor ciatos vini nigri potentis,cum tantundem de aqua & offa panis calefacti & tergia,volentes ſubuenire debilitati, & non conſiderantes eſtiuum tẽpus & febrem acutam quã habebat. Et ex his tñ febris ardor creuit,ꝙ non inue

niebát requièm vllam,donec 9. die poſt ſecundũ paroſiſmum diem clauſit extremum. ¶ 10. Quia poſt mortem nullus tumor aut depilatio ſecuti ſunt, ſed ſicut erat quando obijt ita perſeuerauit cadauer ei⁹. ¶ 11. Quia Sereniſſimus rex Ioãnes rex Boemię fili⁹ p̃dicti imperatoris ſereniſſimi, & Reuerẽdiſſim⁹ dñs Baldouin⁹ archiepiſcopus treuerenſis, & alij principes,& oẽs imperij electores. Itẽ epĩ & nobiles q̃pluri mi theutoniæ & Italiæ imperio fideliſſimi, diſcretione diligẽtiſſima ſuper hoc fideliter habita, viuis ſuis vocib⁹,literiſq; & ſigillis ſuis roboratis, fuiſſe falſum & confictum hmõi ſcelus contra p̃dictũ fratrem Bernardum demonſtrauerunt vniuerſis, & ſuper omnes Karol⁹ 4. imperator fili⁹ ſupradicti Ioãnis regis Boemorum filij Henrici imperatoris, ſuo ſermone ad ordinem noſtrũ oſtendit eſſe falſum. Inſuper poſt aliquot annos fecit celebrari capitulũ generale fratrũ p̃dicatorum in praga ciuitate boemie, In cuius capituli ſolemni celebratione in die penthecoſtes imperator erat p̃ſens,ſtans in miſſa in loco ſuo,imperialibus inſignijs & corona inſignitus in dextro choro,& eodem modo imperatrix in choro ſiniſtro in excuſationem fratrũ & ordinis,& infamiæ factæ rõne mortis aui ſui. Fratres enim minores famauerant per totam thuringiam, & myſiam, ꝙ ideo conuocaſſet fratres p̃dicatores in pragam ad capitulum, vt vindicaret mortem aui ſui. Quod imperator intelligẽs,oẽm honorem excogitabilem & decentem in ſui excuſationem & ordinis, ordini & fratribus exhibuit. Primo enim fecit deaurari turrim noſtri cõuentus.Poſt

in

in die penthecoſtes ſtetit in choro imperialibus inſignitus,& fecit exhiberi & offerri fratrib⁹ duas bullas aureas ad altare,quarum vna eſt de exéptione ab omnib⁹ principib⁹ xp̄ianis ſecularib⁹, & ꝙ ſolum ſumus ſub imperio,ſecunda eſt de ſucceſſione in hereditate p̄rna. In ſecunda feria péthecoſtes inuitauit totū capitulū ad aulā ſuā in caſtro pragēſi,& glorioſis pauit ferculis,miniſtrantib⁹ ibidē ꝓceribus ſuis. Poſt prādium duxit oēs fratres ad cathedralē eccleſiā que in caſtro eſt, & oñdit ibidem reliqas imperij & omnem ornatum domus ſue,& cū ſolēnitate reduxit fratres in ꝓpria perſona ad cōuentū,vt fratres minores mēdacium dixiſſe omnib⁹ patēter oñderet. ¶ Nec obſtat ꝙ aliqui obijciebant ꝙ in p̄dicta infirmitate corpus imperatoris effectū eſt nigrum,quia pleuretic⁹ erat. Et ſi medici vſi fuiſſent diligentia & nō ita calidis cū refeciſſent,forte mortuus non fuiſſet. Extāt āt copię literarum plurium Reuerendiſſimorum dñorum cardinalium,& dñi epiſcopi aretini ad p̄latos alemaniæ ſuper aſſertione innocētiæ fratris Bernardi p̄dicti. Extat & epiſtola ipſi⁹ fratris Bernardi oēm rei ſeriē narrans. Quas ſiquis videre deſiderat ad longum, legat chronicā prefati magiſtri Iacobi de ſuſato. Hic autē breuitatis cā o miſſe ſunt. Nō obſtantib⁹ ſupradictis defēſi onib⁹ & ꝓbationibus veritatis innocētiæ fratrū p̄dicatorū, & falſitatis minorū,adhuc rabido dēte rabiē ſuā rodētes qdā fratres minores nobis inſultare nō ceſſant,& preſertim qdā frater minor q anno dñi. 1410. lubicenſib⁹ chronica ſcribens mētiēdo in ipſo, hanc hyſtoriam interſerit,dicens ꝙ ob hoc flagitium

in penam datum eſt ordini nr̃o, ꝙ omnes fratres qn̄ celebram⁹ comunicem⁹ nos cū manu ſiniſtra. Quod quam falſiſſimum ſit ex his apparet. ¶Primo quia nemo debet grauari onere alieno, ex regulis iuris. Vn⁹quiſq; enim onus ſuum portabit. Gal. 6. ca. Et 24. q. 4. ca. Siquis catholica. Malus portat cām ſuam, nec p̄iudicabit alteri, quem in cōſenſu mali operis ſociū non habet criminis, dicente domino Ezech. 18. Anima que peccauerit ipſa morietur. Filius non portabit iniquitatem p̄ris, nec pr̄ portabit iniqtatē filij, q̄to minus fratres vnius religionis. Eſto ꝙ verum eſſet id quod fratres minores falſe cōpoſuerunt, quia ex dicto ipſorum ſequeretur ꝙ beatus Petrus traxiſſet noxam ex iuda traditore eius coapoſtolo. Cuius cōtrarium ponit canon 24. q. 1 non turbatur, dicens. Non turbatur nauis que Petrum hēt, ſed turbatur q̄ Iudā habet. ¶ 2. quia ordinarius ideſt rubrica ordinis fratrum p̄dicatorum in principio ordinis confirmatus, habet ſic, de diuiſione hoſtiæ dans modū & formā, ꝙ ſacerdos diuidat hoſtiam primo in duas partes, deinde partemquā tenet in dextera ſuperponat in tranſuerſum parti reliquę in ſiniſtra, & diuidat illā in alias duas, ita ꝙ digiti fracturam non tangāt ſi fieri poteſt, in ſiniſtra retinens duas partes vſq; ad perceptionē. Et hec litera in nullo libro ordinis noſtri eſt mutata, nec per modum additionis appoſita, ſed ſicut erat in principio ſcriptura ordinata, ita etiam perſeuerat. Et eſt quadruplex rō quare ſacerdotes ordinis fratrum p̄dicatorum cōicant, cum ſiniſtra. ¶Prima trahitur ex dictis beati Gregorij papę in omelia diei paſce. Quid per

per leuam niſi preſens vita ſignificatur? Cum igitur fratres prædicatores cõicant cum ſiniſtra,ſignificare volunt ꝙ per virtutẽ ſacramẽti & paſſionis chriſti,de pñti miſeria trãsferunt ad gaudia ſempiterna. ❡ ſecũda rõ,quia omnes nos,ſcilicet gentiles ex quibꝰ conſtituit eccleſia fuimꝰ filij iræ, & per conſequens per ſiniſtram deſignati,filij vero iſrael fuerunt filij dilecti & filij dextrę,ſed vice mutata tranſlatum eſt regnum ad eos qui fuerũt filij ſiniſtræ. Nobis igit̃ filijs quõdam irę nunc dilectionis ſacrm̃ in quo eſt virtus regni datum eſt ſolum,iudeis nunquã, ſed eſt figura & vmbra,nobis aũt veritas & res. Nec transferet ad iudeos ſed apud eccleſiam ex gentibꝰ conſtitutam durabit in eternum,ad quod ſignificandum cõicant cũ ſiniſtra. ❡3. ratio eſt. Poſtquam ſacerdos ſe transfert in miſſa ad ſiniſtrum cornu altaris tractat̃ chriſti paſſio,& illa recordantur tunc que dñs noſter geſſit hic in ſua humilitate bñdicta, ꝓ omnium nr̃m ſalute. Qđ euangelium regni videtur inuere,quod tunc primo legitur. Iccirco in diuiniſſimo ſacro memorãtes dulciſſimam paſſionem chriſti,quam pro hũani generis ſalute hic in ſiniſtra, ſcilicet in pñti vita paſſus eſt, cũ ſiniſtra cõicant. ❡ Quarta rõ eſt ex nomine ordinis fratrum p̃dicatorum. Nam Innocentius tertius dedit ordini nomen fratrum p̃dicatorom,quia prædicaturi erant Ieſum chriſtum crucifixum. Et ideo dedit ordini, ſcilicet generali fratrum prædicatorum, crucifixum pro ſigno ſigilli. Qui quidem generalis magiſter habet crucifixum in ordinis & officij ſui ſigillo. Cum ergo hic in ſiniſtra,ſcilicet præſenti vita dñs

ſit

ſit crucifixus, quem verbo crucifixum p̄dicamus, in ſigillo pro ſigno hēmus, manu ſiniſtra paſſum cruci fixumq; inhumanitate, in officio miſſæ cum manu ſini ſtra cōicando demōſtramus. Inſidioſè igitur & mali tioſè fratres minores fratres ordinis p̄dicatorū male & falſè diffamauerūt. Que falſitas ex p̄miſſis poteſt deprehendi euidēter. Hæc autē hic poſita ſunt vt veri tas facti fratribus ignorantibus eā manifeſtetur. Hec omnia hn̄tur in crhonica præfati reuerēdi patris fratris Iacobi de ſuſato ordinis prædicatorum. ¶ Alias rationes quare cōmunicamus cum manu ſiniſtra po nit magiſter Leonardus de vtino in quadrageſimali ſuo, ſermone 42. de dignitate animæ humanæ, in ſecū da parte eiuſdem ſermonis, & in teſtimonio legis ca nonicæ vbi ſic dicit. Propterea nos fratres p̄dicatores cōmunicamus cum manu ſiniſtra, quia in ea parte eſt cor, etiam quia manipulus qui deſignat indiſſo lubilem colligationē cordis noſtri cum Ieſu chriſto ponitur in manu ſiniſtra, ob feruentem & cordialem charitatem noſtri ad chriſtum, vt declaraui in ſermo nario aureo de ſanctis, in ſermone de beato dn̄ico patre noſtro. ¶ Preterea vxor in ſignum illibatę fidei & cordialis amoris geſtat ānulū in manu ſiniſtra. Nobiles ēt & magni principes inſignia ſua quę vulgariter dn̄r diuiſe, deferunt ex parte ſiniſtra. Milites inſigne ſuum aureū ferunt in latere ſiniſtro. Ad abo lenda ergo peccata que regnāt in corde noſtro. Mat thei 12. De corde exeunt cogitationes male &c. medicina ſuperponenda eſt cordi. Canti. 8. Pone me ſi cut ſignaculum ſuper cor tuum, ¶ Rō autem lr̄alis ē

iſta. In principio ordinis noſtri inſurrexit quedā hereſis, aſſerens non eſſe verum corpus chriſti in altari niſi quamdiu eleuat̄. Cuius opinionis fuit magiſter Ioannes Vviclef. Ordo aūt noſter p̄ualuit contra hāc hereſim, miro modo eam cōfutando. In cuius ſignū datum eſt ordini nostro vt in miſſa poſt agnus dei añ cōmunionem tenerent fratres hoſtiam eleuatam ſuper calicem, vt ſic adoraretur ab vniuerſo populo, tāquam verū corpus & ſanguis chriſti, & ne deponeretur vſq; ad cōionē incluſiue. Quia vero cum manu dextra h3 ſacerdos tundere pectus ſuum tanquā verum deum adorans hoſtiam, oportuit vt cum manu ſiniſtra teneret & ſic cōicaret. Propter hāc causā plures fratres nr̄i martyrio coronati ſūt ab hereticis. Et dum eſſem in cōcilio ferrarienſi tēpore dn̄i Eugenij papæ 4. relatū eſt plures cōuentus nr̄i ordinis funditus euerſos ab huſouiſtis in Boemia, & fratres truci datos ab eiſdem. Ordo .n. nr̄ valde inſudauit contra hereſes ad earum extirpationem, & p̄cipue circa hoc ſacr̄m corporis chriſti. Hec magiſter Leonardus prędictus. Claruit his temporibus F. Albertus de Brixia doctor præcipu⁹, cui reuelata fuit a beato Auguſtino gl'ia ſancti Thomæ. Hic cum eſſet apprime doct⁹ ſummam de officio ſacerdotis valde vtilem & bonā cōpilauit, & dies ſuos in ſanctitate vitæ, & cōmendatione beati Thomæ cōpleuit. ¶Hoc tēpore floruerūt doctores inſignes in ordine v3. magr̄ Robertus olchot anglicus, qui ſcripſit ſuper librum ſapientiæ elegantiſſime. Itē ſuper 7. prima capitula eccleſiaſtici. Itē moralitates pulchras. ¶ Item floruit F. Ioānes de sā

ſto geminiano, qui ſermones perpulchros cõſcripſit de tẽpore, dñicales, & quadrageſimales, de ſanctis, & pro defunctis ad omnem ſtatum. Item librũ de ſimilitudinib⁹. ¶Item F. Vgo de prato qui ſermones dñicales & quadrageſimales ac cões ſolemnes cõpoſuit ¶Itẽ F. Henricus de Arimino qui ſummã de quatuor virtutib⁹ cõpilauit egregie. ¶F. etiã grãdeus de aſculo, qui in logica & philoſophia multa cõpoſuit. ¶Itẽ F. Dñicus tholoſanus, qui in diuina ſcriptura cõmentaria magna dictauit. ¶Floruit quoq; eodem tempore F. Bartholomeus de piſis cõpilator ſumme piſanæ & nonnullorũ aliorum voluminum. ¶F. quoq; Raynerius piſanus qui ſummam magnam theologicam compilauit, circa iſta tempora fuit.

¶De beato Iacobo de Venetijs qui iacet Forliuij. & de canonizatione ſancti Thomæ de aquino.

ANno dñi 1314. obijt Forliuij beatus F. Iacob⁹ de Venetijs 83. annorum exiſtens. Hic enim multis virtutib⁹ & gratijs adornatus, omnib⁹ ſanctitatis exẽplar fuit, poſt mortem vero magnificis continue miraculis corruſcauit & corruſcat. ¶Anno dñi 1316. Ioannes 22. papa conſecratur in Auinione & ſedit annis 19. Huius tẽpore factus eſt generalis ordinis noſtri magiſter F. Herueus natione brito, electus in capitulo generali lugduni celebrato ãno dñi 1318. Hic ordinẽ gubernauit annis 5, & plus, & ſepultus fuit in narbona anno domini 1333. Tempore iſtius magri Heruei canonizatus fuit ſanctus Thomas de aquino ordinis noſtri, per dictum dominum Papam Ioãnem 22. 15. Kal. Auguſti, in Auinione. Hic magiſter Her

ueus

ueus fuit ſolẽnis magr̃ in theologia,& multa ſcripſit, v3 contra Henricum de gãdauo 15. quolibeta, & cõtra Durandum,vbi ipſe Durandus impugnant ſanctũ Thomam .Scripſit ſuper quatuor libros ſententiarũ, & octo quolibeta . Item de verbo . Item queſtiones de peccato originali . De eternitate mũdi, de cognitione primi principij,de beatitudine,de virtutib⁹ moralibus,de ordine ſecunde intentionis ad primã, de ſecundis intentionibus tractatus duos, de paupertate chriſti & apoſtolorum, de ſacramẽtis,de poteſtate papæ. Plura etiã eius opera habentur que hic breuitatis gratia dimittuntur. ¶ Scripſit eodem tempore F. Durãdus ſenior ſcripta diuerſa, duo ſuper ſentẽtias, & duo quolibeta . Item tractatum cõtra Ioãnem 22. de viſione diuine eſſentie. ¶Scripſit etiam F. Durandus de ſancto portiano ſuper quatuor libros ſententiarum,& duo quolibeta. ¶ Item F.Nicolaus traueth anglicus ſcripſit ſuper Boetium de conſolatione, ſuper declamationes Senece, & ſuper Auguſtinum de ciuitate dei. ¶ Item F:paganus ſcripſit poſtillas ſuper penthatheucum, ſuper Ioſuæ,Iudicium, Ruth,Regũ, Paralyppomenon,Eſdram,& Neemiam,Thobiã,Iob, Parabolas, Eccleſiaſtem, Cantica, Librum ſapientiæ, pſalterium,quatuor prophetas maiores, ſuper euangelia ſuper apochalypſim. ¶ Hoc tẽpore facta eſt canonizatio ſancti Thomæ de aquino a dño papa Ioanne in eccleſia cathedrali Auinionenſi. Nam d. papa audita fama miraculorũ & doctrinæ & vitæ eius, deputauit ſolemnes inquiſitores qui inquirerẽt de prędictorum veritate. Et ꝓbatis omnibus canonice,de

omnium p̄latorum tunc in curiā exiſtentium cōſilio & aſſenſu, ſanctorum confeſſorū cathalogo eſt aſcriptus. In die canonizationis ipſius p̄dicauit primo dn̄s papa Ioan: 22. in palatio ſuo, ſumpto themate. Scitote q̄m mirificauit dn̄s ſanctum ſuum, & in eo mirabiles cōmēdationes dixit tam de ordine q̄ de ſancto, & inter alia ꝙ ſanctus Thomas in hoc ordine geſſerat vitam apoſtolorū, qui ordo nihil habet in ꝓprio licet habeat & viuat in cōi. Item dixit ꝙ credebat iſtā eſſe vitam apoſtolorum, Addidit etiā ꝙ nullus haberet ꝓ malo, ꝙ iſte glorioſus doctor poſt apoſtolos, & doctores primos, plus illuminauit eccleſiam dei. Poſtmodum p̄dicauit frater Petrus graterei. Tertio loco p̄dicauit Rex Siciliæ. Quarto loco p̄dicauit Archiepiſcopus Capuanus excellentiſſimus. Quinto loco prædicauit alius quidam ep̄s. Sexto loco p̄dicauit archiepiſcopus arelatenſis. Septimo ep̄s vintouien̄. Octauo loco prædicauit ep̄s london̄. de ordine minorum. Hi ſermones facti fuerunt idibus iulij. Poſtea d. papa 15 Kalen̄. Auguſti, in feſto ſancti Alexij cantauit miſſam, & iterum ſermonem habuit de eodem, ſumpto themathe. Magnus es tu & faciens mirabilia. Poſtea per regem & reginam & comitem ſancti Seuerini, & p̄latos diuerſorum ordinū facta ſunt magna feſta in conuentu. Ad quos venerūt dn̄i cardinales cum magna letitia. Anno ſequenti d. Stephanus ep̄s pariſienſis de conſilio epiſcoporū & archiepiſcoporum ac 23. magiſtrorum in theologia & 39. bachalariorum quoſdā articulos qui videbantur tāgere doctrinā ſancti Thomæ condemnatos per vniuerſitatē pariſien̄. per lr̄as

ſuas

ſuas reuocauit. Que litera pariſi⁹ in feſto ſancti Thomæ coram vniuerſitate poſt ſermonē publicata fuit, cum omnium gaudio & letitia ad laudem ſaluatoris. ¶Eodē tēpore floruit frater Robert⁹ dom⁹ Auinioñ. genere nobilis ſed ſanctitate nobilior, qui ꝑdixit peſtilētiā futuram ante annos 30. quam ceperit, quē ſecuta eſt infallibiliter ſicut predixit. Prędixit etiā ꝓphetice multa alia que cōpleta ſunt ex magna parte. Claruit aūt multis miraculis in vita & in morte. Inter cętera aūt cum ſacrum corpus eius ad ſepulchrū deferretur, diuina virtute ita in altum eleuatum eſt, ꝙ ſubdiaconus cum cruce non potuit ipſum tangere, & ſic eleuatum diuinit⁹ delatum eſt vſq; ad ſepulchrū. ¶Anno dñi 1324. electus eſt in capitulo generali Burdegalenſi prouincię Toloſañ. in magiſtrū ordinis 15. F. Barnabas Vercellēſis. Qui doctor exiſtēs in iure canonico ordinē intrauit, & in magiſterio vixit annis 8. & obijt pariſius. ¶Anno dñi 1333. in capitulo generali diuionenſi electus eſt in magiſtrum ordinis 16. F. Vgo campanus ꝓuincialis Francię magiſter in Theologia, & rexit ordinē annis 12. Qui obijt in curia die 6. auguſti. ¶Anno dñi 1344. Papa Ioānes 22. iam moritur⁹, ſe & doctrinam ſuā in omnibus ſubiecit correctioni ſanctæ Romanę eccleſię, & ſic mortuus eſt. [Hoc tempore floruit in tuſcia apud caſtrū montis politiani beata Agnes de eodem caſtro. Quæ ſanctimonialis de ordine ꝑdicatorū effecta, admirabili vita & miraculis q̃pluribus claruit. Huius corp⁹ venerabile aliquādo liquorem ſudat valentē ad multorum ſalutem, qui deuote ad eam accedunt. Corp⁹

eius nunq̃ ſepultũ fuit, ſed nec humanitus perunctũ, ſed ſolo liquore ex ſe ſe defluente ita eſt conſeruatũ, vt integrum adhuc per omnia perſeueret. Huius admirabilem vitam magiſter Raymundus de capua diligenter conſcripſit. Beata ſoror Helena de vngaria que habuit v. ſtigmata chriſti, & magnæ perfectionis mulier in vngaria sãctimonialis ordinis p̃dicatorũ fuit. Huius diſcipula beata Margarita regis vngariæ filia ſimiliter ſanctimonialis, mirabilibus virtutibꝰ refulſit. Anno dñi 1340. corpus beati Petri martyris transfertur ad tumbam precioſam, p̃ſentibus dño archiepiſcopo mediolañ. Ioã. de vice comitibus, Magiſtro ordinis Vgone & diffinitoribus capituli generalis, ac multis nobilibus Quo tẽpore miracula glorioſa quãplura facta ſunt, ¶ Anno dñi 1344. Dñs Benedictus papa 12. ordinis ciſtercienſis, creatur & ſedit annis 8. Huius tẽpore floruit beatus F. Venturinus de Bergomo p̃dicator excellentiſſimus, qui mirabilem fructum per totam italiam fecit, adeo vt innumeras paces fecerit inter capitales inimicos. Et licet iniuſte multas tribulationes ſuſpicionibus dicti Benedicti papæ paſſus fuerit, tamẽ omnia patiẽter ſuſtinuit. Tandem conſolatus per dñm Clementem 6. ſanctiſſime obijt in nigroponte ſeu euboea inſula in eccleſiaſtico & chriſtiano exercitu contra turchos. Huius vita habetur plena omni ſuauitate, que hominẽ ſanctiſſimum luce clarius oſtendit. ¶ Defuncto Benedicto 12. paucis mortem ſuam flentibus. Clemens 6. in papam conſecratur, & ſedit annis 10. & menſibus 7. ¶ Eodem tempore ſcilicet 1342. in cap. generali carcaſonenſi

caſſonenſi electus eſt in magiſtrum ordinis 17. F. Gerardus de ſancto adomaro de ꝓuincia tholoſana magiſter in theologia abſens,& eodem anno aſſumptus eſt in cardinalem tituli ſanctæ Sabinæ per dictum dñm Clementem 6. [Anno ſequenti electus fuit in magiſtrum generalē ordinis 18. F. Petrus de palma magiſter in theologia ꝓuinciæ franciæ,conuentus biſuntini,& obijt in officio poſt annum vnum. [Anno 1346. in capitulo generali briuenſi ꝓuinciæ tholoſanæ electus fuit in magiſtrum ordinis 19. F. Guarinus, ꝓuinciæ franciæ, magiſter in theologia;qui rexit ordinem duobus annis,& obijt in conuentu gratiopolitano. [Anno dñi 1347. electus eſt in magiſtrū ordinis 20. in capitulo Barchinonenſi F. Ioānes de molendino magiſter in theologia lector ſacri palacij, & infra biennium aſſūptus fuit in cardinalem per dñm Clementem 6. [Anno dñi 1348. peſtis graſſata eſt per totam europam, & ita deſeuit in homines ꝙ vix decimus remanſerit. Et fuit impleta ꝓphetia fratris Roberti ſupraposita. [Anno dñi 1352. in capitulo generali Caſtrenſi ꝓuinciæ ꝓuinciæ, electus fuit in magiſtum ordinis 21. F. Symon conuentus lingonenſis ꝓuinciæ franciæ,ſacræ theologiæ magiſter & præfuit ordini annis 13. [Anno dñi 1355. mortuo Clemente electus fuit in papā Innocentius 6. ſeditq; annis 9. diebus. 15. Hoc tempore F. Henricus de erfordia mindenſis, ꝓuinciæ ſaxoniæ ſcripſit cronicā glorioſam ab origine mundi vſq; ad annū. 1355. in quatuor magnis voluminibus. Item cathenam aureā in pulchro volumine. Item tractatum de conceptione

virginis glorioſæ & alia multa. [Anno dñi. 1363. cœpit Vrbanus 5. natione prouincialis & ſedit annis 8. menſe vno diebus 20. Iſte Vrbanus mandauit corpus beati Thomæ quod 75. annis ſub depoſito in monaſterio foſſæ nouæ iacuerat, ad conuentum tholoſanũ ordinis prędicatorum transferri. Quod quidem magnis & multiplicibus coruſcans miraculis, cum magna ſolemnitate tranſlatum fuit. [Anno dñi 1367. electus fuit in magr̃m ordinis 22. F. Helyas de tholoſa magiſter in theologia qui tranſtulit corpus beati Thomæ de italia tholoſam, in conuentu ſuo vt dictũ eſt. [Huius tempore floruit ſacratiſſima & admirabilis virgo Catherina de Senis tertij ordinis de penitentia beati Dñici. Cuius excellentiſſima vita & doctrina ꝓfundiſſima eam multipliciter cõmendant. Obijt aũt anno 1380. & ſanctorum cathalogo aſcripta fuit anno 1461. per Pium ij. pontificem maximũ. Huius vitam virtutibus admirandam magiſter Raymũdus de capua ordinis generalis Magiſter deſcripſit. Huiꝰ ordinis fuere q̃plures ſorores deo deuotiſſimę diuerſis temporibus, quæ miraculis claruere. In primis in ciuitate Vrbeuetana fuere duæ virgines glorioſæ & innocentes, vʒ beata Vanna & beata Daniela huius ſtatus & ordinis, quę in vita & morte miraculis claruere. In ciuitate caſtelli fuit alia beata ſoror Margarita nomine, que etiam in vita & poſt, mirabilibus & inuſitatis miraculis coruſcauit. Cuius corpꝰ adhuc integrum in eadem ciuitate apud fratres prædicatores cunctis videre volentibus patenter oſtẽditur. In ciuitate Florentiæ fuit ſoror Ioanna nuncupata con-

tinentis vitæ, quæ etiam miraculis coruſcauit. In ciuitate Piſana fuit ſoror Pina eximię pietatis & cōuerſationis ſanctę. In ciuitate Venetiarum fuit ſoror Maria que ſingulariſſimę & admirabilis vitę fuit. Itē in ciuitate Senarum eſt alia ſoror Catherina magnę virtutis adoleſcentula, que iacet in eccleſia cāpi regij in capella ſancti Dominici. [Anno dñi 1270. Gregorius 11. natione ꝓuincialis creatur in papā, & ſedit annis 8. Hic diuina reuelatione ſibi per beatā virginem Catherinam Senēſem facta, curiam ad proprium locū reduxit, que per annos .74. fuerat per diuerſos pontifices vltra montes detenta. Huius tempore florentini ſuis machinationibus peſſimis fecerūt rebellare oēs terras eccleſiæ ab obediētia pōtificis, & bona oīum eccleſiarū ſui potentatus immobilia abſtulerunt, & vendiderunt, vt contra eccleſiā dimicarent. Propter quod graui anathemate a papa Gregorio fuerūt innodati, & diuinis interdicti fuere. [Anno dñi 1378 electus fuit Romæ Vrbanus. 6. qui ſedit ānis. 12. mēſibus. 11. diebus 22. Hic cū cardinales gallos & vltramōtanos malis moribus aſſuetos corriperet, ab eis derelictus eſt. Vnde elegerūt aliū apoſtaticū, quem Clementem. 7. apellauerunt. Et ſic factum fuit ſchiſma in eccleſia Dei omnium peſſimum, quod durauit 40. ānis. Nam Italia Germania Anglia Portugallia Hybernia Datia Polonia Boemia Vngaria Vrbano, Francia verò & Hyſpania Clementi obediebant. Hic Vrbanus fecit duos cardinales de ordine noſtro aſſnmptos. ſcilicet Fratrem Nicolaū de Neapoli, qui fuit doctor ſacrę theologię, & inquiſitor heretic ę prauitatis,

quem creauit preſbyterum cardinalem ſancti Cyriaci. Et dñm Mattheum de Vrſinis Romanum, qui requieſcit in conuentu Mineruæ Romæ, & ex teſtamẽto ſuo reliquit bonam eleemoſynã capitulo generali & multis conuentibus & monaſterijs ordinis. Vnde ordo prædicatorũ ſicut & alij ordines diuiſus fuit in duos generales. Magiſter Helyas adheſit Clementi 7. & vixit in generalatu annis 32. & magiſter Raymundus adheſit Vrbano & ſucceſſoribus.

¶ De generalatu magiſtri Raymundi de Capua,& de beato Vincentio Valentino,& alijs incidentibus illorum temporum.

ANno dñi 1380. electus fuit Bononiæ in generalẽ magiſtrum ordinis 23.pro obedientia Vrbani 6. F. Raymũdus de Capua magiſter in theologia vir ſanctus & doctus,qui fuit confeſſor ſanctæ Catherinæ de ſenis. Hic pater cepit ordinem reformare in conuentu ſancti Dominici de Venetijs,a quo poſtea & Lombardia,& Thuſcia,& Sicilia, & Trinacria, & Olandia Vngaria, & Alemania Hyſpania,& Frãcia pro magnã parte refotmatæ ſunt. Hic ordinem rexit annis 19.& in conuentu nurimbergenſi ꝓuinciæ theutoniæ tot° contractus ad dominum migrauit anno dñi 1390.

¶Poſt Vrbanum ſextum 1390.electus eſt in pontificẽ Bonifacius 9. qui ſedit annis 14. menſibus 9. Huius anno 11. ſcilicet anno domini 1401. electus fuit Vtini in capitulo generali magiſter Thomas de firmo ſacr; theologiæ doctor in 24. generalem ordinis. Hic fuit vir magnæ prudentiæ,& multa priuilegia ordini obtinuit. Hic etiam ordinauit ꝙ prouincia Lombar-

diæ inferioris vocaretur prouincia ſancti Dominici, & per tria capitula generalia fuit probatū. Hic rexit ordinē annis 10. & ianuæ mortuus requieſcit. ¶ Hoc tempore claruit ſanctiſſimus pater beatus Vincētius Valentinus ordinis prædicatorum, vir in primis eximiæ ſcientiæ,vitæ ſinceriſſimæ, ac in apoſtolorum gratijs multum ditatus. Hic enim per annos 40. quotidie prædicauit,celebrauit,& alia preclariſſima opera fecit. Ex cuius p̄dicatione veriſſime cōprobatū fuit ꝙ pluſquam 25. milia iudeorum & octo milia ſaracenorum ad fidem catholicā ſunt conuerſa,& vltra centum milia hominum peruerſorum & deſperatorum ac publicorum peccatorum ad vitam bonā venerūt. Hic plures mortuos viuens adhuc in corpore & multo plures poſt mortem ſuſcitauit, & alia ſigna innumerabilia fecit. Inter cetera dona apoſtolorum que habuit, linguarum gratiā habere promeruit. Nam p̄dicans in ſuo idiomate cathelano,ab omnibus quarumcunq; linguarum intelligebatur. Hic plenus virtutibus anno etatis ſuæ 70. in Britannia ciuitate Venetenſi,ad dominum migrauit anno 1418. & a Calixto 3. canonizatus fuit. ¶ Anno dn̄i 1404.electus eſt in papam dn̄s Innocentius 7. Hic ſummus pontifex cōfirmauit ordinem fratrum & ſororum de penitentia ſancti Dominici ad inſtantiam Fratris Thomæ de Senis viri ſanctiſſimi. Hic pontifex ſedit annis duobus. Hoc tempore claruit Forliuij beatus F. Marcolinus vir eximię ſanctitatis & miraculorum gratia inſignis. ¶ Anno dn̄i. 1306. electus fuit in papam dn̄s Gregorius 12. natione Venetus vir ſanctitatis eximiæ & ſe-

dit annis tribus. Hic fecit cardinalem fratrem Ioannem dominici de Florentia,& miſit eum legatum ad Imperatorem Sigiſmundum pro vnione eccleſiæ procuranda. Qui tandem obijt legatus in Vngaria tempore Martini quinti. Hic dñs Gregorius papatui ſpõte renunciauit in concilio Coſtantienſi ꝓpter vnionem faciendã. ¶ Anno dñi 1409. Conuenerunt cardinales duorum pontificum Gregorij ſcilicet & Benedicti 13. qui in ſua obedientia ſucceſſerat Clemẽti 7. & facto Concilio Piſis elegerunt dñm Petrum de Cãdia magiſtrum in theologia,famoſiſſimum tunc cardinalem & archiepiſcopum Mediolanenſem in papã & Alexandrum quintum appellauerunt. Hic glorioſum priuilegium fratribus mendicantibus cõceſſit quod incipit Regnãs in excelſis,quod nimio zelo pariſienſes & alij in concilio Conſtantienſi impũgnare voluerunt,ſed minime potuerunt. Hic obijt Bononiæ & ſepultus eſt in conuentu ſancti Franciſci. Huic ſucceſſit dominus Ioannes 23. Balthaſar coſſa antea vocatus,& ſedit annis 6. Hic conuocauit concilium in Cõſtãtia ciuitate Alemaniæ vbi depoſitus fuit & in caſtro recluſus. Tandem liberatus & cardinalis effectus Florentiæ obijt. ¶ Anno dñi 1416. electus fuit in generalem ordinis magiſtrum 25. F. Leonard⁹ de Florẽtia magiſter theologiȩ in capitulo generali Florẽtiæ,qui fuit vnus de electoribus papæ electus in cõcilio Conſtantienſi. Hic multũ laborauit in dicto cõcilio pro priuilegijs ordinis cõtra Pariſiẽſes & alios. Hic ordinem rexit annis 10. & menſibus 7. ¶ Huius tempore claruit doctiſſimus F. Iannes Capreoli Tho

loſanus

loſanus, qui ſcripſit ſuper quatuor libros ſententiarũ egregie in defenſionem doctrinæ ſancti Thomæ con tra eam impugnantes. ¶F. etiam Frãciſcus de rethſa in vniuerſitate Viennenſi, qui legendo in ſcholis pro uerbia, cõtinuauit ãnis 12. & amplius iſtud thema sẽper reiterando Primi & puriſſimi fructus eius, applicando ſemper ad beatam Virginem, & multa volumina pulchra & magna de eadem ſcribendo. Scripſit ẽt ſuper Salue regina integrum volumen, & multa alia. Eodem tẽpore claruit magiſter Iacobus de ſuſato cõuentus colonienſis, qui fuit inquiſitor contra hereticos, & ſcripſit ſuper quatuor libros ſententiarũ ad literam, ſuper librum ſapientiæ, ſuper epiſtolam ad hebreos. Item ſuper Mattheum tria magna volumina, ſuper epiſtolã ad titum duo magna volumina, ſuper miſſam vnum volumen, tractatum de veritate cõceptionis beatæ virginis. Item de origine & vnitate eccleſiæ. Item tractatum de hora mortis chriſti. Item chronicam vnam. Item mappam mundi. Item ordinauit priuilegia ordinis cum defenſione eorundem. Item collationes breues & latinos ſermones. Itẽ diſtinctiones breues & longas pro arte colligendi. Itẽ chronicam breuem ordinis ex qua pro maiori parte iſta excerpta eſt. Hoc tẽpore facta eſt diuiſio prouinciarum aliquarũ ordinis, ſcilicet Hyſpaniæ, in ꝓuinciam ſancti Iacobi, & Portugallie. Item prouinciã regñi, in ꝓuinciã Sicilie & trinacriæ & ſic facte ſunt 20. prouincie. ¶Anno dñi 1415. renunciante Gregorio 12. & legato Marchiæ declarato abſolutiſq; per concilium Io. 23. & Benedicto 13. tanquã ſcandalizantibus

bus dei eccleſiam. Martinus 5. natione Romanus de columneſium nobiliſſima familia vnanimiter ab omnibus cardinalibus & alijs electoribus ad hoc conſtitutis electus fuit, vir tanto dignus magiſtratu, q multa & preclara in dicto concilio ordinauit. ¶ Anno dñi 1426. electus fuit in magiſtrum ordinis 26. per viam cõpromiſſi magiſter Bartholomeus Texerij ꝓuincialis ꝓuinciæ ꝓuinciæ. Hic vir deo acceptiſſim⁹ qui ꝓuinciam illam ſanctiſſime per 7. annos rexerat, valde doctus erat, & ſanctæ vitæ & abſens a capitulo generali. Hic ſuſcepto generalatu ipſum annis 24. rexit & conuentum Bononienſem & alias multos in Italia conuentus reformauit, priuilegia multa impetrauit, & diſpenſationem q fratres habere poſſent poſſeſſiones obtinuit. Hic pater in ſenectute bona migrauit ad dominum anno dñi 1445.

¶ De magiſterio magiſtri Martialis & viris illuſtribus ſui temporis.

ANno dñi 1430. creatus eſt ſummus pontifex dñs Eugenius 4. natione Venetus hõ ſingularis prudẽtiæ & religioſiſſimæ vitæ qui ſedit annis 16. Hic ordinem plurimum dilexit & fratrem Ioannem de turrecremata hyſpanum ſacræ theologiæ doctorẽ ac ſacri palatij magiſtrum, Cardinalẽ tituli ſancti Sixti creauit. Qui homo doctiſſimus infinita quaſi ſcripſit. In primis ſuper totum decretorum librum plura ingentia volumina per modum queſtionum modo theologico, quem etiam librum Gratiani parum diſtinctũ ipſe in diſtinctiorem formam redegit. Item de poteſtate papæ inſigne ac magnum volumen. Item de cõ

ceptione

ceptione beatæ virginis magnum volumen,de ſacramento altaris,ſuper pſalterium,queſtiones ſuper euā gelia occurrentia, expoſitioné regulæ ſancti Benedicti & multa alia. Sepultuſq; eſt ad mineruam Romæ, quam eccleſiā ipſe multum ornauit & primum clauſtrum conſtruxit & pingi fecit cum quibuſdam con templationibus a ſe editis. ¶Hoc tempore claruit doctiſſimus vir magiſter Ioannes de monte nigro q publice in concilio diſputauit contra grecos, & eos ſuperauit. Hic multa compoſuit & præcipue tractatum de conceptione beatæ virginis. ¶Magiſter quoq; Leo nard' de vtino vir excellētis doctrinæ hoc tépore claruit. Hic compoſuit ſermones dominicales & quadrageſimales valde notabiles,& ſermones aureos de ſanctis. Fecit etiam alia quamplura opuſcula tam in philoſophia quam in logica q̄ in ſuo conuentu habētur. ¶ Floruit etiam hoc tempore F. Petrus hieremie ſiculus,qui Bononiæ ad ordinem receptus, poſtmodum ad Siciliam ꝓfectus, magnam partem illorū cō uentuum reformauit. Hic ſanctus pater multos doctos & pulchros ſermones cōpilauit, & ſancte in domino obdormiuit. ¶ F. quoq; manfredus excellentiſſimus ac fructuoſiſſimus p̄dicator & hereticæ prauitatis inquiſitor vir bonus & ſanctus, qui magnum fructum p̄dicando fecit,& poſtmodum Romę ſancto fine queuit. ¶ Hoc tempore etiam floruit dn̄s F. Antoninus Archiepiſcopus Florētinus vir doctus & ſanctus qui ſummā in 4. partes diſtinctam compilauit, inſuper confeſſionalia tria,vnum literale & duo vulgaria. Item ſermones plurimos,& nouiſſime chroni

cam

cam ab initio mūdi vſq; ad tempora ſua. Claruit poſt mortem miraculis pluribus, vtpote qui ſanctus ac pater pauperum in vita ſua fuerat. [Anno 1451. elect⁹ eſt in magiſtrum ordinis 27. F. Petrus rochim & infra 15. dies obijt [Anno 1452. electus fuit Romæ in capitulo generali in magiſtrum ordinis 28. F. Guido flamocheti, qui infra annū ſue electionis obijt. [Anno domini 1453. electus fuit canonice in magiſtrum ordinis 29. F. Martialis auribelli de auinione ꝓuinciæ prouinciæ, ſacræ thologiæ magiſter, tenaciſſimæ memoriæ, & prudentiſſimus ac doctiſſimus. Hic animo cōſtans, multas perpeſſus eſt perſecutiones iniuſtas, Huius generalis tempore canonizatus fuit beatus Vincentius, cum maxima ſolēnitate. Et tanta fuit multitudo virtutum & miraculorum eius recitata, ꝙ omnibus verſum eſt in ſtuporem. Inter alia āt ꝓbatum eſt ꝙ poſt mortem, 28. mortuos ſuſcitauerat. Hic etiam multos conuentus in Italia, Flandria, Olandia & alijs prouīcijs reformauit. Et poſtquam nouem annis ordinē feliciter rexerat, quibuſdā id querentibus a Pio pōtifice a generalatu abſoluitur. [Anno dñi. 1447. dñs Nicolaus Papa v. electus ſedit annis 8. Hic vir doctiſſimus fuit, & ordinis amicus ſatis, vtpote a quo ſapientiam hauſerat Bononiæ cōſtitutus: ¶ Quo defuncto anno dñi 1455. creatus fuit pōtifex Calixtus 3. & ſedit annis 3. & menſibus 3. Hic canonizauit beatum Vincentium vt prędictum eſt. ¶ Anno dñi 1458. electus fuit in papam Pius 2. ſenenſis, q contra turchas multa facere tentauit, ſed morte preuentus non perfecit. Sedit autem annis 5 menſibus

11.

11. diebus 26. Hic poſt diligentem inquiſitionem vt moris eſt factam, beatam. Catherinam ſenenſem ſanctorum cathalogo aſcripſit cum magna ſolemnitate. [Anno huius pontificis 4. ſcilicet 1462. magiſter Cōradus de Aſt ꝓuinciȩ Lombardiȩ electus fuit in magiſtrum 30. ordinis poſt abſolutionem magiſtri martialis. Qui ordinem rexit annis 3. & poſtea ceſſit generalatui in cap. Nouarienſi] 1465. in quo magiſter Martialis iterum eſt concorditer reaſſumptus ad generalatum. In quo vixit vſq; ad annos dñi 1473. & in conuentu ſuo auinionenſi ad dñm migrauit. Tempore huius pōtificis ſurrexit magna altercatio inter fratres ꝑdicatores & minores, de materia ſanguinis xp̄i an videlicet diuinitas fuerit ſeparata a ſanguine xp̄i in cruce effuſo, fratribus ꝑdicatoribus aſſerētibus ꝓ parte negatiua, & adducentibus rationes & auctoritates ſanctorum doctorum, & etiā contrariæ opinionis condēnationē factā in eccleſia cathedrali barchinonenſi de mandato dñi Clementis papæ 6. fratrib⁹ autem minoribus deducentibus pro parte affirmatiua opiniones Franciſci mayronis. Tandem poſt longas diſputationes concluſum & ſentētiatum eſt, pro opinione fratrum ꝑdicatorum. Sed ad ſcandalū euitandum, vtriq; parti ſilentium impoſitum fuit. [Hoc tempore claruit doctiſſimus vir frater Gabriel de barchinona magiſter theologie, q in dicta mā ſanguinis chriſti publice coram pontifice diſputando palmam & victoriam eſt conſecutus. ¶Floruerunt etiā cū eo ibidem F. Iacobus brixiēſis, ſacræ theologiæ doctor, inquiſitor hereticæ prauitatis ſtrenuiſſimus, ac magi

ſter

ſterVercellinus de vercellis, vir apprime doct⁹ & eru ditus, & hi omnes erāt ex parte cōuentus Bononieñ. ad iſtam diſputationem tranſmiſſi. ¶Floruerunt etiā eo tempore magiſter Ioannes de Neapoli pdicator excellentiſſimus, & F. Ioannes de piſtorio in tota italia famoſiſſimus. Quorū prior beatæ Catherinæ Senenſis pconia, poſterior vero beati Vincentij miracula pdicando, magnum fructum fecerunt in populis. ¶ Anno dñi 1464. dñs Paulus 2. Venetus in papā eligitur & ſedit annis 6. & menſibus x. Huius tempore magiſter Martialis reaſſumptus eſt ad generalatū de eius mandato. ¶Anno dñi 1471. electus eſt in pontificē dñs Sixtus papa 4. ordinis minorū, & ſedit annis 13. Hic priuilegia ordinis ampliauit & gratias multas dedit. ¶Anno dñi 1474. electus fuit Romæ in capitulo generali ex lectore ſacri palatij magiſter Leonardus de peruſio in generalem 32. & rexit ordinem annis 7. & Romæ obijt cum ſpe pilei quod nō habuit Hic valde remiſſus fuit & maxime in cauſa ſtigmatū beatæ Catherinæ. ¶Anno dñi 1480. electus fuit in generalem magiſtrum 33. pcurante Sixto pōtifice magiſter Saluus caſeta ſiculus, & rexit ordinem. 2. annis & 3. menſibus. Hic iuſſu pontificis in theutoniam legatus directus corpus beati Alberti magni transferri fecit. Quod quidem ita integrum eſt repertum, ac ſi de nouo fuiſſet poſitum, licet 200. anni ab eius obitu eſſent decurſi. Cuius brachium ipſe inde ad pontificem detulit. quod nunc eſt in conuentu Bononiēſi. Regreſſus autē cum pileum ſe habere ſperaret, in ſepulchro moriens collocatus eſt Romæ in conuentu

Mineruæ.

Mineruæ. ¶ Anno dñi 1484. electus eſt in magiſtrum ordinis 34. cum magna ordinis altercatione & violentia F. Bartholomeus comacius bononienſis magiſter theologiæ & 9. menſibus ordinem rexit ¶ Anno dñi 1484. electus eſt in papam dñs Innocentius papa 8. & ſedit annis 7. & menſibus 11. ¶ Hoc tempore in ordine p̃dicatorũ claruit magiſter Alanus brito vir deuotiſſimus & doctiſſimus, cui beatiſſima virgo roſarium p̃dicandum reuelauit. ¶ Item magiſter Iacobus ſpenger theutonie ꝓuincialis, qui p̃dictum roſarium plurimum dilatauit. ¶ Item F. Dñicus de Flandria vir doctiſſimus, qui ſuper metaphyſicam Ariſt. magnum volumen compoſuit. Item ſuper libros poſteriorum, & libros de anima, & multa alia p̃clare & ſubtiliter ſcripſit. ¶ Claruit etiã magiſter Petrus de bergomo vir inter omnes ſui temporis doctiſſimus, qui multis annis regens bononiæ, tabulam ſuper oĩa opera ſancti Thom. cõpoſuit, & multos p̃claros diſcipulos reliquit, pręſertim autem Reuerendiſſimum patrẽ fratrem Viucentium bandellum, olim generalem noſtri ordinis, & magiſtrũ Thomam brixienſem virum ſanctum & integerrimum, ac doctiſſimũ, & alios plures. Sub eo et ſtuduit magiſter Paulus de ſoncino, qui queſtiones acutiſſimas in libros metaphyſicæ compoſuit, ac plura alia eleganter dictauit ¶ Hoc tempore etiam Paduæ claruit ſapientiſſim⁹ & doctiſſimus vir, magiſter Franciſcus de neritono, qui multos inſignes diſcipulos reliquit, præſertim autem Reuerendiſſimum d. d. Dominicum grimanum cardinalem, virum omnium doctrinarum genere eruditiſ-

ſimum,

ſimum. Reuerendum quoq; d. Antonium pizamanũ feltrenſem epiſcopum, virum doctiſſimum,& omniũ virtutum ſplendore clariſſimum,& alios archiepiſco pos,& epiſcopos,ac doctores plurimos, cuius fama in eternum manebit. [Magiſter etiam Valentinus ca mers magne ſcientiæ vir hoc tepore floruit & floret. [Anno dñi 1485. electus eſt in capitulo generali Venetijs in magiſtrũ ordinis 35. magiſter Barnabas de neapoli vir bonus,qui vixit in generalatu menſe vno. [Anno dñi. 1486. Electus eſt in magiſtrũ ordinis 36. magiſter Ioachinus turrianus Venetus in capitulo ge nerali venetijs & rexit ordinem annis 13. & menſib⁹ 2. Hic pater dulciſſimus & hũaniſſimus, in benignita te & charitate ordinem gubernauit,nulli moleſtus ni ſi malis,omnibus bonis bonus. Et licet multas iniuſtas perſecutiones habuerit, victor tñ de omnibus, omnes aduerſantes ſibi humiliatos vidit. Tempore huius patris Rñdiſſimi,multa in officio diuino ſunt addita,& quatuor octaue ſolẽnes inſtitutæ, & memoriæ ſanctorum quæ erant in Kalendario in feſta 3. lectionum ſunt permutatæ. Hic etiam multa bona reliquit officio generalatus,& conuentui ſuo multos libros grecos & latinos magni p̃cij,ac in ornatum eccleſiæ perpulchros pannos & precioſos. Obijt anno iubilei. 1500. Romæ cũ magna ordinis meſtitia, qui patrem fratrum ſe amiſiſſe dolebat,& ibidem ſepult⁹ quieſcit. [Huius tempore floruit magiſter Vincentius merlinus venetus p̃clare ſcientie vir, q̃ annis pluribus in vniuerſitate patauina,ſumma cum laude me thaphyſicam docuit. [Anno dñi 1492. Alexander 6.

electus

electus fuit in papam & ſedit annis 11. Hoc etiã tempore floruit F. Thomas donatus, Venetus origine, & eiuſdem ciuitatis patriarcha, qui laudabiliter in ordine annos 44. percurrens, in officio p̄dicationum, & prioratuum, ac multorum aliorum laborum exercitijs. Tandem per annos 12. patriarchatu nõ ſine magnis curis, & corporis langoribus, ac diuturna cecitate laudabiliter adminiſtrato, migrauit a ſeculo ſeptuagenarius, toti clero ac ciuitati, optimam ſue adminiſtrationis famam reliquens. Claruit quoq; hoc tempore reuerendus pater F. Antonius de brixia, brixieñſis inquiſitor, magnæ prudẽtiæ vir, qui preclaros ſermones à ſe editos poſteritati reliquit. Hic pater p̄dicationis tuba, per totam italiã per multos annos gratioſe intonuit, & multorum conuentuum prior extitit. [Floruit hoc tempore etiã vir p̄clariſſimus & doctiſſimus magiſter Paulus de monelia ianuenſis, qui cum poſt p̄uincialatum lombardiæ ſuperioris ſacri palatij magiſter effectus, plures annos in dicto officio cum magna gloria & omnium p̄latorum curię gratia peregiſſet, per d. Alexandrum 6. eps chij effectus, in legatione eiuſdẽ pontificis in Buda vngariæ ad dñm deuotiſſime migrauit. Hoc etiam tẽpore floruit ſanctiſſima virgo columba apud peruſium ordinis de penitẽtia beati Dñici, cuius miri actus leguntur [Anno 1498. Non minori ſanctitatis apud multos, & doctrinæ apud omnes opinione floruit F. Hieronymus, Sauonarola, Ferrarieñ. Qui e congregatione lõbardiæ, Congregationem Tuſciæ, ſeu ſancti Marci de Florentia erexerat, ac regularem obſęruãtiam promouerat,

F. Vincentius Bandellus.

Hic poſt reformatos mores & Regimē Ciuitatis Florentiæ. facinoroſorum rabie, cum duobus, Dominico videlicet & Silueſtro, noſtri ordinis fratrib⁹, In publica platea (ſicut ipſe prædixerat) crematur ſparſis poſtea in Arnum amnem, eorū cineribus, Multa ṗdixit futura, Complura ad Catholicæ fidei cōfirmationem, & morum reformationē, doctiſſimè ac religioſè ſcripſit. Conciones eius quæ vel ex ore prædicantis exceptę, vel ex annotatis ab ipſo ſummatim & per capita, per alios extenſæ fuerunt, apud multos adhuc habentur in præcio, ꝙ cōtra tepidos quendā ad amorem Dei, & ſui contemptum vitalē ſpiritū ſpirare videantur. Rationalem, Moralem, ac Naturalem philoſophiam ad Compendium exertè, clariſſimeq; reduxit, huius opus eſt, liber, de Triūpho crucis, ſeu chriſtianæ fidei, Itē de ſimplicitate chriſtiana, & alia complura, Apud Ferrariam celebris habita eſt. Soror Lucia Narnieſi. cuius obtentu Illuſtriſs. Dux Ferrariæ Monaſterium ſolemniſſimum conſtruxit. Anno dñi 1501. in capitulo generali Romę celebrato elect⁹ fuit vnanimiter & concorditer nemine diſcrepāte Rñdiſſimus P. F. Vincētius bandellus de caſtro nouo, terdonenſis diocesis, lombardus, in magiſtrum ordinis 37. & ordinem rexit annis v. & mēſibus 3. Hic in adoleſcentia ſua ṗdicatorum ordinem ingreſſus religioſiſſime vixit, ac literis intentus, magnum ſapientię & doctrinę culmen conſcendit Quam quum per 20. annos & vltra gr̄oſiſſime per multos conuentus legēdo, diſputando, & ſcribendo, charitatiue & ſine inuidia cōmunicaſſet, & in capitulis tam ordinis quam alia-

rum

rum religionum,& publicorum ſtudiorum vniuerſitatibus,publice diſputando,cum magna omniũ laude oſtendiſſet,& per omnes gradus ſcholaſticos ſucceſſiue aſcendiſſet, cathedram magiſtralẽ ſumma cũ laude bononiæ eſt conſecutus,ibidem perplures annos regens exiſtens Quo tempore multos egregios apprime eruditos reliquit. Inter quos eſt ordinis noſtri monile p̄cipuum dñs F. Paſcaſius Hyſpanus, ep̄s burgenſis hyſpaniæ,vir doctus, ſanctus, eleemoſinari⁹ & omni virtute adornatus. Scripſit autẽ p̄dictus Reuerendiſſimus pater generalis de cõceptione beatiſſimæ virginis tria volumina ſucceſſiue, & tractatũ de poteſtate papæ,& q̄dam alia,q̄ adhuc non ſunt diuulgata. Que quidem omnia ſapientiam eius oſtendũt. Item fecit declarationem ſuper conſtitutiones ordinis,ex actis capitulorum generalium excerptam,que per capitulum mediolanenſe. 1505. fuit acceptata & approbata Dictauit quoq; vt beatiſſime virginis deuotiſſimus,officia eiuſdẽ de feſto ſanctificationis,& de viſitatione eiuſdem, Dehinc prior bononiæ bis,& totidem vicibus,generalis vicarius congregationis lombardiæ,ſumma cum laude exiſtens,omnium admiratione adminiſtrationem ſuã compleuit. Poſtea vero prior mediolani factus ac principi & omnib⁹ curialibus gratiſſimus,talia non requirens,diuino nutu generalis ordinis ſummum magiſtratũ omnibus vnanimiter conſentiẽtibus electoribus adeptus eſt.Quo in magiſtratu quanta iuſtitia,rectitudine,humanitate ſe exhibuerit,nullus eſt qui ignoret. Nemo ad eum tribulatus vel triſtis acceſſit, qui non ab eo conſolat⁹

 receſſerit.

receſſerit. Habebat enim quandam in vultu & verbis gratioſiſſimam venutaſtem, & innatam humanitatē, vt omnes ad ſui amorem & reuerentiā excitaret. Nulli enim crudelē & immitē ſe prebebat, ſed omnes paterna charitate ſuſcipiens, quantum in ſe erat conſolabatur, & a ſe bene ſatisfactos emittebat. Hic igitur pijſſimus dulciſſimus, & ſanctiſſimus pater, poſt labores diuturnos in ordine, tam in ſtudendo quam in legendo & gubernando tolleratos, poſt viſitationem ꝓuinciarum Romanæ ꝓuincię, lombardię, ſabaudię, Franciæ, olandiæ, Flandrie, Hyſpanie, ꝓuinciæ ꝓuinciæ, & nouiſſime regni Siciliæ, in vigilia ſancti Auguſtini 1506. in conuentu mōtis alti calabrię ſeptuagenarius migrauit ad dominum, corpus ſuum neapoli in conuentu ſancti dominici mandans tumulari. Fecit hic pater dulciſſimus duo capitula generalia, quibus ſanctiſſimas ordinationes pro vtili ordinis reformatione ſtatuit, ad quam opere cōplendā enixius laborauit. Nam cōuentum pariſienſem & alios multos ꝑcipue autem in ꝓuincijs vltramōtanis reformauit. Sub eius etiam generalatu emanauit bulla a dño Iulio papa 2. de temporalitate prælatorū ordinis. Huius viri ꝑclariſſimi memoria in benedictione erit, & laudem eius narrabit omnis eccleſia ſanctorum. ¶Floruit hoc tempore vir doctiſſimus magiſter Dominicus de mortario ordinis & ꝑfati reuerendiſſimi pr̄is generalis ſocius, q̄ poſteaquā per 15. annos & vltra generoſiſſime in ordine legiſſet, & multos excellentes diſcipulos inſtituiſſet, bononiæ plenus virtutibus & bonis operibus beato fine quieuit. [Anno 1503.

Alexādro 6.

Alexãdro 6. ex hac luce ſubtracto,Pius 3.Senẽ.Pij 2. Nepos electus Sũmus Põtifex, vixit dies 30.Cui Iulianus de Ruere Cardinalis ſãcti Petri ad vincula Sixti 4. ex fratrę nepos ſuffectus eſt,ac Iulius 2. vocat⁹, ſedit decennio .hic bullam de temporalitate prælatorum ordinis edidit, ſuggerente Oliuerio caraffa Illuſtriſſ. Cardinale & noſtri ordinis protectore.Qui vt Magnificus,& ordinis amator erat, ita omnem affectum & operam ad eius impendebat profectum,& Romæ Cõuentũ Sãctæ Mariæ ſuper Mineruã,ædificijs,& annuis redditibus ornauit.Anno 1506. die ſancti Auguſtinj defuncto Magiſtro Vincentio Bãdello, opera eiuſdẽ Illuſtriſs. Protectoris,inſtitutus eſt Vicarius ordinis. F.Ioãnes Clereæ Nortmãnus,qui Chriſtianiſſimo Frãcorum Regi Ludouico 12. a confeſſionibus erat, vir vitæ regularis zelantiſſimus.& anno 1507.apud Ticinum ſeu Papam 6.Iunij,ſabbato videlicet poſt feſtũ Trinitatis, ſecundis ſuffragijs, Magiſter ordinis electus fuit,magna bonorum expectatione,quod reformationem ordinis,quam Pariſius fratribus,& Pythſiaci Monialibus induxerat, in cęteris Cõuentibus, ac domibus ꝓſequuturus eſſet, quod quidẽ fecit in ciuitate Parmenſi , Conuentũ ac monaſteriũ ad regularia inſtituta reuocando, itidem facturus in reliquis niſi eodem anno inferijs Diuj Laurẽtij,ex vrbe a ſummo Pontifice reuerſum Papiam,mors rapuiſſet. Triſtitiam porrò quam de illius obitu boni cõceperãt, ſolata eſt præſtantiſſimi tam ſcientia & prudentia, q̃ religione & charitate præditi viri F. Thomæ Deuio, Caietani promotio. Qui anno 1508. in feſto Penthe

coſtes,in Generali capitulo Romæ habito, ſummo omnium conſenſu & gratulatione, ad Magiſtratū ordinis euectus eſt. Huius viri acutiſſimū ingenium,ac doctrinæ profunditatem ꝓbant,& manifeſtiſſimè cōteſtantur,ſcripta per eum doctiſſimè tam in humana quam in diuina philoſophia,In librum quippè ſancti Thomæ,de ente et enā ſubtiliſſima commentaria edidit,adhuc adoleſcens,Iuuenis vero libros predicabilium,prædicamentorum,ac poſteriorū & de Anima Ariſtotelis,commentarijs & queſtionibus illuſtrauit Summam deinde ſancti Thomæ, iam vir, & Magiſter Theologus cōmentatus eſt. Cumq; in primam partem doctiſſimus,& admirabilis in ſpeculabilibus haberetur,tam acutè deinde in ſecundam partem moralia tractauit,tam copioſe,exactèq; Martini de Magiſtris argutias,& ratiocinationes enucleat,reuellit,elidit,vt neſcias qua parte eū magis admireris,Iam grādior natu & a Leone 10. inter cardinales renūciatus, ſacras literas & ſacramenta adorſus,in tertiam partē proſequtus eſt commentaria,librum pſalmorū,& nouum teſtamentum ꝑter Apocalypſim, pentatheucū, hiſtoriales,ac ſapientiales libros explanauit ad literā Prophetas expoſiturus,tria tantum Iſaie capita, explicuit,reliqua ꝑpeditus expectata morte,abſoluere nō potuit,Opuſculorum quatuor tomos,ſummā quoq; de caſibus de ſuo cognomine Caietanam nuncupatam,compendioſam,ac reſolutam,tanquā memoriale quoddam pro doctis edidit. Eius porro prudētiā, ac religioſum zelum videre licet ex his,quę Magiſtratum ordinis gerens,tam prudenter quā ſanctè diſpo-

ſuit

ſuit.In ſingulis prouincijs habere ſtudebat,viros probos,communis boni,regulariſq; vitę zelatores,Quorum opera & cõſilijs vteret.ad cognoſcẽdũ,& diſponendũ,q̃ authoritatẽ eius expoſcerent.Nihil negligebat,minima quęq; curabat,ſed tãta dexteritate,vt ordinarijs p̄latis non eſſet oneri neq; moleſtiæ, Cumq; ipſe oĩa faceret,nihil tñ facere videret. Illud idẽ probãt cõſtitutiones,ipſius ſolicitudine in cap. Genueñ. 1513.inchoatæ,quæ Neapoli ãno 1515. cõfirmatæ in cap.demũ Roman 1518.iter alias relatę fuerũt,quãq̃ ipſe,eo capitulo nõ p̄fuerit ordini,qppe q anno p̄cedente.ſ.1517. Kal. iulij a Leone 10. ep̄s Caietan⁹, & preſbyter cardinalis tt. ſancti xiſti creat⁹ fuerat. Vixit vero ad annum 1533.&.5.id⁹ ſeptẽbris,Romæ laneis interulis ſiue induuijs,vt ſemper antea more ordinis veſtit⁹,defunct⁹ ẽ,atq; ad Mineruã,præ foribus eccleſiæ in tumulo,quẽ ſibi viuens, ſub terra parauerat, cõdit⁹ eſt. Interea Cõciliũ Lateranñ.quod ſub Leone x. cõſumatũ eſt, Iulius 2. inchoauerat, & ſi nõ ob aliud,hac ſaltẽ ratione,vt cõciliabulũ piſanũ labefactaret, ſupprimeretq, . Iurauerat nanq; ſumm⁹ pont. cõciliũ generale,ꝓ reformatione eccleſiæ,& pace inter chriſtiãos principes cõponẽda, ſe habiturũ.Dũq; cunctat,& rem trahit in longũ, quidã cardinales,cõtra eius volũtatẽ & authoritatẽ,epiſcopos & chriſtianos principes ad generale (quod dicebãt) conciliũ Piſas cõuocarũt. Vbi fratrũ nr̃i ordinis fides,& erga ſedẽ apoſtolicã obſeruãtia emicuit.Requirẽtib⁹ nãq; illius ſathanicæ cõgregationis p̄latis,clericos,parrochos,ac religioſos eiuſdẽ ciuitatis,vt ſecũ ſentirẽt &

cõmunicarẽt,faciemꝰ reſpõdebãt illi, quod fr̃es ſanctæ Catherinæ (id .n. noſtæ ibidẽ eccleſiæ nomen eſt) facere,videbimꝰ. Incolebãt eo tẽpore cænobiũ illud fr̃es congregationis Tuſciæ ſeu ſancti Marci caputq; eiuſdẽ congregationis,quem Vicariũ Generalẽ nun cupabãt Vir per oĩa laudabilis, Theologiæ,Canonicíq; Iuris doctiſſimꝰ F.Bartolomeus Rõdininꝰ Fauentiñ. illo ſe cũ pluribꝰ doctis viris cõtulerat,cõtra p̃dictos futurꝰ,& fratres ſuos cõfirmaturꝰ, hunc illi blandis,& mollibꝰ verbis tentãt,p̃miſſis ingentibꝰ pulsãt aſperis,demũ,ac minis vrgent,vt in ſuã ſententiã trahãt. Sed ille fundatꝰ,& in apoſtolicæ cõfeſſionis petra ſolidatꝰ,ratiocinationum iacula in authores retorſit, conuincit,& cõfudit aduerſarios, erectosq; in expectationẽ animos clericorũ cõfirmauit,ſummũ quoq; põtificẽ,diuerſis vijs clam per literas certiorẽ de omnibꝰ facit,Intercipiunt quedã literæ ab his qui ciuitati Piſarum p̃erant,Indeq; de patria,& vita fr̃es periclitari cœperũt,ſed inualeſcente lumine fidei,& vincẽte veritate,expulſi illi Mediolanum ſe contulerũt, ſicq; laqueꝰ cõtritus, & fr̃es liberati ſunt. At non minori virtute,fideiq; cõſtãtia paulo ante ſe geſſerãt fr̃es nr̃i in ciuitate Bononiæ,cum idem ſummus Pont. cõtra Bentiuolos, q̃ ſibi tirãnidem in ea vſurpauerant,anathemati ac interdicto eã ſubieciſſet,Paratos.n. ſe exhibuerunt fr̃es,inde exules & extorres potius fieri,quã rem diuinã publicè facere,aut eccleſiaſtica cẽſura notatos ad diuina recipere. ¶Floruerunt hóc tempore uiri literis,vitæ ſanctitate,& regiminis prudentia inſignes, Inter quos F. Mattias de pace in ſtudio Salman

tiñ.

tiñ. F. didacus de Aſtudillo in hiſpanijs In gallijs F. Gulielmus Pepinꝰ Ebroiceñ. Gulielmus alter parui, Quem Chriſtianiſſimus Francorum Rex Franciſcus, ob vitæ integritatem & rectitudinem, prudentiamq; in conſulendo,& concionando facundiam & efficaciam,ſuæ iuuentutis aſciuit moderatorem . In Italia F. Chriſoſtomus Iauellus cuius laboribus & ſcriptis in logica & philoſophia iam nunc fruuntur ſtudioſi. F. Silueſter Prierias,qui ſancti Thomę doctrinam ex diuerſis eius libris & locis,in duo cõflauit volumina, conflatumq; vocauit, Summam de caſibus de ſuo nomine ſilueſtrinam compoſuit, Auream roſam in euãgelia totius anni cum caſibus & queſtionibus nõnullis,ſermones quadrageſimales,opus de ſtrigibus, & alia quædam,quæ manifeſte docent quanta ſiti hauſerit ille copiam è fonte Thomiſticæ doctrinæ. Claruit in Teutonia F. Conradus Koelinus, qui totam ſecundam partem ſummæ ſancti Thomæ, in clariſſimam formam digeſſit magnis commentarijs,ſed maximè probatur in primam ſecundæ, Fecit & reſoluit doctiſſimè,nonnullas quodlibetales queſtiones. His heroibus annectere non verebor Viraginem in hiſpanijs,opinione ſanctitatis admirabilem ſororem dico Mariã de ſãcto Dominico tãtæ apud ſuos exiſtimationis tantæq; famæ,vt nemo ſe putaret illo tẽpore nobilem,qui filiam,aut alia quapiam ſibi neceſſitudine iunctam,regularibus inſtitutis erudiendam ſibi non commendaſſet, Quo factum eſt,vt in ſolitudine,propè oppidum Petręfixę Monaſterium erexerit in quod vltra trecentas,& circiter quadringẽtas virgines,eaſdem q;

demq; nobiles adduxit, ſub tanta religionis obſeruā
tia,tantoq; ſpiritus feruore, uictusq; & veſtitus au-
ſteritate & ſimplicitate, vt priſcum illum naſcentis
eccleſiæ feruorem referre viderentur, Mirabile pror-
ſus erat, ibi videre tot nobiles, tenerè ac molliter
educatas puellas,cibi potuſq; horrere delitias,panis
& aquæ prandia,cinere prælibato, indelitijs habere,
potum compunctionis lachrymis temperare. Veſti-
um ſuarum ipſaſmet, linum ac lanam pectere, ipſas
nere,ipſas texere,ac proprijs manibus ſuo vſui coap-
tare. ¶ Huius Magiſtri tẽpore, anno videlicet 1513 .
defuncto Iulio ſecundo Leo 10. Medices patria Flo-
rentinus, Cathedram Petri tenuit annis octo, hic in-
choatum ſub Iulio,lateranen̄. concilium proſequtus
eſt & clauſit, in quo mendicantium priuilegia, non-
nihil perſtricta fuerunt, & quædam adempta,ſed pau
lo mox,idem ipſe Pontifex (vt erat facilis ingenij)
eadẽ per partes reſtituit,& alia ſuperaddidit. At qui-
es & vnio chriſtiani populi, ex concilij celebratione
ſperata,& parta,paruis ſed prauis initijs interturba-
ta eſt, authore quodam Martino luthero, ab ordine
hæremitarum ſancti Auguſtini primum apoſtata, de-
inde hæreſiarcha,hic primo contra Indulgentiarios
& Indulgentias,& (quod hæreticis familiare eſt) cõ-
tra ſummi pontificis poteſtatem dogmatizare cœpit,
deinde tantum fidei,ſeu fiduciæ, ſeu verius præſump
tioni humanæ in Chriſtum,inniti,vt bonis operibus,
& libero hominis arbitrio detraheret, Inde proceſſu
temporis,hæreſum & dogmatum tanta lues, hæreti-
corum & dogmatizantium tanta colluuies, & in tot

ſciſſa

ſciſſa capita ſubſequta eſt,ac in tot partes vnica Chri ſti tunica ſciſſa lacerataq; eſt, tantumq; profecit impietas,vt in quibusdam partibus,eliſa,funditusq; ſit euerſa religio. Ex ordine noſtro coniectamus cæteros. Nam,in Anglia, Dacia, Scotia, Boemia, penitus interijt. Vix apparet in Vngaria, Saxonia, Polonia, Teutonia,labitur in prouincia, & inferiore Germania, laborat in Toloſana, & Francia, languet in græcia & Terra ſanta,In prouincijs Italiæ & hiſpaniarum vbi reſtitui cœpta fuerat,adeo frigere cœpit rigor ille regularis obſeruantiæ,ſanctioris vitæ diſciplina,vt cũ ꝓpheta plorare poſſimus, Quomodo obſcuratũ eſt aurũ mutat⁹ eſt color optimus Aliquãto tamẽ leuius hæc ferre poſſemus, ſi vel in alijs ordinibus antiquus vigor ſeruatus fuiſſet,ſed (heu) in Tridentino concilio,quod ãno 1564. clauſũ fuit, ordo noſter præ alijs pollere viſus eſt,vt ſuo loco fuſius. Verum enimuero Quemadmodum in naturalibus euenit, vt vnius corruptio,ſit alterius generatio, & (iuxta Paulum) fractis per infidelitatem iudaicis ramis inſertæ ſunt gentes,radicisq; & pinguedinis olearum ſociæ factæ Ita caſus quarundam prouinciarum,nouarum fuit natiuitas,Nauigatio ſiquidem hiſpanorum duce quodam Chriſtophoro Genueñ. nouum per oceani vaſtitatem aperuit orbem ad polum Antarticum & Antipodas,vbi tam magnæ ad meſſem repertæ ſunt ſegetes,vt in capitulo generali Salmaticeñ. 1551. in quinq; prouincias diſtributa ſit illius amplitudo regionis,vt ibi annotabitur. ¶ Anno 1518. R, Thomas caietanus qui Magiſtratum cum Cardinalatu,ſummi

pontificis

pontificis iuſſu tenuerat, capitulum Generale Romæ habendum indixit, Vbi magiſtratu ſe abdicatum declarans, Vocales vt ad electionem libere procederēt hortatus eſt. Quorum cōmunibus ſuffragijs, electus ē Magiſter 39. F. Garſias a Loayſa Prouincialis hiſpaniæ, Qui reformationi per præceſſorem in quibuſdā prouincijs inchoatæ inquibuſdam promotę animum adijciens, nōnihil profecit in hiſpanijs, quorum ingenia callebat hiſpanus. At minus feliciter ſucceſſit in Italia, vbi congregationes minus in regularis vitæ rigore confirmatæ alijs vitæ laxioris admixtæ, eas non modo non prouexerunt ad optimum, ſed ne quidem in bono confirmare potuerunt, quin potius in ſuo ipſæ ortu conciderunt, & in partu extinctæ ſunt, Habuit capitulum Generale, apud Vallisoletum hiſpaniæ Prouinciæ anno 1523. & paulo mox, a Carolo v. ſereniſſimo Romanorum Imperatore, & hiſpaniarū Rege in confeſſorem aſcitus, oxomeñ. epiſcopatum in hiſpanijs accepit, & ordinis Magiſtratum depoſuit anno 1524. Demum a ſummo pont. Clemente 7. anno 1530. inter cardinales ad titulu. Sanctæ Suſannæ renūciatus, deinde ex epiſcopatu oxomē ad ſāgūtinū è ſāgūtino demū ad hiſpaleñ. ꝓmotus, Regij conſilij p̄fectus obijt in hiſpanijs anno 1545. huius Magiſtri tēpore āno videlicet 1520. Adrianus 6. Flādrus, Petri Cathedram vir eruditus & pius moderatus eſt duobus annis, cui anno 1523. ſuffectus eſt Clemens 7. Medices Florentinus, in numero Pontificū 228. atq; annos decem menſesq; totidem ſedit, ſi tamen ſediſſe dici potuit, qui tot agitationibus affectus, & affli-

ctus

ctus fuit. Primo quidem ſeditione quorundam, ſpoliato palatio Vaticani, vix euaſit in Adriani molem, ſeu quam ducunt Arcē ſancti Angeli, deinde ab exercitu Cæſareo capta Roma, atq; direpta, ſpoliatis & prophanatis eccleſijs, conculcatis ſanctorum venerādis reliquijs & diuiniſſimo ſacramento, impio & barbaro militi, in Arce ſancti Angeli, quo cum multis, abſq; commeatu cōfugerat, ſeſe dedere, ac e chriſtianorum militum manibus pecunia ſe redimere coactus fuit Chriſti Vicarius, Sed hanc indignam calamitatem alijs facundiore ſtilo deplorandam relinquamus, nos noſtri ordinis, & æui incidentia percurram⁹
¶Hoc tempore F. Franciſcus de Victoria, eximiæ doctrinæ vir, cathedram ſalmantiñ claram fecit, hiſpanorum ingenia ad theologica ſtudia prouocauit, excitauitq; ad veram philoſophiam cuius ſtudium æmulatus eſt F. Didacus, ipſi carne germanus, ſed cōcionibus aptior, & magis intentus. Quorum religionem ſectatus eſt F. Dcminicus, a Monte maiori, qui dum reſtitutioni vitæ regularis impenſius incumbit, a facinoroſis occiſus fuit. Bonorum quoq; ſtudiorum æmulæ Galliæ, dederunt nobis F. Raymundum Toloſanum, reformationis parentem, & fidei zelantiſſimum defenſorem, qui munus cenſuræ hæreticorum, ſiue Inquiſitionis fideliter exequens apud Toloſates, coactus eſt exulare, & patria domeſticis & amicis relictis, exul mori, Dederunt & F. Ioannem de fenario, teſtimonio caietani doctiſſimum. F. Carolum quoq; Pinellnm Britonem, cuius doctrinæ fluidā Vbertatem, adhuc Roma miratur, Nec defuit Italia
mater

mater Ingeniorum,proferre F. Martinum Iuſtinianũ Genueñ. F. Gaſparem Peruſinum Gymnaſij Pataui-ni Methaphyſicum,cui collegas adiunxerunt ſe F.Ni colaus Columbus, & F. Sebaſtianus ambo peruſini, ſed ille philoſophus iſte aſtrologus magis Quibus tanquam Margaritum auro colligamus F. Franciſcũ Silueſtrum Ferrarieñ. Qui plures annos Bononieñ. ſtudium rexit,ſolenniſſimis diſputationibus clarum ſe fecit. Illuſtrauitq; clariſſimis cõmentarijs, libros Sancti Thomæ contra gentes, libros quoq; Phyſicorum & Poſteriorum Ariſtotelis, Tandemq; ad Vicariatum ordinis promotus Vir egregia forma,principibus atq; magnatis gratus anno 1525. in capitulo Romano ad Magiſtratũ ordinis,vnanimiter aſſumptus fuit,40 & licet corpore grauis tamẽ ꝓuincias or dinis viſitando luſtrauit ex officio, reſtituendæ vitæ regulari quam in congregatione Lombardiæ, a teneris imbiberat,pro uiribus intendens,ſicq; In conuen tu Ruthenen̄. in Gallijs mortuus eſt 24. ſeptembris 1528. ſequtum eſt interregnum,ad annũ 1530. quan do in feſto penthecoſtes, in capitulo Romæ habito F. Paulus Butigella ex eadem congregatione Lombardiæ,omnium ſuffragijs,ex ordinis Vicario factus eſt ordinis Magiſter 41,vir in regendis & moderãdis cœnobijs famoſus,At moderando ordini parum intendere potuit, infirmitatibus, & celeri morte præpeditus,quippe q anno ſequẽti, Die 9.octobris obijt Neapoli, Eo tempore,due congregationes in Italia, religionis opinione celebres,& vitæ regularis obſeruantia conſpicuæ,in prouincias erectæ ſunt, ſuppreſ-

ſo

ſo nomine & titulo Congregationis, huius præcipua
cauſa hæc affertur. Clemẽs 7. in ſuis quas paſſus erat tribulationibus inter cætera uouiſſe fertur, ſi Deus illi quietem præſtitiſſet, ac libertatem, daturum ſe operam, vt ordines mendicantium ad antiquam viuendi formam reuocarentur. Perſuaſumq; illi fuerat, id facile ſe conſequturum, ſi capita ordinum, ex reformatis, ſeu (quod dicebant) ex obſeruantialibus aſſummerentur, Caput verò & Magiſtrum in ordine prædicatorum ſemper eiuſmodi futurum, ſi electores illi⁹ ex reformatis fuiſſent, Quod tunc futurum ſperabãt ſi titulus Prouinciȩ illis congragationibus datus fuiſſet, Propterea Summus Pontifex Congregationem Vtriuſq; Lõbardiæ in duas prouincias partiens, Prouinciæ Sancti Dominici ſeu Lombardıæ inferioris, & Prouinciæ Sancti Petri Martyris, ſeu lombardiæ ſuperioris titulum illi contulit. Congregationẽ vero Tuſciæ ſeu ſancti Marci in prouinciam Romanam reformatam erexit, atq; his tribus prouíncijs tunc primũ Priores prouinciales, apoſtolica poteſtate præfecit, hac lege, vt ſuos conuentus ideſt fratrum obſeruantialium per ſe in mediate regerent, conuentus vero cæteros, per vicarios moderarentur, quoad reformationem quam Pontifex intendebat ipſi etiam appræhenderent Alij aliam huius apoſtolicæ diſpoſitionis cauſam aſſignabant, ſed mihi qui iam tum cum Proceribus ordinis & prælatis eccleſiæ conſuetudinem habere, & a ſecretis eſſe cœpi, hæc maximè cauſa probatur vera. Sed ad rem noſtram. Congregationis lõbardiæ proceres & patres, præfatam diuiſionem, re-
gularis

gularis vitæ detractiuam & deſtructiuam arbitrantes ac propterea moleſte ferentes, egerunt cum ſummo Pont. vt congregatio integra remaneret, prouinciæ tamen titulo gauderet, ſicq; duæ præfate prouinciæ in vnam vtriuſq; Lombardiæ prouinciam coierũt ſub vno Priore prouinciali quem ex ſuis tantum eligerent, excluſis fratribus conuentuum non reformátorũ, qui olim gaudebant & titulo & priuilegijs prouincialiũ, Idem etiam factum eſt in Romana prouincia, Indeq, ſequtum eſt ꝙ fratres conuentuum non reformatorũ tã in dictis duabus prouincijs Lombardię q̃ in Romana, vbi ſenſerunt ſe excluſos ſubiectionẽ à prouincialibus declinauerint, & caput cuius cura dirigerẽtur, ſibi ex ſuis præfici petrcrint & obtinuerint quem Vicarium nuncuparunt. Qui ex illis & ab illis electus, inſtar Prioris Prouincialis ſuis conuentibus præeſt, omnibuſq; priuilegijs gaudet quibus Priores prouinciales, præter vocem in electione Magiſtri ordinis & in capitulo generali, Ita nouum nomen Vicariarum inuectum eſt in ordine, ſuntq; tres in Italia v3. ſancti Dominici, Romana, & ſancti Petri martyris
¶Anno 1532. In generali capitulo Romę habito ad Feſtum Penthecoſtes F. Ioannes de Fenario Morlaneñ. Vaſco Prouinciæ Toloſanæ, cõmuni voto, ex Procuratore & Vicario ordinis ad ordinis Magiſtratũ 42. electione peruenit, hic reformationi quam ſummus Pontifex intendebat vehementer fauit, habuitq; Generale capitulum Lugduni 1536. Deinde, Franciſco Chriſtianiſſimo Regi Francorum, vel propter verbũ vt dicebatur) liberius prolatum & repetitũ ſuſpectus,

tus,vel propter depoſitionem Prioriſſæ prulliani cõtra quorundam procerum Regni voluntatem infenſus,vel ob aliam quæ nos latuit cauſam,iuſſus eſt nõ exire ſepta cõuẽtus Toloſani. Sicq; ſextũ a ſua ꝓmotione annum complẽs Die 6. Iulij anno 1538. Toloſæ,paulo ante libertate donatus,diẽ clauſit extremũ. ¶ Interea Clemẽte 7. ad patres relato anno 1532. Alexander Farneſius,Patria Romanus,ad ſummum Pontificatum euectus,Paulus hoc nomine tertius dictus eſt,ſeditq; annis 15. integris,vir certè ſuo ſæculo omnium prudentiſſimus,qui rem eccleſiaſticam, & pontificiam dignitatem magna ſemper maieſtate ſeruauit. Concilium Tridentinum primo Mantuæ poſtea Vincentiæ, 3. Tridenti, Demum Tridenti indixit, ac celebritate magna inchoari fecit anno 1545. Quod tandem anno 1563. 4. decembris abſolutum & clauſum eſt,ſub Pio 4. Hic Paulus ordinem noſtrum præcipua dilectione complexus eſt,& fouit ſemper, Ipſe F. Nicolaum Scombergium Archiepiſcopum Capuanum Cardinalitio Galero donauit,anno 1535.virum prudentem & in agibilibus induſtrium, qui biennio ſuperuixit,Ipſe anno 1538.retulit interCardinales F. Ioannem,epiſcopum Burgeñ. ex Familia a Toleto, q poſtea Archiepiſcopatum compoſtellanum accepit, & primo ſancti xiſti deinde ſancti Clementis, deinde ſancti Pancratij preſbyteri titulo decoratus,inde epiſcopus Albanus,& demum Tuſculanus factus, mortuus eſt anno 1557. & ſub depoſito ad Mineruã commendatus. Ipſe F. Thomam Badia Mutineñ. qui multis annis Magiſter ſacri palatij multos & graues la-

bores profidei catholicæ defenſione pertulerat,hono rare volens,non ſemel tantum ſed etiã ſecundo, duo bus diuerſis Generalibus capitulis pro electione Magiſtri habitis, propoſuit vt ad magiſtratũ ordinis eligeretur,Cumq; Capitulũ & vocales, ſuis petitionib⁹ & inſtantiæ parum morigeros in hac parte fuiſſet expertus, nec vim inferre voluit ordinis libertati,nec vti poteſtate ſua,ſed aliunde remunerationem hone ſtiſſimam viro parauit,& fecit preſbyterum cardinalem tituli ſancti Silueſtri,anno 1542. Qui ſuæ profeſſionis non immemor,ſimplicitatem uictus,veſtituſq; & morum quam in ordine ſemel imbiberat, etiã cardinalis retinuit.Obijt autem 1547. Sed dum Pauli 3. dilectionem & affectum erga ordinẽ ꝓſequor,aliquãtiſper euagatus ordinem hiſtoriȩ prȩtergreſſus ſum ad ipſam ergo regredior,hoc ipſum denuo ꝓſequturus. ¶Anno 1539. In capitulo Generali Romæ in Feſto Pẽthecoſtes habito F.Auguſtinus Recuperatus fauentinus,Procurator & Vicarius ordinis factus eſt Magiſter ordinis 43. vir ſagax,& acri ingenio,qui reformationem in Conuentu ſancti Dominici Neapoli tentauit,& quamdiu ipſe ibidem fuit ꝓfecit nonnihil,ſed eo diſcedente, miniſtrorum duritia & aſperitate,res in deterius lapſa eſt & defecit. Exaſperatis & vlceratis animis fratres illius ꝓuinciæ & conuentus,Turmatim Romã venerunt,Inq; publica uia ſummum Pont. adeuntes, iuſtitiam contra Magiſtrum & eius miniſtros inclamare cœperunt,Rei nouitate per motus Põtifex,ſubſtitit,& iuſſit eos audiri ſed proh dolor,vtraq; pars alteram accuſando, dũ inferre, vel

diluere,

diluere:dum refellere vel retaliare nititur, tot nephã da (vera ne an falſa) protulerunt,vt eſſent oẽs prælatorum curiæ & omnium aures plenæ ſcelerum & flagitiorum,relatorum,eſſetq: ordo toti Romæ fabula, Cuius rei indignitate perſtrictus Magiſter ordinis lecto decubuit,ac in vigilia ſancti Thomæ Apoſtoli anno 1540. Magiſtratum cum vita depoſuit. ¶ Indictũ fuerat Generale capitulum Barchinonę in Prouincia Aragoniæ,ac propterea,P. Prouincialis eiuſdem prouinciæ,tanquã ordinis Vicarius,ordinis regimen iuxta conſtitutiones aſſumpſit,ſed ſummi pontificis authoritate,tranſlatum fuit capitulum ad Conuentum Mineruæ Romanæ Prouinciæ,atq; hanc obcauſam F. Angelus Ghiaccetius Florẽtinus illius Prouinciæ ꝓuincialis,& iure conſtitutionum,& literis ſummi põtificis,factus eſt Vicarius ordinis, ſtetitq; toto interregno,ad annum 1542. quando in feſto Pẽthecoſtes Romæ in generali capitulo,non ſine altercatione ſed tandem concordi obedientia,& communi ſubiectione F. Albertus Caſaus hiſpaleñ. Prouinciæ Bethicæ egregius apud hiſpanos concionator, ex Procuratore ordinis,ad ordinis magiſtratum electus eſt 44. Is paulo poſt ex Vrbe in hiſpanias,viſitando reuerſus ẽ, Dumq; Genuam prætergredit̃ ſancti Dominici Genueñ. famoſum Cœnobium,fratribus vitæ regularis prouinciæ Vtriuſq; Lombardiæ noſtri ordinis, tradidit incolendum.Ipſe vero,languens, Vallis oleti ſubſtitit vbi 16.Nouembris 1544. migrauit ad Chriſtum Eius corpus elatum hiſpalim,honeſtiſſimo cõditum eſt loco ad ſanctum Paulum, vacauit Magiſtratus ad

annum 1546. Hoc interregno Celeberrimus conuentus noſter ſancti Marci Florentiæ, datus fuit, fratrib⁹, congregationis Lombardiæ ordinis hæremitarũ ſancti Auguſtini, expulſis & excluſis ex eo fratribus noſtri ordinis, abſq; beneplacito aut conſenſu, immo ẽt ſine ſcitu ſedis apoſtolicæ. Quam rem ægerrimè tulit Paulus 3. ſuſpicatusq; eſt, vel ꝙ ſuſpicatus fuiſſet videri voluit, negociũ iſtud religionis & fidei cauſa factum eſſe, ꝙ in oculis eius, in portis Vrbis, fratres noſtri ordinis qui fidei propugnatores, et acerrimi ſedis apoſtolicæ poteſtatis aſſertores, habiti ſemper fuerant, nulla ipſorum (quæ allegaretur) culpa, e domo propria, & domo tam inſigni pulſi eſſẽt, ac fratres illi qui tunc male audiebant in prædictis, alienam domum occupaſſent, nec diſſimulauit, quin etiam, minis & cenſuris heremitanos abire iuſſit, noſtris verò domum & Conuentum ſuum reſtitui, omnibus .s. q inde eiecti fuerãt, vt videlicet qui cõtumelia aut ignominia affecti fuerant, ijdem ipſi honore afficerentur. Quod magno Dei benefitio factum eſt ſexageſima quinta die poſtquam inde extruſi fuerant, expertuſq; eſt ordo noſter, quanta apud p̄latos eccleſiæ & principes ſeculi eſſet opinione, quantoq; coleretur affectu & reuerẽtia, Fauit huic cauſe præſentia F. Bartholomei ſpina, Piſani, Religioſiſſimi viri, & rerum fidei ardentiſſimi zelatoris, tunc Magiſtri ſacri palatij, cui⁹ ſinceritate, zelo, & eruditione delectat⁹ Paulus famiiariſſime illo vtebatur, & libentiſſimè quicquid hac in cauſa ſuggeſſiſſet, audiebat. ¶His temporibus floruerunt in ordine doctiſſimi viri F. Ioannes Benedi-

cti,Pariſień Academiæ Lumē & decus,cui indiuiduus comes,ex eodem Conuentu ebroyceń Gallicanæ cōgregationis adiūctus eſt F. Thomas laurētij, Sed quā tum iſte in regimine valuit, tantum ille Ioannes doctrina præcelluit,hunc henricus Francorum Rex ordini vallis ſcholarium Generalē præfecit, Cœpit hic ordo cū noſtro,ſub eadem Auguſtini regula eodēq; habitu,ſed ille intra vnam vallem ſeſe in duodecim Cœnobijs aut monaſterijs coërcuit, noſter vero in orbis latitudinem ſe diffudit. Floruit & F. Stephan⁹ Paris Aurelianeń. qui poſtquā prouinciā Franciæ multis annis religioſe rexerat. Vir in dicendo facundiſſimus & efficax,ad epiſcopatum Abelonēń. aſſumptus eſt,Rothomagenſiq; eccleſiæ ſuffraganeus datus,quā ciuitatem,quandiu vixit,in Catholicæ fidei communione continuit, ſed eo per mortem ſublato,Rothomagum, ui hæreticorum ceſſit & armis, Duos adhuc ex eadem cōgregatione recenſebo,doctrina præcellētes viros F.Mattheum Ori,& aureæ linguæ F. Petrum Deaurati.Protulit & hiſpania uiros doctrina & religione inſignes F. petrum Soto,ſed præ eo tanq̄ luminare maius, F. Dominicū Soto, vtrūq; Carolo v. Romanorū Imperatori ſucceſſiue a cōfeſſionib⁹,vtrūq; doctrinam ſuam Concilio Tridentino,ſcriptis quoq; toti orbi declarantem, Nec defuit Italia dare nobis, F. Vitum a Mathera Sydusq; alterum longe clarius, F.Vincentium Vincentinum,ſtudij Bononień.moderatorem,cui adde collegam nominis & officij F.Vincentium placentinum, ſed & in Romana prouincia obijt F. Iacobus ſiculus, ſanctiſſimæ vir exiſtimationis

nis. His impar nullo pacto fuit F. Franciſcus Romæ⁹ Caſtilioneñ. Qui F. Ioanni de fenario datus comes & Prouincialis terræ ſanctæ, Gymnaſijs Galliarum & Hiſpaniarum quæ cum eodem Magiſtro ordinis viſitando attigit, doctrinæ profunditate, & eleganti facilitate diſſerēdi extitit admirabilis, ſed nō minor, religionis exemplo, Demum defuncto eodem Magiſtro Generali ad ſuos reuerſus, primum ſuæ Romanæ Prouinciæ P. prouincialis, deinde procurator ordinis a Magiſtro Alberto factus eſt, & eo mortuo, Vicarium ordinis egit, in Interregno, Donec anno 1546. In capitulo generali Romæ in feſto penthecoſtes habito, ex procuratore & Vicario ordinis ad Magiſtratū ordinis aſſumptus eſt. 45. Quē ſex integris annis geſſit, aliquando Tridentino concilio detentus, alias luſtrā dis prouincijs intentus. Capitulū Generale apud ſalmanticam habuit anno 1551. & Inde reuerſus ſynodo Tridentinæ dum ſtetit interfuit, eaq; per Iulium 3. ſuſpenſa Romam reuerſus eſt. Vbi 20 Iulij 1552. apoplexia ereptus eſt, & ad Mineruam ſub marmoreo lapide ſepultus. ¶ Anno 1550. inchoante vacante ſede petri poſt obitum pauli 3. Ioannesmaria de monte, patrum ſuffragio, ſummum pontificatum adeptus eſt & Iulius hoc nomine 3. appellat⁹, hic pro Iubileo portas de more aperuit, & facultatem exeundi Italia quā Paulus 3. Magiſtro ordinis, propter Concilium noluerat impertiri, facilè conceſſit, præſertim, vt Capitulo ſalmantiñ poſſet præeſſe. Nec prætereundum ꝙ Magiſtro Generali per Gallias iter facienti & Conuent⁹ ex officio viſitanti, Rex Francorum henricus per literas

ras inhibuit ne progrederetur, perſuaſus enim fuerat (licet falſo) chriſtianiſſimus Rex, magiſtrum ordinis (quod quidam alij fecerant) cum pompa & familia multa, grauaret Conuentus, qui in veritate ſunt pauperes, ſed reuera qui id perſuaſerant Regi timebant viſitationem, cum alioqui Magiſter ordinis maxima ſimplicitate & exigua familia comitãte procederet, hanc veritatem aperuit & ſuggeſſit Regi Ill. Vir D. Michael a Turre Cenedeñ. epiſcopus, apud Regem Nuncius apoſtolicus, cui cum propter affectũ & beneuolẽtiam, multum debeat ordo noſter, vel ex hoc maximè debet, ꝙ eius opera & inſtantia Rex ipſe certiot factus, ſuis literis ampliſſimã facultatẽ & poteſtatem in toto regno fecit, magiſtro ordinis ſuper conuentus & perſonas. ¶ In capitulo Salmantiñ. authoritate ſummi põtificis decreta eſt reformatio breuiarij præſertim in lectionibus ſanctorũ inquibꝰ incerta, dubia & apochripha q̃dam dicebãt ineſſe, & hoc onus iniunctũ eſt Reuer. P. F. Angelo Bettino Florẽtino In Magiſtri Generalis ſocietate, Prouinciali Angliæ. Qui vt vir erat ingentis induſtriæ, præſtitit egregiè, quod ab vno homine in hac re poterat expectari, Eadẽ authoritate additum eſt commune vnius ſanctæ, nec virginis nec Martyris, & dies Dominica quæ prius ſub ſimplici officio celebrabãt, iuſſa eſt pro ſolemnitate ſub duplicis, officio celebrari In capitulo vero immediate ſequenti hoc idem confirmatũ eſt, & decretũ, vt officiũ Beatæ Virginis a mattutinis Dominicæ per totã diem intermitteretur, Multa quoq; alia circa diuinũ officium mutata ſunt ibidem, quo-

rum qui cupit habere notitiam videat acta eiuſdē capituli ſalmātin̄. In eodē quoq; capitulo decretæ ſunt vniuerſitates pro exercitatione & curſu graduandorum, extra quas nō liceat ad gradus ꝓmoueri. Ibi ēt diſcrètæ & ſuīs limitibꝰ determinatę ſunt quinq; Prouinciæ Indiarum Maris Oceani. Quarum quædā priꝰ erectæ fuerant, quædā tunc deſignatæ & inſtitutæ fuerunt, harum omnium prima eſt Sanctæ crucis, cui data eſt Inſula hiſpaniola, cum adiacentibꝰ, videlicet de cuba, ſancti Ioannis, Portus diuitis, & Iamayca. ¶ Secūda ſancti Iacobi de Mexico, quæ habet nouam hiſpaniam a terra Tequantepeque excluſiue, vſq; ad Floridam. ¶ Tertia ſancti Ioānis Baptiſtæ del Peru, a portu nominis Dei incluſiue, & vltra, quouſq; terminetur. ¶ Quarta ſancti Vincentij de chiappa, a Tequantepeque incluſiue, vſq; ad oppidum dę Nata hiſpanorum per littus antarcticum, & a littore Arctico, ad oppidū de Guazaqualco incluſiue. ¶ Quinta ſancti Antonini de nouo regno granatæ, cum Regno Popayan, vſq; ad prouinciam de quito excluſiue, & per terram interiorem quouſq; terminetur, per littus verò maris, ab oppido de Acla quouſq; terminet. ¶ Anno 1553. Ad feſtum Penthecoſtes indictum fuerat capitulum Generale, celebrandum Romæ per R. P. F. Stephanū Vſus maris Genuen̄. tunc procuratorem ordinis, & Vicariū authoritate apoſtolica factum. In quo idem ipſe, maxima pace, ſummo omnium conſenſu & gratulatione, aſſumptus eſt ad magiſtratum ordinis, Vir ꝑfecto eo munere dignus, quippe qui ad regendum fratres videretur natus, tanta illi comitas, tanta facili

tas

tas,tanta erga omnes beneuolentia, vt omnes tanq̃ pater filios admitteret, tãtus deinde zelus, & legum obſeruantia,et grauitas,vt ab omnibus reuereretur, ſicq; & timeretur a malis,& coleretur a bonis, Eccleſiaſticarum ceremoniarũ callentiſſimus, Chorum frequẽtabat.Apud doctos eruditus,ſimplicioribus vero non moroſus,apud magnates honorabilis, apud minores humilis, Delicta rationib⁹,non cõtumelijs aut conuitijs arguebat,efficax in dicendo,prõptus & argutus in reſpondendo,in decernendo ſolidus,omnibuſq; numeris adeo abſolut⁹ fuit,vt in eo nihil quod ad regimen fratrum ſpectat deſiderari poſſet. Tantũ autem commodum inuidit ordini mors præpropera quæ illum 3. Martij 1557. ſubſtulit. Corpus eius,ſolenni pompa ſub marmoreo lapide ad Mineruã, præ gradib⁹ preſbyterij conditum eſt,Non defuit autem hoc breui tempore quoad eius,regularem vitam promouere,viſitatis ex officio Italiæ prouincijs, & Florẽtino Sanctæ Mariæ Nouellæ Illuſtri cœnobio regulari vitæ reſtituto, Quin etiam ſuæ diſciplinæ & inſtituti reliquit alumnum & ſucceſſorem F. Vincentium Iuſtinianum,qui ſibi ſex annis,quibus procuratorẽ vel etiam Vicarium ordinis egit,& quatuor quibus Magiſtratum geſſit,amanuenſis & a ſecretis,comesq; indiuiduus fuit,de quo mox. Interea verò Iulio 3.per mortem ſubtracto. Anno 1556.Marcellus 2. Politianus viginti duos dies petri cathedram tenuit,ad quã poſt eius mortem,Ioãnespetrus Caraffa Neapolitañ. aſſumptus eſt & paulus 4. dictus,Is in adoleſcẽtia ſua noſtri ordinis habitum geſſit aliquot mẽſes, Dinde

Caroli v. hiſpaniarū Regis & Romanorum Imperatoris curiam, inde Romanam coluit, Ingenio & memoria pollens, non fruſtra literis græcis & latinis operā dedit, ita vt græce, ac latinè, hiſpanicè quoq; atq, italicè ex tempore dicere poſſet ac perorare. Humanam philoſophiam ſed longè magis theologiā calluit, iuris vtriuſq; non ignarus, epiſcopatum Theatinum aliqvandiu tenuit, cui tempore Clementis papæ 7. ſub ſpecie ſanctitatis & qetioris vitæ vale fecit, alijs quibuſdam ſe comitantibus, qui ſimili ſtudio, beneficijs eccleſiaſticis & non tenuibus redditibus renunciauerāt Ex his Clericorū in cōmuni ex oblatis viuētiū cōflata eſt cōgregatio Theatinorum, e qua primus ipſe inſtitutor prodijt, a paulo 3. inter cardinales relatus, Tum vero Theatinum præſulatum, non iam epiſcopali, ſed a Clemente 7. Archiepiſcopali titulo honeſtatum reſumpſit, & Marcello defuncto, ſummi pontificatus munus adeptus eſt. Circa hec tempora protulit ordo noſter, viros doctrina claros, & eccleſiæ pugiles, Hereſum nanq; ac hæreticorū occaſione, quorū ſolent feruere præcordia, & pacem turbare ſanctorū (iuxta B. Auguſtini ſentētiam) proficit eccleſiā. Nā multa ad fidem catholicā pertinentia, dū hæreticorū callida inquietudine exagitantur, vt aduerſus eos defendi poſſint, & conſiderantur diligentius, & intelliguntur clarius, & inſtantius prædicantur, & ab aduerſario mota queſtio, diſcendi exiſtit occaſio, hinc ergo noſtro ordini due datæ sūt occaſiones claritatis, vna s. literario ſtilo cum hæreticis congrediendo, altera, cenſuram in hæreticos exercendo. Nunc de priore dicamus

camus, Qui ad Magiſterium ſacri palatij vocati ſunt, neruos intenderunt contra hæreſes, & vires expēderunt hæreticis impugnādis expugnādiſq;. Quorũ labores ēt temporaliter remuneraturi, vel induſtria ad cōmune eccleſiæ bonũ, & altiorē gradũ vſuri ſummi pontifices, ad præſulatus & infulas promouerunt cōplures, hinc F. Hieronymus Mozzarellus Bononieñ. a ſacro Palatio, ad archiepiſcopatum compſanũ promotus eſt, Inde etiā F. Egidius Foſcararius Nobilis, Bononieñ. epiſcopatum Mutineñ. iuſſus eſt gubernare, fidemq; catholicam in eo ſtatuere & confirmare. Quod ſanctiſſimis exemplis & catholica prædicatione præſtitit, vir pius & doctus, Nec eo minus fecit F. Iacobus Naclantus in epiſcopatu Clugieñ. niſi ꝙ ēt ſcriptis eccleſiam edificat, in quaſdā apoſtolicas epiſtolas æditis cōmentarijs, Item ſuper pſalmũ 90. Dedit etiam ſacrę ſcripturæ medullam. Ita enim opus ab ipſo æditum inſcribitur, Alia adhuc meditat̄, non minus ſanctè quam docte, De hoc viro non plura loquar ne videar aſſentator, cum ſcriptũ ſit, Ante mortem ne laudes hominem, Promotus eſt ad p̄ſulatum Canarieñ. F. Melchior Cano vir doctiſſimus, & paulo mox quam fuerat ſacratus, epiſcopatui libere ceſſit, & inter fratres tanquam vnus e fratribus, prouinciæ ſuæ hiſpaniæ factus eſt prior prouincialis, in quo munere mortuus eſt, At nō tacēdus F. Bartolomeus Carranza, a Miranda, admirandæ vir fortunæ. Cuius labores & ſolicitudinem experta eſt eius prouincia hiſpaniæ, quam religioſe moderatus fuerat annis quatuor nouit & Tridentinum concilium cui Regis hiſpaniarum

rum nomine bis interfuit. Noſſe potuit Anglię Regnum,quod Recturus & reſtitutur⁹ Philippus hiſpaniarum Rex,eum ſibi conſultorem & religionis aſſertorẽ illo traxit, Experiri cœperat Toletana eccleſia, & eius doctrina & ſcriptis ædificari,ſed ad tãtum culmen euectus patere cœpit inuidię, ſcopusq; eſſe, in quem calumniarum iacula torquerentur, ſcripſerat hiſpanico ſermone cathechiſmum,propter quem in ſuſpitionem hęreſeos reuocatus eſt,huiusq; criminis incuſatus,ſex annos ancipiti iudicio detinet adhuc,& quãquam Cathechiſmus idem in Tridentina ſynodo examinatus, & ſeuere diſcuſſus, probatus & tãquam catholicus ſit admiſſus,ipſe tñ non eſt dimiſſus.Si omnes qui hac occaſione promoti sũt recenſere voluero, in immenſum creſcet volumen, ſed ne omnes omittam F.Petri Bertani Mutinẽſis ad Cardinalatũ titulo ſanctorũ Marcellini & Petri promotio me cogit, ad quam ex expiſcopatu fanen̄. a Iulio Papa 3. anno 1551. promotus fuit, dum apud Carolum 5. Imperatorem, ſedis apoſtolicę nuncius eſſet, Mortuus eſt & ſepultus Romæ ad ſãcta Sabinam. Nec tamen laborum ſuorum glorioſo fructu fraudãdi ſunt, qui non promoti ad altiorem gradum, in laboribus perſtiterunt,quales fuerũt F. Petruspaulus Aretinus gracili q̄dem & exigua corporis habitudine, ſed magna ſcientia & ardẽti zelo,& F. Daniel Cremen̄. quẽ ſequtus eſt F. Thomas Manrique Auito genere Illuſtris,Ingenio ſolers,doctrina clarus, iudicio ſolidus, & propoſiti prudenter admiſſi tenaciſſimus, qui primo Procurator ordinis ad Vrbem vocatus. Inde Ma

giſter

giſter ſacripalatij factus in opere & officio perſeuerat ¶ Alteram claritatis occaſionem relaturo, prænarranda mihi eſt tam Magiſtri ordinis q̄ ſummi pontificis electio. ¶ Anno 1558. Poſt obitum F. Stephani Regebat ordinem R. P. F. Petrus martyr de Iugano quē ſummus Pont. Paulus 4. ob eximiam de illius prudētia, religione, & ſanctitate opinionem, ordini Vicariū & ſibi confeſſarium aſciuerat, ac data ſibi de ſuo penu annona, faciebat in apoſtolico palatio commorari, vtq; vtriq; operi poſſet ſufficere R. Patrem F. Vincentium Iuſtinianum prouincialem Angliæ rerū, perſonarum, & ſtatus ordinis callentiſſimū, ei dedit adiutorem, Sed in capitulo Generali Romæ ad Penthecoſten habito, Idem F. Vincentius omniū conſenſu primo ſuffragio Magiſter ordinis electus eſt, & a ſummo Pont. comprobatus, Vir ingentis animi, ſummę prudentię & ad regimen natus, & demū. F. Stephani ſui præceſſoris dignus alumnus & heres, qui ſuo officio & muneri intentus, ordinem pergit inuiſere, ac pro poſſe antiquo candori reſtituere. Eodem Anni curriculo Paulus 4. obijt, & Ioannes Angelus Mediolaneñ in eiuſdem anni exitu, Petri Sedem aſcendit, Pius & ipſe 4. appellatus, hic reſtituit & clauſit conciliū Tridentinum, Vrbem Romam publicis edificijs ornauit Ciuitatem leoninā auxit, & muniuit, grauibus expenſis, & tandem anno 1565. celeri & inopinata morte deceſſit. ¶ Alteram claritatis occaſionem bis ſupra promiſſam referamus. Quæ vt plenius capiatur paulo altius ordienda eſt. Creſcentibus & inualeſcentibus hæreſibus, opus fuit opportunis antidotis & remedijs.

dijs. Quorum vnum idq; præcipuum fuit, cenſuræ & Inquiſitionis officium. Quod per fe. re. Paulũ 3. Romæ inſtitutum, rexit & tenuit aliquando, Ioannesſpetrus Caraffa, tunc Cardinalis Theatinus. Is in hæreticis & hæreticorum libris perquirendis, ac proceſſib' formandis, vti cœpit opera & miniſterio fratrum noſtri ordinis, primum quidem cuiuſdam F. Theophili Calabri, deinde F. Michaelis Ghiſlerij Alexandrini, e prouincia vtriuſq; Lombardiæ, officio poſtmodum Inquiſitionis, ad Magiſtratum maieſtatis & authoritatis ꝓuecto, & per plures Cardinales tanquã per vnũ ipſumq; tremendũ tribunal peragi cœpto F. Michael hæreticorum & arreſtatorum curam habiturus, ſcripturas quoq;, proceſſus &, examina ſeruaturus, opus habuit adiutore, ſicq; alium noſtri ordinis & ſuæ prouinciẹ ſibi adiunxit. Inde per Paulum 4. Nepeſinus epiſcopus factus F. Thomam ſcotum quem habuerat adiutorem, reliquit principalem, Iſq; Commiſſarius factus adiutorem ſubſtituit, ſicq; per ſucceſſionẽ obtinuit vſus, & conſuetudo in legem tranſiſſe videtur, vt munus iſtud ordini per Fratres prouinciæ Lõbardiæ debeatur, & quamquã aliorum ordinum quidã illud ambierint, petierint, & forte meriti fuerint, non tamen obtinere potuerunt. Inde F. Hieronymus Politius ad epiſcopatum Triuicañ, Inde F. Thomas Scotus ad præſulatum Interamneñ. Inde ſed multo pri' F. Michael ad Nepeſinum. Qui etiam ab eodẽ Paulo 4. 15. Martij 1557. inter Cardinales relatus eſt & cognominatus Alexandrinus, ad titulũ tñ ſanctæ Mariæ ſuper Mineruam, quem titulum licet aliquando

mutauerit

mutauerit in ſanctę Sabinæ, reſumpſit tandem & te-
nuit donec,miſerante Deo,ad ſummum pontificatū
aſſumptus eſt, aſſumptus inquam,non principum fa-
uoribus,non familiarium promiſſis,vel humanis artī
bus,ſed ſpiritu ſancto agente, & corda Cardinalium
in Conclaui tangente,hoc ipſo tempore,quo religio
ſorum ordines peſſundati,deiecti,& ſemiſepulti vide
bantur,ad eorum reuelationem,& reſtitutionem, aſ-
ſumptus eſt Michael,qui quaſi Deus (iuxta nominis
interpretationem) vel humilitas Dei quæ celſior eſt
hominibus,admouit manum petri nauiculæ,tot hære
ſum fluctibus agitatæ. infidelium armis tam dire ve-
xatæ, tot malis chriſtianorum moribus labefactatę
iamiamq; mergendæ, ad eius libertatem, & inportus
tranquillitatem eā reducendū.In huius rei certiſſimā
ſpem erecti ſumus,cum eius inculpatos mores, vitæ
integritatemq;,rectitudinem, ſimplicitatem & pietatē
quas ſemper tenuit, intuemur:tum maximè ꝙ carni
& ſanguini non conceſſurū eum credimus, quod vel
hoc vno manifeſtum eſt,ꝙ cum pro altero F. Michae-
le noſtri ordinjs & inſtituti,cuius ipſe matri auuncu-
lus,& ipſi abanunculus eſt,complures ꝓceres & Car
dinales inſtarent, ſupplicarentq;, vt ſuo eum Cardi-
nalitio Galero (de more) donaret & ornaret,epiſco-
pum ac legatum crearet, non exaudiuit,nec iǹ defe-
ctu ætatis ad epiſcopatū legitimæ (agebat enim quin
tum & vigeſimum annum) diſpēſare voluit,Nec pri⁹
Cardinalem fecit,quam de illius moribus, religione,
ſcientia, & ingenio ab his qui eius familiarem cōſue
tudinem habebant,eumq; penitius nouerant,certior
fieret

fieret,Tum demum illis aſſenſit. Atq; vt ſibi eſſet in quo confidenter archana deponeret,& ad quem (vt illi allegabant) alijs facilior pateret acceſſus. Die 6. Martij in quatuor tẽporum feria 4.retulit in collegiũ Cardinalium,ſuumq; illi cognomen & titulum indidit,ac F. Michaelem Bonellum, Cardinalem Alexandrinum appellari voluit,tituli ſanctę Marię ſuper Mineruam,vbi religionis habitum acceperat, religioni per profeſſionem ſe addixerat,Religioſos mores ac bonas literas philoſophię & theologię didicerat, ac paulo poſt fecit eccleſiaſtici regiminis quaſi Conſortem,& in agendis exequtorem,ac ſuę baculum ſenenectutis,vt quæ ipſe pontifex ſanctè prudenterq; meditatus eſſet, Cardinalis Induſtriè & fortiter exequeretur. Data illi in ſpiritualibus,temporalibus,ac mixtis ampliſſima poteſtate,ac ne vel errore,vel ob rerũ magnitudinem ac nouitatẽ terrore deficeret,aut deflecteret,ſed haberet ſemper ad quem in arduis & dubijs confidenter recurreret,quem ue conſuleret,graues & peritiſſimos,& præſertim R. P. F. Euſtachium Lucatellum Doctrina,Induſtria & rerum agẽdarum experientia preſtantiſſimum,ſuiq; inſtituti religioſũ tunc in Romana curia totius ordinis procuratorẽ,illi adiunxit. ¶ Sed ad Magiſtrum ordinis F. Vincentium redeo,qui ſuo muneri diligenter intendens,viſitatis ex parte galliarum prouincijs,habuit generale capitulum Auinioni 1561. Inde reuerſus in Italiam Tridentum ad Concilium conceſſit,vbi & magnę doctrinę,& maximę prudentię ſibi nomen vendicauit, conciliauitq; omnium religioſorum,& prælatorũ a

mos, Erant quippè illi preſtò, e ſuo ordine Decem & octo Antiſtites, ijdemq; docti, nec non inſignes theologi viginti ſeptem, quorum vnus fuit ille F. Franciſcus Forerius Luſitanus, qui Deputationi ad cenſuram librorum ſecretarius in eodem cōcilio datus, indicis librorū ordinandi, & in eam formam qua legit edendi author extitit. Cui etiam poſt conciliū a ſummo pont. vna cum duob⁹ alijs e noſtro ordine aſſūptis Antiſtitibus Leonardo .ſ. Marino, Archiepiſcopo Lancianeñ. & Ægidio Fuſcarario Epiſcopo Mutineñ. Breuiarium & miſſale Romanum reformandi, cathechiſmumq; ſelectiſſimum conficiendi, cura commiſſa eſt. Quod munus ipſi fideliter exequti ſunt multis laboribus, quorum multitudine & grauitate præſſus Mutineñ. antiſtes, dum opere confecto ad ſuā eccleſiam iter adornat, vrinæ difficultate detentus, & affectus, intra ſex dies moritur Romæ, atq; ad Mineruam elatus eſt, quanquam vtriq; operi perficiundo adiunctus (ſi non præfectus) eſt Gulielmus Syrletus Cardīnalitia dignitate, ſed magis doctrina Illuſtriſſim⁹, qui demum poliendo cathechiſmo cum F. Thoma Manrique Sacri palatij. & F. Euſtachio Lucatello, noſtrī ordinis procuratore laborauit, perſtititq; indefeſſus, admiſſo etiam iudicio aliorum complurium, doctiſſimorum & emunctarum narium virorum. Sed hęc lōge poſt. Igitur tot tantorumq; virorum & multitudine, & dignitate fretus, ac fauore fulctus, magna conſtātia, ſed & modeſta libertate, ſtabat, & loquebatur pro religioſis, religioſorumq; ordinibus, ac eorum priuilegijs & exemptionibus, quas ex toto quidam molię

bantur

bantur auferre:contra quos fermè ſolus remanſit,de ſpondentibus animos cœteris Et nihilominus In capitulo Generali quod e veſtigio poſt Tridentinũ cõcilium Bononiæ habuit,tanta modeſtia, tãtaq, obediẽtia adẽptionẽ quorundã illorũ admiſit, ac eiuſdẽ adẽptionis obſeruantiam præcepit, vt aliorum ordinũ fratribus , aduerſus eã in Romana curia reclamantibus, eiuſdem capituli ſtatuta atq; decreta,ſint a iudicibus obiecta In eodem capitulo propter Concilium Tridẽn. ſtatutus eſt modus ad electiones procedẽdi per ſchedulas.Itemq; vt nouitij poſt ſextumdecimũ annũ profiteantur,vt q; miniſteria ſacri altaris,vbi eſt multitudo fratrum non niſi ab ordinatis miniſtris exerceantur,& alia quædam quæ qui plenè noſſe Cupit,legat acta eiuſdem capituli . Ipſe quoq; Magiſter ordinis,vt eſt vaſto animo atq; magnifico,magnis pecunijs fabricas inſignes fecit in Conuentu Romano ad Mineruam, cum pro ſuo & procuratoris ordinis vſu & habitatione, tum etiam pro hoſpitibus qui ex alijs prouincijs ad vrbem veniunt,ne in cameris conducticijs & Tabernis vt antea,degere cogant, & officij ſui munus proſequturus traiecit in hiſpaniam, vnde viſitatis eius prouincijs,ad indictum Antuerpiæ Capitulum Generale ſuo tempore proficiſceretur : habẽs in comitatu ſuo R.P.F. Seraphinum Brixieñ. Magiſtrum & Terrę ſanctæ Prouincialem, cuius affectuoſæ diligentiæ,& eximiæ charitati,præter innatam modeſtiam & comitatem,vt multum boni debeaht,pietas. & religio, Zelusq; vitę regularis acceſſere. Quem etiam non minus clarum & amabilem facit, ꝙ pro ca

tholica

tholica fide ſanguinem dedit, paratus etiam ponere vitam, eo tempore quo Romæ domus Sanctæ Inquiſitionis incenſa eſt, In tanta præſtantiſſimorum virorum multitudine, quos ordo noſter vel doctrina claros, vel ſanctitate vitæ Illuſtres, vel alio quopiam honeſto facinore inſignes habet, nullus mihi ſuccenſeat, ꝗ nomẽ eius nõ recenſuerim, Tot enim ſunt, vt ſola nomẽclatura multas paginas, occupatura ſit. Nec meum ipſe nomen expreſſiſſem, niſi ſacrorum conciliorum ſanctio compuliſſet, quæ ſcripta quæcunq; in publicum prodire vetat abſq; nomine authoris, Ideo Formulario, et his chronicis illud præfixi, contra morem, qui alijs meis laboribus non appoſui. Illis igitur albo pro meritis eorum ſignandis lapillo, totum huius voluminis album dimiſi, ſed vnum mihi dilectiſſimum non tacebo, videlicet F. Paulinum Bernardinum Luceñ. Religione & doctrina excellentiſſimum a quo Chronica ordinis noſtri copioſiſſima præſtolamur, cito proditura. Cui Comitem adiungo F. Nicolaum Alexium Peruſinũ, qui Baſiliada Bibliorũ, hoc eſt 4. libros regum, heroico carmine complexus eſt.

FINIS.

ROMAE.
Apud Ant. Bladum, Impreſſorem Cameralem.
Anno Dñi. M. D. LXVI.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE